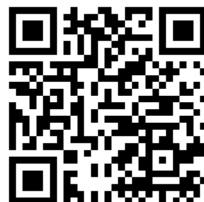
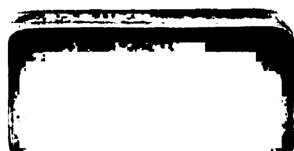

* *

* بسم الله الرحمن الرحيم * مطلع هر سر كلام قديم *

بحمد الله الذى زين بساتين عالم الانس بانواع ازهار المعارف * ونور
قلوب عارفى مجلس القدس باصناف شموس العواطف * ورشح فيها
بفيوضاته السبحانية وهبت عليها نسايم المحبة العرفانية (نظم)
فسبحان الذى قد سبح الاشياء * بحمد ذاته القدوس الاعلى *
جميع الطير يسبح فى غصون * بالحان الثنا قالا لخالا * وهزاران
صلات وسلام بر كل روضهٔ نبوت وشاخسار دوحهٔ كلبن فتوت كه
بلبل كلزار ما اوحى * وطوطئ شكرستان سراى (سبحان الذى اسرى
باد (قطعه) دستكير مجرمين است محمد مصطفى * ملتجاى هر حزين
است محمد مصطفى * مايه بخشاى دو عالم شحنهٔ چارم كتاب * فيض
بخش آن واين است محمد مصطفى * ويوزمينك ترضيه وتكريم آل
واصحاب جنابلا ريغه بولسونكه آلار بارچه اولوس بوستانينك
كوللارى وآچون بهارستانينك بلبللارى و دين وشريعت
كوكينينك يولدوزلارى وحديث (اصحابى كالنجوم بايهم اقتديتم
اهتديتم) مظهر سعادت افروزلارى على الخصوص جهار ياركزين كه
تورتالاسى بيلا بيرار بيرار قوياش ديك دين وشريعتنى منور * وقيغواوق
كوكللارى نور هدايت بيلا پر فرقيلغوجى دورلار آلار اوزا بولسون

قطعه

(قطعه) ولايت خليفه شهليغ ابو بكرا مسلم دور * عدالت شهريدا اسر وعمر سلطـان اكرم دور *حيا بيغه عثمان جيكتي الحق پردهٔ ختمي *علي آتليغ لارايچرا چا غلادم شاه معظم دور (اما بعد) معلوم ارباب درايت ومنظور اصحـاب كفايتدر كه حضرت مولانا جامي روح الله روحـه السامي نحضرتلرينك بهارستان نامي ايله موسوم كتابي ونكت ونصايح مستطابي حقايردركرانمايه وبي بهـا وبر بحر معاني بي انتهادركه هر بر حكاياتي دلفريب وهر بر مطايباتي مؤثر چون نواي عندليب ريلشنده اولان هر بر كل صد برگنك شميمي مشام ناسي معطر ولالهٔ سرخي هزاران عاقلك حيرتله سينه سيني پرداغ وكريبانني چاك وپريشان ودر بدرايدر وزلال آسا معانيسي (ومن الماء كل شيءٍ حي) نصني تلميح واشارت وزلالي روضهٔ رضوان ايله بشارت ايتديكي آشكاره وهويدا ونظم ونثري قطعه قطعه دلايل ودعوا ايكن رنك الوان معـانيسي چراغان ترجمه ايله روشنا اولمديغي معلوم بيكانه وآشنادر هر نقدر شمعي مرحوم اول واديده تك وپو ايتديسـه ده شبستان خيالاتي كركي كبي روشن ايده مديكي كبي ايله مبرهن در بو لاله زار معانيده شدت نسايم سببيله شمع بيـاني فروزان اولميوب كما هو عليه باقي قالمشدر (بنـاء عليه) بو حقير بي مايه وعاجز فرومايه خاك اقدام اوليا وجبهه فرساي مجلس علماء فيض جو بندهٔ ملك القادر السيد محمد الشاكر صانه الله من مكايد الحاسد والماكر ادهم كلك خوش رفتاري بو وادي يه سوق وتسيار ور ياض بهارستانك مقاماتنده قدر الاستطاعه رفتار ايدوب احاطهٔ ادراك مقداري مشكلاتني حل علي ماقل ودل بيان وعيان وبعضا بعضا قواعد فارسي بي دخي اعلان وابيات ورباعيات وقطعاتنك علل وازاحيفني اشعـار علي ماهو الحق بين ارباب الاشعار بيان اولنوب جناب خداي لم يزل ولايزال والموفق ذو الجلالك توفيقيله اتمامه رسيده اولمشدر كرچه باغبان امل وش غنچه صد بركني اشك خونين ايله شكفته ولاله هاي رنكا رنكني داغ درون وجكرخون ايله ميدانه كلنجه جان ودل پريشان وآشفته وشبستان خيالاتني مهر انديشـه ايله حل اولنجه نركس چشم امل نلرچكمش اوشب بوي پر بو يك بركيجه صفاسنه نجم عمري اكش ولكن

بنه صدور عرفایه کمال ایله شفا ودرد اهل عشقه دوا اوله مز الا
مکر حضرت ظل اله حامی شرع الله حافظ ثغور المؤمنین ناظم
مناظم الملك والدین قالع عرق الجبابرة قامع مغفر صنوف الاکاسرة

* قصیده در مدح پادشاه اسلام *

چار بالش نشین سلطانی * خسرو دهر وظل یزدانی
شمس لطفیله سر بسر آفاق * ماه وش اولدی جمله نورانی
پرده دار حریمی در کسری * اولدی دارا کمینه دربانی
حافظی عون حضرت باری * حضرت توفیق اوله نکهبانی
اولکه سلطان سلیم دانادل * زینت افزای ملك عثمانی
شاد کام اوله تخت عدلنده * ایده هر دم صفای روحانی
دور دیرینه سنده کورمدی چرخ * صاحب دار بویله خاقانی
زور بازوسی حیرت آوردر * پیلوز پنجهٔ نریمانی
قیلدی نطقی ایله شکسته قلم * جمله ارباب بزم عرفانی
یتر ای شاکر کینه یتر * ایله تحسین دعاده جولانی
نه فلك پایدار اولدیجه * اوله جاری جهانه فرمانی

اول شاه فلاطون فکرت وارسطو منقبت جم حشمت داراشوکت
پادشاه اسلام والمسلمین امیر الموحدین والمؤمنین اولان ذات والانك
نظر کیمیا نظیری ایله سبیکهٔ زرکبی بوتهٔ اعتبارده خالص العیار اولوب
اهلی یننده اعتبار ومایه دار اولمسی مقرردر دیو نام عالیشان شریفیله
تیمنا واسم پاك لطیفیله تبرکا بهارستان مولانا جامی قدس سره السامی
عنایت وتوفیق باری ایله ترجمه وشرح اولنوب اسمنه (هدیة العرفان در
شرح بهارستان) تسمیه اولندی منظور یندن متمنادرکه قصور بنی قلم عفو
ایله تکمیل ونا اولك طعنه هدف ایتمیوب دعاء خیر ایله یاد وبو عاجزی داشاد
ومسرور الفؤاد بیوره لر کل من عند الله لا حول ولا قوة الا بالله وبالله
التوفیق نعم المولی ونعم الرفیق وعلیه اعتمادی فی کل حال من الاحوال
یارب حول حالنا الی احسن الحال اللهم احفظ لسانی من الخطاء والخطل
ومن الزیغ والزلل (مصنف مرحوم بسمله دن صکره ثناء جمیلی مشعر
اولان الفاظ عدیده دن بربنی ابیاتدن مقدم فائدهٔ حدیثیانده اولان
حدیث شریفك مضمونی نظمله بر قطعه انشاد ایدوب بیورد

* چومرغ امر زبالی زآغاز * نه ازنیروی جد آید بپرواز * چوادات
تعلیل مرغ مطلقا قوشدر طیرمعناسنه ومبتدا (امر بونده ایش یعنی
فعل معناسنه‌در ذیبال ذی اجناس سیهٔ معتله دن حالت جری یا ایله
صاحب معناسنه (بال بونده بشرف معناسنه‌در با حرف نسبت زاء مفرده
ازدن مخفف من معناسنه آغاز ابتدادیمکدر آیدك مفعولی (نه هاء رسمی
ایله نافیه آیده مصروفدر از من معناسنه یامصاحبت نیروی بونده قوت
معناسنه‌در آیدك مفعولی جد نیرو یك مضاف الیهی آید فعل مضارع
مفرد غائب آمدن‌دن یاخود آیدن‌دن مشتق بپرواز با حرف صله پرواز
طیران معناسنه‌در (محصول بیت) چونکه شرف شانه منسوب اولان
امرك قوشی ابتدادن جد قوتندن یا جد قوتیله پروازه کلمز یعنی کلیه
حاصلی جناب واجب الوجوده حمد ایتمکسزین طیران ایلیه
* بمقصد نارسیده پر بریزد * فتدزان سان که دیگر بر نخیزد *
بمقصد با حرف صله مقصد صادك کسریله بونده اسم مکاندر ضرب
بابندن عینك فتحی غلط مشهوردر (واقصد فی مشیك) ذه مقصده
وصلت ممکندر تدبر مفعول صریحیدر مؤخر ریزدك نا ادات نفی رسیده
ماضیدن قسم اخرنده اولان هاء رسمی بونده وبونك کبی یرلرده هاء
ترتب اولور یعنی یتشمیوب دیمك اولور پر باء عجمك فتحیله قنات
دیمکدر بریزد باء استقبالیه ریزد فعل مضارع ریختن دن یاخود
ریزیدن‌دن فاعلیله جمله‌سی خبردر معلوم اوله که سودی پرسود کالای
قواعد فارسیه‌یه رواج ویردیکی محلرده بحث اشتقاقه بو کونه اغاز
ایدوب بیورر که مصدر تائینك جمعسندن ومصدر دالی یائینك
ماعداسندن ماضی ایله اسم مفعولدن غیری مشتق اولمز ازجمله ریزدك
مصدری ریزیدن آیدك مصدری آییدن کندك مصدری کنیدن
کلور اما جمهور قولنی دفعة اطلاع مراد ایدینلر مفاتیح الدریه‌یه
مراجعت ایلسونلر لکن انشاالله محللری کلدکده تدریج ایله بیان
اولنور اما حقیر دیر مکه قول جمهور نقدر فهمه اصعب ایسه‌ده صوابه
قریبدر زیرا سودی مرحومك اکثر مشتق منه‌لری کلام عجمده بلکه
لغاتده متداول دکل معنیدار صورتنده بی معنی در بویله اولنجه مواضع
متعدده‌ده ماده اشتقاقده شراحی رد ایدوب تجهیل ایلدیکی محل

بحث در تدبر (حاصلی جمهوره كوره ريزد ريختن دن مشتقدر زيرا
قاعدهٔ كليه هر باركه مصدر تا ثبنك ماقبلنده (خسشف) حرفلرندن
خاء واقع اولسه تاداله قلب اولنلقدنصكره خادخی زايه قلب اولنور
فتداوفتددن مخفف فعل مضارع فتيدن دن يافتادن دن مشتقدر
زيرا مصدر هالينك ماقبلنده الف اولسه حذف اولنور زان ازاندن
مخفف زای مفرده من معناسنه آن اسم اشارت سان ادات تشبيه (كه
حرف رابط ديكر غيری برادات استعلا بونده مجرد تأكيد ايچوندر (نخيزد
نون نافيه خيزد خاء معجمه نك كسريله فعل مضارع خيزيدن دن
ياخاستن دن علی غير قياس خيزد كلور (محصول بيت) محل قصد
ومطلب يعنی مقصد و مطلبه ايرشيوب قنادی دوكيلور انجابن
دوشركه غيری قالمز يعنی بردخی پرواز وطيرانه قدرتی اولمز (حاصل
مثنوی) حضرت منلاجامی روح الله روحه كل امر ذيبال لم يبدأ فيه
بحمدالله فهو ابتر حديث شريفنه تلميح بلكه ترجمه ايدوب بيورركه
اعتلاء شان وشرفده مرغه مشابه اولان برامر عظيم الشان كه انی
مبدی حمد بلدی سز آغازه بال وپر آجوب باشليه مثال مرغ بی پر وبال
اويله دوشركه بردخی قالقمغه مجالی اولمز يعنی او ذيشان اولان ايش
ناسه نفعی شويله دورسون بلكه مضرتی ايجاب ايدر (عروض)
بومثنوی بحر هزج مسدسدن در يعنی بربيتی التی مفاعيلن (صدر
ايله ابتدا سالم حشولری سالم ليكن عروض ايله ضربنده حذف علتی
طاری اولوب هزج مسدس محذوف اولمش حذف آخرده اولان
سبب خفيفی اسقاطه ديرلر مفاعيلن دن لن دوشر مفاعی قالور فعولن
انك يرينه كلور بويله اولنجه بومصراعی مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولور
* هزار دستان حمد وثنا اززبان مرغان بهارستان عشق ووفا كه
از منابر اغصان فضل واحسان بحسن اصوات وطيب الحان علی
الدوام خوانند * هزار اسماء اعداد دن بيك يعنی الف ديمكدر بونده
كثرتدن كنايه در (دستان داستان حكايه معناسنه ليكن بونده ترنم وتكلم
معناسنه در ومبتدادر (حمده اضافتی بيانيه (حمد معروف (ثنا عطف
تفسيری (زبان دل يعنی لسان اضافتی لاميه (مرغان مرغ مطلقا
قوشدر الف ونون ادات جمع قوشلر ديمكدر (بهارستانه اضافت لاميه

(بهارستانك عشقه بيانيه (عشق معروف (واو عاطفه (وفا فتح واو
ايله مقابل غدر در (كه حرف رابط (از من معناسنه ياخود ظرفيت
ايچون (منابر منبرك جمعى محل مرتفع معناسنه (اغصان همزه نك فتحى
وغين معجمه نك سكونيله غصنك جمعيدر بوداقلر ديمكدر (فضل فانك
فتحى وضاء معجمه نك سكونيله فضيلت معناسنه يعنى زياده لك اضافتلرى
بيانيه (واحسان واو عاطفه احسان كسر همزه وسكون حا ايله ايلك
وبيلك يعنى علم معناسنه دخى كاور (بحسن با حرف الصاق حسن
حانك ضميله خوب يعنى كوزل (اصوات صوتك جمعى آوازلر معناسنه
اضافت بيانيه (واو عاطفه طيب لغتده كوزل رايحه لى نسنه يه ديرلر
لكن بونده تجريد اولوب كوزل معناسنه در (الحان همزه نك فتحى ولامك
سكونيله لحنك جمعيدر لحن لامك فتحى وحاء مهمله نك سكونيله حسن
صوت ايله آوازه ديرلر بودخى تجريد اولنوب يالكز آواز معناسنه در
(على الدوام يعنى دائما (خوانند روم ضمله فعل مضارع جمع مذكر
فاعلى تحتنده مرغانه راجع خبر مبتدا يا مقدر بر خداست ياخود
قطعه آتيه ده صانعى رادر لكن وجه ثانى اولى در (محصول فقر) بيك
حمد وثنا حكايه سى يعنى ترنماتى عشق ووفا بهارستاننك قوشلرينك دلندن
جريان ايدركه فضل واحسان بوداقلرى منبرلرنده ياخود منبرلرندن
كوزل صوتلو كوزل آوازايله دوام اوزره اوقورلر يعنى مرغان بهارستان
عشق ووفانك حاصلى اهل عشقك لساندن جريان ايدن هزار
حمد وثنا داستانى كه فضل واحسان شاخلرى منبرلرنده ياخود منبرلرندن
صوت حسن ولحن طيب ايله على الدوام اوقورلر لكن ازمنابرده اولان
از معناى اصليه سنده اولنجه مناب اغصان فضل واحسان دل لوجندن
كنايتدر يعنى لسان اطلاق اولنان لحم پاره نك اوجندن اصدار ايدوب
اوقورلر * و بمسامع حاضران مجامع قدس وناظران مناظر انس على
مر الشهور والاعوام رسانند * و بمسامع (واو عاطفه (با حرف صله
(مسامع جمع مسمع يعنى محل سمع قولق ديمكدر فارسيجه كوش
(حاضران حاضرك جمعى غائبك ضدى اضافت لاميه (مجامع مجمعك
جمعى جمعيت محللرى قدسه اضافتى اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر
(قدس بحسب اللغه پاك ديمكدر لكن بونده قرب الهى مراد در

(حاضران مجامع قدسدن مراد ملائكهٔ كرامدر (واو عاطفه (ناظران
ناظرك جمعی بونده حافظ وحامی معناسنه (مناظر جمع منظردر
نظر ایده جك محل اضافت اسم فاعلك مفعولنه (انس همزه نك ضمی
ونونك سكونیله ضد وحشتدر بونده قرب خدا مراددر (ناظران
انس دن مراد اولیاء كرامدر (علی حرف جر (مر میمك فتحی وراء مشدده
ایله نصر بابنك مضاعفندن مصدردر كچمك معناسنه (الشهور
شهرك جمعی آیلر دیمكدر فارسیده ماه دیرلر (واو عاطفه (الاعوام عامك
جمعی ییللر دیمكدر فارسیده سال دیرلر حاصل معنی آیلرك و ییللرك
مروری اوزره دیمكدر لكن بویله یرلرده دوامدن كنایه در (رسانند
فعل مضارع جمع مذكر غائب ایرشدیرزلر دیمكدر الف ونون علامت
تعدیه در ولازمی رسد كلور (معلوم اوله كه لازم متعدی مراد اولنسه
مفاتیح الدریه ده تحریر اولدیغنه كوره امر حاضرك آخرینه الف
ونون ویا ودال ونون زیاده اولنور ایسه مصدر متعدی اولور مثلا
رسیدن امر حاضری رس كلور وشناختن امر حاضری شناس كلور
مذكور حرفلری زیاده ایتمك ایله رساندن وشناساندن اولور آخرندن
نونی حذف ایدر ایسك رسانید وشناسانید ماضی متعدی اولور دالك
ماقبلنده كی یایی حذف ایدر ایسك رساند وشناساند اولوب مضارع متعدی
اولور اما سودی یه كوره بر الف ونون جمعسنده كفایت ایدر
زیرا اكا كوره شناختن دن اشتقاق اولماز بلكه مرادفی اولان شناسیدن
اشتقاق اولور بویله اولنجه رسیدن وشناسیدن یانك ماقبلنه الف
ونون زیاده ایتدك رسانید وشناسانیدن رسید رسانید شناسید
شناسانید اولور جمع ایچون رساند لفظنه بر نون دخی زیاده اولوب رسانند
اولور (محصول فقره) دخی پاك وطاهر اولان جمعیته حاضر اولانلرك
یعنی ملائكهٔ كرامك دخی انس والفت نظرگاهنه ناظر اولانلرك
یاخود انس نظرگاهی حافظ وحامیلری نك خاصلی اولیاء الله عظامك
قوللقلرینه شهور واعوامك مروری اوزره یعنی دائما ایرشدیررلر حاصل
كلام مرغان عشق ووفانك ملائكهٔ عظام واولیاء كرامك قوللقلرینه
ایرشدردكلری حمد داستانی (قطعه) صانعی را كه كلستان سپهر * باشد
از كلبن صنعش ورقی * صانعی را (را ادات تخصیص (یا حرف وحدت

صانعدن

(صانعدن مراد جناب فعال مطلقدر دستانك خبری (كه حرف رابط صفت (كلستان كلی چوق یر مبتدا (سپهر فلك باشد فعل مضارع افعال ناقصه‌دن اسمی تحتنده كلستانه راجع (ازمن معناسنه (كلبن كل اغاجنك دبندن سورن فدانه دیرلر اصلی بن كلدر تركیب توصیفی قیلندن (یاخود بن بونده اوجاق معناسنه در كل اوجاغی بونده كلك دیمك اولور (صنع صادك ضمیله بونده ایجاد معناسنه در شین ضمیر صانعه راجع (ورقی یا حرف وحدت (ورق فتحتینله یاپرق برك معناسنه باشدك خبری باشد اسمیله خبریله كلستانك خبری مبتدا خبریله صانعك صفتی (محصول بیت) اهل عشقك لسانلرندن صادر اولان حمد وثنا بر صانع ذوالجلاله مخصوصدر كه فلك كلستانی یعنی بو عالم اجساد آنك صنعی وایجادی كلنك دبندن چیقان فداندن یاخود صنعی كللكندن بر یاپراقدر حاصلی حمد وثنا اویله بر صانعه مخصوصدر كه بو عالم كون وفساد بلكه جمیع عوالم انك قدرتنه نظرله بر ذره بلكه اندن كمتردر

* یا بود بهر ثنا خوانانش * پر نثار از در كوهر طبقی *

یا حرف تردید (بود فعل مضارع بودندن مصدری الینك ماقبلنده (یا رنو) دن واو اولسه حذف اولنوب یرینه بر الف ویا عوض ویریلور لكن بونده بایستن دن كلن بایده مشابه اولمه خوفیله ترك تصرف ایدوب یالكز واوه فتح ایله حركه ویریلوب بود اولور (بهر ادات تعلیل (ثنا خوانان ثناخوان وصف تركیبی ثنا اوقیجیلر دیمكدر یعنی حمد ایدنلر ایچون (الف ونون ادات جمع بودك مفعول لهی (شین ضمیر صانعه راجع بودك تحتنده اسمی كلستانه راجع (پر طلو دیمكدر (نثار صاچو مؤخر طبقك وصفی یعنی صاچو ایله طلو بر طبق (ازمن بیانیه معناسنه (در انجو (كوهر سائر ذی قیم (طبق بودك خبری جمله سی باشد جمله سی اوزره معطوف (یا وحدت ایچوندر (محصول بیت) یاخود بو كلستان عالم صانع ذوالجلاله ثنا ایدنلر ایچون انجو وجواهر نوعندن اولان صاچو ایله طولو بر طبقدر (عروض) بو قطعه رملدن مسدس الاجزاء یعنی بر بیتی التی فاعلاتن لكن بونده صدر وابتدا سالم حشولری مخبون یعنی خبن علتی طاری اولمش خبن اولنده سبب خفیف اولان جزؤك سبب خفیفنك ساكننی اسقاطه دیرلر فاعلاتن دن الف اولد وشر فعلاتن

اولور وعروض وضربی مخبون ایکن حذف دخی کلوب یعنی آخرده
اولان سبب دوشوب فعلا قالور انك یرینه فعلن کلور لکن بیت ثانینك
عروضی اصلم در یعنی صلم علتی طاری اولمش صلم حذفله قطعك اجتماعنه
دیرلر حذف بیان اولندی قطع وتد مجموعك ساکننی اسقاط ومتحرك
ثانیی اسکانه دیرلر بویله اولنجه فاعلاتندن حذف ایله فاعلا قالور قطعله
وتدکه علادر الف دوشر لام ساکن اولوب فاعل قالور فعلن یرینه کلور
بر مصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلن یا فعلن اولوب رمل مسدس مخبون
محذوف یا اصلم اولور * جلت عظمة جلاله وعلت کلمة کماله * جلت جیمك
فتحی ولامك تشدیدیله فعل ماضی مفرد مؤنث غائبه عظیم اولدی یعنی
بیوك اولدی (عظمت عین مهمله نك وظاء معجمه نك ومیمك فتحه لریله کبریا
معناسنه در اولولق دیمکدر لفظا مرفوع فاعلیدر جلتك (جلال لفظا
مجرور مضاف الیهی عظمتك ضمیر صانعه راجع مضاف الیهی جلالك
(واو حرف عطف (علت عین مهمله نك ولامك فتحه لریله فعل ماضی
مفرد مؤنث غائبه ناقص واو یدن یاخود یائیدن واو یدن اولور ایسه
یوکسك معناسنه در یائیدن اولور ایسه شرف معناسنه در عالی اولدی
یاخود شریف اولدی (کلمه کافك فتحی ولامك کسری ومیمك فتحه سیله
بونده قرآن مرادر لفظا مرفوع فاعلی علتك کماله مضاف کمالده
ضمیره مضاف صانعه راجع (محصول ترکیب) حق جل وعلا
حضرتلرینك جلال کبریاسی بیوك اولدی وکمالی کلمه سی بوجه اولدی
* وهزاران سرود تحیت ودرود از کلوی عندلیبان بوستان سرای
فضل وجود * هزاران مبالغه کثرتدن کنایتدر یعنی بیکلر حاصلی
نیجه بیك دیمکدر ومبتدادر (سرود ایرلق تغنی معناسنه اضافتی لامیه
(تحیت بحسب اللغه ملك دیمکدر لکن بونده صلواتدن عبارتدر
(ودرود دالك ورانك ضمه لریله سلام معناسنه در (از حرف ابتدا (کلوی
کاف عجمك فتحیله بوغز (یا وسیله اضافت (عندلیبانه اضافتی لامیه
(عندلیب عینك فتحیله ونونك سکونیله بلبلدر (الف ونون ادات جمع
(بوستان واو ایله فارسی واو سز عربیدر معروف (سرای اودیمکدر خانه
معناسنه بوستان سرای مرکب اوله رق کاربان سرای کبی بوستان اوی
دیمکدر تسمه کیم باغ کوشکی فضله اضافتی لامیه (فضل فضیلت

معناسه در جودهند بخلدز (محصول ترکیب) دخی نیجه بیك صلوة وسلام
سرودی یعنی نغماتی فضل وجود بوستان سرایتك عندلیبلرینك
بوغازندن یعنی فضیلت واحسان اصحابنك دهانلرندن صدور ایدن نیجه
بیك صلاة وسلام حاصلی اولیاء کرامك وصلحای عظامك واتقیاء امتك
ایلدوکی صلاة وسلام * که مطربان بزم شهود ومغنیان عشرتخانه
وجد ووجودند * که حرف بیان یازابط صفت مطربان مطربك جمعیدر
سازندهیه دیرلر اضافتی لامیه (بزم مجلس عشرته وصحبته دیرلر اضافتی
بیانیه (شهود شین معجمهنك ضمیله مشاهده معناسنه در بزم شهود مقام
جمعدن کنایتدر وخبر مبتدا در برلفظ اند تقدیریله زیرا قاعدهٔ اعجام
اوزره مجعده سابقندن یالاحقندن اداتی حذف ایدرلر مبتداسی محذوف
تقدیری آنان مطربان بزم الخ (واو حرف عطف (مغنیان مغنینك
جمعیدر ایرلیجی دیمکدر اضافتی لامیه مطربانه معطوف (عشرتخانه
مرکباتدندر عشرت اوی دیمکدر عشرت اختلاط والفت معناسنه
(همزه اضافته توسل (وجده اضافت بیانیه (وجد کمال شوقدن
حاصل اولان برحالتدر (وجود واوك ضمیله لغتده بولمق معناسنهدر
وجد ووجود اهل عشقك نهایت مراتبی اولان جمع الجمع یعنی فرق
بعد الجمعه اشارتدر (نون ودال استك جمعیدر یعنی ادات خبر
(محصول ترکیب) عندلیبان بوستان سرای فضل وجود که انلر مجالس عالم
مشاهدهنك سازندهلریدر یعنی رونق وفروز ینت وزیب ور یجیلریدر دخی
وجد ووجود عشرتخانهسنك مغنیلریدر یعنی جذبه وحالات بخشلریدر
حاصلی انلر مقام جمع وعالم مشاهدهیه واصل اولمغله خلقی راه حقه
ارشاده داعیلردر وانلر کامل ومکمل اولمغله بادهٔ عشق خدادن ناشی
علی مراتب استعداداتهم حصهیاب ایدیجیلردر (قطعه) * برکل روضهٔ
ابلاغ که هست * کل این باغ زرد و یش عرقی * برعلی معناسنه (کل
معروف وخبر مبتدادر یعنی هزاران سرود (روضه راء مهملهنك فتحیله
سبزهزار محله دیرلر باغچه دیمکدر (ابلاغ همزهنك کسریله ایرشدرمهك
معناسنهدر بونده رسالتدن عبارتدر اضافتلر لامیه بوکلدن مراد حضرت
رسالت پناه علیه السلام حضرتلریدر (که ادات رابط (هست بونده
ادات خبردر مصراع ثانیدهکی عرقی یه مقیددر کل این باغ مبتدا عرقی

عرقبست تقدیرنده خبردر (این اسم اشارتدر قریبه موضوع (باغ
معروف (زای مفرده من معناسنه در (رویش شین ضمیر کل روضه یه
راجع (روی یوز (عرقی یا حرف وحدت (عرق فتحتیله در دیمکدر
(محصول بیت) کلوی عنـد لیبان بوستـان سرای فضل وجوددن
صدور ایدن سرود وتحیت ودرود ابلاغ ورسالت باغچه سنك کلی
اوزره اولسون یعنی حضرت خواجهٔ جهان نبی آخرالزمان اوزرینه
اولسونکه بو باغ عالمك کولی انك جمالی نوردن برعرقدر یعنی یوزی
صویندن خلق اولنمشدر * نیست زاوراق چمن مرغ‌ازارا * بجز اوصاف
جمالش سبق * نی ادات نفی سین وتا ادات خبردر یوقدر دیمکدر (زای
مفرده من معناسنه (اوراق ورقك جمعیدر یبراق دیمکدر برك معناسنه
(چمن معروف (مرغ‌ازارا ادات صله یا ادات تعلیل (بجز با حرف تأکید
جز غیری معناسنه (اوصافه اضافت بیانیه (اوصاف وصفك جمعی
اوکمك معناسنه (جمال معروف (شین ضمیر کل روضه یه راجعدر (سبق
درس معناسنه در (یا حرف وحدت و یاخود تنکیر ایچوندر (محصول بیت
چمن یبراقلرندن قوشلره یاقوشلر ایچون حضرت فخر کائناتك اوصاف
جمالندن غیری بر درس یادرسی یوقدر (عروض وقطعه بعینه صائبی را
قطعه سی کبیدر وزن وقافیه ده * وعلی آله وصحبه المقتبسین من مشکوة
علومه واحواله * واو عاطفه علی حرف جر (آل لفظا مجرور علی ایله
جار مجرور ایله ظرف مستقر معطوف بر کل روضه اوزرینه (آل اهل بیت
معناسنه یاخود اولاد معناسنه یاخود قوم یعنی (کل مؤمن تقی نقی الی یوم
القیمة) بونده هر قنقیسی اولسه جائزدر (واو عاطفه (صحب لفظا مجرور
آل اوزره معطوف (صحب صاد مهمله نك فتحی وحاء مهمله نك سکونیله
صاحبك جمعیدر (ضمیر کل روضه یه راجعدر (یعنی رسول اللهك ایمان
صاحبلری یعنی ایمان ایله مشرف اولدقلری وجه سعادتلرینی کورنلر
(المقتبسین مقتبسك جمعیدر حالت جری یا ایله لفظا مجرور صفتیدر
آلك وصحبه نك تحتنده هم ضمیری موصوفه راجعدر آتش الق معناسنه
بونده کسب نور ایدیجیلر دیمکدر (من حرف بیـان مقتبسینه متعلق
(مشکوة میمك کسریله وشین معجمه نك سکونیله وکافك فتحیله چراغ
محلی دیمکدر لفظا مجرور من ایله مفعول به غیر صریحیدر مقتبسینك

(علوم علمك جمعیدر لفظا مجرور مضاف الیهی (ضمیرینه کله راجع
محلا مجرور مضاف الیهی (واو عاطفه (احوال حالك جمعی کیفیت
دیمکدر لفظا مجرور علومه معطوف (ضمیر غائب سابق کبی
(محصول ترکیب) دخی سرور تحیت ودرود رسول کائنات ومفخر
موجوداتك آل واصحابی اوزرینه اولسونکه انلر حضرت پیغمبر خیر
البشرك علوم واحوالی چراغدانندن کسب نور ایدیجیلر یعنی مدینهٔ علم
اولان سلطان الثقلینك مجلس پر انبساطلرنده حاضر اولمغله ظاهرا
وباطنا کسب علوم الهی واخلاق حمیده سیله متخلق اولانلردر (معلوم
اوله که بو حمدله وصلوله ده اولان براعهٔ استهلال وتشبیهات واستعارات
حددن بیرون وقیاسدن افزوندر از جمله بهارستانه کوره مرغلر کللر
وهزارلر وهزار دستان زیرا هزار بلبله دیدکلری کبی هزار دستان دخی
دیرلر و بلبلدن ایریجه برقوشه دیرلر هرنقدر بونده بو معنالر مراد دکل
ایسه ده ینه براعتدن خالی دکلدر * اما بعد * بسمله وحمدله وصلوله دن
فارغ اولدقدنصکره * نموده می اید که چون درین وقت دلپسند فرزند
ارجمند ضیاء الدین یوسف عصمه الله تعالی عما یقضیه الی التلهف
والتأسف باموختن مقدمات کلام عرب واندوختن قواعد فنون ادب
اشتغال نمود * نموده ماضیدن قسمدر (می ادات حال (آید فعل مضارع
کورلمش کله یعنی معلوم اوله (که حرف بیان (چون ادات تعلیل درین
در ایله ایندن مخفف در حرف ظرف این اسم اشارت (وقت معروف
ترکیبده چاغ دیرلر (دلپسند وصف ترکیبیدر کوکل بکنیجی یعنی مقبول
ومرغوب (فرزند اوغل دیمکدر ابن معناسنه ومبتدادر خبری اشاغیده
خوانده می شددر (ارجمند قیمتلو وعزتلو واولو معنالرینه کلور لکن
بونده معنای اول مراددر ارج فتحتیله قیمت وعزت و بزرك معناسنه در
مند ادات نسبت (ضیاء الدین مولانا جامینك مخدومنك لقبی دینك
ضیاسی دیمکدر (یوسف اسمیدر (عصمه عصم فعل ماضی مفرد مذکر
غائب حفظ ایلدی دعا موقعنده اولمغله حفظ ایلسون دیمکدر ضمیر
فرزنده راجع مفعولیدر عصمك (الله لفظا مرفوع فاعلی (تعالی
فاعلی تحتنده اسم جلاله راجع فاعلیله جمله سی اسم جلالك صفتی
(عما اصلندن عن ما در نون میمه قلب اولنور عن عصم به متعلق ما

آسم موصوف محل قريبي عن ايله مجرور بعيدي مفعول به غير صريحيله منصوب (يفضي افتعال بابندن فعل مضارع مفرد غائب معلوم بونده القا ايدر معناسنه در فاعلي تحتنده مايه راجع جمله سي صفتي (ضمير فرزنده راجع مفعولي (الى يفضي يه متعلق در (تلهف تفعل بابندن تحسر ومحزون اولمق معناسنه در (تأسف وزن ومعناده تلهف كبيدر عطف تفسير يدر لكن برنده تحسر وبرنده تحزن مراد اولنمق اولىدر (با آموختن باحرف صله يا مصاحبت آموختن الف ممدوده ايله مصدردر اوكرنمك ديمكدر يعني تعلم مفعوليدر مؤخر اشتغالك مقدماته اضافتي مصدرك مفعولنه در (مقدمات كلام عرب اضافتلرى لاميه لردر (مقدمات مقدمه نك جمعي يعني كلام عربك ما يحتاج اليه لرى حاصلي صرف ونحو مراد در (اندوختن بونده كسب معناسنه در قواعده اضافتي مصدرك مفعولنه در (قواعد فنون ادب لاميه لردر قواعد قاعده نك جمعي فنون فنك جمعي (فنون ادبدن مراد علم شعر وانشادر زيرا بونلره ادبيات تعبير اولنور قواعد فنون ادب مثلا عروض كبي (اشتغال افتعال بابندن مصدردر مشغول اولمق معناسنه در (نمود نمودندن فعل ماضي كوستردي ديمكدر اشتغال نمودك مفعول صريحيدر (محصول تركيب) معلوم اوله كه چونكه بو مقبول ومرغوب اولان وقتده قيمتلو اوغلم ضياء الدين يوسف اني الله تحسر وتحزنه القا ايدن شيدن حفظ ايلسون مقدمات كلام عربي يعني علم صرف ونحوي اوكرنمكلكه داخي قوانين فنون ادبي يعني علم قوافي وعروضي كسبه اشتغال كوستردي حاصلي تحصيل علماء سعي ايلدي؛

* وپوشيده نماند كه طفلان نورسيده وكودكان رنج نديده را از تعليم اصطلاحاتي كه مأنوس طبع ومألوف سماع ايشان نيست * واو عاطفه (پوشيده اورتلمش مستور معناسنه اسم مفعولدر (نماند فعل نفي استقبالي قالميه ديمكدر (كه حرف بيان (طفلان طفلك جمعيدر كه صبي ايله مراهق بيني (نو يكي ديمكدر جديد معناسنه (رسيده ماضيدن قسمدر يتشمش ديمكدر برا مقدر در ناديده را قرينه سيله حذف اولنمشدر (وكودكان كافك ضمي ودال مهمله يامعجمه ايله طفل ديمكدر تركيده چوجق الف ونون ادات جمع (رنج بونده اسمدر زحمت ومشقت

معناسنه (نا ادات نفی (دیده ماضیدن قسم (را ادات صله (تعلیم
تفعیل بابندن مصدر در اوکرتمك معناسنه اصطلاحاته اضافتی
مصدرك مفعولنه بعض نسخهده از تعلم اصطلاحی واقعدر
بوصورتده را تخصیص ایچون اولور (تعلم تفعل بابندن مصدر در
اوکرنمك معناسنه (اصطلاحات اصطلاحك جمعی برقومه یا برفنه
مخصوص الفاظ وعبارات (یا حرف تنکیر (که حرف رابط صفت
(مأنوس اسم مفعولدر انس دن همزه نك ضمیله وحشت مقابلی الفت
دیمکدر بونده مألوف معناسنه در طبعه اضافتی اسم مفعولك نائب
فاعله اضافتی در (ومألوف عطف تفسیری سماعه اضافتی سابق کبی
(سماع سینك کسریله سمعك جمعی انلرك قولقلرینك مألوفی دکلدر
دیمکدر (ایشان اسم اشارتك جمعی (نیست ادات سلب (محصول ترکیب)
دخی مستور ومخفی قالمیه که یکی یتشمش طفللره وزحمت ومشقت
کورمش چوجقلره شول اصطلاحلری اوکرتمکدنکه انلرك قولقلرینك
وطبیعتلرینك مألوف ومأنوسی دکلدر نسخهٔ آخره کوره یکی یتشمش
طفللرك ورنج والم کورمش کودکلرك شول اصطلاحلری اوکرنمه دنکه
انلرك طبیعت وسماعلری مأنوس ومألوف دکلدر (حاصلی انلره
اصطلاحات فنی یاقومی اوکرتمك یا انلرك اوکرنمه سی که انکله انسیت
والفتلری اولمیه (بعض نسخه ده اسماع و بعضیسنده استماع واقعدر
لکن طباعه اقرب بزم اختیار ایتدیکمزدر * بردل بار وحشتی و برخاطر
غبار دهشتی می نشیند * دل کوکل (بردل می نشیندك مقدم مفعول
غیرصریحی (بار وحشتی فاعلی بار وحشت مجازا بیانیه بار یوك معناسنه
وحشت بحسب اللغه تنها قالمق دیمکدر بونده اورکمك دیمکدر (یا
حرف تنکیر (و برخاطر بر دل اوزرینه معطوف خاطر بونده قلب
دیمکدر (غبار دهشت مجازا بیانیه غبار توز دهشت حیرت معناسنه
(یا حرف تنکیر (می ادات حال (نشیند فعل مضارع نشینیدن دن
یا نشستن دن زیرا مصدر تائینك ماقبلنده (خسشف) دن سین مهمله
اولسه تا داله قلب اولنه قدنصکره سین یا حذف اولنور یاخود یایه
قلب اولنور یاخود هایه قلب اولنور بونده یایه قلب اولنمش لکن علی
غیرقیاس دال مقلوبه نك ما قبلنه برنون زیاده اولنمشدر اونوردر

دیمکدر (محصول ترکیب) اصطلاح وقواعدی تعلیم وتعلمدن انس
والفتلری اولمق سببیله کوکل اوزره وحشت یوکی وآیینهٔ قلبلرینه
دهشت وحیرت توزی اوتورر حاصلی ذهنه کوچ کلمه سببیله اورکوب
حیرت واضطرابه دوشر * از برای تلطیف سر وتشحیذ خاطر وی
کاه کاهی از کتاب کلستان که از انفاس متبرکهٔ شیخ نامدار واستاد
بزرکوار مصلح الدین سعدی شیرازیست رحمه الله تعالی * از برای
از زائده یاخود برای لفظنده اولان معنای منی تأکید ایدر برای تلطیف
تلطیفدن ایچون دیمکدر (تلطیف تفعیل بابندن مصدردر ملایمت
ویرمك یعنی یومشتمق دیمکدر (سر سینك کسریله قلبده مخفی اولان
نسنه‌در تلطیفك سره اضافتی مصدرك مفعولنه‌در یعنی قلبده
اولان کدوراتی یومشتمق اچلیچون (تشحیذ تفعیل بابندن مصدردر
کسکین ایتمك معناسنه در خاطره اضافتی ینه مصدرك مفعولنه
اضافتیدر (خاطرك ویه لامیه‌وی ضمیری یوسفه راجعدر (کاه کاهی
یا تنکیر ایچوندر وقت وقت دیمکدر (کتاب کلستان معروف ومشهوردر
مفعولیدر مثنویدنصکره کلان خوانده می شدك (که حرف رابط
صفت (انفاس نفسك جمعیدر بواثر وکلمات مراد دره متبرکه تفعل
بابندن اسم فاعلدر برکت طلب اولنیجی دیمکدر اضافت بیانیه در
برکت طلب اولنیجی اولان نفسلرندن دیمك اولور (شیخ معروف
(نامدار وصف ترکیبیدر ناملی دیمکدر اضافتی بیانیه (استاد بزرکوارده
بیانیه (بزرکوار بزرکه مرادف یاخود بزرك اولو ووار مصاحبت
معناسنه در عظمتلو دیمك اما ابن کمال تحقیقنده وار بونك کبی یرلرده
لیاقت معناسین افاده ایدر مثلا شاهوار شاهه لایق و بزرکوار اولولغه
لایق دیمکدر (مصلح الدین دینی اصلاح ایدیجی دیمکدر اسمی مصطفی
اولان کیمسه یه اطلاق اولنورمش برکزیده دخی دیرلر (سعدی صاحب
کلستانك لقبی (شیرازی یاحرف نسبت شیراز اسم بلده (سین وتا
ادات خبردر (رحم فعل ماضی ضمیر مفعولی سعدی یه راجعدر (الله
لفظا مرفوع فاعلی تعالی تحتنده اللهه راجع فاعلیله جمله سی
اسم جلالك صفتی (محصول ترکیب) اوغلم یوسفك سرینی تلطیف
وخاطرینی تشحیذ ایچون یعنی قلبنده اولان کدوراتی کیدروب

یومشاتق

بو مشتق ایچون وذهنی کسکین یعنی تیز ایتمسك ایچون وقت وفت
کتاب کلستاندن که دیبی اصلاح ایدیجی نامل شیخك وعظمتلو
استادك برکتلی اولان نفسلرندن یعنی آثار سخنندن در عالی اولان
الله اکا رحمت ایلسون (مثنوی) نه کلستان که روضهٔ ز بهشت *
خاك وخاشاك اوعبیر سرشت * نه حرف نفی (کلستان بونده کتاب
کلستان مرادادر (که حرف اضراب (روضهٔ یا حرف وحدت همزه
توسل ایچون (روضه رانك فتحی وواوك سکونیله سبزه زار محله دیرلر
کرك ما کولات وکرك غیر ما کولات بغچه معناسنه (بهشت باء عربیه نك
کسریله جنت دیمکدر (وخاك خاء معجمه ایله طپراق معناسنه بعض
نسخه ده خار واقع اولمش دکن معناسنه در (خاشاك خاء معجمه ایله
چورچوب دیمکدر غایت نظردن ساقط اولان شیئه اطلاق ایدرلر
(او به اضافتی لامیه (اوضمیر روضه به راجعدر (عبیرسرشت وصف
ترکیبی قبیلندندر عبیرطبیعتلی یاعبیرایله یوغرلمش (محصول ترکیب)
حضرت شیخ سعدینك کلستانی وصف ایدوب بیورر کلستان دکل
بلکه جنتدن بر بغچه در انك طپراغی وچورچوبی عبیرطبیعتلی ویا
عبیر ایله یوغرلمشدر یعنی عبیر کبی قوقولودر حاصلی جنت کبی ناظرین
وسامعینك قلوبنه صفا بخش اولور ومشام جان اهل بصیرتی
معطر قیلار * بابهایش بهشت رادرها * فیض ده قصه هاش کوثرها *
بابهایش شین ضمیر کلستانه راجعدر (ها ادات جمعدر کلستانك بابلری
دیمکدر ومبتدادر (را ادات صله یا ادات تخصیص (درها درك جمعیدر
(در قپو معناسنه باب دیمکدر بر ادات خبر مقدر در درهادت
تقدیرنده در (فیض ده اصلنده دهندهٔ فیض وصف ترکیبی در فیض
ویریجی دیمکدر فیاض معناسنه در (قصه ها قصه نك جمعیدر حکایه لر
دیمکدر ومبتدا (شین ضمیر کلستانه راجعدر (کوثرها کوثرلر دیمکدر
کوثر جنتده حضرت پیغمبره مخصوص اولان ارمق بنه برادات خبر
مقدردر کوثرهاست (محصول بیت) حضرت شیخك کلستانك بابلری
جنت ایچون یاجنته قپولردر سکز اولمه ده یانصایح ویاغیری مشتمل
اولدیغیچون انکله متنصح اولمق دخول جنته سبب اولمه ده فیض
ویریجی قصه لری کوثرلردر تشنکان وادی حیرتی قاندیرمه ده حاصلی

هر بابی برجنت بابی وهر برقصه سی برجنت کوثریدر * نکتههایش
نهفته در پرده *رشك حوران ناز پرورده * نکتها نکته نك جمعیدر
نکته نونك ضمیله بحسب اللغه بریره نقطه قویوب برشیئه اشارت
ایتمکه دیرلر بونده مزایای الفاظ مراددر (شین کلستانه راجعدر
(نهفته نونك وهانك ضمهلریله وفانك سکونیله وهاء رسمی ایله کیزلو
دیمکدر اسم مفعول مستور معناسنهدر (نکتهایش مبتدا نهفته برسین
وتا تقدیریله خبر اولمق اولیدر ومصراع ثانیده کلستانه راجع برمبتدا
تقدیر اولنور شمعی مرحوم مصراع ثانیدهکی رشك حورانی نکتهیه
خبر معناسی ویرمش نکتهده رشك حور اولدیغی معلوم ارباب نکتهدر
اما کلستانه رشك حور اطلاق اولنور (پرده رائی ایله مرقی بیندهاولان
حجابه دیرلر مفعول فیهدر نهفته نك (رشك رانك فتحی وشین معجمه نك
سکونیله غیرت معناسنهدر (حوران حورك جمعیدر رشك حور
وصف ترکیبیدر حوری غیرته کتوریجی دیمکدر یعنی حوریلرك
محسودیدر (ناز پرورده مرکبا تدندر پرورده اسم مفعولدر بسلنمش
معناسنه ناز پرورده نازلی بسلنمش دیمکدر (محصول بیت) اوکلستانك
نکت ومزایاسی پرده ده کیزلیدر یعنی مخفی ومستوردر حاصلی هرکسك
عقولی نکتهلرینه واصل اولوب ادراك ایده مز وناهلك نظرندن
مستوردر واوکلستان نازلی بسلنمش حوریلرك رشك وغیرتیدر
یعنی حسن وطراوتدن ناشی محسود حوراندر * دلکش اشعار او باشد
اشجار * ازنم لطف تحتها الانهار * دلکش وصف ترکیبی انواعندندر
(اشعار همزه نك فتحیله شعرك جمعیدر مبتدا (اویه اضافتی لامیه
کوکل چکیجی دیمکدر اوضمیر کلستانه راجعدر (بلند بانك ضمی
ولامك فتحی ایله یوجه معناسنهدر بویلی دیمکدر (اشجار شجرك
جمعیدر یته ادات خبر مقدردر (نم رطب معناسنه یعنی یاش دیمکدر
(لطف لطافت معناسنه اضافت بیانیه (تحتها تحت ظرف مستقر
مبتدایه راجع فاعلیله جمله سی مقدم خبردر (ها ضمیر مجرور مؤنث
اشجاره راجع مضاف الیهی تحتك (الانهار نهرك جمعیدر ارمق معناسنه
لفظا مرفوع مؤخر مبتدا (محصول بیت) اوکلستانك کوکل چکیجی
اولان شعرلری بلند اشجاردر لطافت وطراوت ورطوبتندن اوغچلرك

التمسده نهرلر واردر (حاصلی اکر روضهٔ جنانک انهارلری واومقـلری وارایسه کلستانکده دخی هر برشعر موزونی بر درخت منتهـا ولطافت وطراوتی کویا برنهر درلر بلدر (عروض) بو مثنوی بحر خفیفدندر معلوم اوله که عجم جمیع اوزانی اکثریا مثمن الاجزا استعمال ایدرلر عرب مسدس الاجزا استعمال ایدرلر اشته ازجمله بحر خفیفک اصلی عنـد العرب فاعلا تن مستفعلن فاعلا تن دو ایکی کره اما عند الاعجـام فاعلا تن مستفعلن فاعلاتن مستفعلن دو ایکی کره اما اکر عجم مسدس استعمـال ایلسه‌لر مجزو ایدرلر برجزئنی حذف ایدرلر نته کیم بونده اولدیغی کبی بویله اولنجه صدر وابتـدا سالم حشوکه مستفعلن درخبن علتی طاری اولوب سین دوشر متفعلن قالور مفاعلن انک برینـه کلور عروض وضربنک بعضیسنه شکل و بعضیسنه صلم طاری اولمشـدر شکل خبن ایله قصرک اجتماعنه دیرلر خبن اولده اولان سبب خفیفک سا کننی اسقاط وقصر آخرده اولان سبب خفیفک سا کننی اسقـاط وماقبلنی اسکان که فاعلاتن دن خبن ایله الف وقصر ایله نون دوشر وتا ساکن اولور فعلات اولور که اشکل دیرلر صلم حذف ایله قطعک اجتمـاعنه دیرلر قطع فاعلاتن دن وتد مجموعک سـاکننی حذف ومتحرکنی اسکانه دیرلر وحذف آخرده اولان سبب خفیفک اسقاطنه دیرلر بویله اولنجه فاعلاتن دن قطع ایله علاتک الفی دوشر ولام سا کن اولور وحذف ایله تن دوشر فاعل قالور فعلن انک برینه کلوب فاعلاتن مفاعلن فعلات یا فعلن اولوب بحر خفیف مسدس مخبون اشکل یا اصلم اولور* سطری چند خوانده می‌شد* سطری یا حرف وحدت سطر معروف (چنـد فج دیمکدر سطری چنـد برفج سطر دیمکدر سطر مبتـدا خوانده فاضیدن قسم در خوانده می‌شد جمله سی خبر مبتدای ثانی ومبتـدای ثانی خبر مبتدای اول (حاصلی اوغلم یوسف کتاب کلستاندن برفج سطر اوقومش ایدی* دران اثنادر خاطر آمد که تبرکا بانفاسه الشریفـة وتبعا لاشعـاره اللطیفة ورقی چند بر آن اسلوب ساخته شود* در آن در حرف ظرف آن اسم اشارت (اثنا وقت معنـاسنه در یعنی اوغلم یوسفک کلستان اوقودیغی وقتـده (مرادات صله (خاطر بونده قلب معناسنه در آمدک مفعولیدر (آمد فعـل ماضی مفرد غائب (که حرف

بیان (تبرکا مفعول مطلقدر یا مفعول له (بانفاسه باحرف مصاحبت یا استعانت (انفاس نفسک جمعی ضمیر شیخه راجعدر (شریف ضد الوضیع (وتبعا ای تخلفا تبرکا کبی اثرنجه کتمك معناسنه (لام حرف صله اشعار شعرك جمعیدر ضمیر بنه شیخه راجعدر (اللطیفة لطیفه ملایم معناسنه در (ورقی چند مبتدا ورق یپراق بونده کاغد معناسنه در (یا وحدت ایچوندر (بر علی معناسنه (آن اسم اشارتدر اسلوبه (اسلوب ضم همزه ایله فن معناسنه در بونده طرز وطور معناسنه (ساخته اسم مفعول (شود اولدی ساخته شود دوزلمش اولدی دیمکدر وخبر مبتدادر (محصول ترکیب) فرزندار جمند یمك تعلم کلستان اثناسنده خاطره کلدیکه اتك شریف اولان نفسلریله تبرکا والطیف اولان شعرلرینه تبعا یعنی حضرت شیخ سعدینك نفس شریفلریله برکت طلبندن ایچون یا برکت طلب ایتمك ایله وشیخك کلستاننك اثرنجه کتمك ایچون یا کتمك ایله کلستانك طرز وطورنده برقج کاغد دوزلمش اولدی یعنی تنظیم ترتیب اولندی که مراد بهارستاندر *وجزوی چند بران منوال پرداخته کردد تا حاضرانرا داستانی وغائبانرا ارمغانی * جزوی یا حرف وحدت (جز پارچه دیمکدر (جزوی چند برقج پارچه دیمکدر (بر حرف استعلا (آن اسم اشارت (منوال وجه معناسنه در یعنی اول وجه اوزره دیمکدر (پرداخته اسم مفعولدر (کردد کاف عجمینك فتحیله فعل مضارع کردیدندن مشتقدر اوله دیمکدر پرداخته مقدم مفعولیدر کردد نك تمام اولمش اوله دیمکدر جمله سی خبر (تا حرف تعلیل حتی معناسنه (حاضران حاضرك جمعی مقدم مفعول صریحی باشدك (را ادات صله (داستان حکایه یا حرف وحدت باشدك مقدم مفعول صریحی (باشد فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (غائبانرا را ادات صله غائبك جمعیدر مقدر باشدك مفعول غیر صریحی (ارمغانی صریحیدر هدیه معناسنه (محصول ترکیب) داخی برقج جزو کلستان کتابنك وجهی اوزره تمام اولمش اوله تاکیم حاضرلره حکایه وغائبلره هدیه اوله یعنی حاضرین وغائبینه حکایه وارمغان اولمق ایچون سیاق کلستانده برقج جزو تمام ایلدم * وچون این معنی بانجام رسید واین صورت

باتمام

باتمام انجامید * چون ادات تعلیل شرطیتی متضمن (این اسم اشارتدر
معنیدن مراد بونده کلستانك اسلوب ومنوالنده اولان بهارستاندر
(با حرف صله (انجام صوڭ دیمکدر یعنی آخر (رسید فعل ماضی
مفرد غائب ایرشدی (صورتدن مراد نقوش بهارستان (انجامید
فعل ماضی مفرد غائب آخر اولدی یعنی دوکندی دیمکدر
(محصول ترکیب) دخی چونکه بومعنی آخره یعنی نهایته ایرشدی
ایسه دخی بوصورت تمام اولمق ایله آخر اولدیسه * باخرد کفتم چه
سازم ز یور این نوعروس * تا بچشم خواستکارانش فزاید زیب وزین *
با حرف صله (خرد خاء معجمه نك کسریله رانك فتحیله عقل
معناسنه در (کفتم فعل ماضی متکلم وحده دیدم دیمکدر (سازم
فعل مضارع متکلم وحده دوزه یم یعنی ایلیم دیمکدر (زیور لعل
وجواهرله بزمکه دیرلر (نو یکی جدید معناسنه (عروس بین النکاح
والزفاف کلینه وکویکویه دیرلر (تا حرف تعلیل (چشم کوز عین
معناسنه (خواستکارانش شین ضمیر عروسه راجعدر خواستکاران
کاف عجمیله خواستکارك جمعیدر وصفة مشبهه درکه کافی هاء رسمیدن
منقلبدر وعجمیدر خواسته ایله آردن مرکب طالب معناسنه (فزاید
فعل مضارع مفرد غائب افزایدن مخفف افزایدندن مشتق آرته
یعنی زیاده اوله دیمکدر (زیب زاء معجمه نك کسریله یاراشقلق معناسنه
(وزین امانك کسر ایله عطف تفسیریدر (محصول بیت) عقله دیدم
نه دوزه یم بو یکی عروسك بزکنی یعنی تر وتازه اولمقده عروسه مشابه
اولان کتابی نه کونه تزیین ایده یم تا کیم انی طلب ایدیجیلرك کوزینه
زیب وزینتی آرته یعنی یاراشقلغی زیاده اوله * کفت درهای ثنای
شهریار کامکار * نصرة الدنیا معز الدولة کهف الخافقین * کفت
فعل ماضی مفرد غائب فاعلی تحتنده خرده راجع ضمیردر (درها مقدر
بسازدك فاعلی جمله سی مقول قول (در دال مهمله نك ضمیله انجو
معناسنه در (ها ادات جمع (یا اضافتده توسل (ثنا مدح معناسنه
اضافتلری لامیه (شهریار عصرنده معادلی اولمین پادشاهه دیرلر
(کامکاره اضافتی بیانیه (کامکار کاف اول عربی وثانی فارسی
خداوندکام دیمکدر یعنی مرادن ایدیجی غالب مطلق معناسنه حاصلی

دیلد یکنی ایدیجی دیمکدر (نصرة مصدر در یاردم معناسنه لفظا
مرفوع خبر مبتدای محذوف تقدیری هو نصرة الدنیا دیمکدر هو
شهریاره راجعدر (الدنیا تقدیرا مجرور مضاف الیهی نصرتك دنیانك
یاردیمی دیمکدر رجل عدل قبیلندن (معز افعال بابندن اسم فاعلدر
عزیز ایدیجی معناسنه خبر بعد خبردر بو تعسف نصرتك اعرابی ایچون
لازم کلدی والا مبتدا تقدیرینه حاجت یوقدر نصرت ومعز رأسا
شهریاره صفت اولورلر فتأمل (الدولة لفظا مجرور مضاف الیهی
اضافت اسم فاعلك مفعولنه در (کهف لفظا مرفوع نصرت ومعز کبی
کافك فتحی وهانك سکونیله مغاره دیمکدر (خافقین خافقك تثنیه سی
حالت جری یا ایله لفظا مجرور مضاف الیهی در کهفك افق شرق
افق غرب دیمکدر شرق وغرب معناسنده مستعملدر اضافت لامیه
شرق وغربك مغاره سی دیمکدر حاصلی اهل شرق وغربك مغاره سی
دیمك اولور ذکر مکان اراده مکین طریقیله مغاره دن مراد ملجاء
ومأوی دیمکدر استعاره طریقیله (محصول بیت) عقل جوابنده بکا
دیدیکه کامکار اولان شهریارك مدحی انجولریله تزیین ایله او شهریار
دنیانك ناصریدر دولتی عزیز ایدیجیدر حاصلی شهریار کامکارك
قیمتده انجویه مشابه اولان ثناسیله بو نوعروسی تزیین ایله دیو عقل
بکا خطاب ایلدی * اختر برج جلالت کوهر درج شرف * شمع بزم
دودهٔ تیمورخان سلطان حسین * اختر یلدز نجم معناسنه (برج بونده
مطلق حصار اولمق جائزدر (جلالت عظمت معناسنه اخترك
برجه لامیه (و برجك جلالته بیانیه (کوهر جوهر دیمکدر (درج
بونده صندوقچه دیمکدر (شرفه اضافتی بیانیه (شمع معروف (بزم
مجلس معناسنه (دوده خاندان معناسنه (تیمورخان معروف حقیقتنی
استیان تواریخه مراجعت ایلسون اضافتلر لامیه بو مجموعی شهریارك
نعتیدر (سلطان حسین عطف بیان مراد حسین بیقرادر
(محصول بیت) اویله شهریار که جلالت برجنك یلدیزی وشرف
صندوقچه سنك لعل وجوهری تیمورخان خاندانك مجلسنك شمعی که
سلطان حسین بیقرادر انك مدحی انجوسیله نوعروسه مشابه ومماثل
اولان کتابی تزیین ایله دیو عقل جواب وبردی * آسمان قدری که چون

خورشان ذرات جهان* باشد از چشم عنایت دیدن اورا فرض عین*
آسمان قدری یا حرف وحدت آسمان قدر مرکب در علو مرتبه معناسنه
خبر مبتدای محذوف تقدیری ان آسمان قدر یست (که حرف رابط
صفت (چون ادات تشبیه (خور دوم ضمیله کنش معناسنه در
(حال ذرات جهان مؤخر دیدن لفظنك مفعولی (ذرات ذره نك
جمعی ذره شمسك پرتونده نمایان اولان نسنه یه دیرلر بونده رعایا و برایا
مراد در اضافتلر لامیه (باشد فعل مضارع مفرد غائب افعال ناقصه دن
(از چشم عنایت دیده نه متعلق (چشم عنایت بیانیه (دیدن مصدر در
کورمك معناسنه باشدك اسمی (اورا را ادات مفعول (او ضمیر سلطان
حسینه راجعدر باشدك مفعولی (فرض عین خبری فرض عین هیچ
بر وجهله ساقط اولمیان فرضه دیرلر باشد اسمیله خبریله آسمان قدرك
صفتی آسمان قدر سلطان حسینك صفتی (محصول بیت) سلطان حسین
بر آسمان قدر در که کنش کبی جهان ذراتنك حالنه عنایت کوزندن
نظر ایلمك اکا فرض عین اولور یعنی شمس پرتونده مجتمعه اولان
ذره لره نه کونه پرتو انداز اولورسه پادشاه کامکار دخی ظل حمایتنده
اولان جهان ذره لرینه یعنی زیر حکومتنده اولان بنده لرینه عطف
ومرحمت وعنایت وشفقت کوزندن کورمك اکا فرض عین اولور
* دین دان درذمت جودش همه حاجات خلق* کی پسندد جود او
در کردن خود عار دین * دین بورج قارسیده وام دیرلر دانك مفعول
اولی (دان امر حاضر در دانیدندن یا دانستن دن زیرا قاعده مصدر
تائینك ما قبلنده (خشف) دن سین اولورسه تا داله قلب اولنور
اما سین یا حذف اولنور یا یایه تبدیل اونور یا هایه بونده حذف
اولنمشدر داند اولوب فعل مضارع اولور امر حاضر قاعده سی
اوزره دالی حذف ایدوب دان اولور بیل دیمکدر (در حرف ظرف
(ذمت ذال مجنك کسریله ومیمك تشدیدیله بحسب اللغه عقد
معناسنه در اما بونده کردن دیمکدر (جوده اضافت لامیه جود
سخا معناسنه دردانك مفعول ثانیسی (شینه اضافتی لامیه سلطانه
راجعدر (همه ادات سور (حاجاته اضافت بیانیه (حاجات حاجتك
جمعی حاجت معروف (خلقه اضافت لامیه خلق مخلوق معناسنه

(كى ادات استفهام انكار ايچون داخل اولور قچن معناسنه (پسندد
باء عجميله فعل مضارع پسنديدن دن بكنور ديمكدر (جوداو لاميه
و پسنددك فاعلى ضميرينه سلطانه راجعدر (بركردن غير صريحى
خوده اضافت لاميه در (عاز دين مفعول صريحى اضافت لاميه
(محصول بيت) بو رج ييل او سلطانك جود وسخاسى ذمتنده
مخلوقاتك جمله سنك حاجتلرينى قچن بكنور يعنى بكنمز انك جودى
كندى كردننده دين عاريتى بعض نسخه ده كى يرينه كم واقع اولمش
كاف عربك فتحيله آز ديمكدر يعنى آز بكنور حاصلى هيچ بكنمز
و بعض نسخه ده عاز يرينه بار دوشمشدر يوك معناسنه در حاصلى
كلام جميع خلقك حاجتلرينى جود شاهيده دين ييل بويله اولنجه
سخا كندو بوينده دين اولمغى بكنمز يعنى استمز (عروض) بوقطعه
بحر رمل مثمنندر صدر وابتدا وحشولر سالم عروض وضربنده قصر
طارى اولمش قصر آخرده اولان سبب خفيفك ساكننى اسقاط
ومتحركنى اسكانه ديرلر بويله اولنجه فاعلاتن دن نون دوشوب تا
ساكن اولور فاعلات قالوب رمل مقصور مثمن اولوب بر مصراعى
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور * اعز الله انصاره وضاعف
اقتداره وادام اولاده الكرام تحت ظلال ملكه وسلطانه وانام كافة
الانام فى كنف عدله واحسانه * اعز افعال بابندن فعل ماضى
مضاعفدر دعا موقعنده عزيز ايلسون ديمكدر (الله لفظا مرفوع
فاعلى جمله سى دعائيه (انصار نصيرك جمعى لفظا منصوب مفعول
صريحى ياردم ايدنلر ديمكدر بونده انصاردن رجال واتباعى مراددر
ضمير محلا مجرور مضاف اليهى اضافت مصدرك مفعولنه در (وضاعف
واو حرف عطف ضاعف مفاعله بابندن فعل ماضى مفرد مذكر
غائب بنه دعا موقعنده قت قت ايلسون ديمكدر فاعلى تحتنده اللهه
راجع جمله سى اعزيه معطوفدر (اقتدار افتعال بابندن مصدر در
قادر اولمق معناسنه يعنى كوجى يتمك لفظا منصوب مفعول صريحى ضمير
بنه سابق كبى (وادام واو حرف عطف ادام افعال بابندن اجوف
واويسندن فعل ماضى مفرد مذكر غائب دائم وثابت ايلسون ديمكدر
تحتنده فاعليله اعزيه معطوف (اولاد ولدك جمعى اوغللر ديمكدر

لفظا

لفظا منصوب صفتيدر اولادك (تحت ضد فوقدر آلت معناسنه
فارسيده مزيد دير مفعول فيهى ادامك (ظلال ظلك جميدر كولكه لر
معناسنه لفظا مجرور مضاف اليهى ظلالك ضمير مجرورده ملككه مضاف
اليهى اضافت لاميه (واو حرف عطف (سلطان لفظا مجرور ملككه
معطوف ضمير سابق كبى (دام افعال بابندن فعل ماضى اجوف واوى
مفرد مذكر غائبدر تحتنده فاعلى اعزه به معطوف او يوتسون يعنى
راحت ويرسون ثلاثى معناسنه اولمق احتماليده وار بو يله او لجه كافة
مركب اولمق فاعل اولور اوله كوره منصوب اولور مفعول اولور
(الانام لفظا مجرور مضاف اليهى كافه نك بو انام خلق معناسنه در
(فى حرف جر انامه متعلق كشف كافه فتحى ونونك سكونيله لفاطه
معناسنه فتحتيله جانب معناسنه در بونده ايكيسنه ده احتمالى واردر
لفظا مجرور ومحلا منصوب مفعول غير صريحى انام فعلنك عدله
مضاف عدلده ضميره وسلطانك عدله معطوف ضميره مضاف
(محصول نظم) الله عظيم الشان ملك انصارينى عزيز ايلسون دنى
الك اقتدارينى قوت ليلسون دنى انك اولادى كرامنى ملك سلطنتى
ظلاريلك التنده دائم ايلسون دنى انك عدل واحسانى احاطه سنده
يا حولسنده يعنى حمايه سنده جميع ناسى الله عظيم الشان او يوتسون يعنى
راحت ويرسون يا جميع ناس او يوسون يعنى مستريح اولسون *قطعه
گلستان گرچه سعدى كرد زين * پيش بنام سعد بن زنكى تمامش*
(كرچه اكرچه دن مخففدر ادات شرط (سعدى كردك فاعلى (كرد
فعل ماضى مفرد غائب ايلدى ديمكدر (زين ازين دن مخففدر (از
من معناسنه (اين اسم اشارت كردك مفعول غير صريحى (پيش باء
عجمله اوك معناسنه بوندن اوكدن يعنى بوندن اقدم ديمكدر (بنام با
حرف صله يا حرف مصاحبت (نام آد يعنى اسم سعده اضافتى لاميه
(بن ابن دن مخفف قاعده جزئيه اوزره علمين بيننده ابن لفظندن
همزه حذف اولنور اما اعجام بعضا كليا حذف ايدرلر شيخ عطارك
پند نامه سنده اولان شافعى ادريس كبى (تمامش شين ضمير كلستانه
راجعدر تمام كردك مفعولى (محصول بيت) گلستانى كرچه شيخ سعدى
بوندن اقدم زنكى اوغلى سعدك نامنه انى تمام ايلدى ايسه يعنى انك نامنه

تأليف وجمع ايدوب كتابنه رونق وفر ويردي ايسه * بهارستان
من نام از كسى يافت كه شايد سعد بن زنكى غلامش * بهارستانمن
لاميه تلم بونده شهرت معناسنه در ويافتك مقدم مفعول صريحي
از كسى غير صريحي (يا حرف وحدت (كسى سلطان حسيندن
عبارتدر (كه حرف بيان (شايد فعل مضارع مفرد غائب شايستندن
ياشايستن دن زيره مصدر ثانى سينى نك بالاده ذكر اولنديغى وجه اوزره
سينك حذفي قبيلندندر لايقدر ديمكدر بونده شايد شد تقديرنده
يعنى اولمق لايقدر معناسنه (سعد بن زنكى شايد شدك فاعلى (غلام
مفعولى شين ضمير كسى يه راجعدر (بعض نسخه ده شايد يرينه باشد
واقعدر بو يله اولنجه مقدره حاجت قالماز (محصول بيت) بنم بهارستانم
بر كيمسه دن نام وشان وشهرت بولديكه زنكى اوغلى سعد اكا بنده
اولمغه لايقدر بونده نامى معناى اصلسنده استعمال ايدن تكلفه
دوشوب نام آلمامش (عروض ما بو قطعه بحر هزج مسدسدندر كه
صدر وابتدا وحشولر سالم عروض وضرب محذوف (حذف اخرده
اولان سبب خفيفي اسقاطه ديرلر مفاعيلن دن لن دوشر مفاعى قالور
فعولن انك يرينه كلور بو يله اولنجه بر مصراعى مفاعيلن مفاعيلن فعولن
اولوب هزج مسدس محذوف اولور * قطعه ديكر * كذرى كن بزين
بهارستان تا ببينى در وكلستانها * كذرى (يا حرف وحدت كذر اسم
مصدردر مرور معناسنه (كن امر حاضر كذرى كن بر كچمه ايله يعنى
كچ (بر ادات صله با معناسنه (اين اسم اشارت تا ادات تعليل (ببينى
يا حرف استقبال بينى فعل مضارع مفرد مخاطبدر كوره سين ديمكدر
(در او (در حرف ظرف (او ضمير بهارستانه راجعدر (كلستانها ها ادات
جمع (محصول بيت) بو بهارستانه بر مرور ايله يعنى سير وتماشا طريقيله
بر كچ تا كيم او بهارستانده كلستانلر كوره سين يعنى بنم بهارستانمده نيجه
كلستانلر مندرجدر عين معان ايله نظر ايله * وز لطافت بهر كلستانى رسته
كلها ديده ريحانها * وز وازدن مخفف (بهر با حرف ظرف در معناسنه
(هر ادات سور (كلستانى يا حرف وحدت نوعيه (رسته ماضيدن قسم
بتمش معناسنه (كلها كل معروف (ها ادات جمع (كلها رستهنك فاعلى
(ديده بوده ماضيدن قسم ظاهر اولمش ديمكدر (ريحانها فاعلى ريحان

فلسكن

فسلكن ديمكدر (ها ادات جمعدر (محصول بيت) دخی اطافقدن هر بر
كلستانده يعنى بهارستانده اولان هر بر كلستانده كللر بتمش ور يحانلر
ظاهر اولمش حاصلى بو يله رنكين ورعنادر (عروض) بو قطعه بحر
خفيف مسدس مخبون اصلم دركه بعد الازاحيف فاعلاتن مفاعلن
فعلن در تته كيم تفصيلى نه كلستان كه روضهٔ ز بهشت مثنويسنده
ذكر اولنمشدى * وترتيب اين بهارستان بر هشت روضه اتفاق
افتاده است * ترتيب تفعيل بابندن مصدردر هر شيئى برلو يرينه قومغه
ديرلر اضافتى مصدرك مفعولنه دردر ومبتدأ (بر على معناسنه (هشت
اسماء اعداددن سكز ديمكدر (روضه باغچه ديمكدر بونده باب وفصل
مقامنده در (اتفاق افتعال بابندن مصدردر اصلى اوتفاق ايدى قبل
تاء افتعال واو اولسه واوى تايه قلب ايدوب ادغام ايدرلر اتفاق اولور
(راست كلمك معناسنه تركيده دوشش (افتادست سين وتا ادات خبر افتاده
ماضيدن قسم در خبر مبتدأ واقع اولمشدر معناسنه (محصول تركيب)
دخى بو بهارستانك ترتيبى سكز روضه اوزره اتفاق واقع اولمشدر يعنى
دوشش واقع اولمشدر حاصلى سكز روضه ده اختتام پذير اولمشدر
* هر روضهٔ بهشت آيين مشتمل بر رنك ديكر از شقايق و بوى ديكر از
رياحين * روضهٔ همزه حرف توسل (ياء بطنى وحدتدر ومبتدأ
(بهشت آيين وصف تركيبى قبيلندندر و مبتدانك وصفيدر بهشت
آيينلى ديمكدر بهشت باى عربك كسريله جنت معناسنه در بونده
مجرد تشبيه ايچوندر جنت كبى ديمكدر (مشتمل بر سين وتا تقديريله خبر
مبتدادر (مشتمل اشتمال بابندن اسم فاعلدر محيط ومجتمع معناسنه
(رنك لون ديمكدر (ديكر غيرى ديمكدر (شقايق داغى لاله كه كلنجك
تعبير اولنور رنكى نهايت قرمزيدر و بوى قوقو معناسنه (بوى ديكر
غيرى قوقو ديمكدر (رياحين ريحانك جمعيدر فسلكن معناسنه در
(محصول تركيب) هر بر جنت كبى اولان روضه سى شقايقك غيرى رنكى
رياحينك ماعداسى قوقوبى مشتملدر ياخود هر بر روضه سى رنك شقايقدن
ماعدا رنكى ور ياحيندن ماعدا قوقوبى اشتمالده جنت كبيدر حاصلى
قلوب وار واحه صفا بخش ور ونقده در * نه شقايقش را از باد
باد خزان پژمردكى ونه رياحينش را از دست بردبردى افسردكى *

نه هاى رسميله ادات نفى فعلدن تجريد اولنمش نباشد تقديرنده شقايقش را
را ادات صله (شين ضمير بهارستانه راجعدر شقايق مقدر فعلك
مفعول غير صريحى (پايمال مركبدر پاى ايله مالدن چكنمش معناسنه
خورلقدن كنايه‌در بونده باد خزانك زده لمسى مراددر (پژمرده‌نك
مفعول صريحى باد خزانه اضافت لاميه (باد بيل (خزان فصول
اربعه‌نك برى اضافت لاميه (پژمردكى مقدر فعلك فاعلى يا حرف
مصدر كاف عجمى هاء رسميدن مبدل پژمرده صولمش ديمكدر (واو
حرف عطف (نه سابق كبى (ازدست برد مفعول غير صريحى افسرده‌نك
ازدست برد باء عربينك ضميله ظلم معناسنه‌در (برد باء عربينك فتحيله
صووق معناسنه برد ايله برده جناس خطى وار در دينه اضافتى لاميه
(دى قيش ديمكدر (افسردكى يا حرف مصدر كاف هاء رسميدن مبدل
معلوم اوله كه آخرنده هاء رسمى اولان كلمه‌نك آخرينه الف ونونكه
ادات جمعدر يا خود ياء داخل اولسه هاء رسمى كافه مبدل اولور
ايندكان وافسردكى كبى (افسرده طوكمش معناسنه‌در (محصول تركيب
نه او بهارستانك شقايقنه خزان يلينك زده لبوب چكنمه سندن
صولقلق اولور يعنى سائر شكوفه واشجارى باد خزانك زده‌لديكى كبى
بو بهارستانك شقايق كبى اولان الفاظ ونكاتنه دست رس بولمازونه
ريحانلرينه قيشك صووغنك غلبه سندن صولغنلق اولور يعنى شدت
بردن سائر رياحين بساتين كبى صولان حاصلى شقايق كبى اولان نكارنك
مضامينى خلل پذير اولماز ورياحين مثال بوى معانى لطيفه اشتمال
اولنان الفاظى زنك رزا اولماز والحاصل دائما تروتازه‌در * قطعه * دميده
مرغزارش برجوانب شكفته لاله زارش در نواحى * دميده ماضيدن
قسميدر ظاهر اولمش معناسنه مرغزارش شين بهارستانه راجعدر
(مرغزار ميمك فتحيله درضمى غلط مشهور در مركبدندر كلزار كبى
وغينه حركه ويرمك دخى غلطات عوامدندر زيرا فارسيده مضاف
ايله معطوف عليه‌دن غيرى متحرك اولماز مضاف مكسور معطوف
عليه مضموم اولور كلمه‌نك آخرى حرف مد وهاء رسمى اولمديغه
اكر حرف مد اولور ايسه مضافك آخرينه برياء مكسوره كلور
معطوف عليهك بعدنده اولان واوه ضمه حركه ويريلور آشناى

من بوی یار یعنی ما [illegible] ایدی و [illegible] اثر [illegible] کبی [illegible]
جامه [illegible] یعنی [illegible] مکسور [illegible] اولنور
[illegible]
[illegible] عليها [illegible]
[illegible] (ایراغ [illegible]
[illegible] (بجر جوف) استعمال [illegible]
[illegible] (جوانب جانبك جمعیدر طرف معناسنه [illegible] مفعولی
(شکفته) [illegible] (لاله [illegible] لاله ایله
[illegible] (شبنم [illegible]
یا جمعی (دن اطراف [illegible]
[illegible] (محصول بیت) او بهار [illegible]
اطرافنده یعنی جوانب [illegible] ظاهر اولمش دخی [illegible]
[illegible] اولمش کمال
[illegible] * زشبنم لاله را خوی [illegible] بنا گوش * زبلبل غنچه را می در
صراحی * شبنم [illegible] (خوی) [illegible] ضمهٔ
مجهوله ایله [illegible] معناسنه [illegible] عرق [illegible] معلوم اوله که فارسیده
ضمهٔ مجهوله وکسرهٔ مجهوله [illegible] دیدکه مثلا ضمه وکسره‌یی
صراحة قرائت ایدرلر یعنی اشباع ایدرلر نور وشیر کبی لکن ضمهٔ معروفه
وکسرهٔ معروفه [illegible] ضمهٔ صریحه وکسرهٔ صریحه دیرلر بعضا ضمه
وکسره‌یی تمام اشباع ایتمزلر یعنی صراحة قرائت ایتمزلر بلکه بین ضمه
وفتحه لکن ضمه‌یه قریب و بین کسره وفتحه لکن کسره‌یه قریب
اوقورلر ضمهٔ مجهوله وکسرهٔ مجهوله وضمهٔ غیر صریحه وکسرهٔ غیر
صریحه دیرلر خوی وشیر کبی یعنی ارسلان (خوی) مبتدأ بنا گوش
مبین وناقصه بر ایله خبر بنا گوش قولاغی توزی دیمکدر [illegible]
(غنچه معروف (را) ادات تخصیص (می) مبتدأ شراب معناسنه
(صراحی) بنه بر مبین وبالتقدیر ایله خبردر صراحی شراب قودقلری
معروف قاب (محصول بیت) چمن لاله‌نك قولاغی توزی اوزره در
واردر یعنی لطیف ونازك اولان محبوب عرق آلود اولوب قولاغی توزینه
طولاسیله نه کونا طراوت تازه بولور ایسه شبنم دخی لاله‌یه او یله زینت

تلمکی یرمینسدر یا اولنهدن غنچه‌نک صراحی صنلدیغی اولادر یعنی صراحی بللوردر وینلوک شراب غنچه‌لر اولوب شراب صراحی‌یه نه کوندرورسنی و بن ایسه کلدی خلی یا ایلدن و بله فی بعوفر دیکرجو یرمینسدر * غزیر الدمع من عین السواقی * المکثیر الضحک عن ثغر الاقاحی * غزیر غین معجمه‌نک فتحی و زانک کسری بلیه وزنده ومعنا ده کثیر کبیدر لفظا مرفوع خبر مبتدأ محذوفدر تقدیری هی غزیر الدمع الخ لف ونشر مرتب طریقیله لالهیه و محمولدر ثانیده اولان ضمیر غنچه یه راجعدر یا ایکسیله بهارستانه راجعدر الدمع لفظا مجرور مضاف الیهی (دمع کوزیاشی (من حرف جر غزیره متعلق (عین بونده بوکاره منها سنه در لفظا من ایله مجرور محلا منصوب مفعول غزیر لیکی غزیرك (السواقی تقدیرا مجرور عینك لفظنک مضاف الیهی اونده کوچك بوکارلره دیمکدر که ساقیه‌نک جمعیدر (کثیر غزیرکبی اعرابده ومعناده (الضحک لفظا مجرور مضاف الیهی کثیرك کولمک معناسینه (عن حرف جر کثیره متعلق (ثغر ثاء مثلثه‌نک فتحی وغین معجمه‌نک سکونیله اوله دیش دیمکدر مفعول عنه ثغرك کثیرك (الاقاحی تقدیرا مجرور ثغرك مضاف الیهی اقاحی همزه‌نک ضمیله اقحوانک جمعیدر پاپاتیه معناسنه (المحصول ابیات) اول بهارستانک دمعی یعنی صویی چوق ساقیه لرك کوزندن یعنی اول بهارستانک صویی بوکارلردن جریان ایلدك صودن چوق تشنکان بادیه عشق اولانلری قاندرر حاصلی جنات تجری من تحتها الانهار مضمونه تلمیح واشارت بیورر یاخود اول لاله‌نک دمعی چوق یعنی قطرات اولمقدن یعنی لاله داغ جهرتله سینه صفین جاك ایدوب شبنم ریز مواد یعنی قطرات اشکك جریانی اوقدر چوق نهرلردن چوق واول نهارستانك ضحکی کثیر پاپاتیه‌نک اول دیشلرندن یعنی خندان اولان کیمسنه‌نک وقت تبسمنده اولان دیشی کورنمده پاپاتیه اطراقنده اولان بیاضه تشبیه ایلمش کثیر اولمسی انواعا نمایان اولمده یعنی اول بهارستانک خنده‌سی چوق یعنی صورت فسلطلیدکه زلنظرین وتماشایانک کولمه‌دن دیشلری قیماز اقحوانک دیشلری کبی دائما کشاده اولور یاخود اول غنچه‌نک ضحکی یعنی نیم کشاده‌لکی پاپاتیه‌نک کشاده‌لکندن چوق حاصلی بهارستانی وصفدر بو بیتده اولان صنایع لا یعد ولا یحصی در از جمله دمع ایله ضحك صنعت

قضاد

تضاددر یعنی عینه کورمبلغ ومضحك وعینه کوره سهو قد بلا مجدد
* اشارت میکند نرکس که می نوش * فان العفو للذلات ماحی * اشارت
افعال بابنك اجوف واوینندن مصدرقدر بوشی قعودن نظر یقین ایله
کوسترمکدر امابونده ایما معناسنه در (معلوم اوله که تصنیفاتنه محققلر که
وصادر عمرلك آخرنده اولان تاء کردلری طویل سکتاب ایتملیدیلر
کندو بینلرنده استعمال ایدرلر ایسه میکنمک مقدم مفعولی (می کند
می ادات حال کند فعل مضارع مفرد غائب کنیدندن یاعلی طریق
الشاذ کردیدن مشتقدر آیدر دیمکدر (نرکس فاعلی (که حرف بیان
(می نوشك مقدم مفعولی (نوش امر حاضر در ایچ معناسنه (فان فا حرف
تعلیل ان حرف مشبهه بالفعل تحقیق افاده ایدر (العفو لفظا
منصوب اسمی ماحی تقدیرا مرفوع خبری عفو کناه مقابلنده عقاب ایتمیوب
ترك ایتمکه دیرلر الف ولام مضافه الیهدن عوض تقدیری عفو الله در
(لام حرف جر ماحیه متعلق (ذلات ذله نك جمعی کناه معناسنه در
هرنقدر خطای صغیر معناسنه ده استعمال اولنور ایسه ده بونده
مطلق کناه معناسنه در لفظا مجرور لام ایله محلا منصوب مفعول غیر
صریحی ماحینك (ماحی اسم فاعلدر ناقص واویدن محو ایدیجی دیمکدر
(محصول بیت) نرکس اشارت ایدرکه شراب ایچ زیرا تحقیق عفو
خدا کناهلری محو ایجیدر یعنی باری تعالینك صفت عفوی خطایایی
محو ایدیجیدر * همی ترسم که از لطف اشارت کند پرهیز کاران را مباحی *
همی ها حرف تأکید می حرف حال (معلوم اوله که فعل مضارع حاله
واستقباله دلالت ایدر اکر با داخل اولور ایسه استقبال خاص قلنور
می داخل اولنور ایسه حاله همی بونده ادات استمرار اولمغله جائزدر
دائما دیمکدر ترسم فعل مضارع متکلم وحده قورقرم یعنی خوف ایدرم
دیمکدر (که حرف تعلیل (از من تبیین معناسنه (لطف اشارت بیانیه
(کند فعل مضارع فاعلی تحتنده اطف اشارته راجعدر (پرهیز کارانرا
را ادات مفعول (الف ونون ادات جمع (پرهیز کار کار ادات وصف
مشبهه در مجتنب معناسنه مفعول غیر صریحیدر کندك (مباحی صریحیدر
(یا حرف نسبت مباحه منسوب مباحی دیو مذهب باطل اباحه ده
اولنلره دیرلر که زعملرنجه حلال وحرام یوقدر جمله اشیا مباحدر

محصولیدر) خوف ایدرم یا دائما خوف ایدرم کتورکملک اشارتنک لطافتندندر یعنی خدا عفو ایدر می ایج دیو اشارتندن الان خوف ایدرم فيا دائما خوف ایدرم قوقرم که پرهیزکارلری یعنی صلحا و متقیلری مباحی ایدرلر یعنی لمذهب الاباحه بعضیلر حاصلی اطرف خرابه ذاهب اولوب اکثر استعمالاتی اباحی اولورلر (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس مقصوردر که کلستان کرچه سعدی قطعه سنده مفصلا بیان اولندی
* التماس از تماشائیان این ریاض خالی از ملاحظه خار اعراض وطاشالغ مطالبه اعواض * التماس امید ورجا معناسنه مصدردر (از تماشائیان التماسه متعلق (تماشائیان الف ونون ادات جمعدر تماشالق بالحرف اتشتت سیر یعنی زوار معناسنه (این اضافتی بیانیه (این اسم اشارت (از ریاض روضه نک جمعیدر (خالی بونده دیمکدر اضافت بیانیه (از ملاحظه خالیه متعلقدر ملاحظه مفاعله بابندن مصدر ذکر تماشادر (خار اعراض مجاز الاهمیه (خار دیکن دیمکدر (اعراض عرضک جمعی و عرض متینک مقابلی نسنه شی مأمول ایتمک (وطاشالغ خار اوزره معطوف چون جوت دیمکدر (مطالبه اضافتی بیانیه مطالبه نک اعواضه مصدرک مفعولنه در مطالبه مفاعله بابندن مصدردر استعمالی معناسنه (اعواض عوضک جمعیدر بدل طلب ایتمک (محصول ترکیبی) عرضلر ملاحظه سی دیکندن یعنی عوضک مقابلنده برشی مأمول فکرندن وعوضلر مطالبه سی چوز چون اخشلیک یعنی کتابی بدلیله برشی طلب ایلمک سوقیوب ایستدن خالی اولان بو روضه لری زوار و تماشا ییلردن التماس * انکه خون تقدم اهتمام برایشان بکذرند ونظر اعتبار در بنهند بکرند بلغبان را
اکه تدز بیت شاهی خون جکر خورده است و تیته شمان جان شیرین بر لب آورده تا ایشان بر آورده ابد عالی یاد کنند و بثنای شاه کرد ایشان * انکه اسم موصول ومبتدای ثانیدر اولترکه معناسنه (چون حرفی تعلیل (بقدم با حرف مصاحبت (قدم الیق معناسنه کذرندک متقدم مفعولی (اهتمامه اضافتی مجازیه الابیه (اهتمام بونده صقنمق معناسنه (بر ایشان مؤخر کذرنده متعلق (ایشان ایشک جمعی بو انلر دیمکدر (با حرف استقبال (کذرند فعل مضارع جمع غائب یکذارند یعنی مرور ایدرلر دیمکدر

نظر

ونظر اعتبار بيانيه قدم اهتمامه معطوفدر (در حرف صله بامعناسنه
بنكرند فعل مضارع جمع غائب بقه لر يعنى نظر ايده لر ديمكدر
(باغبان باغجى ديمكدر زيرا بان ووان ادات فاعلدر مؤخر كنندك
مفعولى (را ادات مفعول (كه حرف تعليل (در حرف ظرف تربيت شان
(شان ضمير جمع غائبدر (خون قان معناسنه در عربيده دم ديرلر
(جكر اضافتى لاميه در (در تربيت خورده نك مفعول غير صريحى
(وخون جكر صريحى (خورده ماضيدن قسمدر يمش معناسنه
(تغنشان تمثيت تفعيل بابندن مصدردر بو يوتمه معناسنه (جانشيرين
بيانيه شيرين طتلى معناسنه در (لب طوداق يرلب طوداق اوزره
ديمكدر (آورده كتورمش معناسنه ماضيدن قسمدر (جان برلب آورده
كمال اضطراب ومشقتدن كنايه در (بد عاى يا حرف وحدت (دعا
مفعول صريحى كنندك (ياد ذكر معناسنه يعنى اكمق ديمكدر مفعول
صريحيدر كنندك (كنند فعل مضارع جمع غائب فاعلى تحتنده
تماشا بيانه راجعدر جمله سى خبر مبتداى ثانى اعنى انكه ومبتداى ثانى
مع الخبر خبر مبتداى اول اعنى التماس (و بثناى دعاى كبيدر (شاد
مسرور معناسنه (كردانند فعل مضارع يونده ايليه لر ديمكدر
(محصول تركيب) زواردن التماس اولدر كه چون قدم اهتمام ايله
اول روضه لر اوزره مرور ايده لر دخى نظر اعتبار ايله اول روضه لره
نظر ايده لر زيرا باغبانى انلرك تربيتنده جكر قانى يمشدر يعنى اذيت
چكمشدر وانلرى بو يوتمده طتلى جانى طوداق اوزره كتورمشدر
يعنى زحمت ومشقت چكمشدر بردعا يله ياد ايده لر و برثنا ايله مسرور
ايده لر حاصلى معنى بو عوض وغرضدن خالى اولان روضه لرى قدم
اهتمام ايله كچن يعنى قدان چكنيوب شاخ فيروب شكوفه پايمال ايتمدن
كچن ونظر اعتبار ايله نظر ايدن زواردن اميد ورجا اولدر كه باغبانى
يعنى مصنفى بردعا ايله اكلر دخى برمدح يله مسرور وخندان ايده لر
زيرا انلرى تربيه ايدنجه نه جكر قانلرى يومشدر يعنى نه زحمتلر چكمشدر
وانلرى بيودوب بو مرتبه كتورنجه نه كونه اضطراب چكمشدر كه جانى
اغزينه كلمشدر بونده اولان تشبيه ته تشبيه بليغ ديرلر ارباينك معاومى
ذكرى غايت تفصيله محتاج تفطن ان كنت من اهل البيان (قطعه)

* هركس زنيك بختان زين تازه رس درختان * درسايهٔ نشنبد يامیوهٔ بچیند * هركس هر كس كه تقديرنده (زاى مفرده تبيين ايچوندر (نيك ايو معناسنه در (بختان بختك جمعيدر (نيك بخت وصف تركيبيدر ايو بختلو ديمكدر (زين از اين دن مخففدر مفعول غير صريحيدر نشنبندك (تازه رس وصف تركيبي يكى يتشمش ديمكدر (درختان درختك جمعيدر اغجلر ديمكدر (در حرف ظرف (سايهٔ يا حرف وحدت (همزه حرف توسل (سايه كولكه معناسنه بوده نشنبده متعلق (نشنبد فعل مضارع مفرد غائب نشنبيدن دن يا على طريق الشاذ نشستن دن مشتقدر اوتوره ديمكدر (يا حرف عطف اومعناسنه در (ميوهٔ يا حرف وحدت (وهمزه حرف توسل (بچيند با حرف استقبال چيند فعل مضارع مفرد غائب چينيدن دن يا على طريق الشاذ چيدن دن دوشيره ديمكد (محصول بيت) نيك بختلردن هر كيمسه كه بو يكى يتشمش اغجلرك سايه سنده اوتوره يا بر ميوه دوشيره حاصلى سايه سيله مستظل يا ميوه سيله منتفع اوله يعنى بهارستاندن بهره ياب اوله * آن به كه پيش كيرد آيين حق كزارى * راه كرم سپارد رسم دعا كزيند * آن به كه اول يكدر كه ديمكدر (پيش باء عجميله اولك ديمكدر (كيرد فعل مضارع كيريدندن يا شاذا كرفتن دن مشتقدر (آيين عادت وقانون معناسنه در (حق كزارى يا حرف مصدر حق كزار زاى هوز ايله وصف تركيبيدر حق اوديجى معناسنه يعنى اداى حق ايديجى ديمكدر ذال نخذ ايله يازان اداى حق ايدمهمش (راه يول يعنى طريق (كرم معروم راه كرم سپاردك مقدم مفعول صريحيدر (سپارد فعل مضارع مفرد غائب سينك ضميله رفتن معناسنه يعنى كتمك يا سينك كسريله ايزلمك يعنى ارامق معناسنه (رسم عادت ديمكدر (دعايه اضافت بيانيه (كزيند فعل مضارع مفرد غائب كاف عجمينك ضميله كزينيدن دن يا كزيدن دن مشتقدر كرچه مصدر يائى دالى على الاتفاق يائى حذف ايله مضارع اولور اما بونده نون مصدرى داله تقديم ايله در بوندن ايچون سودى كزينيدن دن مشتق قلمش بكنه يعنى اختيار ايليه ديمكدر (محصول بيت) اول ايودر كه حق اداايتمكلك يعنى انصاف وعدالت قانون وعادتى اوكنه طوته يعنى اجرا ايليه

مصراع

مصراع اولی بیاندر یعنی حق کزارلق ایتی بودر کرم ولطف بولنه
کیده یا کرم بولیبی ایزلیه حاصلی کرم ایده دعا رسمنی اختیار ایدوب
بکنه یعنی دعا ایده الحاصل بنم روضهمدن منتفع اولان کیمسه انصافی
الدن قومیوب کفران نعمت اولمیوب حقنی ادا ایده کزیملر طریقنه
کیدوب بر خیر دعا ایده * کوید که بنده جامی کین روضه ساخت یارب *
همواره ازخدا پرورخود تهی نشبند * کوید فعل مضارع مفرد
غائب کویدن دن یاعلی غیر قیاس کفتن دن مشتقدر سویلیه دیمکدر
(که حرف بیان (بنده قول یعنی عبد معناسنه در (جامی یا حرف
نسبت جام بر قریه نك اسمیدر یعنی جامه منسوب دیمکدر بو نده
مؤلفك لقبیدر اسملری عبدالرحمن تأ ایفاتی لسانین ده لایعد ولایحصی دو
(جامی بنده دن بدلدر (کین که این دن مخففدر (که حرف رابط
صفت (این اسم اشارتدر روضهیه (ساخت فعل ماضی مفرد غائب
فاعلی جامی یه راجعدر دوزدی یعنی ترتیب ایلدی جمله سی
صفت جامی (یارب یاالله (همواره هانك فتحی وهاه رسمیله همیشه
معناسنه دائما دیمکدر (ازخدا نشبنده متعلق (خدا اسم ذاتدر
عربیده الله کبی (پر باء عجمك ضمیله طلو دیمکدر (ازخدا پر اللهله طلو
یعنی معرفة اللهله مملو دیمکدر (واو حرف عطف (ازخود تهی
ازخدا پره معطوفدر (خود کندو معناسنه در (تهی تانك فتحی وکسری
وهانك کسریله بوش دیمکدر (نشبند فعل مضارع مفرد غائب
او توره دیمکدر فاعلی تحتنده جامی یه راجعدر (محصول بیت)
بو بهارستانده فائده مند اولان دعا ایدوب دیه که بنده جامی که
بو بغچه دوزدی یعنی ترتیب وتنظیم ایلدی یارب دائما خدا ایله پر
یعنی معرفة الله ایله مملو حاصلی ذکر وذکر وفکری الله اولمغله
ماسوا قلبندن اخراج وکندودن تهی یعنی بنلکدن بوش او توره
محصل کلام ذکر الله قلبه سرایت ایدوب دنیا وعقبا ومافیهمایی
ترك وکندولکی دخی ترك ایلیه دیو دعا ایلیه زیرا دیمشلردر (بیت)
(در طریق نقشبندی چار ترك (ترك دنیا ترك عقبا ترك هستی ترك ترك
* جز راه او نپوید جز وصل او نجوید * جز نام او نکوید جز روی
او نبیند * جز غیر معناسنه در (راهه اضافت لامیه (راه یول دیمکدر

طريق معناسنه بو يتده اولان اول خدايه راجعدر (نپويد فعل نفى مضارع مفرد غائب پوييدندن باء عجميله يلميه ديمكدر (جزوصل او جزراه اوكيدر (وصل واوك فتحيله مصدر در اولشمق معناسنه (نجويد فعل نفى مستقبل مفرد غائب جوييدندن استميه ديمكدر (جز نام او ينه سابق كبى (نكويد فعل نفى استقبال سويلميه ديمكدر كوييدندن يا خلاف قياس كفتن دن مشتقدر (جز روى او سابقلر كبى (نبيند فعل نفى مستقبل بينيدندن يا على غير قياس ديدندن كورميه ديمكدر (محصول بيت) الله عظيم الشانك يوليننك غيريه يلميه يعنى كتميه يعنى طريق مستقيمدن ايرلميه انك وصلنك غيريني طلب ايليه يعنى استميه انك اسمنك غيريني ديميه يعنى دائما الله الله الله ديه انك يوزينك غيريني كورميه يعنى جمال خدايى مشاهده دن برآن خالى اولميه ديو دعا ايليه زواردن بو يله دعا طلب ايلر حضرت ملا جامى حاصلى يسرنا الله واياكم روشى طريق الله يعنى تخلقوا باخلاق الله ايله متصف وطلبى وصال الله وذكرى ذكر الله ونظرى بجمال الله اولمسنى رجا ايدر (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر كه بر مصراعى اصلنده مفاعيلن فاعلاتن مفاعيلن فاعلاتن در كه هزجله رملدن مؤلف هزج اول رمل صكره بونده صدر وابتدا وحشو ثانيلره حاصلى اجزاى هزجه حرب علتى طارى اولمش حرب كه خرم ايله كفك اجتماعنه ديرلر خرم ايله اولدن ميم وكف ايله آخرده اولان سبب خفيفك ساكنى دوشر مع بقاء حركة ما قبله يعنى نون دوشر ولام متحرك قالور فاعيل قالور مفعول انك يرينه كلور بو يله اولنجه بحر مضارع اجرب اولور كه بر مصراعى مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن اولور
* روضهٔ نخستين درنشر رياحين چيده از بساتين دور بينان راه هدايت وصدر نشينان باركاه ولايت * نخستين نخست نونك وخاء معجمه نك ضمه لريله اول معناسنه در (يا حرف نسبت (ونون حرف تأكيد اولمكى ديمكدر (روضهٔ نخستين مبتدادر (نشر رياحين چيده خبرى (در حرف ظرف نشردر يسان نشر ديمكدر (نشر نونك فتحى وشين معجمه نك سكونيله يايمق يعنى طاغتمق معناسنه در منه سنده شمعى مرحوم صاچمق ديمش لكن نشر ايله نثرى فرق ايتمش (رياحينه

اضافت

اضافت مصدرك مفعولنه در (رياحين ريحانك جمعيدر (چيده يه
اضافت بيانيه چيده اسم مفعولدر (از بساتين چيده يه متعلقدر
بساتين بستانك جمعيدر (دور بينانم اضافت لاميه در دور بينلر
الف ونون ادات جمعدر دور بين وصف تركيبيدر اوزاغى كورجى
ديمكدر بر آلت مخصوصه دركه اوزاغى يقين كوستر. هر فكر عميق
اصحابندن كنايتدر (دور بينان راه هدايت لاميه لردر (هدايت
درايت وزننده مصدر در قاعدهٔ اعجام اوزره تاسى طويل يازيلور
ارشاد ودلالت ايتمك معناسنه (واو حرف عطف (صدرنشين وصف
تركيبيدر كوشه ده اوتوريجى ديمكدر علو مرتبه دن كنايتدر (الف ونون
ادات جمعدر (باركاه محل اجازت معناسنه در ايوان طالبدن عبارتدر
لكن بونده مجازدر (ولايتنه اضافت بيانيه (ولايت واوك فتحى وكسريله
لغتده يقينلق معناسنه در اما اصطلاحده بعد الانبيا بشردن
قرب خدا ايله مشرف اولمقه ديرلر (محصول تركيبه) اولكى روضهٔ
هدايت يولينك يعنى طريق ارشاد ودلالتك دور بينلرى يعنى
نظرده بعيد اولان طريق رشادى يقين كوستريجيلرك ياخود فكر
دقيق ونظر عميق صاحبلرينك دخى ولايت بارگاهنك كوشه
نشينلرينك يعنى علو مرتبه صاحبلرينك بوستانلرندن دوشيرلمش
اولان ريحانلرى يا بوب طاغمق بياننده در مراد اولياء كرامك
كلماتى بياننده درديمك اولور * سيد الطائفه جنيد قدس سره
ميكويد حكايات المشايخ جند من جنود الله يعنى سخنان مشايخ
درعلم ومعرفت راسخ لشكريست از لشكرهاى خداى تعالى *
سيد الطائفه لاميه سيد اولو معناسنه در الطائفه بولك ديمكدر
بونده قوم معناسنه يعنى قومك اولوسى (جنيد صيغهٔ تصغيرايله
كبار اولياء الله دن بر ذات عالى قدرك اسميدر وطبقهٔ ثانيه مشايخندندر
كنيه سى ابو القاسم والقبى قواريرى وزجاجيدر ومولود ومنشاسى بغداددر
مربى ومرشدى سرى سقطيدر حارث محاسبى ومحمد قصاب ايله
صحبت ايتمشدر ايكيوز طقسان يدى يا سكز يا طقوزده انتقال ايلمشدر
قبرى بغدادده زيارتگاه در روح الله روحه وقدسنا الله باسراره
(تقدس فعل ماضى مبنى للمفعول (سر كسر سينله لغتده فوق نائب

فاعلی (ضمیر مضاف الیهی جنیده راجعدر (می حکایت حال ماضی
(گوید فعل مضارع مفرد غائب مابعدی مقول قول در سویلردی
دیمکدر (حکایات حکایه نك جمعی لفظا مرفوع مبتدا (المشایخ لفظا
مجرور مضاف الیه اضافت لامیه (جند لفظا مرفوع خبری مبتدا
مع الخبر جمله سی محلا منصوب مقول قول (جند جیمك ضمیله عسکر
دیمکدر (من حرف جر (جنود جندك جمعیدر لفظا مجرور ظرف مستقر
جمله محلا مرفوع صفه جنددر (یعنی حضرت مولانا جامی کلام جنیدی
تفسیر وترجمه ایدوب بیورر (سخنان مشایخ لامیه (سخنان علی غیر قیاس
سخنك جمعیدر سوزلر دیمکدر ومبتدادر (راسخ ثابت معناسنه در
(لشکر عربجه عسکره دیرلر (یا حرف وحدت (سین وتا ادات خبر
(ازمن تبعیضی معناسنه در (لشکرها ها ادات جمعدر (خدای اسم
ذات تعالی صفتی (محصول ترکیب) طائفه نك اولوسی جنید سری
تصدیق اولنسون بیورر مشایخك قصه لری الله عظیم الشانك
عسکرلرندن برعسکردر حضرت جامی زبان فارسیله تفسیر ایدوب
بیورر یعنی مشایخك سوزلری الهی بیلمکده ونفسی ایکلمکده بر ثابت
وقوی عسکردر خدای تعالینك عسکرلرندن یعنی تزکیهٔ نفس
وتصفیهٔ درونده زیرا سلوك اهل الله ده اوج وجه بیان اولنمش
بری کثرت ذکر وبری قلت طعام ومنام وبری صحبت مشایخدر
بکشور هر دل که عنان عزیمت تابد مخالفان نفس وهوا هزیمت یابد*
بکشوره (با حرف صله (کشور اقلیم معناسنه در (هر دله اضافتی لامیه
(که حرف بیان (عنان عزیمت لامیه (عنان دیزگین معناسنه در
(عزیمت بر نسنه یی ایشلمکه توجه ایلمکه دیرلر (تابد فعل مضارع
تابیدندن بوکه دیمکدر (مخالفان نفس بیانیه الف ونون ادات جمع
دشمن معناسنه در (هوا نفسه معطوفدر (هزیمت انهزام معناسنه در
بوزلمق یعنی صنمق دیمکدر (یابد بولور معناسنه فعل مضارع مفرد
غائبدر یافتندن مشتقدر (محصول فقرتین) مشایخ قصه لری
عساکر خدادن بر عسکردر هر کوکل اقلیمنه که توجه دیزگینی بوکه
یعنی چویره نفس وهوا مخالفلری یعنی دشمنلری هزیمت بولور (حاصلی
اوجنود بغیرنا کنمی جانبه که توجه ایلیه البته نفس وهوا مخالفلری

يعنی دشمنلری پریشان اولور زیرا خدای متعالك رضای شریفی اینده در (حاصل كلام عند ذكر الصالحين تنزل الرحمة دربر محلده كه رحمت خدا نازل اوله البته نفس وهوا عسكری منهزم اولور (قطعه) هجوم نفس وهوا كز سپاه شيطانند * چو زور بدل مرد خدا پرست آرد * هجوم مصدردر اقدام معناسنه (نفسه اضافت لاميه (كز كه ازدن مخففدر كه حرف رابطه مبتدا وخبر (سپاه چری معناسنه (شيطانه اضافت لاميه نون ودال ادات جمع خبر (هجوم نفس مبتدا (ازسپاه شيطانند خبری (چو حرف تعليل (زور قوت معناسنه آرندك مقدم مفعول صريحی (مرد آدم ديمكدر (خدا پرسته اضافتی بيانيه خدا پرست وصف تركيبی در اللهه طپيجی ديمكدر (آرند الفك ممدوده ايله فعل مضارع جمع غائب كتوررلر ديمكدر (محصول بيت) هجوم نفس وهوا كه سپاه شيطاندندر چونكه خدا پرست اولان آدمك كوكلنه زور كتوره لر يعنی عساكر شيطاندن اولان نفس وهوا اللهه طپيجی يعنی سالكك كوكلنه حمله وهجوم واقدام تام ايلسه لر * بجز جنود حكايات رهنمايانرا * چه تاب انكه بران رهزنان شكست آرند * بجز با حرف مصاحبت (جز غير معناسنه در (جنوده اضافت لاميه (جنود جندك جمعيدر (حكاياته اضافت لاميه (حكايات حكايه نك جمعی قصه لر ديمكدر (رهنمايانه اضافت لاميه (را ادات تخصيص (الف ونون ادات جمعدر (رهنما وصف تركيبی در يول كوستريجی مرشد معناسنه در (چه ادات استفهام (تاب انكه تاب انكس كه تقديرنده در كه حرفيتدن اسميته نقل اولنوب حذف وايصال اولنمشدر (تاب طاقت معناسنه در (آنه اضافت لاميه اول كيمسه نك نه طاقتی ديمكدر تركيبده انلك نه حدی وار ايله تعبير اولنور (بر علی معناسنه (آن اسم اشارتدر (رهزنان الف ونون ادات جمعدر (رهزن وصف تركيبی در يول اوريجی يعنی يول كسيجی قاطع طريق معناسنه كه نفس وهوا مراددر (شكست فعل ماضی مفرد غائب قيردی ديمكدر (آرند فعل مضارع جمع غائب شكست آرند قيرمه كتوره لر يعنی منهزم ايده لر ديمكدر (شكست لفظنه بونده مصدر معنسی ويريلور (محصول بيت) مرشدلرك حكايه لری عسكرلرندن غيريله اول كيمسه نك

نه طاقتی که قیرمه کتوره یعنی نه حدی وار که منهزم ایلیه (حاصلی
نفس وهوا جیوشنی قیرمغه مشایخ قصه لرندن غیری چاره یوقدر
* خدای تعالی بارسول خود صلی الله علیه وسلم خطاب میکند که
(وکلا نقص علیك من انباء الرسل ما نثبت به فوادك) یعنی میخوانیم
برتو قصهای پیغمبران تادل ترا ثابت کردانیم بآنچه هستی تو بران *
(بارسول خود لامیه با حرف صله (رسول لغتده ایلجی یه دیرلر اما
اصطلاحده شول ذاته دیرلر که الله عظیم الشان جانبندن برقومه
بعث اولنه وکندیله بیله کتاب اوله کتاب اولمزسه نبی دیرلر (خود
واورسمیله کندی دیمکدر (صلی تفعیل بابندن فعل ماضی مفرد مذکر
غائب موقع دعاده (الله لفظا مرفوع فاعلی (تعالی تحتنده الاهیه
راجع فاعلیله جمله سی صفتی اسم جلالك (علیه جار مع المجرور
صلی یه متعلق (واو حرف عطف (وسلم تفعیل بابندن فعل ماضی
مفرد مذکر غائب صلی یه معطوفدر (خطاب رو برو سویلمکه دیرلر
بونده مجازدر میکندك مفعول اولی (میکند فعل مضارع مفرد
غائب مضمون آیت کریمه مفعول ثانیسی (که حرف بیان (کلا تنوین
مضاف الیهدن عوض تقدیر وکل نباء دیمکدر و مبتدادر (نقص
نصر بابندن مضاعفندن فعل مضارع متکلم مع الغیردر مع الغیر
صیغه سی بو یله یرلرده عظمتدن کنایه در جمله سی فاعلیله خبر
(علیك علی حرف جر نقص یه متعلق (کاف ضمیر خطاب رسولدن
عبارتدر (من حرف بیان (انباء اخبار معناسنه یعنی خبرلر دیمکدر
قصه لر معناسنه (رسله اضافت لامیه (رسل رانك وسینك ضمه لریله
جمع مکسردر رسولك (ما اسم موصول کلادن بدل (نثبت تفعیل بابندن
فعل مضارع نفس متکلم مع الغیردر اوقورز یعنی حکایه ایده رز
دیمکدر (فواد بونده مطلقا قلب معناسنه نثبتنك مفعول صریحیدر
(کاف خطاب مضاف الیهی (میخوانیم نقص یی تفسیردر (برتو
سنك اوزریکه دیمکدر علیك یی تفسیر (قصهها ها ادات جمعدر
(پیغمبرانه اضافت لامیه الف ونون ادات جمعدر (پیغمبر وصف
ترکیبی در اصلنده برنده پیغام ایدی پیغام و پیم خبر معناسنه در (برنده
ایلتیجی یعنی خبر ویریجی رسول معناسنه قصهای پیغمبران (انباء

الرسلی تفسیر در (تا حرف تعلیل (دل ترا را ادات تخصیص (ثابت
بونده راسخ معناسنه (کردانیم فعل مضارع متکلم مع الغیردر اصل
لغتده صیرورت معناسنه در اما بونده جائز دکلدر تدبر (بر آنچه
اول نسنه اوزره که دیمکدر (هستی یا حرف خطاب ایدك دیمکدر
(تو بران سن انك اوزرینه دیمکدر (محصول ترکیب) الله تعالی
کندی رسولنه الله عظیم الشان صلاة وسلامی انك اوزرینه ایلسون
خطاب ایدر که جمیع حکایه لری سکا قصه ایدوز رسوللرك
قصه لرندن انلردن بدل شول شیء قصه ایدرز که سنك قلبکی
انکله راسخ وثابت ایدرز (حضرت شیخ آیت کریمه یی تفسیر
ایدوب بیوردکه یعنی سنك اوزریکه پیغمبرلر قصه لرینی اوقورز
تا کیم سنك قلبکی ثابت وراسخ ایدلم اول نسنه ده که سن انك
اوزرینه سین یعنی اصلنده بیلدیکك توحید وایمانده ثابت اولمغچون
سکا پیغمبرلر حکایتنی اوقورز (قطعه) چو صورتی بدلت سازی
از ارادت راست * زنفخ صور دم عارفان حیاتش ده * چو حرف
تعلیل (صورتی یا حرف وحدت صورت پیکر معناسنه شکل دیمکدر
(بدلت یا حرف ظرف در معناسنه در (دل قلب (تا ضمیر خطاب (سازی
فعل مضارع مفرد مخاطب (بدلت سازینك مفعول غیر صریحیدر
(زارادت ده بویله از حرف تبیین صورتی بیان (ارادت افعال بابندن
مصدردر بحسب اللغه دیلك اما بونده جمیع اموریی تفویض ایلمکه
دیرلر (راسته اضافت بیانیه (راست بونده صحیح معناسنه در (زنفخ
دهه متعلق (نفخ اوفورمك دیمکدر (صور معروف (دم نفس دیمکدر
(عارفان عارفك جمعی اضافتلر لامیه (حیاتش شین ضمیر صورته
راجع (ده امر حاضردر دهیدندن مشتق ویر دیمکدر (محصول بیت)
چونکه ارادت صحیحه دن یعنی رابطهٔ تامه دن کوکلکده بر صورت
دوزدك یعنی پیدا ایلدك (حاصلی رابطه یی قلبکده مستقر ایلدك
عارفلرك یعنی واصلینك نفسی صورینك نفخندن اکه حیات ویر
یعنی حیات بخش اولان نفسلرندن یعنی کلام مبارکلرندن یعنی انلرك
کلامنی تذکر استماعدن او صورتی احیا ایله * وکرشود متزلزل دلت
زجنبش طبع * بشرح قصهٔ صاحبدلان ثباتش ده * کر حرف شرط

(شود فعل مضارع مفرد غائب شو يدندن يا على غير قياس شدندن
اولورسه ديمكدر فعل شرط (متزلزل تدخرج بابندن مضاعفندن
اسم فاعلدر دپرنيجى ديمكدر مضطرب معناسنه شودك مفعولى (دلت
متزلزلك فاعلى (تا ضمير خطاب (زجنبش متزلزله متعلقدر (طبعه
اضافت لاميه (بشرح باحرف مصاحبت سببيتى متضمن شرح بونده
نقل و بيان معناسنده در (بشرح قصهٔ صاحبدلان لاميه لردر (الف
ونون ادات جمعدر (صاحبدل اولياء الله ديمكدر (ثبانش شين ضميرده
راجعدر (ده امر حاضر جزاء شرط (محصول بيت) واكر سنك
مربوط اولان قلبك طبعك جنبش وميلاننددن مضطرب اولورسه
اولياء كرامك قصه سى شرحيله يعنى انى نقل ايله حاصلى تذكر ايله
او قلب متزلزله ثبات وير يعنى انلرك انفاس طاهره سى بركاتيله تزلزل
واضطرابنى دفع ايله تا اطمئنان حاصل اولنجه (عروض) بوقطعه
وقطعهٔ سابقه بحر مجتثدندر كه رجزله رملدن مؤلفدر (برمصراعى
مستفعلن فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن در جميع اجزاسنه خبن علتى
طارى اولمشدر خبن اولده اولان سبب خفيفك ساكننى حذفه ديرلر
مستفعلن دن سين دوشوب متفعلن اولور مفاعلنه تبديل اولنور
فاعلاتن دن الف دوشر فعلاتن اولور (دخى عروض وضربنه
خبن دنصكره قصر دخى طارى اولمشدر قصر آخرده اولان سبب
خفيفك ساكننى اسقاط ومتحركنى اسكانه ديرلر فعلاتن دن نون
دوشوب تا ساكن قيلنوب فعلات اولور بويله اولنجه برمصراعى
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولوب مجتث مخبون ومقصور اولور
* پير هرات عبد الله انصارى رضى الله عنه اصحاب خود را وصيت
كرده است كه از هر پيرى سخنى ياد كيريد واكر نتوانيد نام ايشان را بياد
آريد تا بهره يابيد * پير هرات پير بونده شيخ معناسنه در (هرات
خراسانك تختكاهنك اسميدر هرى ده ديرلر (عبد الله انصارى
اسم شريفلرى كنيه لرى ابو اسماعيل پدرلرى ابو منصور محمد
الانصارى ومحمد الانصارى صاحب رحل رسول ابو ايوب انصار ينك
فرزندار جمندبدر محمد الانصارى حضرت عثمان خلافتنده خراسانه
واروب هراتده ساكن اولمشدر انده تزوج ايدوب عبد الله انصارى

تولد ایلمشدر لقبلری شیخ الاسلامدر (رضی فعل ماضی مفرد غائب
علم بابنك ناقص واو یسندن بونده موقع دعاده در (الله فاعلی جمله سی
دعائیه (عنه رضی یه متعلق ضمیر پیر هراته راجعدر (اصحاب خود را
کندی اصحابنه یعنی مریدلرینه (وصیت مبتدا (کرده ماضیدن
قسمدر فاعلیله جمله سی خبردر (سین وتا ادات خبردر (که حرف
رابط (از هر یبری یا حرف وحدت هر بر پیردن دیمکدر (سخنی یا
وحدت سینك ضمی وخانك فتحی و بالعکس سوز دیمکدر کلام معناسنه
(یاد کیرید فعل مضارع جمع مخاطبدر خاطرده طوتکز دیمکدر
(واکر حرف شرط (نتوانید فعل نفی استقبال جمع مخاطب (نام ایشان را
انلرك اسمنی دیمکدر (بیادده با حرف صله یاد خاطر معناسنه (آرید
فعل مضارع جمع مخاطب کتوره سکز دیمکدر (تا حرف تعلیل (بهره
فتح باء عربیله وسکون ها ایله نصیب معناسنه (یا حرف وحدت
(همزه حرف توسل (یابید فعل مضارع جمع مخاطبدر بوله سکز
دیمکدر (محصول ترکیب) پیرهرات که عبدالله انصاریدر الله تعالی
اندن راضی اولسون کندی اصحابنه وصیت ایلمشدر که هر بر پیردن
بر سوز خاطرده طوتوك یعنی حفظ ایلیك واکر قادر اولمز سکز
انلرك اسمنی خاطریکزه کتورك یعنی ذکر ایدك تا کیم بر نصیب
وفائده بوله سکز (رباعی) آنی تو که از نام تو می بارد عشق * وز نامه
و پیغام تو می بارد عشق * رباعی ایکی بیته دیرلر که وزن مخصوصدن
اوله او وزن هزج اخرب و یا اخرم دن اولور که عروض کتابلرنده
صورة شجره ده مفصلا بیان ایتمشلردر (آنی یا حرف خطاب
(آن اسم اشارت توسن دیمکدر (آنی تو سن او سین دیمکدر
(که حرف بیان (از نام تو می بارده متعلق سنك اسمکدن دیمکدر
(بارد حرف حال ایله فعل مضارع مفرد غائب باریدندن مشتقدر
یاغر یعنی فیضان ایدر (عشق فاعلی (وز نامه (واو حرف عطف
(زای مفرده مؤخری بارده متعلقدر (نامه بونده مکتوب دیمکدر
مراد کتب الهیدر (پیغام خبر معناسنه در مراد آثار خدادر
(محصول بیت) سن اوسین یعنی سن بر ذات مفیض سین که سنك اسم
شریفکدن عشق یاغر یعنی فیضان ایدر دخی نامه و پیغامکدن یعنی

کتب شریفکدن وآثار لطیفکدن عشق فیضان ایدر حاصلی سنك
اسم شریفکی ذاکر اولان وقرآن کریمی علی هو حقه معانی لطیفنی
تذکر ایله نائل اولان وآثار ربانیه یه عین عبرتله ناظر اولان البته سنك
عشقکله مست وحیران وبیخود اولور * عاشق شود انکس که
بکوییت کذرد * آری زدر و بام تو می بارد عشق * عاشق شود نك
مفعولی (شود فعل مضارع مفرد غائب شدندن که افعال ناقصه دندر
(انکس شودك خبری (آن اسم اشارتدر (کس کیمسنه دیمکدر (که حرف
رابط (بکو یت باحرف صله (تا ضمیر خطاب (کوی کاف عربیله محله
دیمکدر (کذرد کاف عجمیك ضمی وذال معجمه وراء مهمله نك فتحه لریله
فعل مضارع مفرد غائب کذر یدندن مشتق یا کذشتن دن زیرا مصدر
ثانیتك ماقبلنده شین معجمه اولسه تاداله تبدیل اولندقدنصکره شین رایه
قلب اولنور (اری ادات تصدیق بلی معناسنه ترکجه اوت (در قپو (و بام
طام معناسنه (محصول بیت عاشق اولور اول کیمسه که سنك محله که مرور
ایلیه یعنی ذکر وفکر وعبادت وطاعاته مشغول اوله بلی سنك قپوکدن
وطامکدن عشق یاغر یعنی سنك درکاه معنوی وبارکاه اقدسکدن عشق
فیضان ایدر حاصلی سنك درکاهکه ملازم اولوب اظهار عبودیت ایدنه
هر جانبدن عشق نمایان اولور (عروض) بور باعی هزج اخرب ومکفوف
وسالم وازلدر زیرا بحر هزج مثمن سکز مفاعیلن درر باعی اوزانندن اولمق
ایچون صدر وابتداسنه خرب علتی طاری اولوب خرب که خرم ایله کفك
اجتماعنه دیرلر خرم ایله اولدن میم اسقاط اولنور وکف ایله اخردن نون
دوشر فاعیل قالور مفعول یه تبدیل اولنور وحشواولار ینه کف طاری
اولمشدر کف اخرده اولان سبب خفیفك ساکننی اسقاطدر مفاعیل
قالور حشو ثانیلری سالم عروض وضرب ازلدر که زلل علتی طاری اولمش
زلل که خرم ایله هتمك اجتماعیدر خرم ایله میم دوشر هتم ایله اخرده
اولان سبب خفیف وسبب اخرك ساکنی اسقاط ومتحرکی اسکان اولنوب
فاع قالور بو یله اولنجه بور باعینك وزنی مفعول مفاصیل مفاعیلن
فاع اولور که برمصرعیدر * درخبراست خدای تعالی فردای قیامت
بابندهٔ ازمفلسی وبی سرمایکی شرمنده کوید که فلان دانشمندیا عارف را
در فلان محله می شناختی کوید آری می شناختم فرمان رسد که ترابوی

بخشیدم

بخشیدم * درخبرست خبرده وارد اولمشدر خبردن بونده حدیث
شریف مراددر (فردا ایرته مقامنده یعنی یارین (قیامت معروف
اضافت بیانیه (یا حرف صله (بندهٔ یا حرف وحدت همزه حرف
توسل (ازمفلسی شرمنده یه متعلق یاحرف مصدر (مفلس الده کسك
ایجه یله قالمیه نه دیرلر (بی ادات سلب (سرمایکی با حرف مصدر
کاف هاء رسیدن مبدل یوخسول دیمکدر (شرمنده اوتانغان یعنی
خجل دیمکدر (فلان الفاظ کنایه دندر (دانشمند منداذات نسبت دانش
اسم مصدر عالم دیمکدر معلوم اوله که فارسیده شین معجمه کلمه نك اخرینه
لاحق اولدیغی صورتده ماقبلی مفتوح اولور ایسه ضمیر غائبدر
ماقبلی مکسور اولور ایسه علامت اسم مصدردر بونده اولدیغی
کبی یا حرف عطف عربیده او معناسنه (عارف بونده عارف بالله
دیمکدر (می حرف حکایت (شناختی فعل ماضی مفرد مخاطبدر
اکلرمی ایدك یعنی بیلورمی ایدك دیمکدر (می شناختم فعل ماضی
نفس متکلم وحده اکلر ایدم یعنی بیلور ایدم دیمکدر (فرمان
رسدك فاعلی (رسد فعل مضارع مفرد غائب رسیدن دن (که حرف
بیان (بوی باحرف صله (وی ضمیر غائب رانشمندیه یا عارفه یا جحدر
عربیده به کبی بخشیدم فعل ماضی نفس متکلم وحده بغشلادم دیمکدر
(محصول ترکیب) حدیث شریفده وارد اولمشدر که الله تعالی یارین
قیامتده مفلسلکدن و یوخسوللقدن خجیل یعنی حقنده برار عملی
اولمدیغندن اوتانغان بر بنده سنه دیه که فلان عالمی یافلان عارفی
بیلورمی ایدك اول بنده جوابنده دیه که اوت بیلوردم خدای متعالدن
فرمان ایریشه که سنی اول بیلدوکین عالمه یا عارفه باغشلادم
خلاصهٔ مرام خدای تعالینك بندهٔ خاصلرینی ذکر و محبت
شویله دورسون بانلرندن کچمه ده نیجه فائدهٔ جلیله لر واردر (قطعه)
قدم من در صف عشاق توزان پست ترست * که زنم کام ارادت
بمقامات وصول * قدر قافك فتحی ورانك سکونیله مقدار معناسنه در
(منه اضافت لامیه ومبتدادر (در حرف ظرف (صف صیره معناسنه در
(عشاقه اضافت بیانیه (عشاق عاشقك جمعیدر عشاقك توبه
اضافتی لامیه (زان ازان دن مخففدر مفهوم مصراع ثانیه اشارتدر

(پست باء عجمك فتحيله الجق ديمكدر (ترادات تفضيل (سين وتا اداتِ خبردر (كه حرف بيان (زنم فعل مضارع متكلم وحده اوره يم ديمكدر (كام كاف عجميله آديم معناسنه آديم اوره يم يعني آديم اتايم ديمكدر (بمقامات وصول با حرف صله (مقامات مقامك جمعيدر (وصول دخول وزني اوزره مصدردر داخل اولمق ديمكدر (محصول بيت) بنم مقدارم عاشقلر صيره سنده يعني زمرۀ سالكان ايچنده اندن اجقر كدر كه يعني اول رتبه دن زيا ده دوندركه ارادت آديمني مقامات وصوله اوره يم يعني وصول الى الله مقاملر ينه ارادت آديمي اتايم (حاصلي مقامات وصلنه آديم اتمق مرتبه سندن بنم قدرم دوندر ماحصل بن سالكلرك جمله سنك ادني واحقر يم وصول الى الله دعوا سني ليده مم يعني ايتمكه ليا قتم بو قدر مراد تواضع وكسرنفسدر * دردلم نقش شده نام كدايان درت * بس بودنامۀ اعمال مرا مهرقبول * دردلم در مؤخر شده متعلق (در حرف ظرف (دلم ميم ضمير متكلم (نقش معروف (شده ماضيدن قسمدر اولمش ديمكدر (نام كدايان درت اضافتلري لاميه در (كدايان دردن مراد واصليندر (تا ضمير خطاب (بس باء عربيله يتر معناسنه (بود فعل مضارع مفرد غائب (نامۀ اعمال مرا لاميه لردر (نامه بونده دفتر معناسنه در دفتر اعمال ديمكدر (مرا را ادات تخصيص (مهرقبول ميمك ضميله خاتم معناسنه در (قبول ضد رد در (محصول بيت) بنم قلبمده نقش اولمشدر سنك دركاه معنويكك كدالر ينك اسم شريفلري بنم دفتر اعماله قبول مهري بو يتر يعني بنم دفتراعماله قبول خاتميله مختوم اولمغه اوليا وواصلينك اسامي لري قلبمده منقوش اولمقلق كافيدر (حاصل قطعه خداي عز وجل حضرتلرينه مناجات ايدوب بيورركه سكا دعواي محبت بنم حدم دكل لكن سني سونلره محبت ايدوب سورم نامۀ اعماله قبول مهري بويتر * سري سقطي قدس الله تعالى سره جنيد را كار فرمود بموجب دلخواه وي با آن قيام نمود كاغد پارۀ بوي انداخت دروي نوشته كه * سري سقطي طبقۀ اولي دندر كنيه لري ابو الحسين در طبقۀ ثانيه ده اولان مشايخك اكثرينك استاديدر كندولري معروف كرخي نك

شاكردي

شاكردلرندندر (جنيدوا را ادات مفعول (كار فرمود ايش بيوردى
(فرمود فعل ماضى مفرد غائب (بموجب دلخواه با على معناسنه
(موجب افعال بابندن اسم فاعلدر بونده مقتضى معناسنه در يعنى
كوكلى استكى مقتضاسى اوزره (دلخواه تركيب اضافيدر كوكل
مرادى ديمكدر (وى ضمير غائبدر سرى سقطى يه راجعدر (با آن
با حرف صله آن اسم اشارت كاره (قيام نمود قيام كوستردى يعنى
اداى خدمت ايلدى ديمكدر (نمود فعل ماضى مفرد غائب (كاغد
معروف (پارۀ يا حرف وحدت (همزه حرف توسل (پاره پارچه
ديمكدر (بوى با حرف مقابله (وى ضمير غائب جنيده راجعدر
(انداخت فعل ماضى مفرد غائب آتدى ديمكدر (دروى در حرف
ظرف (وى ضمير غائب كاغده راجعدر (نوشته اسم مفعول يازلمش
ديمكدر (كه حرف بيان ما بعدنده كلن شعرى (محصول تركيب)
سرى سقطى الله تعالى سرينى تقديس ايلسون جنيده ايش
بيوردى يعنى بر خدمته امر ايلدى جنيد سرينك كوكلنك مرادى
مقتضاسى اوزره يعنى استديكى وجه اوزره خدمتى ادا ايلدى يعنى
او ايشى كوردى حضرت سرى مقابله سنده جنيده بر كاغد
پارچه سى آتدى او كاغد پاره سنده يازلمش كه يعنى بو تركيب وابيات
يازلمش ايدى سمعت لفظندن نهجرينى لفظنه دك * سمعت حاديا
يحدو فى البادية يقول * سمعت فعل ماضى نفس متكلم وحده بن
ايشتدم ديمكدر فعل مع الفاعل (حاديا لفظا منصوب مفعول
صريحى (حادى حاء مهمله ايله حدا يحدودن يعنى نصر بابنك ناقص
واويسندن اسم فاعلدر اسم فاعلنده واو يايه قلب اولنور طرفده
واقع اولوب ما قبلى مكسور اولديغيچون نغمه ايله دوه سوريجى
ديمكدر (يحدو فعل مضارع مفرد مذكر غائب نغمه ايله دوه سورر
ديمكدر (فى حرف جر يحدو فعلنه متعلقدر (البادية لفظا مجرور
فى ايله محلا منصوب يحدونك مفعول فيهى چوالده ديمكدر (يقول
نصر بابنك اجوف واويسندن فعل مضارع مفرد مذكر غائب
فاعلى تحتنده حاديه راجعدر (ابيات آتى مقول قوليدر (محصول
تركيب) اول ورق پاره ده يازلمش كه بن ايشتدم نغمه ايله بر دوه

سوردیکی بنی یعنی دوه چوبانی نغمه ایله دوه سوردکن باذ بهده بو ابیاتی سویلر (شمعی مرحوم بو ترکیبی کاه جك بیتلرك مصراع لولمسی ظن ایلمش لکن اوزان وعللمدن ونظم ونثردن آگاه دکل ایمش رحمه الله وعفی الله عنه وتجاوز (نظم * ابکی ومایدریك مایبکینی * ابکی حذاران تفارقینی * وتقطعی حبلی وتهجرینی * ابکی فعل مضارع متکلم وحده ضرب بابنك ناقص یائیسندن بن اغلارم دیمکدر (ما اسم موصول (ابکی نك ضمننده منفهم اولان بکادن عبارتدر (یدریك یدری افعال بابندن فعل مضارع مفرد مذکر غائبدر فاعلی مایه راجعدر بلدیر دیمکدر فاعلیله صله سی ما نك (کاف ضمیر مؤنث مخاطبه ناقمدن عبارتدر (ما موصوله (یبکینی صله سی یبکی افعال بابندن فعل مضارع مفرد غائبدر فاعلی تحتنده مایه راجعدر نون وقایه یا ضمیر متکلم تقدیرا منصوب مفعولی (ابکی سابق کبی (حذار حاء مهمله نك کسریله وذال معجمه ایله خوف معناسنه لفظا منصوب مفعول لهی ابکینك (ان حرف مصدریه (تفارقینی نون وقایه یا ضمیر متکلم تفارق مفاعله بابندن مفرد مؤنث مخاطبدر لفظا منصوب ان ایله علامت نصب نونك سقوطی اصلنده تفارقین ایدی تحتنده فاعلی انت جمله سی تأویل مصدرده حذارك مضاف الیهی (سنك مفارقتك خوفی ایچون دیمکدر (وتقطعی تفارقی اوزره معطوفدر اصلنده تقطعین ایدی کسمه سین دیمکدر (حبلی یا ضمیر متکلم حبل ایپ دیمکدر تقدیرا منصوب تقطعینك مفعولی (وتهجرینی نون ویا معلوم تهجری تفارقی وتقطعی کبیدر وانلرك اوزرلرینه معطوفدر بنی ترك ایتمکلکك دیمکدر (محصول ابیات) دوه حدی ایدیجی بو بیتلری دیر بن اغلرم و بنم بکام سکا بیلدیرر بنی نه شی اغلدر یعنی پنهان ایتم بن اغلارم سن بنی مفارقت ایتمك خوفندن یعنی آیرلمق خوفی ایچون وبنم ایپی کسمکدن ایچون و بنی ترك ایتمك قورقوسندن اوتوری یعنی بیمزده اولان رشته مواصله یی قطع ایده سین و بنی ترك ایده سین و بندن ایریله سین بو خوفدن اوتوری اغلرم (بو نظمی برجادیدن اشتدم حاصلی بو کلامی کاغذ پاره اوزره نوشته اوله رق سری سقطی جنید قدس سره حضرتلرینه ویردی دیمك اولورکه باری تعالینك صفت جلالیدن

وغضب وعذابندن اول رتبه خوف ایدرم وقطرات اشك خون آلودی
انکچون دوچشمندن ریزان ایدرمکه نعوذ بالله تعالی رابطه مکسلوب
اندن دور ومهجور اولم نته کیم بلعم بن باعورا اولدیغی کبی (مرویدرکه
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه حضرتلری ثانی عشرهٔ مبشره
ودخول جنته بی ریب وشك ودخول جهنم مرتبهٔ ممتنعده ایکن
بیورر لردیکه قدمیمك بریسی باب جنتك داخلنده وبری خارجنده
اولسه مادام قدم اخرم داخل اولمیه خدای تعالینك عذابندن قورقرم
دیو بیوررلر ایدی حاصلی الله عظیم الشانك عذابندن امین اولمه زیرا
الامن والیأس کلاهما کفردر وامنیت غروردن منشعبدر غرور
ایسه وصلته مانعدر دیو جنیده توصیه بیورر (عروض) بواوج بیتدر
بحر رجزدن ومشطوردر مشطور بر بیتك نصفنی حذفه دیرلر اصلی
مسدس الاجزا ایدی نصفی حذف اولنوب مثلث الاجزا باقی قالدی
رجز که مستفعلن دن عبارتدر بیت اولك جزؤ اولی سالم ثانی سالم
ثالث مقطوع قطع اخرده اولان وتد مجموعك ساکننی اسقاط
وماقبلنده اولان متحرکی اسکانه دیرلر مستفعل قالوب مفعولن لفظنه
تبدیل اولور وبیت ثانینك جزؤ اولی سالم وجزؤ ثانی مخبوندر خبن
ثانی ساکنی حذفه دیرلر مستفعلن دن سین دوشر متفعلن اولوب مفاعلن
لفظنه تبدیل اولور جزؤ ثالث مخلوعدر خلع خبن ایله قطعك
اجتماعنه دیرلر مستفعلن دن خبن ایله سین ونون دوشر ولام ساکن
اولور متفعلن قالوب فعولن انك یرینه کلور بوعلته کبل دخی تعبیر
ایدرلر وبیت ثالثك جزؤ اولی مخبون وجزؤ ثانی سالم وثالث مخلوعدر
(تقطیع اول) ابکی وما مستفعلن یدریك ما مستفعلن یبکینی مفعولن
(تقطیع ثانی ابکی حذا مستفعلن رانتفا مفاعلن رقیبنی فعولن (تقطیع
ثالث) وتقطعی مفاعلن حبلی وته مستفعلن جرینی فعولن عینیله
بوقصه وبو کلامی مولانا جامی نفحات الانس نام کتابنده یازمش وانك
مترجمی اولان لامعی مرحوم دخی سمعت ترکیبنی منظوم ظن ایلمش
عجبا وزنی سؤال اولنسه نه جوابه تصدی ایدردی وار ایسه ازاحیف
واوزان عربیه یه بو ایکی کیمسه نك توغلی یوق ایمش بوتعصبلمدن
مقامتلری معلوم اولور تدبر امایقول لفظی اولماز ایسه منظوم

اولوردی فرض ایده لم که اولمسون اما اشاغیده کلجك رباعی بو بیتلرك
ترجمه سیدر واندن منفهم اولورکه ابکیدنصکره سنی ترجمه یورمش
کرچه ورق پاره ده بولنان جمله سیدرلکن منظوم اولان ابکینك بعدیدر
(رباعی* خون می کریم وزتوچه پنهان دارم* کز بهرچه این دوچشم
کریان دارم* خون خاء معجمه ایله قان دیمکدر عربیده دم دیرلر (می کریم
فعل مضارع متکلم وحده اغلرم دیمکدر (وز وازدن مخفف (چه جیم
عجمیه نك کسری وهاء رسمی ایله نه دیمکدر (پنهان کیزلو دیمکدر
(دارم فعل مضارع متکلم وحده (کز که ازدن مخفف (بهر ادات تعلیل
(این اسم اشارتدر (دو اسماء اعداددن ایکی دیمکدر (چشم کوز دارمك
مقدم مفعول اولی کریان ثانیسی کریان صفت مشبهه در اغلاغان
دیمکدر (محصول بیت) قان اغلرم سندن نه کیزلو طوته یم یعنی نه صقلیم
که نه ایچون بو ایکی چشمی کریان طوته رم یعنی نه ایچون اغلدیغمی
سندن نه صقلیم بعض نسخده بهرچه یرینه بهرنو دوشمش اول وقتده
معنی بو ایکی کوزم سنك ایچون کریاندر نه صقلیم دیمکدر* هرچند
دلی بوصل شادان دارم* صد داغ بران زبیم هجران دارم* هرچند
هرنقدر دیمکدر دلی یاحرف وحدت بوصل با حرف مصاحبت
(شادان صفت مشبهه مسرور معناسنه (صد داغ یوز داغ دیمکدر
داغ تیمور ایله انسانك ویا حیوانك وجودینه اوریلان نشانه دیرلر بونده
جراحت دلدن کنایتدر بران اودل اوزره دیمکدر (زبیم هجران
هجران قورقوسندن دیمکدر (محصول بیت) هرنقدر وصل ایله مسرور
کوکلم وار ایسه ده یعنی مسرور وشادان ایسمده هجران
قورقوسندن اول کوکل اوزره یوز داغ واردر یعنی فراقك خوفی
بکا داغ درون اولمشدر بر آن قلبدن چقمز (حاصلی بر کیمسه
هرنه قدرده مقربین دن ایسه ده غضب باریله افتراق مقامدن
خوف وخشیت لازمدر (عروض) بو رباعی شجره اخربدندر زیرا
صدر وابتداسنده علت خرب طاری اولمشدر حربی سابقا ذکر
ایلدك حشو اولی مقبوض قبض بشنجی ساکنی حذفه دیرلر که
مفاعیلن دن یا دوشر مفاعلن قالور حشو ثانیسی سالم عروض
وضربی ابتر بتر مفاعیلن دن ایکی سبب خفیفی عیلن در میمی دخی

اسقاطیله دیرلر فا قالور فع لفظنه نقل اولنور بو یله اولنجه هزج اخرب
ومقبوض وابتر اولور که بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فع
اولور * وهم جنید قدس سره کوید که روزی بخانهٔ سری آمدم
این بیت می خواند ومی کریست * روزی یا حرف وحدت (آمدم
فعل ماضی متکلم وحده بونده واردم دیمکدر (میخواند واو رسمی
وسکون نون ایله فعل ماضی مفرد غائب خواندن دن اوقور ایدی
دیمکدر (ومی کریست فعل ماضی مفرد غائب کریستن دن اغلر ایدی
دیمکدر (محصول ترکیب) دخی بنه جنید قدس سره بیورر که
برکون سرینک خانه سنه واردم بو بیتی اوقوردی واغلر ایدی (بیت)
*لا فی اللیل ولا فی النهار لی فرح * فلا ابالی اطال اللیل ام قصرا*
لا لیس به مشابه اولان لا (فی اللیل جار مع المجرور ظرف مستقر جمله سی
محلا منصوب لانک مقدم خبری (لا فی النهار لا فی اللیل اوزره معطوفدر
(لی لام حرف جر یا ضمیر متکلم (فرح لفظا مرفوع لانک اولینک اسمی
(فا حرف فذلکه (لا ابالی نفی استقبال مفاعله بابندن متکلم وحده
بن قایرم دیمکدر (اطال همزه حرف استفهام (طال اجوف واویدن
فعل ماضی مفرد غائب (اللیل لفظا مرفوع فاعلی (ام حرف عطف
تردید ایچون (قصر فعل ماضی حسن بابندن فاعلی تحتنده لیله
راجعدر جمله سی طال جمله سنه معطوفدر آخرنده اولان الف
اشباعدر فتحه دن (محصول بیت) بنم ایچون کیجه ده وکوندوزده
فرح اولمدی یعنی نه کوندز فرحم وار ونه کیجه بو یله اولنجه بن
قایرم کیجه اوزون اولدیمی یا قصه اولدیمی یعنی اوزالدیمی یوخسه
قصالدیمی (حاصلی کیجه کوندز فرحدار دکلم استر کیجه اوزون
اولسون استر قصه (عروض) بو بیت بحر مجتثدندر که اصلی مستفعلن
فاعلاتن ایدی ایکی کره صدر بنه قطع علتی طاری اولمش قطع آخرده
اولان وتد مجموعک ساکنی اسقاط متحرک ثانی یی اسکانه دیرلر
مستفعلن دن نون دوشر لام ساکن اولور مستفعل قالوب مفعولن
لفظنه نقل اولنور ومصراع اولک حشو اولی مخبون خبر مکررا بیان
اولندی فاعلاتن دن الف دوشر فعلاتن قالور حشو ثانی بنه مخبون
مستفعلن دن سین دوشر متفعلن اولوب مفاعلن لفظنه تبدیل اولنور

عروض وضربی مخبون ومحذوفدر فاعلاتن دن خبن ایله الف حذف ایله تن دوشر فعلا قالور فعلن لفظنه تبدیل اولور وابتدا مخبون مستفعلن مفاعلن اولور حشو اولی سالم فاعلاتن حشو ثانی مرفوع رفع اولدیغی اولان سبب خفیفی اسقاطنه دیرلر مستفعلن دن مس دوشر تفعلن اولور فاعلن انك یرینه کلور بو یله اولنجه برمصراعی مفعولن فعلاتن مفاعلن فعلن و برمصراعی مفاعلن فاعلاتن فاعلن فاعلن در ادنی تغییرازاحیف ایله بحر مضارعدن دخی اولور (بیت) نی شب تهیم نه روز از ناله وآه * خواهی شب من دراز وخواهی کوتاه * نی یاء اصلی ایله و کسرهٔ مجهوله ایله ادات نفی (تهیم میم ضمیرمتکلم (تهی یاء اصلی ایله بوش دیمکدر (نه هاء رسمیله ونونك فتحیله نی کبی (ناله هاء رسمیله ایکلمه معناسنه‌در (خواهی دیلرسه دیمکدر (محصول بیت) نه کیجه بوشم نه کوندز ناله وآهدن یعنی اه وفریاددن کیجه کوندز خالی دکلم استرسه بنم کیجم اوزون اولسون استرسه قصه حاصلی ارزوی وصالکله دائما آه وافغانده یم لیل ونهار ایله مقید دکلم (عروض) بو بیت بحر هزجدن صدر وابتدا اخرب خرب بیان اولندی مفاعیلن دن میم ونون دوشر مفاعیل قالوب مفعول لفظنه نقل اولنور حشو اوللری مقبوض قبض بشنجی ساکنی حذفه دیرلر یا دوشر مفاعلن اولور حشو ثانیلری سالم عروض ضربی اهتم هتم مفاعیلن دن آخرده کی سبب خفیفی وماقبلنده کی سبب خفیفنك ساکننی اسقاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر مفاع قالوب فعول انك یرینه کلور بو یله اولنجه برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فعول اولور رباعی اوزاننددن در لکن بریتنه اطلاق اولنمز * منصور حلاج را پرسیدند که مرید کیست کفت مرید آنست که از نخست بار که حضرت حق رانشانهٔ قصد خود سازد تا بوی نرسد بهیچ چیز نیارامد وبهیچ کس ننگرد ارد * منصور حلاج را ادات مفعول (منصور حلاج طبقهٔ ثالثه دن برذاتك لقبیدر اسمی حسین کنیه لری ابوالمغیث در بیضادندر که شیراز شهرلرندن برشهر در حلاج ملقب اوللرینه سبب برکون برحلاجك دکاننده اوتورمش ایدی حلاجی برایشه کوندردی

وحینیکه سن کلنجه بن اشیکی کورمیم و پرماغیله پنبه یه اشارت ایدیجه
چکرد کندن ایرلمغه باشلدی بوندن ایچون حلاج دیو تسمیه اولندی
دست و پا بریده صلب اولنمشدر حقنده نیجه قیل وقال اولمشیدر
(پرسیدند فعل ماضی جمع غائب (که حرف بیان (چه یم مبتدا
(وکیست خبری کمدر دیمکدر (کفت فعل ماضی مفرد غائب (آنست
آن اسم اشارت (سین وتا ادات خبر (که حرف بیان (نخست نونک وخاء
معجمه نک ضمیله و سینک سکونیله ابتدا دیمکدر (بارکه بارکاهدن
مخففدر (سازد فعل مضارع مفرد غائب سازیدندن یا سیاختن دن
زیرا صیغه رتا نینک ما قبلنده (خسشف) دن خالولسه داله قلب
اولنمدقدنصکره خادخی زایه قلب اولنور (تا انتهایه غایت ایچوندر
(بوی باحرف صله (وی ضمیر حقه راجعدر (رسد نفی استقبال مفرد
غائب رسیدن دن (هیچ چیز با حرف مصاحبت (چیز نسنه دیمکدر
یعنی هیچ نسنه ایله (نیارامد نفی استقبال مفرد غائب آرامیدن دن
دکلنمز دیمکدر یعنی استراحت ایتمز (نپردازد فعل نفی استقبال
پردازیدندن یا پرداختن دن سابقا ذکر اولنان سازد کبی اکلنمیه دیمکدر
(محصول ترکیب) منصور حلاجه سؤال ایلدیلرکه مرید کیمدر یعنی
ارادت صحیح ایله مرید کیمدر جواب ویروب دیدیکه ابتدادن یعنی
توبه وانابه ایلدیکی اندن حق تعالی حضرتلرینک بارکاه معنویسنی
کندی قصدینه یعنی مقصدینه نشانه دوزه یعنی ایلیه تا بارکاه حقه
ایرشمیه یعنی ایرشمینجه بر نسنه ایله استراحت ایتمیه وهیچ کمسنه ایله
اکلنمیه (حاصلی واصل الی الله اولمینجه بریرده قرار ایلمیه (رباعی)
* بهر تو ببر و بحر بشتافته ام * هامون ببریده کوه بشکافته ام *
بهر باء عربینک فتحی وهانک سکونیله ادات تعلیل (تو یه اضافت
لامیه (ببر با حرف ظرف (بر بانک فتحیله قاره دیمکدر دریا مقابلی
(بحر دکز (بشتافته ماضیدن قسمدر ایوغمش دیمکدر کزمه‌دن کنایه در
(ام ضمیر متکلم وحده (هامون صحرا معناسنه در (ببریده ماضیدن
قسمدر بونده قطع وطی معناسنه در ینه قاعدهٔ سجع اوزره برام
محذوفدر معلوم اوله که افعالک ومشتقاتنک اولنده اولان بارلر کرنه
تحسین لفظ وکرک ادات استقبال اکر مابعدی یعنی داخل اولدیغی

کلمه‌نك اولی یا یاخود میم یاخود مضموم اولورسه داخل اولان یا مضموم اوقنور والا مکسور اوقنور اما سودی رحمه الله دیرکه بو تقریر روستاییلره کوره در یعنی کویلولر بو وجه اوزره اوقورلر ظرفای عجم جمیع صورتنده مکسور اوقورلر دیو تفصیل ایلمشدر حقیقت حالده ظرافت بونده در سائر جوامده داخل اولان بالر مفتوح اوقونور علی الاتفاق (کوه طاغ دیمکدر (شکافته ام یارمشم دیمکدر (محصول بیت) حضرت حقه مناجات طریقیله بیورر که سنك ایچون بر وبحرده کزمشم یعنی کشت وگذار ایلدم صحرا قطع ایلمشم وطاغ یارمشم یعنی سنی طلبده طی صحاری وجبال ایلدم (حاصلی زیاده مشقت واضطراب چکدم
* وزهرچه رسید پیش روتافته لم * تاره بحریم وصل تو یافته ام *
(وز ولزدن مخففدر (هرچه هرنسنه دیمکدر (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (پیش باء عجمك کسریله اوك معناسنه در (رو یوز دیمکدر (معلوم اوله که برکلمه‌نك آخرنده یا اولوب یانك دخی ماقبلی حرف علت اولسه اخرده اولان یانی اثباتده جائز اسقاطده (تافته ام میم متکلم ایله ماضیدن قسمدر چویرمشم دیمکدر (تا انتهاء غایت ایچوندر (بحریم وصل اضافت لامیه حریم وصل قرب خدادن عبارتدر زیرا درجهٔ قرب خدا انا اهله مستور ومحفوظ اولدیغیچون حریم اطلاق اولنور (تو یه اضافتده لامیه در (یافته ام میم متکلم ایله بولمشم دیمکدر (محصول بیت) هرنسنه دنکه قبتمه ایرشدی یعنی او کمنه کلان نظهور ایدن شیدن یوز چویرمشم یعنی اعراض ایلدم تاکیم حریم وصله یول بولمشم یعنی بولدم حاصلی ماسوادن اعراض ایلدم حریم وصاله یعنی مقربیندن اولدم (بو رباعیده خون می کریم رباعیسنده اولان علل وازاحیف جاری اولمشدر ذکره حاجت یوق زیرا آنفا مرور ایلدی سری سقطی سوزلرنده * ابوهاشم صوفی قدس سره کفته است که کوه رابنوك سوزن از بیخ کندن آسانترست زر زیلات کبر ازدل بیفکندن * ابوهاشم صوفی کنیه سیله مشهوردر کوفی الاصلدر لکن شامده توطن ایتمشدر التمش برده وفات ایلمشدر (که حرف بیان (کوه را ادات مفعول بنوك با حرف استعانت (نوك اوج معناسنه در (سوزن اکنه اضافت لامیه بیخ کوك دیمکدر (کندن

كافك ضميله قوپارمق معناسنه مصدردر آسان گكز يعني قولاى
(تر ادات تفضيلدر (زاى مفرده اسانتره متعلقدر نته كيم اسم تفضيل
قواعدندندر (رزيلت كبرلاميه رزيلت الجقلق ديمكدر (ازدل بيفكندن
لفظنه متعلقدر تقديرى زافكندن رز يلت كبر ازدلندديمكدر تقديمى
سجعدن ايچوندر (بيفكندن باحرف تأكيد افكندن همزه نك فتحى
وضمى جائزدر براقق بونده اخراج معناسنه در (معلوم اوله كه اولى همزه
اولان كلماتك اولنه با ياخود نون نافيه وميم ناهيه داخل اولسه همزه
يايه قلب اولنور (محصول تركيب) ابو هاشم صوفى قدس سره
بيورمشلردر كه كوهى اكنه اوجيله كوكندن قوپرمق يعنى طاغى
ايكنه ايله قازه قازه دوز ايتمك قلبدن رزيلت كبرى يعنى غايت دنى
وخسيس اولان كبرى اخراج ايلمكدن اسان ركدر حاصلى الحق ودنى
اولان كبردن خلاص امر صعبدر ومحاله قريبدر زيرا محال ديسك
اولياء كرامه كبرلايق دكلدر اما حضرت ابو هاشمك محاله تعليق ايدوب
ايكنه ايله طاغى قوپرمغه تشبيه ايلديكى غايت صعوبتندن كنايتدر
(قطعه * لاف بى كبرى مزن كان ازنشان پاى مور * درشب تاريك برسنك
سياه پنهان ترست * لاف معروف (بى ادات سلب (كبرى يا حرفنه
مصدر (مزن نهى حاضر مفرد مخاطب اورمه ديمكدر (كان كه اندن
مخففدر (كه حرف تعليل (آن اسم اشارتدر كبره (از اسم تفضيله
متعلقدر يعنى پنهان تره (نشان علامت معناسنه در (نشان پاى مور
لاميه لردر پاى اياق يعنى قدم ديمكدر مور قرنجه عربيده نمل (در حرف
ظرف (شب تاريك بيانيه قرنلق كيجه ديمكدر (سنك سياه ده بيانيه
قره طاش ديمكدر (لاف بى كبرى مبتدا (پنهان ترست خبرى (پنهان
گيزلو ديمكدر (محصول بيت) كبرسزلك لافنى اورمه يعنى بنده كبر
يوقدر ديو ادعا ايلمه زيرا كبر قرانلق كيجه ده قره طاش اوزره قرنجه نك
اياغنك نشانندن يعنى ايزندن گيزلوركدر يعنى دروننده اولان كبرى
فرق ايتمك زياده مشكلدر صوفيه قدس اسرارهم بوكه و بونك امثالى
اولان شيلره شرك خفى ديرلر * وزدرون كردن برون آسان مكير آن زا كران
كوه را كندن بسوزن از زمين اسانترست * درون ايچ معناسنه در
بونده قلب ديمكدر كردنك مفعول غير صريحى (برون طشره (برون كردن

اخراج وخلاص ایتمکدر (آسان مکیرك مفعول صریحی (مکیر فعل نهی مخاطب طوتمه دیمکدر (آن را آن اسم اشارتدر کبره رااداة مفعول انی دیمکدر یعنی اول کبری (کزان که ازاندن مخففدر که حرف تعلیل وزان اسم تفضیله متعلقدر تقدیری آسان مکیر که کوه را کندن بسوزن از زمین آسان ترست ازان دیمکدر (کوه را را اداة مفعول (کوه کنده نك مفعولی (کندن کاف عربیله مصدردر قوپرمق معناسنه (بسوزن غیر صریحی (با حرف استعانه (سوزن ایکنه (از زمین کندنك مفعول غیر صریحی (آسان تر اسم تفضیل (سین وتا اداة خبر (کندن مبتدا آسان تر خبری (محصول بیت) دخی قلبدن اول کبری طشره ایلمکی یعنی اخراج ایلمکی آسان طوتمه یعنی قولای ظن ایله زیرا طاغی یرندن ایکنه ایله قوپرمق اخراج کبردن آسان رکدر (عروض) بو قطعه بحر رملدندر که سکز فاعلاتن دن عبارتدر صدر وابتدا سالم حشولر سالم عروض وضرب مقصور قصر آخرده اولان سبب خفیفك ساکننی اسقاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر فاعلات قالور* ذوالنون مصری قدس سره پیش یکی از مشایخ مغرب بجهت مسئلة برفت* ذوالنون مصری طبقهٔ اولیدندر اسمی ثوبان بن ابراهیمدر کنیتی ابو الفیض در اخمیم مصردندر اخمیم کسر همزه ایله بر بلده نك اسمیدر وشیخی مغربده شیخ اسرافیلدر بیورمشدر که اوچ سفر ایلدم واوچ علم کوتوردم اول سفرده بر علم کوتوردم که انی هم خاص قبول ایلدی هم عام وایکنجی سفرده بر علم کوتوردم که خاص قبول ایتدی عام ایتمدی اوچنجی سفرده بر علم کوتوردم که نه خاص قبول ایتدی نه عام فبقیت شریدا طریدا وحیدا شیخ الاسلام یعنی پیر هرات بیورمشدر که اولکی علم توبه ایکنجی علم توکل ومعامله ومحبت اوچنجی علم حقیقت کذا فی نفحات الانس ذوالنون اطلاقنه سبب نقل اولنور که بر کون صو کنارنده بر کوشك کوردم واول صویه کتدم وابدست الدم چونکه ابدستدن فارغ اولدم ناکاه کوزم کوشکده بر جاریه یه راست کلدی که حسن وجمالده ممتاز اقران دیدم که کیمك سین یعنی کیمك جاریه سی سین دیدیکه سنی اوزاقدن کوردم دیوانه ظن ایلدم چونکه یقین کلدك عارف ظن ایلدم زیاده

یقین کلدکده عالم ظن ایلدم دقت ایله نظر ایلدم هیچ بریسی دکلسین
دیدمکه بونه کونه سوزدر جواب ویردیکه اکر عارف اولیدك حقدن
غیریه نظر ایتمزدك واکر عالم اولیدك نامحرمه نکاه ایلمزدك واکر
دیوانه اولیدك طهارت ایلمزدك بو سوزی سویلدی واول کنیزك
ناپیدا اولدی بلدمکه آدمی دکل ایمش چاغمه برآتش دوشدی کندومی
دریا جانبنه اتدم وبرجماعت ایله برکشتی یه سوار اولدم کمی ده
بربازرکانك برجوهری ضایع اولدی جمله اتفاق ایلدیلرکه بنده در
بنی رنجیده ایلدیلر وتخفیف وتحقیر ایتدیلر دیدم یاربنه سن بیلورسین
اول حینده بوزقدر بالق اغزلرنده بر کوهر دریا اوستنه کلدیلر برینی
الدم وانلره ویردم چون بونی کوردیلر وعفو دیلدیلر اول وقتدن برو
ذوالنون ایله ملقب اولدی (بو حکایت بقچاتنه بو طرزده کلدر
(بجهت مسئلهٔ بروقت برمسئله ایچون دیمکدر (یا حرف وحدت (همزه
حرف توسل (برفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر
(محصول ترکیبی) ذاالنون مصری قدس سره برمسئله ایچون مغرب
شیخلرندن برینك حضورینه کتدی که مراد کتدی وشیخی شیخ
اسرافیل قدس سره در * آن شیخ کفت بهرچه آمدهٔ اکر آمدهٔ که
علم اولین وآخرین بیاموزی این راروی نیست این همه خالق داند
واکر آمدهٔ که اورا جویی آنجا که اول کام برکرفتی اوخود آنجا بود *
(بهر ادات تعلیل (آمدهٔ یا حرف خطاب (همزه حرف توسل (آمده
ماضیدن قصمدر کلمش سین دیمکدر (اکر ادات شرط (آمدهٔ فعل
شرط (که حرف بیان (علم اولین لامیه (بیاموزی با حرف تأکید
(آموزی فعل مضارع مفرد مخاطب (روی نیست ممکن دکلدر دیمك
محلنده استعمال اولنور (همه جمله دیمکدر (داند فعل مضارع مفرد
غائب دانیدندن یادانستندن زیرا مصدر تائینك ماقبلنده مخشه‌دن
سین اولسه سین یا حذف اولنور یا یایه تبدیل اولنور یا هایه (جویی
فعل مضارع مفرد مخاطب (اول کام بیانیه (کام کاف عجمیله ادیم
دیمکدر (برکرفتی فعل ماضی مفرد مخاطب یردن قالدرمغه دیرلر (او
ضمیرلری خدایه راجعدر (خود ادات تأکید (آنجا اول محلده دیمکدر
(بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (محصول ترکیبی) اول شیخ مغربی

یعنی شیخ استرافیل دیدی نه ایچون کلمش سین یعنی نیه کلدک تا کرو
کلمش ایسک که علم اولین وآخرینی اوکرنه سین اکا امکان یوقدر
بونی یجمله خالق تعالی بیلور یعنی اندن غیری کیمسنه بیلمز اکر
کلدک ایسه که انی یعنی خالق تعالیی طلب ایله سین اول محلده که
اول ایدیکی یردن قالدردک یعنی عزیمتک وقتنده خدای متعال یعنی
طالبی اولدیغک اول محلده ایدی یعنی باری تعالی انده حاضر
وناظر ایدی (حاصلی خدای عز وجل جمیع زمانده قولینک علی
الخصوص طالبنک یانندن برآن مفارقت ایدوب منفک اولمز مکاندن
منزه اولدیغی حالده بنه کیم بیورر (ونحن اقرب الیه من حبل الورید)
(رباعی) زین پیش برون زخویش پنداشتمت * در غایت سیر خود
کمان داشتمت * زین پیش بوندن مقدم دیمکدر (برون پنداشتمک
مقدم مفعول صریحی (زخویش غیر صریحی (پنداشتمت تا
ضمیر خطابه (پنداشتم فعل ماضی متکلم وحده ظن ایلدم دیمکدر
(در حرف ظرف (غایت سیر خود لامیه لردر (کمان کاف عجمیله
ظن معناسنه در (داشتمت تا ضمیر خطاب (داشتم فعل ماضی متکلم
وحده (محصول بیت) بوندن اقدم یعنی سنی بولمزدن مقدم سنی
کندیمدن طشره ظن ایدر ایدم کندی سیرمک نها یتنده ظن
ایدر ایدم یعنی ظن ایدر ایدمکه سیر وسلوکک نها یتنده سکا واصل
اولیرم * اکنون که ترا یافتم آنی دانم * کاندر قدم نخست بکذاشتمت *
اکنون الآن معناسنه در (که حرف رابط (ترا سنی دیمکدر (یافتم
فعل ماضی متکلم وحده بولدم دیمکدر (آنی یا حرف خطاب اوسون
دیمکدر (دانم فعل مضارع متکلم وحده (کاندر که اندردن مخفف
(که حرف بیان (اندر ادات ظرفدر (قدم نخست بیانیه (بکذاشتمت
(تا ضمیر خطاب (بکذاشتم فعل ماضی متکلم وحده براقدم دیمکدر
(محصول بیت) الآنکه یعنی شمدی سنی بولدم سن اوسین بلدمکه
سنی قدم اولده براقدم یعنی ابتدای سلوکده براقدیغم سن سین شمدی
بیلدم (عروض) بوربلعی عینیله خون می کریم دخی بهر تو ربا عیلری
کبیدر * پیر هرات کوید او بلجوینده خود همراهست دست وی
بکرفته در طلب خود می تازاند * جوینده اسم فاعل استیجی دیمکدر

(تازاند فعل مضارع مفرد غائب سکرندیرر دیمکدر بالف ونون ادات
تعدیه در لازمی تازیدن کلور (محصول ترکیب) پیر هرات یعنی
عبد الله الانصاری دیرکه خدای متعال کشتی غم اسنچی ایله یعنی
طالبینله همراه در یعنی یولداشدر طالبنك الینی طوتوب کندی
طلبنده سکرندیرر یعنی خدای متعال هر آن وشانده حاضر وناظردر
(کرفته ده اولان ها ترتب ایچوندر طوتوب دیمکله تعبیر اولنور (قطعه)
انکه نی نام بدسزست مرا ازو نه نشان دست بگرفته مرا در عقب
خویش کشان* آنکه آنده بنم اشارتدر اللهه (که حرف رابط صفت
(نی ادات سلبیه (بدسزست یا حرف ظرف در معناسینه (میمی وتا ادات
سلبیه مصدر وفیدر (مرا دخی میم مفرد متکلم مقامنده در تقدیری انکه نام ازو
بد ستم نیست نه نشان دیر (ز و ازو دن مخففدر (نه ها رسمیله
ونونك فتحیله نی کبی ادات سلبیدر (نشان بونده علامت معناسنه در
(دست بگرفته نك مقدم مفعولی (بگرفته با حرف تأکید گرفته
ماضیدن قسمیدر (مرا یه میم مفرده مقامنده دستم مصدر وفیدر
تقدیری دستم بگرفته دیمکدر (در عقب در حرف ظرف عقب بحسب
اللغه اوکچه دیمکدر لکن بونده اردن کنایتدر (خویشتنه اضافت
بیانیه (کشان صفت مشبهه چکیجی دیمکدر (محصول بیت)
اول الله که بنم دستمده اندن نام یونشان یوقدر یعنی الله عظیم الشان
بکا یقیندن اولسندن خبروآکاهم یوقدر اوایسه بنم الیمی طوتمش
کندی اردنده چکیجی در یعنی طریق مستقیمه هدایت ایدیجیدر
اوست دست من وپای نیز بهرجا که روم پای کوبان ز پیش میروم
ودست فشان* اوست او ضمیر غائب اللهه راجعدر (سین وتا ادات
خبردر مبتداسی دست من در (دست من لامیه بنم الم دیمکدر (و یا
دستمه معطوفدر (نیز دخی دیمکدر (بهرجا با حرف صله (هر ادات
سور (که حرف رابط صفت (روم فعل مضارع متکلم وحده کیدرم
دیمکدر (پای کوبان پای کوب وصف ترکیبی اوله رق رقاصده مصطلحدر
الف ونون علامت صفت یعنی پای کوبان کاف عربیله صفت
مشبهه در رقص وسماع ایدیرك دیمکدر ز پیش (از پیش اوتقدیرنده زاء
مفرده ظرفیت ایچوندر (پیش بای عجمیله اوك معناسنه در (می ادات

استمرار (دست فشان پای کوبان کیدزال قفنه رقص دیمکدر
(محسول بیت) او الله عظیم الشانه بنم الم وایاغم یعنی دست و پایمك
ایشلدیکی افعال بجمله انکدر دخی هر نه یه که کیدرز ایسته انك اوکنده
رقص ایدرك وال قفنه رقص کیدرم یعنی هر جانبه که کتسم بنده بر آن
منفك اولمز (اینما تولوا فثم وجه الله) اینه تلمیح واشارتدر (عروض)
بو قطعه بحر رمل مثمن دندر صدر وابتدا سالم حشولر مخبون که ثانی
ساکننك سقوطی عروض وضرب مخبون ومقصور که ثانی ساکننك
سقوطندنصکره اخرده اولان سبب خفیفك ساکنی اسقاط ومتحرکنی
اسکان بویله اولنجه بو مصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات
اولور رمل مخبون ومقصور اولور * فضیل عیاض قدس سره
میکوید که من حق سبحانه وتعالی را بدوستی پرستم که نه شکیم که نه
پرستم * (فضیل عیاض قاعده اعجام اوزره عاین بیننده اولان لفظ ابن
حذف اولنور حضرت فضیل طبقه اولی دندر کنیتی ابو علی در بعضیلر
کوفی و بعضیلر خراسان ناحیه سندن اولان مره ودندر و بعضیلر
سمرقندیدر و بعضیلر بخاری الاصلدر دیدیلر بوزسکسان یدی محرم
الحرامنده وفات ایتمشدر (منقولدر که اوائل حالنده قطاع طریق ایدی
برکون اصحابی بر کاروان اوردیلر واهل کروانی طعامه اوتوردیلر
کاروانیلر سؤال ایلدیکه ریئسکز کیمدر دیدیلرکه بزمله دکلدر فلان
محلده بر درخت دبنده نماز قیلار دیدیلرکه نماز وقتی دکلدر جواب
ویردیلرکه تطوع قیلار دیدیلرکه رمضان دکل جواب ویردیلرکه
نافله طوتار اول آدم تعجب ایدوب یقیننه واردی کوردیکه خضوع
وخشوع ایله نماز قیلار نمازدن فارغ اولنجه صبر ایلدی ودیدیکه
اوروج طوتارسین ونماز قیلارسین وقطع طریق ایدرسین الضدان
لا یجتمعان فضیل دیدیکه قرآن بیلورمیسین دیدیکه بیلورم دیدی
* واخرون اعترفوا بذنوبهم خلطوا عملا صالحا واخر سیئا * ایت
کریمه سنی اوقو اول ادم متحیر اولدی کراماتی و قصه سی طویل
لذیلدر ماخن فیهمزدن خارجدر لکن عاقبت حضرت ابو حنیفه
ایله صحبت ایدوب تائب اولمشدر (که حرف بیان (بدوستی با حرف
مصاحبت یا حرف مصدر پرستم فعل مضارع ومتکلم وحده طبرم

دیمکدر (که حرف تعلیل (نشکیبم فعل نفی مستقبل متکلم وحده صبر ایدمم دیمکدر (که حرف بیان (نپرستم فعل نفی مستقبل متکلم وحده طپمم دیمکدر (محصول ترکیب) فضیل بن عیاض قدس سره بیورر که بن حق سبحانه وتعالی یه دوسلق ایله طپرم یعنی الله تعالینک رضاسیچون عبادت وطاعت ایدرم جنت وجهنم ایچون دکل که صبر ایدمم که طپم یعنی خدای تعالک محبتی بنی بندن المشدر بالضروری عبادت وطاعت ایدرم اتمک المده دکلدر * بعضی از بن طائفه را پرسیدند که سفله کیست کفت انکه حق را بیم وامید می پرستد پس کفتند توچون پرستی کفت بمهر ودوستی که مهر دوستی وی مرا بر خدمت وطاعت دارد * بعضی یا وحدت نوعیه (از بن از این دن مخففدر (از حرف بیان (این اسم اشارتدر (طائفه بلوك دیمکدر (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب صوردیلر یعنی سؤال ایلدیلر دیمکدر (که حرف بیان (سفله سینک ضمی وفانك سکونیله دون همت کمسیه دیرلر (کیست که ذوی العقولده مستعمل اولان که در سین وتا ادات خبردر کیمدر دیمك اولور بیم خوف معناسنه در (امید همزه نك ضمی ومیمك کسریله رجا معناسنه (می پرستد می ادات استمرار (پرستد فعل مضارع مفرد غائب پرستیدن دن مشتقدر طپر معناسنه (پس باء عجمك فتحیله فاء تعقیبیه معناسنه در ترکیبده ایمدی ایله تعبیر اولنور (کفتند فعل ماضی جمع غائب دیدیلر یعنی سؤال ایلدیلر (چون روم ضمله عربیده کیف کبی نیجه دیمکدر (پرستی فعل مضارع مفرد مخاطبدر طپرسین دیمکدر (کفت جوابنده دیدی (بمهر باحرف مصاحبت نسبیتی متضمن در مهر میمك کسریله محبت معناسنه در (دوستی یا حرف مصدردر (که حرف تعلیل (دوستی وی لامیه (وی ضمیر غائب حقه راجعدر (مرابنی دیمکدر (دارد فعل مضارع مفرد غائب داریدندن یاداشتن دن زیرا مصدر تائینك ماقبلنده خسشفدن شین معجمه اولسه تادال قلب اولنور قدنصکره شین رایه قلب اولنور (محصول ترکیب) بو طائفه دن یعنی مشایخ بلوکندن بعضیسنه سؤال ایلدیلر که دنی الاصل ودون همت کیمدر جوابنده دیدیکه حق تعالی یه خوف ورجا اوزره طپه یعنی خوف جحیمدن ورجاء جناندن اوتوری طپاندر دیدی (ایمدی دیدیلر که

سن نیجه طپیرشین دیدی محبت ایله ودوستلق ایله یعنی الله عظیم الشانه
محبتمدن ناشی طپرم زیرا انك محبتی ودوستلغی بنی خدمت وطاعتده ایلر
یعنی بکا عبادات ایتدیرن انك محبتیدر لکن فهم اولنمعون که بو کلام
الامن والخوف کلاهما کفر کلامنه مناقض اوله بودکلدر بو یله عبادتده در
زیرا امن وخوفدن ایچون عبادت ایدن نفسی ایچون عبادت ایتمش اولور
الله تعالی ایچون اولماز بوایسه صوفیه بیننده شرك خفیدر بو خسه
حق تعالینك سخطندن کلیا امین اولمق ورحمتندن کلیا مأیوس اولمق
کفر اولدیغنه شبهه یوقدر (رباعی) جانا زدرتو دورنتونم بود* فارغ
بهشت وحور نتوانم بود* جانا الف حرف ندا ای جان دیمکدر (جان
بحسب اللغة روح حیوانیه یه دیرلر روح انسانیه یه روان دیرلر بونده محبوب
معناسنه در یعنی حق جل وعلادر کمال مرتبه زوجه انسانك محبتی
اولدیغی اجلدن پك سودیکی محبوبه جان اطلاق اولنور مجازا (درتو
لامیه درقپو معناسنه در (دور اوزاق دیمکدر بعید معناسنه نتوانمك
مفعول صریحی (نتوانم فعل نفی مستقبل متکلم وحده قادر دکلم دیمکدر
(بود بونده بودن معناسنه در زیرا قاعدهٔ اعجامدندر که ماضی مضارعه
مقارن اولسه مصدر معناسنی افاده ایدر (قانع اسم فاعلدر قناعت
ایدیجی دیمکدر (نتوانمك مفعول صریحی (بهشت با حرف مصاحبت
قانعه متعلق (بهشت جنت دیمکدر (حور بهشته معطوف جنتده
اولان جواریه دیرلر (محصول بیت) جانا سنك قپوکدن یعنی ای
بارخدا سنك درکاه معنویکدن بعید اولمغه قادر دکلم یعنی عبادات
وطاعاتکدن بر آن منفك اولهمم وحور وجنان ایله قناعت ایدیجی اولهمم یعنی
وعد بیوردیغك حور وجنان ایله قانع ومتسلی اولهمم* سر بردر تو بحکم
عشقم نه بمزد* زین درچه کنم صبر نتوانم بود* بحکم عشقم دیه کی میم
متکلم سره مصروقدر تقدیری سرم بردر تو بحکم عشقست در (سر مبتدا
عشق خبری (بحکم عشق بانیه باحرف صله عشق حکمنه در یعنی
عشقك مقتضاسنه در (نه ادات نفی (بمزد (باحرف سبب مزد میمك
ضمی ورانك سکونیله ثواب واجرت معناسنه در (چه کنم نه بپایم دیمکدر
(صبور جهول وزنی اوزره اسم فاعلدر (محصول بیت) بو بیت بیت اوله
مقام تعلیلده در بهشت وحور ایله قانع اولهمم زیرا باشم بوقپوده عشق

مقتضاسنجه‌دریعنی سکا محبتدن ایچوندر اجرت وثواب ایچون دکلدر
زیرا جنت ایچون عبادت اجرت اولمش اولور بنم عبادتم بویله دکلدر
محبتدن ناشی بو قپودن نه بیلم صبور اولمقلغه قادر دکلم یعنی محبتم
بومرتبه‌در قوللق ایتمکلکه صبر ایده‌مم (عروض) بور باعینك تفصیلی
تکراله مرور ایلدی (قطعه دیگر) کی شود سوز قتیلت کشت زیر
تیره خاك* زانکه این آتش زجان روشن او خاسنست* کی کاف عربیله
بونده زماندن سؤالدر که چون معناسنه استفهام انکاری معناسنی متضمندر
(شود فعل مضارع شویدندن یاعلی غیرقیاس شدندن مشتقدر
اولور دیمکدر (سوز اسم مصدردر یانمه معناسنه شودك اسمیدر (قتیله
اضافتی لامیه قتیلنده تاء خطابیه بویله‌در (قتیل فعیل بمعنی مفعولدر
مقتول معناسنه (کشته کاف عربك فتحیله بونده سونمش معناسنه‌در زیرا
آتش وشمع ایله ذکر اولنسه بو معنایه استعمال اولنور اما اصل معناسی دپه لنمش
دیمکدر وشودك خبریدر (زیر آلت دیمکدر تحت معناسنه‌در (تیره خاکه
اضافتی بیانیه (تیره خاك قره طپراق دیمکدر (زانکه اول اجلدنکه دیمکدر
(جان روشن بیانیه (روشن منور معناسنه در (اوبه اضافت لامیه
قتیله راجعدر (خاسنست سین وتاادات خبردر (خاست فعل ماضی
مفرد غائب ظاهر اولدی دیمکدر فاعلی تحتنده این آتش مبتدا
خاسنست جمله‌سی خبردر (محصول بیت) چون سویتور سنك مقتولکك
یانمه‌سی قره طپراق التنده یعنی سنك آتش عشقکله اولنلرك آتشی
قره طپراق التنده یعنی مرقدنده دخی سونمز اول اجلدنکه اول
آتش مقتولك منور اولان جاندن ظاهر اولمشدر یعنی عشق جسمنده
دکلدرکه اولکله زائل اولسون بلکه روحنده‌در الی غیرالنهایه
باقیدر زائل اولمز *چون تواند عاشق ازطوق وفایت سرکشید*
غری آساطوق اواز کردن او خاسنست* چون نیچه دیمکدر ادات
استفهامدر (تواند فعل مضارع مفرد غائب توانیدندن مشتقدر
(عاشق فاعلی (ازطوق کشیدك مقدم مفعول غیرصریحی (طوق
بوغازه طاقلان شبئه دیرلر کرك تیمور وکرك غیری شیدن اولسون
(طوق وفایت اضافتلر لامیه‌لردر (سر باش معناسنه‌در کشیدك مقدم
مفعول صریحی (کشید فعل ماضی بونده مصدر معناسنه در زیرا

مضارعه مقارندرکه تواندندر (قری یاء اصلیه ایله برمشهور قوشدرکه
کردننده حلقه اولور (آسا الف ممدوده ایله ادات تشبیه (کردنا و
لامیه (از کردن خاستك مفعول غیرصریحی (کردن یون دیمکدر
(اول عاشقه راجعدر (محصول بیت) نیجه قادر اولور عاشق سنك
وفاك طوقندن باش چکه یعنی عبادت وطاعت ایلمکدن اعراض
ایلیه (مصراع ثانی مقام تعلیلده در زیرا قری کبی او عاشقك طوقی
عاشقك کردنندن ظاهر وهویدا اولمشدر عینیله قریده نه شکل طوق
ذاتی ایسه عاشقده دخی طوق وفا اویله ذاتیدر عرضی دکلدرکه
طاعتدن اعراض ایلیه (عروض) بو قطعه بحر رمل مقصور
مثمن در که بالکز عروض وضربنه قصر طاری اولمشدر سائری
سالمدر تفصیله حاجت یوق * معروف کرخی قدس سره گفته
است که صوفی اینجا مهمانست تقاضای مهمان برمیزبان جفاست
مهمان که باادب بود منتظر بودنه متقاضی * معروف کرخی طبقهٔ اولی
مشایخندندر بعضیلر ابدالدندر دیدیلر کنیتی ابومحفوظدر پدرلری
اسمی فیروز هجرتك ایکیوزنده دار آخرته انتقال ایتمشدر پدر ومادری
ترسا ایدیلر معلمه ویردکلرنده دیدیلرکه ثالث ثلثه دی دیدیکم لا بل هو الله
الواحد هرچندکه استادی اصرار ایلدی بو سوزدن فارغ اولمدی
عاقبت کتندی وعلی بن موسی الرضانك النده مسلمان اولدی
برازمدتدنصکره پدرینك خانه سنه کلوب قپویی دق ایلدی صوردیلرکه
کیمدر دیدی اوغلو کز معروف دیدیلر قنغی دینده سین دیدی
دین محمد المصطفی دنم اول محلده پدر ومادری دخی مسلمان اولدی
اندن داود طائی یه کلوب چوق ریاضت چکوب مشار بالبنان اولدی
حکایات عجیبه سی ومناقبات غریبه سی واردر از جمله برکون
نقض وضوء ایلدی ودر حال تیمم ایلدی دیدیلرکه دجله یقیندر
دیدیکیم دجله یه وارنجه عمرم آخر اولورسه حالم نیجه اولور (اینجا
بو محلده دیمکدر یعنی دنیاده (مهما نست مهمان مسافر معناسنه در
یعنی قونق (سین وتا ادات خبردر (صوفی مبتدا (مهمانست خبری
(تقاضا تفاعل بابندن مصدردر بونده اسلوب عجم اوزره ضاد مفتوح
اوقنور اصل تقاضی در دین طلب ایتمك معناسنه در (با اضافت

ایچوندر

ایچوندر زیرا کلمه نك آخری حرف مددر نته کیم مقدما بیان اولندی
(مهمانه اضافت لامیه (میزبان زانك ضمیله مسافر صاحبی دیمکدر
(جفا اذیت معناسنه در (تقاضای مهمان مبتدا جفاست خبری
(که حرف رابط صفت (با حرف مصاحبت (ادب بودك مفعول
غیر صریحی (منتظر بودك مفعول صریحی (نه حرف نفی (متقاضی
تفاعل بابندن اسم فاعلدر دین طلب ایدیجی دیمکدر (محصول ترکیب)
معروف کرخی قدس سره بیورمشلردر که صوفی بودنیاده مسافردر
مسافرك دین طلبی یعنی اکرام طلبی صاحب خانه اوزره جفا واذیتدر
(حاصلی مسافره صاحب خانه نك اکرام ایتمه سی واجبه در مبتدر
لکن انی لسانه کتوروب طلب ایلك صاحب خانه یه اذادر مسافر که
ادب ایله اوله یعنی مؤدب اوله منتظر اوله لی اکرام طلب ایتمه لی دکل
(قطعه) مهمان توام درصف از باب ارادت* بنشسته بهرچیز که
آید زتوراضی* مهمان تو لامیه میم ضمیر متکلم (در حرف ظرف (صف
معروف (ارباب اهل معناسنه (ارادته اضافت بیانیه (بنشسته با حرف
تأکید نشسته ام تقدیرنده اوتورمشم دیمکدر (با حرف صله (هرچیز
هرنسنه دیمکدر (که حرف رابط صفت (آید فعل مضارع مفرد
غائب کله دیمکدر آییدن دن یا علی غیر قیاس آمدن دن (زتو آیده
متعلقدر (راضی نشسته نك مفعول صریحی (محصول بیت) ارباب
ارادت یعنی اهل ارادت صفنده یعنی صیره سنده سنك مهمانکم
هرنسنه که سندن کله راضی وخشنود وقانع اوتورمشم (حاصلی
اهل ارادت بینده سنك مهمانکم سندن کلن نسنه یه راضیم* بنهاده
بخوان کرمت دیده امید* انعام ترا منتظرم نی متقاضی* بنهاده
با حرف تأکید (نهاده نهاده ام تقدیرنده قومشم دیمکدر (بخوان با
حرف صله (خوان واو رسمیله سفره معناسنه در (کرمت تا ضمیر
خطاب اضافتلر لامیه در (دیده امید لامیه دیده کوزادیدر کیجه اومق
معناسنه (انعام ترا لامیه (نی ادات نفی (محصول بیت) سنك کرمك
سفره سنه امیدم کوزینی قومشم یعنی امید وارم سنك انعامکه
منتظرم دین طلب ایدیجی دکلم ترك ادب ایلم (عروض) بوقطعه
بحر هزجدن در صدر وابتدا اخرب خرب که مفاعیلن دن میم ونونك

سقوطی فاعیل قالوب مفعول یه نقـل اولنور حشولر مکفوف کف که
آخرده اولان سبب خفیف که نوندر سقوطی مفاعیـل قالور
عروض وضرب محـذوف حذف که آخرده اولان سبب خفیف که
لن در سقوطی مفـاعی قالوب فعولن لفظنه نقل اولنور بو یله اولنجه
برمصراعی مفعول مفاعیل مفـاعیل فعولن اولوب هزج مثمن اخرب
مکفوف محذوف اولور (ومعلوم اوله که اکر عروض وضربی محذوف
اولمیـدی رباعی دیرایدك لکن اوزان رباعینك علتـنـده حذف
اولمدیغی جهتدن قطعـه اطلاق اولنور * بایزید قدس سره
پرسـیدند که سنت کدا مست و فرض کدام فرمود که سنت ترك
دنیاست وفرض صحبت مولی * بایزید طبقهٔ اولیدندر اسمی طیفوردر
منشأی بسطامدر (منقولدر که اناسی مکتبه کوندردی یعنی استاده
ویردی چونکه درسی سورهٔ اتمانده بو آیتـه کلدیکه (ان اشکرلی
ولوالدیك) یعنی خدای عز وجل بیورر که بکا خدمت وشکر ایت
ووالدینکه شکر وخدمت ایت استادندن بو آیتك تفسیرینی سؤال
ایلدی استـاد دخی تفسیر ایدنجه کوکلنه کار ایلدی مصحفی براقدی
واذن طلب ایدوب خانه سنه کلدی ووالده سی دیدیکه یاطیفور
نیه کلدك دیدیکیم ای والده سکا هدیه کتوردم که بو آیتـه کلدم
حق تعـالی کندو خدمتیله وسنك خدمتکله امرایدر بن ایسـه
ایکی خانه ده کتخدا اوله مم بو آیت بنم جانمه کار ایلدی الله ایچون
اولسون خدادن طلب ایله یابتون سنك اوله یم یابنی خدایه بغشله که بتون
انك اوله یم ووالده سی دیدیکه ای فرزندار جندم سنی الله اصمرلدم
بو یله دینجه بایزید بسطامدن سیاحت ایلدی و وافر مدت ریاضت
ومشقت چکدی وچوق مشایخله بولشدی جمله دن بریسی امام جعفر
صادق ایدی رضی الله عنه (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب سؤال
ایلدیلر دیمکدر (که حرف بیان (سنت معروف (کدام قنغی دیمکدر فرض
معروف (کدام کدامست تقدیرنده در (فرمود فعل ماضی مفرد غائب
بیوردی دیمکدر (که حرف بیان (دنی اسلوب عجم اوزره یاء اولی مکسور
اوقنور دنیا دیمکدر (صحبت یونده تفر بدن عبارتدر (محصول ترکیب)
بایزید قدس سره حضرتلرینه سؤال ایلدیلر که سنت قنغی در یعنی

امر

اثر رسوله کتمك نه کونه‌در ونه‌صل‌در ونه شی‌در وفرض قنغی شی‌در یعنی
مؤمنك لازمهٔ ذمتی اولان نه‌شی‌در بیوردیکه سنت ترك دنیادر وفرض
صحبت مولی‌در یعنی اللهه کمال ایله تقربدر (مثنوی) ای که درشرع
خداوندان حال* میکنی ازسنت وفرضم سؤال* ای حرف ندا (ای که
کس که تقدیرنده (که حرف رابط صفت (در حرف ظرف (شرع بونده
مسلك دیمکدر خداوندان الف ونون ادات جمعدر خداوند بونده صاحب
معناسنه‌در حاله اضافت بیانیه می ادات حکایه کنی فعل مضارع مفرد
مخاطب ایدرایسك دیمکدر از سنت وفرضم ازمن سنت وفرض تقدیرنده
یعنی ضمیر منفصل ضرورت وزن ایچون متصل اولمشدر (محصول بیت)
ای کیمسه که حال صاحبلرینك مسلك ومذهبنده بکا سنت وفرضدن
سؤال ایدرسین یعنی بومذهبده اولان سنت و فرضی بکا سؤال
ایدن کیمسه * سنت آمد رخ زدنیی تافتن* فرض راه قرب مولی یافتن*
سنت آمدك فاعلی آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر لکن اولدی
معناسنه (دررخ بونده یوز معناسنه‌در ومبتدادر (زدنیی تافتنك مفعول
غیرصریحی (تافتن چویرمك معناسنه مصدردر رخ تافتن روتافتن
اعراض ایلمکدن کنایه‌در نته کیم ترکیده دخی یوز چوردی دیرلر
اعراض ایلدی دیمکدر تافتن مبتدانك خبری مبتدا خبریله جمله‌سی
آمدك مفعولی (فرض فرض آمد تقدیرنده (راه قرب مولی بیانیه ولامیه
(یافتن بولمق معناسنه مصدردر (راه مبتدا یافتن خبری مبتدا خبریله
مقدر آمدك مفعول صریحی (محصول بیت) سنت دنیادن یوزچویرمك
اولدی فرض قرب مولی یولینی بولمق اولدی حاصلی مذهب اهل حالده
سنت دنیادن اعراض ایدوب یوزچویرمکدر فرض اللهه تقرب یولنی
بولمقدر (عروض) بومثنوی بحر مسدس ندرصدر وابتدا سالم حشولر
سالم عروض وضرب محذوف حذفکه آخرده اولان سبب خفیفی
اسقاطدر فاعلا قالوب فاعلن الك یرینه کلور بویله اولنجه برمصراعی
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولوب رمل مسدس محذوف اولور * شبلی را
قدس سره شورا افتاد ببیمارستان بردند جمعی بنظارهٔ وی رفته
پرسید که شما کیانید کفتند دوستان تو سنکی برداشت و برایشان حمله کرد
جمله بکریختند کفت بازآیید ای مدعیان که دوستان از دوستان نکریزند

ورسنك جفاى شان نپرهيزند * شبلى طبقۀ رابعه رجالندن دراسمى جعفر بن يونسدر كنيتى ابو بكردر بغدادده مدفوندر اصلى مصر يدر خيرنساجك مجلسنده توبه ايلمشدر مالكى المذهبدر (منقولدركه دائما مناجاتنده ديرايديكه يارب خلق سنى نعمالك ايچون سورلر بن بلالك ايچون سورم (را ادات صله (شور اسم مصدردر بونده جذبه دن كنايتدر (افتاد فعل ماضى مفرد غائب واقع اولدى ديمكدر (بيمارستان يا حرف صله (بيمارستان محل معالجه ديمكدر (بردند فعل ماضى جمع غائب ايلتديلر ديمكدر (جمعى يا حرف وحدت برجمع يعنى برالاى كيمسه بنظاره وى اضافت بيانيه (با حرف صله (نظاره سير وتماشا معناسنه (وى ضمير شبلى يه راجعدر (رفتند فعل ماضى جمع غائب كيتديلر ديمكدر (پرسيد فعل ماضى مفرد غائب صوردى ديمكدر فاعل ضميرى تحتنده شبلى يه راجعدر (كه حرف بيان شما ضمير منفصل جمع مخاطب سزلر ديمكدر كيانيد ذوى العقولده مستعمله اولان كه لك جمع مخاطبيدر كافدن صكره اولان باهاء رسميدن بدلدر كيملرسز ديمكدر (بعض نسخه ده چه كسانيد واقعدر نه كيمسه لرسز ديمك اولور (كفتند فعل ماضى جمع غائب ديديلر ديمكدر دوستان تولاميه دوستان دوستك جمعيدر وكفتندك مقول قوليدر (سنكى يا حرف وحدت سنك طاش (برداشت فعل ماضى مفرد غائب فاعلى تحتنده قالدردى ديمكدر (بر حرف استعلا ايشان ضمير جمع غائب انلر ديمكدر (حمله هجوم معناسنه در (كرد فعل ماضى مفرد غائب ايلدى ديمكدر (بكريختند با حرف تأكيد (كريختند فعل ماضى جمع غائب قاچديلر ديمكدر (باز كرو معناسنه (آييد فعل امر جمع مخاطب كلك ديمكدر (اى حرف ندا (مدعيان مدعينك جمعيدر اى دوستلق دعوا ايديجيلر ديمكدر (كه حرف تعليل (نكريزند فعل نفى مستقبل جمع غائب قاچمزلر ديمكدر مفردى نكريزد كريختن دن زيرا مصدر تأنيثك ماقبلنده خششدن خاء معجمه اولسه تا داله قلب اولنديقدن صكره خا زايه قلب اولنور (سنك جفاى شان بيانيه ولاميه (شان ضمير جمع غائب (نپرهيزند باء عجميله فعل نفى مستقبل جمع غائب احتراز واجتناب معناسنه صاقنمزلر ديمكدر (محصول تركيب) شبلى قدس سره حضرتلرينه جذبه واقع اولدى محل معالجه يه كتورديلر پرالاى كيمسه انى تماشايه كتديلر شبلى سؤال ايلديكه

صرزلر كيملرسز ديديلر كه سنك دوستلر يكز برطاش قالدردى وانلر
اوزرينه حمل وهجوم ايلدى جمله سى قاچديلر شبلى ديدى كيرو كلك
اى مدعيلر يعنى اى دوستلق ادعا ايدنلر كلك زيرا دوستلر دوستلردن
قاچمز يعنى محب صادق اولنلر محبوبلرندن قاچمزلر وانلرك سنك
جفاسندن صاقنمزلر يعنى اذا وجفا وجور و بلياتندن اجتناب و پرهيز
ايتمزلر (قطعه) آنست دوستدار كه هرچند دشمنى * بيند زدوست بيش
شود دوستدارتر * آنست آن اسم اشارت سين وتا اداة خبر اولدر
ديمكدر مقدم خبر (دوستدار وصف تركيبيدر محب معناسنه موخر مبتدا
(كه حرف بيان (هرچند هر نقدر ديمكدر (دشمنى يا حرفنه مصدر دشمنلك
ديمكدر بيندك مقدم مفعول اولى (بيند فعل مضارع مفرد غائب كورر سه
ديمكدر (بينيدندن يا بطريق الشاذ ديدندن (زدوست غير صريحى
(بيش باء عربيله زياده معناسنه مفعول ثانيسى (شود فعل مضارع
مفرد غائب اولور ديمكدر شويدندن يا على خلاف القياس شدندن
زيرا حروف يارنودن دالك ماقبلنده برشى يوقدر (دوستدارتر شودك
مفعولى (تر ادات تفضيل زياده دوست اولور ديمكدر (محصول بيت)
محب صادق اول كيمسه در كه هر نقدر دوستدن دشمنلكى زياده كورر سه
محب اولور يعنى نقدر اذا وجفا كورر ايسه محبتى ارتر (شمعى
مرحوم بو محلده برقاچ معنى ويرمش اولى زياده دوستدر ديديكى
آشكاره دكل زيرا بيشك هيچ اعرابدن محلى اولمازاولديغى صورتده
دوستدارتر لفظنه بر ياء مصدرى تقدير ايلملى زياده دوستلغى زياده
اولور ديمك اولور تكلفه محتاج ومعناى ثالثى كه بيشى باء عجميله اولمق
جائزدر ديمش هله ومعنايى ياندن ويرمش لكن بو معنى معناى ثانيدركه
بر تفصيل ايلدك فافهم * برسر هزار سنك ستم كرخورد ازو * كردد
بناى عشقش ازان استوارتر * برسر خوردك مفعول غير صريحى (هزار
صريحى بيك ديمكدر اسماء اعداددن سنك هزارك تميزى (سنك ستم
مجازا بيانيه بالاميه جفادن كنايتدر (كر حرف شرط (خورد فعل
مضارع مفرد غائب فعل شرط خوريدندن يا خوردندن زيرا مصدر
دالينك ماقبلنده يارنودن را اولسه را مفتوح قيلنور فاعلى تحتنده
دوستداره راجعدر (كردد كاف عجميله فعل مضارع مفرد غائب

اولور دیمکدر جزاء شرط (بنای عشقش لامبه‌لردر شین ضمیر دوستداره راجعدر (بنای عشق کردد فاعلی (ازان بو بیله محللرده اولکی مرتبه‌دن دیمکدر مشار الیهی سنك ده اولسه اولور لکن مقامه‌دن خالی دکلدر (استوار همزه‌نك ضمی وسینك سکونی وتانك ضمیله محکم وقوی معناسنه‌در (تر ادات تفضیل (محصول بیت) باشی اوزرینه یعنی باشنه محبوبندن اکر او محب بیك سنك ستم یرسه یعنی متأذی اولور ایسه‌ده بنای عشق اولکیدن محکم وقوی‌رك اولور (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر که اصلی ایکی کره مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن در صدر وابتدا اخرب خرب مکررا بیان اولندی مفعول قالور حشولری مکفوف کف آخرده اولان سبب خفیفك ساکننی اسقاطه دیرلر فاعلات مفاعیل قالورلر عروض وضرب محذوف حذف آخرده اولان سبب خفیفی اسقاطدر فاعلا اولوب فاعلن لفظنه نقل اولنور بو بیله اولنجه بر مصراعی مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولوب مضارع اخرب مکفوف محذوف اولور * وهم ازوی آرند که وقتی بیمار شد خلیفه طبیب ترسایی بمعالجت وی فرستاد طبیب از و پرسید که خاطر تو چه میخواهد کفت آنکه تو مسلمان شوی ترسا کفت اکر من مسلمان شوم تو نیك میشوی واز بستر بیماری برخیزی کفت آری پس بروی ایمان عرضه کرد * وهم ازوی دخی اندن دیمکدر یعنی شبلینك حکایاتندن (آرند فعل ماضی جمع غائب کتورمشلر یعنی نقل و بیان ایلمشلردر (بعض نسخه‌ده منقولست واقع اولمشدر مآل بردر (که حرف بیان (وقتی یا حرف وحدت (بیمار شد خسته اولدی دیمکدر باء عربیله بعض نسخه‌ده شده بود واقع اولمشدر اولمش ایدی دیمکدر (خلیفه یعنی پادشاه اسلام که مقتدر بالله ایدی خلفای عباسیه‌دن (طبیب علم طب بلیجی دیمکدر (فعیل بمعنی فاعلدر ترسایه اضافتی بیانیه (ترسایی یا حرف وحدت ترسانك فتحی ورانك سکونیله نصرانی یا آتش پرست معناسنه‌در (بمعالجت با حرف صله (معالجت مفاعله بابندن مصدردر (تا اسلوب اعجام اوزره طویل یازیلور بمعالجهٔ او یازان بو قاعده‌دن غافل ایمش (بمعالجت وی بعض نسخه‌ده بمعالجت او مآللر بردر شبلینك معالجه‌سنه یعنی اکا علاج ایتمکه حاصلی مداوات وتیمار ایتمکه (فرستاد فعل ماضی مفرد

غائب

غائب ارسال ایلدی یعنی کوندردی (پرسید فعل ماضی مفرد غائب
صوردی دیمکدر (که حرف بیان (خاطر بونده کوکل دیمکدر (تویه
اضافت لامیه (چه نه دیمکدر (می خواهد می حرف حالی (خواهد
واو رسمیله فعل مضارع مفرد غائب استر دیمکدر خواهیدن دن
یا خواستن دن زیرا مصدر تاینیک ماقبلنده سین اولسه تا داله قلب
اولنمقدن صکره سین یا حذف یا بلیه ویا هایه تبدیل اولنور بونده
هایه تبدیل اولنمشدر (گفت شبلی دیدی (آنکه آن اشارتدر چه یه
(که حرف بیان اول نسنه استرکه دیمکدر (شوی فعل مضارع مفرد
مخاطب اوله سین دیمکدر (ترسا گفت طبیب دیدی (اگر ادات شرط
(من بن دیمکدر (شوم فعل مضارع نفس متکلم وجزاء فعل شرط
اولورسم دیمکدر (نیك ایو دیمکدر (میشوی می ادات حالی جمله سیله
جزای شرط (واو حرف عطف (پستر باء عجمك کسری وسینك
سکونیله دوشکدر عربجه فراش دیرلر (بیماره اضافت لامیه (بیماری
یا حرف مصدر (برخیزی فعل مضارع مفرد مخاطب قالقارمیسین
دیمکدر (گفت شبلی دیدی (آری افعال تصدیقدندر نعم معناسنه
ترکیبجه اوت دیمکدر (پس فاء نتیجه معناسنه در باء عجمك فتحیله
(بروی حرف صله یا معناسنه (وی ضمیر ترسایه راجعدر (عرضه کرد
عرض ایلدی یعنی کلمتین شهادتینی عرض ایلدی حاصلی تلقین
ایلدی (محصول ترکیب) داخی شبلینك حکایاتندن نقل ایدرلر که
یا نقل اولنمشدر که بر وقت خسته اولدی یا خسته اولمش ایدی
خلیفه اکا مداوات ایچکه بر کافر طبیب ارسال ایلدی طبیبه سؤال
ایلدیکه کوکلك یعنی جانك نه استر شبلی دیدی اول نسنه یی استرکه
سن مسلمان اوله سین طبیب دیدی اگر بن مسلمان اولورسم سن ایو
اولور میسین یعنی شفا بولور میسین دخی خسته لك دوشکندن
قالقار میسین شبلی دیدی اوت قالقارم وشفا یاب اولورم ایمدی
طبیبه ایمان عرض ایلدی وتلقین اسلام ایلدی بعض نسخه ده
اشاغیده کله جك چون وی ایمان آورد یرینه ووی ایمان آورد
واقعدر یعنی طبیب دخی ایمان کتوردی دیمك اولور بو نسخه
صوابدر (زیرا بازده یعنی نسخه یه کوره بو معنایی سیاق وسباق

قرينه سيله كوزتملى (لكن شارح مرحوم بو نسخه يى اختيار
ايتديكندن بزدخى انك اثرنجه كندك * چون وى ايمان آورد شبلى
از بستر برخاست وبروى از بيمارى اثرى پس هرد وهمراه پيش خليفه
رفتند وقصه را بخليفه باز كفتند خليفه بكفت پنداشتم كه طبيب
پيش بيمار فرستاده ام من خود بيمار پيش طبيب فرستاده ام (چون
ادات تعليل (وى ضمير طبيبه راجعدر (آورد فعل ماضى مفرد غائب
الف ممدوده ايله واوك فتحى ورانك سكونيله ايمان كتوردى يعنى
اقرار باللسان وتصديق بالجنان ايلدى (برخاست فعل ماضى مفرد
غائب قالقدى ديمكدر (وبروى يعنى شبلى اوزره (از بيمارى يا حرف
مصدر (اثر علامت معناسنه (نى ادات نفى يوق ديمكدر (پس فاء فذلكه
معناسنه (هردو هر ايكى سى (همراه يولداش يعنى رفيق ديمكدر
(پيش باء عجمك كسريله قبت معناسنه عربيده عند كبى (خليفه يه
اضافت لاميه (رفتند فعل ماضى جمع غائب كتديلر ديمكدر (وقصه را
را ادات مفعول (بخليفه با حرف صله (باز بونك كبى يرلرده تحسين
وتأكيد ايچون كلور كرو معناسنه چندان مناسب دكلدر (كفتند
فعل ماضى جمع غائب سويلديلر ديمكدر (پنداشتم باء عجمك كسريله
فعل ماضى متكلم وحده ظن ايلدم معناسنه در (كه حرف بيان (فرستاده
فانك ورانك كسرى وسينك سكونيله ماضيدن قسمدر (ام ضمير متكلم
وحده كوندرمشم ديمكدر (خود بونده ادات تأكيد اوله ياخود ايسه
معناسنى افاده ايدر اوله كه معنى بن ايسه ديمكدر اولور (محصول
تركيب) شبلى اكا ايمان عرض ايلدى اودخى قبول ايلدى چونكه
طبيب ايمان كتوردى يعنى اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا
رسول الله ديدى شبلى دوشكدن قالقدى وانك اوزرنده خسته لكدن
اثر يوق ايدى ايكيسى بيله يولداش اولوب مقتدو باللهك حضورينه
كتديلر وقصه يى خليفه يه سويلديلر خليفه ديدى ظن ايلدم كه
بيمار قتنه يعنى خسته يه طبيب كوندردم بن ايسه طبيب اوكنه خسته
كوندرمشم كه مرض كفر وضلالتدن شفا بولدى وايمان بالله ايله
صحت پذير اولدى (قطعه) هركس كه از هجوم محبت مريض شد *
دانند طبيب خويش لقاى حبيب را * كه حرف رابط صفت (هجوم

هاتك وجيمك ضمه‌لر يله نزول وزنى اوزره مصـدردر بغتة باصمق يعنى
على الغفله اضافتى مصدرك فاعلنه‌در (مريض خسته معناسنه‌در
(شد اولدى ديمكدر (داند فعل مضـارع مفرد غائب بيلور ديمكدر
دانيدن‌دن يادانستن‌دن آنفا بيـان اولنديغى اوزره مصدر ثانيسبنى‌ده
احوال ثلثـه وارايدى بوحذف قيلنمندر (طبيب داندك مفعول اولى
(خويشـه اضافت لاميه ياسم فاعلك مفعولنه در (لقـاى حبيب
لاميـه در (لقا لامك كسريله صورت معناسنه در وراندك مفعول
ثانيسى (حبيب فعيـل بمعنى مفعول محبوب ديمكدر (را ادات مفعول
(محصول بيت) هركيمسه كه محبتك هجومندن يعنى غلبهٔ محبتدن
خسته اولدى حاصلى عشقدن خستـه اولدى حبيبك صورتنى يعنى
محبوبك ديدارينى كنـدوسنه طبيب بيلور * چون برسرش طبيب
بهستى نهد قوم * بخشد شفـا زعلت هستى طبيب را * چون ادات
تعليـل (برسرش شين ضميرمريضه راجعـدر (طبيب نهدك فاعلى
(بهـستى با حرف مصاحبت (هستى يا حرف مصـدر واراق ديمكدر
كبروعجب وانانيتـدن كنايتدر (نهد فعل مضـارع مفرد غائب قور
ديمكدر نهيدن‌دن يا نهادن‌دن زيرا مصدر داليتك ماقبلنده يارنودن
الف اولسـه حذف اولنور افصح اولان نونده كسردر فتحيـله ده
جائزدر (قدم اياق معنـاسنه نهدك مفعول صريحيدر (بخشد فعل
مضارع مفرد غائب بغشلر ديمكدر بخشيدن‌دن مشتق (شفا بخشدك
مفعول اولى (علت مرض معناسنه‌در اضافت بيانيه (طبيب مفعول ثانى
(را ادات مفعول (محصول بيت) چونكه خستـه نك باشى اوزره يعنى
باشى اوجنـه طبيب واراق ايله اياق قويه يعنى كبروعجب ايله باشى
اوجنه كله مريض محبت كبروانانيت علتندن طبيبه شفا بغشـلر
حاصلى طبيب اكا معـالجه ايده مز بلكه اوطبيبه علاج ايدر نته كيم
شبلى ايتـديكى كبى (عروض) بوقطعه بحرمضـارع اخرب مكفوف
محـذوفدر عينيله آنست دوستدار قطعهٔ سى كبى * سهل عبـدالله
تسترى قدس سره ميكويد هركه بامداد كند وهمت وى آن باشد كه
چه خورد دست از وى بشوى * سهل عبدالله سهل بن عبـدالله
ديمكدر اسلوب عجم اوزره علمين بيندن ابن لفظى حذف اولنمشدر

(تستری یا حرف نسبت تسترتاء اولك ضمی وثانینك فتحی وسینك سکونیله برشهرك اسمیدر (بوذات عالی قدر بوشهره منسوبدر وطبقهٔ ثانیه دندر کنیتی ابو محمد در ذوالنون مصرینك شاکردلرندندر منقولدرکه برکون تسترده حضرت سهل ایاغین اوزاتدی وارقه سین دیواره ویردی ودیدیکه سلونی عما شئتم یعنی دیلدیککزشیدن بکا سؤال ایدك دیدیلرکه بو آنه دك سزدن بویله شی صادر اولمدی ایدی دیدیکه استاذ صاغ اولدیغجه شاکرده ادب لازمدر بوتاریخی ضبط ایلدیلر مکر ذوالنون اول وقتده وفات ایلمش (میکویدمی ادات حکایه (هرکه هرکس که تقدیرنده در (بامداد صباح وقتی دیمکدر (بامداد کنند صباح ایلیه یعنی صباحلیه دیمکدر (همت وی لامیه همت بونده اندیشه معناسنه در (وی ضمیر هرکه دهکی که یه راجعدر (باشد فعل مضارع مفرد غائبدر باشیدندن (که حرف بیان (خورد فعل مضارع مفرد غائب یعنی دیمکدر خوریدن دن یا خوردن دن زیرا مصدردالینك ماقبلنده یا رنودن را اولسه مفتوح قلنور لکن خوریدن دن اولمسی مناسب دکلدر زیرا خوریدن یدرمك معناسنه متعدیدر کذا فی نعمة الله (دست بشوید مقدم مفعول صریحی (وازوی غیر صریحی (بشوی با حرف تأکید شوی امر حاضردر یقه معناسنه (دست شوی بونده اعراض ایله دیمکدن کنایه در (محصول ترکیب) سهل ابن عبدالله تستری حضرتلری بیوررلر ایدیکه هرکیم که صباحلیه یعنی صباحده چیقه وانك اندیشه سی اول اوله که نه یه اول کیمسه دن اعراض ایله حاصلی اویقودن قالدیغی کبی اکل وشربنی تفکر ایلین ادمدن اجتناب واحترازایله انسانیت وقت سحرده بلکه جمیع اوقاتده صانع ذوالجلالی ذکر ایدوب انك عبادتنه صرف همت ایلمکدر اما رزق مقدرادنی کوشش ایله حصول پذیر اولور (قطعه) هرکه خیزد بامد از خواب نبود درسرش * جز خیال خورد از وآیین بیداری مجوی * هرکه هرکس که تقدیرنده (خیزد فعل مضارع مفرد غائب قالقار دیمکدر خیزیدن دن یاعلی خلاف قیاس خاستن دن (بامداد صباح وقتی دیمکدر (ازخواب خیزدك مفعول غیر صریحی (خواب واو رسمیله اویقو معناسنه در (نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب (درسرش نبودك مفعول فیهی (درحرف

ظرف

ظرف شين ضمير هركده كى كيه راجعدر (جز غيرى معناسنه ادات استثنادر ونبودك مفعول صريحى (خياله مضافدر خيالك خورده لاميه در (خورد بونده طعام معناسنه اسمدر ماضى دكلدر (از واو ضمير كه يه راجعدر (آيين الف ممدوده ايله رسم وقاعده معناسنه در آيين بيدارى لاميه (بيدارى ياحرف مصدر بيدار اويانق يعنى اكاه معناسنه در (مجوى فعل نهى حاضر مفرد مخاطب استمه يعنى طلب ايلمه ديمكدر (محصول بيت) هركيمكه صباح وقتى اويخودن قالقه اول كيمسه باشنده طعام خيالنك غيرى اولميه اول كيمسه دن اويانقلق رسمنى استمه يعنى نومدن بيدار اولديغى كبى يمك سوداسنده اولوب عجبا نه ييسم ديو تفكر ايلين ادمدن بيدارلق رسمنى طلب ايله حاصلى بيدار ظن ايدوب اويانغه اولان معامله يى اتمه هرنقدر خوابدن بيدار اولديسه دخى نوم غفلته مستغرق اولمشدر * وانكه شويد دست چون پاى ازسر بستر كشيد * تا بخوان وسفره آرد دست دست از وى بشوى * وانكه وانكس كه تقديرنده در دخى اول كيمسه كه ديمكدر (شويد فعل مضارع مفرد غائب يقيه ديمكدر يعنى تطهير ايليه شويدن دن ياشستن دنز يرا مكر رابيان اولنديغى اوزره مصدر ثانى سينى ده اولان احوال ثنثه نك تبديل الى الياء قبيلندندر وسين يايه قلب اولندقدنصكره ماقبلى مضموم اولور ايسه ضمه اشباع اولنوب واو حاصل اولور (دست مفعول صريحى (چون ادات تعليل (پاى كشدك مقدم مفعول صريحى (ازسر بستر غير صريحى (سر بونده ذات بستردن عبارتدر اضافتى بيانيه (كشد فعل مضارع كشيدندن مشتقدر چكر ديمكدر (تا حرف انتها (بخوان با حرف صله خوان روم ضميله سفره معناسنه در (وسفره عطف تفسيردر (آرد الف ممدوده ايله فعل مضارع مفرد غائب كتوره ديمكدر اريدن دن يا آوردن دن قاعده اوزره آورد كلور بعضا واوى حذف ايله آرده كلور بونده اولديغى كبى (دست اول آردك مفعول صريحى (ثانى بشويك مقدم مفعول صريحى مصراع اولده كى شويد دست تطهير اليد معناسنه حقيقتدر مصراع ثانيده كه اعراض واجتنابدن كنايتدر (محصول بيت) دخى اول كيمسه كه اليني يقيه چونكه اياغنى دوشكدن چكه يعنى چونكه فراشندن قالقه اليني يقيه تا سفره يه ال كتوره يعنى اليني سفره يه اوزاده

اول کیمسنه دن اعراض واجتناب ایله حاصلی یتاغندن قالقوب الینی
یوقه دیغی کبی سفرمیه ال اوزادن ادمدن الیو * ابو سعید خراز قدس
سره کوید که دراوائل حال ارادت محافظت وقت خود می کردم روزی
بیابانی درامدم ومی رفتم ازقفای من آواز چیزی برآمد دل خودرا
ازالتفات بان چشم خودرا از نظر بان نکاه داشتم بسوی من امد تابمن
نزدیك شد دیدم دوسباع عظیم بدوش من بالا امدند من بایشان
نظر نکردم نه در وقت برآمدن نه در وقت فرود آمدن * ابو سعید خراز
طبقهٔ ثانیه دندر کنیه سی ابو سعید اسمی احمد بن عیسی لقبی خرازدر
خرازدیکیجی دیمکدر بو لقب ایله ملقب اولمه نك وجهی بر کون کوردیلر که
ادیك دیکر وینه سوکر دیدیلر نیچون بویله ایدرسین دیدی نفسمی
بونکله مشغول ایدرم تا کیم بنی مشغول ایلیه واکا صوفیه یننده قمر
الصوفیه دیرلر بغدادی الاصلدر صکره مصره کلمشدر محمد بن منصور
طوسینك شاکردلرندندر یوزسکسان التیده وفات ایتمشدر بیورمشدر که
بر کون نفسم انی استدیکه خدای تعالیدن برشی طلب ایدم هاتفدن
بر آواز کلدیکه اللهدن غیری برشی استرمیسین لاجرم بو سوز سببیله
خدای تعالیدن حیا ایدرم رزق جمع ایلمکه (کوید فعل مضارع مفرد
غائب (که حرف بیان (اوائل همزه نك فتحیله اولك جمعیدر (حاله
اضافت لامیه (حال ارادت بیانیه (محافظت مفاعله بابندن مصدردر
تا اسلوب عجم اوزره طوپلیاز یلور صقنمق معناسنه در (وقته اضافت
مصدرك مفعولنه در (وقتك خوده لامیه (خود بونده کندو معناسنه در
(می حرف حکایه (کردم فعل ماضی متکلم وحده ایلرایدم دیمکدر
(روزی یا حرف وحدت برکون دیمکدر (بیابانی یا حرف صله یاحرف
وحدت بیابان بیان دیمکدر (در حرف تأکید (آمدم الف ممدوده
ایله فعل ماضی متکلم وحده کلدم دیمکدر (ومی رفتم واو حرف عطف
می حکایهٔ حال ماضی (رفتم فعل ماضی متکلم وحده کیدر ایدم دیمکدر
(قفا بونده ارقه دیمکدر خلف معناسنه منه اضافت لامیه (آواز چیزی
لامیه آواز الف ممدوده ایله صوت معناسنه در (چیزی یا حرف وحدت
چیز نسنه معناسنه برنسنه نك سسی دیمکدر (برآمد فعل ماضی مفرد
غائب ظاهر دیمکدر (دل خود لامیه (را ادات تخصیص کندی

قلبمی دیمکدر (التفات کوز اوجیله باقه معناسـنه در اما بونده تعلق
دروندن عبارتدر (بان حرف صله اکا دیمکدر (وچشم واو حرف عطف
(نکاه بونده حفظ معناسنه در (داشتم فعـل ماضی متکلم وحده طوتدم
دیمکدر (اما معلوم اوله که نکاه کلمه سی داشتن وانك مشتقاتیله استعمال
اولنور ایسه حفظ معناسنه در واکر کردن وانك مشتقاتیله استعمال اولنور
ایسـه نظر والتفات معناسـنه بویله اولنجه نکاه داشتم حفظ ایلدم
دیمك اولور فاحفظ (بسوی من لامیه با حرف صـله (سوی جانب
معناسنه در (آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر فاعلی تحتنده
چیزه راجعدر (بعض نسخه ده آن چیز بسوی من آمد واقعدر (تا حتی
معنـاسنه در (بمن با حرف صله (نزدیك یقین دیمکدر (شد فعل ماضی
مفرد غائب اولدی دیمکدر (دیدم فعل ماضی متکلم وحده کوردم دیمکدر
(دو واو رسمیله ایکی دیمکدر (سبع سبك فتحی و بانك ضمیـله یرتیجی
حیوانه دیرلر (عظیم بیوك دیمکدر (بدوش من لامیه (بابا لا لفظنـده
اولان استعلایی تأ کید ایدر (آمدند فعـل ماضی جمع غائب کلدیلر
دیمکدر (بایشان با حرف صله ایشان ضمیر جمع غائب انلره دیمکدر
(نکردم فعل نفی ماضی یعنی جحد مطلق متکلم وحده بعض نسخه ده
وهیچ نکفتم واقعدر (وشارحك نسخه سی دخی بودر لکن اکثر متون بزم
تحریریمز وجهی اوزره در معنی هیچ سویلمدم دیمکدر (نه حرف نفی
(در حرف ظرف (وقت برآمدن یوقارو کلمك وقتنده یعنی اوموزیمـه
چیقدیغی وقتنـده (فروآمدن اشـاغی کلمك وقتنده یعنی اوموزمدن
ایندکلری وقتده (محصول ترکیب) ابو سعید خراز قدس سره بیوردکه
ارادت حالنك اوللرنده یعنی سلوکم اوائلنـده کندی وقتمی محافظه
ایدردم یعنی ماسوایه میلدن صقنوردم برکون بر بیابانه کلدم واو بیابانده
کیدردم بنم قفـامدن بر نسنه صداسی ظاهر اولدی کندی کوکلمی
اکا التفات ومیلدن وکندی کوزیمی اکا نظردن حفظ ایلـدم
حاصلی اکا ایب طاقدم بنم جانبمه کلدی تاکیم بکا یقین اولدی کوردمکه
ایکی بیوك جانور بنم اوموزم اوزره چقدیلر بن انلره نظر ایلمدم یعنی
باقدم وهیچ برشی سویلمدم نه اوموزمه چقدقلری وقتده نه اوموزمدن
ایندکلری وقتده حاصلی انلرك کلمسی بنی تو کلمدن دور وماسوایه

میل ایله بنی مرتبه مدن بعید ومهجور ایلدی (قطعه) کبست دانی صوفی صافی زرنك تفرقه* آنکه دارد رو بیك رنکی در بن کاخ دورنك*
(کبست کیمدر دیمکدر (دانی فعل مضارع مفرد مخاطبدر بیلورمیسین دیمکدر (صوفی صافی موصوفك صفتـه اضافتی (صافی بونده پاك معناسنه در (رنك تفرقه بیانیه تفرقه تفعیل بابندن مصدر در پراکنده معنـاسنه اما بونده رنك تفرقه تلوندن عبـارتدر ترکیجه بر دالده دورمز دیرلر (حاصلی هر کوردیکنه میل ایتمه دن عبـارتدر یاخود رنك تفرقه لامیه اولوب رنك حیله ومکر معنـاسنه اوله پراکندهلك حیله ومکرندن دیمك اولور (آنکه انکس که دیمکدر (دارد فعل مضـارع مفرد غائب داریدن دن یاداشـتن دن زیرا مصدر تاسنك ماقبلنده شین معجمه اولسـه مضارعده رایه قلب اولنور (رو یوز دیمکدر وجه معناسنه (بیك رنکی یا حرف صله یا حرف مصدر یك رنك ضد تلوندر یعنی بر حالده طورمق (در بن درایندن مخففـدر (در حرف ظرف (این اسم اشـارتدر (کاخ قصر وچارطاق معنـاسنه در اما بونده کاخ دورنك دنیـادن کنایتدر کنندنده عادة اللهك جریانی ایکیشر اولدیغیچون مثـلا عسر ویسر شب وروز فقر وغنا بونلرك امثـالی اضدادی جمع ایتـدیکیچون کاخ دورنك بو عالم فسـاده مصطلح اولمشدر (محصول بیت) کیمدر بیلورمیسین تلوندن پاك اولان صوفی یا پراکندهلك مکر وخدعه سـندن خلاص اولان صوفی یعنی بواوصاف ایله متصف اولان صوفی کیمدر بیلورمیسین (مصراع ثانی مقـام جوابده در اول کیمسه درکه یك رنکلکه یوز طوته یعنی برحالده طوره حاصلی توجه الی الله ایلیوب اللهدن غیری یه دروندن چیقره بو ایکی رنکلی اولان چارطاقده یعنی بو عالم کون وفسـادده حاصلی ماسوایی کوکلدن چیقـاروب خدایه ربط قلب ایدن کیمسـه در تلوندن خلاص بولمش صوفی یا پراکنـده لك مکرندن خلاص اولمش صوفی * نکسلد سررشتهٔ سرش زجانان کر بفرض* ره برو کیرد زیك سوشیر وز یکسو بلنك* نکسلد کاف عربینك ضمی وسین ولامك فتحه لریله فعـل نفی مستقبل مفرد غائب کسلیدندن یا علی خلاف قیـاس کسیختن دن اوزلمز یعنی منقطع اولمز دیمکدر (سررشته

فاعلی

فاعلی سر رشته بحسب اللغه ایلك اوجی دیمکدر لکن بونك کبی
یرلرده مقصود معناسنه در (سره اضافت بیانیه در (سر سینك کسری
وراء مشدد ایله قلبنده کیزلی اولان شیئه دیرلر (بعض نسخه ده
سرش برینه مهرش واقعدر اول وقت سر رشته رابطه معناسنه اولور
(مهر میمك کسریله محبت معناسنه در علی کلاالوجهین بو مصراعده
اولان استعاره اربابنك معلومیدر ذکری ما نحن فیهمزدن خارجدر
(شین ضمیر که یه راجعدر (زجانان محبوبدن (کرحرف شرط (بفرض
باحرف تأکید فرض تصرفات عجمندندر که امر حاضردر فرض ایله
معناسنه در طلب استه معناسنه اولندیغی کبی (ره یول دیمکدر طریق
معناسنه (براو و کیم سه اوزرینه دیمکدر (کیرد فعل مضارع مفرد
غائب کریدن دن یا علی خلاف القیاس کرفتن دن طوته دیمکدر یعنی
یولینی ضبط ایله (سو جانب معناسنه در (زیك سو برجانبدن دیمکدر
(شیر ارسلان دیمکدر اسد معناسنه (واو حرف عطف (پلنك قپلان
دیمکدر (محصول بیت) بو بیت اولده کی که یه صفتدر یعنی
برکونه ربط قلب ایلیه که انك قلبنده مضمر اولان مقصودی جاناندن
منقطع اولمیه یا انك محبتی رابطه سی اوزلمیه اکر فرض ایله سن
برجانبدن ارسلان و برجانبدن قپلان یولینی ضبط ایلسه لر حاصلی
جمیع جوانبنی اعدا ضبط ایلسه لر ینه خدای متعالدن سر رشته
امیدی منقطع اولمیه یعنی صوفینك توجه وتوکلنه خلل طاری
اولمیه اشته حقیقتده صوفی بودر بعض نسخه ده یك سو برینه
دیکرسو واقعدر غیر جانبدن دیمك اولور (عروض) بو وهرکه خیزد
قطعه لری بحر رمل مسدسدندر که صدر وابتدا وحشولری سالم
عروض وضربلری محذوفدر حذف مکررا بیان اولندی * وهم وی
نقل کرده است که هرکه کمان برد که بکوشش توان رسید رنجی کشیده
بیهوده وهرکه تصور کند که بی کوشش توان رسید راه ارزو بیموده *
(وی ضمیر ابو سعیده راجعدر (نقل کرده است نقل ایلمشدر (که
حرف بیان (کمان کاف عجمك ضمیله ظن معناسنه در (برد بانك
فتحی ایله فعل ماضی مفرد غائبدر ایلتدی (کمان برد ظن ایلدی دیمکدر
(که حرف رابط صفت (بکوشش با حرف مصاحبت (کوشش

كاف عجمك ضميله اسم مصدردر (معلوم اوله كه حرف شين آخركلمه يه لاحق اولسه اكر ما قبلي مكسور اولورسه علامت اسم مصدر در مفتوح اولورسه ضمير غائبدر (بكوشش سعي ايتمك ايله يعني چالشمق ايله ديمكدر (توان تانك ضمي وواوك فتحيله ممكندر ديمكدر (رسيد بونده مصدر معناسنه در زيرا تواند بوي مضارعت واردر ايرشمك ممكندر ديمكدر (رنجي ياحرف وحدت نوعيه (رنج زحمت ومشقت معناسنه در (كشيده كاف عربينك فتحيله ماضيدن قسمدر چكمش ديمكدر (بيهوده عبث معناسنه در (هركه هركس كه تقديرنده در زتصور تفعل بابندن مصدر در بونده خوليا ديمكدر (كنند فعل مضارع مفرد غائبدر كنيدندن ياعلى غير قياس كردن دن ايليه ديمكدر (كه حرف رابط صفت (بي ادات سلب (راه ارزو لاميه آرزو الف ممدوده ايله كوكل چكمهسي در تركيبه دلك ديرلر اما بونده هوس معناسنه در (بيهوده بله عجمك فتحي وياتك سكونيله وميمك ضميله ماضيدن قسمدر اوچمش ديمكدر بعض نسخهده نيپوده واقعدر نون نافيه ايله ظن ايدرمكه سهو قلم ياتخليط نسخ اولمق كرك كه بعض نسخهده جزراه او نپيوده واقعدر بو يله اولنجه صحيح اولوركه معنى ارزو بولينك غيرى اوچمش يعني هوا وهوسك غيرى يه تابع اولمش ديمك اولور (محصول تركيب) وينه ابوسعيد خراز نقل ايلمشدركه هركيمسه كه ظن ايليه كه خداى تعالى به سعي ايله ايرشمك ممكندر يعني واصل اولمق قابلدر بيهوده رنج چكمشدر وهركيمكه تصور ايليه كه سعي سز واصل اولمق ممكندر ارزو بولينى اوچمشدر يعني هوا وهوسنه تابع اولمشدر (رباعي) ازرنج كسي بكنج وصلت نرسيد * وين طرفه كه بي رنج كس آن كنج نديد * از وبج از بونده حرف مصاحبتدر با معناسنه ياكندي معناسنه كه من معناسنه در حذف مضاف ايله كه ازطريقة رنج ديمك اولور (كسي ياحرف وحدت (بكنج باحرف صله كنج كاف عجمك فتحي ونونك سكونيله خزينه معناسنه در (وصلت اضافت مجازا بيانيه يا لاميه (نرسيد فعل نفي ماضي مفرد غائب ايرشمدي ديمكدر (وين واين دن مخففدر (واو حرف عطف (اين اسم اشارتدر (طرفه طاء مهمله نك ضمي

ورانك سكونيله وفانك فتحى وهاء رسميله مقام تعجبده استعمال اولنور
(كه حرف بيان (بى ادات سلب (نديد فعل نفى ماضى كورمدى
ديمكدر (محصول بيت) رنج وتعب ايله يا رنج ومشقت طريقندن
بر كيمسه وصلت خزينه سنه ايرشمدى يعنى هيچ كيمسه زحمت وكوشش ايله
وصال جانانه واصل اولمدى و بو عجبدركه يعنى محل تعجبدر كه زحمت
ومشقت سز اول خزينه يى كيمسه كورمدى يعنى بلا تعب وكوشش
وصال كيمسه يه ميسر اولمدى (حاصلى وصلت موهبهٔ الهيدر
نه مشقت سز واصل اولنور نه مشقت ايله لكن واصلين دخى
مشقت سز واصل اولمدى ديو تعجب ايدر * هركس كه دويد كور
نكرفت بدشت * ليكن نكرفت كور جزانكس كه دويد * دويد
دالك فتحى واوك كسريله فعل ماضى مفرد غائبدر يلدى يعنى سعى
ايلدى ديمكدر (كه حرف رابط صفت (كور كاف عجمك ضميله
طاغ اشكى ديمكدر كه بين الاعجام مقبول صيددر (نكرفت كاف عجمك
وزانك كسره لريله فعل نفى ماضى مفرد غائبدر طوتمدى ديمكدر
(بدشت با حرف ظرف در معناسنه (دشت دالك فتحى وشين معجمه نك
سكونيله صحرا معناسنه در (بدشت دويدك مفعول فيهى اولمقده
جائزدر نكرفتك اولمقده جائزدر (ليكن ادات استدراك (جز غير
معناسنه در (كه حرف رابط صفت (محصول بيت) هر كيمكه صحراده
سعى ايلدى كور طوتمدى يا هر كيمسه كه سعى ايلدى صحراده كور طوتمدى
لكن كورى سعى ايدوب يلن كيمسه نك غيريده طوتمدى يعنى سعى
ايلين طوتمدى (حاصلى بيت اولى تمثيل طريقيله بيورركه رنجسز
وصلته كيمسه واصل اولمدى رنجيله دخى كيمسه واصل اولمدى نته كيم
صحراده چوق كيمسه سعى ايدوب اول مقبول ومرغوب صيدى
الله كتوروب صيد ايده مزلكن سعى ايتمكسزين دخى كيمسه صيد ايده مز
(عروض) بو رباعينك صدر وابتداسى اخرب در خرب معلوم مفعول
اولور حشو اوللرى مقبوض قبض بشنجى ساكنى حذفه ديرلركه
يا دوشر مفاعلن اولور حشو ثانيلرى مكفوف كف معلوم مفاعيل
اولور عروض وضرب بى اهتم هتم مفاعيلن دن سبب خفيفك برينى
حذف وسبب آخرك ساكننى اسقاط ومتحركنى اسكانه ديرلر بويله

اولنجه يا ولام ونون دوشر وعين ساكن اولور مفاع قالوب فعول
لفظنه نقل اولنور بو يله ايسه هزج اخرب مقبوض مكفوف اهتم
اولوب برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعيل فعول اولور لكن قاعده
شعر دندر كه وزن ايچون بعض ساكنه حركه ويريلور اوقونشده
اماليله اوقنور تأمل * ابو الحسين نوری قدس سره كويد هركه
خدای تعالی خودرا ازوی بپوشاند هيچ دليل وخبر اورا بوی نرساند *
اكثر نسخه لر وشارح دخی ابو الحسن يازمشدر لكن سهو قلم اولديغنده
شبهه يوقدر طرفه بوكه شارح سهو قلمه تابع اولمش زيرا كنيه سی
ابو الحسين ولقبی نوری واسمی احمد بن محمد در بعضيلر محمد بن
محمد در ديديلر مولد ومنشائی بغداد در وطبقهٔ ثانيه دندر جنيدك
اقراننده دن در مناقب الابرار ده مسطوردر كه وقتك خليفه سنه
صوفيه يی زندقه ايله تهمت ايلديلر بونلری اولدرمغه امر اولنهدی
جنيد فقهه يابشدی اما نوری وغيريلر حاللری اوزره طورديلر
جلاد بونلرين اورمغه كلدی نوری ايلرو يوريدی جلاد ديديكه
نيچون مسارعت ايدرسين ايتدی يولداشلريمه برساعت حياتمی
ايثار مراد ايدرم جلاد متحير اولدی بو سوز خليفه يه ايرشدی
انلرك امرينی قاضيسه حواله ايلدی قاضی نوری يه فقهدن برنيچه
مسئله صوردی جمله سنه جواب ويردی وايتدی اللهك قوللری
واردر طورسه لر اللهله طورلر وسويلسه لر اللهله سويلرلر (پس قاضی
خليفه يه خبر كوندرو ديدكه اكر بونلر زنديق اولورسه يريوزنده هيچ
مسلمان بولنمز (پس خليفه عفو ايلدی روح الله روحه (حضرت
سری سقطينك مريدلرندن در (وينه منقولدر كه بركون
نوری خسته اولدی جنيد عيادتنه كلدی وكل وميوه كتوردی
برمدت نصكره جنيد دخی خسته اولدی حضرت نوری اكا عيادته
كلندی ويارانه ديديكه جنيدك خسته لكندن برپاره السكز تاكيم
اول صحت بولسه مريدلری دخی راضی اولديلر جنيد درحال صحت
بولدی نوری بيورديلر كه برنوبتده دخی عيادته كلورسك بويله كل
كل وميوه ايله كلمه (خودرا رادات مفعول كسندينی ديمكدر (ازوی
اول كيسه دن (بپوشاند با حرف تأكيد پوشاند پاء عجمك ضميله

فعل مضارع مفرد غائب متعديدر الف ونون علامت تعديه در كه
مقدما مفصلا بيان اولندى پوشانيدندن لازمى پوشيدندن پوشد
كلور كيزليه ديمكدر (نرساند فعل نفى مستقبل مفرد غائب الف
ونون ادات تعديه رسانيدندن لازمى رسيدندن رسدكلور ايرشدرمز
ديمكدر (محصول تركيب) ابو الحسين نورى قدس سره بويورر كه
هر كيمكه خداى تعالى كنديني اول كيمسه دن كيزليه يعنى پنهان ايده
حاصلى وصالنى اكا حرام ايده اول كيمسه يى الله تعالى يه هيچ بردليل
ايرشدرمز يعنى استدلال وخبر ايله حاصل عقلى ونقلى ايله دست رس
بولمز بو مسئله دن فقير جبر ايله تهمت اولنميه باب بحث اراده مفتوحدر
اربابى مراجعت ايلسون تفطن (اما مذاق مصنف جبر متوسطه
قائل اولمق كرك زيرا اكثر صوفيه كمال توكلدن ايچون مذهب اشعريه
ذاهبلردر تذكر (الشقى شقى فى بطن امه والسعيد سعيد فى بطن امه)
مسئله سى معلوم نوالفقناه در (رباعى) چون دلبر من ز پرده رو ننمايد*
كس نتواند كه پرده زو بكشايد* چون حرف تمايل (دلبر من لاميه
دلبر وصف تركيبيدر محبوب معناسنه بنم محبوبم ديمكدر مراد حضرت
باريدر بعض نسخه ده دلبرما دوشمشدر مع الغير صيغه سيله (ننمايد فعل
نفى مستقبل مفرد غائب كوسترميه ديمكدر نمايدندن يا نمودندن زيرا
مصدرلرينك ماقبلنده واو اولسه واو حذف اولنور يرينه الف ويا كلور
(نتواند فعل نفى مضارع مفرد غائب قادر اولمز معناسنه توانستندن
وتوانيدندن مشتقدر وايكيسيده لغتدر وقاعدۀ جمهوره موافقدر
برى يينى حذف لرى يالى حذف قيلندن اولور (زو ازاودن مخففدر
(بكشايد با حرف تأكيد (يا ادات استقبال (كشايد كاف عربك ضميله
فعل مضارع مفرد غائبدر آچه يعنى رفع ايده ديمكدر كشايدندن
قول سوديه كوره با آلانى كتابنه ذكر اولنديغى وجه اوزره لغت دكل
بجمهور قولى كشودندنن نمايد نمودندن اولديغى كبى كه واوى حذف
والف ونون عوض اولنمسله يا كشادندن على غير قياس زيرا يقتل
معناسنه اولان كشته التباس لازم كلور قاعده يه كوره (معلوم اوله كه
اول كتابيت الى آخره نيازمند بز مشتق مصدرلر اولكى لرى قول سوديلدر
لغتلرده برى بو قدر اما طريق سهلة الحصول در ايكنجى برى طريق

جمهور در فتأمل (محصول بيت) چونكه بنم محبوبم يا بزم محبوبمز يعنى خداى متعال پردهدن يوز كوسترميه يعنى وصاله مراد عليهسى تعلق ايتليه كيمسه قادر اولمزكه پرده پى اندن آچه يعنى رفع حجاب ايليه حاصلى وصالنه نائل اوله * ور جمله جهان پرده شود باكى نيست * انجا كه پى جلوه جمال آرايد * ور وا كردن مخففدر (جمله جهان جميع عالم ديمكدر (شود فعل مضارع شويدن دن ياشدن دن على خلاف قياس (باكى ياحرف وحدت (ياحرف مصدر (باك باء عربيله قورقو معناسنه در (نيست تى ادات نفى سين وتا ادات خبر بوقدر ديمكدر (باكى مبتدا نيست خبرى (انجا اول محلده ديمكدر (كه حرف رابط صفت (پى ادات تعليل (پى جلوه جلوه ايچون ديمكدر (جلوه بحسب اللغه صالينى صالينى يورمكدر اما بونده تجلى خدادن عبارتدر بعض نسخهده مه جلوه واقعدر اضافت بيانيه ايله نور تجلى ديمك اولور (جمال معروف (آرايد الف ممدوده ايله فعل مضارع مفرد غائبدر بزر يعنى تزيين ايدر ديمكدر آرايدن دن يا آراستن دن ايكيسى دخى لغتدر وقياسنه مطابقدر سينى يايه تبديل شقندن اولور مصدر تائى سينى نك اقسام ثلثه سندن (محصول بيت) واكر جمله جهان پرده وحجاب اولورسه يعنى مانع اولورسه بر قورقى يوقدر يا قورقو يوقدر اول محلده كه جلوه ايچون يعنى تجلى ايچون جمالينى بزديه يعنى تجلى ايچون عرض جمال مراد عليهسى اولورسه جميع عالم مانع ومزاحم اولهمز (عروض) بو رباعينك مصراعلرى مختلفدر بحسب العلل بيت اولك مصراع اولده صدرى اخرب حشوى معلوم حشو اولى مقبوض قبضده معلوم كه بشنجى ساكنى حذف ايدى حشو ثانى سالم عروضى ابتر بتر اولدن ميمى وايكى سبب خفيفى اسقاطه ديرلركه فا قالوب فع لفظنه نقل اولنور بويله اولنجه مفعول مفاعلن مفاعيلن فع اولوب هزج اخرب مقبوض ابتر اولور ومصراع ثانينك ابتداسى اخرم خرم بالكثر اولدن ميمى اسقاطدر فاعيلن اولور مفعولن لفظنه تبديل اولور حشو اولى اشتر شتر خرم ايله قبضك اجتماعنه ديرلر ميم ويا دوشر فاعلن قالور حشو ثانى سالم ضربى ابتر بتر آنفا بيان اولندى بويله اولنجه مفعولن فاعلن مفاعيلن فع اولوب هزج اخرم اشتر ابتر اولور بيت ثانينك صدر وابتداسى

اخرب حشو اول مكفوف حشو ثانی سالم عروض ازل زلل ميمی وسبب
خفيفك بری وسبب آخرك ساكننی اسقاط ومتحركنی اسكانه ديرلر
فاع قالور ضرب ابتر بويله اولنجه مفعول مفاعيل مفاعيلن فاع يافع
اولور بونك كبيلر اهلندن صادر اولورسه صنعتدر اهلنك غيريدن
معايبدندر * ابو بكر واسطی قدس سره كويد انكس كه كويد نزديكم
دورست وانكه كويد دورم به نيستی خود درهستی او مستور *
(ابو بكر واسطی يا حرف نسبت واسط اسم شهردر كنيه‌سی ابو بكر
اسمی محمد بن موسی در جنيدك شاكردلرندندر نوری ايله دخی صحبت
ايتمشدر مروده هجرتك اوچيوز يكرمی سنده وفات ايلدی (نزديك
يقين ديمكدر (ميم ضمير متكلم وحده (دورست دور ايراق ديمكدر
(سين وتا لذات خبردر (انكس مبتدا دورست خبری (وانكه
وانكس كه تقديرنده (واو حرف عطف (آن اسم اشارت (كه‌لر حرف
رابط صفت وانكه مبتدا مستور مستورست تقديرنده خبری زيرا
قاعدهٔ اعجام اوزره مسجعاتده بونك كبی اداتلری حذف ايدرلر (دورم
كويدك مفعولی ميم بنه ضمير متكلم وحده (نيستی خود لاميه (با حرف
مصاحبت (يا حرف مصدر مستورك مقدم مفعول غير صريحی
كنديننك يوقلغيله ديمكدر (درهستی او لاميه (در حرف ظرف (يا
حرف مصدر (او ضمير خدايه راجعدر اللهك وارلغنده ديمكدر
مستورك بوده مقدم مفعول غير صريحی (مستور اسم مفعول ستر
اولنمش يعنی كيزلنمش ديمكدر (محصول تركيبی) ابو بكر واسطی
قدس سره بيورر اول كيمسه كه يقينم ديه يعنی خدای تعالی يه تقربم
واردر ديو ادعا ايليه ايراقدر يعنی باری تعالی دن بعيددر داخی اول
كيمسه كه بعيدم ديه يعنی خدا قنده بن قنده ديه حاصلی او نهايتسز
تقدسده بن غايت بدنسده ديو اعتراف عجز ايليه كنديلك يوقلغيله
يعنی محو وجود ايتمسيله اللهك وارلغنده كيزلنمشدر يعنی محو وجودی
سببيله مقربيندن اولمشدر (قطعه) هر كه كويد كه بان جان جهان
نزديكم * باشد آن دعوی نزديكی او از دوری * هر كه بنه هر كس كه
تقديرنده (كه حرف بيانيه (بان يا حرف صله آن اسم اشارت (جان
جهان محبوب عالم ديمكدر مراد حضرت باری در (باشد فصل

مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر باشیدندن (آن دعوی اسمی آن اسم اشارت (دعوی اسلوب عجم اوزره واو مکسور اوقنور (دعوی نزدیکی بیانیه (نزدیکی یا حرف مصدر یقینلق معناسنه در (نزدیکی او لامیه همزه لر بالاده بیان اولندیغی وجه اوزره اضافت ایچوندر (ازدوری باشدك خبری (یا بنه حرف مصدر در (محصول بیت) هر کیمکه اول محبوب عالمه یقینم دیسه یعنی اللهه قربیت ادعا ایلیه انك اول یقینلك دعواسی یعنی اول دعوای قربیتی اوزاقلغندندر یعنی کمال بعدیتندندر (حاصلی ادعاء تقرب صاحب دعوانك بعدیتنی اشعار ایدر دیین بیلمز بیلن دیمز * وانکه کوید که ازودورم وآن دوری او * هست در پردهٔ نزدیکی او مستوری * وانکه وانکس که تقدیرنده (که حرف رابط صفت (کوید که حرف بیان (ازو ازاودن مخففدر (او ضمیر اللهه راجعدر (آن اسم اشارت (دوری یا حرف مصدر اویه اضافت لامیه (او ضمیر مقدر کسه راجعدر (هست بونده ادات خبر در مستوریه مقید که مستور یست تقدیرنده در (در پردهٔ نزدیکی او بیانیه ولامیه در (یا حرف مصدر (مستوری ده کی یاده حرف مصدر (محصول بیت) دنخی اول کیمسه که دیر که الله عظیم الشاندن دورم یعنی بعیدم دیر واول کیمسه نك بعیدلکی یعنی بعیدم دیمه سی یقینلك پرده سنده یعنی مقام قربیتده مستورلقدر یعنی اللهك مقام احدیتنده محو وجود ایتمشدر * ابو الحسن قوشجی قدس سره گفته است در دنیا هیچ چیز ناخوشتر از دوستی نیست که دوستی وی از برای عوضی یا غرضی باشد * ابو الحسن قوشجی طبقهٔ خامسه دندر اسمی علی بن احمددر خراسانك بیکانه لرندندر هجرتك اوچیوز قرق سکزنده وفات ایلدی منقولدر که هر وقت که احتلام اوله درویشلره برنسنه ویردی برکون بر بادیه ده احتلام اولدی عهدینه وفا ایتمك ایچون ایچ طونی اپاغندن چیقاروب مضیلانه اتدی تا که کیم راست کلور سه آله (هیچ چیز هیچ نسنه دیمکدر (ناخوشتر نا ادات نفی (تر ادات تفضیل زیاده ناخوش یعنی کوتو (ازدوستی یا حرف وحدت توجیهه یا حذف مضاف الیه ایله حرف مصدر (ازدوستی آن تقدیرنده (نیست ادات

نفی که حرف بیان (دوستی یا حرف مصدر (ویه اضافت لامیه (وی ضمیر دوسته راجعدر (یامقدر اولان مضاف الیهه راجعدر (برای ادات تعلیل (عوضی یا حرف وحدت غوض عینك کسری وواوك فتحیله ویردیکی شیئك یرینه شی اسمك معناسنه در (یا حرف عطف او معناسنه (غرضی یا حرف وحدت (غرض غین معجمه نك ورانك فتحیله مقصود معناسنه در (محصول ترکیب) ابوالحسن قوشجی قدس سره بیورمشدر که دنیاده شول بر دوستدن ناخوشتر یا خود اول کیمسه نك دوستلغندن کوتو هیچ نسنه یوقدر که اول دوستك دوستلغی یا اول کیمسه نك دوستلغی بر عوض یا بر غرضدن ایچون اوله یعنی اندن فائده مند اولورم یا دوستلغم سببیله مقصودمه نائل اولورم سوداسیله دوست اوله اننه بوندن ناخوشتر نسنه یوقدر (حاصلی خدای تعالی یه عبادتی جنت اسمك ایچون اوله یا جهنمدن خلاص ایچون اوله اهل بصیرت عندنده بوکا شرك خفی اطلاق اولنور زیرا عبادتی ینه نفسنه راجع اولور که صیانة لنفسه اولمش اولور لله اولمز (رباعی) عاشق که زهجر دوست دادی خواهد * یا بردر وصلش استنادی خواهد * که حرف رابط صفت (زهجر دوست یانیه دوستك فراق وجفاسندن دیمکدر (دادی یا حرف وحدت داد بونده عدل معناسنه در (خواهد فعل مضارع مفرد غائب اسنیه دیمکدر خواستن دن یا خواهیدن دن ایکیسیده لغتدر ومطابق بالقیاسدر اولکی مصدر تانیسی نك اقسام ثلثه سندن سینی هایه تبدیل قیلنه ندر ایکنجیسی مصدر دالی یائی ده یانی حذف قیلنندر (یا حرف عطف او معناسنه (بر حرف صله یا معناسنه (در قپو دیمکدر (در وصلش لامیه شین ضمیر دوسته راجعدر (استنادی یا حرف مصدر (دادی ه کی یا دخی مصدر یه اولور بونده ده وحدت اولمق احتمالی وار (استناد افتعال بابندن مصدر در دیانمق معناسنه در (محصول بیت) عاشق که دوستك فراق وجفاسندن بر عدل استیه یعنی انصاف استیه یا عدل وانصاف ایلمك طلب ایلیه (حاصلی جوره تحملندن ناشی شکایت ایلیوب انصاف ایله دیه یا خود دوستك وصالی قپوسنه طیانمق استیه یا بر استناد طلب ایلیه یعنی

طلب وصال ایلیه * تا کس تر از و کس نبود در عالم * کز دوست بجز دوست مرادی خواهد * تا کس دنی یعنی الجق دیمکدر (تر ادات تفضیل کس کیمسه دیمکدر (نبود فعل نفی مستقبل نفی غائب بودندن مشتقدر (کز که از دن مخففدر (که حرف رابط صفت (بجز با حرف تأکید (مرادی یا حرف وحدت (محصول بیت) اول کیمسه دن عالمده الجقرک کیمسه اولمز که دوستدن دوستک غیری بر مراد استیه یعنی ذات دوستدن یارضای دوستدن غیری طلب ایلیه (حاصلی دستلق انجق دوستک رضاسنی استمکدر یوخسه لعلة ولمصلحة لوله لی دکل (عروض) بو رباعینک صدر وابتداسی اخرب حشو اوللری مقبوض حشو ثانیلری سالم عروض وضرب ابتر بترمعلوم اما مصراع ثالثک حشو اولی مکفوفدر کفده معلوم هزج اخرب مقبوض ابتر اولور یا مکفوف ابتر اولور و برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فع یا مفاعیل مفاعیلن فع اولور *ابو علی دقاق قدس سره کویند که در آخر عمر چندان درد بوی بدید آمده بود که هر روز ببام برآمدی وروی با آفتاب کردی وکفتی ای سرکردان مملکت امروز چون بودی وچون کذرانیدی هیچ جایی پراندوهکین تر ازین تافتی وهیچ از زیر وز برشد کان این طائفه خبر یافتی وهم ازین جنس سخنان میکفتی تاافتاب فرورفتی *ابو علی کنیه در (دقاق لقب اسمی حسن بن محمد در منشائی نیسابور در نصرآبادینک مریدلرندن در هجرتک درتیوز بشنده وفات ایتمشدر (کویند فعل مضارع جمع غائب دیرلر یعنی نقل ایدرلر دیمکدر (که حرف رابط صفت (در حرف ظرف (آخر عمر لامیه (چندان جیم عجمک فتحی ونونک سکونیله اولقدر وانجلین دیمکدر (بدید آمده بود ظاهر اولمش ایدی (که حرف بیان (هر روز هر کون دیمکدر (ببام با حرف صله ((بام طام دیمکدر (برآمدی یا حرف حکایه برآمد فعل ماضی مفرد غائب چقاردی دیمکدر (آفتاب کونش دیمکدر الف ممدوده ایله (کردی بنه یا حرف حکایه (کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلردی دیمکدر (کفتی ده ده بویله دیر ایدی دیمکدر (ای حرف ندا (سرکردان مملکت بیانیه (سرکردان حیران وسراسیمه معناسنه در (امروز این روزد یمکدر که

شب وسال وروز لفظنه این کلمه‌سی داخل اولسه نون میمه قلب اولنور مقدما دخی بیان اولندی بوکون دیمکدر (چون جیم مجمیله وروم ضمیله نیجه دیمکدر (بودی فعل ماضی مفرد مخاطب اولدك دیمکدر یاخود بود ادات ماضی یا حرف خطاب ایدك دیمکدر (کذرانیدی فعل ماضی متعدی مفرد مخاطب الف ونون علامت تعدیه لازمی کذشتی کلور کچوردك دیمکدر (هیچ جایی یا حرف وحدت هیچ بر یرده دیمکدر هیچ‌ده معنای استغراق واردر وجایده ظرفیت (پرطلو دیمکدر عربجه مملو دیرلر (اندوهکین کین ادات نسبت اندوه غصه معناسنه‌در غصه‌لو دیمکدر لفظا ومعنی غمکین کبی (ترادات تفضیل (تافتی فعل ماضی مفرد مخاطب بیلدیره دکی یعنی پرتو صالدکی دیمکدر (بعض نسخه‌ده پر اندوهکین از بن بر ینه پر اندوهکین این حدیث واقعدر بوسوزك غصه‌لبسی اوزرینه یعنی حدیث عشقك غصه‌لبسی اوزرینه دیمکدر (زیر وزبر شدکان زیر اشاغی دیمکدر عربجه تحت معناسنه زبر فوق معناسنه یوقارو دیمکدر شدکان الف ونون ادات جمع کاف هاء رسمیدن منقلب اشاغی یوقارو اولمشلر دیمکدر یعنی الت اوست حاصلی پراکنده وپریشان معناسنه استعمال اولنور (این طائفه یه اضافت بیانیه طائفه‌دن مراد اهل عشقدر (یافتی فعل ماضی مفرد مخاطبدر بولدکی دیمکدر (سخنان علی خلاف قیاس سخنك جمعیدر سوزلر دیمکدر (کفتی یا حرف حکایه سویلردی دیمکدر (فرورفتی یا حرف حکایه (فرورفت فعل ماضی مفرد غائب اشاغی کیدردی دیمکدر (محصول ترکیب) ابوعلی دقاق قدس سره نقل ایدرلر که اخر عمرنده اولقدر درد انك اوزرینه ظاهر اولمشدیکه یعنی انجلاین درده مبتلا اولمش ایدیکه هرکون طامه چیقاردی ویوزینی افتابه ایلردی یعنی کونشه توجه ایلردی ودیر ایدیکه ای مملکت سراسیمه‌سی یعنی مملکت عالم حیرانی حاصلی جمیع عالمی کشت وکذار ایدن بوکون نیجه اولدك بانیجه ایدك یعنی نه یاپدك ونه اشلدك ونیجه بجردك یعنی بوکونی نصل کچردك بوندن زیاده غم طولو هیچ بر یرده پرتو صالدکی یعنی بوندن زیاده اهل غم ایله مملو بر یرده شعله باش اولدکی یابو حدیث عشقك غصه‌لبسی اوزرینه بر یرده ضیا و یردکی

حاصلی بو محلدن غیری غم وغصه‌لی وعاشق چوق بر یره اوغرادکمی
و بو طائفه‌نك یعنی طائفهٔ عشاقك پراکنده و پریشان اولمشلرندن
خبر بولدکمی یعنی انلرده خبرك وارمی عجبا نیجه‌درلر ونه حالده‌درلر
بیلورمیسین هم دخی بو جنسدن یعنی بونك کبی سوزلر سویلردی تاافتاب
اشاغی کیدردی یعنی کنش طلوعنه‌نجه‌دك بویله سوزسویلردی بعض
نسخه ده ازین طائفه برینه ازین واقعه واقعدر بو واقعه‌نك
پریشانلرندن دیمك اولور واقعه‌دن مرادعشقدر (رباعی) ای مهر که
نیست چون تو عالم کردی *زین راه رویم بجخش راه آوردی* ای حرف
ندا (مهر میمك کسری هانك سکونیله کونش (که حرف بیان یاخود
ذوی العقولده مستعمل اولان که کیم دیمکدر (نیست ادات نفی (چون
ادات تشبیه چون تو سنك کبی دیمکدر (عالم کردی یا حرف وحدت
(عالم کرد کاف عجمك فتحیله وصف ترکیبیدر جهانی دور ایدیجی دیمکدر
(ره رویم میم ضمیر متکلم وحده بونده ضمیر منفصل مقامنده کلمشدر زین
ره روی مرادیمکدر یا حرف مصدر رهرو یولجی دیمکدر (زین رهرویم
بکا بو یولجیلقدن دیمکدر (ببخش با حرف تأکید (بخش امر حاضردر
بغشله دیمکدر (راه آوردی یا حرف وحدت راه آورد یول هدیه‌سی
دیمکدر عربجه عُراضه دیرلر (محصول بیت) ای کونش که سنك کبی
برجهانی دور ایدیجی بوقدر یاسنك کبی کیمسه یوقدر بو یولجیلقدن
بکا برارمغان بغشله یعنی بکا بر یول هدیه‌سی ویر * امروز کرادیدی که
اندرره عشق* بررخ بودش کردی ودردل دردی* کرا ادات مفعول
کیمی دیمکدر (دیدی فعل ماضی مفرد مخاطب (که حرف بیان (اندر
ادات ظرف ره عشق بیانیه (رخ بونده روی معناسنه‌در یوز دیمکدر
(بودش شین ضمیر که‌یه راجعدر ورخه مصروف بررخش بود تقدیرنده
(بود بانك ضمی و واوك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر
(کردی یا حرف وحدت کرد بونده کاف عجمك فتحیله توز معناسنه
اسمدر یعنی غبار بیت اولده‌کی کردیدن‌دن مشتقدر (دردی یاینه حرف
وحدت درد دالك فتحیله معروف (محصول بیت) شمسه خطاب
بیورر که بوکون کیمی کوردك که ره عشقده یعنی دورایدوب کزدیکك
مماکده کیمی کوردك که طریق عشقده انك یوزی اوزره برتوز اوله یعنی

عشق یوانده اولان غبار محندن یوز بنه برتوز قونمش وانك کوکلنده
بردرد اوله یعنی دردعشقدن بر ذره حصه یاب اولمش حاصلی بو اوصاف
ایله موصوف کیمی کوردك ایسه بونلرك خبرندن بکا بر ارمغان و بر
(عروض) بو رباعی همان سابق کبیدر لکن بیت ثانیده جزئی مغایرت
واردر تفطن ان کنت من اهل الفطانه * شیخ ابوالحسن خرقانی
قدس سره روزی باصحاب خود کفت درعالم چه بهتر بود کفتند شیخاهم
شما فرمایید کفت دلی که دروی همه یاد کرداو بود * شیخ ابوالحسن
کنیه‌لری اسملری علی بن جعفر سلوکلری ابو یزیدك روحانیتندندر
هجرتك دورتیوز یکرمی بشنده وفات ایتمشدر (روزی یا حرف وحدت
برکون دیمکدر (باصحاب خود باحرف صله اضافت بیانیه (کفت فعل
ماضی مفرد غائب چه نه دیمکدر (بهتر زادات تفضیل به بانك کسریله
ایو دیمکدر (بود فعل مضارع مفرد غائب شارح بود کلمه سنی یازمامش
لکن و یردیکی معنادن منفهم اولورکه چه د نصکره یرادات خبر تقدیر
ایلمش که چیست دیمك اولور بونده اختصار بی فائده ایتدیکی کبی
کفتندك ماقبلنده مریدان یازمسنده ده تطویل بلاطائل ایتمش زیرا
کفتندك ضمیرجمعی اصحابه راجع اولور مریدانه حاجت یوق (کفتند
فعل ماضی جمع غائبدر (شیخا الف حرف ندا ای شیخ دیمکدر (هم
بنه دیمکدر (شما ضمیر جمع مخاطب سز دیمکدر (فرمایید فعل امر
جمع مخاطبدر بیورڭ دیکز دیمکدر بونده صیغهٔ جملر تعظیم ایچوندر
بعض نسخه‌ده (هم تو بکوی واقعدر مفرد صیغه‌سیله معنا صحیح لکن
مقام تعظیمدر زیرا مریدك شیخه تعظیمی واجب منزله سنده در
(دلی یا حرف وحدت بر کوکل (که حرف رابط صفت (وی ضمیر
غائب دله راجعدر (همه جمله دیمکدر ترکیبه دوکلی دیرلر (یاد کرداو
لامیه یاد کرد اصطلاحات صوفیه دندر بونلر سکز کلمه در که نقشیه نك
مبنی علیهیدر هوش دردم ونظر برقدم وسفر در وطن وخلوت درانجمن
و یاد کرد و بازکشت ونکاه داشت و یاد داشت (بعض محققلر بو اوج
کلمه یی دخی بونلردن عد ایلدیلرکه وقوف زمانی ووقوف عددی
ووقوف قلبی بونلرك جمله سنی تفصیل تطویله محتاجدر مراد ایدنلر
تصوف کتابلرینه مراجعت ایلسونلر خصوصا رشحات عین الحیاتی

مطالعه ایلسونلر (لکن یادکردی ذکر ایلیه لم (یاد کرد دل ایله قلبک
معاذ کرندن عبارتدر مولانا کاشغری قدس سره بیورور که ذکر تعلیمنک
طریقی اولدرکه اول شیخ قلبیله لا اله الا الله محمد رسول الله دیه مرید
دخی کندی کوکلنی حاضر ایلیه و شیخک کوکلی مقابله سنده طوته و کوزینی
قیایوب ودهانی استوار ایدوب ودیلنی دماغنه یاپشدیروب ودیشلرینی
بربری اوستنه قویوب ونفسنی طوتوب وتعظیم وقوت تام ایله شیخک
موافقتی اوزره ذکره شروع ایلیه وقلبیله دیه لسانیله دیمیه وحبس
نفسده صبر ایلیه و بر نفسده اوچ کره دیه تا ثبات حاصل اولنجه بویله
ایلیه تا یکرمی یره وارنجه وذکرک اثر وحلاوتی کوکله ایرشنجه وماسوایی
قلبدن اخراج ایلیه اکر بونکله اولماز ایسه صحبت مشایخه ملازم اوله
اکر انکله ده آکاهلق حاصل اولماز ایسه ذکرک طریق آخرینه مشغول
اوله طریق اولدرکه نفسنی کوبکی التنده حبس ایلیه و دوداغین
دوداغنه ودیلنی دماغنه شویله یاپشدیره که قلب مدرک دراکی جمیع
افکاردن بیزار ایلیه واول قلبه متوجه اوله وانی ذکره مشغول ایده
شویله که کلمهٔ لایی بوقاری چکوب وکلمهٔ الهیی صاغ طرفنه
حرکت ایندیروب وکلمهٔ الا اللهی قلبه ضرب ایلیه شویله که
حرارتی جمیع اعضایه سرایت ایلیه لا اله ده جمیع موجوداتی نفی
ایلیه والا الله ده جناب باریک وجودینی ملاحظ ایلیه اشته بو طریق
ایله ذکر قلبیه و روحه وسره وخفیه واخفیه ونفس ناطقه یه وجمله
بدنه وجمیع افاقه سرایت ایدر رزقنا الله و ایاکم شارح یاد کرد
یرینه مهر یازمش محبت معناسنه (بود فعل ماضی اوله دیمکدر
(محصول ترکیب) شیخ ابوالحسن خرقانی قدس سره برکون کندی
اصحابنه دیدی عالمده زیاده ایو ندر دیدیلر ای شیخ ینه سز بیورک
یاسن سویله شیخ ادیدی عالمده ایو اولان برکوکلدرکه انده جمله انک
یادکردی اوله یعنی دائم انده اللهک ذکری اوله یا اللهک محبتی اوله
اشته بوندن اعلاسی اولماز دیو جواب بیوردیلر (رباعی) دارم دلکی که
او هر اندیشه که داشت * جز یاد تو بر صفحهٔ خاطر ننکاشت * دارم
فعل مضارع متکلم وحده طوتارم دیمکدر که اثباتدن کنایتدر (دلکی
یا حرف وحدت کاف عجمی ادات تصغیر (دل کوکل برکوکلجکز دیمکدر

(که حرف رابط صفت (اوضمیردله راجعدر (اندیشه فکر معناسنه در
(که حرف رابط صفت (داشت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی
دیمکدر بوده اثباتدن عبارتدر (جز یادتو لامیه سنک یادیکک غیری
صفحه صادک فتحی وفانک سکونیله کاغدک بریوزینه دیرلر بونده
مجازدر (خاطره اضافت مجازا بیانیه (ننکاشت فعل نفی ماضی مفرد
غائب نقش ایلمدی دیمکدر (محصول بیت) برکوکلجکلرم واردرکه
اوکوکل هرفکرکه ایلدی یعنی نقدر فکری وار ایسه سنک یادیکک
غیری خاطر صفحه سنه نقش ایلمدی یعنی بوقدر افکار ایله سنک ذکریکک
غیری قلبده منتقش اولمدی حاصلی افکار دنیوی سنی ذکره مانع
اولمدی (رجال لاتلهیهم تجارة ولابیع عن ذکر الله) آیت شریفه سنه
تلمیح ایدر یا معنی بویله اوله که بردلجکزم واردرکه نقدر اندیشه
ایلدیسه سنک ذکرکدن غیری خاطر صفحه سنه نقش ایلمدی یعنی
جمله افکاری سنک ذکرک اولدی * یادتوچنان فروکرفتش که در و
کنجایی هیچ چیز دکر نکذاشت * یادتو لامیه یاد بونده ذکر معناسنه در
(چنان انجلاین دیمکدر (فروکرفتش شین ضمیر بیت اولدیکی دله راجعدر
فروکرفته ماضیدن قسمدر ضبط ایلمش یعنی احاطه ایلمش دیمکدر
(که حرف رابط صفت (درو در حرف ظرف او ضمیرینه دله راجعدر
(کنجایی یا حرف وحدت مصدر یه دکل (کنجای کاف عربیله یا ایله
و یاسز اسم مکاندر صغاجق یر دیمکدر (هیچ چیز اضافت اسم
مکانک مفعولنه در ذکره بیانیه (نکذاشت فعل نفی ماضی مفرد غائب
براقدی دیمکدر (محصول بیت) سنک ذکرک انجلاین اودلجکزی ضبط
ایلمشدرکه ماسوایه صغاجق برقالمشدر (عروض) بوربا عینک صدر
وابتداسی اخرب حشو اولری مقبوض حشو ثانیلری مقصور قصر
اخرده اولان سبب خفیفک ساکننی اسقاطه دیرلر عروض وضرب
اهتم اما بیت ثانینک عروضی مجبوبدر جب که مفاعیلن دن ایکی
سبب خفیفی اسقاطه دیرلر مفاقالوب فعل انک برینه کلور بویله اونجه
برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعول یا فاعل اولوب هزج اخرب
مقبوض مقصور اهتم ویا مجبوب اولور * شیخ ابوسعید ابوالخیررا
قدس سره پرسیدند که تصوف چیست کفت آنچه در سرداری

بنهی وآنچه در کف داری بدهی وزانچه برتو آید نجهی * ابو سعید
ابوالخیر ابو سعید بن ابوالخیردر قاعدۂ اعجام اوزره علمین بیننددن
ابن حذف اولنمشدر کنیه‌سی ابوسعید اسمی فضل الله ابو الفضل بن
حسن در سرخسینك مریدلرندندر سلطان وقت ایدی هجرتك
دورتیوزنده فوت اولمشدر حکایاتی بی نهایه‌در (را ادات مفعول
(پرسیدند فعل ماضی جمع غائب صوردیلر دیمکدر (که حرف بیان
(تصوف مبتدا (چیست خبری (آنچه اول نسنه‌یی که دیمکدر (در
حرف ظرف (داری مخاطبا اثبات ایچوندر (بنهی باحرف تأکید
(نهی نون و بانك کسر یله فعل ماضی مفرد مخاطب قویاسك یعنی ترك
ایده‌سین دیمکدر (واو حرف عطف (کف عربیدر ال آیه‌سی دیمکدر
لکن بونده الدن عبارتدر (بدهی باحرف تأکید دهی دالك وهانك
کسریله فعل مضارع مفرد مخاطب ویره سین یعنی اعطا ایده‌سین
دیمکدر (وز وازدن مخففدر (برحرف استعلا (آید فعل مضارع مفرد
غائب (نجهی فعل نفی استقبال مفرد مخاطب جیم عجمیله صیچرامیه‌سین
دیمکدر اما بونده مضطرب اولمیه‌سین معناسنه‌در (محصول ترکیب)
ابوالخیرك اوغلی ابوسعید قدس سره یه سؤال ایلدیلرکه تصوف ندر
جوابنده دیدی اول نسنه که باشکده‌در یعنی باشکده اولان هوا وهوسی
ترك ایده‌سین دخی اول نسنه که الکده‌در یعنی مالکسین ویره‌سین یعنی
بخش ایده‌سین دخی اول نسنه‌دنکه سکا کلور یعنی قضای الهیه دن
مضطرب اولمیه‌سین حاصلی صبر ایده‌سین (رباعی) خواهی که بصوفی
کری ازخود برهی * باید که هوا وهوس ازسر بنهی * خواهی فعل
مضارع مفرد مخاطب استرایسك دیمکدر (که حرف بیان (بصوفی کری
باحرف مصاحبت یا حرف مصدر صوفی کری ترکیب توصیفی قبیلندندر
صوفی فعلیله دیمکدر (خود بونده کندو معناسنه‌در (برهی باحرف
تأکید رهی رانك فتحیله فعل مضارع مفرد مخاطبدر قورتوله سین
دیمکدر (باید فعل مضارع مفرد غائب بایستن دن یا بایسن دن سینی
حذف قبیلندندر کرکدر دیمکدر (که حرف بیان (هوا بونده
آرزوی نفس معناسنه‌در (هوس عطف تفسیری قبیلندندر
(محصول بیت) اکر استرایسك که صوفی کرلك ایله کندکدن قورتوله سین

یعنی بنلکدن خلاص بولەسین کرکدر که هواوهوسی باشـکدن ترك
ایدەسین حاصلی بنلکدن خلاص اولەیم دیرایسك هوایی ترك ایدەسین
* وآن چیز که داری بکف از کف بدهی * صد زخم بلا خوری
واز جا نجهی * (محصول بیت) دخی اول نسـنه که انکده در الدن
ویرەسین یعنی اعطا ایدەسین یوز بلا زخمی یرایسك یرکدن صچرامیەسین
یعنی مضطرب اولمیەسین (عروض) بوز باعینك صدر وابنداسی اخرب
حشولری جمله مکفوف عروض وضرب مجبوب بو یله اولنجه بو مصراعی
مفعول مفاعیل مفاعیل فعل اولوب هزج اخرب مکفوف مجبوب اولور
* رویم قدس سره کفته است که جوانمردی آنست که برادران
خودرا معذور داری درهرذلتی که از ایشان واقع شده و بایشان چنان
معامله نکنی که ازین عذر باید خواست * رویم رانك ضمی وواوك فتحی
ویانك سکونیله طبقهٔ ثانیەدندر کنیتی ابو محمد وابو بکر وابوالحسین
وابو شیبانذر بغداد مشایخنك اولوزندن در داود اصفهانی مذهبندەدر
منقولدر که ابو عبدالله خفیف اندن وصیت استدی بیوردیلر که بو بوالده
کارکتر بذل روحدر اکر بونی ایدەمز ایسك ترهات صوفیه ایله مشغول
اولمه (جوانمردی یا حرف مصدر جوانمرد جیمك ضمی وواوك فتحیله
یکیت کشی دیمکدر اما بونده انسانیتلو دیمکدر (جوانمردی مبتدا
(آنست خـبری (که حرف بیان (برادران برادرك جمعیدر قرنداشلر
دیمکدر المؤمنون اخوة منطوقنجه دین قرنداشلری معناسنه در (خوده
اضافت بیانیه (را ادات مفعول (معذور اسم مفعولدر (داری فعـل
مضـارع مفرد مخاطبدر طونەسین دیمکـدر معذور طوتمق ایتدیکی
قبایحه مجازات ایتمەکدر (در حرف ظرف (هر ادات سور (ذلتی یا حرف
وحدت نوعیه ذالك کسری لامك شدەسـیله بونده الحقلق دیمکدر
(ایشـان ضمیر جمع غائب واقع شده واقع اولمش (بعض نسخه ده
ازهر ذلتی که از ایشـان صادر شود (یعنی انلردن صادر اولان هر بر
کوتولکدن دیمك اولور (بایشان با حرف صله (معامله مفاعله بابندن
مصدر و بونده عتـاب آمیز خطابدن کنایەدر ترکیده دخی مستعملدر
(نکنی فعـل نفی مستقبل مفرد مخاطبدر ایلمیەسین دیمکدر (که حرف
بیان (بایدت تا ضمیر خطاب باید فعل مضارع مفرد غائب بایدندن

یابایستن‌دن (تا ضمیری بایدك مفعول صریحی (بعض نسخه‌ده ضمیر منفصل واقعدر (ترا ازایشان عذر باید خواست بونده مصدر معناسنه‌در زیرا مضارعه مقارندر (محصول ترکیب) رویم قدس سره بیورمشدر انسانیتلك وآدمیت اولدر که کندو مؤمن قرنداشلریکی معذور طوته سین هر برقبا حتده که انلردن واقع اولورد دخی انلره انجلین معامله ایله که انلردن عذر دیلمك سکا لازم اوله یا سکا انلردن عذردیلمك لازم یعنی ایتدیکك معامله یه نادم اولوب عذر دیلیه سك (قطعه) جوانمردی دو چیزست ای جوانمرد * بسویم کوش نه تا کویمت راست * بسویم با حرف صله میم ضمیر متکلم وحده (سوی جانب وطرف معناسنه‌در بنم جانبه دیمکدر (کوش کاف عجمیله قولاق معناسنه‌در (نه نونك کسری وهاء اصلیه ایله امر حاضردر نهیدن‌دن یانهادن‌دن قودیمکدر بونده کوش نه دکله دیمکدن کنایتدر (تا حرف تعلیل (کویمت تا ضمیر خطاب کویم فعل مضارع متکلم وحده سکا سویلیم دیمکدر (راست طوغری معناسنه صحیح دیمکدر (محصول بیت) آدمیت ایکی نسنه درای یکیت بنم طرفمه قولاق قودکله تاکیم سکا طوغریسنی سویلیم حاصلی سکا جوانمردلکدن خبرویریم ایوجه دکله که ابیات اتیدر * یکی آن کز رفیقان درکذاری * که هر لحظه ببینی صدکم وکاست * یکی بری دیمکدر ومبتدا (آن آنست تقدیرنده خبری (کز که ازدن مخففدر (که حرف بیان (رفیقان رفیقك جمعیدر رفیق یولداش معناسنه‌در (درکذاری فعل مضارع مفرد مخاطبدر کچه‌سین دیمکدر یعنی عفو ایده‌سین (اکر حرف شرط (لحظه بونده اقصر اوقاتدن عبارتدر (ببینی فعل مضارع مفرد مخاطب باء تأکید ایله کوررسین دیمکدر (صد بو یله یرلرده کثرتدن کنایتدر (کم وکاست عطف تفسیر یدر اکسکلك دیمکدر (محصول ترکیب) جوانمردلکك بری اولدر که رفیقلرکدن عفو ایده‌سین اکر هر لحظه‌ده هردم یوز نقصان کوریرسك یعنی هردم هزار نقصانته مطلع اولورسك دخی عفوایده سین ز رفیقان ببینیك مقدم مفعول غیر صریحیدر کذاریك دکلدر فافهم * دوم ان کز تو نباید هیچ کاهی * چنان کاری که باید عذران خواست * دوم ایکنجی دیمکدر (آن بنه آنست تقدیرنده (که حرف بیان (نباید فعل نفی استقبال

مفرد غائب كلمه ديمكدر (كاهى بالحرف وحدت كاه كاف عجميله وقت
معناسنه در (كارى باينه حرف وحدت كار كاف عربيله ايش ديمكدر
(كه حرف رابط صفت (بايد فعل مضارع مفرد غائب كركدر
معناسنه لكن بونده لازم اوله ديمكدر (عذر آن لاميه آن كلره اشارت
(خواست فعل مفرد غائبدر اما بونده مضارعه مقارن اولمق حسبيله
مصدر معناسنه در ديلك (محصول بيت) طريق جوانمردينك اينجى
اولدر كه سندن هيچ بروقتده انجلين برايش كلميه كه انك عذرينى ديلك
لازم اوله يعنى سندن انجلين برايش صادر اولمسون كه آنك عذرينى
ديلك لازم كله (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدسندندر كه بالكز
عروض وضربى محذوفدر كه برمصراعى مفاعيلن مفاعيلن فعولن در
* بشر حافى را قدس سره مريدى باوى كفت كه چون نان بدست آورم
ونمى دانم بكدام نان خورش خورم فرمود كه نعمت عافيت را بياددار
وآن را نان خورش خويش انكار * بشر حافى كنيه سى ابو نصر پدرلرينك
اسمى حارث ابن عبد الرحمن طبقهٔ اوليدندر هجرتك ايكيوز يكرمى
يدنجى يلنده بغدادده وفات ايلمشدر منشأى دخى بغداد در فضيلت
صحبتنده اولمشدر اصول و فروعه عالم ايدى توبه سنه سبب تقل
ايدرلر كه اوائل حالنده شوريده مذاق واشفته مزاج ايدى بر كون
مست لايعقل كيدرده ى بر كاغد بولدى كه انده بسم الله الرحمن الرحيم
يازلمش انى قالدرده ى وعطر ايدى واول كاغدى معطر قيلدى تعظيم
ايله انى بر يره قودى همان اول كيجه بيوكلردن بريسى واقعه سنده كورديكه
ديديلر قالق بشره وار وديكى طيبت اسمنا فطيبناك وبجلت اسمنا
فبجلناك وطهرت اسمنا فطهرناك فبعزتى لاطيبن اسمك فى الدنيا
والاخرة (اول كيمسه قالدى وديديكى بو ادم فاسقدر مكر بن يا كلش
كوردم ابدست الدى ونماز قيلدى ينه ياتدى ينه كوردى حاصلى اوج
دفعه بويله كوردى صباح قالقدى انى ارامغه كتدى خبر ويرديلر كه
مجلس خمرده در طشره چاغردى ومژده ايلدى همان بشر ياراننه
وداع ايلدى وتوبه ايلدى انجلين اولديكه كيمسه نام ونشانن كورمدى
وطريق زهدى رعايت ايلدى غلبهٔ مكاشفه نك شدتندن هيچ اياغنه
پاپوش كيمز ايدى انكيچون حافى ديديلر (مريدى يا حرف وحدت يا

حرف صله (وی ضمیر بشره راجعدر (بدست آرم باحرف صله . آرم
فعل مضارع متکلم وحده (نمی دانم فعلی نفی حال متکلم وحده (بکدام
باحرف الصاق کدام قنغی دیمکدر (نان خورش مرکب اولمرق قاتق
معناسنه دیر (خورم فعل مضارع متکلم وحده (فرمود فعل ماضی مفرد
غائب بیوردی دیمکدر بعض نسخه ده فرمود یرینه بشمر کفت واقعدر ینه
مآل بردر (نعمت عافیت بیاننه عافیت بونده صحت معناسنه در (را
ادات مفعول (بر بونده حرف ظرفدر دره معناسنه (یاد خاطر معناسنه دیر
(دار امر حاضردر طوت دیمکدر (وانرا را ادات مفعول (نان خورش
خویش انکارک مقدم مفعولی اضافتی لامیه (بعض نسخه ده خویش
یوقدر (و بعض نسخه ده انرا یرینه ترا واقعدر لکن سهو قلمدر (آنکار
همزه نك فتحی ونونك سکونی وکاف فارسیله امر حاضردر ظن ایله
دیمکدر آنکاریدن دن یا انکاشتن دن زیرا مصدرتا ئینك ماقبلی
شین اولسه مضارع عنده رایه قلب اولنور (انکارد اولور امرنده دال
مقلوبه یی دخی حذف ایدرلر انکار اولور (محصول ترکیب) بشرحافی
قدس سره یه برمرید دیدیکه چونکه اله اتمك الورم بلم که قنغی قاتقله
ییم بیوردیلرکه صحت نعمتنی خاطرکده طوت واول صحتی کندیکه قاتق
فرض ایله (قطعه) چو نان خشك نهد پیش خویش ناداری *
که روح رادهد ازخون فقر پرورشی * چو ادات تعلیل (نان خشك
بیانیه قوری اتمك دیمکدر یعنی قاتقسز اتمك (نهد فعل مضارع
مفرد غائب قویه دیمکدر نهیدن دن یانهادن دن زیرا مصدر دالینك
ماقبلنده الف اولسه حذف اولنور (پیش خویش بیانیه (نادار نا
ادات توصیف نفی دار امر حاضر سلکنده صفتدر بحسب اللغه
معناسی طوتمیجی دیمکدر اما فقیرده استعمال اولنور (یا حرف وحدت
(که حرف تعلیل (روح را ادات مفعول (دهد فعل مضارع مفرد
غائب دهیدن دن ویره دیمکدر (ازخوان فقر دهدك مفعول غیر
صریحی پرورش صریحی (خوان فقردن مراد نان خشك در فقرا
طعامندن دیمکدر (پرورش اسم مصدر در بسلبش دیمکدر (یا حرف
تنکیر (محصول بیت) چونکه برفقیر کندی اوکینه قوری اتمك قودی
یعنی قاتق اتمك قویه که روحنه فقر طعامندن یعنی قوری اتمکدن

پرورش وایره یعنی دردمند بیچاره یوخسه غدا ویرملك ایچون اوکنه
نان خشك قویه * بنان خورش چو شود طبعش آن زمان مائل *
چو دیگر طلبش نیست هیچ نان خورشی * بنان خورش باء حرف صله
مائله متعلق مقدم مفعول غیر صریحی (چو) ادات تعلیل (شود) فعل مضارع
مفرد غائب (طبعش) شین ضمیر نادلویه راجعدر (محصول بیت)
فقیرك طبعی چونکه اول زمان نان خورشه مائل اوله یعنی جانی قاتق
استدیکی وقت اوفقیرك عاقبت ذکری کبی هیچ نان خورش یوقدر
یعنی صحت وعافیتی ذکر ایلمك اکا قاتقدر (عروض) بو قطعه بحر
مجتثدندر که اصلی مستفعلن فاعلاتن ایکی کره عبدر وابتدا
وحشو مخبون یعنی ثانی ساکنی حذف مفاعلن فعلاتن مفاعلن
اولور عروض وضرب اصلم در اصلم آخرده اولان سبب خفیفی ووتدك
ساکنی اسقاط ومتحرکنی اسکان دیرلر فاعل قالور فعلن یرینه
کلور که بو مصراعی مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولوب مجتث
مخبون اصلم اولور * شقیق بلخی گفته است بپرهیز از محبت توانگران
زیرا که چون دل بدو پیوند کرفت وبداد وی خرسند شدی
پروردگاری کرفتی غیر از خدای تعالی * شقیق طبقه اولی دندر
کنیتی ابو علیدر امام زفرك شاکردیدر مشایخ بلخك اولولرندندر
هجرتك یوز یتمش دردنجی ییلنده ختلان ولایتنده وفات ایتمشدر
بعضیلر طریقتی ابراهیم ادهمدن اخذ ایتمشدر دیدیلر (منقولدر که
شقیق قصد بیت الله ایدوب حج ایلدی بغداده ایرشدکده هارون الرشید
دعوت ایلدی چونکه هارونك یانه واردی هارون دیدی شقیق زاهد
سنمیسین شقیق دیدیکه بلی شقیق بنم اما زاهد دکلم زاهد سن سین
هارون دیدی بن نیجه زاهد اولم بیلورم که بو قدر مال وجاه وسلطنته
مالکم شقیق دیدی زاهد شول کیمسنه یه دیرلر که ازشی ایله قناعت
ایلیه اشته سن ازشیئه قناعت ایلمشسین زیرا حق جل وعلا بیورور
(قل متاع الدنیا قلیل) سن دنیا ایله قناعت ایلمشسین که شیء
قلیلدر بو یله اولنجه زاهد سن سین هارون جوابده مبهوت اولدی
وشقیقدن نصیحت طلب ایلدی شقیق دیدیکه ای هارون غافل
اولمه که خدای تعالی سنی صدیق سجاده سنه اجلاس ایلمش سندن

صدق استردخی عمر فاروق مسندینه نصب ایلمش حق وباطلی بینی
فرق ایستر وسنی عثمان ذی النورین یوسفنه لایق کورمش سندن حیا
وکرم ایستر دخی علی مرتضی یرینه اوتورتمش سندن علم وعمل
ایستر هارون دیدی نصیحتی زیاده ایله شقیق دیدی خدانک سزایلرنده
برسرای واردر که اکا دوزخ دیرلر سنی اکا دربان ایلمشدر وسکا
اوج شی ویرمشدر مال وشمشیر وتازیانه وسکا دیمشدر که خلقی
بواشیاء ثلثه ایله دوزخدن منع ایله یعنی مثلا هر صاحب حاجت که کلسه
اندن مالی دریغ ایلمه هر کیمکه خلاف رضای حقده اوله بو تازیانه ایله
تأدیب ایله وهر کیمکه قتل نفس ایلیه بو شمشیر ایله قصاص ایله
اذن شرع ایله واکر بونلری اتمز ایسک پیشرو دوزخیان سن سین
(هارون دیدی بردخی نصیحت ایله شقیق دیدی سن چشمه سین
وبو تخت حکومتکده اولنلر ارمقلردر اکر چشمه که منبع مادر پاک
اولورسه ارمقلرین بولانقلغی ضرر ویرمز واکر منبع بولانق اولورسه
ارمقلردن پاکلک مأمول اولمز هارون دیدی اکر بریابانده شول رتبه
تشنه اولسک که هلاکه قریب اولسک اول ساعتده برصو بولسک
قاچه الورسین هارون دیدی نه استرسه ویرورم شقیق دیدی ملککک
نصفنی استر غیریه ویرمزسه هارون دیدی نصف ملکمی ویرورم
شقیق دیدی اول صویی ایچدکدن صکره حرارت زائل اولمیوب
هلاککدن خوف ایلسک بری دیسه که بن سکا علاج ایدرم نصف
ملککی ده بکا ویرسک دیسه نیجه ایدرسین دیدی ویریرم شقیق
دیدی نه ناز ایدرسین بردولت ایله که قیمتی برصو اوله واوده ایشبکه
یرامیه هارون اغلدی وشقیقی عزت تام ایله مکیه کوندردی مکه ده
ابراهیم ادهم ایله کورشدیلر ابراهیم ادهمه کلر معاشندن سؤال ایلدی
ابراهیم دیدی اکر بولورسم ییر وشکر ایدرم واکر بولمزسم صبر ایدرم
شقیق دیدی بزم بلخک کلبلری دخی بویله در برشی بولورلرسه مراعات
ایدرلر وقویرق اوینادرلر اکر بولمزلرسه صبر ایدرلر ابراهیم دیدی
سز نصل ایدرسز دیدی اکر بزه برشی ایریشورسه ایثار ایدرز
ایرشمزسه صبر ایدرز ابراهیم قالقدی وانی درکنار ایلدی ودیدی
انت الاستاذ والله رحمهما الله تعالی (پرهیز امرحاضردر اجتناب ایله

صقین

صفتین دیمکدر (بجهت توانکر لامیه (زیرا ادات تعلیل (که حرف بیان
انکیچون دیمکدر (چون بونده ادات شرطدر (دلت لامیة (تا ضمیر
خطاب سنك کوکلك دیمکدر (بدو دال همزه دن مبدلدر یاو دیمکدر
یا حرف صله (پیوند بونده باء عجمك فتحیله و یانك سکونیله اتصال
وربط معناسنه در (کرفت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر
حاصلی پیوند کرفت مرتبط اولدی دیمکدر (و بداده وی لامیه (یا
حرف سبب (همزه حرف توصل (وی ضمیر غائب توانکره راجعدر
انك ویرکیسنه دیمکدر (خرسند خاء معجمه نك ضمی ورانك سکونی
وسینك فتحیله قانع معناسنه در اما بونده خوش دل دیمکدر (شدی
فعل ماضی مفرد مخاطب اوله سین دیمکدر (پس باء عجمله فاء جزائیه
معناسنه در (پرورد کاری یا حرف وحدت (پروردکار باء عجمك وواولك
فتحی ورالرك ودالك سکونیله اسماء خدادن براسمدر رزاق معناسنه
داله حرکه غلطدر زیرا مضاف دکلدر مرکبدر (کرفتی فعل ماضی
مفرد مخاطب طوتدك یعنی اتخاذ ایلدك دیمکدر (غیر از خدای
الههدن غیری (محصول ترکیب) شقیق بلخی قدس سره دیمشدر که
اغنیا نك صحبتندن یعنی انلره تقربدن اجتناب ایله انکیچون که
سنك کوکلك چون اکا مرتبط اوله دخی انك انعام واحسانی یعنی
ویرکیسی سیبله خوش دل اوله سین الله تعالیدن غیری بر پروردکار
اتخاذ ایتدك یعنی اول توانکری کندیکه رزاق اتخاذ یتمش اولورسین که
خدانك غیریدن (قطعه) کردر آید توانکری بلتو * بهر روزی بدو
مکن پیوند * کر حرف شرط در (آید فعل مضارع مفرد غائب
کلدی دیمکدر (در تحسین لفظ ایچوندر (توانکری یا حرف وحدت
توانکر مرکبدر قدرتلو معناسنه غنی دیمکدر (باتو سکا دیمکدر
(بهر حرف تعلیل لام جاره معناسنه (روزی یاء اصلیه ایله رزق
معناسنه در (مکن فعل نهی حاضر ایله دیمکدر (محصول بیت)
خطاب عام طریقیله بیورر اکر سکا بر غنی کاورسه یعنی سکا مقارن
اولورسه رزق ایچون اکا پیوند ایله یعنی ربط قلب ایله * ممسکی
را کفیل خود شمار * مدبرا خدای خود مپسند * ممسکی یا حرف
تنکیر وحدت دکل ممسك اسم فاعلدر افعال بابندن بخیل معناسنه در

اما بونده دنی والحق دیمکدر (را) ادات مفعولدر (کفیل) خود لامیه کفیل بونده برنسنه یی عهده سنه آلان کیمسه یه دیرلر (مشمار) فصل نهی حاضر مفرد صایغه دیمکدر یعنی عد ایلمه (مدبری) یا حرف تنکیر (مدبر) بد بخت دیمکدر (خدای خود) لامیه (مپسند) نهی حاضر مفرد مخاطبدر بحسب اللغه بکنمه دیمکدر بونده اتخاذ ایلمه دیمکدن کنایه در (محصول بیت) بیت اولی ایضاح ایدرمسکی کندیکه کفیل عد ایلمه یعنی الحق ودنی کیمسه یی کندیکه کفیل ارزاق عد ایلمه زیرا شرك اولمش اولور که کفیل مطلق خدادر بد بختی کندیکه خدا اتخاذ ایلمه حاصلی رازقم بودر اکر بوغنی بندن روکردان یا زغیری حال اولورسه خالم نیجه اولور دیمه زیرا اول کیمسه یی رزاق اتخاذ ایتمش اولورسین الله عظیم الشان جمله مزی خلاص ایلیه (عروض) بوقطعه بحر خفیف دندر که عند الاعجام اصلی فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن مستفعلن درکه مثمن الاجزادر اما بلغای عرب عندنده فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن درکه مسدس الاجزادر (اما بعضیلر دیمشلر که عند العرب والعجم مثمن الاجزادر لکن فصحای عرب اکثریا وظرفای عجم بعضا مجزو قیلارلر (معلوم اوله که عند العروضیان شطر بیتدن یعنی ایکی مصراعدن بر جزو حذف ایدرلرسا کا مجزو دیرلر نصف بیتی حذف ایدرلر مشطور دیرلر نته کیم بالاده بیان اولندی ثلث بیتی حذف ایدرلر منهوك دیرلر اما عند العرب مثمن اولیدر عجم از استعمال ایدرلر (بوقطعه مجزو در صدر وابتدا اصلی مسالم حشولر مخبون که ایکنجی ساکن دوشمك ایله متفعلن قالور مفاعلن اکا یرینه کلور عروض وضرب مشکول یا اصلم در بیت اولك عروضی اصلم پیوند لفظنك یاسنی حرکیه اماله ایله مشکولیدر صلم آخردن سبب خفیفی ووتدك جماکننی اسقاط ومتحرکنی اسکانه دیرلر تن والف وحرکه لام دوشر فاعل قالور فعلن لفظنه تبدیل اولور شکل سبب خفیفلرك ساکنلرینی حذفه دیرلر فعلاتن قالور بویله اولنجه بر مصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلن یا فعلات اولور بحر خفیف مجزو مخبون اصلم یا مشکول اولور * یوسف بن الحسین الرازی قدس سره کفته است که همه نیکوییها در خانه ایست وکلیدان تواضع وفروتنی

وجمة نفيها درخلة ابست وكليدان مائى ومني * يوسف بن الحسين
طبقهٔ ثانيه دندر وكنيتي ابو يعقوبدر ذوالنونك شاكردلرندندر (رازى
يا حرف نسبت رازعراقده برشهرك اسميدر كه اكا رى دخى ديرلر
بوذات عالي قدر اكا منسو بدر شارح رازى يرينه اشعري يازمش
سائر نسخه لرده اولديغندن ماعدا نفحاتده وسائر مناقب اوليا
كتابلرنده رازى مقيددر غالبا عندندن يازمش هجرتك اوچيوزاوچنده
وفات ايلمشدر) منقولدركه نيشابورده بر بازركانك بيك التونه النمش
برجاريه سي وارايدى ديارآخره عجله كتمك اقتضا ايلدي اما نيشابورده
بركيمسه يه اعتماد ايده مديكه جاريه يي انده امانت قويه لاجرم صلحادن
ابو عثمان خيرينك حضورينه كلدى وحالي حكايه ايلدى ابو عثمان
قبول ايلمدى چاره خواه وناخواه قبول ايلدى بازركان كتدى اما
ابو عثمان جاريه يه علاقه ايلدي وعاشق اولدى اول رتبه كه هيچ
صبره مجالى قالمدى قالقدى شيخ ابو حفص حدادك حضورينه
واردى حالنى حكايه ايلدى ابو حفص ديديكه سكا ريده يوسف بن
الحسينه كتمك كركدر ابو عثمان في الحال قالقدى عزم عراق ايلدى
چونريه كلدى يوسفك مقامن سؤال ايلدى، ديديلركه اول زنديق
مباحي يي نه استرسين زيرا سن براهل صلاح آدمه بكزرسين سكا انك
صحبتندن زيان ايرشور وبونكه مناسب براز كلمات سويلديلركه ابو عثمان
دوندى چونكه نيشابوره كلدي ابو حفص سؤال ايلديكه يوسفي
كوردكمي ديدى اهالى شهر انك حقنده نيجه كلمات سويلديلر
بنده دوندم كلدم ابو حفص ديدى وار البته انى كور ابو عثمان
ريه كلدى ويوسفه ملاقى اولدى كور ديكه بر پير اوتورمش واوكنده
بر صاحب جمال جوان وصراحي وپياله دورر اما يوزندن نور لمعان
ايدر سلام ويردى واوتوردى يوسف ردسلام ايلدى وسوزه كلدي
واولقدر كلمات عالى سويلديكه ابو عثمان متحير اولدى وديدى اى
خواجه بو كلمات وبو مشاهده نه وبو حالت نه الله ايچون بنى خبير ايله
يوسف ديدى بو امرد بنم اوغلمدر وچوق كيمسه بيلمز واكا قرآن
تعليم ايدرم وبو صراحي مزبله ده دوشمش بولدم قالدردم وپاك
تطهير ايلدم وبوندن صو ايچرم ابو عثمان ديدى الله ايچون بوني

نیجون ایدرسین که خلق سنی فاسق ظن ایدرلر یوسف دیدی انکیچون
ایدرمکه برکیمسه بکا بیك التونلق جاریه امانت قومیه ابو عثمان
بوسوزی اشیدنجه یوسفك اباغنه دوشدی وعذر دیلدی بو اول
ابو عثماندر که نیشابورك کبراسندن اولمشدر روح الله روحه (همه
جمیع دیمکدر ترکیجه دوکلی دیرلر (نیکو یها هاادات جمع یاء ثانی حرف
مصدر در (نیکوی یاء اصلیه ایله ابو دیمکدر همه نیکو یهنا جمیع
ایلکلر دیمکدر (در حرف ظرف (خانهٔ یا حرف وحدت همزه
حرف توسل همه مبتدا درخانه ایست خبری (وکلیدان لامیه کلید
کاف عربك فتحیله مفتاح دیمکدر (تواضع وفروتنی عطف تفسیر یدر
بالحلق یعنی ذاتنده عالی ایکن کندینی الحق کورمك (فروتنی یا
حرف مصدر (بدیها ها ینه ادات جمع (یا حرف مصدر کوتولکلر
دیمکدر (مائی ومنی عطف تفسیری شکلنده تکبر دن کنایه در
(محصول ترکیب) یوسف بن الحسین رازی قدس سره دیمشدر که
جمیع ایلکلر یعنی افعال حسنه برخانه ده در وانك مفتاحی تواضع
وفروتنی در وجمیع کوتولکلر یعنی افعال قبیحه دخی برخانه ده در
انك مفتاحی تکبردر حاصلی اخلاق حمیده یه مالك اوله یم دیین
تواضعه رغبت ومباشرت ایدسون یعنی تواضعله جمله سی کسب
اولنور لمترجمه الفقیر (بیت) بنای کاخ تواضع شدست پست ولی)
(توان زروزنه دیدن سرای رفعتهما) افعال قبیحه دن دخی جمله
کبر وعجب تولد ایدر حفظنا الله وایاکم (قطعه) جعست خیرها
همه درخانهٔ و نیست * آن خانه را کلید بغیر از فروتنی * جعست
جمع بونده مجموع معناسنه در (خلق مخلوق معناسنه اولدیغی کبی
جعست مقدم خبر (خیرها مؤخر مبتدا (ها ادات جمع همه خیرهانك
تأکید معنویسیدر (ونیست مصراع ثانیه مرهوندر (محصول بیت)
خیرلرك جمله سی برخانه ده جمع اولنمشدر واول خانه یه مفتاح بوقدر
تواضعدن غیری یعنی تواضعك غیریله اول خانه فتح اولمز * شرها
بدین قیاس بیك خانه ایست جمع * وانرا کلید نیست بجز مائی ومنی *
شرهایی خیرهایه قیاس ایله (بدین دال همزه دن مبدلدر بایی مضاسنه
با بونده برمعناسنه در (بیك خانه یا حرف ظرف درمعناسنه (بك بونده یایی

تأكيد ايدر (جع بنة مجموع معناسنه در (محصول بيت) شرلر بوقياس اوزره يعني خيرلك اولديغي وجه اوزره برخانهده مجموعدر دخي اكا كليد بوقدر تكبرك غيري يعني شرلرك مقدمهسي تكبردر
* هان احتياط كن كه نلغزي زراه خير * خودرا بمعرض خطر شر نيفكني * هان ادات تنبيه تأكيد عقلك باشكه هوشير وآكاه اول ديمكدر (احتياط افتعال بابندن مصدر در (احتياط كن بونده صقين وكوزت ديمكدر (كه حرف بيان (نلغزي فعل نفي استقبال مفرد مخاطب سورچيه سين ديمكدر (راه خير بيانيه (بمعرض باحرف صله معرض بونده محل معناسنه معرض خطر بيانيه (خطر شر ده بويله در (نيفكني فعل نفي استقبال مفرد مخاطب براقيه سين يعني القا ايليه سين ديمكدر (نون نافيه بعدنده اولان يا همزه دن مبدلدر زيرا بركلمه نك اولنده همزه اولسه نون نافيه يا ميم ناهيه يا با داخل اولسه همزه يايه تبديل اولنور بيامد ومبا ونيايد كبي (محصول بيت) خطاب عام طريقيله تكبردن انذار وتواضعه تحريض ايدوب بيورر آكاه اول صقين احتياط ايله كه راه خيردن سورچيه سين يعني طريق خيردن چقميه سين كنديكي خطر شر محلنه براقيه سين يعني خطرناك اولان شره كنديكي القا ايتميه سين زيرا راه خيردن سرمونك اولور ايسك خطر شره دوشرسين ويله اولنجه تواضعي كندكه پيشه ايله (من تواضع رفعه الله) وعديله مجازات اولورسين تكبر ونخوته ميل ايلمه كه (ومن تكبر وضعه الله) وعيدينه مظهر دوشرسين اعاذنا الله واياكم عروض) بوقطعه بحر مضارعدندر كه اصلي مفاعيلن فاعلاتن مفاعيلن فاعلاتن در بونده صدر وابتدا اخرب حشولر جمله مكفوف عروض وضرب محذوف كه برمصراعي مفعول فاعلات مفاعيل فاعلن اولور
* ممنون محب قدس سره كفته است بنده را محبت خداوند صافي نشود تا تهمت زشتي بهمه عالم نيفكند * ممنون محب پدرلرينك اسمي حمزه در خلق اكا محب دير ايدي اول كندوسنه كذاب ديو تلقيب ايلمشدر طبقهٔ ثانيهدندر كنيتي ابو حسيندر (منقولدر كه بروقت عزم حجاز ايلدي اهل قبيله اكا ديديلر كه بزه براز سوز سويله منبره چيقدي وچوق سوز سويلدي كورديكه دكلر يوق انده اولان قاديله توجه ايلدي وديدي

ای قنادیل سخن محبتی سره سو یلیم درحال اول قندیللر بری برینه کیروب پاره پاره اولدیلر (محبت خداوند مصدرك مفعولنه در خداوند صاحب ومالك معناسنه در اما بویله یرلرده خدامعناسنه دیرلر (صافی پاك دیمکدر ترکیجه دورلمش یعنی قناسندن آیرلمش دیمکدر (نشود فعل نفی استقبال (تاحرف انتها تهمت تانك ضمیله کدرت وزنی اوزره مصدر دربرکتنو نسنه یی برکیمسیه اسناده دیرلر (تهمت زشتی مصدرك مفعولنه در زشتی یاحرف مصدر زشت زانك کسریله کتنو دیمکدر (نیفکنددالك ماقبلنك فتحیله فعل نفی استقبال مفرد غائب براقیه سین دیمکدر (محصول ترکیب) سعنون محب قدس سره دیمشدرکه قولك صاحبنه محبتی یعنی الله تعالی یه محبتی تام وصحیح اولمازنا جمیع عالمه کتنولك تهمتنی براقینجه صافی اولماز یعنی ماسوایی جیرکین وقبیح عدایلمینجه محب صادق دکلدر * قطعه
کرکنندجای بدل عشق جمال ازلت * چشم امید بحوران بهشتی نتهی *
بدل یاحرف ظرف در معناسنه (عشق جمال ازل لامیه وبیانیه جمال ازلدن مراد جمال الهیدر (تاضمیر خطاب معناده بدله مقیددر (چشم امید بیانیه (بحوران بهشتی ده بویله یا حرف صله یا حرف نسبت (ننهی فعل نفی مستقبل مفرد غائب قورسین دیمکدر (محصول بیت) اکر سنك کوکلکده خدانك عشقی برایدر ایسه یعنی عشق خدا سنده مستقر اولور ایسه بهشته منسوب اولان حوریلره امید کوزینی قومزسین یعنی حور وغلمان بهشته امید وار اولمزسین بلکه طالبی دخی اولمزسین
* کی مسلم شودت عشق جمال ازلی * تا برآفاق همه تهمت زشتی ننهی *
(کی ادات استفهام زماندن سؤال اولنور نه وقت دیمکدر (مسلم تفعیل بابندن اسم مفعولدر تسلیم اولنمشدر دیمکدر اما بونده مبسر معناسنه در حاصلی کلی مالك اولور دیمکدن کنایندر نته کیم ترکیده اکا مسلمدر اکا مسلم اولدی دیرلر (ازلی یا حرف نسبت (آفاق عالم دیمکدر (محصول بیت) نچون ازله منسوب اولان جمالك عشقی یعنی عشق الله سکا مسلم اولور حاصلی عشق جمال ازلی یه نچون کلی مالك اولورسین یعنی مالك اولمزسین تاکیم عالمه کتنولك تهمتنی براقینجه عشق خدایه مالك اولمزسین * ابو بکر وراق قدس سره کفته است اکر طمع را برسند که پدر توکیست کوید شك در مقدورات کردکاری واکر کویند

پیشهٔ تو چیست کویدا کتساب مذلت وخواری وکر کویند غایت تو
چیست کوید بمحنت وحرمان کرفتاری * ابو بکر وراق طبقهٔ
ثانیه دندر اسمی محمد بن عمر الحکیم در صاحب مسند ابو عیسی ترمذینك
طایفه سندندر بو دخی ترمذیدر (منقولدر که نیجه ییللر خضر طلبنده
مزارستانه هر کون کیدر کلوردی وکیدوب کلورکن بر جز قرآن
اوقوردی بر کون خانه سندن چیقدی بر پیره راست کلدی وابو بکره
سلام ویردی ودیدی بو کون سنکله همراه اولوب مصاحبت ایدهلم
ابو بکر دخی راضی اولدی مصاحبت ایدرك کورستانه واردیلر وکلدیلر
چونکه خانه سی او کنه کلدیلر پیر دیدی بنی بیلدکمی اشته بن مدت مدیده
استدیکك خضرم بو کون بنمله مصاحبت ایتدك بر جزء قرآن تلاوتندن
محروم اولدك صحبت خضر بو یله اولنجه غیر بلرك نیجه اولور معلومك
اولسونکه عزلت وتجرید وتنهالق جمیع اشلرك باشیدر دیدی (پرسند
فعل مضارع غائب سؤال ایدرلرسه دیمکدر (که حرف بیان پدر باء
عجمیله وذال معجمهنك فتحیله والد معناسنه در ترکیجه بابا دیمکدر (معلوم
اوله که فارسی کتابلرینك جمله سنده دال وذال فرقنی یازمشلر وحقنده
نیجه عربی وفارسی قطعه لر نظم ایلمشلر تطویله حاجت یوق همان
بر بیت ترکیله کفایت ایدهلم (قطعه) ایشت سن دال وذال فرقن ایدم
که بودر علم فرس ایچنده مبهم (صحیح وساکن اولسه اندهاول (انی دال
اوقی باقی ذال معجم (یعنی ماقبلی حرف صحیح ساکن اولورسه دال مهمله
واکر حرف علت ویا حرف متحرك اولورسه ذال معجمه در اما ظریف
وبلیغ اولان مهمله اوقومقدر زیرا ظرفای عجم معجمه محل ظرافتدر
(تو یه اضافت لامیه پدر تو مبتدا (کیست خبری کیمدر دیمکدر (شك
شبهه معناسنه در (در حرف ظرف (مقدورات کردکاری لامیه مقدورات
مقدورتنك جمعیدر کردکاری یاحرف نسبت رازقك تقدیر ایتدیکنده
دیمکدر (پیشه باء عجمینك کسریله صنعت دیمکدر (تو یه اضافت لامیه
اکتساب کسب ایتمك یعنی قازانمق دیمکدر (مذلته اضافت بیانیه
مذلت مصدردر ضرب بابنك مضاعفندن الحقلق دیمکدر (خواری
یا حرف مصدر (خوار روم ضمیله حقیر دیمکدر حرمتسز معناسنه
(بمحنت حرمان مصدرك مثلنه اضافتیدر با حرف صله (محنت غم وغصه

وشدت واضطراب دیمکدر (حرمان مصدردر محروملق دیمکدر
(کرفتاری یا حرف مصدر صفت مشبهه‌در اسیر معناسینه ترکیبجه
طوتسق دیرلر (محصول ترکیب) ابو بکر وراق قدس سره دیمشدر
اکر طمعه سؤال ایلسه‌لر که سنك بابالك کیمدر جوابنده دیر خدانك ازلده
تقدیر ایتدیکنده شك وشبهه واکر دیرلر ایسه صنعتك ندر دیر الحقلق
وحقارت کسب ایتمك واکر دیرلر ایسه غایتك یعنی نهایت کارك ندر
دیر غم وغصه ومحروملغه اسیر اولمقدر دیو جواب ایدر (قطعه) اکر
پرسی طمع راکت پدر کیست * بکوید شك در اقدار الهی * پرسی فعل
مضارع مفرد مخاطب (کت تا ضمیر خطاب (پدر مقیدر پدرك دیمکدر
وزن ایچون تقدیم اولنمشدر بعض نسخه‌ده کت پدر یرینه مادرت واقعدر
وشارحده بونی اختیار ایلمش تقدیرده حاجت یوقدر لکن بالاده‌کی
ترکیبه لفظا مخالف اولور (کتده که حرف بیان بونده فتحله در زیرا
فارسیده مضمراتك ماقبلی مفتوح اولور (اقدار الهی لامیه اقدار
همزه فتحیله قدرتك جمعیدر (محصول بیت) اکر طمعه صورر ایسك که
پدرك کیمدر اللهك قدرتلرنده شك یعنی الله تعالینك قدرت وتقدیرنده
شك وشبهه ایتمکدر * اکر کویی که کارت چیست کوید * بخواری
از لئیمان کام خواهی * کویی فعل مضارع مفرد مخاطب دیرایسك
دیمکدر (که حرف بیان (کارت لامیه تا ضمیر خطاب چیست ندر دیمکدر
(کوید مصراع ثانیه مرهوندر (بخواری باحرف مصاحبت یا حرف
مصدر (لئیمان لئیمك جمعیدر الحقلر دیمکدر (کام مراد دیمکدر کاف
عربیله (خوهی فعل مضارع مفرد مخاطبدر استیه‌سین دیمکدر
(محصول بیت) اکر دیرسن که کارك ندر الحقلردن خورلق ایله مراد
استمکدر یعنی دنیلره ال آچوب آب رو دوکوب مراد نفسانی طلب
ایلمکدر * ورش پرسی ز ختم کار کوید * بمحنتهای حرمان عمرکاهی *
(ورش واکرش دن مخففدر (پرسی فعل مضارع مفرد مخاطبدر سؤال
ایدرسك دیمکدر (ختم کار لامیه (کوید بنه مرهوندر بمحنتهای
حرمان مصدرك مثلثه اضافیدر (با حرف مصاحبت ها ادات جمع
یا وسیلهٔ اضافت (عمرکاهی یا حرف مصدر (عمرکاه کاف عربیله وصف
ترکیبیدر عمر اکسلدیجی دیمکدر (محصول بیت) واکر طمعه ختم کاردن

صورر ایسك یعنی عاقبت كارك ندر دیرایسك دیركه محروملق شدائدیله
عمر اكبلدیجیلكدر بو اوج بیتك مصارع ثانیلرنده برادات خبر
مقدردر (عروض) بوقطعه هزج مسدس مقصوردركه بر مصراعی
مفاعیلن مفاعیلن فعولن در * ابراهیم خواص قدس سره كفته
است كه رنج مكش در طلب آنچه در قسمت ازلی برای تو كفایت
كرده اندوآن روزیست * ابراهیم خواص طبقهٔ ثانیه دندر كنیتی
ابو اسحق در خواص زنبیل باف معناسنه در بوز طقسان بر ده
وفات ایلمشدر بغدادی الاصلدر رحمه الله (رنج زحمت دیمكدر
(مكش نهی حاضر مفرد چكمه دیمكدر (قسمت نشدت وزنی اوزره
مصدردر نصیب وحصه معناسنه اضافتی بیانیه (ازلی یا حرف نسبت
(برای ادات تعلیل كفایت درایت وزنی اوزره مصدردر یتشمك
معناسنه یعنی وفا ایتمك دیمكدر (كرده ماضیدن قسمدر (اندا دات جمع
ضمیر كفایت كرده اند یتشدر مشلردر دیمكدر آن اسم اشارتدر (روزی
یاء اصلیه ایله رزق دیمكدر (محصول تركیب) ابراهیم خواص قدس
سره بیورمشدر كه زحمت چكمه اول نسنه نك طلبنده كه قسمت ازلیده
یعنی ازل وآزالده اولان حصه ونصیبده سنك ایچون یتشدرمشلردر
اودخی رزقدر یعنی یتشدیروب كفایت ایلدكلری رزقدر حاصلی
سنك ایچون قسمت ازلیده مقدر قیلدقلری شیئك طلبنده مشقت چكمه
اول رزق مقدردر * وضایع مكردان آنچه ازتوطلب كفایت آن كرده
اندوآن انقیاد احكام الهیست از اوامر ونواهی * مكردان نهی
حاضر مفرد ایلمه دیمكدر (آنچه اول نسنه یی كه (طلب كفایت مصدرك
مثلنه اضافتیدر (كفایت آن لامیه آن اسم اشارتدر یعنی سندن كفایتكی
طلب ایدكلری شی (انقیاد انفعال بابندن مصدردر بونده اطاعت
معناسنه در (انقیاد احكام مصدرك مفعولنه (احكام الهی لامیه احكام
حكمك جمعیدر (اوامر امرك جمعی (نواهی نهیك جمعیدر (محصول تركیب
دخی اول نسنه یی ضایع ایلمه كه سندن انی یتشدرمكلكی یعنی وفاسنی
طلب ایلمشلردر واول استدكلری اوامر ونواهیدن اولان اللهك
حكملرینه اطاعتدر یعنی الله تعالینك امر ایتدیكی شی فعلنه كتوروب
امتثال ایتمكدر ونهی بیوردیغندن اجتناب ایدوب ترك ایتمكدر حاصلی

شول شیئك كه سندن فعلنی طلب ایتمشلردر فعله كتور ضایع ایلمه واول شیئك كه تركنی استمشلردر فعلیله تضییع اوقات شریف وعزیز ایلمه (قطعه) قسمت رزقت زازل كرده اند * چند پی رزق پراكندكی * قسمت رزقت لامیه كرده اندك مفعولی محذوف تقدیری تقدیر كرده اندر (پی رزق) بیانیه رزق ارقه سنده دیمكدر (پراكنده‌كی یا حرف مصدر كاف عجمی هاء رسمیدن مبدلدر پراكنده پریشان معناسنه (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر سنك رزقك حصه سنی ازلده تقدیر ایلمشلردر رزق ارقه سنده پریشانلق چنه دلك یعنی بو قدر اضطراب وسعیك وتكاپو وطلبك اصلی ندر * فائده زندكیت بندكیست * سرمكش از قاعده بندكی * فائده زندكیت لامیه زندكی یا حرف مصدر زنده دیری دیمكدر حی معناسنه زندكی دیرلك حیات معناسنه (بندكی ده بویله در قوللق معناسنه (مكش نهی حاضر چكمه دیمكدر (قاعده بندكی بیانیه یالامیه (محصول بیت) سنك حیاتك فائده سی قوللقدر باش چكمه یعنی اعراض ایلمه بنده‌لك قاعده سندن یعنی قوللق رسمندن چكمه زیرا حیاتك فائده سی قوللقدر یعنی عبادات وطاعاتدر حاصلی حیاتكده مال وجاهدن فائده اولماز انجق عبادات وطاعاتدن فائده منید اولور سین بویله ایسه بنده‌لكدن اعراض ایلمه كه فائده انده در (عروض) بو قطعه بحر سریعدندر كه اصلی مستفعلن مستفعلن مفعولات در جمیع اجزاسنه طی علتی طاری اولمشدر طی دردنجی ساكنی حذفه دیرلر مستفعلن دن فا مفعولات دن واو دوشر مستعلن مفعلات قالور یرلرینه مفتعلن فاعلات كتوررلر وعروض وضربنه قصردخی كاور طی دنصكره فاعلن اولور بویله اولنجه بر مصراعی مفتعلن مفتعلن فاعلن اولوب سریع مطوی اولور * ابوعلی رود باری قدس سره كفته است تنك ترین زندانها معاشرت اضدادست (ابوعلی رودباری یا حرف نسبت رود بار برعظیم شهرك اسمیدر طبقۀ رابعه دندر اسمی احمد بن محمددر جنیدك شاكردیدر شریعت وحقیقتی جامع ایدی اوچیوز یكرمی برده وفات ایلدی (تنك ترین تنك طار دیمكدر ترادات تفضیل یا ونون تأكید در (زندانها ها ادات جمع (معاشرت مفاعله بابندن مصدر در الفت وصحبت معناسنه (اضداده اضافی

مصدر

بصدرك مفعولنه در اضداد ضدك جمعيدر (محصول تركيب) ابوعلى رودبارى قدس سره بيورمشدركه زندانلرك زياده طارى اضدادك صحبتيدر يعنى خلاف جنسك الفت وصحبتيدر (قطعه) كرچه زندانست برصاحب دلان* هرکجا بوبى زوصل يار نيست* صاحب دل اولياء الله معناسنه در الف نون ادات جمعدر (بوبى يا حرف تنكير بوى اميد معناسنه (وصل يار لاميه (محصول بيت) اكرچه صاحب دللره زنداندر يارك وصلندن اميد اولميان هر يره يعنى هر يرده كه بوى وصال يار اولميه صاحب دللر اوزرينه او ير زندان اولور برلفظنى اسم عد ايدوب صاحب دله مضاف قلمق جائزدر برصاحب دلان صاحب دللرقتنده ديمك اولور* هيچ زندان عاشق مشتاق را* تنك تر از صحبت اغيار نيست (محصول بيت) عاشق مشتاقه صحبت اغياردن طار زندان يوقدر (عروض) بوقطعه بحر رجز مسدسدندر يالكز عروض وضربى مقصوردر كه برمصراعى فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور * شيخ ابو العباس قصاب قدس سره درويشى راديد كه جامهٔ خودرا مى دوخت وهر درزى را كه راست نيامدى بكشادى و بازبدوختى شيخ فرمود آن بت نست* شيخ ابو العباس اسمى احمد بن محمد بن عبد الكريمدر منشأى آملدر محمد بن عبد الله الطبرينك مريديدر (درويشى يا حرف وحدت (را ادات مفعول (ديد فعل ماضى مفرد غائبدر (كه حرف بيان (مى دوخت مى ادات حكايه در دوخت فعل ماضى (درزى يا حرف وحدت درزيه ديمكدر (را ادات مفعول (كه حرف رابط صفت (راست نيامدى يا حرف حكايه نيامد فعل نفى ماضى مفرد غائب طوغرى كلمزايدى ديمكدر (بكشادى يا بنه حكايه ايچوندر (با حرف تأكيد (كشاد فعل ماضى مفرد غائب آچاردى بونده سوكردى ديمكدر (بازبوكه بنه معناسنه در (بدوختى يا بنه اولكيلر كبى با حرف تأكيد دوخت فعل ماضى مفرد غائب ديكردى ديمكدر (فرمود فعل ماضى مفرد غائب بيوردى ديمكدر (آن اسم اشارتدر جامه يه (بت باء عجمك ضميله صنم معناسنه در تركيجه پوت ديرلر (نست تواست دن مخففدر بتك تويه اضافتى لاميه سنك بتكدر ديمكدر ((محصول تركيب) شيخ ابو العباس قدس سره بردرويشى كورديكه كندى جامه سنى ديكردى وهر

بو بیوی یعنی هر بر دیکدیکی دیکش که زاست کلور ایدی یعنی واست کلین دیکشی سوکردی وبنه دیکردی (حضرت شیخ بیوردیکه اول خرقه شنك صنعکدر یعنی سنی ذکر اللهدن کیرو قویوب کندیله مشغول قیلر بو اینسه اهل ذکره لایق دکلدر (رباعی) صوفی که بخرقه دوزیش بازار یست* کر بخیه بفقر میزند خوش کاریست* که حرف را بط صفت (بخرقه دوزیش یا حرف مصاحبت شین ضمیر صوفیه راجعدر یا حرف مصدر خرقه دوز وصف ترکیبی خرقه دیکیجی دیمکدر (بازار یست سین ونا بونده هست معناسنه در یا حرف تنکیر بازار آلم صاتم معناسنه در امن بونده ایش دیمکدر (بخیه نکنده معناسنه در (بفقره باسببیه (می زند می ادات حال زند فعل مضارع مفرد غائب زنیدن دن یا علی غیر قیاس زدن دن اوررسه دیمکدر (خوش کاریست ایو کاردر دیمکدر (محصول بیت) صوفی که خرقه دیکیجیلك ایله بازاری واردر یعنی ایشی واردر خرقه دیکمكدن ایشی اوله فقر سببیله نکنده اوررسه ایو کاردر یعنی فقردن ناشی خرقه وجامه سنی دیکر ایسه نه کوزل ونه اعلا *ور جنبش طبع دست او جنباند* هر بخیه ورشته اش بت وزنار یست* (ورواکردن مخففدر (جنبش طبع لامیه طبعك جنبشی دیمکدر یعنی طبعك حرکتی حاصلی طبیعتنك میلی (دست او لامیه (جنباند فعل مضارع مفرد غائب متعدیدر الف ونون ادات تعدیه لازمی جنبد کلور او ینادرسه یعنی حرکت ایتدررسه دیمکدر (رشته ایپلك دیمکدر (شین ضمیر خرقه یه راجعدر (زنار زانك ضمی ونون مشدد ایله کفاره مخصوص بر قوشقدر که اون ایکی پرده دوکی اولور حتی بر مسلمان قوشانسه کفر یله حکم اولنور (محصول بیت) واکر طبیعتنك میلی الك الینی تحریك ایدرسه یعنی ذوقی ایچون دیکرسه اوخرقه نك هر نکنده سی وهر ایپلکی بر بت وزناردر لف ونشر مرتب طریقیله بت بخیه یه ناظر وزنار رشته یه حاصلی خرقه دیکمك صوفیه اعلا کاردر محافظهٔ عورت یا محافظه ازبرد اولورسه (لکن هوا وهوسندن اوتوری یعنی نظام وانتظام قیدیله دیکرسه هر بر نکنده سی بر بت وهر بر رشته سی بر زناردر (عروض بور باعینك صدر وابتداسی اخرب حشوولری مقبوض ثانیلری سالم عروض وضربه ازل بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فاع اولور

* حصری قدس سره گفته است الصوفی هو الذی لایوجد بعد عدمه
ولایعدم بعد وجوده (یعنی صوفی آنست که چون از وجود طبیعی
خود فانی شود دیگر بدان باز نگردد که الفانی لایرد و بعد ازان چون
بوجود آید و بقا بعد الفنا متحقق گردد دیگر فانی نشود (حصری
کنیتی ابو حسین در اسمی علی ابن ابراهیم بصریدر بغدادده وفات ایلمشدر
شبلی نك مریدلرندندر (الصوفی تقدیرا مرفوع مبتدا (هو ضمیر
فصل مذاهب ثلثه واردر (بعضیلر اسمیدر واعرابدن محلی واردر
دیدیلر بونده مبتداء ثانی اولور (و بعضیلر اسمیدر لکن اعرابدن محلی اولماز
دیدیلر (و بعضیلر حرفدر دیدیلر (الذی اسم موصول (لایوجد لا حرف
نفی یوجد فعل مضارع مفرد مذکر غائب لفظا مرفوع فاعلی تحتنده
الذی یه راجعدر جمله سی الذینك صله سی الذی صله سیله خبر مبتداء
ثانی مبتداء ثانی خبریله مبتداء اولك خبری لایوجد موجود اولمیه دیمکدر
(بعد ظرف زمان مفعول فیه لایوجدنك وجود مضاف الیهی (ضمیر
مجرور صوفی یه راجعدر (ولایعدم معدوم اولمیه دیمکدر لایوجد اوزرینه
معطوف (بعد وجوده بعد عدمه گبیدر (وجود طبیعیدن مراد صفت
بشریتدر یا اخلاق ذمیمه در (که حرف تعلیل وجود حقانیدن مراد
صفت ملکیت یا اخلاق حمیده در (بقا بعد الفنا که اصطلاحات
صوفیه دندر ماقبلنده اولان کلمات انك معناسیدر تفصیلی موجب ملالدر
کتب صوفیه یه مراجعت اولنه وهم حقیقت تفصیلی قال ایله اولماز
حال ایله اولور حسبجه بزدگل (محصول ترکیب) حصری قدس سره
بیورمشدر صوفی شول شیدر که عدمندن صکره موجود اولمیه وموجود
اولدقدن صکره معدوم اولمیه (یعنی حضرت جامی بو کلامی ایضاح
ایدوب بیورر صوفی اولدر که چونکه کندی وجود طبیعیسندن فانی
اوله یعنی صفت بشریسندن یا اخلاق ذمیمه سندن خلاص اوله غیری
اکا کیرو دونمیه یعنی او صفته عود ایتمیه زیرا الفانی لایرد در یعنی برشی
صفت فنا ایله متصف اولوب عدمه مشرف اولدقدن صکره رد اولنماز
و بو وجود طبیعی بی افنادن صکره چونکه وجود حقانی یه که یعنی
صفت ملکیه یا اخلاق حمیده ایله متصف اولوب تخلقوا باخلاق الله)
سرینه مظهر دوشوب بقا بعد الفنا متحقق اوله یعنی فنا فی الله دن

بقا باللهه تشریف ایلیه بردخی فانی اولیه حضرت مولاناجامی قدس
سره السامی حضرت حصر بنك كلامنده ظاهرا تضاد اولمغله شرح
و بیان ایلدی وشرحندن منفهم اولدی که لا یوجذ بعد عدمه‌ده
اولان وجود وجود طبیعیدر انی اعدام وافنا ایله دیو تنبیه بیورد ولا
یعدم بعدوجوده‌کی وجود حقانیدر انی اعدام وافنا ایله دیو تشویق
ایدر حاصلی بو اوصاف ایله موصوف اولاندر صوفی والافنای اخلاق
ذمیمه که انتهای سالك مبتدیدر انی کیرو عودت ایتدررسه مردود
طریقت اولور یکیدن سلوکه محتاج وایجاد صفت حمیده که مرتبهٔ
بقا باللهدر وانتهاء مراتب اهل الله درکیرو اعدام ایدرسه مردود خدا
اولور اعاذنا الله وجمیع المسلمین بلعم بن باعوراکبی (رباعی) خوش انکه
چونیست شداز ین نقش مجاز * دیکر بوجود خویشتن ناید باز * انکه
انکس که تقدیرنده در (نیست شدیوق اولدی یعنی محو وجود ایلدی
(نقش مجاز وجود طبیعیدن عبارتدر (بوجود خویشتن لامیه (ناید باز
بنه کلیه دیمکدر (ناید فعل نفی مستقبلدر (محصول بیت) خوش
اول کیمسه که بونقش مجازدن یعنی مستعار اولان وجود طبیعیسندن
یوق اولدی یعنی محو وجود ایلدی غیری کندی وجودینه بنه کلیه
یعنی نقش مجازیدن محو وجود ایتدکدن صکره تکرار عودت ایتدرمیه
اول کیمسه نه خوشدر ونه کوزلدر که سالك طریق حقدر * زان
پس چو وجود یافت زان مایهٔ ناز * جاوید بود در عدم کشت فراز *
(زان پس اندن صکره دیمکدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی
دیمکدر (مایهٔ ناز بیانیه مایهٔ نازدن مراد وجود حقانیدر (جاوید
ابدی دیمکدر (درعدم بیانیه در قپو معناسنه (کشت کاف عجمیله
شد معناسنه‌در اولدی دیمکدر (لکن فراز ایله ترکیب اولنسه یعنی
فراز کشت قپاندی دیمکدر بونده برای قافیه تأخیر اولنمشدر
(محصول بیت) اندن صکره یعنی وجود طبیعیی اعدام وافنادن صکره
چونکه مایهٔ نازدن یعنی مایهٔ اصلیهٔ حقانیدن وجود بولدی ابدی
انك اوزرینه عدم قپوسی یعنی وجود حقانیی اعدامه قپومنسد
اولدی قپاندی (عروض) بو رباعی عینیله رباعی سابق کبیدر
لکن عروض وضربی اهتم‌در که برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن

فصول در * خواجه یوسف همدانی قدس سره وقتی در نظامیهٔ بغداد
وعظ می کفت فقیهی معروف بابن السقا برخاست ومسئلهٔ پرسید
کفت بنشین که در کلام تو رایحهٔ کفر می شنوم شاید که مرك تو نه
بردین اسلام بود بعد ازان بمدتی آن فقیه نصرانی شد وبر نصرانیت
بمرد * خواجه یوسف همدانی کنیتی ابو یعقوبدر فقیه وعالم وعامل
برذات عالیقدردر ابوعلی فارمدینك مریدلرندندر هجرتك بشیوز
اوتوز بشنده وفات ایلمشدر (وقتی یا حرف وحدت (در حرف ظرف
(نظامیهٔ بغداد لامیه یا بیانیه نظامیه بغداد ده برعظیم مشهور
مدرسه‌در (می کفت می حکایهٔ حال ماضی (فقیهی یا حرف وحدت
(فقیه علم فقهه عالم اولان کیمسه‌یه دیدلر (معروف بابن السقا ابن سقا
دیمکله معروف دیمکدر (برخاست فعل ماضی مفرد غائب قالقدی
دیمکدر (مسئلهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (پرسید فعل ماضی
مفرد غائب سؤال ایلدی دیمکدر (کفت یوسف همدانی دیدی
(بنشین با حرف تأکید نشین امر حاضر اوتور دیمکدر (که ادات
تعلیلدر (کلام تو لامیه (رایحهٔ کفر بیانیه کفر قوقوسی دیمکدر (می
ادات حال (شنوم فعل مضارع متکلم وحده ایشیدی یورم دیمکدر
(شاید که خوف اولنور که معناسنه کلور نته کیم ترکیبده ده استعمال
اولنور وجائزدر که معناسنه ده کلور (مرك تو لامیه سنك اولومك
دیمکدر (نه حرف نفی بوده مصروفدر (بمدتی با حرف ظرف یا حرف
وحدت (بمرد با حرف تأکید (مرد فعل ماضی مفرد غائب اولدی
دیمکدر (محصول ترکیب) خواجه یوسف همدانی قدس سره بروقت
بغداد نظامیه‌سنده وعظ ونصیحت سویلردی ابن السقا دیمکله
معروف برفقیه قالقدی و برمسئله صوردی کلامندن منفهم اولان
بطریق الامتحان صورمش خواجه یوسف دیدی اوتور زیرا سنك
کلامکده کفر قوقوسی اشیدی یورم یعنی علامت کفر وار قورقاورکه
سنك اولومك دین اسلام اوزره اولیه اندن صکره برمدتده یعنی
بعد زمان اول فقیه نصرانی اولدی ونصرانیت اوزره اولدی
کفرینه سبب بودر که خلیفهٔ وقت انی رسالتله قیصر رومه کوندردی
وراهبلرله مباحثه ایلدی جملیه تقدم ایلدی عاقبت قیصرك قزینه

عاشق اولدی طلب ایلدکده قیصر دیدی اکر نصرانیتی قبول
ایلر ایسهك مطلوبکه نائل اولورسون معاذ الله قبول ایلدی واول
حال اوزره مرد اولدی دیرلر (منقولدرکه مرض موتنده صوردیلرکه
سن حافظ قرآن ایدك هیچ خاطرکده بر آیت بوقیدر دیدی (ربما
یود الذین کفروا لو کانوا مسلمین) آیتندن غیری خاطرمده یوقدر
نعوذ بالله من شرور انفسنا (و بعضیلر بو حکایه یی آخر طرز نقل
ایتمشلرکه علماء شامدن عبد الله نام کیمسه تحصیل علم ایچون بغداده
کلدی وابن السقا ایله رفیق اولدی وصالحلری زیارت ایدرلردی
اول وقتده بغدادده برعزیز وار ایدیکه غوث در دیرلر ایدی ودیرلردیکه
استدیکی وقتده ظاهر اولور واستدیکی وقت کیزلنور واول زمان
قطب الربانی وغوث الصمدانی وعارف سبحانی شیخ عبد القادر
الجیلانی حضرتلری صغرسنده ایدیلر عبد الله وابن السقا وحضرت
عبد القادر اول عزیزك زیارتنه وارمق قصد ایلدیلر ابن السقا یولده
ایتدی اندن برمسئله صورمق استرم که جوابنی اول بیلمز عبد الله
دیدی بن ایتدم بندخی برمسئله صورایم کوره یم نه دیر حضرت
عبد القادر دیدیکه معاذ الله بن اندن برشی صورمم بلکه انك برکاتنه
منتظر اولورم چونکه واردقلر بر ساعت منتظر اولدق کورنمدی
برساعتدن صکره کوردك برنده طورور پس ابن السقایه خشمله باقدی
وایتدی وای سکا ای ابن السقا بندن برمسئله صورورسین که بن انك
جوابنی بیلمم اول مسئله بودر وجوابیده بودر اما کورورم که کفر آتشی
سندن زبانه اورر صکره عبد الله نظر ایلدی وایتدی ای عبد الله
بندن برمسئله صورورسین وامتحان ایدرسین که بن سویلیم مسئله
بودر وجوابی ده بودر لکن البته سنی دنیا ایکی قولاغکه دك غرق
ایدسه کرکدر بنم خصوصمده ادبسزلك ایتدك اندن صکره شیخ
عبد القادره نظر ایتدی وکندی یه یقین چکدی واعزاز ایلدی
وایتدی ای عبد القادر خدا ورسولنی خوشنود ایتدك ادبه رعایت
ایلدك کویاسنی کورورم که بغدادده منبره چقمش سین و دیرسین که
(قدمی هذه علی رقبة کل ولی الله) وکورورم که اول وقتك اولیاسی
سکا اجلال ایدرلر بویله دیدی وهمان غائب اولدی و بعد زمان

بو سوزلر حسب الظهور ايلدى ابن السقا سفارتله قيصره كيتدى مقدما بيان واندبغى كبى مرتد اولدى (وعبدالله دمشقه كيتدى نورالدين شهيدانك اوقافنه متولى نصب ايلدى ودنيا يكى كبى مال حرامه مستغرق اولدى (وحضرت عبد القادر بر كون منبرده وعظ ايدردى واللى دن متجاوز مشايخ كباردن كيمسه حاضر ايدى اثناء كلامده قدمى هذه على رقبة كل ولى الله ديدى جمله سرفرو ايلديلر وشيخ على هيتى منبره چقدى وشيخك قدمنى بوينينك اوزرينه قودى بو وقعه نك حكايه سى مفصلدر برأسه رساله يه محتاجدر استين محلنه مراجعت ايده سون (شارح نسخه سنده برخاست لفظنه برپاى زياده ايلمش يعنى برپاى خاست ديمش لكن تعذيب حيوان بلافائده ايتمش ورايحۀ كفرمى شنوم يرينه رايحۀ كفر بايم يازمش بو بزم نسخه مزدن دخى معنا جهتندن من وجه كوزلدر اما بزم نسخه مزده استعاره وتشبيه زياده بولنديغندن اربابى عندنده اندن مرجحدر واكثر نسخه ده بويله واقعدر (قطعه) هر كه بينى كه بس از پرورش فقر اورا * درصف زنده دلان نام بارشاد رود * هر كه هركس كه ديمكدر (بينى فعل مضارع مفرد مخاطب كوررسين ديمكدر (كه حرف بيان (بس باء عربيله بسى معناسنه در يعنى چوق ديمكدر (پرورش اسم مصدردر بسلنمش وتربيه معناسنه در (فقر اضافت بيانيه (پرورش فقر مجاهده ورياضت شاقه دن عبارتدر (صف زنده دلان بيانيه (زنده دلان الف نون ادات جمعدر (زنده دل وصف تركيبى كوكلى ديرى ديمكدر اولياء الله معناسنه (نام نامش تقديرنده (رود فعل مضارع رو يدندن ياعلى خلاف قياس رفتندن كيدر ديمكدر (محصول بيت) هر كيمى كه كوررسين نيجه فقر تربيه سندن يعنى زياده رياضات شاقه دن ناشى اولياء الله صفنده آنك نامى ارشاد ايله كيدر يعنى كثرت رياضات دن ناشى اهل الله صفنده نامى ارشاد ايله مشتهردر (حاصلى چوق چوق رياضات ومجاهدات ايله سوء اخلاقى افنا ايدوب اهل الله بيننده كامل ومكمل اولان كيمسه يى كوررديكك وقتنده (شارح بس يرينه پس يازمش باء عجميله ومعناسنى هر كيمى كوررسن فقر پرورشندن ورياضت

ومجاهده‌دن صکره دیمش جمله مناسب معنا ویرمه‌مش سقالمتی صکره
میدانه چیقارچوق پرهیز لازمدر * یاد دعوی بسرا ومبرای خواجه
مباد * که ازین بی ادبی دین تو بر باد رود * یاد دعوی بیانیه دعوی
ذکر بنی دیمکدر (بسر با حرف صله سر بونده طرف معناسنه (مبره
نهی حاضر مفرد ایلتمه دیمکدر (خواجه وزرایه وبکلره وحقنه
رعایت اولنان کیمسه‌یه دیرلر (مباد نهی حاضر اولمسون دیمکدر (که
حرف بیان (بی ادبی یا حرف مصدر ادبسزلک دیمکدر (بر باد هوایه
(رود کیدر (محصول بیت) اهل الله یننده ارشاد ایله معروف اولان
کیمسه بی کوردیکک وقتده دعوی یادینی انک طرفینه ایلتمه یعنی
انک حضور بنه دعوی ایله کتمه ای خواجه اولمیه که بو ادبسزلکدن
سنک دینک هوایه کیده (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندر صدر
وابتدا سالم حشولری جمله مخبون خبن ثانی ساکنی حذفه دیرلر
فعلاتن اولور عروض وضرب خبن‌دن صکره حذف دخی طاری
اولمشدر برمصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولوب رمل
مخبون مقصور اولور * خواجه عبد الخالق غجدوانی قدس سره
روزی درویشی پیش او کفت اکر خدای تعالی مرا مخیر کرداند
میان بهشت ودوزخ من دوزخ را اختیار کنم زیرا که بهشت مراد
نفسست ودوزخ مراد خدای تعالی خواجه سخنی اورارد کرد
وفرمود که بنده را باختیار چه کار هرکجا کوید برو رویم وهرکجا کوید
باش باشیم * خواجه عبد الخالق غجدوانی سرحلقهٔ خواجکان
نقشبندیه‌در وذکر قلبی بی حضرت خضردن جوانلغنده تعلیم ایلین
بونلردر (روزی درویشی یاری وحدتدر (پیش او لامیه (مرا بنی
دیمکدر (مخیر تفعیل بابندن اسم مفعولدر ایکی نسنه‌نک بر بنی
بکمکه دیرلر (کرداند فعل مضارع مفرد غائب ایلرسه دیمکدر
(میان بهشت بیانیه میان ظروفدن درظرفیت معناسی ملحوظدر
(دوزخ بهشته معطوفدر جهنم دیمکدر (من مبتدا (را ادات مفعول
(اختیار کنم خبردر اختیار افتعال بابندن مصدردر بکنمک معناسنه‌در
(کنم مضارع متکلم وحده (زیرا که ادات تعلیل (مراد نفس لامیه
(مراد خداده بو یله (سخنی اودخی بویله‌در (کرد فرمود ماضیلردر

(بنده را رأ ادات تخصيص (باختيار با حرف مصاحبت (چه كار
نه ايشى وار ديمكدر (چه كارست تقديرنده (هركجا هرقنده يعنى
هرنه ير ديمكدر (كويد فعل مضارع (رو مقول قولى كه امر حاضردر
كيت ديمكدر (رويم فعل مضارع متكلم مع الغير كيده رز ديمكدر
(باش امر حاضر اول ديمكدر (باشيم فعل مضارع متكلم مع الغير
اولورز ديمكدر (محصول تركيب) خواجه عبد الخالق غجدوانى
قدس سره بركون بردرويش انك حضورنده ديدى اكر خداى تعالى
بنى جنت وجهنم بيننده مخير ايلسه يعنى جنتى مى استرسين جهنمى مى
ديسه بن جهنمى اختيار ايدرم زيرا كه جنت مراد نفسدر يعنى نفس
انى ارزولر وجهنم خداى تعالينك مراديدر يعنى جنتده وجهنمده
حقك مراديدر لكن جهنم يالكز حقك مراديدر زيرا نفس انى استمز
حضرت خواجه درويشك سوزينى رد ايلدى يعنى درويشك كلامنى
ابطال ايلدى و بيورديكه قوللك اختيارايله نه ايشى وار يعنى بنده نك
بكنوب بكنممك نه حدى هرقنده كيت ديرسه كيدرز وهرقنده اول
ديرسه اولورز جنتده انك جهنمده انك هرنه مراد ايدرسه او يله ايلر
هيچ كيمسه اكا مخالفت ايده مز (قطعه) كار بى اختيار خواجه مكن *
اى كه دارى بندكى اقرار * كار ايش ديمكدر (بى اختيار خواجه
لاميه (مكن نهى حاضردرايلمه ديمكدر (اى كه اى كس كه تقديرنده در
(دارى فعل مضارع مخاطب (بندكى با حرف صله يا حرف مصدر
(محصول بيت) افنديكك اختيارنسز ايش ايلمه يعنى افنديكك اختيارى
اولميان فعلى ايشلمه اى كيمسه كه بندالكه اقرارك واردر (حاصلى اى
قوللغه اقرار ايدن كيمسه افنديكك اختيارى اولميان ايشى ايشلمه
* هركجا اختيار خواجه بود * بند كانرا باختيار چه كار * هركجا
هرقنده ديمكدر اين معناسنه كلمه مجازاتدندر شرط وجزا استر
(اختيار خواجه بود شرطى جزاسى محذوف آن شود تقديرنده
(اختيار خواجه لاميه (بند كانرا را ادات تخصيص الف نون ادات
جمع كاف عجمى هاء رسميدن مبدل قوللرك ديمكدر (محصول بيت)
افنديكك اختيارى يعنى مراد عليه سى هرقنده اولورسه اول اولور
قوللرك اختيار ايله نه ايشى وار يعنى اختيار حقك كاريدر عبدك

كلري دكل همان قوله لايق اولان تسليم ورضاده اولمقدر (عروض)
بوقطعه بحر خفيفدندر كه فاعلاتن مفاعلن فعلن دركه حشولرينه
بالكز خبن عروض وضربنـه خبن مع الحذف طاري اولمشـدر
ومجزودر * خواجه على را متبنى قدس سره پرسيدند كه ايمان چيست
فرمود كه كندن و پيوستن * خواجه على را متبنى قدس سره لقبلري
بين الخواجكان حضرت عزيزاندر صنعتي نساجدر يعنى جلاه خواجه
محمود انجير فغنوينك خلفاسندندر (پرسيدند فعـل ماضى جمع غائب
صوروديلر ديمكدر (كه حرف بيان (كندن مصدردر قوپرمق معناسنه
(پيوستن ده مصدر در اولشمق معنـاسنه (محصول تركيب) خواجه
على رامتبنى قدس سره سؤال ايلديلر كه ايمان ندر بيوردي كه انقطاع
واتصـالدر يعنى ماسوادن منقطع اولمق يعنى ماسوايى درون ودلدن
بالكليه اخراج ايلمك وحقله متصل اولمق يعنى نور ازليـده محو اولمق
(قطعه) هركه ايمان ترا كندن و پيوستن كفت * بايد آن قول پسنديده
زوى بپسندى * هركه يعنه هركس كه تقديرنده (ايمان مبتدا اضافتله
دخى جائزدر اضافتسز اولورسه (ترا ده را ادات صله اضافتله اولورسه
ادات مفعول اولور ايمـانى سكا ياسنك ايمـانكى ديمك اولور (قول
پسنديده موصوفك صفتـه اضافتى قبيلندندر پسنديده اسم مفعولدر
بكنلمش معنـاسنه (بپسندى فعل مضارع مفرد مخـاطب بكنه سين
ديمكدر اولنـده كى با تأكيد ايچوندر معلوم اوله كه بو بانى جمهور
مضموم اوقورلر مقدما بيان اولنديغى اوزره هر بار كه كلمه نك اولى با
يا ميم يا مضموم اولسه اكا باء استقباليه يا باء تأكيد داخل اولسه مضمومدر
باقيسنده مكسوردر (اما سودى ديركه باء استقباليه و باء تأكيد دائما
مكسوردر وقول سابق روستاييلركدر وبوكا ذاهب اولانى روستايى للك
ايلمش ديورد ايدر لكن حقير ديرم كه هرقومك روستاييسى اول قومك
لغتنى اصح بيلور ولغات انلردن تصحيح اولنور اما ظرافت شهريلركدر
بويله ايسه فصاحت روستاييده وظرافت شهريده در (پس جمهور
طرف فصيحه كيتمش وسودى راه ظرافتى اختيار ايتمش (محصول بيت)
هركيمـه كه ايمانى سكا ياسنك ايمانكى كنـدن و پيوستن ديدى
كركدركه اول مقبول اولان قولى اندن بكنه سين يعنى بوقول مقبولى

بكنوب

بكنوب عمل ايده سين *حاصل معنى آن كندن و پيوستن چيست*
يعنى از خلق كنى دل بخدا پيوندى * حاصل معنى آن لاميه لردر (يعنى
فعل مضارع مفرد غائب فاعلى تحتنده خواجه على يه راجعدر
مراد ايدر ديمكدر (كنى فعل مضارع مفرد مخاطب فتح كاف ايله
قوپاره سين يعنى منقطع ومنفصل اوله سين (بخدا با حرف صله
(پيوندى فعل مضارع مفرد مخاطب اولنه سين يعنى متصل اوله سين
ديمكدر (محصول بيت) حضرت جامى كندن و پيوستنى تفسير
وبيان ايدوب بيورر كه بو كندن و پيوستنك معناسنك حاصلى ندر
يعنى كندن و پيوستن ديمكله خواجه على مراد ايدر خلقدن منقطع
ومنفصل اوله سين كوكلى خدايه متصل ايليه سين يعنى ماسوادن
فراغت ايدوب اوزى يلوب كسيله سين وكوكلى ذكر حقده مشغول ايمكله
نوره غرق ومستغرق اوله سين (عروضى) بو قطعه رمل مثمن مخبون
ومقصوردر همان يوسف همدانى كلامنده اولان قطعه كبى *خواجه
بهاء الدين نقشبند را قدس سره پرسيدند كه سلسلهٔ شما بكجا ميرسد
فرمودند كه از سلسله كسى بجايى نميرسد *اسملرى محمد بن محمد بن
البخاريدر بحسب الظاهر طريقتى سيد امير كلالدن اخذ ايتمشدر اما
بحسب الباطن وتسيدر كه تربيتى خواجه عبد الخالق غجدوانيدندر
قدسنا الله بسرهم هجرتك يديوز طقسان برنده ربيع الاولك اوچنجى
دوشنبه كيجه سى انتقال بيورمشلردر (را ادات مفعول (سلسلهٔ شما
لاميه (بكجا با حرف صله نره يه ديمكدر (ميرسد فعل مضارع مفرد
غائب رسيدندن ايرشور ديمكدر (كه حرف بيان (سلسله بحسب اللغه
زنجير ديمكدر اما بونك كبى يرلرده شيخى وشيخنك شيخى وشيخنك شيخنك
شيخى الى ما ينتهى يا پدرى و پدرينك پدرى و پدرينك پدرينك پدرى
الى ما ينتهى يا استادى واستادينك استادى واستادينك استادينك
استادى الى ما ينتهى يه اطلاق اولنور (كسى يا حرف وحدت
(بجايى يا حرف صله (نميرسد فعل نفى مستقبل مفرد غائب ايرشمز
ديمكدر (محصول تركيب) خواجه بهاء الدين قدس سره يه سؤال
ايلديلر كه سزك سلسله كز نره يه ايريشور يعنى ذوات كرامدن كيمه
منتهى اولور بيوردىلر كه سلسله دن بر كيمسه بر يره ايريشمز يعنى

سلسله دن وصلت حق میسر اولمز بلکه سعی بلیغدن صکره عنایت باری اولورسه میسر اولور خلاصه سلسله ایله افتخار اولنمز ذاتنده کمال تام اولمه لی (رباعی) ازدلق وعصا صدق وصفایی نرسد * وزسبحه بجز بوی ریایی نرسد * دلق فتح دال ایله صوفیلرک کیدکلری شیئه دیرلر (عصا معروف (صدق وصفایی یا حرف تنکیر (صدق وصفا حذف مضاف ایله طریق صدق وصفا دیمکدر (صدق طوغریلق (نرسد فعل نفی مستقبل ایرشمز دیمکدر (سبحه ضم سین وسکون با ایله اخشا بدن یاعظامدن رشته یه منتظمه اولان شیء معروف (بوی ریا بینه (یا بنه حرف تنکیر (محصول بیت) دلق وعصادن صدق وصفا ایرشمز یعنی دلق درویش وعصا دردست اولمغله یعنی صورت صوفیه یه کیرمکله طریق صدق وصفا میسر اولمز دخی سبحه دن ریا قوقوسندن غیری ایرشمز یعنی الده تسبیح داده ذکر خدا اولمیجه ریادن غیری حاصلی یوقدر (للمترجم بیت) الده تسبیح ریا دلده غبار کثرت) (بویله اعمالی سر وشان قتی برباد یازر * هر دم بکجا رسد مکو سلسله ات * کز سلسله هیچ کس بجایی نرسد * بکجا رسد سلسله ات لفظلری مکونک مقولیدر یعنی بکجا رسد سلسله ات لفظنی دیمه دیمک اولور (مکو نهی حاضر مفرد (کز که ازدن مخففدر (که حرف تعلیل (یا حرف وحدت (محصول بیت) هر وقت یعنی هر وقتلردن بروقت سنک سلسله‌ک نره یه ایریشور دیمه زیرا سلسله دن هیچ کیمسه بر یره ایرشمز یعنی متصل اولمز (عروض) بو رباعینک صدر وابتداسی اخرب حشو اوللری سالم ثانیلری مقصور عروض وضرب مجبوب جب ایکی سبب خفیفی بردن حذفه دیرلر مفا قالوب فعل اتک یرینه کلور که بر مصراعی مفعول مفاعیلن مفاعیل فعل اولوب هزج اخرب مقصور مجبوب اولور * روضهٔ دوم ترشیح حقایق شقایق دقایق حکم که برشحات سحاب کرم در زمین قلوب حکما واراضی خاطرشان خاسته و بشرح و بیان آن مطاوی دفاتر شان آراسته * روضهٔ دوم ایکنجی روضه یعنی سکز روضه دن ایکنجی سی (در حرف ظرف (ترشیح تفعیل بابندن مصدر در تربیه معناسنه تزیین معناسنده ده کلور (حقایق حقیقتک جمعیدر حقیقت

مجازك ضدی اما بونده اعلا دیمکدر (شقایق لاله کوهی دیدکلری چیچکدر (دقایق دقیقه‌نك جمعی اینجه دیمکدر (حکم حاء مهمله نك کسری وکافك فتحیله حکمتك جمعی حکمت بر علمدرکه انکله حقایق اشیایه واصل اولنور اضافتلر جمله لامیه بعض نسخه‌ده درترشیح شقایق حکم ودقایق واقع اولمشدر وشارح دخی انی اختیار ایتمشدر مآل بر لکن بزم نسخه ابلغدر فن استعاره بیلن عندنده اظهردر (که حرف رابط صفت (رشحات رشحه‌نك جمعیدر صیزینتی دیمکدر (سحاب بلوط دیمکدر (زمین قلوب حکما لامیه لردر (اراضی خواطر شانده بویله (اراضی ارضك جمعی خواطر خاطرك جمعی شان ایشاندن مخفف ضمیر متصل اولان شینك جمعی دکل زیرا شینك جمعی اولسه ماقبلی مفتوح اولمق لازم کلور تأمل تنل (خاسته ماضیدن قسمدر قالقمش یعنی ظاهر اولمش (مطاوی بونده ایچ معناسنه‌در (مطاوی دفاتر شان یته لامیه‌لردر (دفاتر دفترك جمعیدر (آراسته الف ممدوده ایله اسم مفعولدر بزنمش دیمکدر (محصول ترکیب) ایکنجی روضه حکمتلر دقایقنك شقایقنك حقایقنی ترشیح وتزیین وتربیتی بیانندەدرکه کرم بلوطینك رشحه‌لریله قلوب حکما زمیننده وانلرك خاطرلری ارضلرنده ظاهر اولمش وانك شرح وبیانیله انلرك دفترلری ایچی بزنمش یعنی حکمانك قلوب وخواطرندن صدور ایدن کلام دررباروا ول کلامك شرحیله مملو اولان دفاتر وکتب حکمتلرینك یعنی پك خیال اوانلرینك شقایقنك یعنی رنك شقایق کبی منجذب اولان نکاتك حقیقتلرینی یعنی پك اعلالرینی حاصل کلام حکمانك پك ممتاز ومختارینی ترشیح وتزیین بیانندەدر یعنی انلری کتب وتحریر واملا بیاننده‌در بو ایکی سطرده اولان استعارات ومجازات وکنایات وتشبیهات وترشیحات حددن بیرون در اولقدر که جمیع فن استعاره‌یی بو ایکی سطرده جمع ایلمش بیان اولنمق لازم دکل زیرا اربابی بیاندن مغنی ونا اهله موّرث ملالدر (فائده) حکیم کسی را کویند که حقیقت چیزها را بآن قدر که تواند بداند وعمل بمقتضای انچه تعلق بعمل دارد ملکه نفس خود کرداند* کسی را را ادات صله یا حرف تنکیر (که حرف بیان (حقیقت چیزها لامیه (ها ادات جمع

(را ینه ادات صله (قدر بونده مقدار معناسنه در (تواند فعل مضارع
مفرد غائب قادر اوله دیمکدر (بداند فعل مضارع مفرد غائب بیله
دیمکدر (تعلق تفعل بابندن مصدردر (بعمل با حرف صله (ملکه
نفس لامیه عادت ایدنمك یعنی الشدرمق دیمکدر (نفس خود بیسانیه
(کرداند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (کرداندده صیرورت
معناسی ملحوظدر (محصول ترکیب) ملا جامی کلام حکمایی بیاندن
مقدم اهل حکمتی تعریف ایدوب بوفانده بیان ایدر که حکیم بر کیمسه یه
دیرلر که اشیانك حقیقتنی قادر اولدیغی مقداری بیله یعنی حقیقت اشیایی
اولقدر بیله که عقل غیری قادر اولمیه واول نسبته نك مقتضاسیله
عمل که عمله تعلق اوله یعنی بیلدیکی شیلرك ایچندن عمله متعلق
اولان ایله عملی کندی نفسنه ملکه ایلیه یعنی انی اشلمکی نفسنه
الشدیره (رباعی) خوش آنکه بترك حظ فانی بکنی * تدبیر بقای
جاودانی بکنی * با حرف زائد (ترك حظ فانی مصدرك مفعولنه
اضافتلریدر (بکنی فعل مضارع مفرد مخاطب (تدبیر بقا بودخی
مصدرك مفعولنه‌در (بقای جاودانی بیسانیه جاوید وجاودان ابدی
دیمکدر (محصول بیت) خوش اولدرکه فانینك حظنی ترك ایلیه سین
یعنی فانی یه میلی ترك ایده سین ابدی اولان بقانك تدبیرنی ایلیه سین
یعنی زاد آخرت تدارکنی ایلیه سین * کوشش بکنی وهرچه بتوان
دانست * دانی پس ازان هرچه بدانی بکنی * کوشش اسم مصدردر
سعی معناسنه (بتوان ده با زائده (دانست بونده مصدر در بیلمك
دیمکدر زیرا تواند بوی مضارعت واردر (دانی فعل مضارع مفرد
مخاطب (پس ازان اندن صکره یعنی بیلدکدن صکره دیمکدر
(محصول بیت) سعی ایلیه سین دخی هر نسنه که بیلمك ممکن اوله بیله سین
اندن صکره یعنی بیلدکدن صکره هرنه که بیلورسین ایلیه سین یعنی
بیلدیککله عمل ایلیه سین (عروض) بو رباعینك صدر وابتداسی
اخرب حشواولری مقبوض حشو ثانیلری مکفوف عروض وضربی
مجبوب بوعلتلر مکررا ومفصلا بیان اولندی * اسکندر رومی در
آوان جهانکیری بحیلهٔ تمام حصاری بکشاد وبویران کردن
فرمان داد * اسکندر معلوم اوله که غلطات عوامدندرکه حضرت

ذوالقرنينه اسكندر تسميه ايدرلر خطاى اخشدر ذو القرنينك اسم
شريفلرى عبد الله ابن الضحاكدر (وبعضيلر مصعب بن عبد الله
ديديلركه نبوت وولايتنده اختلاف واردر (وجيرى دركه يمندن
نشأت ايتمشدر ابراهيم عليه السلام ايله معانقه ايتمشدر وبانئ سد
يأجوجدر ملوك تبابعه نك اوليدر (اما اسكندر ناميله مسمى اولان
ايكا اسكندر يونانى ديرلر رومى دخى ديرلر يونانكه شمدى قره مان ديو
تسميه اولنور قونيه ولايتى سمتلريدر اومحلدن نام ونشان بولمشدر
رومى ديرلركه نشأنى عيناتابدر وبواولدركه ارسطاطاليس فيلسوف
انك وزيريدر وافلاطونك شاكرديدر جاهليتده قريب ظهور
ايتمشدركه ذوالقرنينله بينى بيك سنه دن زياده در وداراىي قتل ايتمشدر
ملوك فرسى ذليل قيلمشدر خلاصه بوايكيسنى فرق ايتميوب بردر دين
عوام خطاده واقع اولمشدر بردكلدر لكن ايكيسيده اسكندردر
دين اكثر علما تواريخه آشنا اولمدقلرى اجلدن سهو ايتمشلردر زيرا
قرآن كريمده مذكور اولان ولى بلكه نبى در اما اسكندرك كفرنده شبهه
وار وافظ اسكندر يونانيدركه الكسندر يادن مخففدر پادشاهلر پادشاهى
ديمكدر شهنشاه معناسنه (اوان جهانكيرى بيانيه (يا حرف مصدر (اوان
الف ممدوده ايله وقت وزمان ديمكدر (جهانكير وصف تركيبيدر جهان
طوتيجى يعنى تغلبى آثناسنده ديمكدر (بحيلة با حرف مصاحبت يا حرف
وحدت همزه حرف توسل (تمام حصارى يا حرف وحدت برحصارى
تمام ديمكدر (بكشاد فعل ماضى مفرد غائب آچدى يعنى فتح ايلدى
ديمكدر (بويران با حرف صله (داد فعل ماضى مفرد غائب ويردى
ديمكدر (محصول تركيب) اسكندر رومى تغلبى وقتنده برحيله ايله
برحصارى تماما فتح ايلدى وويران وخراب ايتمكه فرمان ويردى
يعنى امر ايلدى * كفتند در آنجا حكيمى است دانا وبرحل مشكلات
توانا ويرا طلب كردچون بيامد شكلى ديداز قبول طبع دور وطبع اهل
قبول ازوى نفور * دانا صفت مشبهه بلكن ديمكدر (حل مشكلات
مصدرك مفعولنه اضافتيدر (توانا بوده صفت مشبهه در قادر معناسنه
(ويرا وى حكيمه راجع را ادات مفعول (قبول طبع مصدرك فاعلنه
اضافتيدر (طبع اهل قبول بيانيه ولاميه (نفور جهول وزنى اوزره

مبالغه صیغه سیدر نفرت ایدیجی دیمکدر (محصول ترکیب) اسکندر
حصارك خرابیله امر ایدنجه دیدیلرکه بو محلده برحکیم واردر عالم
وحل مشکلاته قادر اسکندر اول حکیمی طلب ایلدی چونکه حکیم کلدی
برشکل کوردیکه طبیعتك قبولندن دور واهل قبولك طبعی اندن نفور یعنی
برشکل که طبیعت قبول ایتمز واهل قبول یعنی متحملینك طبعی اندن نفور
ایدیجی بویله برشکل کورنجه * کفت این چه صورت غریب وهیکل مهیب
است حکیم ازان سخن برآشفت وخندان خندان دران آشفتکی کفت *
(صورت غریب موصوفك صفتسه (هیکل مهیب ده بویله هیکل
بونده قیلافت معناسنه‌در مهیب قورقنج دیمکدر (آشفت فعل ماضی
مفرد غائب قارشدی دیمکدر یعنی پریشان اولدی حاصلی انفعال
ایلدی (بعض نسخه‌ده شکل مهیب واقعدر (خندان صفت مشبهه‌در
ایکنجی خندان تأکیددر (اشفتکی یا حرف مصدر کاف عجمی هاء
رسمیه‌دن بدلدر اول انفعالده دیمکدر (محصول ترکیب) اسکندر
حکیمی بوشکلده کورنجه دیدی بونه غریب صورتدر ونه قورقنج شکلدر
حکیم بوسوزدن پریشان اولدی انفعال ایلدی واول انفعالده کوله کوله
دیدی یعنی اول پریشانلق حالنده کوله رك دیدی زیرا برطرفدن
مغلوبیت و برطرفدن طعن اسکندر (قطعه) طعنه برمن مزن بصورت
زشت * ای تهی لزفضیلت وانصاف * مزن فعل نهی حاضر مفرد
صورت زشت بیانیه (محصول بیت) بنم اوزریمه طعنه اورمه یعنی بکا
طعن ایلمه صورت زشت ایله یعنی زشت صورتسین دیو بکا طعن ایلمه ای
فضیلت انصافدن تهی اولان کیمسه * تن بود چون غلاف وجان شمشیر
کار شمشیر میکند نه غلاف * غلاف قین معناسنه‌در (جان بونده
نفس ناطقه دیمکدر یعنی روح انسانی (شمشیر قلیچ (کار مبتدا کاف
عربیله ایش دیمکدر (میکند خبری نه حرف نفی (محصول بیت)
تن غلاف کبی اولدی یعنی غلاف کبیدر وجان شمشیردر ایشی شمشیر
ایدر ایش کورن شمشیردر غلاف دکل یعنی صورت زشت ایچون طعن
ایلمه زیرا تنده فضیلت اولمازقین کبیدر فضیلت روح انسانیده درکه
شمشیر کبیدر صورتك جانده مدخلی یوقدر (عروض) بو قطعه بحر
خفیف مخبون مقصور ومجزو درکه مکررا بیان اولندی فاعلاتن

مفاعلن

مفاعلن فاعلات در * دیکر کفت هر که وا خلق با خلق نه نکوست
پوست بر بدن زندان اوست چنان از وجود تنکنایی است که زندان
در جنب آن نزهتکاهیست کشاده * دیکر دخی دیمکدر (خلق خانك
ضمیله خوی معناسنه در با حرف مصاحبت (خلق فتح خا ایله مخلوق
(نه نکوست نیکو نیست دیمکدر ایودکلدر معناسنه (پوست بونده دری
دیمکدر (چنان انجلین دیمکدر (وجود خود بیانیه (تنکنایی یا حرف
وحدت تنکنای اسم مصدردر طارلق معناسنه (که حرف رابط
صفت (جنب یان دیمکدر نزد معناسنه (آنه اضافتی لامیه (نزدهتکاهی
یا حرف وحدت نزهتکاه کاف عجمیله ادات ظرف مکاندر نزهت
عمدن بعیداولمق معناسنه در واوتلی صولی یره دخی مصطلحدر نزهتکاه
اوتلی صولی یر حاصلی سیر وتماشا یری دیمکدر (کشاده اسم مفعولدر
آچق معناسنه (محصول ترکیب) حکیم اسکندره بو کلام حکمت
امیزی سویلدکدنصکره دخی دیدی یعنی بر کلامه دخی شروع
ایلدی ودیدی هر کیمک که خلق وخویی وطبیعتی خلق ایله ایو دکلدر
یعنی خلق ایله الفت وانسیت ایده مز بدخو یلغی سببینه انك دریسی
بدنی اوزره زنداندر کندی وجودندن انجلین بر طارلقده درکه زندان
انك یاننده بر آچق سیرانکاهدر یعنی بویله اولان کیمسه کندی وجودندن
بر رتبه ثقلتده درکه انك یاننده حبس خانه مفرح بر مسیره در (قطعه)
کسی که با همه کس خوی بد بکار برد * همیشه در کف صد غصه ممتحن
دانش * کسی یا وحدت (که حرف رابط صفت (با حرف مصاحبت
(خوی بد بیانیه (بکار برد با حرف صله کار ایش (برد فعل مضارع
باء عربك ضمیله ایلتر دیمکدر (کف صد غصه بیانیه ولامیه یوز
غصه الندهٔ دیمکدر (ممتحن افتعال بابندن اسم مفعولدر مبتلا معناسنه
(دانش شین ضمیر کسی یه راجعدر (دان امر حاضر مفرد بیل دیمکدر
(محصول بیت) بر کیمسه که جمیع خلق ایله بدخویی اینشه ایلتر یعنی
خلقه بدمعامله ایدر دائما یوز محنت الندهٔ مبتلا بیل یعنی بو خصلت
مذمومه ایله متصف اولان دائما نیجه نیجه کرداب بلا ومحنته مستغرق
اولور خلقی سببیله * مرو بشحنه که زندان مقام او کردان * چو پوست
بر تن بدخو بست زندانش (مرو فعل نهی حاضر کتمه دیمکدر (شحنه

صوباشی شهر ضابطی دیمکدر (با حرف صله (که حرف بیان (مقام او لامیه (کردان مصدر (که حرف تعلیل (بسست بس باء عربیله کافی معناسنه سین وتا ادات خبر کفایت ایدر بتشور دیمکدر (زندانش شین بدخویه راجعدر (محصول بیت) شحنه یه کتمه که انك مقامی زندان ایلکه یعنی بدخویی شکایت ایدوب حبسنه قالدرمق ایچون شحنه یه کتمه زیرا بدخویك تنی اوزره هر یسی اکا زندان یتر یعنی اکا زندان کندی وجودی کافیدر حاصل کلام حکیم کانه دیر که کرچه بنم صورتم زشتدر لکن صورت حسن صاحبی اولوب بدخو اولمدن امر بالعکس اولمق اولیدر زیرا بدخویه جهنمك بلکه وجودی زندان در عدم انسبتی سببنه بویله اولنجه بکا زشت صورتلکله طعن ایلمه دیو اسکندره خطاب ایدر حضرت جامی دخی بو قصه یی ایراد ایله اخلاق ذمیمه دن تنذیر ایدر (عروض) بو قطعه بحر مجتثدندر که اصلی مستفعلن فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن در که جمیع اجزاسنه خبن طاری اولمشدر (عروض) وضربنه قصر دخی کلمشدر مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولوب مجتث مخبون مقصور اولور * ودیکر کفت حسود همیشه در رنجست وبا پرورد کار خویش ستیزه سنج هرچه دیکرا از دهدوی نه پسندد وهرنه نصیب وی دل دران بندد * ودیکر کفت پریشانلق حالنده حکیم بردخی دیدی (با حرف مصاحبت پروردکاری کاف عجمیله رزاق معناسنه صفت مشبهه در اصلیبی دینکدر خدای تعالی یه اطلاق اولنور (خویشه اضافت لامیه یاخود اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر (ستیزه سنج وصفی ترکیبیدر بحسب اللغه عناد طارتیجی دیمکدر اما لجوج معناسنه استعمال اولنور (دهد فعل مضارع مفرد غائبدر فاعلی محذنده پروردکاره راجعدر (نپسندد فعل نفی مستقبل مفرد غائب بکنمز دیمکدر اما بونده استمز معناسنه در (بندد فعل مضارع مفرد غائب بغلر دیمکدر (محصول ترکیب) بو ایکی کلام پرعبردن صکره حکیم بنه دیدی حسود دائما زحمتده در وکندی پروردکاریله لج وعناد ایدیجیدر هرنه که غیریلره الله تعالی ویره انی بکنمز اعنی ویردوکنی استمز وهرنه که نصیبی دکل یعنی لایق اولمیه کوکلی اکا تعلق ایدوب بغلر یعنی میل ایدر (قطعه) اعتراضست بر احکام خداوند علیم * عادت مرد

حسد پیشه که خاکش بدهن * اعتراض افتعال بابندن مصدردر دخل وطعن معناسنه (احکام خداوند لامیه (احکام حکمك جمیعیدر (خداوند بحسب اللغه صاحب ومالك معناسنه اما بونده خدا دیمکدر قدیمه اضافتی موصوفك صفته در (قدیم اولی یوق دیمکدر بعض نسخهده جهاندار حکیم دوشمشدر (جهاندار وصف ترکیبی پادشاه معناسنه بنه خدا مرادیدر حکیمه اضافت بنه موصوفك صفته در اعتراضیت مقدم خبر (عادت مرد حسد پیشه مؤخر مبتدا (عادت مرد لامیه (مرد حسد پیشه بیانیه (حسد پیشه وصف ترکیبی (که حرف بیان (خاکش بدهن دعاء علیه در طپراق انك اغزینه اولسون دیمکدر (محصول بیت) خداوند قدیمك حکملرینه یا جهاندار حکیمك حکملرینه اعتراضدر حسد صفتلی یعنی حسود اولان مردك عادتی که طپراق اغزینه اولسون یعنی الله جانی السون * هرچه بیند بکف غیر فغانی دارد * که چرا داد بوی بی سبب آنرا نه بمن * بیند فعل مضارع مفرد غائب کورر دیمکدر (بکف غیر با حرف ظرف اضافت لامیه (بردارد فعل مضارع مفرد غائب قالدیرر دیمکدر (که حرف بیان (چرا نیچون دیمکدر (داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمکدر (بوی با حرف صله (وی ضمیر غیره راجعدر (بی ادات سلب (انرا را ادات مفعول (آن اسم اشارتدر چه به (نه حرف نفی ندار تقدیرنده سیاق قرینه سیله (بمن با حرف صله (محصول بیت) حسود هرنه که غیرك النده کوره فغان قالدیرر یعنی اه وفغان ایدر که نیچون اکا سبب سز اوشیئی ویردی بکا ویرمدی (حاصلی غیرك النده برشی کورسه کرك مال واولاد وجاه هرنه اولورسه اولسون اکا الله ویردی بکا نیچون ویرمدی دیو آه وفریاد ایدر بو ایسه افعال خدایه اعتراضدر الله تعالینك هر برایشنده نیجه بیك حکم ومصالحی واردر (لایسئل عما یفعل) در فعلنده هیچ بروجهله چون وچرا اولمز (حاصلی حکیم اسکندره دیرکه سنك بکا طعنك حسد کدن ناشیدر که خدای تعالی نیچون سکا بوقدر علم وفضلی ویردیکه لایق دکلسین وبکا ویرمدی دیوطعن در بو ایسه الله تعالی یه اعتراضدر (عروض) بوقطعه بحر رمل مسدسدر که صدر وابتدادن

ماعدا مخبون عروض وضربنه خبن دن صکره حذف دخی کلمشدر
بویله اولنجه بر مصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولوب
رمل مخبون مقصور اولور * دیکر کفت خرد مند ان کریم مال بر
دوستان * شمارند وبی خرد آن لئیم از برای دشمنان بکذارند *
خردمند ان الف ونون ادات جمعدر (خرد عقل دیمکدر (مند
ادات نسبت عقللی دیمك اولور (کریمه اضافت موصوفك صفتنه
(مال مبتدا (بر ادات صله (دوستان الف ونون ادات جمعدر (شمارند
فعل مضارع جمع غائبدر جمله سی خبر صایه لر دیمکدر اما بونده
نثار ایده لر دیمکدن کنایتدر (بی خرد آن بی ادات سلب الف ونون
ادات جمع عقل سزلر دیمکدر (لئیمه اضافت موصوفك صفتنه
لئیم الحق دیمکدر (برای ادات تعلیل (دشمنان الف ونون ادات جمع
(کذارند فعل مضارع جمع غائبدر ترك ایدرلر براغورلر دیمکدر
(محصول ترکیب) حکیم ینه بردخی دیدی یعنی کلمات سابقه یی
تقریردن صکره ینه سویلدی کریم اولان عقلالر مالی دوستلرینه
ایثار ایدرلر یعنی حال حیاتنده بخش ایدرلر والحق اولان عقل سزلر
دشمنلر ایچون ترك ایدرلر یعنی وفاتنده اعدایه قالور (قطعه)
هرچه آمد بدست مرد کریم * همه در پای دوستان افشاند * (در
حرف صله (افشاند فعل ماضی مفرد غائب صاچدی یعنی ایثار
ایلدی دیمکدر (محصول بیت) کریم اولان مردك الینه هرنه کلدیسه
یعنی الینه کیرن نقود واشیایی جمله دوستلرك ایاغنه صاچدی یعنی
انلره اهدا وتقدیم ایلدی یا انلرك یولنه صرف ایلدی * وانچه
اندوخت سفله طبع لئیم * بعد مرك از برای دشمنان ماند * اندوخت
فعل ماضی مفرد غائب قازاندی یعنی ادخار ایلدی (سفله طبع
ترکیب توصیفیدر الحق طبیعتلی دیمکدر (لئیمه اضافت موصوفك
صفتنه در (مرك اولوم معناسنه اسمدر (ماند فعل ماضی مفرد غائب
قالدی دیمکدر (محصول بیت) دخی لئیم اولان الحق طبیعتلی اول
نسنه یی که ادخار ایدوب قزاندی اولومندن صکره دشمنان ایچون
قالدی (حاصلی حکیم اسکندره خطاب ایدوب دیرکه کریم الطبع
اولان مالنی ایثار وانفاق ایدر لئیم النفس ادخار وجمع ایدر ودشمنه

قالور بونصايح كه ذكر اولنـدى واولنه جق جمله خطـاب عامدر
يعنى حضرت جامى قصه‌دن حصه طريقيـله حاضرين وغائبينه
وعظ وپنـد بيورر نته كيم ديباجه ده تا حاضرانرا داستـانى وغائبانرا
ارمغانى باشد بيورمشـيدى (عروض) بوقطعه بحر خفيفدر كه بعينه
طعنه برمن قطعه‌سى كبيدر * ديكر كفت باخرد اين در هزل وفسوس
آويختن آبروى بزركى ريختن است وغبار ذلت وخوارى انكيختن *
با حرف صله (خرد ان خردك جمعيدر (خرد ضم خاء معجمـه ايله
وسكون را ودال ايله اوفق ديمكدر بونده همرتبه اولميلردن عبارتدر
(در زائد (هزل مسخره‌يه آلمق معنـاسنه (فسوس فانك ضميله عطف
تفسير يدر (اويختن اصمق معناسنه‌در بونده تعلق ايتدرمه‌دن عبارتدر
(آب روى عرض ووقار معناسنه‌در (بزركى يه اضافت بيانيه (يا حرف
مصدر (ريختن مصدردر دوكمك معناسنه (غبار ذلت بيـانيه (خورى
يا حرف مصدر (انكيختن مصدردر قوپرمق معناسنه (محصول تركيب)
حكيم اسكندره خطـابا ينه ديدى اوفاقلره يعنى همرتبه اولميـلره
هزل وفسوس تعلق ايتـدرمك يعنى انلره مسخره لق اسنـاد ايتمك
اولولغك عرض ووقارينى دوكمكدر يعنى ضايع ايلمكدر (با زائد اولوب
درصله اولمق دخى جائزدر معنى اوفاقلرى هزل وفسوسه تعلق
ايتدرمك يعنى انلرى تمسخر ايلمك ديمك اولور (و با مصاحبت اولوب
در حرف ظرف اولمق يعنى كندى معنـالرنده اولمقده جائزدر معنى
اوفاقلر ايله هزل وفسوسده تعلق ايتمك يعنى انلرله مسخره لق ايتمك
ديمك اولور تدبر فاختر ماشئت لكن الاخير اولى (قطعه) اى كه بر سفله
مى درى جامه * نام ترسم بكركيت برود * اى كه اى كس كه تقديرنده
(اى حرف ندا (كه حرف رابط (بر حرف استعلا (سفله سينك ضميله
وفانك سكونيله الحق ديمكدر (مى ادات حال (درى فعل مضـارع
مفرد مخـاطب ييرتارسين ديمكدر (جامه مفعول صريحى (ترسم فعل
مضارع متكلم وحده (بكركيت تاء خطاب معنـاده نامه مقيد در
(كركى يا حرف مصدر كرك قورد ديمكدر (برود فعل مضارع مفرد
غائب (محصول بيت) اى كيمسـه كه سفله اوزره جامه ييرتارسين
قورقرم كه سنك اسمك قوردلق ايله كيدر يعنى فقرانك جامهٔ درونى

بیرتان یعنی قابین قیران (حاصلی هزل واستهزا ایدن کیمسه خوف ایدرمکه امسنک خاطر شکنلکله اشتهار بولوز ظالم دیو مشهور ومتعارف اولورسون کرچه بو بیتدن ظاهر اولان معنی ای کیمسه که ظلم وجور ایدرسین قورقرم که نامک ظالملکله مشهور اولور دیمک اولی وانسب کورینورنته کیم شمعی دخی بویله دیمش لکن محله مناسب اولمدیغی اظهر من الشمس وابین من الامس در تأمل تدبر تفطن تنـل * مشو افسوس پیشه باخردان * ورنه فر بزرکیت برود * مشو نهی حاضر مفرد اولمه دیمکدر (افسوس پیشه ترکیب توصیفی سخریه صنعتلی یعنی مستهزی اولمه دیمکدر (با حرف مصاحبت (ورنه یوخسه دیمکدر (فر بزرکیت بیانیه ولامیه (فر بونده رونق معناسنه در (بزرکی یا حرف مصدر تا ضمیر خطاب (محصول بیت) اداني ایله هزل وسخریه صنعتلی اولمه یعنی انلرله ملاعبه وملاطفه ایتمه یوخسه اولولغك رونق وشوکتی کیدر (عروض) بوقطعه عینیله سابق کیدر لکن عروض وضرب بنده مغایرت واردر تفطن * دیکر کفت هرکه شیوهٔ مشت زنی بردست کیرد درلکدکوب زبردستان بمیرد * هرکه هرکس که تقدیرنده (شیوهٔ مشت زنی بیانیه (شیوه هاء رسمیله طریق معناسنه در (یا حرف مصدر (مشت زن وصف ترکیبیدر معلوم اوله که مشت زنلکی سودی مرحوم شرح کلستاننده نقل وبیان بیورمش وغرابیاتدن دیو کندینك مصادفت ایتدیکی برفنج کشی بی رأی العین کوردم دیو نقل ایدر لکن الحالة هذه اهالی غلمانان اندرون همایون جهانبانیده بو صنعتی بیلنلر ازدر خصوصا صغرسنده چراغ اولوب پرورده سرای اولنلر غایة الغایه مهارت کسب ایتمشلردر حقیقتده او کرنه جك چوق شیوه وحیلی واردر (اما بونده قهر وغلبه وتسلطدن کنایتدر (بردست کیرد بحسب اللغه ال اوزره طوته دیمکدر اما بونده عادت وخوی ایدینه دیمکدن کنایتدر (لکدکوب وصف ترکیبیدر دیمه اوریجی یاخود طبنجه یعنی سیلی اوریجی دیمکدر بودخی برصنعتدر که خادمان حرم همایونه مخصوصدر که انلر طواشی وزنکیلردر بینلرنده قیلامه وطبنجه اطلاق ایدرلر که برآدمه اورسه البته دوشرهله لامحالة سراسیمه اولور (زبردستانه اضافت لامیه

لز بردست الی اوسنلی معنـاسنه وصف ترکیبیدر قوی الاقتـدر بر
دیمکدر الف ونون ادات جمــدر (بمیرد فعل مضارع مفرد غائب
اولور یعنی هلاك اولور دیمکدر (محصول ترکیب) حکیم دانا بردفعـه
دخی دیدی هر کیمکه مشت زنلك طریقه سنی عادت وخوی ایدینه
یعنی ظلمی پیشه اتلیه قوتلی لرك دیمه سی و یاسیلی سنده هلاك اولور
یعنی خدای تعـالی اکا کندندن قوی یی تسلیط ایدر (بعض نسخه ده
مثنات تحتانیله زیردستان واقعدر الی آلتلی معناسنه وصف ترکیبیدر که
ضعفا دیمك اولور معنی ضعیفلرك طبنجه سنده هلاك اولور دیمکدر
یعنی باری تعـالی اکا امیـد ایتمدیکی برضعیف مخلوقی مسلط قیلور
نته کیم نمرود ایله پشه کبی والان مشاهددر مار ایله مور و پیل ایله موشی
فاعتبروا یااولی الابصار لکن نسخهٔ اولی مراددر (قطعه) دلا کوش کن
از من این نکتـه خوش * که ماندست درکوشم از نکته دانان *
(دلا الف حرف ندا ای کوکل دیمکدر (کوش کن بحسب الاستعمال
دکله دیمکدر (نکته ضمنده نتیجه فوائدی مشتمله اولان کلامه دیرلر
(خوش بونده ابو معنـاسنه در (که ادات تعلیل (ماندست قالمشدر
معنـاسنه در (مانده ماضیدن قسمدر (درکوشم در حرف ظرف (کوش
کاف عجمینك ضمیله قولاق دیمکدر بونده زهن معنـاسنه در (نکته دان
وصف ترکیبیدر (نکته بلیجی یعنی حکما وعلما (الف ونون ادات جمعدر
(محصول بیت) حضرت جامی کندو به خطاب طریقیله عامه یه خطاب
ایدوب بیورر که ای کوکل بو خوش نکته یی بندن دکله یعنی بو لطیف
کلامی دکله زیرا نکته دان اولان علما وحکمادن بنم قولاغمده قالمشدر
یعنی ذهنمده انلردن یادکار قالمشدر * که هرکس کشد تیغ نامهربانی *
شود کشتهٔ تیغ نامهربانان * که حرف بیـان (هرکس هرکس که
تقدیرنده (کشد کاف عربینك فتحیله چکرمعناسنه فعل مضارع مفرد
غائب (کشته تیغ نامهربانان بیانیه ولامیه در (کشته کاف عربینك
ضمیله اسم مفعولدر مقتول معنـاسنه (الف ونون ادات جمــدر
(محصول بیت) خاطرمده فلان نکته بودر که هر کیمسـه که شفقت
ومرحمت سزلك قلیجنی چکدی یعنی ظـلم وجوره مائل اولدی
شفقت سزلك قلیجنك مقتولی اولور یعنی عاقبت اوده کنـدی کبی

برظالمه دوش اولوب هلاك اولور (عروض) بو قطعه بحر تقارب‌دندر
وجميع اجزاسی سالم كه برمصراعی فعولن فعولن فعولن فعولن در
* چو اسكندر كوش خويش ازان جواهر حكمت پريافت دهانش را
چون كوش خود پرجواهر كرد وعنان از خرابی آن حصار برتافت *
چو ادات تعليل (كوش خويش لاميه (جواهر حكمت بيانيه (پريافت
طلو بولدی ديمكدر (دهانش شين ضمير حكيمه راجعدر (چون
ادات تشبيه (كوش خود لاميه (كرد فعل ماضی (عنان دیزكين
ديمكدر (خرابی آن حصار لاميه (خرابی‌ده يا حرف مصدر (برتافت
فعل ماضی مفرد غائب متعدی معناسنه دوندردی دیزكين دوندردی
ديمك رجوع‌دن كنايه‌در (محصول تركيب) چونكه اسكندر حكيمك
سويلديكی حكمت جوهرلرندن قولاغنی طلو بولدی يعنی كلام كوهر
بارلرندن حفظ ايلدی وكندنده متأثر بولدی حكيمك اغزينی كندی
قولاغی كبی پرجواهر ايلدی يعنی جددن ير ون احسان ايلدی
واول حصارك خراب‌لغندن يعنی خراب اتمكدن عنان چوير وب
رجوع ايلدی (حاصلی حصارك خراب اولمسندن نهی ايلدی
(حكمت) افريدون كه در زمين شفقت جز تخم نصيحت نكشت
بفرزندان خود اين توقيع نوشت كه صفحات ايام صحيفهٔ اعمارست
دران منويسيد جز انچه بهترين اعمال وآثارست * (افريدون فتح
همزه وسكون فا ايله وهمزه‌سز فانك كسری وفتحی‌له ملوك سالفه‌دن
برعظيم ملكك اسميدر كه ضحاكك ماريی قتل ايدوب يرينه جلوس ايلدی
كذا فی شاهنامهٔ فردوسی بعضيلر اختلاف ايدوب همزه ايله اولور ايسه
نوح عليه السلامك ياخود ذوالقرنينك اسميدر ديديلر (كه حرف بيان
(زمين شفقت بيانيه (جز تخم نصيحت‌ده بيانيه‌لردر (نكشت فعل نفی
ماضی مفرد غائب كاف عجمك كسری‌له اكمدی ديمكدر (بفرزندان خود
لاميه با حرف صله فرزند اوغل ديمكدر (توقيع تفعيل بابندن مصدردر
بحسب اللغه يازی لوزره علامت يازمقدر وزمره مزده اكا خط شريف
ديرلر پادشاه مكتوبی ديمكدر (نوشت يازدی ديمكدر فعل ماضی مفرد
غائب يعنی خط يازدی حاصلی وصيت نامه يازدی (صفحات ايام لاميه
صفحات صفحه‌نك جمعيدر جانبلر ديمكدر صحيفه كتاب معناسنه يعنی

دفتر دیمکدر (اعماره اضافت لامیه اعمار عمرلك جمعیدر (منو یسید فعل
نهی حاضر جمع مفرده مثبتی نو یسید کاور نو یسیدن دن یازمیکز دیمکدر
(بهترین به هاء اصلیه ایله ایو دیمکدر تر ادات تفضیل یا ادات نسبت
نون حرف تأکید (اعماله اضافت لامیه (اعمال عملك جمعیدر (آثار اثرلك
جمعیدر (نشان علامت معناسنه (محصول ترکیب) افریدون که یعنی
ملوك فارسدن اولان پادشاه یا حضرت نوح علیه السلام یا حضرت
ذوالقرنین معظم ایاما کان شفقت ومرحمت زمیننده نصیحت وپند
تخمندن غیری اکدی یعنی عدل وانصاف اراضیسنده دائما پند
ونصیحت زراعت ایدردی کندی اولادلرینه بو نصیحت نامه یی یازدیکه
ایاملك یعنی زمانلك جانبلری یعنی هر طرفی عمرلر دفتریدر اول دفتره عمللرك
واثرلرك غایة الغایه اعلاسنك غیری شی یازمیکز یعنی اعمال خیره وآثار
حسنایه سعی ایدیکز دیو نصیحت ایدردی (قطعه) صفحهٔ دهر بوده
دفتر عمر همه خلق* این چنین کفت خردمند چو اندیشه کماشت* صفحهٔ
دهر لامیه دهر دالك فتحیله بو عالمدر (دفتر عمر همه خلق لامیه لردر
این چنین بو نجلین دیمکدر (خردمند عقللی دیمکدر (چو ادات تشبیه
(کماشت فعل ماضی مفرد غائبدر حواله ایلدی دیمکدر اما بونده اندیشه
کماشت فکر ایلدی دیمکدر (محصول بیت) جمیع خلقك عمرینك دفتریدر
عالمك صفحه سی یعنی صفحهٔ عالم عمر دفتریدر بونجلین دیدی یعنی
صفحهٔ عالم دفتر اعماردر دیدی یاخود بیت آتی یی دیدی چونکه عاقل
اندیشه ایلدی یعنی خردمند تفکر ایدوب بو کلامی سویلدی یاخود
بو بیتی سویلدی اوله کوره بیت آتی شرط محذوفه جواب اولور یعنی
عاقل بویله دیدیسه خرم انکس که الخ ثانیه کوره مقول قول اولور یعنی
عاقل خرم انکس که قولنی سویلدی * خرم انکس که برین دفتر پاك
ازهمه حرف* رقم خیر کشید واثر خیر کذاشت *خرم خاء معجمه نك ضمی
ورانك فتحی وتشدیدیله ایو طالعلی دیمکدر (که حرف بیان (برین با حرف
صله دفتر پاك بیانیه (رقم نشان معناسنه (خیره اضافت بیانیه یا لامیه
(کشید فعل ماضی مفرد غائب چکدی دیمکدر (اثر خیر رقم خیر کبی اثر
علامت دیمکدر (کذاشت براقدی یعنی وضع ایلدی (محصول بیت)
ایو طالعلی اول کیمسنه در که بو جمیع حرفدن پاك اولان دفتره یعنی حرف

خبر وحرف شمردن پالیه وطاهر لولان حالمه خبر رقمی یعنی خبر نشانی
چکدی وخبر علامتی وضع ایلدی (عروض) بو قطعه بحر رملدندر که
صدر وابتدادن ماعداسی مخبونلردر وعروض وضربنه خبن دنصکره
قصر دخی طاری اولمشدر فاعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حکمت) یکی
از حکما گفته است چهل دفتر در حکمت نوشتم ولیکن منتفع نگشتم چهل
کلمه ازان اختیار کردم ازان نیز بهره بدست نیاوردم وچهار کلمه ازان
برگزیدم دران یافتم آنچه میطلبیدم (چهل وچل جیم عجمینک کسریله
بر معنایه در که قرق دیمکدر (نوشتم فعل ماضی متکلم وحده یازدم دیمکدر
(بان باحرف مصاحبت منتفع افتعال بابندن اسم فاعلدر انتفاع ایدیجی
یعنی فائده منددیمکدر (نگشتم فعل ماضی متکلم وحده کاف عجمینک
فتحیله اولمدم دیمکدر (اختیار افتعال بابندن مصدردر اوزنده ولمک
معناسنه (کردم فعل ماضی متکلم وحده (نیز دخی دیمکدر (بهره هاء
رسمیله نصیب معناسنه (بدست باحرف صله (نیاوردم فعل نفی ماضی
متکلم وحده کتورمدم دیمکدر بهره بدست نیاوردم فائده مند اولمدم
دیمکدر (چهار جیم عجمینک کسریله چار کبی درت معناسنه در (برگزیدم
فعل ماضی متکلم وحده کاف عجمینک ضمیله انتخاب ایلدم دیمکدر (یافتم
فعل ماضی متکلم وحده (میطلبیدم می ادات حکایه طلبیدم فعل ماضی
متکلم وحده ارار ایدم دیمکدر (محصول ترکیب) حکمادن بری دیمشدر
حکمنده قرق کتاب یازدم وانکله فائده مند اولهمدم یعنی اوقرق کتابدن
انتفاع ایدهمدم اوقرق کتابدن قرق کلمه اختیار وتمییز ایلدم اندن دخی
نصیب اله کتورهمدم یعنی فائده مند اولمدم واو قرق کلمه دن درت کلمه
انتخاب ایلدم انده بولدم هرنه که ارار ایدم یعنی نه استدم ایسه انده
بولدم حاصلی قرق کتاب حکمنده اولان بو درت کلمه ده بولدم * اول انکه
زنانرا چون مردان محل اعتماد مگردان زیرا که زن اگرچه از قبیلهٔ
معتمدان اید ازان قبیل نیست که معتمد را شاید * زنان عورتلر دیمکدر که
الف ونون ادات جمعدر (را ادات صله (چون ادات تشبیه (محل
اعتماد ظرفک مظروفه اضافتیدر اعتماده محل دیمکدر (اعتماد افتعال
بابندن مصدردر بحسب اللغه طایانمق معناسنه اما بو یله یرلرده کتم
سر وسایر اوبور وخصوصی سپارش ایتمکه دیرلر (مگردان نهی حاضر

مفرد ایله دیمکدر (زیرا که ادات تعلیل (قبیلهٔ معتمدان بیانیه قبیله
برجماعته دیرلر که بر بابادن اوله یعنی سلسله لری براوله (معتمد اسم مفعولدر
افتعال بابندن الف نون ادات جمعدر (آید فعل مضارع مفرد غائب
کلمه دیمکدر (قبیل بونده نوع معناسنه در (معتمد را ادات صله
یا حرف مصدر (شاید فعل مضارع مفرد غائب کرك یعنی لایق اوله
دیمکدر (محصول ترکیب) درت کلمه دن اولکی اون نسنه درکه عورتلری
اعتماده محل ایلمه یعنی انلری یار وفادار عد ایلیوب امور یکی واسرار یکی
سپارش ایلمه زیرا که زن اکرچه معتمدلر قبیله سندن کله یعنی صاحب وفا
اولادندن اولورسه ده اول قبیلدن دکلدر که اعتماد واسناد اولنمغه
لایق اوله یعنی هر نقدر آدم اولادیده اولسه کندویه اعتماد اولنماز
ازقبیلهٔ معتمدانك معناسی ظاهرا اعتماده یرایه دیین قبیله نك معناسنی
بیلور قبیلدن دکل ایمش (قطعه) عقل زن ناقصست ودینش نیز *
هرکزش کامل اعتقاد مکن * عقل زن لامیه ودینش شین ضمیر زنه
راجعدر نیز دخی دیمکدر (محصول بیت) زنك عقلی ودینی ناقصدر بروقت
انی کامل اعتقاد ایلمه حاصلی انلر ناقصات العقل والدیندر کامل اعتقاد
ایلیوب اعتماد ایلمه زن لفظی واکا ارجاع اولنان ضمایر مفرد ایراد
اولنمق ضرورت وزن ایچوندر زیرا جمع محلی ایدی یاخود جنس زن
دیمکدر * کر بدست ازوی اعتبار مکیر * ورنکو بروی اعتماد مکن *
(کر ادات شرط اکردن مخفف (بد کتو دیمکدر خبر مبتداسی محذوف
تقدیری کر ان بدست آن زنه اشارتدر (وی ضمیری بده راجعدر (مکیر نهی
حاضر مفرد طوتمه دیمکدر (ور واکردن مخففدر نکو نکوست تقدیرنده در
ایو دیمکدر (محصول بیت) اکر اول زن بد ایسه اندن اعتبار طوتمه
یعنی کتولکنه اعتبار ایلمه واکر ایو ایسه اکا اعتماد ایلمه حاصلی نه شرینه
اعتبار ایله ونه خیرینه (عروض بو قطعه بحر خفیفدندر که کرار امر ارابیان
اولندی بر مصراعی بعد الزحاف فاعلاتن مفاعلن فعلن در * دوم انکه
بمال مغرور مشو اکر بسیا بود زیرا که عاقبت پایمال حوادث روزکار شود *
دوم درت کلمه دن ایکنجیسی (بمال با حرف صله مغرور اسم مفعولدر
(مشو نهی حاضر مفرد اولمه دیمکدر (بسیار باء عربینك کسری وسینك
سکونیله چوق دیمکدر (پایمال حوادث روزکار بیانیه ولامیه روزکار زمان

دیمکدر (حوادث حادثه‌نك جمعی فتن روزکاردن عبارتدر پایمال مرکبدر پای ایله مالدن حور وحقیر معناسنه (محصول ترکیب) حکم ار بعددن ایکنجیسی اولدر که ماله مغرور اولمه اکر چوق دخی اولورسه زیرا که عاقبت وانجام کار زمانه‌نك حوادثنك پایمالی اولور یعنی زمانه‌ده ظهور ایدن فتنك خور وحقیری اولور (حاصلی زمانه انی بر قیافته قور که نعوذ بالله نان پاره یه محتاج و بر دیلم اتمك بوله‌میوب آج اولور (رباعی) مغرور مشو بمال چون بیخبران * زیرا که بود مال چو ابر کذران * بیخبران بی ادات سلب الف نون ادات جمع خبرسزلر یعنی جاهلر دیمکدر (چو ادات تشبیه (ابر بولوت دیمکدر عربجه سحاب (کذرانه اضافت بیانیه (کذران صفت مشبهه کچه کن دیمکدر (محصول بیت) ماله مغرور اولمه جاهلر کبی زیرا که مال کچه کن بولوت کبی اولور حاصلی مال دنیا سریع الزوالدر انکله غرور روا دکلدر * ابر کذران اکرچه کوهر بارد * خاطر ننهد مرد خردمند بران * بارد فعل مضارع مفرد غائب باریدندن بونده باراند معناسنه یاغدرر دیمکدر (ننهد فعل نفی مستقبل مفرد غائب قومز دیمکدر (مرد خردمند موصوفك صفته اضافتیدر (آن اسم اشارتدر ابر کوهر باره (محصول بیت) کچه کن بولوت اکرچه کوهر یعنی در یتیم یاغدررسه خاطر قومز یعنی میل ایلمز عاقل اولان مردانك او زرینه یعنی عاقل اکا اعتبار ایلمز حاصلی برشی که سریع الزوال اوله عاقل کیمسه اکا اعتبار واعتماد ایلمز نقدر ذی قیمت ایسه ده مال دنیا دخی بویله‌در (عروض) بور باعینك صدر وابتداسی اخرب حشولری مکفوف عروض وضرب اهتم برمصراعی مفعول مفاعیل مفاعیل فعول اولوب هزج اخرب مکفوف اهتم اولور (سوم انکه اسرار نهان داشتنی خودرا باهیچ دوست درمیان منه زیرا که بسیار باشد که در دوستی خلل افتد وبدشمنی بدل کردد * سوم درت کلمه‌دن اوچنجیسی (اسرار نهان بیانیه (داشتنی یا حرف نسبت داشتن مصدر طوتمق (خوده اضافت لامیه (را ادات تخصیص کندینك کیزلی طوتولمغه منسوب اولان یعنی کیزلیه جك سرلرینی دیمکدر (با حرف مصاحبت (درمیان اورته یه دیمکدر (منه نهی حاضر قومه دیمکدر (بسیار باشد چوق اولور معناسنه (در حرف صله (دوستی یا حرف مصدر (خلل

رخنه وزیان دیمکدر (افتد فعل مضارع مفرد غائب واقع اولور دیمکدر افتیدن دن یا افتادن دن زیرا مصدر دالینك ماقبلنده الف اولسه حذف اولنور (وبدشمنی باحرف صله یا حرف مصدر (کردد فعل مضارع مفرد غائب اولدر دیمکدر یصیر معناسنه (محصول ترکیب) حکم ار بعده‌ن اوچنجیسی اولدرکه کند وکك کیزلی طوتیله جق سرلرینی هیچ دوستله اورته یه قومه یعنی دوستنه دخی افشای سرایلمه زیرا چوق اولورکه دوستلغه خلل واقع اولور یعنی دوستلق فسخ اولوب ودشمنلغه مبدل اولور یعنی تحویل اوار (قطعه) ای پسر سری کش ازدشمن نهفتن لازمست * به که ازافشای آن بادوستان دم کم زنی * ای حرف ندا (سری یا حرف وحدت (کش که اش دن مخففدر که حرف رابط صفت شین ضمیر سره راجعدر (نهفتن نونك وهانك ضمه‌لریله مصدردر کیزلمك معناسنه سری مبتدا لازمست خبری (به هاء اصلی ایله وبانك کسریله ایو دیمکدر (افشای ان لامیه باحرف مصاحبت (دم دالك فتحیله نفس دیمکدر (کم کاف عربینك فتحیله آز دیمکدر وکلی نفیدن عبارتدر (زنی فعل مضارع مفرد مخاطب اورەسین دیمکدر نفس اورمه سویلمه دن کنایتدر (محصول بیت) ای اوغل برسرکه انی دشمندن کیزلمك لازمدر یکدر که انك افشاسندن دوستلرایله مصاحبت ایتمیه‌سك یعنی دشمندن صاقلنه جق سری دوسته دخی سویلمیه‌سك * دیده ام بسیارکز سیرسپهر کج نهاد * دوستان دشمن شوند ودوستیها دشمنی * دیده ماضیدن مقدمدر (میم ضمیر متکلم کورمشم دیمکدر (کز که حرف بیان (سیر بونده حرکت ودور معناسنه‌در (سپهر سینك کسریله فلك معناسنه‌در (کج نهاد وصف ترکیبیدر اکری طبعلی دیمکدر سیرك سپهره لامیه سپهرك کج نهاده بیانیه کج کاف عربك فتحی وجیم عجمله اکری دیمکدر زاء عجمله کژ دخی بویله: نهاد بونده طبیعت دیمکدر دوستان مبتدا (دشمن شوند خبری الف نون ادات جمع شوند فعل مضارع جمع غائب اولورلر دیمکدر (دوستیهاها ادات جمع یا حرف مصدر دوستلقلری دیمکدر (دشمنی مقدر فعلك مفعولی تقدیری شود دشمنی یا بنه حرف مصدر (محصول بیت) بو بیت بیت اوله مربوطدر ومقام تعلیل‌ده‌در دوستلره سریکی سویلمك یکدر زیرا چوق

کورمشم که کنج نهاد اولان فلکك حرکت وجنبشندن دوستلر دشمن اولور لر ودوستلقلری دشمنلق اولور (عروض) بو قطعه بحر هزج مثمندر عروض وضربندن ماعدا اسالم انلر مقصور که فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور * چهارم آنکه جز علمی رافرنکیری که بترك ان بره مندمیری از فضولی بکر بز وانچه ضرور یست دران آویز * (علمی یا حرف وحدت نوعیه (را ادات مفعول (فر نکیری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب معنای لازمی تحصیل ایتمیه سك دیمکدر (که حرف رابط صفت (بترك آن لامیه با حرف سبب برمندبره باء عربینك وزانك فتحه لریله وهاء رسمیه له کاه معناسنه در مند ادات نسبت کاهلی دیمکدر (میری فعل مضارع مفرد مخاطب اولورسك دیمکدر (فضولی یا حرف مصدر زیاده للسه معناسنه (بکریز امر حاضر مفرد قاچ دیمکدر (آویز الف ممدوده ایله فعل امر حاضر مفرد یاپش دیمکدر (محصول ترکیب) درت کاه دن دردنجیسی اولدر که شول برعلمك غیری یی تحصیل ایتمیه سك که انك ترکی سببیله کاهکار اولوب فوت اوله سك یعنی ترکیله معاقب اوله جغك علمدن غیری تحصیل ایله زیاده لکندن قاچ یعنی لازم اولمیان علمدن اجتناب ایله واول علم که ضرورییدر یعنی تحصیلی لازمدر اکا یاپش یعنی تحصیل ایله وموجبیله عمل ایله (قطعه) علمی که ناکزیر تو باشد بدان کرای * وازاکزان کزیر بود جست وجو مکن * (علمی یا حرف وحدت (ناکزیر ضروری دیمکدر (زیرا کزیر کاف عجمك ضمی وزاء معجمه وراء مهمله ایله ضرورتسز دیمکدر بدکی ادات نفی یعنی ناداخل اولنجه ضرورت معناسنی افاده ایدر لابدکبی (تو یه اضافت لامیه (بدان یا حرف صله (کرای امر حاضر مفرد میل ایله دیمکدر وازارا ادات مفعول آن اسم اشارتدر علمه کزیر ضرورتسزدیمکدر (جست وجو عطف تفسیریدر طلب معناسنه (مکن نهی حاضر مفرد (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر برعلم که سکا ضروری اوله یعنی لازم اوله اکا میل ایله واول علم که اندن ضرورتسزلکك اوله یعنی لازم اولمیه طلب ایله یعنی سعی ایله * واندم که حاصل تو شود علم ناکزیر غیر از عمل بموجب آن آرزو مکن * آندم اول وقت (که حرف بیان (حاصل تو لامیه (علم ناکزیر بیانیه (بموجب آن لامیه باحرف

مصاحبت (موجب افعال بابندن اسم فاعلدر (آرزو استمك دیمكدر
(محصولیت) واولدم كه ضروری علم سكا حاصل اوله یعنی لازم
علمی تحصیل ایلدك انك موجب ومقتضاسیله عملدن غیری استك ایلمه
علم ضروریدن مراد تفسیر وحدیث وفقه و بونلرك آلاتی بونلری
تحصیل ایله وموجبیله عمل ایله دیمكدر (عروض) بو قطعه بحر
مضارعدندر كه اصلی مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن كه هزجله
رملدن مركبدر صدر وابتدا اخرب حشولر مكفوف عروض
وضرب محذوف كه مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولور بو مضارع
اخرب مكفوف محذوف اولور (حكمت) ابن مقنع كوید كتب خانهٔ
حكماء هندرا برصد شتر بار می كردند ملك ازایشان استدعاء اقتصار
كردبده شتر آوردند وبتكرار استدعا بر چهار كلمه قرار كرفت *
(ابن مقنع حكمادن برینك كنیه سیدر كه ما وراء النهرده دعوی
نبوت ایلدی وكوه صیامده برقو یودن حكمت ایله ماه اظهار
ایلدی ودرت شهری روشن ایلدیكه انكا ماه نخشب وماه سیام
وماه كاشغر وماه مزور وماه مقنع دیرلر (پس علمادن بركیمسنه دینین
تعبیرده خطا ایلمش (كتب خانهٔ حكماء هند لامیه ویبانیه (را
ادات مفعول (شترشین معجمه نك وتانك ضمیله دوه معناسنه (بار یونده
یوك عربجه حمل (می ادات حكایه (كردند فعل ماضی جمع غائب
(استدعا استفعال بابندن مصدر در بونده طلب ورجا معناسنه ذر
(اقتصاره اضافتی مصدرك مفعولنه ذر (اقتصار افتعال بابندن
مصدر ازالتمق معناسنه (بده باحرف صله (ده دالك فتحی وهاء اصلی ایله
اون دیمكدر (آوردند فعل ماضی جمع غائب كتوردیلر بونده تنزیل
ایتدیلر دیمكدر (وبتكرار استدعا بیانیه (باحرف مصاحبت (كرفت
فعل ماضی شارح استدعاء اقتصار یرینه استدعا كرد در اقتصار كردن
یازمش وبتكرار استدعا یرینه دیكربار استدعا یازمش اكثر نسخه لره
مخالف یازدیغندن ماعدا بی وجه اطناب ایلمش (محصول تركیب)
ابن مقنع دیر یعنی نقل ایدر هند حكماسنك كتب خانه سنی یوز دوه یه
یوكلرلردی پادشاه ازالتمق رجا ایلدی یعنی خفتنی طلب ایلدی
اون دوه یه ایندردیلر واستدعانك تكرلریله یعنی تكرار تخفیفی رجا

ایچکله درت کلمه اوزره قرارطوتدی حاصلی یوزده‌یوکی کتب حکمتی
درت کلمه یه ایندردیلر که کتب خانهٔ حکمتی جامع ومفیددر * نخستین
دردلالت پادشاهان بعدالت * نخست نونک وخانک ضمه لریله اول
دیمکدر (یا ادات نسبت ونون حرف تأکیددر اولکی دیمک اولور
(دلالت پادشاهان مصدرک مفعولیدر (بعدالت (با حرف صله
(محصول ترکیب) درت کلمهٔ جامعک اولکیسی پادشاهلری عدالته
دلالت ایلمکدر (مثنوی) چو گردد شاه عالم عدل پیشه * شود
آسایش که مه همیشه * چو ادات تعلیل (گردد کاف عربیله ایلیه
دیمکدر کاف عجمیله اوله بری کردندن و بری کردیدندن مشتقدر
(شاه عالم ایکی صورتده فاعلدر اضافتی لامیه صورت اولی یه کوره
(عدل مفعول اولی (و پیشه ثانیسی صورت ثانیه کوره عدل پیشه
وصف ترکیبی اولمرق مفعول صریحی (شود فعل مضارع مفرد غائب
(آسایش الف ممدوده ایله اسم مصدردر راحت معناسنه (که‌مه اضافت
مصدرک فاعلنه (که کاف عربک کسریله وهاء اصلیه ایله صغیر
معناسنه ترکیجه کوجک (مه میمک کسریله وهاء اصلیه ایله کهک
ضدیدر که بیوک واولو دیمکدر صورت اتباع مزاوجه ده استعمال
اولنور ترک عطف ایله لکن اتباع ومزاوجه دکلدر نته کیم ترکیده
کوجک بیوک دیرلر جمله مرادیدرلر (آسایش شودک فاعلی (همیشه
مفعولی دائم معناسنه (محصول بیت) چونکه شاه عالم عدلی صنعت
ایلیه یاعدل صنعتلی اوله یعنی عادل اوله کوجکک و بویوکک راحتی
دائم اولور یعنی شاه عالم عادل اولنجه سایه سنده صغیر وکبیر مستریح
اولور شارح شود آسایش که که همیشه دیمش کافلرک فتحی وهاء
اصلیه لر ایله کاهدن مخفف اوله رق وقت معناسنه ومعناسی خلق
عالمک گاه‌گاه اولان آسایشی انک عدلی سببیله دائم اولور دیمش هله
مالایعنی سویلمش ژاژ اباقل بالکه اندن دون وسافلدر جزئی عقله
مالک اولان سعادتی درک ایتدیکی مسلمدر * چونالد بی دلی ازسینه
ریشی * بودیکسر زنیش ظلم کیشی * نالد فعل مضارع مفرد غائب
ایکلرسه (بی دل قورقی دیمکدر اما بونده فقیر معناسنه در (یا حرف
وحدت (سینه ریش وصف ترکیبیدر سینهٔ سی یاره لی دیمکدر (یا

حرف مصدر وحدت دكل (يكسر برلوغوردن ديمكدر يعني
جمله عالم (بوداك فاعلى محذوف تقديرى بود يكسر سينه ريش در
بونده يكسردن مراد بيت سابقده اولان كه مه دركه جمله عالمدن
عبارتدر (نيش زهرلى حيوانا تك اكنه سى وديكن معناسنه در
(ظلم كيش لفظنه اضافت بيانيه (ظلم كيش وصف تركيبيدر ظلم مذهبلى
ديمكدر (يا حرف نسبت ظلم كيشدن مراد شاه ظالمدر (كيش كاف عربك
كسريله مذهب وفعل معناسنه در (محصول بيت) شاه عادل اولورسه
رعايا مستريح اولور اما چونكه برفقير سينه ريشلكدن ايكليه يعنى
برفقير ظلم كوره جمله عالم سينه ريش اولورلر ظلم كيشك نيشندن
يعنى پادشاه ظالمك ظلمندن جميع خلق كوچك بويك متأذى اولورلر
حاصلى برفقير ظلم كورسه جميع رعايا متأذى اولوب راحتلرى كچر
رعايانك متأذى اولمه سى زوال سلطنته سببدر (شارح بونده يكسره
براوج معناسى ويرمش وبيتك معناسنده براز مالا يعنى بيهوده
سويلمش وتطويل مذاقى دكل ايكن زبده كلام ديو تطويل كلام
ايلمش اولقدر كه صداع ايراث ايدر التفات اولنمه دن حذر واجتناب
لازمدر * خلاصى رازدهر پيچ برپيچ * زشاهان عدل مى بايد دكر
هيچ * خلاصى يا حرف مصدر قورتلمق ديمكدر (را لام جاره
معناسنه (پيچ برپيچ عبارتى هم مقام مدحده استعمال اولنور وهم
مقام ذمده نته كيم سودى ونته كيم شارح كلستان شرحلرنده بوستانك
بيتلريله استشهاد ايلمشلر رحمهما الله بونده مقام ذمده دركه مذموم
معناسنه (محصول بيت) اكرى بوكرى اولان دهردن يعنى مذموم
اولان عالم فانيدن خلاصلق ايچون پادشاهلردن عدل كركدر
غيرى هيچ يعنى عدلدن غيرى برشى كركمز (عروض) بومثنوى بحر
هزج مسدسدندر كه عروض وضربنه حذف طارى اولمش ماعدا
سالم بر مصراعى مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولوب هزج محذوف
اولور *دوم در وصيت رعيت بنيكوكارى وفرمان بردارى* وصيت
رعيت مصدرك مفعولنه اضافتيدر (نيكوكارى يا حرف مصاحبت
(يا حرف مصدر (نيكو كار وصف تركيبيدر ايو ايشلى ديمكدر
(فرمان بردار وصف تركيبيدر بويروق طوتيجى ديمكدر مطيع معناسنه

(یا حرف مصدر (محصول ترکیب) دربو کلمهٔ جامعه دن ایکنجیسی رعیتنه ایو عمللی اکله یعنی اعمال حسنه ایله و بویروق طوتیجی لقله وصیت بیانندهدر (بیت) تخم ظلم شاه نافرمانی مردم بود * چوچو کاری حاصل آن کشته کی گندم بود * تخم ظلم شاه بیانیه لردر تخم معروف (نافرمانی یا حرف مصدر نا حرف توصیف نفی بو یرقسزلق دیمکدر عدم اطاعت معناسنه مردمه اضافت لامیه (مردم بونده رعایادن عبارتدر (جو جیم عربینك فتحیله اربه دیمکدر عربجه شعیر دیرلر (چو ادات تعلیل (کاری کاف عربیله فعل مضارع مفرد مخاطب اکرسین یعنی زراعت ایدرسین دیمکدر (حاصل آن لامیه (کشت کاف عربینك کسریله اسم مفعولدر اکلمش یعنی مزروع معناسنه (کی کاف عربینك فتحیله ادات استفهام انکاریدر (گندم کاف عجمك فتحیله بغدای عربجه حنطه دیرلر (محصول بیت) پادشاهك ظلمنك تخمی یعنی نتیجهسی رعایانك اطاعتسزلکی اولور (مصراع ثانی ارسال مثلدر که پیورر آربه یی چونکه اکه سین یعنی زراعت ایده سین اول مزروعك حاصلی یعنی اول اکیلن اربه نك حاصلی نیچون بغدای اولور یعنی اولمز (حاصلی پادشاه ظلم ایلیوب رعایادن اطاعت استمهسی اربه اکوب بغدای طلب ایتمه کبیدر * سوم در محافظت صحت ابدان که تا گرسنه نشوند دست بطعام نیاورند وچون بخورند پیش ازانکه سیر شوند دست از طعام بدارند * محافظت اسلوب انجام اوزره (تا طویل یاز یلور مفاعله بابندن مصدردر حفظ ایلمك معناسنه (صحته اضافت مصدرك مفعولنه در (صحت نصر بابنك مضاعفندن مصدردر (ابدانه اضافتی فاعلنه در (ابدان بدنك جمعیدر وجود انسان معناسنه (که حرف بیان (تا حرف توقیت مادامکه دیمکدر (گرسنه کاف عجمك ضمی وراءنك سکونیله آج معناسنه در (نشوند فعل نفی استقبال جمع غائب اولمیه لر دیمکدر (بدارند بو یله طوته لر دیمکدر (محصول ترکیب) کلمهٔ جامعه اربعه دن اوچنجیسی ابدانك صحتنی محافظه بیانندهدر که مادامکه آج اولمیه لر الی طعامه کتورمیه لر یعنی اوزاتمیه لر حاصلی اجقمدقجه طعام یمه یه لر وچونکه یه لر یعنی آج اولوب یدکاری صورتده طوق اولمزدن اول الی طعامدن طوته لر

يعنی ال چکوب يده يه لر (شارح مرحوم بو ترکيبده اولان جوعی مفرد مخاطب ايراد ايلمش اوده وجه در (رباعی). آن به که زاسباب مرض پرهيزی * وزننك طبيبان دغل بکريزی * اسباب مرض لاميه (پرهيزی فعل مضارع مفرد مخاطب اجتناب ايده سين ديمکدر (ننك نون اولك فتحی وثانينك سکونيله عار وجنك وجدال معناسنه دخی کلور کذا فی برهان القاطع (طبيبان دغل بيانيه دغل دال وغين معجمه نك فتحيله برفح معنايه کلور امابونده حرام زاده وايچی طشنه اويمز ديمکدر (بکريزی فعل مضارع مفرد مخاطبدر قاچه سين ديمکدر (محصول بيت) اول يکدرکه اسباب مرضدن پرهيز ايده سين يعنی علتنه بادی اوله جق شيلردن احتراز ايده سين که بری بوطعام ماده سيدر حرام زاده طبيبلرك ياخود قلب طبيبلرك عارندن يعنی بنه می خسته اولدك ديوب تعييب ايتمه لرندن ياجنك وجداللرندن يعنی فلان علتدر يا فلان مرضدر دواسی فلا ندر يا فلا ندر ديو مجادله ايتمه لرندن قچه سين * نا کشته تهی معده بخوان منشينی * زان پيش که معده پرکنی برخيزی * نا توصيف نفی (کشته ماضيدن قسمدر هاء رسمی ترتب ايچوندر اولمنجه ديمکدر (تهی بوش ديمکدر (نا کشته مفعولی ومعده فاعلی (تهی معده اج ديمکدر (بخوان با حرف صله (منشينی فعل مضارع مفرد مخاطبدر اوتورميه سين ديمکدر (زان پيش اندن مقدم ديمکدر (که حرف بيان (کنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر ايليه سين ديمکدر (برخيزی ده بويله در قالقه سين ديمکدر (محصول بيت) معده تهی اولمدقچه سفرهٔ طعامه اوتورميه سين اندن اول که معده يی دولدوره سين يعنی آجيقوب طعامه اوتور ديغك وقت معده يی دولدرمزدن مقدم قالقه سين اکر بويله ايتمزسن بيت سابقك مضموننه مبتلا اولوب محتاج طبيبان دغل اولورسين (عروض) بور باعينك صدر وابتداسی اخرب حشورلری سالم عروض وضرب ابتر که برمصراعی مفعول مفاعيلن مفاعيلن فع اولوب هزج اخرب وابتر اولور * چهارم در نصيحت زنان که چشم از روی بيگانگان دور دارند وروی از چشم نامحرمان مستور * نصيحت زنان مصدرك مفعولنه اضافتيدر (که حرف بيان

(روی بیکانکان لامیه الف نون ادات جمع کاف هاء رسمیه دن بدلدر (بیکانه یاد معناسنه‌در (دارند فعل مضارع جمع غائب طونه‌لر دیمکدر (چشم نامحرمان لامیه الف نون ادات جمع (مستور اسم مفعولدر بنه بردارند مقـدر در (محصول ترکـیب) درت کله دن دردنجیسی نصیحت زنان بیـاننده در که زنلر بیکانه‌لرك یوزندن کوزی اوزاق طونه‌لر یعنی نظر ایتمیه‌لر زیرا قوۀ نظریهٔ شهوانیه میل ایتمك محتملدر بلکه ایتمك محـالدر و یوزلر ینی نامحرم کوزندن مستور طونه‌لر یعنی نامحرمه یوز کوسترمیه‌لر زیرا حرام قطعیـدر (قطعه) زن آن بود که بهر کس که نیست محرم او * اکرچه مردم چشمست روی ننماید * زن آن بود که زن اول اولورکه یعنی زن مقبول اولدرکه دیمکدر (بهر با حرف صله (هر ادات سور (که حرف رابط صفت (نیست بونده دکلدر دیمکدر (محرم او مصدرمیمینك مفعولنه‌در (مردم چشم بیانیه (مردم چشمدن مرادبونده محبوبدر (ننماید فعل نفی مستقبل کوسترمیه دیمکدر (محصول بیت) زن مقبول اولدرکه هر کس که انك محرمی دکلدر یعنی نامحرم اولان کیمسـه‌یه اکرچه کوزینـك ببکی یعنی محبوبی ایسـه‌ده یوز کوستر میه * روی هرکه نه جفت و بسـت اکرچه بحسن * بود چوماه فلك طاق چشم نکشـاید * بروی با حرف صله (هرکه هرکس که دیمکدر (نه جفت و بست تقـدیری (جفت وی نیست در جفت زوج دیمکدر (بحسن با حرف ظرف (چو ادات تشبیه (ماه فلك لامیـه (طاق برقاج معنایه کلور اما بونده تك معناسنده اولمق جائزدرکه بودك مفعولی اولور پنجره معنـاسنه اولمق ده احتمال واردرکه (چشم مضـاف اواوب (نکشایدك مفعولی اولور (طاق چشم کوز قپاغندن عبارتدر (نکشاید فعـل نفی مستقبل مفرد غائب (محصول بیت) هر کیمسه‌نك یوزینه که انك جفتی دکلدر یعنی جفتی اولمیان کیمسه‌نك یوزینه اکرچه ماه فلك کبی تك اولورسه یعنی فرید دوران اولورسه کوزینی اچمیه یعنی نظر ایلمیه یاماه فلك کبی اولورسه کوزینك قپاغنی اچمیه حاصلی کندینك زوجی اولمیان کیمسه‌نك یوزینه باقمیـه اکر ماهتاب کبی محبوب عالمتاب اولورسه‌ده (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبون محذوفدر که برمصراعی مفـاعلن فعلاتن

مفاعلن

مفاعلن فعلن در تفصیلی کرارا ومرارا بیان اولندی (حکمت) چهار
کلمه است که چهار پادشاه پرداخته اند که کو بایک تیراست که از چهار
کمان انداخته اند * پرداخته ماضیدن قسمدر ترتیب ایلمش معناسنه
(اند ادات جمع (انداخته ده بو بله در آتمش دیمکدر (محصول ترکیب)
درت کلمه درکه درت پادشاه ترتیب ایلمشلردر که کویا براوقدر که
درت یایدن آتمشلردر یعنی درت کلمه درکه حقیقتده برکبی * کسری
گفته است که هرگز پشیمان نشدم از انچه نگفته ام و بسا گفته که
از پشیمانی آن درخاك وخون خفته ام * کسری ملوك فارسه اطلاق
اولنور یعنی اواقلیمه پادشاه اولنلره بونده غالبا نوشروان مراد در
زیرا علم اولدیغی حالده اکادخی اطلاق اولنور (نشدم فعل نفی ماضی
متکلم وحده اولمدم دیمکدر (نگفته فعل نفی ماضیدن قسمدر (میم
ضمیر متکلم سویلمشم یعنی سویلدیکم دیمکدر (بسا چوق دیمکدر
(گفته اسم مفعولدر سویلنمش معناسنه یاماضیدن قسمدر قاعدهٔ
سجع اوزره ضمیر متکلم حذف اولنمشدر سویلمشم دیمك اولور (پشیمانی
یا حرف مصدر (آنه اضافت لامیه (خفته ماضیدن قسمدر (میم بنه
متکلم وحده همزه توسل یاتمشم دیمکدر (محصول ترکیب) درت
پادشاهك بری که کسریدر یعنی نوشروان دیمشدر که بر وقت پشیمان
اولمدم اول نسنه دنکه سویلمشم یعنی سویلدیکم نسنه دن پشیمان
اولمدم وچوق سویلنمش یاخود سویلدیکم که انك پشیمانلغندن
خاك وخونده یاتمشم یعنی خجالت واضطراب ومشقته دوشمشم یعنی
چوق کره واقع اولدیکه سویلدیکم سوزدن نادم اولوب خجل
ومضطرب اولدم (قطعه) خامش نشین که جمع نشستن بخامشی *
بهتر زگفتنی که پریشانی آورد * خامش اسم معناسنه در (نشین
امر حاضر مفرد اوتور دیمکدر (که حرف تعلیل (نشستن مصدر
اوتورمق دیمکدر (جمع نشستن یعنی جمعیتلی اوتورمق حاصلی جمعیت
خاطرله اوتورمق (بخامشی یاحرف مصدر باحرف سبب (گفتنی
یا حرف مصدر گفتن مصدر سویلمکلك دیمکدر (که حرف رابط
صفت (پریشانی یاحرف مصدر پریشان طاغنق (آورد الف ممدوده ایله
فعل مضارع مفرد غائب آوریدندن یاآوردندن زیرا مصدر

دالينك ماقبلى را اولسه را مفتوح قيلنور (محصول بيت) اپسم اوتور
يعنى ساكت اول زيرا خاموشلق يعنى سكوت سببيله جمعيت خاطرله
اوتورمق يكركدر سو يلمككدن كه پريشانلق كتوره حاصلى
سو يليو بده پريشان ومكدر ونادم اولمدن سو يلميوب جمعيتله اوتورمق
يكدر واولى واحرادر* ازسرسر بمهر پشيمان نشدكسى* بس فاش
كشته سركه پشيمانى آورد* سرسر بمهر پيسانيه سر بمهر مكتوم
ومخفى ديمه دن كنايتدر ا كسى ياحرف وحدت (بس باء عربله چوق
ديمكدر پشيمانى ياحرف مصدر (محصول بيت) مكتوم ومخفى اولان
سردن يعنى سو يلمين سردن بركيمسه پشيمان اولمدى چوق آشكاره
اولمش سركه پشيمانلق كتورر يعنى آشكاره اولان سر چوق كره
پشيمانلق ابراث ايدر (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخرب
ومكفوف مقصوردر نته كيم تفصيلى مرور ايلدى* قيصر فرموده
است كه قدرت من برنا گفته بيش از انست كه بر گفته يعنى آنچه
نگفته ام بتوانم گفت وآنچه گفته ام نتوانم نهفت* قيصر ديو رومه
پادشاه اولنلره اطلاق اولنور (قدرت من لاميه (نا ادات توصيف نفى
(بيش زياده ديمكدر (گفته لر اسم مفعوللردر (نگفته ماضى منفى دن
قسمدر ميم ضمير متكلم (گفته ماضيدن قسمدر (نتوانم فعل نفى مضارع
متكلم وحده (گفت ونهفت ماضى مفرد غائبلردر اما بونده مصدر
معناسنه در زيرا مضارعه مقارنلردر سو يلمك وكزلك معناسنه
(محصول تركيب) در ت پادشاهدن ايكنجيسى كه قيصردر
بيورمشدركه بنم قدرتم سو يلممش اوزرينه اندن زياده ركدركه
سو يلممش اوزرينه يعنى سو يلديكم كلامه قدرتم زياده درسو يلممشدن
حضرت جامى بوكلامى ايضاح ايدوب بيوررركه يعنى اول نسنه كه
سو يلمشم قادرم سو يلمكه يعنى سو يلديكم كلامى سو يلمكه قادرم
واول نسنه يى كه سو يلمشم قادر دكلم كيزلمكه يعنى سو يلديكم كلامى
اخفايه قادر دكلم بو يله اولنجه سو يلمكده اولان قدرتم سو يلمكده
اولاندن زياده در (پس ايمدى عاقل اولان البته قادر اولديغى نسنه يى
اشلر والا خلافى كار عاقل دكلدر (قطعه) هرچه افشاى آن بود
دشوار* باحريفان مكو باسانى* افشاى آن مصدرك مفعولنه در

دشوار

(دشوار دالك ضميله كوج ديمكدر (حريف باده مصاحبي معناسنه
بونده معنلیقادوست ديمكدر (الف نون ادات جمعدر (مكوئی حاضر
مفرد (باآسانی باحرف مصاحبت (یاحرف مصدر (آسان قولای
ديمكدر (محصول بيت) هرنسنه كه انك اظهاری كوج اوله يعنی
هركلام كه انی آشكار ايلمك مشكل اوله حاصلی اوچنده نيجه مضرات
مأمول اوله آسانلقله دوستلره سويله يعنی انی قولايلقله سويله يعنی
سويلسی قولايدر اماسويله كه مضرتی مأمولدر * كانچه داری
نهفت بتوان كفت * وانچه كفتی نهفت نتوانی * كه حرف تعليل
(داری فعل مضارع مفرد مخاطب طوته سين ديمكدر (نهفت اسم
مفعولدر (كفت مصدر معناسنه در (نتوانی فعل نفی مستقبل مفرد
مخاطب قادردكلسين ديمكدر (قياس نتوانی نهفت ايدی لكن ضرورت
قافيه ايچون تقديم اولندی (محصول بيت) بو بيت بيت اوله تعليلدر
افشاسی كوج اولان شيئ قولايلقله دوستلره سويله زيرااول نسنه كه
كيزلرسين سويلمكه قادرسين واول نسنه كه سويلدك كيزلمكه قادر
دكلسين (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبوندر كه دفعاتله بيان
اولندی * خاقان چين درين معنی سخن چنان رانده است كه بسيار
باشدكه پريشانی كفتن سختتر باشد از پشيمانی نهفتن * خاقان خاء
معجمه ايله تركستان وچين پادشاهنه ديرلر اما تركستانده اولو پادشاهه
ديرلر وقا آن دخی ديرلر مرتبه سی دون اولنه خان وقان ديرلر چينده
على الاطلاق پادشاهه فغفور ديدكلری كبی چين برمملكتك اسميدر كه
حالا كافرستاندر تعريب ايدوب صين ديرلر (رانده ماضيدن قسمدر
سورمش معناسنه (پريشانی كفتن مصدرك مصدره اضافتيدر (يا
حرف مصدر (سخت قتی ديمكدر (تر ادات تفضيل (پشيمانی نهفتن
بوده مصدرك مصدره اضافتيدر يابنه حرف مصدر (محصول تركيب)
درت پادشاهدن بری كه خاقان چيندر بومعنيده يعنی كلام عين
حكمتده بو نجلين سوز سورمشدر كه چوق اولور كه سويلمكلك
پريشانلغی قتيرك اولور كيزلمنك پشيمانلغندن يعنی كيزلمه ده پشيمانلق
آز اولور اما سويلمه ده پريشانلق زياده اولور (قطعه) هرسرسر
بمهر كه در خاطر افتدت * سرعت مكن بلوح يانش نكاشتن *

در خاطر افتدت دزخاطرت افتد تقدیرنده (بلوح بیانش بیسانیه (با حرف صله (لوح بونده صحیفه معنـاسنه در (شین ضمیر سرسر بمهره راجعدر (نکاشتن نونك کسریله مصدردر نقش معناسنه یعنی یازمق (محصول بیت) هرمخفی اولان سرکه سنك خاطرکده واقع اوله یعنی خاطرکده طوتدیغك سری عجله ایله انی صحیفهٔ بیانه نقش ایلمکه یعنی اظهار ینه تعجیل وشتاب ایتمه * ترسم شود غرامت اظهار آن ترا * مشکل ترازندامت پوشیده داشتن * ترسم فعل مضارع متکلم وحده قور قرم دیمکدر (شود فعـل مضارع مفرد غائب (غرامت بونده عهده سندن کلمك معنـاسنه در (غرامت اظهار آن مصـدرلرك مفعوللرینـه اضافتیدر (آن اسم اشارتدر سره (ترا را حرف صـله (ندامت مصدر پشیمانلق معناسنه (پوشیده اور تولی دیمکدر اضافت مصدرك مفعولنه در (داشتن مصدردر طوتمق معناسنه (محصول بیت) قورقرم اوسری آشکاره ایتمك غرامتی یعنی عهده سندن کلمسی سکا اخفا ایتمك ندامتندن مشکلرك اولور یعنی کیزلمنك ندامتندن کوچدر حاصلی سو یلدیکك شیئك عهده سندن کلمك سو یلدیکیك ندامتندن مشکلدر (عروض) بوقطعه بحرمضارع اخرب مکفوف مقصوردر که برمصراعی مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور * ملك هند بدین نکته زبان کشاده است که هرحرف که اززبان جسته است دست تصرف مراازخود بسـته است وهرچه نکفته ام مالك اویم اکر خواهم بکویم واکرخواهم نکویم * ملك عربیدر پادشاه معنـاسنه (هنـد معروف (کشاده ماضیدن قسمدر اچش دیمکدر (جسته جیم عربینك فتحیله ماضیدن قسمدر صچرامش معنـاسنه (مرا را ادات تخصیص بنم دیمکدر (بستـه اسم مفعولدر بغلنمش معنـاسنه (محصول ترکیب) درت پادشاهدن بری هند پادشـاهیدر بونکته ایله اغزاچمشدر یعنی بوکونا ترتیب مقـال ایلمشدرکه هرحرف که اغزدن صچرامشـدر یعنی اغزدن چقمشدر بنم دست تصرفم کندوسندن یعنی اوحرفدن بغلنمشدر یعنی او حرفه الم ایرمز وهرنه که سو یلمشم اکا مالکم اکر استرسم سو یلرم واکراسترسم سو یلم (قطعـه) بخردی راز رازفاش ونهان * مثلی نیك برزبان رفتست * بخرد بانك کسری

وضمیله

وضمیله وخاء معجمه نك سكونيله عاقل دیمكدر (یا حرف وحدت (را ادات تخصیص (فاش آشكاره (نهان كیزلی (مثلی یا حرف وحدت بونده تمثیل معناسنه در (بزبان رفتست دیل اوزره كتمشدر یعنی لساندن جاری اولمشدر (محصول بیت) رعاقلك فاش نهان سردن یعنی سر اخفا واظهار حقنده برابو مثل لساندن صادر اولمشدر یعنی ابو تمثیل ایلمشدر كه بیت آتیدر مصراع اولده رازراز تجنیس خطی در* كین چو تیرست مانده درقبضه* وانچو تیرست از كمان رفتست * كین كه این دن مخففدر (كه حرف بیان این اسم اشارتدر نهانه (تیر اوق (مانده ماضیدن قسمدر قالمش معناسنه (قبضه مطلقا آوجه دیرلر تو تام معناسنه واصطلاح كما نكشانده یای طوتان اله یعنی صول اله و یایك اورته سنه دخی دیرلر بونده مراد بودر (آن اسم اشارتدر فاشه (چولر ادات تشبیه (كمان یای (محصول بیت) عاقلك تمثیلنی بیان ایدوب لف ونشر مشوش طریقیله بیوررکه بو یعنی نهان اولان سر قبضه ده قالمش اوق كبیدر یعنی یایده قالمش اوق كبیدر كه هرنه وقت مراد ایدرسن آتارسین واول یعنی فاش اولان سر یایدن كتمش اوق كبیدر یعنی آتلمش اوق كبیدر كه بردخی عودت محالدر (عروض) بوقطعه بحر خفیف مخبون محذوفدر برمصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (حكایت) ملك هند بخلیفهٔ بغداد تحفها فرستاد وهمراه طبیبی فیلسوف بمهارت درطب وحكمت موصوف پیش خلیفه بپای خاست كفت كه شه چیز آورده ام كه جز ملوك را نباید وجز سلاطین را نشاید فرمود كه آن كدامست كفت* ملك هند لامیه (بخلیفهٔ بغدادده بو یله (با حرف صله (فرستاد فعل ماضی (همراه یولداش دیمكدر بونده بیله دیمكدر (طبیبی یا حرف وحدت (فیلسوف حكیم ذوفنون معناسنه اسمدر (بعضیلر فیلا ایله سوفدن مركبدر دیدیلر فیلا دوستدار معناسنه سوف حكمت معناسنه دوستدار حكمت دیمك اولور كه لفظ یونانیدر علی ای وجه كان حكیم معناسنه در (بمهارت با حرف مصاحبت مهارت معروف (در حرف ظرف (بپای با حرف صله (خاست فعل ماضی مفرد غائب قالقدی دیمكدر (كه حرف رابط مقول قول (چیز نسنه دیمكدر (آورده ماضیدن

قسمدر (میم ضمیر متکلم (جز ملوك لامیه (نباید فعل نفی مستقبل کرکز
دیمکدر بایدن دن یا بایستن دن که سینك حذفی قبیلندندر (رالی ادات
تخصیص (نشاید فعل نفی مستقبل مفرد غائب شایدن دن لایق اولمز
دیمکدر (فرمود فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر فاعلی تحتنده
خلیفهٔ بغداده راجعدر (آن اسم اشارتدر چیزه (کدام قنغی دیمکدر که
سؤالدن عبارتدر ((محصول ترکیب) هند ملکی بغداد خلیفه سنه هدیه لر
کوندردی و یله سنجه بر طبیب فیلسوف و طب و حکمتده مهارتله موصوف
کوندردی خلیفه حضورنده طبیب اباغه قالقدی دیدیکه اوج شی
کتورمشم که ملکلرك غیری یه کرکز و سلطانلرك ماعداسنه لایق
اولماز خلیفه بیوردیکه اول قنقیسیدر طبیب دیدی * اول خضابی که
موی سفیدرا سیاه کرداند بوجهی که هرکز متغیر نشود و سفید نکردد *
(خضابی یا حرف وحدت خضاب خاء معجمه نك کسری وضاد معجمه نك
فتحیله بو یه معناسنه که انکله صاچ وصقال و بیق بو یارلر (که حرف
رابط صفت (سفید سینك کسریله فا ایله و یا ایله لغتدر آق یعنی
بیاض معناسنه (کرداند فعل مضارع مفرد غائب صیرورت معناسنه در
(بوجهی یا حرف مصاحبت یا حرف وحدت وجه تأکید وصفدر
یعنی بر طرز ایله سیاه ایدر که هرکز بر وقت (متغیر تفعل بابندن اسم
فاعلدر بوز یلیجی دیمکدر (نشود فعل نفی استقبال مفرد غائب اولماز
دیمکدر (نکردد ده بویله در اولماز دیمکدر (محصول ترکیب) اوج
شیدن اولکیسی بر بو یه درکه بیاض قیلی سیاه ایدر بر طرز ایله سیاه
ایدرکه هرکز بوز یلیجی اولماز یعنی بوزلماز و بیاض اولماز * دوم
معجونی که هرچند طعام خورده شود معده کران نکردد ومزاج از
اعتدال نیفتد * خورده شود یمش اوله دیمکدر (کران ثقیل معناسنه در
کاف عجمك کسریله بعض نسخه ده (کران شدن نکذارد واقع
اولمشدر ثقیل اولمغه قومز دیمکدر (مزاج طبیعت معناسنه در طبایع
اربعه دیمکدر (اعتدال افتعال بابندن مصدر در بونده برابر اولمق
معناسنه (نیفتد فعل مضارع منفی مفرد غائب دوشمز دیمکدر (بعض
نسخه ده مزاج از اعتدال بریته وهضم را مقوی باشد واقعدر
مقوی تفعیل بابندن اسم فاعلدر تقویت و بریجی دیمکدر (محصول ترکیب)

اوچ نسنه دن ایکنجیسی برمعجوندرکه هرنه وقت طعام ینسه معده
اغر اولماز یا معده اغر اولمغه قومز یعنی دفع ایدر ومزاج اعتدالدن
دوشمز یعنی حرارت و برودت ورطوبت و یبوست دائما مساوی اولور
یا هضمی مقوی اولور * سوم ترکیبی که پشت را قوی کرداند ورغبت
مباشرت آرد واز تکراران نه ضعف بصر خیزد ونه نقصان قوت *
(پشت را را ادات مفعول پشت بای عجمك ضمیله ارقه دیمکدر اما بونده جمیع
وجوددن کنایه یاخود منی دیمك اوله زیرا اصطلاحلرنده منی یه آب پشت
دیرلر (رغبت میل معناسنه (مباشرت بونده وقاع معناسنه در (ضعف
بصر مصدرك مفعولنه اضافتیدر (خیزد فعل مضارع مفرد غائب قالقار
بونده حاصل اولور معناسنه (نقصان قوت مصدرك مفعولنه اضافتیدر
دیمکدر (محصول ترکیب) اوچ شیدن اوچنجیسی برترکیبدرکه ارقه یی یعنی
وجودی قوی ایلر بالوازم شهوات نفسانی اولان منی یی قوی ایلر وجماعه
میل کتورور وجماعك تکرارندن نه ضعف بصر حاصل اولور ونه قوته
نقصان یعنی نقدر جماع ایلرسك ایله هیچ ضرر ترتب ایلمز * خلیفه
لحظهٔ تأمل کرد وگفت من ترا ازین داناتر کمان داشتم وزیرکترمی پنداشتم
اما آن خضاب که گفتی سرمایهٔ غرور و پیرایهٔ کذب و زوراست
سیاهی موی ظلمت وسفیدی نور زهی نادان کسی که دران کوشد که
نوررا بظلمت بپوشد * (لحظهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل
برمدت قلیل دیمکدر (تأمل تفعل بابندن مصدردر دوشنمك معناسنه
(ترا را ادات مفعول (دانا صفت مشبهه در بیله كن دیمکدر (تر ادات
تفضیل (کمان کاف عجمك ضمیله ظن معناسنه در (داشتم فعل ماضی
متکلم وحده دوتدم دیمکدر (زیرك زانك کسریله عاقل وصاحب رای
معناسنه در (می پنداشتم می ادات تأکید پنداشتم فعل ماضی متکلم وحده
ظن ایلدم دیمکدر (گفتی فعل ماضی مفرد مخاطب (سرمایهٔ غرور
لامیه سرمایه رأس مال دیمکدر (پیرایهٔ کذب ده بویله پیرایه زینت
معناسنه در کذب معروف (زور عطف تفسیریدر (سیاهی یا حرف
(آن خضاب مبتدا که رابط مبتدا بالخبر ما بعدی خبر (سیاهی موی
لامیه ومبتدا (ظلمت خبری ادات خبر محذوف (سفیدی یا حرف مصدر
ومبتدا (نوراست خبری جمله سی جملهٔ سابقه معطوفدر (زهی

ادات تعجبدر (نادان جاهل دیمکدر (کسی یا حرف تنکیر (مر ادات صله (کوشد فعل مضارع مفرد غائب کوشیدندن سعی ایده دیمکدر (که حرف بیان (نوررا را ادات مفعول (بظلمات باحرف مصاحبت (بپوشد فعل مضارع مفرد غائب پوشیدندن ستر ایلیه دیمکدر (محصول ترکیب) خلیفه برلحظه دوشندی ودیدی بن سنی بوندن عاقلرك ظن ایلردم و زیاده صاحب رای صانوردم اما اول بو یه که سو یلدك غرورك سرمایه سی وکذب وزورك زیب وزینتیدر قیلك سیاهلغی ظلمتدر آقلغی نوردر عجب نادان شول کیمسه که اکا چالشه که نوری ظلمت ایله اورته یعنی نوری ظلمت ایله سترایتمکه سعی ایده (قطعه) ابلهی کومیکند موی سفید خودسیاه * ازپی پیری جوانی را همی دارد امید * ابلهی یا حرف تنکیر ابله احمق معناسنه (کو که اودن مخففدر که حرف رابط صفت اوضمیر ابلهه راجعدر (موی سفید خود بیانیه ولامیه (پی پس معناسنه صوك دیمکدر (پیری یاحرف مصدر (جوانی ده بویله همی دائما دیمکدر (دارد فعل مضارع مفرد غائب طوتار دیمکدر (محصول بیت) شول ابله که کندو بیاض قیلنی سیاه ایلیه پیرلکدنصکره جوانلق امید ایدر دائما بو ایسه محالدر وفاسد خیالدر * پیش دانایان که در بند شکار دولتند * کی بود زاغ سیه را رونق باز سفید * (پیش دانایان لامیه الف نون ادات جمعدر (که حرف رابط صفت (بند بونده قید وهوس معناسنه در (شکار دولت مجازا لامیه (کی ادات استفهام (زاغ قارقه دیمکدر (سیه سیاهدن مخففدر (راادات صله (رونق باز سفید بیانیه ولامیه بازطوغان دیمکدر (محصول بیت) دانالر قتنده که انلر شکار دولت قیدنده درلر یعنی دولت شکاری قیدنده اولان عاقللر قتنده سیاه قارقه یه بیاض طوغانك رونق وحلاوتی نچون اولور یعنی اولماز (عروض) بوقطعه بحر رملدندر که یالکز عروض وضربی مقصوردر برمصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولوب رمل مثمن مقصور اولور * واما آن معجون که ذکر کردی من ازان قبیل نیستم که طعام بسیار خورم و با آن لذت کیرم چه ازان ناخوشترکه هر لحظه بجایی باید رفت که در وناندیدنی را باید دید وناشنیدنی را باید شنید ونا بویدنی را باید بوید حکما کفته اند

گرسنگی بیمار یست در مزاج و شراب وطعام آزمادهٔ علاج نادان
کسی که خودرا باختیار بیمارسازدتا باضطرار تیمار کند * (که حرف
رابط صفت (ذکرکردی ذکر ایلدك (من ازان قبیل نیستم بن اول
قبیلدن دکلم (که حرف رابط صفت (خوردم فعل مضارع متکلم وحده
ییم دیمکدر (کیرم فعل مضارع متکلم وحده طوتهیم دیمکدر (چه نه
دیمکدر (بجایی یا حرف وحدت و با حرف صله (باید فعل مضارع
مفرد غائب (رفت بونده مصدر معناسنه در زیرا مضارعه مقارندر
(باید رفت کتمك کرك (که حرف رابط صفت (در حرف ظرف (او
ضمیر جایه راجعدر (نا حرف توصیف نفی (دیدن کورمك معناسنه
مصدردر با حرف نسبت بونلرده نسبت لیاقت معناسنی متضمندر (را
ادات مفعول (باید دید دید مصدر معناسنه در کورمك کرك (ونابو ییدنی
نادیدنی کبی بو ییدن قوقلمق معناسنه در (باید بوید سابقلرکبی قوقلمق
کرك (وناشنیدن سابقلرکبی شنیدن اشتمك دیمکدر (باید شنید اولکیلر
کبی اشتمك کرك دیمکدر (گرسنگی یا حرف مصدر کاف عجمی هاء
رسمیدن مبدل گرسنه آج معناسنه در (بیمار یست سین وتا ادات خبر
یا حرف مصدر (بیمار خسته دیمکدر (گرسنگی مبتدا بیمار یست خبری
(درمزاج خبره متعلقدر (شراب مبتدا و بونده صو دیمکدر مطلق
ایچلمکه لایق اولان شیئه دیرلر (طعام شرابه معطوف طعام ییجك
نسنه (مادهٔ علاج لامیه وخبری (کسی یا حرف تنکیر (که حرف
بیان (خودرا را ادات مفعول (باختیار با حرف مصاحبت (سازد
فعل مضارع مفرد غائب دوزه دیمکدر ساز یدن دن یا ساختن دن زیرا
مصدر تائینك ماقبلی خاء معجمه اولسه زاء عربی یه نقل اولنور (تا حرف
انتها (باضطرار با حرف مصاحبت اضطرار افتعال بابندن مصدردر
اصلی اضترار در قاعدهٔ صرفیون اوزره افتعالك تاسندن اول ضاد
اولسه تایی طایه قلب ایدرلر اضتراز دیه جك یرده استعمال اولنور
(محصول ترکیب) اما اول معجونکه ذکر ایلدك یعنی دیدك ایدیکه
بر معجوندر کتوردم که نه وقت یسه طعامی هضم ایتدیرر ومعده یی
اعتدالدن دوشرمز بن اول قبیلدن دکلم که طعامی ییم وطعامك
کثرتیله لذت طوتم یعنی متلذذ اولم اندن ناخوشرك اندن فنا ندرکه

هر لحظه یعنی هر وقت بر یره کتمك کرك اوله که انده کورلمه سی لایق اولمیانی
کورمك کرك واشمه سی لایق اولمیانی اشمك کرك وقوقلمه سی لایق اولمیانی
قوقلمق کرك مراد جای خلادر که معده نك هضمی دفع طبعه بادیدر
البته خلایه کتمك کرك که انده فضلاتی کورملی وظرات کونی دکلمه لی
ورایحهٔ کریهه لرینی قوقلمه لی کار عاقل دکلدر بونلری ارتکاب ایلیه دخی
حکما وعقلا دیمشلردر آجلق مزاجده خسته لکدر وطعام وشراب اکا
مادهٔ علاجدر زیرا آجلق ضعف کتورر طعام وشراب انی ازاله ایدر
نادان شول کیسه در که اختیار یله یعنی استکی واراده سیله کندو بی خسته
ایده تا کیم اضطرار ایله یعنی استرسه‌مز تیمار ومعالجه ایده حاصلی معجونی
اکل سببیله آجلق ایراث ایدر آجلق بیمارلقدن نوعدر بو یله اولنجه
اختیار یله کندو بی خسته ایتمش اولور آجلقده علاجی اکل وشرب در
اضطراری بیوب ایچمك اقتضا ایدر عاقل اولان علاجه احتیاجدن
احتراز ایدر (قطعه) میکند کسب اشتها خواجه * تابان رخنه
در مزاج کند * می حرف تأکید (کند فعل مضارع مفرد غائب
کسب اشتهاء صدرك مفعولنه اضافتیدر خواجه میکندك فاعلی کسب
اشتها مفعول (تا حرف انتها (بان با حرف مصاحبت آن اسم اشارتدر
کسب اشتهایه (رخنه ها رسمیله کدك معناسنه بونده ضرر معناسنه در
(در حرف صله (محصول بیت) خواجه کسب اشتها ایلر یعنی مورث
اوله جق شی اکل و بلع ایلر تا کیم انکله مزاجنه ضرر ایلر * وآنکه آن
رخنه راز پخته وخام * هرچه یابد بان علاج کند * (وانکه اندنصکره
دیمکدر (رخنه را ادات صله (پخته ماضیدن قسمدر پشمش معناسنه
(خام چیك معناسنه در (یابد فعل مضارع مفرد غائب بولور دیمکدر
(بان با حرف مصاحبت (محصول بیت) اندنصکره اول رخنه یه
پشمشدن وچیکدن هرنه که بولورسه علاج ایدر یعنی آجلق مرضنه
هرنه بولور ایسه بیر واکل ایدر (عروض) بوقطعه بحر خفیفدن کرارا
ومرارا بیان اولندی * واما آن ترکیب که فرمودی مباشرت بازنان شعبه
ایست ازجنون واز قاعدهٔ خرد دورست که خلیفهٔ روی زمین پیش
دخترکی ید و زانو در آید وتملق جاپلوسی نماید * فرمودی فعل مضارع
مفرد مخاطبدر (شعبه بحسب اللغه بوداق معناسنده در بونك کبی یرلرده

نوع وجزء معناسنه كلور (قاعدهٔ خرد بيانيه (كه حرف تعليل (خليفهٔ روى زمين لاميه وبيانيه (پيش دخترکى لاميه يا حرف وحدت كاف حرف تصغير (دختر قيز معناسنه‌در (بدوزانو با حرف استعلا بر معناسنه (زانوديز ديمكدر (درآيد فعل مضارع مفرد غائب كله ديمكدر (تملق تفعل بابندن مصدردر يالطاقلنمق معناسنه‌در (چاپلوسى جيم و پاء عجميله بعضيلر ايكيسده عربى استعمال ايتمشلر يا حرف مصدر تبصبص معناسنه تملقه عطف تفسيريدر (نمايد فعل مضارع مفرد غائب كوستره ديمكدر (محصول تركيب) واما اول تركيب كه بيوردك نشان ايله مباشرت يعنى كثرت جماع جنوندن بر نوعدر وعقل قاعده سندن دور دركه بر يوزينك خليفه سى بر قيز جغزك اوكنده ايكى ديز اوزره كله و يالطاقلنمق و تبصبص كوستره يعنى قيزى ميله نيجه حيله و تمسخر ايليه (قطعه) اى زده لاف خرد چند بشهوت كيرى * كبسوى شاهد وزنجير جنون جنبانى * اى حرف ندا منادى محذوف تقديرى اى كس كه در (زده ماضيدن قسمدر اورمش معناسنه (لاف خرد بيانيه وزده‌نك مفعول صريحى (چند نيجه ديمكدر (بشهوت با حرف مصاحبت سببيتى متضمن (شهوت مصدردر آرزو ايتمك معناسنه (كيرى فعل مضارع مفرد مخاطبدر (كبسوى شاهد لاميه وكيرينك مفعول صريحى (كبسو كاف عجمك كسريله صاج معناسنه در كافك فتحى غلط در (شاهد محبوب ديمكدر (زنجير جنون لاميه (جنبانى فعل مضارع مفرد مخاطبدر اوينادرسين ديمكدر زنجير جنون اويناتمق كمال عشق بازلقدن مرتبهٔ جنونه وارمقدن كنايه‌در (محصول بيت) اى عقل لافنى اوران كيمسه يعنى عاقلم ديين كيمسه نيجه بر شهوت ايله محبوب صاچنى طوتارسين يعنى اكا ميل ومحبت ايدرسين وجنونك زنجيرنى اوينادرسين خلاصه شهوت نفسانى آردى صره كزرسين بو بيتده صنعت تضاد وار خرد ايله جنون كبسويه مناسب زنجير * چه جنون باشد ازين بيش كه پيش زنکى * بنشينى بسر زانو وكون جنبانى * (چه نه ديمكدر (ازين بيش بوندن زياده ديمكدر زيرا بيش با عربيله زياده ديمكدر (كه حرف بيان (پيش زنكى لاميه پيش با عجميله اوك ديمكدر زنكى يا حرف وحدت كاف حرف تصغير زن معروف بر قريجغك

دیمکدر (بنشینی فعل مضارع مفرد مخاطبدر اوتوره سین دیمکدر (سر
بونده اوج معناسنه در با حرف صله بنشینی یه متعلق (کون کاف عربیله
دیر معناسنه در (محصول بیت) بوندن زیاده چنون نه اولور که بر
قریجغك اوکینه دیزا وجنه اوتوره سین یعنی دیز چوکه سین وکوت
او بناده سین (عروض) بو قطعه بحر رمل مخبوندر بیت اولك صدر
وابتدالری سالم وساژلری مخبون بیت ثانی جمیعا مخبوندر خبن ایکنجی
ساکنی حذفه دیرلر فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حکایت) در
مجلس کسری سه تن از حکما جمع آمدند فیلسوف روم وحکیم هند
و بزرجمهر سخن بانجا رسید که سختترین چیزها چیست رومی کفت پیری
وسستی باناداری وتنك دستی هندی کفت تن بیمار باندوه بسیار بزرجمهر
کفت نزدیکی اجل بادوری از حسن عمل همه بقول بزرجمهر رضا دادند
(مجلس کسری لامیه (سه تن اوج کیمسه دیمکدر (آمدند فعل ماضی
جمع غائب کلدیلر دیمکدر بونده شدند معناسنه در (فیلسوف روم لامیه
(حکیم هندده بویله (بزرجمهر حکمادن بر ذوفنون کیمسه نك اسمیدر
(رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (سختترین چیزها لامیه
سخت قتی دیمکدر (تر ادات تفضیل یا حرف مصدر (سستسین اولك
ضمی وثانینك سکونیله کوشك دیمکدر (با حرف مصاحبت (ناداری
یا ینه حرف مصدر نادار فقیر معناسنه در (تنك دستی یا ینه حرف
مصدر تنك دست وصف ترکیبیدر الی طار دیمکدر احتیاجدن کنایه در
(هندی یا حرف نسبت (تن بیمار بیانیه باندوه بسیارده بویله با حرف
مصاحبت اندوه غصه معناسنه در (نزدیکی اجل لامیه یا حرف مصدر
اجلك یقینلغی (با حرف مصاحبت (دوری یا حرف مصدر دور
اوزاق معناسنه در (حسن عمل مصدرك فاعلنه اضافتیدر (بقول بزرجمهر
مصدرك مفعولنه اضافتیدر با حرف صله (رضا دادند رضا و یردیلر یعنی
راضی اولدیلر دیمکدر (بعض نسخه ده وازاقوال خود باز آمدند واقعدر
یعنی کندو قوللرندن رجوع ایلدیلر دیمکدر (محصول ترکیب) کسرینك
مجلسنده حکمادن اوج کیمسه جمع اولدیلر رومك فیلسوفی هندك حکیمی
و بزرجمهر اثنای مصاحبتده سوز اول محله ایرشدیکی نسنه لردن
قتیسی یعنی مشکلرکی حاصلی جهانده کوچلردن کوچ ندر دیدیلر

پیرلك وكوشكلك فقیرلك ومحتاجلق ایله یعنی هم فقیر اوله وهم پیر اوله زیاده كوج بودر دیو جواب ویردی هندی دیدی خسته وجوده چوق غصه یعنی هم مریض اوله وهم قساوتی اوله زیاده سخت بودر دیدی بزرجمهر اجلك یقینلغی حسن عملدن بعیدلكله یله یعنی اجل قریب اوله واعمال حسنه بولنمیه اصعب بودر دیو جواب ایلدی جمله سی یعنی حكیمان سابقان حاصلی روم وهندی بو قوله راضی اولدیلر وكندو قوللرندن رجوع ایتدیلر (قطعه) پیش كسری زخرد مند حكیمان میرفت * سخن از سخترین موج درین لجهٔ غم * پیش كسری لامیه پیش باء عجمیله بونده قبت معناسنه‌در (زخرد مند حكیمان زحكیمان خرد مند تقدیرنده‌در (میرفت بونده واقع اولدی دیمكدر (سخن میرفتك فاعلی سخت قتی دیمكدر (تر ادات تفضیل (یا ادات نسبت (نون حرف تأكید (موج بحسب اللغه اضطراب معناسنه‌در بویله یرلرده طالغه معناسنه تخصیص ایدرلر بنه بونده بعد الاستعاره معنای لغویدر (لجه لامك ضمی وجیمك تشدیدیله بیوك صو معناسنه دریا دیمكدر (غم اضافت بیانیه بعض نسخه‌ده موج برینه چیز واقع اولمشدر لكن لجه یه كوره موج نسخه سی انتخاب اولندی (محصول بیت) عاقل حكیملردن كسرینك حضورنده بو غم دریاسنده مشكلرك اولان موجدن یاسنه‌دن سوز واقع اولدی یعنی بو بابده بحث اولدی كه دنیاده یك مشكل ندر * آن یكی گفت كه بیماری واندوه دراز * وان دگر گفت كه ناداری و پیری بهم *

كه حرف رابط مقول قول (بیماری یا حرف مصدر (اندوه غصه معناسنه‌در (درازه اضافت موصوفك صفته‌در (كه ینه حرف رابط مقول قوله (ناداری یا حرف مصدر نادار فقیر معناسنه‌در (پیری سین وتا ادات خبر یا حرف مصدر (بهم بونده مجتمع معناسنه‌در (محصول بیت) اول بریسی یعنی بو بابده قیل وقال وبحث وجدال ایدن حكملردن بریسی كه سابقا ذكر اولندیغی اوزره قائلی حكیم هنددر دیدیكه مشكلرك اولان خسته لك وطول دراز قساوت وغصه در واول بریسی كه مراد فیلسوف رومدر دیدی مجتمع اوله رق فقیرلك و پیرلكدر * سیومین گفت كه قرب اجل وسوء عمل * عاقبت رفت

بترجيح سيم حكم حكم * سبوم اوچنجی دیمکدر (یا ادات نسبت (نون حرف تأکید (که حرف رابط مقول قول (قرب اجل مصدرك فاعلنه‌در (سوء عمل‌ده بویله (رفت بونده واقع اولدی معناسنه در (ترجیح سیم مصدرك مفعولنه در (حکیم حکم فاعلنه حکم حانك ضمی کافك سکونیله مصدردر (حکم حانك وکافك فتحه‌لریله حاکم معناسنه در (محصول بیت) اوچنجیسی یعنی زر جمهور دیدی که اجلك یقینلغی و عملك کوتولکی یعنی مشکل اولان بو در دیمجه عاقبت وانجام کار اوچنجی‌نك ترجیحنه واقع اولدی حاکمك حکمی حاصل کلام کلام ثالثی ترجیح ایلدی (عروض) بوقطعه بحر رمل مثمندر که صدر وابتدالرندن ماعدا مخبوندر عروض وضربنه حذف دخی طاری اولمشدر (حکمت) حکیمی را پرسیدند که آدمی زاده کی بخوردن شتابد کفت توانکر هرکاه که کرسنه شود ودرویش هرکاه که بیابد * حکیمی یا حرف وحدت (را ادات صله (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب (که حرف بیان (آدمی زاده انسان دیمکدر (کی چن دیمکدر نه وقت معناسنه (بخوردن با حرف صله خوردن مصدر (شتابد فعل مضارع مفرد غائب شتابیدندن ایور دیمکدر عجله معناسنه (کفت تحتنده فاعلی حکیمه راجع (توانکر زنکین دیمکدر (کاه کاف عجمیله وقت معناسنه (که لر حرف رابط صفت (یابد فعل مضارع مفرد غائب یابیدندن بوله دیمکدر (محصول ترکیب) برحکیمه سؤال ایلدیلر که انسان نه وقت طعامه ایور یعنی عجله وشتاب ایدر حکیم جوابنده دیدی غنی هروقت که آج اوله یعنی غنی اولان اجقدیغی کبی طعامه شتاب ایدر وفقیر هر وقت که بوله یعنی بولدیغی وقت عجله ایلر (قطعه) بخور چند انکه ننهد خانهٔ عمر * ز بیشی وکمی رودر خرابی * بخور باء تأکید ایله امر حاضر مفرد درزبی یعنی اکل ایله دیمکدر (چندانکه اولقدر که دیمکدر (ننهد فعل نفی مستقبل مفرد غائب قومیه دیمکدر (خانهٔ عمر بیانیه یا لامیه مراد وجود انساندر (بیشی یا حرف مصدر بیش باء عربیله زیاده معناسنه‌در (کمی یا حرف مصدر کم کاف عربیله از معناسنه‌در (در حرف صله (خرابی یا حرف مصدر (محصول بیت) اولقدر یی که عمر خانه‌سی چوقلقدن

وازلقدن خرابه یوز قومیه سین یعنی کثرت اکل سببیله مبتلای مرض هائل وکال جوع سببیله هلاکه قابل اولمیه سین اشته بو مقدار اکل وشرب ایله دیو خطاب عام طریقیله ملاجامی پند ایدر * اکر دارنده هرکه خواهی * وکر ناداری هر کاهی که یابی * دارندهٔ یا حرف خطاب (همزه حرف توسل دارنده اسم فاعل طریحی معنا ـنه غنی دیمکدر (که کاف عجمک فتحیله کاهدن مخففدر وقت معناسنه (که حرف بیان (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب طلب ایده سین دیمک اولور (ناداری یا نه حرف خطاب (کاهی یا حرف تنکیر (که حرف بیان (یابی فعل مضارع مفرد مخاطب بوله سین دیمکدر (محصول بیت) بیت اولیه من بوطدر یعنی اکر غنی ایسک هر وقت که طلب ایله سك یعنی اشتها ایله سك نه حد کدن زیاده ونه اکسك تناول ایله واکر فقیر ایسك هر وقت که بوله سین (ینه بو صورتی رعایت ایله حاصلی بو ایکی صورتده بیله حد اعتدالی پیشه ایله دیمک اولور (عروضی) بو قطعه بحر هزج مسدسدر که یالکز عروضه وضربی محذوفدر که بر مصراعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور بحر هزج مسدس محذوف اولور (حکمت) حکیمی با پسر خود کفت باید که بامداد از خانه بیرون نیایی تا نخست لب بطعام نکشایی زیرا که سیری تخم حلم وبردباری است وکرسنکی مایهٔ خشك مغزی وسبکساری * حکیمی یا حرف وحدت (با حرف صله (پسر خود بیانیه (باید فعل مضارع مفرد غائب (که حرف بیان (بامداد صباح وقتی دیمکدر (نیایی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب کلمیه سین دیمکدر (تا حرف توقیت (نخست ابتدا دیمکدر (بطعام با حرف صله (نکشایی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب اچمیه سین دیمکدر (زیرا که لدات تعلیل (سیری یا حرف مصدر (تخم حلم مجازا لامیه (بردباری یاء مصدری ایله عطف تفسیریدر که حولو معناسنه در (وکرسنکی یا حرف مصدر (مایهٔ خشك مغزی بیانیه (یا حرف مصدر (خشك مغز قوری بینلی یعنی لجوج ودیوانه دیمکدر (سبکسار خفیف باشلی معناسنه عطف تفسیریدر (محصول ترکیب) بر حکیم کندی اوغلنه دیدی که کرکدر که صباح وقتی خانه دن طشره کلمیه سین یعنی لو یکدن چقمیه سین مادامکه

طوداعت طعامه اچیه سین یعنی طعام یدیکه حاصلی طعام ایتدیکه
اویکدن چقمیه سین زیرا که طوقلق حلم وحزملکك تحمید ر یعنی
طوقلق حلمك منشائیدر واجلق لجوج ومعاندلکك مایه سیدر یعنی
اصلیدر (قطعه) خوی خود رازروزه تیزمکن * کر همه حلم وبرد
باری به * خوی خود بیانیه (را ادات مفعول (روزه اورج معناسنه در
(تیز بونده دارغین دیمکدر (مکن فعل نهی حاضر مفرد (که حرف
تعلیل (محصول بیت) کندی خویکی یعنی طبیعتکی اورجدن ناشی
دارغین ایله زیرا چیمسندن حلم وحمولك ایودر حاصلی روزه سببیله
طبیعتك تیز اولمسون زیرا خصالك جمله سندن واعمالك مجموعندن
حلم اعلادر * چون شود روزه مایهٔ آزار * روزه خواری زروزه داری به *
مایهٔ آزار لامیه (روزه خواری یا حرف مصدر (روزه خوار وصف
ترکیبیدر مفطر معناسنه (روزه داری ده بویله صائم معناسنه
(محصول بیت) چون اورج آزاره یعنی حدت وغضبه مایه وسبب اوله
مفطرلك صائم لکدن اعلادر (عروض) بوقطعه بحر خفیف مخبون
ومحذوفدرکه کرارا ومرارا بیان اولندی * چون کرسنه باشی هر آش
ونان که بینی از طبیعت نو شهوت آن خیزد وباآشنایان که نشبنی
طامعهٔ تو درایشان آویزد * باشی فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سین
دیمکدر (آش الف ممدوده ایله طعام معناسنه در نته کیم ترکیده دخی
مستعملدر (که حرف رابط صفت (بینی فعل مضارع مفرد مخاطب
کوررسین دیمکدر (طبیعت تو لامیه (شهوت آن مصدرك مفعولنه
اضافتیدر (خیزد فعل مضارع مفرد غائب قالقار دیمکدر (باآشنایان
با حرف مصاحبت (که حرف بیان (نشبنی فعل مضارع مفرد مخاطب
اوتوره سین دیمکدر (طامعه طمع وحرص دیمکدر (تو یه اضافت لامیه
(آویزد فعل مضارع مفرد غائب تعلق ایدر دیمکدر (محصول ترکیب)
حکیم اوغلنه دیرکه چونکه اج اوله سین هر طعام واتمکی که کوره سین
طبیعتکدن اکا اشتها قالقار یعنی میل ایدر واشنالرله یعنی دوستلر کله
اوتوره سین یعنی حرصك انلره تعلق ایدر یعنی سنك حرص وطمعکدن
انلر تخجیل اولورلر حاصلی سنك بو وضعکدن انلر تخجیل اولورلر تخجالتی
صاحب طمعه اسناد ایدن معنای ترکیب کندودن تخجیل اولمش (قطعه)

* هرچه یابی بخانه ازتر وخشك * به کرآن تاحد شبع بخوری * یابی فعل مضارع مفرد مخاطب بولورسین دیمکدر (تا حرف ظرف معناسنه (تر بونده یاش دیمکدر رطب معناسنه (خشك خاء معجمه نك ضمی وشین معجمه نك سکونیله قورو دیمکدر یابس معناسنه (تا حرف نهایه (حد دالك تشدیدیله بونده غایت معناسنه در ضرورت وزن ایچون تخفیف اولنشدر (شبع طوق معناسنه در شینك کسری وباء موحده نك فتحیله (بخوری فعل مضارع مفرد مخاطب یه سین دیمکدر (محصول بیت) هرنه که خانه ده یعنی اوده بولور ایسك یاشدن وقورودن یکدر که اندن طوقلق حدینه دك یه سین (حاصلی اوده بولدیغکی طویجه یبوب قارنك طبوره سین * تاطعام کسان هوس نکنی * وزعطای خسان طمع ببری * تا حرف تعلیل (طعام کسان لامیه (کسان الف ونون ادات جمع خلق معناسنه در (نکنی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب ایلیه سین دیمکدر (عطای خسان طعام کسان کبیدر (خسان الجقلر ودنیلر دیمکدر (ببری فعل مضارع مفرد مخاطبدر قطع ایده سین دیمکدر (محصول بیت) بیت اوله مرتبطدر خانه ده نه بولور ایسك یه سین تاکیم خلقك طعامنه هوس ایلیه سین دخی دنیلر عطاسندن طمعی قطع ایده سین یعنی هر کورد یکك طعامه ال اوزاتمیوب وخلقدن طمع ایتمیه سین (عروض) بوقطعه دخی قطعهٔ سابق کبیدر (حکمت) چون میزبان بر کنار خوان نشیند وخود را درمیان بیند طعمه ازجکر خوری به که ازنان او وشربت ازخون خود آشامی به که ازخوان او * میزبان صاحب مسافر دیمکدر (برکنار خوان لامیه (نشیند فعل مضارع مفرد غائب اوتوره دیمکدر (خود را رادات مفعول (میان اورته معناسنه در (بیند فعل مضارع مفرد غائب کوره دیمکدر اورته ده کورمك دائما کندو یی کورمه دن کنایه در یعنی هر کلامی طعام کندونك اولدیغنی اشعار ایتمك که ترکیده هر بیرده کندو یی اورتایه آتار دیو تعبیر ایدرلر (طعمه بونده لقمه معناسنه (جکرخود بیانیه (خوری فعل مضارع مفرد مخاطب یه سین دیمکدر (نان او لامیه (خون خود ده بو بله کندی قانك دیمکدر (آشامی الف ممدوده ایله فعل مضارع مفرد مخاطبدر

ایچه سین دیمکدر (خوان أو لامیه (محصول ترکیب) چونکه صاحب مسافر سفره کارنده اوتوره وکندینی اورته ده کوره. یعنی منت ایله کند وجکرکدن لقمه یه صنین یکدر انك اتمکندن وکندینك قالك شربت ایچه سین یکدر ایك طعام سفره سندن حاصلی بویله کیمسه نك طعامنی ییه دن کندوی جکرینی ییوك یکدر وسفره سندن صو ایچمکدن کندی قانکی ایچمك اولی واحرادر (قطعه) هرکه گوید خوان ونان من بکش * پای خویش از خوان ودست از نان او * هرکه هرکس که تقدیرنده در (گوید فعل مضارع مفرد غائب گوییدن دن یا علی خلاف قیاس گفتن دن ییه دیمکدر (خوان ونان من مقول قولی اضافت لامیه (بکش باء تأکید ایله امر حاضر مفرد در چك دیمکدر (پای خویش مفعولی ولامیه (نان او ده بو یله او ضمیری هرکه ده کی کسه دن معد وله اولان که یه راجعدر (محصول بیت) هرکیم که بنم سفرم وبنم اتمکیم دیرسه یعنی تعداد نعم ایدوب من وتوبیخ ایدرسه کندی ایاغکی سفره سندن والیکی اتمکندن چك حاصلی نعمتنی تناول ایتمه * تره کز بوستان خود خوری * خوشتر ست از بره بریان او * تره وبره شده لری ضرورت وزن ایچوندر (تره تانك ورانك فتحه لریله ترکیده معروفدر ومطلقا یشللك جنسنه دخی دیرلر (بوستان خود لامیه (خوری فعل مضارع مفرد مخاطب (بره بانك ورانك فتحه لریله قوزی دیمکدر (بریانه اضافت بیانیه اویه لامیه. (محصول بیت) تره یی که کندی بوستانکدن ییه سین خوشترکدر بو صفتله موصوف اولان کیمسه نك بریان قوزوسندن یعنی انك قوزوسنی ییه دن کندو بوستانکدن تره ییمك اولیدر (عروض) بو قطعه بحر رمل مسدسدندر که عروض وضربی محذوفدر (حکمت) پنج چیز است که بهرکس که دادند زمام زندکانی خوش دردست وی نهادند * (پنج بش دیمکدر (که حرف رابط صفت (بهرکس که باحرف صله (که حرف بیان (دادند فعل ماضی جمع غائب ویردیلر دیمکدر (زمام زانك کسری یولار ودیزکین معناسنه در (زندکانی یه اضافت بیانیه زندکانی یا حرف مصدر دیرلك یعنی عیش دیمکدر (خوشه اضافت موصوفك صفته اضافتیدر (در

حرف

حرف ظرف (دست وی لامیه (وی ضمیری کسه راجعدر (نهادند
فعل ماضی جمع غائب قودیلرد یمکدر (محصول ترکیب) بش شیدر که
هر کیمسه یه که او بش شیئی ویردیلر خوش معیشت دیز کمنی انك الینه
قویدیلر یعنی او بش شی هر کیمده که موجود اولسه دائما راحت
وحضورده اولور * اول صحت بدن دوم ایمنی سیم سعت رزق چهارم
رفیق شفیق پنجم فراغت وهر کرا زین محروم کردند در زندکانی خوش
بروی وی برآوردند * (صحت بدن مصدرك فاعلنه (دوم سیم سوم
(چهارم (پنجم ایکنجی اوچنجی دردنجی بشنجی معنالرینه در زیرا
اسماء اعداده ادات فاعل میمدر (سعت وسعت معناسنه در (رزقه
اضافت مصدرك فاعلنه در (رفیق شفیق بیانیه (فراغت دنیادن ایلا
دیمکدر (هر کرا هر کس را دیمکدر را ادات مفعول (کردند فعل ماضی
جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (در زندکانی خوش لامیه و بیانیه در قپو
معناسنه در (بروی وی لامیه با حرف صله (برآوردند قپادیلر دیمکدر
(محصول ترکیب) بش شیئك اولکیسی بدنك صحتی یعنی وجودك
صحیح وسالم اولمسی ایکنجیسی جمیع مخلوقاتدن امین اولمقلق اوچنجیسی
رزقك واسع اولمسی دردنجیسی محبتلی یولداش بشنجیسی فارغ البال
اولوب عالمك کاریله مقید اولمق وهر کیمی که بوندن یعنی بو اشیاء
خمسه دن محروم ایلدیلر حاصلی بوشیلر انده بولنمدی خوش دیرلك
قپوسنی انك یوزینه قپادیلر یعنی دنیاده راحت معاش بولمز (قطعه)
به پنج میرسد اسباب زندکانی خوش * باتفاق حکیمان شهره درآفاق *
(به پنج با حرف مصاحبت سببیتی متضمن (می رسد می ادات تأکید
رسد فعل مضارع مفرد غائب رسیدندن ایریشور دیمکدر (اسباب
زندکانی خوش لامیه و بیانیه اسباب سببك جمعیدر (باتفاق حکیمان
شهره لامیه و بیانیه با حرف مصاحبت الف نون ادات جمعدر (شهره
شینك ضمیله مشهور معناسنه در (آفاق بونك کبی برلرده عالم دیمکدر
(محصول بیت) بش شی سببیله خوش دیرلك سببلری ایریشور یعنی
ایو معیشت سببلری بش شی ایله ایریشور عالمده مشهور اولان حکیملرك
اتفاقیله یعنی حکما وعقلانك اتفاقیله دیرلکه بو بش شی سببدر * فراغ
ایمنی وصحت وکفاف معاش * رفیق خوب سیر همدم نکوی اخلاق *

(فراغ وفراغت خلقك امور وخصوصنده مداخله ايتميوب كندى حالنده اولمه دن كنايتدر (ايمنى ياحرف مصدر امينلك يعنى جميع مخلوقاتدن دينى ودنيوى امين اولمق صحت صحت بدن تقديرنده (كفاف معاش لاميه (كفاف كافك كسريله هر شيئك اعلاسنه ديرلر كفاف معاش ايو معيشت ديمكدر تركيجه كچه جك ديمكدر (رفيق خوب سير يانيه خوب سير وصف تركيبيدر كوزل خويلو ديمكدر رفيق خوب سير يعنى كوزل طبيعتلى يولداش (همدم نكواخلاق يانيه نكواخلاق وصف تركيبيدر ايوخويلى ديمكدر (همدم نكواخلاق ايوخويلى مصاحب ديمكدركه بنه كلام سابقه عطف بيان شكليدر (محصول بيت) حضرت جامى بش نسنه يى تعداد ايدوب بيورزكه فراغ امينلك و بدنك صحتى واعلا معاش كوزل سيرتلى يولداش ايوخويلى مصاحب حاصلى علما وحكمانك اتفاقيله بو بش شى بر كيمسه يه نصيب اولسه عالمده صفاى بالله عمر سورر (حكمت) هر نعمت كه بمرك زوال پذيرد ازرا خرد منـده درحساب نعمت نگيرد * كه حرف رابط صفت (بمرك باحرف مصاحبت مرك ميمك فتحى ورانك سكونيله اولوم ديمكدر اجل معناسنه (زوال بونده فنا ديمكدر پذيرد فعل مضارع مفرد غائب پذيريدن دن يا على خلاف قياس پذيرفتن دن قبول ايليه ديمكدر (ازرا ادات مفعول (در حرف ظرف (حساب نعمت بيانيه نعمت صايسنده ديمكدر (نگيرد فعل نفى استقبال مفرد غائب كيريدن دن يا على خلاف قياس كرفتن دن طوتمز ديمكدر (محصول تركيب) هر نعمت كه اولوم ايله فنا قبول ايليه يعنى باقيه اولميه اول نعمتى عاقل اولان كيمسه نعمت حسابنده طوتمز يعنى نعمت عد ايلمز نعمت باقيه اولدركه كشى نقد عمرينى اعمال خيره صرف وبر ثرله نامنى قيامته دك زنده ايليه * عمراكرچه در از بود چون مرك روى نمود ازان درازى چه سود نوح هزار سال در جهان بسر برده است امروز پنج هزارسالست كه مرده است قدر نعمتى را بود كه جاودانه باشد وازآفت زوال بركرانه * (دراز دالك كسريله اوزون ديمكدر طويل معناسنه (بود فعل مضارع مفرد غائب اولورسه ديمكدر (چون حرف تعليل (نمود فعل ماضى مفرد كورندى ديمكدر (درازى يا حرف مصدر اوزونلق ديمكدر (سود فائده ديمكدر (هزارسال بيك

بیل دیمکدر (بسر با حرف صله (برده ماضیدن قسمدر ایلتمش دیمکدر
(بسر برده باشه ایلتمش بونده باشامش دیمکدن کنایه‌در (پنج هزار سالست
بش بیك بیلدر (که حرف بیان مرده ماضیدن قسمدر اولمش یعنی
وفات ایلمش دیمکدر (قدر بونده اعتبار معناسنه‌در (نعمتی یا حرف
تنکیر (را ادات تخصیص (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر
(که حرف رابط صفت یا حرف بیان (جاودانه ابدی دیمکدر (باشد فعل
مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (آفت زوال بیانیه فانی اولمق آفتندن
دیمکدر (کرانه کاف عربینك فتحیله کنار دیمکدر بر بونده ظرف اولمغه
محتملدر (محصول ترکیب) عمر اکرچه اوزون اولور ایسه‌ده یعنی هرنقدر
اوزون اولور ایسه اولسون چونکه اجل یوز کوستره اول اوزونلقدن
نه فائده یعنی عمرك اوزون اولمسندن فائده یوق حضرت نوح صلوات الله
علی نبینا وعلیه حضرتلری بیك بیلی جهانده باشه ایلتمشدر یعنی
بیك بیل یاشامشدر بوکون بشبیك بیلدر که وفات ایلمشدر حاصلی
عمر اوزونلغنه التفات اولنمسون زیرا زمان حیاتك وقت ممات
اضعاف مضاعفیدر امالظن اولنمسونکه حضرت نوح عمری حاشا ثم
حاشا تلف وهبا اوله زیرا بو تمثیلدن فهم اولنان بودر لکن بونده مجرد
طوال عمری تمثیلدر شول نعمتك اعتباری اولورکه ابدی اوله وفنا بولمق
آفتندن کناره اوله یعنی اول نعمته اصلا زوال وفنا ایرمیه (قطعه)
بنزد مرددانا نعمت آنست * کز وجانت بود جاوید ومسرور * بنزد
مرددانا با حرف ظرف اضافتلر لامیه وبیانیه (نزد نونك فتحی وزانك
سکونیله قبت معناسنه‌در عربجه عند دیرلر دانا صفت مشبهه‌در (نعمت
مبتدا (آنست خبری (که حرف رابط صفت (او ضمیر نعمته راجعدر
(جان معروف (بود فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (جاوید
بونده همیشه معناسنه‌در (مسرور اسم مفعولدر فرحلنمش دیمکدر
(محصول بیت) مردانا قتنده یعنی بیلن آدمك عندنده نعمت اولدرکه
او نعمتدن سنك جانك همیشه مسرور اوله حاصلی عاقل اولان شول
نعمتی تحصیل ایدرکه روحی اندن دائما مسرور اوله * نه سیم وزر که
چون کورت شود جای * بماند همچو سنکت برسر کور * (نه حرف نفی
منفی محذوف تقدیری نبود نعمتدر (سیم وزر مالدن عبارتدر (که حرف

بيان (چون ادات تعليل (كورت تاخطاب مؤخر جايه مقيد در تقديرى
چون كور شود جايت در (كور كاف عجميله مرقد ديمكدر (شود فعل
مضارع مفرد غائب اوله ديمكدر (جاى بونده مكان ديمكدر (بماند باحرف
تأكيد (ماند فعل مضارع مفرد غائب مانيدن دن ياماندن دن زيرا مصدر
داليك ماقبلى نون اولسه اول نون مفتوح قلنور قاله ديمكدر (همچو
هم ادات تأكيد چو حرف تشبيه (سنكت ضمير خطاب سنكدن مراد
مزاره علامت ايچون نصب اولنان طاشدر بوتا دخى كوره مصروفدر
(بو سر كور لاميه مزارك باشى او زره ديمكدر (محصول بيت) سيم وزر
نعمت دكلدر زيرا چونكه سنك برك مزار يعنى اوله سين مزار طاشى كبى
مزارك باشى اوزره قالور حاصلى سنكله بيله آخرته كتمز مزار طاشى كبى
قالور بلكه مزار طاشى براز وقت مزارك بكلر لكن مال اصلا سمتكه
اوغرامز نهايت كلام مال دنيا پايدار اولماز (پايدار اولمين نسنه يه كوكل
و يرمك كار عاقل دكلدر بو يله اولنجه مدام عبادات وطاعات خدايه
كوشش ايلمكدر زيرا آخرته بيله كيده جك اودر (عروض) بو قطعه
بحر هزج مسدسدندر كه عروض وضربنه قصر علتى طارى اولمشدر كه
مفاعيل قالمشدر كه برمصراعى مفاعيلن مفاعيلن مفاعيل اولور كه
بوكا هزج مسدس مقصور ديرلر (حكمت) بزرجمهررا پرسيدند كه
كدام پادشاه پاكيزه تركفت آنكه پاكيزكان ازوى ايمن باشند وكناه كاران
ازوى ترسند * (را ادات مفعول (پرسيدند فعل ماضى جمع غائبه
صورديلر ديمكدر (كدام قنقى ديمكدر (پاكيزه پاك ديمكدر تر ادات تفضيل
پاكيزكان الف نون ادات جمعدر كاف عجمى هاء رسميدن مبدلدر (وى
ضميرى پادشاهه راجعدر (ايمن امين ديمكدر (باشند فعل مضارع جمع
غائب اولورلر ديمكدر (ترسند ده بو يله قورقه لر ديمكدر (محصول تركيب)
بزرجمهره سؤال ايلديلر كه قنقى پادشاه پاكيزه ركدر يعنى عادلدر ديدى
اولكه پاكيزه لر يعنى اعمال صالحه ايله متصف اولنلر او پادشاهدن
ايمين اوله لر وكناهكارلر يعنى طريق مستقيمدن خروج ايدنلر اول
پادشاهدن قورقه لر حاصلى صلحا سايه مرحمتنده آسوده وراحت
اوله لر واشقيا بيم تيغ عدالتدن خوف وهراس اوزره اوله لر (بيت)
شاه آن باشد كه روشن خاطر و بخرد بود * نيكوانرا حال از وى نيكو بد انرا بد

بود * (باشد فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (که حرف بیانیه
(روشن خاطر ترکیب مزجی قبیلندندر آیدین قلبلی یعنی منور القلب
حاصلی آینه کبی احوال عالم اکده منکشف ونمایان اوله (بجرد یانك
کسبی علم وقصیحه ایوخاص محبوبلك سكونیله خردمند وفناسنده در عقللی
دیمکدر روشن خاطره معطوف (نیکوانرا اداتی مجهه بعنی الف ونون
ادات جمع (نیکو ایله وبایز ایو دیمکدر ایولرلك دیملك لولور (پدانرافه
بو مصدر یدکتو دیمکدر (نیوند فعل مضارع مفرد غائبلوفر (محصولیت
پادشاه اولمیدرکه قلبی روشن یعنی صفاسید و کیثیت حراو بالیع وعاقل
اولوب احوال ناسی کمالیله اطلاع حاصل ایده ایولرك حالی او پادشاهدن
ایواوله وکتولرك کتوا عروض لمی ابیت بحر رمل مثمن که یالکز عروض
وضربنده حذف طاری اولمشدرکه بر مصراعی فاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلن اولوب رمل مثمن محذوف اولور (حکایت) حجاج
راکفتند از خدای تعالی بترس وبامسلمانان ظلم مکن بمنبر برامد وی بغایت
فصیح بود کفت خدای تعالی مرا برشما مسلط کرده است اکرمن
بمیرم شما بعد ازمن از ظلم نخواهید رست باین فعل که شمار است خدای
تعالی را جزمن بندکان بسیارند اکرمن بمیرم یکی بدتر ازمن برشما کمارد *
(حجاج مشهور افاق متغلبه دن بر کمسنه نك لقبیدر که ظلم ایله متعارفدر
عبدالملك بن مروانك وزیر اسیدر (را ادات صله (کفتند فعل ماضی
جمع غائب دیدیلر دیمکدر (بترس باحرف تأکید ترس فعل امر مفرد
مخاطب قورق یعنی خوف ایله دیمکدر (بامسلمانان باحرف صله الف
نون ادات جمع (مکن فعل نهی حاضر ایلمه دیمکدر (بمنبر باحرف
استعلا (برامد فعل ماضی مفرد غائب بونده چیقدی دیمکدر (وی
ضمیری حجاجه راجعدر (بغایت باحرف مصاحبت یاحرف ظرف
(بود ادات زمانیه (مرا بنی دیمکدر (شما ضمیر جمع مخاطب (مسلط
تفعیل بابندن اسم مفعولدر بونده حواله معناسنه در (اکر حرف شرط
(بمیرم باحرف تأکید میرم فعل مضارع متکلم وحده (نخواهید فعل
مضارع جمع مخاطب استمزسکز دیمکدر اما بونده مطلقا نفیدن عبارتدر
(رست فعل ماضی مفرد غائب بونده مصدر معناسنه در زیرا مضارعه
مقارندر (نخواهد رست بحسب اللغه قورتولمق دیلمزسکز دیمکدر اما بویله

برزده قورتوله مز سکز دیمك اولور (باین باحرف سبب (كه حرف رابط صفت (شماراست را ادات تعلیل (سین وتا ادات خبر سزك ایچوندر یعنی سزك ایچون اولان فعل سببیله دیمك اولور (را ادات تخصیص (بندکان مبتدا (بسیاراند خبری بسیار باء عربك کثیر یله چوق دیمکدر (نون ودال ادات خبرك جمعیدر (کارد فعل مضارع مفرد غائب حواله ایلر دیمکدر (محصول ترکیب) محتاجه دیدیلر الله تعالی دن خوف ایله ومسلمانلر منجور واذا ایلمه منبره چقدی وحجاج غایتله باغایتده فصیح ایدی دیدی خدای تعالی بنی سزك اوزر یکره مسلط ایلمشدر اکر بن اولورسم سز بندن صکره ظلمدن قورتوله مزسکز یعنی خلاص اوله مزسکز بو فعل سببیله که سزك ایچوندر یعنی سزده اولان افعال شنیعه سببیله ظلمدن خلاص اوله مزسکز الله تعالینك بندن غیری قوللری چوقدر اکر بن اولورسم بندن کونورك یعنی اظلم برینی سزك اوزر یکره حواله ومسلط ایلر (قطعه)

خواهی که شاه عدل کند عدل پیشه باش درکار خود که معرکه کیردارنست*

خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب (كه حرف بیان (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (عدل مقدم مفعولی عدل پیشه وصف ترکیبیدر عدل صنعتلی دیمکدر (باش فعل امر مخاطب اول دیمکدر عدل پیشه مقدم مفعولی (در حرف ظرف (کار خود بیانیه (كه حرف رابط صفت (معرکه اسم مکاندر جنك محلی دیمکدر لکن بونده تجرید اولنوب محل معناسنه در (کیردازه اضافتی ظرفك مظروفه در کیردار فرمان دهی معناسنه در سنك حکمك جاری وامرك نافذ اولان محلدر دیمکدر (شارح بونده استعمالدن آشنا اولمدیغیچون لغتنه ذاهب اولوب طوت طوت دیمش وحلیمینك سلطنت معناسنی موجه کورمیوب معنای اول محله ملایمدر دیدیکی اصلا ملایم دکلدر تأمل (محصول بیت) دیلرسن که پادشاه عدل ایلیه عدل صنعتلی اوله کندی ایشکده که سنك حکمك جاری اوله بخوق برکدر یعنی افعالکده که انده حکمك جاریدر حاصلی اشلمه می الکده اولان افعالده عدالت ایله که پادشاه دخی عادل اولسون وظلم ایلمسون

شاه آینه است هرچه بینی اندرو پرتو فکنده قاعده کار بارتست*

شاه مبتدا (آینه است خبری (بینی فعل مضارع مفرد مخاطب
کورورسین دیمکدر (اندروا اندرا ودن مخفف اننه دیمکدر یعنی آینه ده
(پیکر شعله مناسنده در (فکنده ماضیدن قسمدر برقش یعنی صالمش
دیمکدر (قاعده کاربلدست پیبانه ولامیه کار بار ایش کوج دیمکدر
(محصول بیت) بیت اولی بیان وتعلیل مقامنده در شاه آینه در
هرنه که کورز سن انده شعله صالمش سنك ایشك کوجك قاعده سیدر
یعنی هرنه افعالك وار ایسه کرك ظلم وکرك عدل جمیعا پادشاهده مرتسم
اولمشدر انك ایچون سن نفسکده ظلم ایدرسین پادشاهدن ظلم مشاهده
ایدرسین او بالعکس شارح مرحوم بو بیتك معناسنه واصل اولمدیغی
وبر دیکی معنادن معلوم ذوی العقولدر (عروض) بو قطعه بحر
مضارعدندر که اصلنده مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن ایدی
صنکره صدر وابتدایه خرب طاری اولوب اولدن میم وآخردن نون
دوشنر فاعیل اولوب مفعول لفظنه مبدل اولور حشولره کف طاری
اولمشدرکه آخر اولان سبب خفیفك ساکننی اسقاط ماقبلنك
حرکه سنك بقاسیله فاعلات مفاعیل اولور عروض وضربنه قصر
طاری اولوب آخرده اولان سبب ساکننی ومتحرکنك حرکه سنی
اسقاطه دیرلر فاعلات اولوب مضارع اخرب مکفوف مقصور اولور
(حکمت) پادشاهی از حکیمی نصیحت طلب کرد حکیم کفت از تو
مسئلهٔ بپرسم بی نفاق جواب کوی زررا دوست میداری یا خصم را
کفت زررا کفت چونست که آنرا دوست میداری یعنی زررا اینجا
میکذاری وآنچه دوست نداری یعنی خصم را باخود می بری پادشاه
بکریست وکفت نیکو پندی دادی که همه پندها درین درجست*
پادشاهی یا حرف وحدت حکیمی ده بویله در (مسئلهٔ یا حرف وحدت
همزه حرف توسل (بپرسم باء تأکیدایله فعل مضارع متکلم وحده
صورهیم دیمکدر (بی نفاق یعنی قلبکده اولان کبی (کوی فعل امر مخاطب
سویله دیمکدر (زررا را ادات مفعول استفهامی متضمن زر یمی دیمکدر
(میداری می ادات حال داری فعل مضارع مفرد مخاطب طوترسین
دیمکدر (یا حرف عطف او معناسنه تردید ایچوندر (خصم را ز زررا
کبیدر (کفت پادشاه دیدی (زررا التونی (کفت حکیم دیدی (چونست

نیچوندر دیمکدر (که حرف بیان (آزارا ادلتی مفعول (اینجا بو محلده یعنی دنیاده دیمکدر (مینکذاری می ادات تأکید کذاری فعل مضارع مفرد مخاطب ترك ایدرسین دیمکدر (نداری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب طوتمزسین دیمکدر (یا خود یا حرف مصاحبت کنندلك ایله دیمکدر (می ادات تأکید (بری فعل مضارع مفرد مخاطب ایلترسین دیمکدر (بکر بست باء تأکید ایله مفعول خاصی همزه مذکر غائب اغلدی دیمکدر (پندی یا حرف وحدت (دادی فعل مضارع مفرد مخاطب ویردك دیمکدر (که حرف بیان (همه پندها ها ادات جمع جمیع پندلر دیمکدر (درین بونده دیمکدر یعنی بو پندده (مندرج مندرج دیمکدر یعنی موجوددر دیمکدر (محصول ترکیب) بر پادشاه بر حکیمدن نصیحت طلب ایلدی حکیم دیدی سندن بر مسئله صورهیم کوکلکده اولان کبی جواب سویله التونی زیاده سورسین یوخسه خصمی می پادشاه دیدی التونی حکیم دیدی نیچوندر که انی زیاده سورسین یعنی التونی بو دنیاده ترك ایلرسین واول فسنه یی که دوست اتخاذ ایتمزسین یعنی خصمی کندی کله بیله ایلترسین یعنی کوتورورسین پادشاه اغلدی ودیدی ایو نصیحت ویردك که جمیع نصیحتلر بونده مندرج ومجتمعدر (قطعه)

هزار کونه خصومت کنی بخلق جهان * زبس که درهوس سیم وارزوی زری * هزار کونه بك دورلو دیمکدر (خصومت کنینك مفعول صریحی بخلق غیر صریحی (کنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر (بخلق جهان با حرف مصاحبت اضافتی لامیه (زبس که چوقدن بری که (در حرف ظرف (هوس بونده سودا معناسنه در (سیمه اضافت بیانیه (ارزو هوسه معطوفدر (زره بیانیه یا حرف خطاب (محصول بیت) بك دورلو خصومت ایدرسین خلق جهان ایله چوقدن بری که کومش سوداسنده والتون ارزوسنده سین یعنی مال جمع ایتمده سین حاصلی خلق عالم ایله خصومت ایدوب چوقدن ادخار مال سوداسنده سین * تراست دوست زر وسیم وخصم صاحب آن * که کیری از کفش آرا بظلم وحیله کری * تراست سین وتا ادات خبر دوستمه مقیددر (ترا را حرف تخصیص (زر وسیم مبتدا (دوست خبری تقدیری زر وسیم ترا دوستست (خصم دخی

خصمست

خصمست تقدیرنده مقدم خبر دشمن مناسنه (صاحب آن اضافت
لامیه مؤخر مبتدا (آن اسم اشارتدر زر وسیمه (که حرف تعلیل
(بگیری فعل مضارع مفرد مخاطب طوتارسین یعنی اخذ وغصب
ایدرسین (از کفش مفعول غیر صریحی کف ایله مناسنه بو نده
ملك مراددر (بشین ضمیر صاحبه راجعدر (آنرا کیرینك مفعولی آن
اسم اشارتدر زر وسیمه (بظلم با حرف مصاحبت (حیله کر حیله کاردن
مخففدر زرکر وکفشکر کبی حیله اشلیجی با حرف مصدر (محصول بیت)
زروسیم سنك دوستکدر وانك صاحبی یعنی صاحب مال خصمکدر
یعنی سنك عندکده بویله در زیرا صاحب مالك الندن ظلم وتعدی
وحیله کارلقله اخذ وغصب ایدرسین یعنی صاحب مالك الندن
زور ایله الورسین * نه مقتضای خرد باشد ونتیجهٔ عقل * که دوست را
بگذاری وخصم را ببری * نه حرف نفی (باشد مصروف (مقتضا
افتعال بابندن اسم مفعولدر (خرده اضافت فاعلنه در جمله سی
باشدك فاعلی مصراع ثانی مضمونی مفعولی (نتیجهٔ عقل لامیه
تقدیری نتیجهٔ قیاس عقل (که حرف بیان (دوست را بگذاریتك
مفعولی (خصم را اکا معطوف (بگذاری باء استقبالیه ایله فعل
مضارع مفرد مخاطب ترك ایده سین یعنی براقه سین دیمکدر (ببری
باء استقبالیه عند ظرفای اعجام مکسور وعند روستاییان مضموم در
نته کیم بیان اولندی (بری بانك فتحیله فعل مضارع مفرد مخاطب
ایلته سین یعنی کوتوره سین دیمکدر (محصول بیت) نه عقلك
مقتضاسیدر یعنی عقل تجویز ایلمز ونه قیاس عقلك نتیجه سیدر
یعنی بویله نتیجه ویرمزکه دوستی ترك ایده سین یعنی دنیاده براقه سین
وخصمی کوتوره سین یعنی سنك عندکده مال دوستدر انی دنیاده
ترك ایدرسین وصاحبی خصمکدر انی برابر کوتوررسین زیرا سنك ظلم
وتعدی ایله ضبط ایتدیکك مالی حضور حقده سنکله مخاصمه
ایتسه کرکدر بویله اولنجه عاقل کاری دکلدرکه دشمنی برابر کوتوروب
دوستی ترك ایلیه محصل کلام ادخار ماله سعی ایتمیوب قناعتی پیشه
قیله سین بویله اولنجه خصما دوست اولور یعنی بالقوه خصم اولنلر
دوست اولورلر (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبون ومحذوفدر که

مکرر ومفصل بیان اولندی که بعد الزحاف مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن قالور (حکایت) اسکندر یکی از کار دانا نرا از عمل شریف عزل کرد وعمل خسیس بوی داد روزی آن مرد بر اسکندر درآمد وکفت چه کونه می بینی عمل خویش را کفت زندکانی پادشاه دراز باد نه مرد بعمل بزرك وشریف کردد بلکه عمل بمرد بزرك وشریف شود پس درهر عمل که هست نیکو سیرتی می باید وداد وانصاف* کار دانا نرا را ادات مفعول کار دان وصف ترکیبیدر ایش بیلیجی یعنی اهل عمل دیمکدر (از عمل شریف کردك مقدم مفعول غیر صریحی اضافتی بیانیه (عزل کردك مفعول صریحی (عمل خسیس ده بیانیه شریف عالی خسیس الحق دیمکدر (بوی با حرف صله (وی ضمیری که یه راجعدر (داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمکدر (روزی یا حرف وحدت برکون دیمکدر (درآمد در حرف تأکید آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر (کفت ده بویله دیدی دیمکدر (چه کونه نه دورلو یعنی نه شکل (می بینی می ادات حال بینی فعل مضارع مفرد مخاطب کوررسین دیمکدر (عمل خویش لامیه (را ادات مفعول بینبنك مفعولی (کفت او کار دان دیدی (زندکانی پادشاه لامیه (یا حرف مصدر پادشاهك عمری (دراز دالك کسریله اوزون دیمکدر (باد موقع دعاده امر غائبدر اولسون دیمکدر (بلکه ادات اضراب (عمل مبتدا (شود تحتنده مبتدایه راجع فاعلیله جمله سی خبری (بمرد مفعول غیر صریحی (بزرك صریحی (شود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (در حرف ظرف (هر ادات سور (که حرف رابط صفت (هست مقدر مبتدانك خبری تقدیری مرد درهر عمل که هست دیمکدر (نیکو سیرتی یا حرف مصدر (نیکو سیرت وصف ترکیبیدر ایو طبیعتلی دیمکدر (می باید ادات تأکید باید فعل مضارع مفرد غائب کرکدر دیمکدر (داد عدل معناسنه (محصول ترکیب) اسکندر ایش ارلرندن برینی یعنی ارباب مناصبدن برینی بر عمل شریفدن یعنی منصب عالیدن عزل ایلدی وبر الحق منصبی اکا ویردی یعنی منصب اولندن دون بر منصبی ویردی برکون اسکندره کلدی واسکندر اکا دیدیکه نه کونه کوررسین کندی منصبکی حاصلی

اعتراض

اعتراض طريقيله بويله ديدي اول صاحب عمل جواب ويرديكه انسان منصب سببيله اولو وعالى اولماز بلكه منصب آدم سببيله اولو وشريف اولور مرد هر عملده كه اولور يعنى انسان اولان اولديغى منصبده ابوطبيعتلى كركدر وعدل وانصاف كركدر (شارحك ويرديكى معنادن منفهم اولوركه در لفظى زائد طونمش لكن ابوجه واقف اولمش * اسكندر را خوش آمد عمل ويرابوى باز داد * اسكندر را رااداتِ مفعول (خوش آمد خوش كلدى ديمكدر (عمل ويرا را ادات تخصيص اضافت لاميه (بوى با حرف صله ايكى وى ضميرلرى كاردانه راجعدر (داد فعل ماضى مفرد غائب ويردى ديمكدر (بعض نسخده عمل ويرا بربنه باز همان عمل را واقعدر باز بنه ديمكدر همان هم ايله آندن مركبدر هم اول ديمكدر (محصول تركيب) اسكندره بومذكور كلام خوش كلدى وانك عملنى بنه اكا ويردى ياخود بنه اول عملى اكا ويردى يعنى تكرار اول منصبى ويردى (قطعه) بايدت منصب بلند بكوش * تا بفضل وهنر كنى پيوند * بايدت تا ضمير خطاب بايدك مفعول صريحى (بايد فعل مضارع مفرد غائب فعل شرط تقديرى كر بايدت (منصب فاعلى (بلنده اضافت بيانيه (بكوش باء تأكيد ايله وكاف عربك ضميله كوشيدن دن امر حاضر مفرد چالش ديمكدر (تا انتهاء غايت ايچوندر (بفضل با حرف مصاحبت فضل فضيلت معناسنه (كنى بونده اوله سين ديمكدر فوتى مضارع مفرد مخاطب (بفضل كنينك مفعول غير صريحى (پيوند صريحى كنى جمله سى جزاء شرط (پيوند باء عجمك فتحى وياتك سكونيله وواوك فتحيله اسمدر متصل معناسنه (محصول بيت) اكر سكا عالى وبوجه منصب كركسه سعى ايله تاكيم فضيلت وهنرله متصل اوله سين حاصلى منصب وجاه سوداسنده ايسك تحصيل هنر ايله * نه بمنصب بود بلندى مرد * بلكه منصب بود بمرد بلند * نه حرف نفى بوده مصروف (با حرف مصاحبت سببيتى متضمن (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (بلندى مرد لاميه ياحرف مصدر رفعت معناسنه (بمرد با حرف مصاحبت استعانتى متضمن (بمنصب بودك مفعول غير صريحى (محصول بيت) انسانك رفعتى منصبله اولماز

بلکه منصب مجرد ایله رفیع اولور (عروض) بو قطعه بحر خفیف
مخبون مقصوردر که تکرار بتکرار تقریر وبیان اولندی که بعد الزحاف
بو مصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلات اولور (حکمت) سه کار از سه
کروه زشت آید تندی از پادشاهان وحرص بر مال از دانایان وبخیل
از توانکران * کروه بونده طائفه معناسنه‌در (زشت زانک کسری
وشینک وتانک سکونلریله چرکین دیمکدر قبیح معناسنه (آید فاعلی
(تندی یاء مصدری ایله غلظت معناسنه‌در (پادشاهان الف نون
ادات جمع (حرص عدم قناعتدن عبارتدر (بر ادات صله (دانایان
الف نون ادات جمع علما معناسنه (بخل ضد سخاوتدر (توانکران
الف نون ادات جمع اغنیا معناسنه (محصول ترکیب) اوچ ایش اوچ
طائفه‌دن چرکین کاور یعنی چرکیندر پادشاهلردن غلظت یعنی
بدخویلق وعلمادن ماله حرص یعنی قناعت المحبوب حریص اولق
حاصلی ادخار ماله سعی واغنیادن بخل یعنی سخاوتله متصف اولمیوب
بخیل اولمق حاصلی امساک مال وعدم انفاق واطعام (قطعه)
* این سه کارست کش نکارد زشت * از سه کس خامهٔ نکارنده *
(این مبتدا (سه کارست خبری (کش کاش‌دن مخففدر (که حرف بیان
(شین ضمیر سه‌یه راجعدر (نکارد فعل مضارع مفرد غائب نکاریدندن
نقش ایدر معناسنه‌در (زشت مفعولی (خامهٔ نکارنده فاعلی (از سه کس
ضیر صریحی (خامهٔ نکارنده لامیه (خامه قلم دیمکدر (نکارنده نقاش
دیمکدر که اسم فاعلدر (محصول بیت) بو اوچ فعلدر که انی نقاشنک
قلمی زشت نقش ایدر اوچ کیمسه‌دن یعنی اوچ فعلدر که اوچ کیمسه‌دن
صادر اولسه نامقبول ونامعقول ثبت وتحریر اولنور * تند خویی
ز پادشاه قوی * حرص دانا وبخل دارنده * تند خویی یا حرف
مصدر (تند خوی وصف ترکیبیدر غلیظ طبیعتلی دیمکدر
(پادشاه قوی بیانیه (حرص داناده بیانیه یعنی مبنیه که من معناسنه
(بخل دارنده‌ده بویله‌در (دارنده اسم فاعل طوتیجی دیمکدر که
غنیده مستعملدر (محصول بیت) بیت سابقده اولان اشیاء ثلثه‌یی تکمیل
وتعداد ایدر پادشاه قویدن غلیظ طبیعتلیلک عالم ودانادن حرص
وغنیدن بخل (حاصلی ایشته بو مذکورات ایله متصف اولان ذواتک

نامی

نامنی صحیفهٔ عالمده زشت یازدلر یا صورتنی زشت نقش ایدرلر (عروض) بو قطعه عینیله قطعهٔ سابق کبیدر (حکمت) حکیمان گفته اند که همچنانکه جهان بعدل آبادان گردد بجور ویران عدل از ناحیت خویش بهزار فرسنك روشنایی دهد وجور از جای خود بهزار فرسنك تاریکی دهد* که حرف رابطه صفت (همچنانکه انجلین که دیمکدر (جهان مبتدا (بعدل باحرف مصاحبت گرددك مفعول غیر صریحی (آبادان معمور معناسنه صریحی (گردد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر تحتنده فاعلی مبتدایه راجع جمله سی خبردر (بجور ویران بعدل آبادان کبی ینه قاعدهٔ سجع اوزره برگردد تقدیرا ولنور (عدل مبتدا (ناحیت تاء طویل ایله تصرفات عجمدندر ناحیه اطراف مملکته دیرلر ترکیجه بو دیارلرده سنجاق مثلا بولی سنجاغی دیدکلری کبی مطلق کوی و کندلردن عبارتدر (از ناحیت خویش دهدك مفعول غیر صریحی (بهزار فرسنك باحرف صله بوندك غیر صریحی فرسنك ایکی بیك آدیم والتی بیك ایاق یره دیرلر عربیجه فرسخ (روشنایی یاحرف مصدر ایدنلق دیمکدر (دهد فعل مضارع مفرد غائب ویرر دیمکدر (تاریکی یاحرف مصدر قرانلق دیمکدر (محصول ترکیب) حکیملر دیمشلردر که انجلین که جهان عدل ایله آبادان اولور جور ایله ویران اولور عدل کندی ناحیه سندن یعنی اولدیغی شهرك قرا وقصباتندن حاصلی شهرك صنورندن بیك فرسخ یره یعنی خارجه ایدنلق ویرر وجور وظلم اولدیغی یردن بیك فرسخ یره قرانلق ایدر (قطعه) بعدل کوش که چون صبح آن طلوع* کند فروغ آن برود تا هزار فرسنکی* بعدل باحرف صله کوشك مفعول غیر صریحی (کوش فعل امردر سعی ایله معناسنه (که حرف بیان (چون ادات تشبیه (صبح آن مجاز الامیه تقدیری آفتاب صبح آندر آن اسم اشارتدر عدله (طلوع کندك مفعول صریحی ومصدردر طوغمق معناسنه (کند فعل مضارع مفرد غائب (فروغ فانك وراءنك ضمیله بونده نور و پرتو معناسنه در (آن اضافت لامیه (رود باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب رویدن دن یا على خلاف قیاس رفتن دن کیدر دیمکدر (تا حرف انتها (هزار فرسنکی حذف مضاف ایله تقدیری تا بهزار فرسنکی در (یا حرف مصدر یاخود بلا تقدیر

باحرف تنكير اولور (محصول بيت) عدله سعي ايله كه عدالك صباحي يعني كنشي طلوع ايليه انك ضيا ونوري بيك فرسنكلك يوله دك كيدر ياخود نيجه بيك فرسنكه كيدر روشنا و پر* ظلام ظلم چو ظاهر شود بر آيد پر* جهان ز تيركي وتلخ عيشي وتنكي* ظلام ظائك فتحيله مصدردر ظلمت معناسنه يعني قرا كولق (ظلم اضافت مصدرك فاعلنه‌در (چو ادات تعليل (ظاهر آشكاره ديمكدر وشودك مفعولي (برآيد فعل مضارع حاصل اولور معناسنه (پر بونده چوق معناسنه‌در پر برآيدك مفعول صريحي (جهان غير صريحي ز جهان تقديرنده (تيركي فاعلي (ياحرف مصدر كاف عجمي هاء رسميدن مبدل تيره بونده بولانق قرا كولق ديمكدر (تلخ عيشي ياء مصدريه ايله وصف تركيبيدر آجي يچنمك ديمكدر امور معاشده ثقلت چكمه‌دن عبارتدر (تنكي ياينه حرف مصدر تنك طار ديمكدر (محصول بيت) ظلمك قرا كولغي چونكه ظاهر اولور جهاندن قرا كولق وتلخ عيشلك وطارلق چوق حاصل اولور يعني عالم غموم وهموم ايله پر اولور (عروض) بو قطعه بحر مجتثدركه مفصلا ومختصر ايلان اولنمشدر (حكايت) درويشي قوي همت بپادشاهي صاحب شوكت طريقهٔ اختلاط وسابقهٔ انبساطي داشت روزي ازوي نسبت بخود كراني تفرس كرد هر چند تجسس نمود آنرا جز كثرت تردد و بسياري امدشد اثر اسبيي نيافت دامن از اختلاط اودرچيد و بساط انبساط درنور ديد روزي آن پادشاه زا درممري اتفاق ملاقات افتاد وزبان بمقالات بكشاد كه اي درويش موجب چيست كه ازمابريدي وقدم ازامد شد مادر كشيدي كفت موجب انكه دانستم كه از سبب نا آمدن سؤال به كه ازجهت آمدن اظهار ملال* (درويشي ياحرف وحدت (قوي همت وصف تركيبيدر قوي همتلي ديمكدر (بپادشاهي باحرف مصاحبت ويا حرف وحدت (صاحب شوكت پادشاهك وصفي قوي همت درويشك وصفي اولديغي كبي (طريقهٔ اختلاط بيانيه طريقه هاء رسمي علامت عدولدر همزه حرف توسل اختلاط افتعال بابندن مصدردر قرشمق معناسنه اما بونده مصاحبت ومنادمتدن كنايتدر (وسابقهٔ انبساطده بويله سابقه اسكي ديمكدر انبساط انفعال بابندن مصدردر بونده ملاطفه

معناسنه در (داشت فعل ماضی مفرد غائب بونده حکایهٔ حال ماضی
افاده ایدرطوتاردی یعنی وار ایدی (روزی یا حرف وحدت (وی
ضمیر پادشاهه راجعدر (نسبت بونده متعلق دیمکدر (باخود باحرف
صله (کرانی یا حرف مصدر کران کاف عجمك کسریله اغر دیمکدر
(تفرس تفعل بابندن مصدردر اکلمق فراستله بیلمك حاصلی طرز وطورندن
اکلمق دیمکدر (کرد فعل ماضی (تجسس تفعل بابندن مصدردر
ارایوب ایزلمك معناسنه (نمود فعل ماضی مفرد غائب کوستردی
دیمکدر (کثرت تردد و بسیاری آمد شد مصدرك فاعلنه اضافتلریدر
تردد کلوب کتمه معناسنه بسیاری یا حرف مصدر (آمد فعل ماضی مفرد
غائب شدده بویله اما بونده مصدر معنالرینه در زیرا ایکی ماضی ترکیب
اولنسه اسم مصدر اولور آمد شد کلوب کتمه دیمکدر (ان اسم اشارتدر
(را ادات مفعول (سببی یا حرف وحدت (نیافت فعل نفی ماضی مفرد
غائب بولمدی دیمکدر (دامن اتکدر چیدك مفعولی (از اختلاط او
لامیه وغیر صریحی (درچید فعل ماضی مفرد غائب دوشیردی دیمکدر
و بساط انبساط بیانیه بساط دوشك دیمکدر (درنوردیدك مفعولی
درنوردید دوردی بوکدی دیمکدر (روزی یا حرف وحدت (درحرف
ظرف (ممر اسم مکاندر اوغراق معناسنه افتادك مفعول فیهی (ملاقات
راست کلمك دیمکدر یعنی بولوشمق (افتاد فعل ماضی مفرد غائب
واقع اولدی دیمکدر (زبان دیل دیمکدر (بمقالات باحرف صله مقالات
مقالهنك جمعی سوزلر دیمکدر (بکشاد فعل ماضی مفرد غائب اچدی
دیمکدر (که حرف بیان (موجب بونك کبی یرلرده سبب معناسنه در
(ببریدی باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد مخاطبدر کسلدك یعنی منقطع
اولدك دیمکدر (قدم کشیدینك مفعول صریحی از آمد شد ما لامیه
وغیر صریحی (کشیدی فعل ماضی مفرد مخاطبدر چکدك دیمکدر (کفت
درویش دیدی (دانستم فعل ماضی متکلم وحده بیلدم دیمکدر (از سبب
ناامدن سؤال یعنی کلمك سببنده سؤال (به یك معناسنه (که حرف
بیان از جهت آمدن اظهار ملال یعنی کلمکلك جهتندن ملال
اظهارندن یعنی نه کلدی دیو ملالت اظهار ایلمکدن (محصول ترکیب)
برقوی همتلی درویش برشوکت وعظمت صاحبی پادشاه ایله مصاحبت

وانسبت طریقنی وملاطفه وملاعبه سابقه سنی طوتاردی برکون
پادشاهدن کتدویه متعلق براغراق یعنی استغال اکلدی هرنقدر تجسس
وتفحص ایلدی اکا تردلك کثرتندن وکلوب کتمه نك چوقلغندن غیری
برسبب بوله مدی پادشاه صحبت ومنادمتندن اتکنی چکدی یعنی اعراض
ایلدی وملاطفه دوشکنی دوردی بوکدی حاصلی انکله انسبتدن
فراغت ایلدی برکون او پادشاه براوغراقده یعنی بر یول اوزرنده اتفاقا
ملاقات واقع اولدی پادشاه دیلنی سوزه اچدی یعنی سوزه باشلدیکه
ای درویش سبب ندر بزدن منقطع اولدك وقدمکی بزه کلوب کتمدن
چکلدك درویش دیدی سبب اولدرکه بیلدمکه کلمه کلمك سببندن
سؤال یعنی نیچون کلمدك دیو سؤال ایتمك یکدر کلمكلك جهتندن
ملالت اظهار ایلمکدن (قطعه) بدرویش کفت آن توانکر چرا
بپیشم بس ازدیرها نامدی * بدرویش باحرف صله (توانکر غنی
معناسنه (چرا نیچون دیمکدر (بپیشم باحرف صله پیش بونده فیت
معناسنه در میم ضمیرمتکلم وحده بنم قتیمه دیمکدر (بس ازدیرها معنای
لازمی چوقدن برو دیمکدر زیرا بس چوق معناسنه در (باء عربیله که
دیرهاده اولان جمعیتك افاده ایتدیکی کثرتی تأکیدایدردیردالك کسریله
کچ دیمکدر رها ادات جمع (نامدی قیاس نیامدی ایدی زیرا کلمه نك
اولی همزه اولسه اکا حرف نفی یا نهی یا با داخل اولسه یایه قلب
اولنور اما بونده ضرورت وزن ایچون تخفیف اولنمشدر فعل نفی ماضی
مفرد مخاطب کلمدك دیمکدر (محصول بیت) درویشه اول غنی دیدی
نیچون بنم قتیمه چوقدن بروکلمدك یعنی بنمله مصاحبت ومنادمته نیه
کلمدك حاصلی الفت وانسیتی نیه کسیدك * بکفتا چرا نامدی پیش من
بسی * خوشترست ازچرا آمدی * بکفتا باحرف تأکید الف ادات جواب
یعنی جوابنده درویش دیدی بیتك اخرینه کلنجه مقول قولیدر
(چرا نامدی لفظ مراد مبتدا (پیش من لامیه (بسی چوق دیمکدر
(خوشترست خبری تر ادات تفضیل (ازچرا امدی لفظ مراد
خوشتره متعلق (محصول بیت) درویش توانکره جوابنده دیدی
چرانامدی بنم عندمده چرا امدیدن خوشتردر یعنی نیچون کلمدك دیمك
نیه کلدك دیمکدن یکدر (عروض) بوقطعه بحرمتقارب مثمندرکه

جمیع اجزاسی سالم الا عروض وضرب محذوفدر حذف اخرده اولان سبب خفیفی اسقاطه دیرلر که لن دوشر فعو قالور فعل انك یرینه کلور بو یله اولنجه برمصراعی فعولن فعولن فعولن فعل اولوب متقارب مثمن محذوف اولور * روضۀ سوم * در بیان شکفتن شکوفه های باغستان حکومت وایالت که متضمن میوهای نصفت وعدالتست * سوم اوچنجی دیمکدر شکفتن شینك کسری وضمی وکاف عربك ضمیله اچلمق دیمکدر شکوفه چیچك ها ادات جمع شکفتنك شکوفیه اضافتی مصدرك فاعلنه اضافتیدر یاخود شکفتن متعدی اولمق دخی احتمالی واردر اچمق معناسنه اول وقت اضافت مصدرك مفعولنه اولور (شکوفه های باغستان لامیه حکومت بیانیه (حکومت مصدردر حاکملك دیمکدر ایالت والیلك دیمکدر (متضمن تفعل بابندن اسم فاعلدر بحسب اللغه قوللنمقلیجی دیمکدر اما بونده مقارن معناسنه در (میوهایه اضافتی اسم فاعلك مفعولنه در (میوهانك نصفته بیانیه نصفت نونك وصادك فتحه لریله مصدردر انصاف معناسنه (عدالت معروف متضمن مبتدا نصفت وعدالت خبری جمله سی صفت فقره اولیدر (محصول ترکیب) اوچنجی روضه انصاف وعدالت میوه لرینه مقارن اولان حکومت وایالت باغستانك شکوفه لرینك اچلمه سی یا شکوفه لرینی اچمق بیانده در یعنی حکومت وایالت باغستانك چیچکلری که پادشاهان و والیلردر انلرك اچلمه سی یعنی سیر وسلوك وسیر تلری بیانده در که اکا انصاف وعدالت میوه لری مقارن یعنی شاهان وولاته لایق ولازم اولان عدل وداد اول شکوفه لر ضمننده مذکور ومبیندر بونده بونده اولان تشبیهات ومجازات اربابنك معلومی (فائده) حکمت در وجود سلاطین ظهور نصفت وعدالتست نه ظهور بصفت عظمت وجلالت نوشین روان با آنکه ازدین بیگانه بوددر عدل وراستی یگانه لاجرم سرور کائنات علیه افضل الصلوات تفاخرکنان بیگفت ولدت انا فی زمن السلطان العادل (حکمت) مبتدا ظهور نصفت وعدالتست خبری (وجود سلاطین مصدرك فاعلنه اضافتیدر (ظهور نصفت ده بویله (نه حرف نفی مضمون ترکیبه مقیددر (با حرف مصاحبت (صفت عظمت بیانیه (نوشین روان اکاسره دن

بر ملك عادلك اسميدر (با آنكه انك ايله كه ديمكدر (دين بيكانه بيانيه
بيانجى دبندن ديمكدر كه ز براونوشين روان مجوسي ايدى (بو ادات ماضى
(راستى ياحرف مصدر طوغريلق ديمكدر (يكانه فريد وبي نظير
ديمكدر (لاجرم شبهه سز ديمكدر (سرور كائنات لامبه كائناتك اولوسى
(عليه جار ومجرور مقدم خبر (افضل الصلوات مبتدا (تفاخر
تفاعل بابندن مصدردر (كنان صفت مشبهه ايده كن ديمكدر حاصلى
تفاخر ايدرك ديمكدر (مى ادات حكايه (كفت فعل ماضى مفرد غائب
(ولدت مبنى للمفعول نفس متكلم وحده ومعتل فادن دنيايه كلدم ديمكدر
(انا تاء متكلمى تأكيدر جميع نسخه لر بويله در (بعض نسخه ده انا
ولدت در انامبتدا ولدت خبردر شارح دخى بو نسخه يى اختيار ايتمشدر
لاضرر فيه خذ ما صفا (فى حرف جر ولدت به متعلق (زمن زانك
وميمك فتحه لريله زمانك جميدر لفظا مجرور ومحلا منصوب مفعول
فيهيدر ولادتك (السلطان لفظا مجرور مضاف اليهى زمنك (العادل
سلطانك صفتى (محصول تركيب) پادشاهلرك وجودنده حكمت يعنى
پادشاه نصبنده حكمت انصاف وعدالتك ظاهر اولمسيدر يعنى انلردن
عدل وانصافك آشكار اولمسيدر عظمت وجلالك يعنى كبر ونخوتك
وسلطنت وشدتك ظاهر وباهر اولمسى دكلدر نوشيروان انكله بيله كه
دينندن بيكانه ايدى يعنى مجوسي وآتش پرست ايدى اما عدل وراستى ده
يعنى عدالتده وطوغريلقده بى نظير وفريد الدهر ايدى نته كيم
حكاياتى بين العوام متعارف ومشهوردر شبهه سز كائناتك اولوسى
صلوتلرك افضلى انك اوزرينه اولسون تفاخر كنان بيورر ايدى
بن سلطان عادلك زماننده طوغدم زيرا نوشيروان قرق سكز ييل
سلطنتده عدل وداد ايلدى قرقنجى ييلده خواجه عالم ومفخر
بنى آدم دنيايى تشريف بيوردبلر وافنديمز سكز ياشنده ايكن نوشيروان
فوت اولدى بويله اولديغى ثابت (لكن حديثده نظر وار زيرا
هر نقدر بو حديث بين الناس تواتر مرتبه سنده ايسه ده على القارى
موضوعاتنك اوائلنده موضوعدر ديو تصريح ايلمش وعند المحققين ده
بويله در (مثنوى) پيمبر كه در عهد نوشين روان * برخ كشت چشم
وچراغ جهان * پيمبر وپيامبر وپيغمبر وپيغامبر برمعنايه در (كه

حرف

حرف بیان (عهد بونده زمان معناسنه در (نوشین روانه اضافتی
لامیه (برخ با حرف مصاحبت سببیتی متضمن (رخ بونده وجه معناسنه
(کشتن مفعول غیر صریحی صریحی محذوف تقدیری روشن کشتدن
(چشم فاعلی (کشت کاف عجمیله فعل ماضی مفرد غائب شد معناسنه
اولدی دیمکدر (چراغ جهان لامیه (محصول بیت) پیغمبرکه نوشروان
زماننده یعنی انك وقت حکومتنده وجه سعادتیله جهانك کوزی
نو چراغی روشن اولدی یعنی نوشروان زماننده حضرت فخر کائنات
عالمی منور ایلدی حاصلی دنیایی تشریف ایلدی (شمعی مرحومك
ویردیکی معنی عجب نه کونه بیتدن منفهم وروشن اولور شمعنك چراغیله
معنایی چشم بصیرتله ارامه لی روشن اوله زیرا مصراع ثانیه جهانك
منور چراغی اولدی دیمش عفی الله عنه وعن سیئاته * همی گفت
ازظلم ازان ساده ام * که درعهد نوشین روان زاده ام * همی حکایت
حال ماضی استمراری متضمن (گفت فعل ماضی مفرد غائب (ازان
اول اجلدن دیمکدر (ساده پاك دیمکدر (ام ضمیر متکلم وحده (که
حرف تعلیل (زاده ام ماضیدن قسمدر طوغمشم دیمکدر (درعهد
نوشین روان اضافت لامیه ایله مفعول فیهی (محصول بیت) دائما
دیر ایدیکه ظلمدن اول اجلدن پاك وطاهرم که نوشروان زماننده
طوغمشم یعنی حضرت ملاجامی حدیث سابقك معناسنی نظم ایله
بیوردی حدیثك صحتی تقدیری اوزره حضرت کزیده عالم وزبده
بنی آدم مجرد خلقی عدله تشویق وتحریص ایچوندر یوخسه عدالتی
اوله کافرك زماننده طوغمه سبیله دکلدر بلکه خلقی در * چه خوش
گفت آن ناصح نیکخواه * بکوش دل ان ستمکاره شاه * چه خوش گفت
نه کوزل سویلدی (ناصح اسم فاعلدر نصیحت ایدیجی دیمکدر
(نیکخواه اضافتی بیانیه نیکخواه وصف ترکیبیدر ایو استیجی
دیمکدر خیرخواه معناسنه (کوش دل بیانیه یعنی قلبی قولاغنه (با
حرف صله (آن ستمکاره اضافت لامیه ستمکار ظالم معناسنه زیرا کار
ادات فاعلدر شاه ستمکاردن بدل یا عطف بیان اولور (محصول بیت)
نه خوش دیدی اول خیرخواه اولان ناصح اول ستمکار وظالم پادشاهك
قلبی قولاغنه (گفتك مفعول قولی بیت آتیدر وزن ایچون ناصحك

حاسنده کسره اشباع اولنور * که از ظلمات ظلم اندیشه کن * پی آزمون
عدل را پیشیه کن * که حرف رابط مقول قول (ظلمات ظلم مصدرك
فاعلنه اضافتیدر (ظلمات قره کولق دیمکدر (اندیشه کن فکر ایله
دوشون دیمکدر (پی بونده تعلیل ایچوندر که لام جاره معناسنه
(آزمون تجربه معناسنه اسمدر الف ممدوده ایله (عدل را را ادات
مفعول (پیشه کن صنعت ایله وعادت ایله دیمکدر ایکی مصراعده
اولان کن لر امر حاضر مفرددر (محصول بیت) ناصح پادشاه ظالمه
بوکونه نصیحت ویروب دیدیکه ظلمك قره کولقندن یعنی شر وضررندن
فکر ایله دوشون تجربه ایچون عدلی صنعت ایله یعنی بطریق الامتحان
برکره عدالت ایله (مصراع ثانیده آزمونك زاسنی وعدل رانك لامنی
متحرك اوقومق کرك تا وزن درست اوله * اکر عدلت از ظلم ناید فره *
دکر باره پادرره ظلم نه * عدلت تا ضمیر خطاب (نایده مصروف (ناید
نبایددن مخففدر فعل نفی مستقبل مفرد غائب کلمز دیمکدر (فره فانك
کسری وفتحی ورانك کسری وهاء اصلیه ایله بونده خوش دیمکدر
(نایدك مفعول صریحی معانی مشترکی ایچندن زیادهلك معناسنی
اخذ ایدن خوش طبع دکل ایمش (دکر بونده دخی معناسنه در (باره
برکره دیمکدر (پا ایاق (در حرف ظرف (ره ظلم بیانیه (نه نونك کسری
وهاء اصلیه ایله امر حاضر مفرددر قوی دیمکدر پانهك مفعول
صریحیدر ره غیر صریحی (محصول بیت) اکر عدل سکا خوش
کلمز ایسه برکره دخی ظلم یولینه ایاق قو یعنی تجربه طریقیله
عدالت ایله اکر عدالت خوش کلمز ایسه یعنی طبعکه ملایم کلمز ایسه
ظلمه شروع ایله (عروض) بو مثنوی بحر متقارب مثمن محذوفدر که
مقدما بیان اولنمشدر * در تواریخ چنانست پنج هزار سال سلطنت
عالم تعلق بکبران ومغان داشت واین دولت درخانه دان ایشان بود
زیرا که بارعایا عدل میکردند وظلم روا نمی داشتند در خبر است که
خدای تعالی بداود علیه السلام وحی کرد که قوم خویش را بکوی که
پادشاهان عجم را بد نکویند ودشنام ندهند که ایشان جهان را
بعدل آبادان کردند تا بندکان من دروی زندکانی میکنند * در حرف
ظرف (چنانست انجنلیندر دیمکدر (پنج هزار سال بش بیك یلده

سلطنت

(سلطنت عالم لامیه (تعلق تفعل یابندن مصدردر (بکبران با حرف
صله (الف نون ادات جمع (کبر آتش پرسته دیرلر کاف عربك فتحیله
عربیده مجوس دیرلر (مغان الف نون ینه ادات جمع (مغ میمك ضمیله
مطلقا کافره اطلاق اولنور (داشت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی
دیمکدر اما بو یله یرلرده همان ایلدی معناسنی افاده ایدر (واین دولتدن
مرادی غالبا عجم دولتیدر زیرا اوائل عجم دولتی آتش پرست ایدیلر
(خانه دان صوری صوب معناسنه (ایشانه اضافت لامیه (و کبران
ومغانه راجع (بود ادات زمانیه (زیرا که ادات (بارعایا با حرف صله
رعایا رعیه نك جمعی (میکردند می حکایت حال ماضی (کردند فعل
ماضی جمع غائب ایلرلر ایدی دیمکدر (روا رانك فتحی ایله جائز معناسنه
نمی داشتند نون حرف نفی (می ادات حکایه داشتند فعل ماضی
جمع غائب طوتمزلر دیمکدر (درخبراست خبرده وارد اولمشدر دیمکدر
(که حرف رابط (بداود با حرف صله داود پیغمبران ذیشاندن برینك
اسمیدر که سلیمان علیه السلامك پدری وحضرت زبورا کا نازل
اولمشدر وآواز لطیف ایله معروف ونبوت وسلطنتی جمع ایدنلردندر
(وحی حق تعالی جانبندن بالواسطه یا بلا واسطه کلان اخباره دیرلر
(که حرف بیان (قوم خویش بیانیه (راادات مفعول وصله (بکوی
امر حاضر مفرد در سویله دیمکدر (پادشاهان عجم بیانیه (را بند
سابق کبی (بدکو تو دیمکدر بونده مذمت معناسنه (نکویند فعل نفی
مستقبل جمع غائب سو یلمه لر دیمکدر (ودشنام دالك ضمی وشینك
سکونیله سوکمك عربجه سب دیرلر (ندهند و یرمیه لر دیمکدر فعل نفی
مستقبل جمع غائب (که حرف بیان (جهانرا را ادات مفعول (بعدل
با حرف مصاحبت (آبادان معمور دیمکدر (کردند فعل ماضی جمع
غائب ایلدیلر دیمکدر (تا حرف تعلیل (بندکان من لامیه (وی ضمیری
جهانه راجعدر (زندکانی یا حرف مصدر دیریلك دیمکدر (میکنند
ایلیه لر دیمکدر فعل مضارع جمع غائب (محصول ترکیب) تواریخده
بو مجلسین مذکوردر که بش بیك ییل عالمك سلطنتی آتش پرستلره
وکافرلره تعلق ایلدی یعنی سلطنت بو قدر مدت انلرده طوردی
و بو دولت یعنی عجم دولتی انلرك خانه دانده ایدی زیرا که رعایایه عدل

ایدرلردی وظلمی لایق طوتمزلردی یعنی جائز کورمزلردی (خبرده
وارد اولمشدر که الله عظیم الشان داود پیغمبره وحی ایلدیکه
کندو قومکه سویله که عجم پادشاهلرینی مذمت یعنی حقلرنده
نامسزا سو یلیه‌لر وسوکیه‌لر زیرا که انلر جهانی عدل ایله معمور
ایلدیلر تا کیم بنم قوللرم انده تعیش ایتمک ایچون (قطعه) عدل
وانصاف دان نه کفرونه دین * انچه درحفظ ملك در کارست *
دان فعل امر مخاطبدر بیل دیمکدر اما بونده مجرد خبردن عبارتدر
(نه‌لر حرف نفیلردر (حفظ ملك مصدرك مفعولنه ملك میمك ضمیله
سلطنت معناسنه (در کارست بحسب اللغه ایشده در دیمکدر اما
استعمالده ایشه یرار دیمك اولور (محصول بیت) عدل وانصاف بیل
یعنی عدل وانصافدر کفر ودین دکلدر اول نسنه که سلطنت حفظنده
ایشه یرار یعنی سلطنت وممالکی محافظه‌ده عدل لازمدر کفر ودینك
مدخلی یوقدر حاصلی سلطنت عدل ایله حراست اولنور کفر ودین ایله
دکل اکر عدلدن صکره دینده اولورسه نور علی نور اولوب اعلا واولی
اولور * عدل بی دین نظام عالم را * بهتر از ظلم شاه دیندارست *
عدل بی دین لامیه کافرك عدلی دیمکدر (نظام عالم را را حرف تعلیل
لام جاره معناسنه نظام عالم ایچون دیمکدر (بهتر به بانك کسری وهاء
اصلیه ایله یك دیمکدر (تر ادات تفضیل یکرك دیمك اولور (ظلم شاه
دیندار لامیه وبیانیه (دیندار وصف ترکیبیدر مسلمان معناسنه
(محصول بیت) نظام عالم ایچون یعنی نظام عالم خصوصنده دین سز
کافرك عدلی مسلمان اولان پادشاهك ظلمندن یکرکدر یعنی عدل
کافردن دخی صادر اولسه مستحسندر نته کیم نوشروان کافر ایکن
عادل دیمك جائز اولور وپادشاه زمانه مسلم ایکن عادل اطلاقی جائز
دکلدر کما نقل من جمیع الفقهاء مکر تأویل ایله اطلاق اوله کما قاله
الشعرا فی قصایدهم (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که مکررا
بیان اولندی (حکمت) قرین پادشاه حکیم فکرت پیشه باید نه ندیم
هزل اندیشه زیرا که ازان بدرجات کمال براید وازین بدرکات
نقصان کراید * قرین پادشاه لامیه (حکیم فکرت پیشه بیانیه فکرت
پیشه وصف ترکیبیدر فکر صنعتلی دیمکدر یعنی عواقب اموری بیلور

معنا

معناسنه (باید فعل مضارع مفرد غائب بایدن‌دن یابایستن‌دن زیرا
ثانك ما قبلی سین اولسه احوال ثلثه سندن سینی حذف قیلنـدندر
کرکدر دیمکدر (نه حرف نفی مابعـدی جمله سنه مصروفدر (ندیم
هزل اندیشه بیانیه (هزل اندیشه وصف ترکیبدر مسخرلق دوشنیجی
دیمکدر بونده ده بر باید تقـدیری قاعده سجعـندر (زیرا که ادات
تعلیل (ازان اشـارتدر حکیم فکرت پیشه یه (بدرجات کمال باحرف
صله اضافتی بیانیه (درجات درجه‌نك جمعی مقام عالیه ترقی یه دیرلر
(برآید فعـل مضارع مفرد غائب چقار دیمکدر یعنی مترقی اولور
(وازین اشارتدر ندیم هزل اندیشه یه (بدرکات نقصان بدرجات
کمال کبیدر که مقام اسفله تنزله دیرلر (کراید فعـل مضارع مفرد
غائب کاف عجمك کسریله میل ایدر دیمکدر کراید ایله براید فعللرینك
فاعللری پادشاهه راجعدر (محصول ترکـیب) پادشاهك قرینی
عاقل ومدبر حکیم کرکدر ندیم بیهوده کو لازم دکل زیرا که حکـیم
عاقلدن پادشاه کمال درجه لرینه ترقی ایدر چقـار وندیم یافه‌در ایدن
نقصان درکه لرینه تنزل ایدر (قطعـه) هر نکته کاید ازلب دانا
چوکوهر یست * خوش آنکه ساخت کنج کهر درج سـینه را *
(کاید اصلنده که آیددر (که حرف رابط صفت (آید فعـل مضارع
مفرد غائب (لب دانا لامیه لب بونده دهان معناسنه‌در (دانا صفت
مشبهه در عالم معنـاسنه (چو ادات تشبیه (کوهر جوهر دیمکدر
(یاحرف وحدت (سین وتاادات خبر (آنکه انکس که تقدیرنده‌درکه
حذف وایصال اولنوب که حرفیندن اسمیه نقل اولنـدی (ساخت
فعل ماضی دوزدی دیمکدر بونده مطلق اولدی دیمکدر (کنج کهر
بیانیه کنج کاف عجمك فتحیله خزینـه دیمکدر (کهر کاف عجمك ضمی
وهانك فتحیله مرادف کوهردر (درج سینه مجازا لامیه درج دالك
فتحیله حجره معنـاسنه‌در ضمیله صندوقچه معنـاسنه در ایکیسنده ده
معنـاده مساغ واردر (را ادات مفعول (محصول بیت) هرنکته که
عالمك اغزندن چقـه یعنی سویلدیکی کلامك هر بری برجوهردر
خوش اول کیمسـه که جوهرخزینه سی ایلدی سینه حجره سنی یاسینه
صندوقچه سنی یعنی عالمك کلام درربار یله درونی جوهرخزینـه سی

ایلدی حاصلی كلاملرینی حفظ ایدوب حرزجان ایلدی * دانا دل‌از
جواهر حكمت خزینه است * ازخویشتن مدار جدا آن خزینه را *
دانادل بونده عالم دیمكدر (جواهر جوهرك جمعی (مدار فعل نهی مفرد
غائب (جدا جیمك ضمیله بعید دیمكدر (خزینه را را ادات مفعول
(محصول بیت) عالم حكمت جواهرلرندن خزینه در كندكدن بعید ایلمه
اول خزینه یی یعنی دائما انیس وجلیسك علما وفضلا اولسون حاصلی انلردن
برآن منفك اولمه (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخر بدر كه سابقا مكررا
بیان اولنمشدر (حكایت) بامدادی مو بد مو بدان باقباد هم عنان میرفت
مركب وی بدفع فضلات قوایم خودرا ازدم تاسم بیالود تشویر تمام
بوی راه یافت * بامدادی یا حرف وحدت بامداد صباح وقتی دیمكدر
(مو بد میمك ضمیله وباء موحده نك فتحیله دانای مغان وحاكم آتش
پرستان معناسنه در (مو بدان انك جمعیدر اضافتله معنی آتش پرستلر
عالملرینك عالمی دیمك اما بونده قباد قرینه سیله مطلقا دانایان وعالم
العلماء معناسنه در (قباد قافك ضمیله نوشروانك باباسی اسمیدر كه فرق
ییل ایران زمینده پادشاهلق ایلمشدر وآتش پرستدر (هم عنان هم
ادات جمعدر عنان دیزكین دیمكدر تركیجه آت باشی برابر دیرلر (می
حكایة حال ماضی (مركب وی مو بد مو بدانك بندیكی حیوان (بدفع
فضلات با حرف سبب دفع فضلات مصدرك مفعولنه اضافتیدر
یدفع فضلات یستهله مه سیله (قوایم خودرا لامیه (را ادات تخصیص
قوایم قائمه نك جمعیدر كه آیقلری دیمكدر (دم دالك ضمیله قویرق
معناسنه عربجه ذنب دیرلر (تا حرف انتها (سم سینك ضمیله طرناق
معناسنه در (بیالود با حرف تأكید یا همزه دن منقلب الود فعل ماضی
مفرد غائب بولاشدردی یعنی آلوده ومردار ایلدی دیمكدر (تشویر
تانك فتحی وشینك سكونیله خجالت معناسنه در (بوی باحرف صله وی
ضمیری مو بد مو بدانه راجعدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب
(محصول تركیب) مو بد مو بدان قبادایله ات باشی برابر صباح وقتی
كیدر ایدی مو بد مو بدانك بندیكی حیوان یستهله مكله كندی
آیقلرینی قویریغندن طرناغنه وارنجه تلویث ایدوب بولاشدردی
مو بد مو بدانه تمام خجالت یول بولدی یعنی خجیل اولدی * دران اثنا

قباد

قباد ویرا ازآداب همرکابی ملوك وهمعنانی سلاطین سؤال کرد وکفت *
(ویرا رااادات صله ضمیر موبد موبدانه راجعدر (آداب همرکابی
ملوك لامیه‌لردر آداب ادبك جمعیدر همرکاب همعنان کبیدر (همعنانی
سلاطین عطف تفسیریدر یالر حرف مصدر (معلوم اوله که بو یالره
همزه توسل الحاق ایلمك لازم دکلدر حرکه اضافت یایه ویریلور
همزه ایله اوقوانلر فارسیله توغلی بوقدر (ملوك ملکك جمعی (سلاطین
سلطانك جمعیدر (کردو کفت فعل ماضی مفرد غائبلردر (محصول ترکیب
اول اثناده یعنی موبد موبدانك مرکبی ایاقلرینی تلویث ایندیکی اثناده
قباد شاه ملوکك همرکابلغنك وسلاطینك همعنانلغنك یعنی پادشاهلر
ایله آت باشی برابر کتمه نك ادبلرندن سؤال ایلدی موبد موبدان
دیدی * یکی آنست که درشبی که بامدادآن باپادشاه سواری خواهد کرد
مرکب خودرا چندان علف ندهند که بامدادان موجب تشویر راکب
کردد قباد استحسان وی کرد وکفت بدین حسن کیاست وصدق فراست
است که رسیده با آنچه رسیده * انست اولدر که دیمکدر (درشبی در
حرف ظرف یا حرف تنکیر (باپادشاه باحرف مصاحبت (سواری یا حرف
مصدر (سوارسینك ضمیله راکب معناسنه‌در (خواهند فعل مضارع
جمع غائب (کرد بونده مضارعه مقارن اولدیغندن مصدر معناسنه‌در
(مرکب خود بیانیه (را ادات مفعول (چندان اولقدر دیمکدر (علف
حرکتین ایله طواریه جکی اوته دیرلر (ندهند فعل نفی مستقبل جمع
غائب (موجب بونده سبب معناسنه‌در (تشویره اضافت فاعلك مفعوله
اضافتیدر (راکبه اضافتی لامیه (کردد فعل مضارع بونده شود
معناسنه‌در اوله دیمکدر (استحسان وی مصدرك مفعولنه اضافتیدر
وی ضمیری موبد موبدانه راجعدر (بدین باحرف مصاحبت دال همزه‌دن
مبدلدر (حسن کیاست مصدرك فاعلنه اضافتیدر (کیاست کافك
کسریله حماقت مقابلیدر که عاقللك معناسنه (صدق فراستده بویله
فراست برنسنه‌یی دقت ایله ادراك ایلمکه دیرلر (که حرف بیان (رسیده
ماضیدن قسمدر یا حرف خطاب وهمزه حرف توسل (باآنچه باحرف
مصاحبت (رسیده ینه سابق کبی رسیده با آنچه رسیده یرینه یافته آنچه
یافته یازان بونسخه قنده بولمش بیلم زیرا جمیع یانمزده اولان نسخه‌لر

بزم بازدیغمز کیدر لکن معنا صحیحدر (محصول ترکیب) موبد موبدان
آداب همعنانی دن جواب ویروب دیدیکه بری اولدرکه شول کیجه که
صباح پادشاه ایله سوار اولمق دیلر یعنی پادشاه ایله همرکاب اوله جقلری
صباحك کیجه سی کندو مرکبنه یعنی بنه جکی حیوانه اوقدر علف
ویرمیه لرکه صباح بنیجینك خجالتنه سبب اولور یعنی بو یله دفع فضلات
ایتمکله قوائمنی ملوث ایدوب راکبی خجل اوله قبادشاه اکا استحسان
ایلدی یعنی تحسین ایلدی ودیدی بوزکا وعقللی لکك کوزللکیله وبو
دقت نظرك طوغریلغیله ایرشمش سین اول نسنه یه که ایرشمش سین
یعنی بومرتبه حکمته وجهانده شهرته بوفراست وکیاستله ایرشمش سین
(قطعه) ناخردمند که برقاعدهٔ طبع رود * همه آداب وی افتدزره صدق
وصواب * ناخردمند حرف نفی ایله جاهل دیمکدر (که حرف رابط
صفت (قاعدهٔ طبع لامیه (رود فعل مضارع مفرد غائب کیدر
دیمکدر (آداب وی لامیه (افتد فعل مضارع مفرد غائب افتیدن دن
یاافتادندن زیرا مصدر دالینك ماقبلنده الف اولسه حذف اولنور
دوشر دیمکدر (ره صدق بیانیه ره راهدن مخفف زیرا هادن مقدم
الف واقع اولسه الفك حذفی واثباتی جائزدر (محصول بیت) جاهل که
قاعدهٔ طبع اوزره یوریه یعنی مقتضای طبع بی ادراکی اوزره حرکت
ایلیه انك جمیع آدابی صدق وصواب یولندن دوشر یعنی طریق
مستقیمدن بعید اولور حاصلی برفعلی صوابه اصابت ایلمز زیرا عقلی
دلالت ایلمز * لیك بخرد که بدستور خرد کار کند * شود ازحسن کیاست
ادب آموز دواب * لیك بونده استثنادر (بخرد باء عربك فتحی وکسری
وخاء معجمه نك سکونیله عاقل دیمکدر (که حرف رابط صفت بدستور
خرد لامیه باحرف مصاحبت (دستور دالك فتحیله اجازت واذن معناسنه
ضمیله وزیر وقانون وقاعده دیمکدر بونده دالك ضمیله قاعده معناسنه
اولمق دخی جائزدر (خرد خاء معجمه نك کسریله عقل معناسنه (کار
کاف عربیله ایش دیمکدر (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر
(شود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر شویدن دن یاعلی خلاف
قیاس شدن دن (حسن کیاست مصدرك فاعلنه در (ادب آموز وصف
ترکیبیدر ادب اوکردیجی دیمکدر دوابه اضافت مفعولنه در (محصول بیت)

جاهلك

جاهلك حالى وشانى مذكور كبيدر لكن عاقل كه عقلك ذيله يا قاعده سيله
ايش ايليه يعنى افعالنى قانون عقله تطبيق ايليه ذكاسنك كوزللكندن
دوابه ادب اوكرديجى اولور يعنى انسانى تأديب وتربيه شويله طورسون
چهار پا ومواشى يه دخى تعليم آداب ايدر (عروض) بو قطعه بحر
رملدندر كه جميع اجزاسنه خبن طارى اولمشدر الا ايكى صدرى
سالمدر وايكى عروضنه حذف وضربلرينه قصر طارى اولمشدر كه
بر بيتى فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن فعلاتن فعلاتن فعلاتن
فعلات اولوب رمل مخبون محذوف مقصور اولور (حكمت) مقربان
سلاطين چون كسانى اند كه بكوهى بلند بالا ميروند اما عاقبت بزلازل قهر
ونوازل دهر ازان كوه بزير خواهند افتاد وشك نيست كه افتادن بلند
تران سختتر خواهد بودو بزير امدن فروتران سهلتر * مقربان مقربك
جمعيدر (سلاطين سلطانك جمعيدر اضافتى مفعولك مفعولنه ومبتدا
(چون ادات تشبيه (كسانى يا حرف تنكير الف نون ادات جمعدر (اند
ادات خبر جمعدر (كه حرف بيان (بكوهى با حرف صله يا حرف
وحدت (بلند يانك ضميله يوكسك ديمكدر كه كوهك وصفيدر (بالا
يوقرو ديمكدر (مى روند مى ادات تأكيد روند فعل مضارع جمع غائب
كيدرلر ديمكدر (بالا ميروند يوند يوقرو چقارلر ديمكدر (بزلازل قهر
با حرف صله اضافت بيانيه زلازل زلزله نك جمعيدر (ونوازل دهرده
بويله نازله نك جمعيدر زلازل قهر ونوازل دهردن مراد تلونات كونيه
وقضاء اسمانيه در (ازان كوه اول طاغدن (بزير با حرف صله زير
اشاغى ديمكدر (خواهند فعل مضارع جمع غائب ديلرلر ديمكدر
(افتاد مضارعه مقارن اولديغندن مصدردر بويله يرلرده خواهند
افتاد دوشبسرلردر ديمك اولور (خواهد شد اولبسردر ديمك اولديغى
كبى (شك شبهه ديمكدر (كه حرف بيان (افتادن بلند تران مصدرك
فاعلنه (فروتر الحق ديمكدر الف نون جمع سابق كبى (سهلتر آسانرك
ديمكدر (محصول تركيب) پادشاهلرك مقربلرى شول كيمسه لركبيدركه
يوكسك طاغه چقارلر اما عاقبت تلونات كونيه وحوادثات دهريه
سببيله اول طاغدن اشاغى دوشسه لر شبهه يوقدر كه يوكسكده
اولانلرك دوشمه لكى مشكلرك اولبسردر والچقلرك اشاغى كلمه سى

اسانزکدر (مثنوی) بود ایوان قرب شاه والا * بان ایوان مرو بسیار بالا * بود بانك ضمی وواوك فتحیله فعل مضارع مفرد غائبدر اولور دیمکدر (ایوان فاعلی (قربه اضافتی مجازا بیانیه (قرب شاهه لامیه ایوان همزه نك فتحیله بویله یرلرده قصر معناسنه در (والا عالی ویوکسك معناسنه دركه بودك مفعول صریحیدر (بان باحرف صله (مرونهی حاضر مفرد مخاطب کتمه دیمکدر (بسیار چوق دیمکدر زیاده معناسنه دیین زیانه خطا ایلمش (بالا یوقرو دیمکدر (محصول بیت) شاهك قربی ایوانی یوکسك اولور یعنی بوجهدر اول ایوانه چوق یوقرو کتمه یعنی یوقروسنه هوس ایتمه حاصلی مناصب عالیه یه عروج ایتمه خیر الامور اوساطهایی پیشه قبل که متضرر اولمیه سین * که ترسم چون دران ایوان درافتی * زهر افتاده محکم ترافتی * که حرف تعلیل (ترسم فعل مضارع متکلم وحده قورقرم دیمکدر (در حرف تأکید (افتی فعل مضارع مفرد مخاطب دوشه سین دیمکدر (هر ادات سور (افتاده دوشمش دیمکدر (یاحرف وحدت همزه حرف توسل (محکم قوی معناسنه در (محصول بیت) بیت اوله تعلیل واقع اولمشدر که تقرب پادشاهه هوس ایتمه زیرا قورقرم که چونکه اول ایواندن دوشه سین یعنی غضب پاشاهه مبتلا اولوب نظرندن ساقط اوله سین هر بر دوشمشلردن محکمرك دوشرسین یعنی بر مصائبه مبتلا اولورسین که هیچ بر کیمسه سندن اول اول مصیبته کرفتار اولمشدر (عروض) بو مثنوی بحر هزج مسدس دندر که عروض وضربنه حذف طاری اولمشدر حذف آخرده اولان سبب خفیفی ساقط قلمغه دیرز مفاعیلن دن لن دوشوب مفاعی قالور فعولن انك برینه کلور بویله اولنجه بر مصراعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولوب هزج مسدس محذوف اولور (حکمت) می باید که پادشاهرا ندیمان منهیان راست کردار برکار باشند تا احوال رعایا وکاشتکان برایشان بوی رسانند * می حرف تأکید باید فعل مضارع بایدندن یا بایستندن که سینی حذف قیلندن کرکدر دیمکدر (که حرف بیان پادشاه را رااداة مفعول (ندیمان الف ونون ادات جمعدر (منهیان ده بویله در منهی میمك ضمی ونونك سکونیله افعال بابندن اسم فاعلدر انهاایدیجی یعنی اعلام ایدیجی دیمکدر

ندیمان

ندیمانك منهیانه ومنهیانك راست کفتاره موصوفك صفته اضافتلریدر
راست کفتار وصف ترکیبیدر طوغری سوزلی معناسنه (راست کرداره
بو یله طوغری عملی دیمکدر (کردار کاف عربك فتحیله کرد ایله آردن
مرکب عمل معناسنه در اسم مصدردر لکن کافك کسری غلط مشهوردر
(کار حرف استعلا ایله ایش اوزره یعنی تفتیش وتفحص اوزره (باشند
اولهلر معناسنه فعل مضارع جمع غائب (تا حرف تعلیل (احوال
حالك جمعی (رعایایه اضافت لامیه رعایا رعیه نك جمعی (کاشتکان
الف ونون ادات جمع کاف هادن مبدل کاشته کاف عجمك ضمیله اسم
مفعولدر حواله اولنمشلر یعنی حاکملر دیمکدر (ایشان ضمیر جمع رعایایه
راجعدر (بوی با حرف صله وی ضمیر پادشاهه راجعدر (رسانند فعل
مضارع جمع غائب ایرشدیرهلر دیمکدر الف نون ادات تعدیه لازمی
رسیدنکلور (محصول ترکیب) کرکدر که پادشاهه طوغری سوزلی وصحیح
عمللی انهاء واعلام ایدیجی ندیملر ایش اوزره اولهلر یعنی امور عالمی تفتیش
وتفحص ده اولهلر تا کم رعایانك ورعایایه حاکم وضابط اولنلرك احوالنی
پادشاهه ایرشدیرهلر یعنی اعلام ایدهلر حاصلی امور عباد اللهی شاهه
اعلام وخبر ویریجی طوغری سوزلی ندیملر لازمدر که علی ماهو حقه
احوالی اعلام ایلیهلر * کویند اردشیر بابکان پادشاه آکاه بود چون
ندیمان بامداد بیامدندی بکفتی که فلان کس امشب چه خورده است و
با فلان زن و کنیزك صحبت داشته است وهرچه کرده بودی وکفتی نامردان
کمان بردند که از آسمان بوی فرشته آید واورا آکاهی دهد * (کویند
نقل ایدرلر دیمکدر (اردشیر ملوك پیشینیدن ایکی پادشاهك اسمیدر
تواریخ عجمده مذکور اولدیغنه کوره بری اردشیر اسفندیار بری اردشیر
بابکان بونده بابکان قیدیله اردشیر اسفندیاردن احتراز ایتمشدر
نته کیم سودی مرحوم کلستان شرحنده شیخ سعدی قدس سره
حضرتلرینك درسیرت اردشیر بابکان دیدوکی یرده علی ماهیه علیه
بیان ایتمشدر (پادشاه آکاه بیایه آکاه الف ممدوده ایله غافلك ضدیدر
(بود ادات زمانیه در (چون حرف تعلیل (بیامدندی با حرف حکایه
بیامدند باء استقبالیه ایله ویاء مبدله ایله فعل ماضی جمع غائب کلهلر
ایدی دیمکدر (بکفتی با و یا سابق کبی سویلردی دیمکدر تحتنده فاعلی

اردشيره راجعدر (كه حرف رابط مقول قول (فلان الفظ كنايه‌دندر
بونده برشخص معين مراد اولنور (امشب بوكيجه ديمكدر (ام ابندن
مبدلدرته كه بيان اولندى (چه نه ديمكدر (خورده ماضيدن قسمدر ييمش
يعنى اكل ايلمش (با حرف مصاحبت (كنيزك كافين عربيين ايله جاريه
ديمكدر (داشت ماضيدن قسمدر طوتمش معناسنه (كرده ده بويله
ايلمش ديمكدر (بودى ده (وكفتى ده يلر حكايهٔ حال ماضيلردر (تا
حرف انتها (كمان كاف عجمك ضميله ظن معناسنه در (بردندى
باينه صانعلر كبي (بردند فعل ماضى مفرد غائب ايلتورلر ايدى يعنى ظن
ايلرلر ايدى (كه حرف بيان (بوى با حرف صله وى ضمير اردشيره
راجعدر (فرشته مطلق ملك ديمكدر (آيد فعل مضارع مفرد غائب
او) ضمير اردشيره راجعدر (راادات صله آكاهى با حرف مصدر
آكاه) بونده خبر معناسنه در مجازا (دهد فعل مضارع مفرد غائب
دهيدندن داد ندن دكل زيرا دهيدن لغتدر قاعده ده مساعده وار
ايكن خلاف قياسه كتمك خلاف عقلدر (محصول تركيب) نقل ايدرلر
اردشير بابكان آكاه ومتيقظ پادشاه ايدى يعنى زير حكومتنده اولان
رعايا وبرايانك احوالنه مطلع ايدى چونكه نديملر صباح وقتى كلورلر ايدى
اردشير رسو يلردى بوكيجه فلان كيمسه نه ييمشدر وفلان عورت وياجاريه
ايله صحبت ايلمشدر وهرنه كه ايلديسه سويلردى تاخلق ظن ايلرديكه
كوكدن ملك كلور واردشيره خبر ويرر حاصلى كمال مرتبه امور ناسه
اطلاع كلبسى وار ايدى حقير بومثلك بالايه ربطنى دركده قاصر اولدم
لكن شوقدر ربط ايده بيلدم كه اردشير آكاه اولديغندن نديمانك
انتباهنه محتاج دكل ايدى اما اكر پادشاه بويله بذاته متيقظ اولمازايسه
برمرقظدن لازمدركه انلرمقربان وندمادر اما مراد مصنف بو اولديغنه
دخى جزمم بوقدر نظار ذوى العقولدن التماسم اولدر كه قصوره نظر
ايتيوب عفو بيوره لر * محمود سبكتكين نيز ازين قبيل بوده است *
(محمود سبكتكين سلاطين عظامدن برينك اسميدر ابن لفظى قاعده
اعجام اوزره حذف اولنمشدر سبكتكينده كاف اول عربى وثانى فارسيدر
(نيز دخى ديمكدر (ازين قبيل بوجنسدندر ديمكدر (بوده ماضيدن
قسمدر اولمش معناسنه (محصول تركيب) محمود سبكتكين دخى بوطائفه

و بو جنسدندر يعني پادشاهان آگاهدندر رحمه الله تعالى (قطعه)
چوشاهرا نبود آگهی زحال سپاه * کجا سپاه زقهر وی احتراز کنند *
(چو حرف تعليل (شاهرا را ادات تخصيص ايله نبودك مفعوليدر
(نبود فعل نفي مستقبل (آگهي يا حرف مصدر آگه آگاهدن مخففدر
قاعده ٔ اعجام اوزره نته كه بيان اولندي (حال سپاه لاميه (كجا قنى
ديمكدر (قهروی لاميه ضمير شاهه راجعدر (احتراز افتعال بابندن
مصدردر قچن معناسنه (كنند فعل مضارع جمع غائب ايدرلر ديمكدر
(محصول بيت) چونكه شاهك آگاهلغی اولميه حال سپاهدن قچن سپاه
انك قهرندن احتراز ايدرلر يعني سپاه وعسكری بيننده پادشاهك
نفوذي اولمز وانك غضب وخشمندن خوف ايلمزلر * بقصد ظلم
هزاران بهانه پيش آرند * بچنك فسق هزاران ترانه ساز كنند *
بقصد با حرف مصاحبت (ظلم اضافت بيانيه (هزاران بويله
يرده زياده كثرتدن عبارتدر (بهانه معروف تعلل معناسنه (پيش بلا
تجميله اوك معناسنه در (ارند فعل مضارع جمع غائب كتورلر ديمكدر
فاعلی سپاهه راجعدر (بچنك فسق با حرف مصاحبت اضافت
بيانيه (جيم وكاف فارسيين ايله بونده موسيقى سازلرندن برسازك
اسميدر كه خلاج يابنه مشابه در ومطلق ال معناسنه دخی اولور (ترانه
ايرلمه يعني نغمه وسرود معناسنه در (ترانه ساز وصف تركيبيدر
(محصول بيت) بيت اولی ايضاح و بياندر كه پادشاه آگاه اولمزسه
عسكری اندن خوف ايلمزلر ظلم قصديله نيجه نيجه بهانه اوكه كتوررلر
يعني پادشاهلرندن عدم خوفلرندن ناشی ظلم ايتمكه نيجه دورلو بهانه
وعلت بولورلر فسق چنكيله نيجه نغمه سازلق ايدرلر يا فسق اليله
ترنم وترانه سازلق ايدرلر حاصلی اعلان فسق واظهار فجور ايدرلر
بو بيتده صنايعدن قتی وافر صنعت واردر واندن صكره برايهام لطيف
واركه بری چنك لفظنك نيجه وترانه لفظنك شاب امرد معناسنه
اولمسی تأمل تنل (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبوندر كه مفاعلن
فعلاتن مفاعلن فعلات درمقدما بيان اولندی (حكمت) ارسطاطاليس
حكيم ديدی بهترين پادشاهان آنست كه بكركس ماند كه كردا كرد او
مردارنه آنكه بمردار ماند كه كردا كرد دوكركس يعني مي بايد كه وی

ازحال حوالی خود آگاه باشد وحوالی وی غافل نه آنکه وی ازحال
خود غافل باشد وحوالی وی ازحال وی آگاه * ارسطاطالیس
همزەنك فتحی وایکی طانك مدیله برحکیمك اسمیدرکه اسکندرك
وزیری ایدی (کوید فعل مضارع مفرد غائب دیر دیمکدر (بهترین
پادشاهان لامیه (به بانك کسری وهاء اصلیه ایله یك دیمکدر (تر
ادات تفضیل (یا حرف نسبت نون حرف تأکید الف نون ادات
جمع پادشاهلرك یکرکی دیمك اولور (آنست اولدر دیمکدر (که
حرف بیان (بکرکس با حرف صله (کرکس کاف اول عربی وثانی
فارسی اق بابا دیدکلری قوشدرکه دائما جیفه ییر (که حرف رابط
صفت (ماند فعل مضارع مفرد غائب مانیدن دن بکزر دیمکدر
(کردا کرد چب چوره دیمکدر وایکی کردیدن مرکبدر (الف توسل
ترکیبدر (او یه اضافت لامیه (او ضمیر کسه راجعدر (مردار میمك
ضمیله بانك ضدیدر جیفه معناسنه (که حرف رابط صفت (نه آنکه
یعنی نه آنست که (مردار یا حرف صله (که حرف بیان یعنی حضرت
جامی بو کلامی تفسیر ایدوب بیورر (می باید می ادات تأکید (باید
فعل مضارع مفرد غائب (وی ضمیرلری پادشاهه راجعدر (حال حوالی
خود لامیه لردر (حوالی حولی نك جمعیدر اطراف معناسنه (آگاه
باشدك مفعول صریحی (بعض نسخه ده یا خبر واقعدر آگاه برینه
معنا یته بردر (حوالی وی لامیه (حال برینه بوله در (نه آنکه اویله
دکل که دیمکدر (محصول ترکیب) تا رسطاطالیس در پادشاهلرك
یکرکی اولدر که کرکسه بکزه یه که انك چب چوره سی مردار یعنی
جوانبی مردار اولان کرکسه مشابه اولاندر اول دکلدر که یعنی
پادشاهلرك یکرکی اول دکلدر که مرداره بکزه یه که انك اطرافی
کرکس یعنی اطرافنده کرکس مجتمع اولان جیفه یه بکزه میه (جامی
بو ترکیبی تفسیر ایدوب بیورر که کرکدر که پادشاه کندی حوالیسنك
حالندن آگاه اوله و پادشاهك حوالیسی کندندن غافل اوله اویله
دکلکه پادشاه کندی حوالیسنك حالندن غافل اوله و حوالیسی
پادشاهك حالندن آگاه اوله حاصل کلام پادشاه رعایا وعسکریدن
آگاه وعسکری پادشاهك حالندن غافل اوله لی نته کیم جیفه دن

کرکس خبردار و جیفه غافل اما امر بالعکس اولوب کندو جیفهٔ غافل لطرافی کرکس آکاه اولمق لایق دکلدر (قطعه) پادشه باید که باشد همچو کرکس باخبر * زانچه افتاد ست کردا کردش ازمردارها * پادشه مخفف پادشاهدر (باید و باشد فعل مضارع مفرد غائبلردر که کرکدر واوله معنالرینه (که حرف بیان (همچو ادات تشبیه (باخبر با حرف مصاحبت (زانچه اول نسنه دنکه دیمکدر (افتاد ست واقع اولمشدر دیمکدر (کردا کردش شین ضمیر کرکسه راجعدر کردا کرد افتادك مفعول فیهی (ها ادات جمع (محصول بیت) پادشاه کرکدرکه کرکس کبی خبر ایله اوله یعنی خبیر و آکاه اوله اول نسنه دنکه انك اطرافنده واقع اولمشدر مردارلردن یعنی کرکس اطرافنده اولان جیفه دن آکاه اولدیغی کبی پادشاه دخی جوانبنده اولان اهالیدن خبیر اولمق کرکدر * نی چو مرداری که کردش صف کشیده کرکسان * تیز کرده بهر نفع خود برو منقارها * نی مرادف نه (چو ادات تشبیه (مرداری یا حرف تنکیر (که حرف رابط صفت (کردش ضمیری مرداره راجعدر (کرد کاف عجمك کسریله چوره دیمکدر کشیده نك مفعول فیهی (کشیده ماضیدن قسمدر چکمش دیمکدر (کرکسان الف نون ادات جمع کشیده نك فاعلی (تیز کسکین دیمکدر (بهر ادات تعلیل (نفع خود لامیه (برو براودن مخففدر (منقار قوش بورننه اطلاق اولنور (ها ادات جمعدر (محصول بیت) شول مردار کبی دکل که یعنی پادشاه شول مردار وجیفه کبی اولمیه که انك اطرافنده کرکسلر صف چکمش منقارلرینی کندی نفعی ایچون تیز ایلمش حاصلی پادشاهك حالندن رعایا آکاه اولوب مضرتنه سعی ایلیه‌لر بویله اولمق لایق دکلدر (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندرکه یالکز عروض وضربنه حذف طاری اولمشدر مستغنی عن البیاندر * نوشین روان روز نوروز یا مهرجان مجلس می داشت دید که یکی از حاضران که بار ونسبت خویشی داشت جامی زرین در بغل نهاد تغافل کرد وهیچ نکفت چون مجلس برشکست شربتدار کفت هیچ کس بیرون نرود تا تجسس کنم که یك جام زرین درمی باید نوشین روان کفت بکذار که آنکس که کرفت باز نخواهد داد وآنکس دید نمامی نخواهد کرد *

نوشین روان معروف (روز نوروز بیانیـه نوروز کونی دیمکدر
معلوم اوله که نوروز ایکیدر (بری کنش برج حمله نقـل ایتدیکی کوندر
و بو کونه عجم ییننده اعتبار اولنور زیرا جلال الدین شاه تخته جلوس
ایلدیکی کون بو وقتـه تصادف ایتکله وقتنك حکماسی رأس تاریخ
اعتبار ایلمشلر در بوندن صکره ییلرنده عادت قالمشـدر (و بریسی
نوروز خوارزمی در که نصاری و مجوس اعتبار ایدرلر اکا نوروز
خوارزمی دیرلر ترکیجه قزل یمرطه تعبیر اولنور بو اول نوروزدن
مؤخردر نته کیم سودی مرحوم کلستان شرحنده اسامی شهورله
وسائر تحقیقاتیله بیـان ایلمشدر اما بونده مهرجان قرینه سیله نوروز
خوارزمی دیدکلری وقت مراددر که بو کونه جشن مغان دیرلر نصاری
ومجوسك عید اکبریدر ایشته فتاوارده (من اهدی بیضة الی المجوس
یوم النیروز فقد کفر)دیدیکی نوروز بودر وهم نوشروانه لایق ومناسب
اولان نوروزده بودر مجوسی اولمق حسبیله وهم نوروز جلالی هجرتدن
درتیوز یتمش بش سنه سنده اعتبار اولنمشدر نوشروان میلاد نبوینك
سکزنجی سنه سنده عمری تمام اولمشـدر بو بله اولنجه نوشروان ایله
جلال الدین ملکشـاه بن الب ارسلان سلجوقینك بینی تماما بشیوز
اوتوز سـنه اولور بونده اولان نوروز نوروز عجم اولمق محـالاتدندر
خلاصه بو نوروز فی زمانـنـا هذا مارتك یکرمی برنجی کونی اولور که
قزل یمرطه دیرلر (مهرجان مهرکانك معربیـدر و بوده ایکیدر (بری
مهرکان خاصـه (و بری مهرکان عامه بری اون التنجی کون و بری
یکرمی برنجی کون بو تحقیقاتدن معـلوم اولدیکه شارحك کلامی
ژاژ اباقل بلکه اندن دون وسافلدر (مجـلسدن مراد مجلس باده در
(می ادات حکایهٔ ماضی (داشت فعل ماضی مفرد طوتاردی دیمکدر
(دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (که حرف بیـان (یکی
بری دیمکدر (حاضران الف نون ادات جمع (که حرف رابط صفت
(با حرف مصـاحبت (او ضمیر نوشروانه راجعدر (نسبت خویشی
بیانیه (یا حرف مصدر خویش واو رسمیله بونده خصم دیمکدر (جامی
یا حرف وحدت جام قدح دیمکدر (زرین یا حرف نسبت نون حرف
تأکید التونلی یعنی مطلا دیمکدر (در حرف صله (بغل قولتق دیمکدر

(نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر بونده مرقومدن عبارتدر
(تغافل مصدر در تفاعل بابندن غفلت اظهار ایلمک ترکیجه
کورمزلکدن کلمک (کرد فعل ماضی مفرد غائب فاعلی تحتنده
نوشروانه راجع ضمیردر (نگفت فعل نفی ماضی سویلمدی دیمکدر
(چون ادات شرط (برشکست تمام اولدی دیمکدن کنایه‌در (شرابدار
یعنی شراب خدمتنده تعیین اولنان (نرود فعل نهی غائب کیتمسون
دیمکدر (تا حرف توقیت (تجسس تفعل بابندن مصدردر بونده ارامق
معناسنه‌در (کنم فعل مضارع متکلم وحده (که ادات تعلیل (در
حرف تأکید (می ادات حال (باید فعل مضارع مفرد غائب کرکدر
دیمکدر (بگذار باء تأکیدایله امر حاضر مفرد ترک ایله دیمکدر (که
حرف بیان (انکس اول کیمسه دیمکدر (که حرف رابط صفت (گرفت
طوتدی دیمکدر فعل ماضی مفرد غائب یعنی الدی دیمکدر (باز کرو
دیمکدر (نخواهد داد ویرمیه‌جکدر (که حرف رابط صفت (دید
فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (تمام اسم فاعلدر مبالغه
صیغه‌سیدر قوجی دیمکدر (نخواهد کرد ایتمیه‌جکدر (محصول ترکیب)
نوشروان مهرجان ایله نوروز کونی مجلس طوتاردی کوزدیکه
حاضرلردن بری که کندی ایله خصملق نسبتی وارایدی برالتونلی جامی
قولتوغنه قودی یعنی قوینه صوقدی وکیزلدی نوشروان تغافل
ایلدی وهیچ سویلمدی چون مجلس بوزلدی یعنی آخر اولدی شرابدار
دیدی کیمسه طشره کیتمسون تا تجسس ایدهیم که برجام زرین لازمدر
نوشیروان دیدی ترک ایله یعنی ارامه که اول کیمسه که الدی و برمز
واول کیمسه که کوردی قوجیلق ایلمز مراد کندودر * بعد ازچند
روزآن شخص پیش نوشروان آمد جامهای نوپوشیده وموزهای
نودرپای کرده نوشروان اشارت بجامهٔ وی کرد که این ازانست وی
نیز دامن ازموزه برداشت که این نیز ازانست بخندید ودانست که او
بضرورت واحتیاج برگرفته است پس فرمود تاهزار مثقال زر
بوی دادند * بعد ازچندروز تیجه کوندن صکره (آن اسم اشارتدر
(شخصدن مراد جام زرینی آلان کیمسه‌در (پیش بونده قیت
معناسنه‌در اضافتی لامیه (آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر

(جامهای نو بیانیه جامه مطلق ثوبه اطلاق اولنور (ها ادات جمع یا اضافته توسلدر نو یکی دیمکدر (پوشیده ماضیدن قسمدر کیمش معناسنه (موزهای نوده لامیه (موزه زاء عربیله مطلقا ایق قابی (در پای کرده ایاغنده ایاغی کیمش دیمکدن کنایه در (بجامهٔ وی لامیه (با حرف صله وی ضمیر شخصه راجعدر (کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (که حرف بیان (این اشارتدر جامه یه (از ان آن اشارتدر جام زرینه (وی شخص معهوده راجعدر (نیز دخی دیمکدر (دامن اتك دیمکدر (برداشت فعل ماضی مفرد غائب قالدردی دیمکدر (که حرف بیان (این اشارتدر موزه یه (آن بنه جام زرینه (بخندید باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب کولدی دیمکدر (دانسته بوده فعل ماضی مفرد غائب بیلدی دیمکدر بو ایکی فعلك فاعللری بخنده نوشروانه راجعدر (که حرف بیان (او جام زرینه راجعدر (را ادات مفعول (بضرورت با حرف مصاحبت سببیتی متضمن (برگرفته ماضیدن قسمدر اخذ ایلمش المشدر دیمکدر (پس باء عجمیله فاء جزائیه معناسنه در (فرمود فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر (تا ادات تعلیل (مثقال بر بچق درهمه اطلاق اولنور (بوی با حرف صله (وی ضمیر شخصه راجعدر (دادند فعل ماضی جمع غائب و یردیلر دیمکدر (محصول ترکیب) رنجه کوندن صکره اول جامی آلان شخص نوشروان قتنه کلدی یکی جامه لر کیمش ویکی موزه لر کیمش یعنی باشدن ایاغه اثوابی تجدید المش نوشروان انك جامه سنه اشارت ایلدی یعنی رمزایله جامه یی کندویه کوستردیکه بو جامه اول جامدندر یعنی اشارتی بو کلامی ایما ایلدی اول شخص دخی اتکنی موزه دن قالدردی یعنی اتکنی دیوشردی و موزه لرینی کوستردیکه بو موزه دخی اول جامدندر یعنی اتکین قالدرمقله بو کلامی ایما ایلدی نوشروان کولدی و بیلدیکه ضرورت واحتیاج سببیله اخذ ایلمشدر بویله اولنجه امر ایلدی بیوردی تا کیم بیك مثقال التون و یردیلر (قطعه) بر گناه تو چو آگاه شود شاه کریم * معترف باش یا آن وز کرمش عذر بخواه * گناه تو لامیه (چو حرف تعلیل (معترف افتعال بابندن اسم فاعلدر اقرار معناسنه (باش امر حاضر مفرد اول دیمکدر

(یا آن یا حرف صله (آن گناهه اشارتدر (کرمش ضمیری شاهه
راجعدر (عذر غینك ضمی وذال معجمه ایله گناهك عفو ینه دیرلر
(بخواه باء تأکید ایله وواو رسمیله استه معناسنه امر حاضر مفرددر
یعنی طلب ایله (محصول بیت) سنك گناهك اوزره چونکه کریم
اولان شاه آگاه اوله گناهه اقرار ایدیجی اول واول شاهك کرمندن
گناهك عفو اولمه سنی طلب ایله دیله * مکن انکار کنه زانکه گناه
دکرست * بلکه بسیار ازان هم بتر انکار گناه * مکن نهی حاضر
مفرد ایله دیمکدر (انکار کنه مصدرك مفعولنه اضافتیدر (زانکه
ازانکه دن مخففدر (که حرف بیان (گناه دکر یعنی دیکر یا ایله و یاسز
غیری معناسنه در (بلکه ادات اضراب ترکیده ده مستعملدر (بسیار باء
عربیله زیاده معناسنه (آن گناه اوله راجعدر (هم بونده دخی
معناسنه در (بتر باءك وتاءك فتحه لریله ترکیده دخی مستعملدر کتورك
معناسنه بدترك مخففیدر (محصول بیت) گناهی انکار ایله اول اجلدن که
غیری گناهدر یعنی گناهه معترف اولمیق اودم برگناهدر بلکه اصل
گناهدن چوق ودخی کتوردر گناهی انکار حاصلی انکار گناه اصل
گناهدن زیاده گناهدر (عروض) بوقطعه بحر رملدندر که صدر
وابتدا اسندن ما عدا یه خبن طاری اولمشدر که ایکنجیده اولان ساکن
دوشمشدر عروض وضربنه خبن دنصکره قصر دخی طاری اولمشدر
بر مصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حکایت) مأمون
غلامی داشت که ترتیب آب طهارت بعهده وی بوددر هر چند روز آفتابه
باسطلی کم می شدیك روز مأمون باوی کفت کاش ان افتابه وسطل که
از ین جای بری هم بما فروشی کفت همچنان کنم این سطل حاضر را بخر
کفت بچندمی فروشی بدو دینار بفرمود تادو دینار بوی دادند کفت این
سطل ازتو درامان شد کفت اری * مأمون خلفای عباسیه دن هارون
الرشیدك ارشد اولادی و پدری یرینه خلیفه اولمشدر چوق مناقبات
عجیبه وحکایات غریبه سی واردر تفصیله حاجت یوقدر (غلامی یا
حرف وحدت (داشت فعل ماضی بونك کبی یرلرده مطلقا وارایدی
معناسنی افاده ایدر (که حرف بیان (ترتیب معروف (آب طهارته اضافتی
مصدر مفعولنه (آب طهارت بیانیه بونده ابدست صویی دیمکدر

ا با حرف ظرف در معناسنه (عهده وى لاميه عهده عينك ضمى
وهانك سكونيله بونده كوزيمك معناسنه (وى غلامه راجع (بود
ادات ماضى (هرچند روز هر قبح كونده يعنى ايكى اوچ كونده بر ديمكدن
كنايه در (آفتابه يا حرف وحدت همزه حرف قو دل افتابه همزه نك
مديله ابريق ديمكدر افتاوه دخى ديرلر (يا حرف عطف او معناسنه
يا برينه بايلزان جميع نسخه لره مخالف يازمش سياق دخى يا اقتضا ايدر
(سطلى يا حرف وحدت (سطل سينك فتحيله بونده لكن معناسنه
تركيده تحريف ايدوب ستيل ديرز وآنلرى صوارد قلرى قابه تعبير ايدرلر
(كم كاف عجمنك ضميله ضايع ديمكدر (مى شد ادات حكايه ايله
اولوردى ديمكدر (تاوى غلامه (كاش الفاظ تحسردندركه تركيده
كشكه ديمكله تعبير ايدرلر (كه حرف رابط صفت (از بن جا بو محلدن
ديمكدر (بعض نسخه ده از ما مى برى فعل مضارع مفرد مخاطب
ايلتورسين يعنى الورسين ديمكدر (هم بونده يته معناسنه (بما باحرف
صله ما ضمير متكلم مع الغير بزه ديمكدر (فروشى فانك ورانك ضمه لريله
فعل مضارع مفرد مخاطب صاتهسين ديمكدر (همچنان يعنى بيوردينكز
كبى ديمكدر (كنم فعل مضارع متكلم وحده ايده يم ديمكدر (بخر باحرف
تأكيد خر خاء معجمه نك كسريله ال ديمكدر (بچند نچه ديمكدر (بدو دينار
ايكى التونه ديمكدر (بفرمود باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد غائب بيوردى
ديمكدر فاعلى تحتنده مأمونه راجعدر (تا حرف تعليل (بوى با حرف صله
(وى ضميرى غلامه راجعدر (دادند فعل ماضى جمع غائب ويرديلر
ديمكدر (كفت مأمون ديدى (در امان امانده (شد٣ اولدى يعنى سنك
الماقمكدن محفوظ اولدى (كفت غلام ديدى ارى افعال تصديقدندر
بلى اويله اولدى ديمكدر (محصول تركيب) مأمون خليفه نك برغلامى وار
ايدى كه ابدست صوينى ترتيب انك ذمتنده ايدى يعنى بو خدمته مأمور
ايدى هر قبح كونده بر ابريق يالكز ضايع اولوردى بركون مأمون غلامه
ديدى كاشكه اول ابريق والكن كه بو يردن الور كتوردرسك يازدن
اليورسك يته بزه صاتسك غلام ديدى بيورديغكز كبى ايده يم يعنى يته
سزه صاتهيم بوسطل حاضرى آل يعنى الآن موجود اولان سطلى
آل مأمون ديدى نچه صتارسك غلام ديدى ايكى التونه مأمون بيوردى

٣ استفهامى منضمندر محفوظ اولدى مى ديمكدر

تا بيكى

تا ایکی التون غلامه و یردیلر مأمون دیدی بوسطل سندن امانده اولدیمی یعنی الکدن والقلغیکدن محفوظ اولدیمی غلام دیدی اوستا و یله اولدی یعنی محفوظ اولدی (شارح بوسطلی غیر الله دیدیکی مجیاقندن آلمشدر قصه نك حصه سی کلجك قطعه درکه حضرت جامی قدس سره السامی بیوردر (قطعه) سیم بر زر خریده تنك مکیر * تابدانه نفس او بیار آمد * سیم کومش دیمکدر اما بونده اقچه معناسنه در (زرخریده عبد مملوکدن کنایه در (تنك طار معناسنه (مکیر نهی حاضر مفرد طوتمه دیمکدر بونده تنك مکیر خست یله معناسین افاده ایدر (تاحرف تعلیل (بدان با حرف مصاحبت دال همزه دن مبدلدر (آن اسم اشارتدر سیمه (نفس او لامیه او ضمیر زرخریده یه راجعدر (بیار آمد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب دکلنه دیمکدر (محصول بیت) عبد مملوکك اولاه اقچه یی یعنی احسانی طار طوتمه بذل احسان ایله کیم اول اقچه ایله انك نفسی راحت بولوب دکلنه حاصلی نفسی طالب اولدیغی شیئه و یردیککی صرف ایتکله راحت بولوب دکلنه * تن باتلاف مالی ازودرده * تا باتلاف جان نیجامد * تن وجود معناسنه مبتدا (باتلاف باحرف مصاحبت اتلاف افعال بابندن مصدردر بونده بذل واحسان معناسنه در دهك مفعول غیر صریحی (ماله اضافتی مفعولنه اضافتیدر (او ضمیر زرخریده یه راجعدر (درده امر حاضر مفرد قورتار دیمکدر مجازا (تاحرف نتهها باتلاف جان باتلاف مال کبی بونده اتلاف اهلاك معناسنه در (نیجامد فعل نفی مستقبل مفرد غائب نتیجه و یرمیه دیمکدر (محصول بیت) تنی مالی اتلاف ایله بنده دن قورتار یعنی قولکه بذل احسان ایله وجودینی خلاص ایله تا کیم اهلاك جان ایله نتیجه و یرمیه یعنی عاقبت الامر جاننه خیانت ایلمیه یا نمرده اولان شمعی شرحنده بو قطعه نك بیت ثانیسنك مصراع اولینك شرحنده معنایه هیچ تعرض ایلمش اکثری نسخه لرده بو یله معلومدر که معنایه واصل اولممش (حکایت) میان عقیل بن ابی طالب ومعاویه دوستی تمام بود ومصاحبت بردوام روزی در راه مجتبنسان خاری افتاد و برچهرهٔ مودتشان غباری نشست عقیل ازمعاویه ببرید واز آمد شد مجلس او پای درکشید معاویه عذر خواهان بوی نامه نوشت که ای مطلب اعلای بنی عبد المطلب

تن لفظی درده لفظنه مصروف اولوب تن درده ملازمت ایله دیمك اولور که معنا اتلاف ماله ملازمت ایله تا کیم اتلاف جانه نتیجه ویرمیه دیمك اولور منه

وای مقصد اقصای آل قصی وای آهوی نافه کشای عبد مناف وای
منبع مکارم بنی هاشم آیت نبوت در شان شماست وعز رسالت در خانه دان
شما بجا شد آن همه بزرکواری وحلم وبردباری باز آی که ازرفته پشیمانم
واز کذشت پریشان * عقیل عقیل لامیه عقیل تصغیر صیغه سیله
حضرت علی کرم الله وجهه ورضی الله عنهک برادر پدر ابی طالب
معروف حضرت رسالت پناهك عمزاده لرندندر (معاویه کاتب وحی ایدی
بو جمله نك تفصیلنی استین سیر کتابلرینه مراجعت ایلسون قالدیکه
فی زماننا هذا برازملحد بی دین وزندیق بد آیین بو معاویه یه سب
ایدرلر اعاذنا الله تعالی اصحاب کزینه سب حقنده حدود شرعی قاضی
عیاض کتاب شفاسنك آخرنده بیان ایتمشدر امام علی ایله محاربه سی
خصوصنده مخطی تعبیر ایدرز زیاده یه جسارت بالکلیه جائز دکلدر
وقالدیکه اوغلی یزید خبیثك خباثتی سببیله ینه اکا طعن جائز دکلدر
زیرا یخرج الحی من المیت ویخرج المیت من الحی ایت شریفه سنك
تفسیرنده بعضیلر حی دن مراد مؤمن ومیتدن مراد کافردر دیمشلر
معنای لطیفی شویله اولور که کافردن مؤمن اخراج ایدر ومؤمندن کافر
اخراج ایدر بویله اولیحق اوغلنك خباثتی پدرینه ایراث ایلمزشته اهل
سنت مسلکی بودر اللهم اهدنا وارشدنا الی الصراط المستقیم حالا
یوما لا یعنی کلماتی طریقت علیه نك جهله وغلاتی خانه دان نبوته محبتدر
دیو ترهات ایدرلر خصوصا حسن ابدالی طائفه سی که دعوای محبت
ایدرلر سنت رسول وفرض خدا ایله عمل ایتمزلر خذلهم الله تعالی فی
الدارین (دوستی یا حرف مصدر (تمام بوننده کامل معناسنه بود ایدی
دیمکدر (مصاحبت مفاعله بابندن مصدردر بوننده الفت وانسیتدن
کنایتدر (بردوام مدوام اوزره دیمکدر (روزی یا حرف وحدت (در حرف
ظرف (راه محبتشان مجازا بابیه ولامیه شان ضمیر جمع غائب (غاری
یا حرف وحدت (افتاد فعل ماضی مفرد غائب واقع اولدی دیمکدر (بر
حرف استعلا یا حرف صله (چهره معروف اضافتلر سابق کبی (غباری
یا حرف وحدت (نشست فعل ماضی مفرد غائب اوتوردی دیمکدر
(بپرید با تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب لازم معناسنه کسلدی
منقطع اولدی دیمکدر آمد شد کلوب کتمه دیمکدن کنایتدر اسم مصدر

ومصدر مركب دیرلر كه ایكی ماضیدن تركب ایتمشدر (او به اضافت
لامیه (كشید فعل ماضی مفرد غائب چكدی دیمكدر (پای دركشید
اعراضدن كنایه در ومنقطع اولمه‌دن عبارتدر (عذرخواهان وصف
تركیبی قبیلندندر عذر دیلیه‌رك دیمك اولور الف نون علامت وصفدر كه
بالكر خواهان صفت مشبهه در (بوی باحرف صله وی ضمیر عقبله
راجعدر (نوشت فعل ماضی مفرد غائب یازدی دیمكدر (كه حرف
بیان ای حرف ندا (مطلبا ملای بنی عبد المطلب اضافتلری موصوفك
صفته ولامیه‌لردر مجازا مطلب اسم مكان استنجك محل دیمك اولور
تعلا بوجه معناسنه بنی اصلنده بنین ایدی اضافتله نون دوشمر عبد
المطلب حضرت فخر عالمك صلی الله تعالی علیه وسلم وحضرت علینك
كرم الله وجهه جدیدر (مقصد اقصای آل قصی اضافتلری سابق كبی
مقصد دیباجه‌ده بیان اولندی صادك كسریله اقصا فتح همزه ایله
نهایت وغایت معناسنه‌در آل بونده اولاد وقوم مراد (قصی قافك ضمی
وصادك كسری و یاء مشدده ایله نبی محترمك اجدادلرندندر آهوی
نافه كشای عبد مناف مجازا بیانیه ولامیه (آهوی معروف نافه كشای
وصف تركیبیدر مراد مسكلی آهو دیمكدر زیرا مسك برنوع آهونك
كوبكندن چیقر عبد مناف كذلك اجدادندن برینك اسمیدر (معلوم
اوله كه مطلب ایله مطلب واقصی ایله قصی ونافه ایله مناف بینلرنده تجنیس
خط وتجنیس زاید وتجنیس ناقص واردر تفكر (منبع مكارم بنی هاشم مجازا
لامیه وبیانیه ولامیه (منبع اسم مكان اصل صوینك قینایوب ظهور
ایتدیكی یره دیرلر بونده تجریدا ولنوب انجق ظهور معناسنه‌در مكارم
مكرمتك جمعیدر كرملر دیمكدر هاشم بینه اجداد رسول اللهدن برینك
اسمیدر وعم خواجهٔ عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك ظهور
ایتدیكی قبیله‌نك علمیدر (آیت نبوت لامیه ایت علامت دیمكدر (درشان
شمامت سزك شانكزده‌در (عن رسالت لامیه (خانه دان خانه عجمه ایله
اهل بیت معناسنه‌در (بكجه قنده دیمكدر (شد فعل ماضی مفرد غائب
برفت معناسنه كتدی دیمكدر (همه بوتله برده تأكید افاده ایدر
بزركواری یا حرف مصدر اولواق دیمكدر (حلم بردباری بانیه یا حرف
مصدر بردبار وصف تركیبیدر حمول معناسنه (باز كیرو دیمكدر (آری

فعل امر حاضر مفرد کل دیمکدر (که حرف تعلیل (رفته ماضیدن
قسمدر کتمش دیمکدر (گذشته ده ماضیدن قسمدر کچمش معناسنه
از رفته پشیمانم واز گذشته پریشان عطف تفسیری شکلیدر (بعض
نسخه ده از گفته واقعدر گذشته یرینه (محصول ترکیب) ابی طالبك
اوغلی عقیل ایله معاویه بیننده تمام دوستلق ودوام اوزره الفت وانسیت
وار ایدی بر کون انلرك محبتری یولنده بردیکن واقع اولدی یعنی محبتلرینه
خلل طاری اولدی دخی مودتلری چهره سنه یا چهره سی اوزره برغبار
اوتوردی حاصلی محبت ومودتلری برودته تبدیل اولندی عقیل
معاویه دن کسلدی وانك مجلسنه کلوب کتمه دن ایاغین چکدی یعنی
مجلسنه وارمدی معاویه عذر دیلیه رك عقیله برنامه یازدیکه ای عبد
مطلب اولادینك مطلب اعلاسی یعنی فی زماننا جمله سنك یوجه مطلبی
وای قصی انسابنك مقصد اقصاسی یعنی الحالة هذه جمله سنك اعلای
مطالبی وجمله نك نهایت مقاصدی وای عبد منافك نافهٔ مشك اولان
آهوسی وای هاشم اولادنك کرملر منبعی نبوت آیتی سزك شانکزده در
ورسالت عزتی سزك اهل بیتکزده در قنده کیندی اول بوقدر اولواق و
حوللکك حلمی کل کل یعنی بنه تشریف ایله کیدندن نادم وکچندن پریشان
یعنی ماضی دن که بیکزده جریان ایلدی نادم و پریشان و پشیمان اولدق
(رباعی) تا کی هدف ناوك کین خواهم بود * وز دوری تو بیدل ودین
خواهم بود * تا حرف توقیت (کی کاف عربك فتحیله زماندن سؤالدر
استفهامی متضمن (هدف ناوك کین لامیه و بیانیه (هدف فتحتین ایله
اوق نشانه دیرلر که ترکیده پوته دیمکله تعبیر اولنور (ناوك بونده اوق
معناسنه در (کین خشم معناسنه در کاف عربك کسریله (خواهم بود
اولیسرم دیمکدر (وز وازدن مخففدر (دوری یا حرف مصدر اوزاقلق
دیمکدر (تویه اضافت لامیه (بی دل ودین بونده کمال اضطراب
وضجرتدن عبارتدر (محصول بیت) نچنه دك یعنی نه زمانه دك غضب
وخشم اوقینه هدف اولیسرم وسنك اوزاقلغکدن مضطرب
اولیسرم حاصلی دوافتراق نه وقته دك ونه زمانه دك منتهی اوله جقدر
* بر روی زمین پیش توام رو بزمین * در زیر زمین نیز چنین خواهم
بود * روی زمین بیانیه یر یوزی دیمکدر (پیش تو لامیه سنك اوکنده

دیمکدر (میم ضمیر متکلم بزمین باحرف ظرف (زبرزمین یسانیه یرلنده دیمکدر که مراد آخرتدر (نیز دخی دیمکدر (چنین بونجلین معناسنه در (محصول بیت) یر یوزی اوزره یعنی دنیاده یوز یرده سنك حضورکده یم یعنی کمال تواضعده یم که خاکپایك اولورم یرالتنده دخی بونجلین ولیسرم حاصلی دنیا وآخرتده سنك خاکپایکم (عروض ا یوربای شجره اخربدر که صدر وابتدا اخرب حشو اولی مکفوف حشو ثانیلری سالم عروض وضرب ازل بنه کیم علاك احوالی بیان اولنـدی ایدی بویله اولنجه یره مصراعی مفعول مفاعیل مفاعیلن فاع اولور قطعه یاران واقف دکل ایمش * عقیل درجواب لو بصواب چنین نوشت * (محصول ترکیب) عقیل معاویه یه جواب باصوابده انجلین یازدیکه یا یعنی بوشعردر (شعر) صدقت وقلت حقا غیرانی * اری ان لا اراك ولا ترانی * صدقت فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب سن صادقسین یعنی طوغری سویلدك (قلت فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب صدقت جمله سی اوزره معطوف دیدك دیمکدر (حقا مقولی (غیر فتح اوزره مبنی بونده ادات استثنا کدر لکن معناسنه معلوم اوله که عند الفرا استثناده واقع اولان غیر کلمه سی مبنی اولور حرف معناسنه اولدیغیچون که الا معناسنه در بصریون عنـدنده معربلر اکر ان کلمه سنه مضاف اولمزسه ان یه مضاف اولورسه بنه مبنیدر اما مطلقا غیر ومثل کلمه لری ما وان وان حرفلرینـه مضاف اولدیغی صورتده فتح اوزره بناسیله جائز در مبتداء محذوفك خبری اولمق اوزره مرفوع اولمسیده جائز بونده اولدیغی کبی (انی ان حرفدر حروف مشبهـه بالفعلدن یاء متکلم محلا منصوب اسمی (اری فعل مضارع نفس متکلم وحده اصلنسنده ارأی ایدی یا حرف علت متحرك ماقبلی مفتوح یایی الفه قلب ایتدك وهمزه یی تاپین ایتدك حرکه سنی ماقبلنده رایه ویردك اجتماع ساکنین ایچون همزه یی حذف ایلدك اری اولدی بن رأی ایدرم دیمکدر فاعلیله جمله سی محلا مرفوع ان نك خبری ان اسم وخبریله تأویل مصـدرده غیرك مضاف الیهی (ان حرف ناصب مصـدریه (لا اری فعل نفی استقبـال نفس متکلم وحده اعلالی سابق کبی فاعلیله تأویل مصـدرده محلا منصوب اراك مفعولی

(كاف ضمير خطاب محلا منصوب لا اراكك مفعولى سنى كورمكلكى
ديمكدر (ولا ترانى فعل نفى استقبال مفرد مذكر مخاطب فاعليله تأويل
مصدرده محلا منصوب لا اراكه معطوف (نون حرف وقايه يا ضمير
متكلم محلا منصوب مفعولى (محصول بيت) كلامكده صادقسين
وحق ديدك لكن بن سنى كورمكلكى وسن بنى كورمكلكى رأى ايدرم
يعنى هرنه ديدكسه طوغر يسين اما بنم رأيم دخى بوكونه در *ولست
اقول سوء فى صديق * ولكنى اضد اذا جفانى* لست فعلدر افعال
ناقصه دن متكلم وحده بن اولمدم ديمكدر ضمير متكلم اسمى (اقول
فعل مضارع مكلم وحده تحتنده فاعليله جمله سى لستك خبرى
(سوء لفظا منصوب مقول قول (فى صديق اى فى حق صديق يعنى
برحذف مضاف تقديرا اولنور ياخود فى لام معناسنه اولمقده جائز
(صديق صادك فتحيله فعيل بمعنى فاعلدر كه دوست معناسنه لفظا
مجرور محلا منصوب مفعول غير صريحى اقولنك جمله سى لستك
خبرى (ولكنى لكن حرف استدراك ياء متكلم محلا منصوب اسميدر
(اضد فعل مضارع متكلم وحده نصر بابنك مضاعفندن ايريلورم
ديمكدر تحتنده فاعليله جمله سى جزاء شرط (اذا اسم شرط محلا
منصوب مفعول فيهيدر اضدنك (جفا فعل ماضى مفرد مذكر غائب
فاعلى تحتنده صديقه راجعدر جمله سى محلا مجرور جزاء شرط
واذانك مضاف اليهى فعل شرط جزاء شرط جمله سى خبر لكن در
(نون حرف وقايه (يا متكلم جفانك مفعولى (محصول بيت) بن دوستم
حقنده يا دوستم ايچون كوتو سوزلر اولمدم يعنى دوستمى ذم وغيبت
ايلمم لكن بن ايريلورم بكا اذيت وجفا ايلديكى وقتده حاصلى دوستم
حقنده اساءت ايلمم لكن اينجنورسم مفارقت ايدرم (عروض)
بو قطعه بحر وافر دندر كه مفاعلتن جزؤيدر كه بونده مسدس
الاجزادر بيت اولك وثانينك صدرى سالم صدرك حشوى معصوب
عصب مفاعلتن دن بشنجى متحركى اسكاندر كه لامدر مفاعلتن اولور
مفاعيلن لفظنه تبديل اولنور عروض وضرب مقطوف قطف
مفاعلتن دن ينه لامى اسكان وآخرنده سبب خفيفى كه تن در آنى اسقاطه
دير لر مفاعل قالور فعولن انك يرينه كلور وابتدا لر معصوب ابتدانك

حشوى

حشوی سالم بو یله اولنجه تقطیع اولنسه صدقت وقل مفـاعلتن ت
حقاغی مفاعیلن رانی فعولن ارا ان لا مفاعیلن اراك ولامفـاعلتن
ترانی فعولن ولست اقو مفاعلتن ل سوء فی مفاعیلن صدیق فعولن
ولکنی مفـاعیلن اضد اذا مفاعلتن جفانی فعولن اولور * یعنی چون
کریم از دوست برنجد باید که کنج مفـارقت کیرد و بکوی مهاجرت
کراید نه آنکه بیدی میان بندد و بید کویی زبان کشاید * چون
ادات تعلیل معنای شرطی متضمن (برنجد باء تأ کیدایله فعل مضارع
مفرد غائب طونه دیمکدر (بکوی باحرف صله کوی کاف عربیـله
محله دیمکدر (مهاجرت مفاعله بابندن مصـدر (تا اسلوب عجم
اوزره طویل یاز یلور نته کیم بیان اولنـدی ایر یلق دیمکدر (کراید
فعل مضـارع مفرد غائب میل ایده دیمکدر کرایدندن کاف عجمك
کسریله بعضیلر کاف عربیله دیمشـلر کذا فی نعمة الله (نه آنکه
اول دکل که دیمکدر (بیدی باحرف صله یاحرف مصدر (میـان بندد
بل باغلیه دیمکدر که اصرار دن کنایه در (بندد فعـل مضارع مفرد
غائب بندیدن دن (بیدکو یی با حرف صله یا حرف مصـدر بدکوی
وصف ترکیبیـدر بد سو یلیجی دیمکدر (کشاید فعـل مضارع مفرد
غائب آچه دیمکدر (محصول ترکیب) حضرت جامی بو قطعـه نك
مضمونندن مستفید اولنان حصه یی تفسیر ایدوب بیورر چونکه کریم
یعنی کریم اولان کیمسـه دوستندن اینجنه یعنی رنجیـده خاطر اوله
کرکدر که مفارقت بوجغنی طونه یعنی مفارقتی اختیار ایلیه ومهاجرت
محله سنه میل ایلیه حاصلی رنجیـده اولدیغی دوستندن ایریله وسمتنه
وارمیه او یله دکل که کوتولکه بل باغلیه یعنی عداوته اصرار ایدوب
مضرت قصد نده اولمیه وبدکو یلغه دل اچیه یعنی ذم وغیبتنـده
اولمیه حاصلی اهل کرم بو افعـالی ارتکاب ایلمز (مثنوی) چون شود
یار باتو جنـك اندیش * جز جدایی مکیر با او پیش * باتو باحرف
مصاحبت (جنك اندیش وصف ترکیبیدر بو نده رنجیـده ایجه دن
کنایتدر (جدایی یاحرف مصدر ایر یلق دیمکدر (مکیر فعـل نهی
مفرد غائب طوتمه دیمکدر بونده پیش وزن وقافیـه ایچون تأخیر
اولنمشدر تقدیری پیش مکیر تفکر ورأی ایجه دن کنایتدر (با او باینه

مصاحبت ضمیر یاره راجعدر (محصول بیت) چونکه یارسنکله جنك اندیش اوله یعنی رنجیده ایده انك ایله ایریلمغك غیری رأی ایچه یعنی مخاصمه ایده یم یاضرر قصدنده اوله یم یاذم وغیبتنده اوله یم دیمه همان مفارقت ایله * جد مکن درخصومت بسیار * اندکی روی آشتی بکذار * جد جیمك کسریله سعی معناسنه در (مکن فعل نهی حاضر مفرد ایلمه دیمکدر (خصومت مصدردر دشمانلق معناسنه خاء معجمه نك ضمیله بسیاره اضافت بیانیه (بسیار چوق دیمکدر (اندکی یاء تنکیر ایله ترکیبده ازاجق دیمکله تعبیر اولنور (روی آشتی بیانیه روی بونده طرف معناسنه (آشتی الف ممدوده ایله وشینك کسریله صلح معناسنه صلح جانبنی دیمکدر (بکذار امر حاضر مفرد قو دیمکدر (محصول بیت) خصومت بسیاره سعی ایلمه یعنی چوق دشمنلك ایلمه ازاجق صلح جانبنی قو یعنی صلحه یرقالسون زیرا پشیمان اولمق محتملدر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلات اولور که بیان اولندی * باز معاویه باعتذار معاودت نمود ودر التماس صلح کشود وصد هزار درم بدل صلح فرستاد وبنیاد عهد نهاد * بانز ینه دیمکدر (باعتذار با حرف صله اعتذار افتعال بابندن مصدردر (معاودت مفاعله بابندن مصدردر (کشود فعل ماضی مفرد غائب اچدی دیمکدر (در التماس صلح لامیه ومصدرك مفعولنه اضافتیدر (در قپو معناسنه در (صد هزار یوز بیك دیمکدر (درم مسکوك اقچه دن عبارتدر (بدل صلح لامیه (فرستاد فعل ماضی مفرد غائب کوندردی دیمکدر (بنیاد تمل معناسنه (عهده اضافت لامیه یا بیانیه (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (محصول ترکیب) ینه معاویه اعتذاره عودت کوستردی یعنی تکرار اعتذار واعتراف ایلدی وصلحه رضا قپوسنی اچدی و یوز بیك اقچه صلح بدلی ارسال ایلدی وعهده تمل قودی حاصلی صلح ومعاهده ایلدی (قطعه) عذرخواهی بکن وعفو طلب شو چوتند * رخنه درقاعده یاری یاران قدیم * عذرخواهی یا حرف مصدر (عذر خواه وصف ترکیبیدر عذر دیلیجیلك دیمکدر اعتذار معناسنه (بکن بانك تأکید ایله امر حاضر مفرد ایله دیمکدر (عفو طلب وصف ترکیبی عفو استیجی دیمکدر (شو فعل امر مخاطب اول دیمکدر

(چو ادات تعلیل (فتد فعل مضارع مفرد غائب واقع اوله دیمکدر
(رخنه بو یله یرده خلل معناسنی افاده ایدر (در حرف ظرف (یا حرف
صله (قاعده یاری یاران قدیم لامیه لر و بیانیه در (یاری یا حرف
مصدر دوستلق دیمکدر (یاران الف نون ادات جمع (قدیم اسکی
دیمکدر (محصول بیت) خطاب عام طریقیله بیورر که اعتذار ایله
یعنی عذر دیله وعفو استیجی اول چونکه اسکی دوستلرك دوستلغی
قاعده سنه یا قاعده سنده خلل واقع اوله یعنی قدیم اولان احبابك
محبتی قاعده سنده خلل واقع اولورسه اعتذار ایله حاصلی کمال مرتبه
سعی مصالحه ایدوب باریش ودفع خلل ایله * ورنباید بهم آن رخنه
بگفتار زبان * درعمارت کریش کوش بخشت زر وسیم * ور وا کردن
مخففدر (نباید فعل نفی استقبال مفرد غائب کلمزسه دیمکدر (بهم بر یره
دیمکدر (بگفتار زبان بیانیه با حرف مصاحبت (درعمارت کریشی
(در حرف صله یا معناسنه شین ضمیر رخنه یه راجعدر (یا حرف
مصدر (کر ادات فاعل اول رخنه یی تعمیر ایدیجی ایکه (کوش فعل
امر حاضر مفرد چالش دیمکدر (بخشت زر بیانیه با حرف مصاحبت
(خشت کرپیج دیمکدر خاء معجمه نك کسریله اما بونده کوچه دن
کاینددر (محصول بیت) اکر اول خلل دیل سوزیله بر یره کلمزسه یعنی
عذر دیلکله مودت سابقه مقرر اولمزسه انی تعمیر ایدیجی ایلکه چالش
التون وکومش کرپیجی سیله یعنی بذل مال ایدوب مصالحه ایله زیرا
لایق دکلدر که مدت عمرکده قزاندیغك دوستی براندکندکدن
دور ایتمك (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمنددر که صدر وابتدادن
ماعدا مجبوندر عروض وضربنده قصر دخی طاری اولمشدر که
بو مصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حکایت) حجاج
درشکارکاهی ازلشکریان خود جدا افتاد بتلی برآمد دید که اعرابی
نشسته وازخرقهٔ خود جنبذ کان می چیند وشتران کرد او می چرند *
(شکارکاهی یا حرف وحدت (کاه ادات مکاندر شکار محلنده
دیمکدر (لشکریان الف نون ادات جمع یا حرف نسبت (لشکر وزن
ومعناده عسکر کبیدر (خودهٔ اضافت لامیه (جدا بونده بعید دیمکدر
(افتاد فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر (بتلی یا حرف صله

(يا حرف وحدت (تل تانك فتحى ولامك سكونيله در زيرا بولغنده
اصل اولان شده اولمقدر ديه معناسنه (برآمد فعل ماضى مفرد غائب
چقدى ديمكدر (ديد فعل ماضى مفرد غائب كوردى ديمكدر (كه
حرف بيان (اعرابى ياء اول حرف نسبت ياء ثانى وحدت (يراعرابه
منسوب اعراب بريه ده ساكن اولان عربه اطلاق اولنور (نشسته
ماضيدن قسمدر اوتورمش معناسنه (خرقهٔ خود يابه (جنبذ كان
الف نون ادات جمع كاف هاء رسميدن مبدل (جنبذه جيم عربينك
ضمى ونونك سكونى وبانك فتحيله حشرات ارض جنسنه دبرلر بونده
مراد كهله در (مى ادات استمرار چيند جيم عجمك كسريله فعل مضارع
مفرد غائب دوشيرر ديمكدر (شتران الف نون ادات جمع شتر
ضم شين ايله اشتردن مخفف دوه ديمكدر (كرد كاف عجمك كسريله
چوره ديمكدر اويه اضافت لاميه اعرابيه راجع (چرند فعل مضارع
جمع غائب اوتلرلر ديمكدر (محصول تركيب) حجاج برشكار كاهده
لشكردن ايرى دوشدى برديه چقدى كوردى كه براعرابى
اوتورمش وخرقه سندن كهله دوشيرر ودوه لر اطرافنده اوتلرلر
*چون شتران حجاج را بديدند برميدند اعرابى سر بالا كرد خشمناك
كفت كيست كه ازين بيابان باجامهاى درخشان برآمد لعنت خداى
بروى باد* را ادات مفعول (بديدند فعل ماضى جمع غائب كورديلر
ديمكدر باء تأكيد ايله (برميدند ده بويله اوركديلر ديمكدر
(سر بالا كرد باشنى قالدردى ديمكدر (خشمناك ناك ادات وصف
طارغين ديمكدر (كفت فاعلى تحتنده اعرابى يه راجعدر (كيست
كيمدر ديمكدر كه ذوى العقولده مستعمل اولان كه ايله ادات خبردن
مركبدر (كه حرف بيان (بيابان صحرا معناسنه در (باجامهاى درخشان
موصوفك صفته اضافتيدر (با حرف مصاحبت يا توسل اضافت ها
ادات جمع (درخشان صفت مشبهه پارلق ديمكدر (برآمد كلدى
وچيقدى ديمكدر (لعنت خداى لاميه ومبتدادر (بروى كيست ده كى
كه يه راجعدر (باد امر غائب جمله سى دعاء عليه در (محصول تركيب)
چونكه دوه لر حجاجى كورديلر اوركديلر اعرابى باشنى قالدردى
طارغين ديدى يعنى طاريله رق ديدى كيمدر بو بياباندن پارلق

جامه لرله كلدى ياچيقـدى لعنت اوكيسه نك اوزرينـه اولسون
* حجاج هيج نكفت وپيش آمد كه السـلام عليك يااعرابى كفت
لاعليك السـلام ولارحمة الله ولا بركاته * نكفت فعـل نفى ماضى
مفرد غائب (پيش باء عجميله قبت معنـاسنه‌در (درآمد فعل ماضى
مفرد غائب كلدى ديمكدر حاصلى ايلرو كلدى (كه حرف بيـان
(كفت فاعلى اعرابى يه راجعـدر (لا حرف نفى (محصول تركيب)
اعرابى حجـاجه لعنت ايله شتم ايدنجه حجـاج هيج سو يلمدى يعنى
شتمه جواب ويرمدى وايلرو كلديكه السلام عليك يا اعرابى ديدى
يعنى سلامت سنك اوزريكه اولسون اعرابى جوابده ديدى لاعليك
السلام ولارحمـة الله ولابركاته يعنى سلامت سنك اوزريكه اولمسون
والله‌ك رحمتى دخى سكا اولمسون والله‌ك بركاتى يعنى خير كثيرى
سكا اولمسون مراد دعاء عليه در *ازوى آب طلبيد كفت فرود آى
بذلت وخوارى آب خور والله من رفيق ونوكر تونيستم حجاج فرود
آمد وآب خورد * وى ضميرى اعرابى يه راجعدر (طلبيد فعل ماضى
مفرد غائب اسـتدى ديمكدر (كفت اعرابى ديدى (فرود آى فرود
اشاغى ديمكدر (آى امر حاضر كل ديمكدر اشاغى اين ديمـك اولور
(بذلت با حرف مصـاحبت (خوارى واورسميله وياء مصـدريله
خورلق ديمكدر (خور امر حاضر مفرد يمـك وايچمك معنا سنده
مشـترك‌در بونده ايچ ديمكدر (رفيق يولداش ديمكدر (نوكر بونده
خدمتكار ديمكدر (تو يه اضافت لاميه (نيستم دكلم ديمكدر (فرود آمد
ايندى ديمكدر (آب خورد صو ايچدى (محصول تركيب) حجاج اعرابيدن
صو طلب ايلدى اعرابى ديدى ذلت وخورلقله اشاغى اين صو ايچ
والله بن سنك يولداشك وخدمتكارك دكلم حجاج ايندى وصو ايچدى
(پس كفت اى اعرابى بهترين مردمان كيست كفت رسول خدا صلى الله
عليه وسلم برغم تو باز كفت چه ميكويى درحق على ابن ابى طالب كفت
ازكرم وبزركوارى نام وى در دهـان نمى كنجد * پس بوندنصكره
ديمكدر (كفت حجاج ديدى (بهترين به بانك كسرى وهاء اصليه ايله
ايو ديمكدر تر ادات تفضيل يا حرف نسبت نون حرف تأكيد يكركى
ديمكدر (مردمانه اضافت لاميه الف نون ادات جمع (كيست كيمدر

دیمکدر (کفت اعرابی دیدی (رسول خدا لامیه (برغم نوسنك کورلککه دیمکدن کنایتدر (بازینه دیمکدر (کفت حجاج دیدی (میکویی می ادات حال (کویی فعل مضارع مفرد مخاطب چه میکویی نه دیرسین دیمکدر (کفت اعرابی دیدی (بزرکواری یا حرف مصدر اولوق دیمکدر (نام وی لامیه وی ضمیر علی رضی الله عنه راجعدر (دردهان درحرف صله بامعناسنه (نمی کنجد فعل نفی حال مفرد غائب ضمیری دیمکدر (محصول ترکیب) بوندنصکره یعنی اینوب صو ایچدکدنصکره حجاج دیدی مردملرك یکرکی یعنی انسانك افضلی کیمدر اعرابی دیدی خدانك رسولی صلی الله علیه وسلم حضرتلریدر سنك کورلککه ینه حجاج دیدی ابی طالب اوغلی علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه حقنده نه دیرسین اعرابی دیدی اولوغی کرمندن حضرت علینك اسمی اغزه صغمز یعنی قابل وصف دکلدر * پس کفت چه میکویی درحق عبدالملك بن مروان هیچ نکفت کفت جواب من بکوی اعرابی کفت بد مردیست کفت چرا کفت خطایی ازوی در وجود آمده است که ازمشرق تامغرب ازان پرآمده است رسید که ان کدامست کفت این فاسق وفاجر حجاج رابر مسلمانان کماشته است حجاج هیچ نکفت * می کویی می حرف حال کویی فعل مضارع مفرد مخاطب (درحرف ظرف (حق عبدالملك بن مروان لامیه لردر عبدالملك دولت امویه دن مروان حمارك اوغلیدر خطبه دن بعضی بدع سابقه بونك زمانده قالمشدرتنه کیم توار یخده مصرحدر وحجاجك پادشاهیدر (نکفت فعل نفی ماضی مفرد غائب فاعلی تحتنده اعرابیه راجعدر (کفت حجاج دیدی جواب من لامیه (بکوی باء تأکید ایله امر حاضر مفرد سویله دیمکدر (کفت اعرابی دیدی بدمردیست برکتو ادمدر دیمکدر کفت حجاج دیدی (چرا ادات تخصیص نیچون دیمکدر (کفت اعرابی دیدی (خطایی یاء ثانی حرف وحدت (وی ضمیری عبد الملکه راجعدر (در وجود درحرف صله در بامعناسنه (امده ماضیدن قسمدر (خطایی مبتدا آمده است خبری (که حرف بیان یا حرف رابط صفت (از حرف ابتداء غایه (مشرق معروف (تا حرف انتهاء غایه (یا حرف صله (مغرب معروف (ازان خطایه اشارتدر (پرسید فعل ماضی

مفرد غائب سؤال ایلدی دیمکدر تحتنده فاعلی حجاجه راجعدر
(که حرف بیان (کدام ادات سؤالدر که قنقی معناسنه‌در (کذشته
ماضیدن قسمدر حواله ایلمش معناسنه (محصول ترکیب) صکره حجاج
دیدی نه دیرسین مروانك اوغلی عبدالملك حقنده اعرابی هیچ سویلدی
حجاج دیدی بنم جوابمی سویله یعنی بکا جواب ویر اعرابی دیدی
کنتو بر آدمدر حجاج دیدی نیچون یعنی بدلکی نه جهتدن اعرابی
دیدی عبدالملکدن بر خطا وجوده کلمشدر که مشرقدن مغربه وارنجه
طول خطادن طولمشدر حجاج سؤال ایلدیکه قنقیسیدر یعنی نه کونه
خطا و کناهدر اعرابی دیدی بو فاسق وفاجر حجاجی مسلمانلره حواله
ایلمشدر حجاج هیچ سویلدی * ناکاه مرغی بپرید وآوازی کرد اعرابی
روی بحجاج کرد و کفت تو چه کسی ای مرد کفت این چه سؤالست که
میکنی کفت این مرغ مرا خبرداد که لشکری میرسد که سردار ایشان
تویی * ناکاه بر کلمهٔ مرکبدر آنسزین دیمکله تعبیر اولنور (مرغی
یا حرف وحدت (بپرید باء تأکید ایله و باء عجمینك فتحیله اوجدی
معناسنه فعل ماضی مفرد غائب (آوازی یا حرف وحدت (کرد فعل ماضی
مفرد غائب (بحجاج باء حرف صله (چه نه دیمکدر (کسی یا حرف خطاب
(کفت فعل ماضی حجاج دیدی (این چه سؤالست بو نه سؤالدر (که
حرف رابط صفت (میکنی فعل حال مفرد مخاطب (مرا بکا دیمکدر
(خبرداد خبر ویردی (که حرف بیان (لشکری یا حرف وحدت
(میرسد فعل حال مفرد غائب ایریشور دیمکدر (که حرف بیان یا حرف
رابط صفت سردار رئیس العسکر معناسنه‌در (ایشانه اضافت لامیه
(تویی یاء ثانی خطاب سن سین دیمکدر (محصول ترکیب) انسزین
بر قوش اوجدی و بر آواز ایلدی یعنی اوتدی و اعرابی یوزینی حجاجه
ایلدی یعنی باقدی و دیدی سن نه کیمسه سین ای ادم یعنی کیمسین حجاج
دیدی بو نه سؤالدر که ایدرسین اعرابی دیدی بو قوش بکا خبر ویردیکه
بر لشکر ایریشور انلرك سرداری سن سین * درین سخن بود که لشکریان
وی دررسیدند و بروی سلام کفتند اعرابی چون این بدید رنك وی
متغیر شد حجاج فرمود تا وی را همراه ببردند * درین سخن بود یعنی
اعرابی بو سوزده ایدی (که حرف بیان لشکریان وی لامیه در رسیدند

درحرف تأکید رسیدند فعل ماضی جمع غائب ایرشدیلر دیمکدر (وی
ضمیری حجاجه راجعدر (کفتند فعل ماضی جمع غائب سویلدیلر
دیمکدر (محصول ترکیب) اعرابی بوسوزده ایدی که حجاجك عسکرلری
ایرشدیلر وحجاجه سلام ویردیلر یعنی السلام علیك دیدیلر اعرابی
جونکه انی کوردی رنکی متغیر اولدی بوزلدی حجاج بیوردی تا انی
برابر ایلندیلر * چون روز دیکر بامداد کرد مائده بنهاد ومردمان جمع
آمد نداعرابی را اواز داد چون درامد کفت السلام علیك ایها الامیر
حجاج کفت من چنان نمی کویم که تو کفتی وعلیك السلام * چون ادات
تعلیل (روز دیکر ایرتسی کون دیمکدر (بامداد کرد صبا حلدی دیمکدر
(مائده طعام معناسنه (بنهاد فعل ماضی بونده لازم معناسنه که قوندی
دیمکدر (را ادات مفعول اواز داد چاغردی ودعوت ایلدی دیمکدر
(آمد کلدی دیمکدر (محصول ترکیب) جونکه ایرتسی کون صباحلدی
طعام قوندی وخلق جمع اولدیلر اعرابی چاغردی چون کلدی السلام
علیك یاامیر دیدی حجاج دیدی بن انجلاین دیمم که سن دیدك ایدی یعنی
سنك کبی لاعلیك السلام دیمم وعلیك السلام دیمم * پس کفت طعام می خوری
کفت طعام تست اکر اجازت می دهی می خورم کفت اجازت دادم
اعرابی پیش نشست ودست دراز کرد وکفت بسم الله ان شاء الله انچه
بعد از طعام پیش آید خیر باشد حجاج بخندید وکفت هیچ میدانی
که دی روز برمن چه کذشت اعرابی کفت اصلح الله الامیر سری که
دیروز میان من وتو کذشته است امروز افشای آن مکن * (محصول ترکیب)
بوندنصکره حجاج دیدی طعام یرمیسین اعرابی دیدی طعام سنکدر
اذن ویررسك یرم حجاج دیدی اجازت ویردم اعرابی ایلرو واتوردی
والین اوزاتدی یعنی طعامه شروع ایلدی ودیدی بسم الله ان شاء الله
اول نسنه که طعامدنصکره ظهور ایدر خیر اوله حجاج کولدی ودیدی
هیچ بیلورمیسین دونکی کون بنم اوزریمه نه کچمشدر اعرابی دیدی الله
امیری اصلاح ایلسون برسر که دونکی کون بنمله سنك بینکده کچمشدر
بوکون انی افشا ایلمه * بعد ازان حجاج کفت ای اعرابی یکی ازدو کار
اختیار کن یا پیش من باش تاترا ازخواص خود کردانم یاترا پیش عبد الملك
ابن مروان فرستم وازانچه اوراکفتهٔ اخبار کنم تاهرچه خواهد آن کند

(محصول تركيب) بوندنصكره حجاج ديدى اى اعرابى ايكى كاردن
برينى اختيار ايله يا بنم قتمده اول تاكه سنى كندو خواصمدن ايلەيم
يا سنى عبد الملك بن مروان قتنه كوندرم واول سنه دنكه انك ايچون
سويلمش ايدك خبر ايليم تاكه هرنه ديلرسه انى ايلسون يعنى نصل
بيلورسه اويله ايلسون * اعرابى كفت صورتى ديكرهم مى تواند بود
پرسيد كه آن كدامست كفت آنكه مرا بكذارى كه بسلامت بيلاذ خود
بازروم وديكرنه تومرا بينى نه من ترا حجاج بخنديد وبفرمودتا او يرا هزاردرم
دادندو بيلادوى فرستادند * صورتى يا حرف وحدت (محصول تركيب)
اعرابى ديدى بر غير صورت دخى اولمق ممكندر حجاج سؤال ايلديكه
اول قنقيسيدر اعرابى ديدى اولدركه بنى ترك ايده سين كه سلامت
كندو بلاديمه كيدم وغيرى نه سن بنى كوره سين ونه بن سنى حجاج
كولدى و بيوردى تا اكا بيك درم و يره لروانى بلادينه كونده رلر (قطعه)
زمرد بايد كه بلطف سخن وحسن خطاب * طبع ارباب ستم رازستم
بازآرد * (بلطف سخن صفتك موصوفه اضافتيدر باحرف مصاحبت
(حسن خطابده بويله طبع ارباب ستم لاميه و بيانيه (را ادات مفعول
(ستم از بونده ظلم معناسنه (بازآرد بحسب اللغه كيركتورر ديمكدر اما
بويله يرلرده اليقور ديمكدن كنايتدر (محصول بيت) مرد كركدر كه
لطف سخن ايله وحسن خطاب ايله يعنى كلمات دلاويز وخطاب شوق
آميز ايله ظلم اربابنك طبعنى ظلمدن اليقور يعنى مجبول اولدبغى ظلمى
ايتدرمز بلكه لطفه سزا اولور * هركريمى كه زاحسان وكرم رم
كرد ست * بفسون سخن او را بكرم بازآرد * كريمى يا حرف وحدت
نوعيه (كه حرف رابط صفت (رم رانك فتحيله رميدن مصدرندن
امردر بونده كرده لفظيله تركيب اولنوب ماضى مركبدن قسم
اولمشدر اوركمش ونفرت ايلمش معناسنه (بفسون باحرف مصاحبت
فسون افسوندن مخففدر (سخنده اضافت بيانيه (بكرم باحرف صله
(بازآردك سخنده فاعلى مردمراجعدر كروكتورر معناسنه (محصول بيت
هر بركريمكه احسان وكرمدن اوركمشدر يعنى كرم وسخادن نفرت
ايلمشدر حاصلى ممسكدر سخن افسونى ايله انى اول مردكرمه كتورر
(عروض) بوقطعه رملدن مخبوندركه نيجه كره مرور ايلدى (حكايت

یزدجرد پسر خود بهرام را در موضعی دید از حرم خود که مناسب نبود
ویرا فرمود که بیرون رو و حاجبرا سی تازیانه بزن واز در پرده سرای
دور کن وکسی دیگر را نام برد که ویرا بجای وی بنشان * (یزدجرد
یانک فتحی وزانک سکونیله ودالک کسریله عجم پادشاهلرندن برینک
اسمیدر که یزدگرد دخی دیرلر که بهرام کورک پدری ایدی وهم غایت
ظالم ایدی آخر الامر اغزیندن آتی دپه‌ه اوروب فوت اولمشدر (پسر خود
بیانیه (بهرامرا را ادات مفعول (موضعی یاحرف وحدت (دید فعل
ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (حرم خود ده بیانیه (ویرا وی
ضمیری بهرامه راجعدر را ادات مفعول (حاجب پرده‌دار معناسنه (را
ادات مفعول (سی اوتوز دیمکدر (تازیانه قمچی معناسنه‌در (بزن امر
حاضر مفرد اوردیمکدر (پرده سرای لامیه سرای حرمدن کنایه‌در
حرم قپوسندن دیمک اولور سرای قپوسندن دیین معنایه نامحرم ایمش
(نام برد بحسب اللغه آدالت دیمکدر اما بو یله یرلرده تعیین دن کنایه‌در
(که حرف بیان (ویرا را ادات مفعول (وی ضمیری کسی یه راجعدر
بجای وی لامیه با حرف صله (وی ضمیر حاجب اولیه راجعدر (بنشان
فعل امر مخاطب نصب ایله دیمکدر (محصول ترکیب) یزد جرد کندی
اوغلی بهرامی بر موضعده کوردی حرمندن که مناسب دکل ایدی بهرامه
بیوردیکه طشره چیق وحاجبه اوتوز قمچی اور وحرم قپوسندن اوزاق
ایله یعنی عزل ایله وبرغیری کیمسه یی تعیین ایله که انی انک یرینه نصب ایله
* بهرام بموجب فرمودهٔ پدر عمل کرد اما هنوز سیزده ساله بود ندانست
که سبب غضب وی حاجب چه بود * بموجب باحرف مصاحبت
(موجب فرمودهٔ پدر لامیه‌لردر (هنوز الآن دیمکدر (سیزده اون اوچ
دیمکدر (ساله هاء رسمی ادات مقدار سیزده ساله اون اوچ یللق
دیمکدر که اون اوچ یاشنده (بود ایدی (ندانست فعل نفی ماضی مفرد
غائب بیلدی دیمکدر (که حرف بیان (سبب غضب وی لامیه‌لردر
وی ضمیری پدره راجعدر (محصول ترکیب) بهرام باباسنک بویروغی
مقتضاسیله عمل ایلدی لکن الآن اون اوچ یاشنده ایدی بیلدیکه پدرک
سبب غضبی نه ایدی * بعد ازان روزی بهرام بدر پرده سرای آمد
وخواست که در آید حاجب دوم دست بر سینهٔ وی نهاد ونگذاشت که

در آید و گفت بعد از ین ترا درین موضع بینم سی تازیانه ات بزنم از جهت خیانتی که بر حاجب پیشین کردی وسی دیگر را از جهت خیانتی که می خواهی با من کنی * (روزی یا حرف وحدت (بدر یا حرف صله (درآید فعل مضارع مفرد غائب کیره دیمکدر (دست برسینهٔ وی نهاد بحسب اللغه النی کوکسنه قودی دیمکدر امابو یله محللرده صالیو برمه دن کنایتدر (محصول ترکیب) اندن صکره برکون بهرام پرده سرایه کلدی ودیلدیکه کیره ایکنجی حاجب صالیو برمدی وقومدیکه کیره ودیدی اکر بوندن صکره سنی بو موضعده کوررسم سکا اوتوز قمچی اوروزم شول خیانتدن اوتوریکه اسکی حاجبه ایلدك واوتوز دخی اول خیانتدن اوتوریکه بکا ایتمك استرسین * این خبر بیزد جرد رسید حاجب دوم را بخواند وتحسین کر واحسان نمود وخلعت پوشانید ومرتبه اش بلند کردانید * پوشانید فعل ماضی مفرد غائب الف نون ادات تعدیه کیدردی دیمکدر (محصول ترکیب) بو خبر یز جرده ایرشدی ایکنجی حاجبی چاغردی وتحسین ایلدی واحسان کوستردی وخلعت کیدردی ومرتبه سین عالی و بلند ایلدی (قطعه) حفظ شه باید چنان کز آستان او عبور * در ضمیر بنده وآزاد نتواند کذشت * عبور عینك ضمیله وزن ومعناده مرور کبیدر (محصول بیت) پادشاهك حفظی انجلین کرکدر که انك آستانندن کچمك بنده وازادك ضمیرنده کچمك ممکن اولمیه یعنی حریم پادشاه او رتبه محفوظ اولمق کرك که بنده وآزادك وعبید واحرارك قلبنده کچمك سوداسی دخی خطور ایلمیه کمال محافظه دن کنایتدر * در حریم حرمت عرش که سر دولتست * مرغ نتواند پرید و باد نتواند کذشت * درحریم حرمت عرش در حرف ظرف شین ضمیر پادشاهه راجعدر اضافتلری بیانیه (که حرف رابط صفت (دولته اضافت لامیه (پرید فعل ماضی بونده مصدر معناسنه درز یرا مضارعه مقارندر (کذشت ده پرید کبیدر (محصول بیت) پادشاهك عز حرمتی حریمنده که دولت سریدر قوش اوچمغه قادر اولمیه وروزکار کچمیه قادر اولمیه یعنی پادشاه حرمنه یار واغیار محرم اولملی (عروض) بوقطعه بحر رملدندر که عروض وضربی مقصور برمصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

فاعلات اولور (حکایت) وزیر هرمز بن شاپور بوی نامه فرستاد که
بازرگانان دریابار جواهر بسیار آورده اند وآنرا بصد هزار دینار
از برای پادشاه خریده ام شنیده ام که پادشاه آنرا نمی خواهد اگر
راستست فلان بازرگان بصد هزار دینار سودمی خرد* وزیر هرمز
لامیه (هرمز هانك ضمیله در (شاپور باء عجمیله بر پادشاهك اسمیدر
نسل یافشدن بو هرمز نوشروانك اوغلی هرمزك غیریدر (بوی با
حرف صله (وی ضمیر هرمزه راجعدر (بازرگانان دریابانیه (بار
بونده یوك معناسنه در (جواهره اضافت بیانیه (وآنرا را ادات مفعول
آن اسم اشارتدر بار جواهره (بصد هزار سود (با حرف مقابله
یوز بیك التون فائده مقابله سنه (خرد فعل ماضی مفرد غائب الور
دیمکدر خریدندن (محصول ترکیب) شاپورك اوغلی هرمزك وزیری
هرمزه نامه ارسال ایلدیکه دریا بازرگانلری جواهر یوکی چوق
کتورمشلردر واول یوکلری پادشاه ایچون یوز بیك دیناره صاتون
الدم ایشتدمکه پادشاه انی استمز اگر صحیح ایسه فلان بازرگان
یوز بیك التون فائده ایله صاتون الور* هرمز جواب نوشت که
صد هزار دینار وصد هزار چندان پیش ما قدری ندارد چون
ما بازرگانی کنیم پادشاهی که کند و بازرگانان چه کنند* چندان
اولقدر دیمکدر (پیش ما لامیه پیش قیمت معناسنه (قدری یا حرف
تنکیر (بازرگانی یا حرف مصدر (کنیم فعل مضارع متکلم مع الغیر
(پادشاهی یا حرف مصدر که کیم دیمکدر (کنند فعل مضارع جمع
غائب ایلرلر دیمکدر (محصول ترکیب) هرمز وزیره جواب یازدیکه
یوز بیك واولقدر یوز بیك یعنی یوز بیك کره یوز بیك بزم قتیمزده قدری
یوقدر یعنی بی حاصلدر چونکه بز بازرگانلق ایدملم پادشاهلق کیم
ایلسون وبازرگانلرنه ایلرلر یعنی نه یاپسونلر ونه کاره مباشرت
ایلسونلر (قطعه) نه طور منصب شاهان بود که بیع وشرا* بقصد
کسب معاش خود اختیار کنند* نه حرف نفی بونده مصروف
(طور منصب شاهان لامیه لردر طور اسلوب وقاعده معناسنه در
(که حرف بیان (بیع وشرا الم صاتم دیمکدر (بقصد کسب معاش خود
بیانیه لردر (محصول بیت) شاهلرك منصبی طوری اولمز که یعنی

لایق دکلدرکه الم صانمی کندی معاشی کسبی قصدینه اختیار ایلیەلر
شان پادشاهه مناسب دکلدر * چو شاه پیشه کند کار تاجران جهان *
تو خود بگو که دگر تاجران چه کار کنند * کار تاجران جهان
لامیه لردر (تو خود بگو انصاف ایله محلنده استعمال اولنور (که
حرف رابط (محصول بیت) چونکه پادشاه تاجرلرك كارینی صنعت
ایلیه سن سویله که یعنی انصاف ایله غیری تاجرلرنه ایلسونلر (عروض)
بو قطعه بحر مجتث مخبون مقصوردر که وزنی مفاعلن فعلاتن مفاعلن
فعلات اولوره مکررا بیان اولندی (حکایت) امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه
در وقت خلافت خود در مدینهٔ منوره دیواری کل میکرد یهودی پیش
وی تظلم کرد که حاکم بصره بصد هزار درم ازمن متاعی خریده است
و درادای ثمن آن تعلل می کند فرمود که کاغد پاره داری گفت
نی سفالی برداشت و برآنجا نوشت که شکایت کنندگان ازتو بی حسابند
و شکر گزاران نایاب ازموجبات شکایت بپرهیز یا ازمسند حکومت
برخیز و در آخر نوشت که کتبه عمر بن الخطاب نه بران مهری زد
و نه بران طغرایی رقم کرد اما چندان صولت عدالت و هیبت سیاست ازوی
در خاطرها نشسته بود که * دیواری یا حرف وحدت (گل کاف
عجمك کسریله چامور دیمکدر (میکرد می ادات حکایه (کرد فعل
ماضی مفرد غائب ایلردی دیمکدر (پیش وی لامیه وی ضمیر حضرت
عمره راجعدر (تظلم کرد اظهار مظلومیت ایلدی دیمکدر (که حرف
بیان (متاعی یا حرف وحدت (خریده ماضیدن قسمدر (ثمن بها
دیمکدر (آن اضافت لامیه (تعلل بهانه معناسنده مستعملدر (پاره
یا حرف وحدت همزه حرف توسل (داری فعل مضارع مفرد
مخاطب (سفالی یا حرف وحدت (برداشت فعل ماضی مفرد غائب
قالدردی دیمکدر (برآنجا اول یره یعنی سفال پاره یه دیمکدر (نوشت
فعل ماضی مفرد غائب یازدی دیمکدر (کنندگان الف نون ادات
جمع (کاف هاء رسمیدن مبدلدر (کننده اسم فاعل ایدیجیلر دیمکدر
(شکرگزاران الف نون ادات جمع شکرگزار وصف ترکیبیدر شکر
ادا ایدیجیلر دیمکدر (موجبات سببلر دیمك (بپرهیز باء تأکید ایله
امر حاضر مفرد در اجتناب ایله دیمکدر (برخیز قالق معناسنده امر

حاضر در (زد فعل ماضی مفرد غائب اوردی دیمکدر (چندانکه اولقدر دیمکدر (صولت بونده شدت معناسنه در (نشسته ماضیدن قسمدر (محصول ترکیب) امیرالمؤمنین عمر رضی الله عنه کندو خلافتی وقتنده مدینهٔ منوره ده بر دیواره چامور ایلردی یعنی دیوار بپاردی بر یهودی انك حضورنده تظلم حال ایلدیکه حاکم بصره بوز بیك درهمه بر متاع المشدر بهاسنی اداده بهانه ایلر حضرت عمر بیوردیکه بر کاغد پاره وارمی یعنی بر پارچه کاغدك وارمی یهودی دیدی یوق بر سقسی پاره سی قالدر دی واکا یازدیکه سندن شکایت اید یجیلر حسابسزدرلر وشکر ادا اید یجیلر نایاب یعنی یوق شکایت سببلرندن اجتناب ایله یامسند حکومتدن قالق وآخرنده یازدیکه کتبه عمر بن الخطاب یعنی بونی عمر بن الخطاب یازدی نه انك اوزرینه مهر اوردی نه برطغرا رقم ایلدی اما اولقدر عدالتی صولتی وسیاستی هیبتی اندن خاطرلرده اوتورمشدیکه *چون آن سفال را بحاکم بصره داد وی سوار بود از اسب فرود آمد وزمین ببوسید ووجه یهودی راتمام ادا کرد ووی سوار ایستاده بود* بحاکم باحرف صله (وی ضمیر حاکمه راجعدر (فرود آمد ایندی دیمکدر شارح مرحوم فرود آمد برینه پیاده شد یازمش یانمزده اولان نسخه لرده یوقدر (ببوسید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اوپدی دیمکدر (وجه یهودی لامیه وجه بونده ثمندن عبارتدر (وی ضمیر یهودی یه راجعدر (ایستاده ماضیدن قسمدر طورمش دیمکدر (جمیع نسخه لرده ووی سوار ایستاده بود عبارتی واردر الاشارح مرحوم واقف اولمه مش (محصول ترکیب) چونکه اول سفالی حاکم بصره یه ویردی واول سوار ایدی آتدن ایندی ویر اوپدی ویهودینك ثمنی تمام ادا ایلدی ویهود سوار طورمش ایدی حاصلی بلا تخلف اول ساعت ادا ایلدی (قطعه) چو نبود شاهرا عز وسیاست *کنند ازدست کستاخان ذلیلی* نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمیه دیمکدر (شاهرا را ادات تخصیص شاهك دیمکدر (عز بونده هیبت وشوکت معناسنه اولمق اولیدر (کستاخان الف نون ادات جمع (کستاخ ادبسز دیمکدر (ذلیلی یاحرف مصدر (محصول بیت) چونکه شاهك هیبتی وسیاستی اولمیه ادبسزلر الندن

خورلق وحقـارت چکر * چو ريزد شير را دندان وناخن * خورد
از رو بهان لنك سيلى * ريزد فعل مضارع مفرد غائب لازمله متعدى
بينـده مشتركدر بونده لازم معناسـنه دوكولمه ديمكدر زيرا بدندن
يار يختندن نته كيم ديبـاجهده واقع اولان قطعهده تفصيل اولنـدى
(شيررا را ادات تخصيص شيرك ديمكدر (دندان ديش (ناخن خاء
معجمـه‌ده اماله فتح ايله طرناق ديمكدر (خورد فعـل مضارع مفرد
غائب خورىدن دن ياخوردن دن زيرا مصـدر داليك ماقبلنـده
يا رتودن را واقع اولسه مضـارعده مفتوح قيلنور (روبهان الف نون
ادات جمعـدر زروبه وروباه دلكو ديكلرى جانورك اسميـدر (لنك
لفظنه اضافت صفتنه اضافتيدر (سيلى سله معنـاسنه (محصول بيت)
چونكه ارسلانك ديشى وطرناغى دوكله طوپال دلكولردن سله ير
يعنى ادانى النـده زبون اولور سياستى اولمين پادشـاه دخى ضعفادن
مشقت ورزالت چكر (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدس محذوفدر
بر مصراعى مفـاعيلن مفاعيلن فعولن اولور (حكايت) جوانى را
بدزدى كرفتنـد خليفه حكم كرد كه دستش ببرند تا ازمال مسلمـانان
كوتاه شود جوان بنـاليد وكفت اى خليفه * جوانى يا حرف وحدت
(را ادات مفعول (بدزدى با حرف مصـاحبت (يا حرف مصـدر
خرسزلق ايله ديمكدر (كرفتنـد فعل ماضى جمـع غائب طوتديلر
ديمكدر (دستش شين ضميرى جوانه راجعدر (ببرند باء تأكيـدايله
فعل مضارع جمع غائب كسه‌لر ديمكدر (تا حرف تعليل (مال مسلمانان
لاميه (بناليد فعل ماضى مفرد غائب ايكلادى ديمكدر (محصول تركيب)
بر جوانى خرسزلق ايله طوتديلر يعنى تهمت سرقه ايله اخذ ايلديلر
خليفه حكم ايلديكه الينى كسه‌لر تا كيم مسلمانلرك مالنـدن قصه اوله
جوان ايكلادى يعنى اه وفرياد ايلدى وديدى اى خليفه بعض نسخه‌ده
اى خليفه يرينه اى خداوند واقعدر (بيت) مرا بدست چپ وراست
چون خدا آراست * روا مدار كه ماند چپم جدا از راست * مرا بنى
ديمكدر (بدست چپ بـانيه (با حرف مصاحبت صول ال ديمكدر
يسار معنـاسنه (راست چپ اوزره معطوف صـاغ ديمكدر يمين
معنـاسنه (چون ادات تعليل (آراست الف ممدوده ايله فعـل ماضى

مفرد غائب بزه دی دیمکدر (روا مدار جائز کورمه معناسنه فعل نهی در) که حرف بیانه (ماند فعل مضارع مفرد غائب قاله دیمکدر (چنه ایرو دیمکدر (محصول بیت) بنی صول وصاغ ال ایله چونکه خدا تزیین ایلدی جائز کورمه که صولم صاغدن ایرو قاله یعنی ایرلمغی روا کورمه (عروض) بو بیت بحر مجتثدندر که مخبون مقصوردر که بو مصراعی مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور * خلیفه فرمود که دستش ببرید که این حدیست از حدود خدای تعالی مملهله دوان مسلمانی نیست * ببرید باء تأکید ایله فعل امر حاضر مفرد قطع ایلیك دیمکدر (که حرف تعلیل (حدیست سین وتا ادات خبر یا حرف تنکیر (حد حاء مهمله نك فتحی ودال مشدده ایله بحسب اللغه غضب معناسنه درلکن بونده حد شرعیدر که مثلا زانی وزانیه یه بعد الاثبات یوز دکنك وسارق وسارقه یه قطع وعمدا سفك دم ایدنه قصاص وبونلرك امثالی کبی بنه حقیقتده غضب الهیدر (حدود حدك جمعیدر (خدایه اضافتی لامیه (مماهله مفاعله بابندن مصدردر مسامحه معناسنه کچمك یعنی ترك ایلمك دیمکدر (مسلمانی یا حرف مصدر (محصول ترکیب) خلیفه بیوردیکه قطع ید ایدلك زیرا بو الله تعالینك حدلرندن برحد در بونده مهلت ویرمك مسلمانلق دکلدر * مادرش همراه بود برخاست کفت ای خلیفه این فرزند منست بدستیاری روز شب می آرم وازدست یاری وی روز وشب می خورم * مادر آنا دیمکدر والده معناسنه (شین ضمیر جوانه راجعدر (همراه بود بیله یعنی یانده ایدی دیمکدر (برخاست فعل ماضی مفرد غائب قالقدی دیمکدر (فرزند من لامیه (بدست یاری وی لامیه (با حرف مصاحبت (دست یاری تالك سکونیله یاردم دیمکدر معاونت معناسنه (روز بشب کیجه یی کوندزه می آرم کتوررم (ازدست یاری وی لامیه (دست یار بونده اضافتله الی امکی دیمکدر (میخورم بیرم (محصول ترکیب) والده سی بیله ایدی قالقدی ودیدی بو بنم فرزندمدر بونك معاونت ویاردمیله کیجه یی کوندوزه کتوررم یعنی کیجه لر بونکله کلنورم و بونك الی امکندن یرم یعنی اوغلوم قزانور بن یرم (قطعه) فرزند بود چو جان بخشای * برجان من ستم رسیده * چو ادات تشبیه (بخشای باء تأکید ایله بخشله

دیمکدر (بر حرف صله (جان من ستم رسیده لامیه و بیانیه ستم رسیده مرکبدر ظلم ایرشمش دیمکدر (محصول بیت) اوغل جان کبی اولور بغشله بن ستم کورمشك جانی * سررشتهٔ روزیم کف اوست * مپسند که آن شود بریده * (سررشته بونده مجازا سبب معناسنه در (روزی به اضافت لامیه (روزی یاء اصلیه ایله رزق معناسنه در (میم ضمیر متکلم (کف آوج دیمکدر امابونده مطلق الدن کنایتدر (مپسند فعل نهی حاضر مفرد بکنمه دیمکدر امابو یله یرلرده لایق کورمه مقامنده مستعملدر (که حرف بیان (آن اشارتدر کفه (بریده اسم مفعولدر کسلمش معناسنه (محصول بیت) بنم قسمتمك سببی انك الیدر لایق کورمه که اول ال کسلمش اوله شارح نسخه سنده مپسند یرینه مکذار یازمش او یله نسخه کورمدك وهم مرحوم مفتی جانبن کلیا ترك ایلمش (عروض) بوقطعه بحر هزج مثمندر که صدر وابتدا اخرب خرب معلوم حشولر مقبوض قبض که بشنجی ساکنی حذفدر مفاعلن قالور عروض مقصور مفاعیل قالور ضرب محذوف فعول اولور برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل یافعول اولور * خلیفه کفت دستش ببرید که من این گناه ازوی درنمی کذارم وگناهکاری ترك حد این برخود روانمی دارم * (دستش شین جوانه راجع (که حرف تعلیل (نمی کذارم فعل نفی حال متکلم وحده عفوایلم دیمکدر (وگناهکاری ترك حد این بیانیه ولامیه لردر گناهکاری یا حرف مصدر بونك حدینی ترك گناهکارلغنی دیمکدر (محصول ترکیب) خلیفه دیدی الینی کس زیرا بن بو گناهی اندن عفو ایلم و بو حدی ترك گناهکارلغنی کندی اوزریمه جائز طوتمم * مادرش کفت ای خلیفه این راهم یکی ازان گناهان شمار وازان معاصی انکار که همواره ازان استغفاری می کنی وآمرزش خواهی خلیفه را خوش امد وحکم خلاصی فرمود * (هم دخی دیمکدر (یکی ازان گناهان اول گناهلردن بری (شمار امر حاضر مفرد صای دیمکدر (معاصی معصیتك جمعیدر گناهلر معناسنه (انکار امر حاضر مفرد در فتح همزه ایله ظن ایله معناسنه بونده فرض ایله دیمکدر (که حرف رابط صفت (همواره دائما دیمکدر (می کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایدرسین دیمکدر (آمرزش الف ممدوده ایله ومیمك ضمیله اسم مصدردر یارلغنق

معناسنه آمرزیدندن (می خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب (خلاصی
یا حرف مصدر (بعض نسخه‌ده وگفت بگذاریدش واقعدر وحکم
خلاصی فرمود یرینه‌ و بعضیسنده وحکم خلاص فرمود بگذاشتن وی
دوشمشدر (محصول ترکیب) والده‌سی دیدی خلیفه بونی دخی اول
کناهلردن صای ولول معاصیدن عد وفرض ایله که دائما اندن
استغفار ایدرمین ویارلغمق طلب ایلرسین خلیفه‌یه خوش کلدی
وخلاصنه حکم بیوردی یاانی براغك دیدی یا خلاصه حکم بیوردی
انی ترکه خلاصه عفو ایلدی (قطعه) ای خوش آن دانا که پیش
شاه دم * کاه قهر از نکتهٔ خوش میزند * (ای حرف ندا (دم مصراع
ثانیده میزندك مفعول صریحی (کاه وقت معناسنه‌در (خوش فتح
خا ایله‌در (محصول بیت) ای خوش اول عاقل وعالم که شاه قتنده
قهر وقتنده خوش نکته‌دن دم اوره یعنی کلمات دلفریب وسخن عجیب
ایله لب کشا اوله * نکتهٔ چون آب می آرد لطیف * شاه را آبی بر
آتش میزند * (نکتهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (چون ادات
تشبیه شاه را را ادات تخصیص (آب بر آتش زدن تسکین حرارت
وغضبده مصطلحدر (محصول بیت) برنکتهٔ صو کبی لطیف کتوره
یعنی لطیف برنکتهٔ دلفریب سویلیه شاهك غضبن تسکین ایدر
(عروض) بوقطعه بحر رمل مسدسدر جمیع اجزاسی سالم عروض
وضرب محذوف اولنجه بر مصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور
(حکایت) کناهکاری را پیش خلیفه آوردند خلیفه بفتوی مستحق آن
شده بود فرمان داد * (محصول ترکیب) برکناهکاری خلیفه قتنه
کتوردیلر خلیفه شول فتوی ایله که اکا مستحق اولمش ایدی یعنی فتوی
موجبنجه لایق اولدیغی جزایه فرمان ویردی (بعض نسخه‌ده بفتوی
یرینه بعقوبتی واقعدر حاصلی مستحق اولدیغی عقوبته فرمان ایلدی
* کفت ای امیر المؤمنین انتقام بر کناه عدالست وتجاوز ازان فضل
و پایهٔ همت امیر المؤمنین ازان عالی ترست که ازانچه بلندترست تجاوز
نماید و با آنچه فروترست فرود آید خلیفه را سخن وی خوش آمد کناه وی
عفو فرمود * (تجاوز تفاعل بابندن مصدردر (تجاوز نماید کچه دیمکدن
کنایتدر یعنی ترك ایده (فرود آید بوده تنزلدن عبارتدر (محصول ترکیب)

مکله

گناهکار دیدی ای مؤمنلر امیری گناهه انتقام عدلدر واندن گچمك
فضلدر وامیر المؤمنینك همتی درجه‌سی اندن عالیدرکه عالیلرك اولان
نسنه‌دن گچه یعنی ترك ایده واول نسنه که اشاغیدرکدر تنزل ایلیه حاصلی
اعلا دوندرکن اسفله تنزل همت پادشاهدن دوندر خلیفه‌یه انك
سوزی خوش کلدی انك گناهنی عفو بیوردی (قطعه) * عفو
از گناه فضل بود انتقام عدل * زان تا باین ز چرخ برین تا زمین رهست *
(زان) ازاندن مخففدر آن اسم اشارتدر عفوه (تا حرف انتها (باین با حرف
صله این اشارتدر انتقامه برین عالی معناسنه (تا حرف انتها (محصول بیت)
گناهدن عفو فضل اولور انتقام عدل اولور فضلدن عدله چرخ
برینده زمینه‌دك یول واردر یعنی بینلری بین السماء والسمکدرکه
فضل سمایه همسر وعدل زمینه برابردر * کی فضل را گذارد ودارد
بعدل روی * دانا که ازتفاوت این هردو آگهست * (محصول بیت) نیجون
فضلی ترك ایدر وعدله یوز طوتار عالم که هر ایکینك تفاوتندن اگاهدر
یعنی بو ایکیسنك تفاوتندن اگاه اولان فضلی براغوب عدله توجه ایلمز
(عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر صدر وابتداسی اخرب که مفعول
اولور حشولر مکفوف که فاعلات مفاعیل اولور عروض وضربی
مقصور که فاعلات اولوب بر مصراعی مفعول فاعلات مفاعیلی فاعلات
اولور * کودکی از بنی هاشم بایکی از ار باب مکارم بی ادبی کرد شکایت
بعمش بردند خواست که تا ورا ادب کند گفت ای عم من کردم آنچه
کردم وعقل من با من نبود تو بکن آنچه میکنی وعقل باتست * کودکی
یا حرف وحدت برچوجق دیمکدر (بایکی با حرف صله (محصول ترکیب)
بنی هاشمدن برچوجق کرم صاحبلرندن برینه یعنی اکرامی واجب
اولنلرك برینه ادبسزلك ایلدی عمیسنه شکایت ایلدیلر دیلدیکه انی
تأدیب ایلیه دیدی ای عم بن ایلدم اونسنه‌یی که ایلدم یعنی نه ایتدمسه
بن ایلدم وعقلم بنم ایله دکل ایدی سن ایله اول نسنه‌یی که ایلرسین یعنی
ایده‌جککی ایت وعقلك سنکله‌در (قطعه) گر سفیهی بحکم نفس وهوا
نه بوفق خرد کند کاری * سفیهی یا حرف وحدت بحکم نفس با حرف
مصاحبت اضافت مصدرك فاعلنه‌در (بوفق خردده بو یله‌در
وفق بونده اقتضا معناسنه‌در (کاری یا حرف تنکیر (محصول بیت)

اكر برسفيه نفس وهوانك حكميله عقل مقتضاسنجه دكل برايش ايلرسه
يعنى برسفيه عقله موافقت ايتميوب هوا وهوسنه تابع اولەرق ايش اشلرسه
* بر تو نفس وهوا چو غالب نيست * جز براه خرد مرو بارى * مرو فعل
نهى حاضر مفرد كلمه ديمكدر (بارى ياء اصليه ايله ادات تمنيدر تركيبده
دخى استعمال اولنور (محصول بيت) سنك اوزريكه چونكه نفس
وهوا غالب دكلدر بارى عقل يولينك غيريه كتمه حاصل قطعه نفس
وهوايه تبعيتله برسفيه برايش اشلدى مقتضاى عقل اوزره دكلدر
چونكه سنك نفس وهوانك غالب دكلدر عقل مقتضاسنجه عمل ايله يعنى
عفو ايله (عروض) بوقطعه بحر خفيفدندر كه كنديده خبن ايله حذف
طارى اولمشدر كه بر مصراعى فاعلاتن مفاعلن فعلن در (حكايت)
زنى را از جماعت كه برحجاج خروج كرده بودند پيش وى آوردند حجاج
باوى سخن ميكفت و وى سر در پيش انداخته بود ونظر در زمين
دوخته نه جواب وى ميداد ونه بوى نظر ميكرد * زنى يا حرف وحدت (را
ادات مفعول زن مطلقا نسايه اطلاق اولنور مؤخر آوردندك مفعولى
(كه حرف رابط صفت (پيش وى حجاجك قتنه (آوردند فعل ماضى
جمع غائب كتور ديلر ديمكدر (باوى اوزنه (مى كفت مى ادات حال
ماضى سويلردى ديمكدر (وى ضميرينه زنه راجعدر (سر در پيش
انداخته باشنى اوكنه براقمش يعنى اكمش ايدى (ونظر در زمين دوخته
نظرى زمينه ديكمش ايدى قاعدۀ سجع اوزره بر بود مقدردر يعنى بره
بقردى حاصلى بو ايكى فقره عدم التفاتدن كنايتدر (جواب وى
لاميه مى ارينه حكايه ايچوندر (محصول تركيب) برزنى شول جماعتدنكه
حجاج اوزره خروج ايتمشلر ايدى حجاجه خروج ايليلردن برزنى
حجاجك حضورينه كتورديلر حجاج اكا سوز سويلردى واول باشنى
اوكنه اكمش ايدى ونظرينى زمينه ديكمش ايدى نه اكا جواب ويررايدى
نه اكا نظر ايدردى حاصلى يوزينه دخى بقمزدى * يكى از حاضران باوى
كفت امير سخن ميكويد وتو از وى اعراض ميكنى كفت من از خداى
تعالى شرم ميدارم كه بمردى نظر كنم كه خداى تعالى بوى نظر نمى
كند * بارى يا حرف صله وى ضميرزنه راجعدر (مى ادات تأكيد
(كه حرف بيان (بمردى با حرف صله يا حرف تنكير (كه حرف رابط

صفت

صفت (محصول تركيب) حاضرلردن بري نه ديدي امير سوزسويلروسن اندن اعراض ايدرسين زن ديدي بن الله تعاليدن حيا ايدرم كه بر مرده نظر ايليم كه اكا خداي تعالى نظر ايلمز يعني الله تعالينك نظر ايتمديكي آدمه نظر ايتمكدن حيا ايدرم (قطعه) روي ظالم مبين كه بر رويت آب * نزد دوزخ دربيست بكشاده * روي ظالم لاميه (مبين نهي حاضر كورمه ديمكدر (كه حرف تعليل (دوزخ جهنم ديمكدر (دري يا حرف وحدت سين وتا ادات خبر رقبودر ديمكدر (بكشاده با تأكيد ايله آچق (محصول بيت) ظالمك يوزين كورمه زيرا سنك يوزيكه اول ظالم جهنمدن آچق بر قپودر يعني ظالم جهنمدن آچلمش قپو مثابه سندهدر * سوي او وتا كشاده شد زخدا * نظر رحمتي نيفتاده * سوي او لاميه او ضميري ظالمه راجعدر (تا حرف انتها (كشاده شد ماضي مجهول معناسين افاده ايدر كه آچلمش اوله ديمك اولور (زخدا مصراع ثانيه مرهوندر (نظر رحمتي يا حرف وحدت نظر رحمت بيانيه (نيفتاده ماضي منفيدن قسمدر واقع اولمشدر ديمكدر (محصول بيت) انك جانبي آچلهليدنبرو حاصلي ظلمه ابتدا ايدليدن برو اللهدن بر رحمت نظري واقع اولمشدر بو قطعه بحر خفيفدندر نيچه كره علل وازاحيفيله بيان بولندي (حكايت) اسكندر را كفتند بچه يافتي از دولت وسلطنت ووسعت با مملكت با صغر سن وحداثت عهد كفت باستمالت دشمنان تا از غائلهٔ دشمني زمام يافتند وازتعاهد دوستان تا در قاعدهٔ دوستي استحكام يافتند * كفتند فعل ماضي جمع غائب ديديلر ديمكدر (بچه با حرف مصاحبت سببيتي متضمن نه سببله ديمكدر (يافتي فعل ماضي مفرد مخاطب بولدك ديمكدر (دولت سلطنت بيانيه واو عطف ايله دخي نسخهدر (وسعت مملكت لاميه مملكتك بيوكلكي ديمكدر (با حرف مصاحبت (صغر سين مصدرك فاعلنه اضافتيدر ياشيك كوچكلكيله ديمكدر (حداثت عهد دخي مصدرك فاعلنهدر (حداثت تازهلك معناسنهدر (عهد زمان ووقت معنالرنده مستعملدر كه صغر سنه عطف تفسير واقعدر (باستمالت با حرف مصاحبت (استمالت استفعال بابندن مصدردر بر كيمهنك قلبني كندويه باي وجه كان ميل ايتدرمك (دشمنانه اضافتي مفعولنهدر (تا حرف تعليل (غائلهٔ دشمني بيانيه يا حرفي مصدر غائله شر وفساد

وقتنه معناسنه در (زمام دیزکین دیمکدر بونده مجازدر (نافتند فعل ماضی جمع غائب چو بردیلر دیمکدر (تعاهد دوستان استمالت دشمنان کبیدر اعرابده و کا معطوف اولمه (تعاهد تفاعل بابندن مصدردر پیمان معناسنه (استحکام استفعال بابندن مصدردر قوت معناسنه (یافتند فعل ماضی جمع غائب بولدیلر دیمکدر (محصول ترکیب) اسکندره دیدیلرنه ایله بولدك اول نسنه یی که بولدك سلطنت دولتندن ومملکتك بیوکلکندن یعنی بوقدر دولتی نه سببله بولدك سنك کوجکلکی ووقتك تازه لکیله بیله حاصلی وقت شبابکده بو یله دولته نه ایله واصل اولدك اسکندر دیدی دشمنلره استمالت ایله یعنی دشمنلرك قلوبنی جلب ایله تا کیم دشمنلك غائله وفسادندن دیزکین چو بردیلر ودوستلره تعاهد ایله تا کیم دوستلقده قوت بولدیلر حاصلی بوایکی ماده ایله وسعت مملکته مالك اولدم دیو جواب ایلدی غائله مهلك معناسنه دردینی معنا بنی هلاك ایلمش عنی عنـه (بیت) بایدت ملك سکندر چون وی از حسن سیر * دشمنانرا دوست کردان دوستانرا دوستر * باید فعل مضارع مفرد غائب (ت ضمیر خطاب ومفعول بونده برمعنای شرط ملحوظدر سکا کرکسه دیمکدر (ملك سکندر لامیه بونده دولت وسلطنتدن کنایندر (چون حرف تشبیه (حسن سیر مصدرك فاعلنه اضافتیدر اخلاق حسنه دیمکدر (از بونده صله معناسنه اولمق مناسبدر (کردان امر حاضردر صیرورت معناسنی متضمن ایله یعنی تحویل ایله دیمکدر را لرادات مفعول (محصول بیت) سکا ملك سکندر کرکسه یعنی دولت ورفعت لازم ایسه اسکندرکبی حسن سیرت واخلاق جیده ایله دشمنلری دوست ایله ودوستلری دوستر ایله یعنی دشمنلرك دشمنیتنی ازاله ایدوب دوستلغه تحویل ایله ودوستلری دوستلغنده قوی وثابت ایله (بو بیت بحر هزجدندر که بودخی نیجه کره بیان اولندی (حکایت) روزی اسکندر باسرهنکان خویش برنشسته بود یکی از ایشان کفت حق سبحانه وتعالی ترا ملکی بزرك داده است زنان بسیار کن تافرزندان تو بسیار و یادکار تواندر جهان بماند * روزی یا حرف وحدت با حرف مصاحبت (سرهنکان خویش بیانیه (سرهنك بونده جاوش دیمکدر (با حرف تأکید (نشسته ماضیدن قسمدر ز بود ادات

ماضى (ملكى با حرف تنكير (داده ماضيدن قسمدر (زنان بسيار كن چوق اولن نأهل ايله ديمكدر زيرا زن كن اولن ديمكدن كنايتدر بو اصطلاحى بيلاين رنلره چوق ايله ديمش ظاهر بوكه كثرت مجامعت معناسنه اخذ ايتمش عنى عنه تا حرف تعليل (فرزندان تو لاميه سنك اوغلارك ديمكدر (يادكار تو ده بويله (بماند باء تأكيد ايله قاله ديمكدر (محصول تركيب) بركون اسكندر كندو چاوشلريله اوتورمش ايدى انلردن برى ديدى حق سبحانه وتعالى سكا اولو ملك يعنى سلطنت عظيم ويرمشدر چوق اولنا كه اوغلارك چوق اوله وسنك يادكارك جهانده قاله * اسكندر كفت يادكارى مرد اندر جهان نه فرزند اوست بلكه سنتهاى خوب وسيرتهاى نيكوست نيكو بود انكس كه بر مردان جهان غلبه كرده است زنان بروى غلبه كنند * (محصول تركيب) اسكندر جوابنده ديدى آدمك يادكارى جهانده اولادى دكلدر بلكه كوزل عادت وطورى وايو خلق وروشيدر ايو اولماز شول كمسه كه جهان مردارى اوزره يعنى خلق عالمه غلبه ايلمش ايكن طائفه نسا انك اوزرينه غلبه ايليه حاصلى هرنقدر ممالك دولت وسلطنت ايسه ده زنانك غلبه سى سببيله زمرهٔ مردانه‌دن تعداد اولنمز مغلوب زندر (قطعه) چونيست پيش پدر اين قدر يقين كه پسر * زخيل بى خردان است يا خردمندان * چو ادات تعليل (پيش پدر لاميه (پيش بونده قيت معناسنه‌در (قدر مقدار معناسنه (كه حرف بيان (پسر مصراع ثانيه مرهون مبتدا (خيل خاء معجمه نك فتحيله عربيده آت معناسنه‌در فارسيده غلبه وعسكر وطائفه معناسنه (محصول بيت) چونكه بوقدر پدرك قتنده اول قدر يقين كه يعنى باباده اول قدر علم اليقين حاصل دكلدر كه اولاد عقلسز طائفه سندنمى ياخود عقللى لردنميدر حاصلى بو ايكى طائفه نك قنغى سندن اوله جغى پدرك معلومى اولميه * بسست بسيرت نيكو حكيم را فرزند * زبون زن چو شود برامید فرزندان * بسست كافيدر ديمك اولور (سيرت نيكو بيانيه (را ادات مفعول (زبون زن لاميه (چه شود استفهام انكارى معناسنى متضمندر (امید فرزندان بيانيه (محصول بيت) حال اولاد معلوم اولميه حكيمه اولاد سيرت حسنه وعادت مستحسنه كافيدر يعنى عاقل اولان شخصه اخلاق حميده وخيرات ويادكاردن

اعلا اولاد اولمز كه (اثر المرء عمره الثانی) دیمشلر حاصلی یادكار مرد
اولاد یرینه قائمدر عورتك زبونی نه اولور یعنی اولمز فرزند امیدیله
مرد عاقل زنه زبون اولمز (بو قطعه بحر مجتث مخبوندر كه نیجه كره
بیان اولنمشدر* روضهٔ چهارم در وصف میوه بخشی درختان باغستان
جود وكرم وشكوفه ریزی شان ببذل دینار ودرم* میوه بخشی درختان
باغستان جود اضافتلری لامیه (میوه بخشی یا حرف مصدر میوه بخش
وصف تركیبیدر میوه ویریجی ثمر معناسنه (شكوفه ریزی ده بویله
چیچك دوكیجیلكی دیمكدر (شان ضمیر درختانه راجعدر (با حرف
مصاحبت (بذل دینار بیانیه (محصول تركیب) دردنجی روضه
جود وكرم باغلغنك اغچلرینك میوه ویریجیلكی وانلرك التون وكمش
بذلیله چیچك دوكیجیلكی وصفی بیانندهدر یعنی اهل سخانك مدحی
بیانندهدر (فائده) جود بخشیدن چیز بست بایستی بی ملاحظهٔ غرض
ومطالبهٔ عوض اگرچه آن غرض یا عوض ثنای جمیل یا ثواب
جزیل باشد* جود مبتدا بخشیدن چیزیست خبری اضافتی مصدرك
مفعولنهدر (یا حرف تنكیر (بایستی یاء نسبتیله كركلی دیمكدر یعنی
لازملی (چیزه صفت واقع اولمشدر (ملاحظهٔ غرض مصدرك
مفعولنه اضافتیدر (مطالبهٔ عوضده بویله ومعنی جهتندن عطف
تفسیری كبیدر منعم علیهدن بر مأمولی یاخود مقابلنده برشی استمك
دیمك اولور (اگرچه ادات شرط (ثنای جمیل موصوفك صفته
اضافتیدر (ثواب جزیلده بویله ثنا اوكمك دیمك جمیل كوزل جزیل
لفظا ومعنی عظیم كبیدر (محصول تركیب) جودی تعریف ایدوب
بیورر كه جود بر كركلی یعنی لازملی اولان شیئی بخشلمقدر منعم علیهدن
مأمولك ومقابل انعامده برشی استكك اولمیه رقدن اگرچه اول
عوض ویا غرض كوزل وصف یا ثواب عظیم اولورسه ده یعنی هر نقدر
استدیكك مقابلنده ثواب عظیم واجره نائل اولورم یاخود بنی كوزل
گوزل وصف ومدح ایدر دیمك ایسهده حاصل كلام جود وسخا
دیدكلری كرك دنیوی وكرك اخروی غرض وعوضدن خالی اولان
احسانه دیرلر والا تعریف جودده داخل اولوب سخا عد اولنمز بلكه
خصال مذمومه دندر (قطعه) كیست كریم آنكه نه بهر جزاست*

هر کرمی کایداز ودر وجود *(محصول بیت) کریم کیمدر اول کیمسه در که جزا ایچون دکلدر هر کرم که کله اندن وجوده یعنی اندن وجوده کلن کرم جزا واجر وعوض ایچون اولمین کیمسه در سخی وکریم *انکه بود بهر ثنا وثواب * بیع وشرا کیرنه احسان وجود* آن کرمه اشارتدر (محصول بیت) اول کرم که وصف جمیل وثواب جزیل ایچون اوله آلم صاتم طوت احسان وجود دکلدر (عروض) بو قطعه بحر سریعدندر که اصلی مستفعلن مستفعلن مفعولات در اولا صدر وابتدا وحشولر بنه طی طاری اولمشدر که طی دردنجی ساکنی حذفه دیرلر فا دوشوب مستعلن قالوب مفتعلن انک بدلنه کلور اما عروض وضربه طی دن صکره وقف دخی کلمشدر که وقف مفعولات دن تانی ساکن قیلمغه دیرلر طی ایله ده واو ساقط اولور مفعلات اولوب فاعلات لفظنه تبدیل اولنور بو یله اولنجه سریع مطوی موقوف اولور که بر مصراعی مفتعلن مفتعلن فاعلات اولور (قطعهٔ اخری) هر که مقصودش از کرم آنست* که بر آرد بعالم آوازه* آنست لفظنک مشار الیهی مصراع ثانی مضمونیدر (محصول بیت) هر کیم که انک مقصودی اولدر که عالمده آوازه حاصل ایلیه یعنی نام ونشان صاحبی اوله* باشد از مصر جود وشهر کرم* خانهٔ او برون دروازه* مصر جود مجازا بیانیه شهر کرمده بو یله وبر بریله عطف تفسیر یدر (خانهٔ او لامیه (دروازه بونده قلعه قپوسی معناسنه در (محصول بیت) جود وکرم شهرندن اول کیمسه نک خانه سی قلعه قپوسندن طشره اولور یعنی جود واحسان شهرندن دکلدر حاصلی عالمه صیت احسانم منتشر اولسون دیو انعام ایدن کیمسه جوامرد دکلدر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر معلوم (حکایت) جوادی را پرسیدند که از انچه بمحتاجان می دهی و بر سائلان می ریزی هیچ در باطن خود رعونتی و بر فقیران بار منتی بازمی یابی* جواد جیمک فتحی وواوک تخفیفیله جوامرد دیمکدر (یا حرف وحدت (را ادات مفعول (که حرف بیان (دهی فعل مضارع مفرد مخاطب ویررسین دیمکدر (می لر حرف استمرار (ریزی دهی کبیدر بونده احسان ایدرسین دیمکدر (باطن خود بیانیه بالامیه (رعونتی یا حرف تنکیر (رعونت

صالقلق معناسنه در (شارح مرحوم تكبر معناسنه آلمش كرچه تتبع ايتديكمز لغاتده بو معنى يوقدر لكن عامهٔ ناسك بيننده بو معنى شايعدر تدبر (بار بونده يوك معناسنه در (منت باشه قاقق يا تعداد نعم ايلمك ويا توبيخى برتنبيهى درمحاورنده مفصلا مبيندر (حتى سودى عليه الرحمه ديباجهٔ كلستانده غايت تفصيل ايلمشدر (يا ينه تنكير ايچوندر (باز حرف تأكيد (مى حرف استمرار (يابى فعل مضارع مفرد مخاطب بولور مبسين ديمكدر (محصول تركيب) بر جوممرده سؤال ايلديلركه اول نسنه دنكه محتاجلره ويررسين واستنلره احسان و بذل ايدرسين هيچ كندو باطنكده يعنى درونكده برصالقلق يعنى نقصانيت وياخود كبر و فقرايه من ايتمكلك بوكى يعنى ثقلتى بولورمبسين * كفت هيهات حكم من دركوشش بخشش حكم آن كفليزست كه در دست طباخ است اكرچه طباخ هرچه مى دهد بركفليزمى كذرد اما كفليز بخود كمان دهندكى نمى برد * هيهات اسماء افعالدندر بعيد اولدى معناسنه يعنى بوفكر بنم خاطرمدن بعيد اولدى (حكم من لاميه حكم بونده مثال معناسنه در بنم مثالم ديمكدر (كوشش بخشش مصدرك مفعولنه اضافتيدر بعض نسخه ده واو عطفله واقعدر (كوشش اسم مصدردر بخشش ده بويله شين اولى لرك كسريله اكر مفتوح اولسه شين ثانى ضمير اولور (تفكر انعامه سعى ديمكدر (كفليز كافلك فتحى فانك سكونى لام وزا ايله كپچه ديمكدر اما كاف وراء مهمله ايله كفكير كوكير ديدكلرى كپچه به مشابه دلكلى نسنه در (كه حرف رابط صفت (دست طباخ لاميه طباخ مبالغه صيغه سى اوزره اشجى ديمكدر (دهد فعل مضارع مفرد غائب ويرر ديمكدر (كمان دهندكى يسانيه يا حرف مصدر كاف هاء رسميدن مبدل (كمان ظن ديمكدر (دهنده اسم فاعل ويريجى ديمكدر جمله سى ويريجيلك ظنى ديمك اولور (نمى برد فعل مضارع منفى مفرد ايلتمز ديمكدر (محصول تركيب) جواد ديدى بنم مثالم انعامه سعيده ياخود سعيده وانعامده اول كپچه مثاليدركه اشجينك النده در يعنى اشجينك النده اولان كپچه كبيدر اكرچه اشجى هرنه ويررسه كپچه اوزره كچر يعنى كپچه واسطه سيله ويرر اما كپچه كندويه ويريجيلك ظنى ايلتمز يعنى منعم بنم ديمز حاصلى خداى متعالك رزقنى

قولہ ایصالدہ کیمہ کبی آلنمہ دیمک اولور حقیقتدہ بویلہدر (قطعه)
کرچه روزی از کف خواجست روزی ده خداست * بر سر روزی
خوران خوش نیست ز و منت نهی * روزی یاء اصلیه ایله رزق
دیمکدر (کف بوندہ مطلقا الدن کنایہدر (کف خواجہ لامید خواجه
بویلہ یرلردہ انعـام صاحبی دیمکدر (روزیدہ وصف ترکیبیدر رزق
وریجی دیمکدر (روزی خواردہ بویلہ رزق ییجی دیمکدر منعم علیـه
اولان فقرادن عبارتدر الف نون ادات جمعدر (زوازاودن مخففـدر
از بوندہ من اجلیه معناسنه (نهی فعل مضارع مفرد مخاطب قویه سین
دیمکدر یا عزدہ بولنان نسخهلردہ زو واقعدر شارح کریازمش کرچه
معنی جهتندن اصحدر لمانادر اولدیغندن اعتبار ایلمدك (محصول بیت)
اکرچه رزق صاحب انعـامك الندندر رزق وریجی خـدادر یعنی
ظاهردہ افندی النـدن تقسیم اولنور اما حقیقتدہ رزاق خدادر منعم
علیـه اولان فقرانك باشنه خوش دکلدر که انعامنـدن ایچون منت
قویه سین حاصلی انعـامکی لایق دکلدر که باشنه قاقه سـین یاخود
فقرانك باشنه اکر منت قورسن خوش دکلدر زیرا انعـام سنك دکل
خدانکدر * نیست او جز کاسه وکفلیز دیك رزق را * به که باشـد
کاسه وکفلیز از منت تهی * نیست دکلدر دیمکدر (او ضمیری خواجه یه
راجعـدر (دیك چوملك دیمکدر اضافتی بیانیه (تهی بوش دیمکدر
(محصول بیت) خواجه رزق چوملکنك کاسه وکفلیزینـك غیری
دکلدر اعلادر که کاسه وکفلیز منتـدن بوش اوله یعنی منعم واسطـه
اولمق حسبیله بغیته کیمه کبیدر صاحب ادراك اولان کیمسه کنـدو بی
کیمه منزله سندہ بیلوب فقرایه من وتو بیج ایلمز (عروض) بو قطعه
بحر رمل مثمن محذوفدر * صوفیی دیکر را صفت کردہ صفتی از روی
شناسایی ومعرفت آوردہ فرمود که فلان کس سفره آرست نه سفره دار
وخو درا شریك سفره میـدارد نه مایك سفره می شمارد باسـائر
خورندکان یکسانست بلکه در نظر خود طفیـل ایشانست * صوفی
یاء ثانی حرف وحـدت (دیکررا یاحرف وحدت (را ادات مفعول
(صفت کردہ وصف ایلمش دیمکدر (صفتی یا حرف تنکیر بردورلو
وصف دیمکدر (روی بوندہ جهت معنـاسنه در (شناسایی یاء ثانی

مصدریه (شناسا صفت مشبهه بلیجیلك دیمكدر علیم معناسنه (معرفت عطف تفسیری شكلیدر هر نقدر فرق وار ایسه ده (آورده
كتورمش دیمكدر كه صفتی كلمه سنه معناده می بو طدر (فرمود فعل
ماضی مفرد (كه حرف بیان (فلان الفاظ كنایه دندر (سفره آر وصف
تركیبیدر سفره كتوریجی منعم دیمكدر (سفره دارده بو یله سفره طوتیجی
مالدار دیمكدر (شریك اورتاق دیمكدر (سفره یه اضافتی مجازا بیانیه
تقدیر شریك نشستكان سفره دیمكدر (می ادات استمرار (دارد فعل
مضارع مفرد غائب (ملیك صاحب معناسنه در (سفره یه اضافت
بیانیه (شمارد فعل مضارع مفرد عد ایدر دیمكدر (خورند كان
ییجیلر دیمكدر (یكسان برابر دیمكدر مساوی معناسنه (طفیل ضم طاء
مهمله وفتح فا ایله دعوت اولنان كیمسه یه تابع اولوب بیله كیدنه دیرلر
(ایشان خورند كانه راجعدر (محصول تركیب) بر صوفی بر غیری یی
وصف ایلمش علم وعرفان جهتندن وصف ایلمش یعنی عالمانه وعارفانه
مدح وتوصیف ایلمش بیورمش كه فلان كیمسه سفره آر منعمدر
ومطعمدر سفره دار ومتمول دكلدر وكندوبی اهل سفره نك اورتاغی
طوتر سفره صاحبی عد ایلمز سائر ییجی مسافرین ایله برابر بلكه كندو
نظرنده انلرك طفیل وتابعی عد ایدر (قطعه) چون بمهمان سرای
خویش نهد * خواجه خوان از برای درویشان * بمهمان سرای
با حرف صله منعمك خانه سندن عبارتدر (خویشه اضافت بیانیه
(نهد فعل مضارع مفرد قویه دیمكدر (خواجه فاعلی (خوان
مفعولی (از برای ادات تعلیل (محصول بیت) چونكه كندو مهمان
سرایته خواجه درویشلر ایچون سفره قویه * طفل راهست اكر نمی
داند * خویشتن راطفیلی ایشان * طفل راه بیانیه ظالب مبتدی
معناسنه در كه تركیجه عجمیدز دینلور (نمی داند بیلمزسه دیمكدر فعل
مضارع منفی (را ادات مفعول (طفیلی ایشان لامیه (محصول بیت)
بیت سابقده می بو طدر خواجه انعام واطعامه مبادرت ایتسه كده
طفل راهدر اگر كندوبی انلره طفیل بیلمزسه بو بیتده صنعت اشتقاق
واردر كه طفل ایله طفیل (و قطعه بحر خفیف مخبون ومقصور در
بالدفعات بیان اولنمشدی (بعض نسخه ده بیت ثانینك مصراع اولی

اوچو طفلست اگر نمی داند واقع اولمشـدر که معنی بنه اولکی کبیدر
(حکایت) اعرابی بنزدیك امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه آمـد
وخاموش بنشست ذل فقر وفاقه برجبین او ظاهر بود حضرت امیر
از وی پرسید که چه حاجت داری شرم داشت که بزبان کوید بزمین
نوشت که مرد فقیرم حضرت امیر اورا دو حله عطا داد وغیر از ان هیچ
چیز را مالك نبود * (اعرابی یا حرف نسبت (بنزدیك با حرف صله
نزدیك عند معنـاسنه در ترکیبده قید اولور (امیره اضافت بیانیه (کرم
تفعیل بابندن فعـل ماضی بونده امر معنـاسنه در (الله فاعلی (وجه
مفعولی (ضمـیر جناب علی یه راجعدر (بو القـاب حضرت علی یه
مخصوصدر زیرا جناب حق وجه سعادتنی بوته سجده ایلمکدن مصون
ایتمکله تکریم ایلمشدر زیرا صبی ایکن شرف اسلام ایله مشرف اولمشدر
(آمد فعل ماضی کلدی دیمکدر (بنشست باء تأکید ایله فعل ماضی
اوتوردی دیمکدر (ذل ذال معجمه نك ضمیله ولام مشدده ایله خورلق
معناسنه در (فقره اضافتی بیانیه (فاقه عطف تفسیریدر (برجبین او
لامیه (جبین ناصیه معناسـنه آلین دیمکدر (بود ادات ماضی (وی
ضمیر اعرابی یه راجعدر (پرسید فعل ماضی سؤال ایلدی دیمکدر (که
حرف بیـان (داری فعل مضارع مفرد مخاطب طوتارسین دیمکـدر
بو یله یرلرده اکثریا واردر دیمکـدن کنایدر (شرم اوتانمق حجاب کبی
(داشت فعل ماضی طوتدی دیمکدر (که حرف بیان (بزبان با حرف
الصاق (بکوید با حرف تأکید کوید فعـل مضارع سویلیه دیمکدر
(نوشت فعل ماضی مفرد غائب یازدی دیمکدر (مرد فقیر بیانیه (میم
ضمیر متکلم وحـده (او بونده اعرابی یه راجعدر (را ادات مفعول (حله
بونده مطلقا ثوب معناسـنه (عطا داد احسـان ویردی دیمکدر (را
ادات مفعول (نبود فعـل نفی ماضی مفرد غائب دکل ایدی دیمکدر
(محصول ترکیب) بر اعرابی امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه حضورینه
کلدی وخاموش وساکت اوتوردی وفقر وفاقه خورلغی ناصیه سنده
ظاهر وهویدا ایدی حضرت امـیر یعنی جنـاب علی اندن سؤال
ایلدی که نه حاجتك واردر یعنی حاجتك ندر حجاب ایلدی که لسانیله
سویلیه یر اوزره یازدیکه مرد فقیرم یعنی فقره مبتلا آدم حضرت علی

اکا ایکی ثوب احسان ایلدی واندن غیری هیچ نسنه یه مالك دکل ایدی حاصلی مالك اولدیغی نسنه یی اعرابی یه ویردی * اعرابی یکی را رداساخت ودیکر را ازارکردو بایستاد وچند بیت مناسب حال در کمال فصاحت و بلاغت بربدیهه انشا کرد حضرت امیررا بسیار خوش آمد سه دینار دیکر که ازحق شاهزاد ها امیر المؤمنین حسن وامیر المؤمنین حسین رضی الله عنهما در پیش ایشان بود آنهارا عطا داد * (را) ادات مفعول (ردا راء نك كسريله اوسته كيلن نسنه يه ديرلر (ساخت فعل ماضی مفرد غائب دوزدی معناسنه بو یله یرلرده ایلدی دیمکدر (ازار) همزه نك کسر یله ایچه کیلن نسنه یه دیرلر (بایستاد باحرف تأکید ایستاد یایله و یاسنز طوردی دیمکدر (مناسب حال بیانیه کمال فصاحتده بو یله (بر حرف استعلا (بدیهه بردن یره دیمکدر (انشا ایجاد معناسنه در (را ادات مفعول (که حرف بیان (حق شاهزاده لامیه (ها ادات جمع (پیش ایشان ده لامیه انلرك قتنده دیمکدر (بو) ادات ماضی (آنها سته دیناره اشارتدر (محصول ترکیب) اعرابی حضرت علینك ویردیکی ثوبك برنی ردا و برنی آزار ایلدی وطوردی یعنی قائما توقف ایلدی و برقاچ بیت حاله مناسب کمال فصاحت و بلاغتده بداهة انشا ایلدی حضرت امیره خوش کلدی اوچ دینار دخی که شاهزاده لر امیر المؤمنین حسن وامیر المؤمنین حسین حقندن انلرك قتنده ایدی انلری ویردی یعنی حسنین افندیلریمزك حقلرندن اوچ دیناردخی ویردی * اعرابی انهارا کرفت وکفت ای امیر المؤمنین مرا تونکرترین اهل بیت من کردانیدی و برفت حضرت امیر کفت شنیدم از حضرت رسالت صلی الله علیه وسلم که فرمود قیمة کل امرئ ما یحسنه یعنی قیمت هرکس بقدر آن چیزست که و برامی آراید ازمحاسن افعال وبدایع اقوال * (ا) زارا ادات مفعول آن مبلغه اشارت (کرفت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی یعنی الدی دیمکدر (توانکر غنی معناسنه در (تر ادات تفضیل (یا حرف نسبت (نون حرف تأکید که جمله سی تفضیلده مبالغه افاده ایدر (اهل بیت اضافتی بیانیه (منه لامیه (کردانیدی فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر ضیرورت معناسنی افاده ایدر (برفت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد

غائب

غائب كتندي ديمكدر (شنيدم فعل ماضي متكلم وحده اشتدم ديمكدر (حضرت رسالت اسناده مجازدر كه رجل عدل كبي سرور عالم حضرت محمد صلى الله تعالى عليه وسلمدن عبارتدر (كه حرف بيان (فرمود فعل ماضي مفرد غائب بيوردي ديمكدر حديث شريف مقولي (قيمة مصدر بهـا معناسنه مبتدا (كل مضاف اليهي وادات سور (امرء لغظنه مضاف امرء همزه وصلك كسريله رجل معناسنه در (ماسم موصوف محلا مرفوع خبري (يحسن فعل مضارع افعال بابندن تحتنده فاعلي امرء راجعدر جمله سي محلا مرفوع مانك صفتي احسان ايدر ديمكدر كرك فعلا كرك قولا (ضمير ظاهر مفعولي مايه راجع يعني ملاجامي تفسير ايدر (قيمت آخرنده تاء كرد اولان مصادري عجم كلامي بيننده استعمال ايلسه تاني طويل يازرلر واوقورلر (هركسه اضافتي لاميه (بقدر آن چيزست اول نسننه مقدارنجه در (كه حرف رابط صفت (را ادات مفعول (آرايد فعل مضارع مفرد الف ممدوده ايله بزر ديمكدر (محاسن على خلاف قياس حسنك جميدر (افعال فعلك جمعي فعللرك كوزللرندن ديمكدر (بدايع بونده مجازا محاسنه عطف تفسيريدر (محصول تركيب) اعرابي اول مبلغي الدي وديدي اى امير المؤمنين بني بنم اهل بيتمك غني ركي قيلدك وكتندي حضرت امير ديدي شنيدم حضرت رسالتدن صلى الله عليه وسلم كه بيوردي (قيمة كل امرئ مايحسنه) يعني هركسك قيمتي اول شي قدردر كه كندوبي اشلرك كوزللرندن وسوزلرك لطيفلرندن بزنيه حاصلي قولا وفعلا احسان ايتديكي قدردر والحاصل هر نقدر اخلاق جيده ايله متصف اولوب اكرام قولي وانعام فعلي ايدرسه كندونك درجه و بهاسي و يرديكي وايتديكي نسنه مقدارنجه در بو حديث ابو بكر وعمر رضي الله عنهما حقلرنده وارد اولمشدر ديو روايت اولنور (قطعه) قيمت مرد نه ازسيم وزراست * قيمت مرد بقدر وهنرست * قيمت مرد لاميه (نه ادات سلب معناده خبره مقيدر (محصول بيت) انسانك قيمتي سيم وزردن دكلدر انسانك قيمتي قدر وهنر ايله در * اى بساينده ازكسب هنر * قدرش ازخواجه بسي بيشترست * اى حرف ندا منادي محذوف (بساچوق ديمكدر (كه حرف بيان (كسب هنر مصدرك مفعولنه اضافتيدر (شين ضمير

بنده یه راجعدر (خواجه افندی ومولا دیمکدر (بسی چوق دیمکدر
(بیش باء عربیله زیاده دیمکدر (ترادات تفضیل (محصول بیت)
ای قابل خطاب اولان ذات چون بنده که یعنی چوق قول واردر که
هنر کسب وتحصیل ایتدیکندن ناشی او بنده نك قدری افندیسندن
چوق زیاده رکدر * وی بسا خواجه که از بی هنری * در ره بندهٔ
خود بی سپرست * از بی هنری هنرسزلکدن دیمکدر (دره بندهٔ خود
بیانیه ولامیه (بی سپر مغلوب دیمکدن کنایه‌در حتی ایکی کیمسه مخاصمه
ایدرکن بری ملزم اولسه اکا ظرفای عجم سپرانداخت دیرلر (محصول بیت)
دخی چوق افندی واردر که هنرسزلکندن اوتری کندی قولی یولنده
مغلوبدر یعنی قدر ومنزله جهتندن قولنه مغلوبدر * از عبد الله
جعفر رضی الله عنهما آرند که روزی عزیمت سفر کرده بود بنخلستان
قومی فرود آمد که غلامی سیاه نکاهبان آن بود دید که سه قرص
نان بجهت قوت وی آوردند سکی آنجا حاضر شد آن غلام یك قرص را
پیش وی انداخت بخورد دو پس دیکر را بینداخت انرا هم بخورد
و پس دیگر را بینداخت انرا هم بخورد * (عبد الله جعفر قاعده
اعجام اوزره علمین بیننده ابن لفظی حذف اولنمشدر بوذات سخاوت
سمات یعنی جناب عبد الله ابن عم النبی و برادر علی اولان جعفر طیارك
رضی الله عنه اوغلیدر که بین الناس عبد الله رضبوی ایله شهرت
شعاردر ودفتر کرماده نام نامیلری مسطور والسنهٔ عالمده اسامیلری
مذکور ومشهوردر برکون عبد الله بن جعفر وابو دحیهٔ انصاری
وحسان رضی الله عنهم حضرتلری مکهٔ مکرمه‌دن مدینهٔ منوره یه
کیدرلردی اثناء راهده یغمور اصابت ایتکله کیده جك محل یوق شامه
قریب بر بادیه عربنك خیمه سنه قوندیلر عرب استقبال ایدوب بونلره
عظیم اکرام ایلدی اول کیجه صفای خاطر ایله قالدیلر صباح کیدر
اولدقده یا اخا العرب بیمزده نان ونمك حقوقی ظاهر اولدی سزده مدینهٔ
منوره یه کلك ان شاء الله بز ده سزه خدمت ایده لم دیدی بر قج زمان
مرورنده عربه قحط وفقر ومضایقه ال ویروب چاره سز قالدی عیالی
دیدیکه کتشی کل مدینهٔ منوره یه کیت بلکه اول زمانیله بزه مهمان اولان
مخدوملرك برندن بر نفع ایریشه ایدی عرب ایتدی نامیلرینی اونوتدم

بلمم

بلمم دیدی عورت ایتدی ابن الطیار دیو سؤال ایلمز ابن انلرك شمائللرنده
کرم علامتلری مشاهده ایلدم دیدی (عرب دخی مدینهٔ منوره یه وصول
بولوب ابن طیار کیمدر دیو سؤال ایدرکن جکر کوشهٔ زهرا نور دیدهٔ
مرتضی حضرت امام حسین راست کلوب اول عربه ای کشی اول سؤال
ایلدیکك مخدوم بنم عم زادهمدر سن انی ندن بیلورسین دیدی عرب
ایتدی بر زمان بادیهده بکا مهمان اولمشلر ایدی دیدی امام حسین
مرحبا یا اخا العرب سنك اوصافکی ایتمشلر ایدی دیوب بر خادم تعیین
بیوروب سعادت خانهسنه قوندردی و عربه اکرام ایدوب یوز عدد ناقه
انعام ایلدی اردلرنده تیمه لریله حضرت امام حسن کلوب یوز عدد
دیشی بچی و یردی عبدالله رضوی حضرتلری کلوب عرب ایله مصافحه
ایدوب یوز بیك درهم بغشلدی و اللی بیك درهم دخی عورتنه کوندردی
ابو دحیه حضرتلری کلوب یا عرب بن صاحب ثروت دکلم همان بو
دوه لریکه عجوه یوکلدهیم دیوب خرما یوکلندی عرب مسرور او غایت
غنای تام ایله کیدوب بر دخی قلت کورمدی ار لقمه سی ار قورصاغنده
قالمز مثلی ظاهر اولدی (آرند بو بیله یرلرده نقل ایدرلر معناسنی افاده ایدر
(که حرف بیان (عزیمت سفر مصدرك مفعولنه اضافتیدر (کرده بود
ایلمش ایدی (نخلستان انجقلق دیمکدر (قومی یه اضافت لامیه (فرود
آمد اینیدی یعنی نزول ایلدی (که حرف بیان (غلامی یا حرف وحدت
(نکاهبان کوزهدیجی دیمکدر یعنی بکجی (آن اضافتی لامیه آن نخلستانه
اشارتدر نخلستانك بکجیسی ایدی دیمك اولور (دید فعل ماضی مفرد
غائب کوردی دیمکدر فاعلی حضرت عبد اللهه راجعدر (قرص قافك
ضمیله برنوع اتمکدر که کاچه تعبیر اولور مطلقا جرم معناسنه دخی
کلور بونده معنای ثانی مراددر (نان اتمك دیمکدر (قوت آزق دیمکدر
(آوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر دیمکدر (سکی یا حرف
وحدت سك معروف (انجا اول محلده دیمکدر (شد فعل ماضی مفرد
غائب اولدی دیمکدر (را ادات مفعول (پیش اوك دیمکدر (وی
لفظنه اضافتی لامیه (انداخت فعل ماضی مفرد غائب آتدی دیمکدر
(بخورد بله تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب یدی دیمکدر اکل
معناسنه فاعلی سکه راجعدر (پس باء عجمك فتحیله صکره دیمکدر

(دیکر را رااادات مفعول غیر یسنی دیمکدر یعنی قرصك برینی دخی
(بینداخت باء تأکید و یاء منقلبه ایله آتدی دیمکدر (آنرا آن قرصه
اشارتدر را ادات مفعول (هم دخی دیمکدر (محصول ترکیب) عبد الله
ابن جعفردن رضی الله عنهما روایت ونقل ایدرلرکه برکون سفره
عزیمت ایلمش ایدی برقومك اغاجلغنده نزول ایلدیکی برسیاه غلام
اول نخلستانك محافظی ایدی حضرت عبد الله کوردیکه اوج
قرص اتمك اکا آزیق طریقیله کتوردیلر حاصلی قوت یومیه سنی
ویردیلر اول محلده برکلب حاضر اولدی اول غلام برقرصی کلبك
اوکنه اتدی کلب یدی صکره برینی دخی اتدی انی دخی کلب
یدی صکره برینی دخی اتدی انی دخی یدی* عبد الله رضی الله عنه
ازوی پرسید که هرروز قوت توچیست کفت آنچه دیدی کفت چرا
برنفس خود ایثار نکردی کفت وی درین زمین غریب است چنین
کمان می برم که مسافتی از دور آمده است وکرسنه است نخواستم که
ویرا کرسنه کذارم پس کفت امروز چه خواهی خورد کفت روزه
خواهم داشت* ازوی اعرابی دن دیمکدر (پرسید فعل ماضی مفرد
غائب سؤال ایلدی دیمکدر (که حرف بیان (قوت تو لامیه سنك
ازیغك دیمکدر (چیست ندر دیمکدر (دیدی فعل ماضی مفرد مخاطب
کوردك دیمکدر (بر ادات صله (نفس خود بیانیه (ایثار ثاء مثلثه ایله
اختیار معناسنه در (نکردی فعل نفی ماضی مفرد مخاطب ایلمدك
دیمکدر (وی ضمیر کلبه راجعدر (زمین ارض معناسنه (غریب
بوطننده ن ایرو اولانه دیرلر (چنین بوتجلین دیمکدر (کمان کاف عجمك
ضمیله ظن معناسنه در (می برم فعل مضارع متکلم وحده ایلتورم
دیمکدر اما بویله یرلرده ایلرم معناسنه مستعملدر (مسافتی یا حرف
تنکیر (مسافه مکان بعید معناسنه در اما مطلق مکان معناسنه اولمق
فهم اولنور (دور اوزاق دیمکدر بعید معناسنه (آمده ماضیدن قسمدر
کلمش دیمکدر (کرسنه کاف عجمك ضمی ورانك سکونیله وسین
مهمله نك کسریله آج دیمکدر (نخواستم فعل نفی ماضی متکلم وحده
استمدیلم دیمکدر (وی ضمیر کلبه راجعدر (را ادات مفعول
(کذارم فعل مضارع متکلم وحده ترك ایدم براغم دیمکدر (پس

صكره دیمكدر (كفتك فاعلی عبد اللهدر راجعدر (امروز بو كونه دیمكدر كه این روزدن منقلدر با كاده بیان اولندی (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استرسن دیلرسن دیمكدر (خورد یونده مصدر معناسنه در كه مضارعه مقارندر (خواهی خورد بواچلدن تركیب اولنوب یپسن كرك معناسنی متضمندر (كفت فاعلی غلامه راجعدر (روزه اوروج دیمكدر (خواهم مضارع متكلم وحده (داشت بونده مصدر معناسنه در كه خواهمه مقارندر بو دخی طوتسم كرك دیمك اولور (محصول تركیب) عبدالله رضی الله عنه اندن سؤال ایلدی كه هركون سنك وظیفه‌ك ندر غلام دیدی اول نسنه‌در كه كوردك یعنی كوردیكك اوج قرص نان عبدالله دیدی نیچون كندو نفسكه اختیار ایلمدك غلام دیدی اول كلاب بو زمینده غریبدر بونجلین ظن ایدرم كه مكان بعیددن كلشدر وآج در استمم كه انی آج براغم صكره عبدالله حضرتلری دیدی بوكون نه یسك كرك غلام دیدی اوروج طوتسم كرك * عبدالله باخود كفت كه همه خلق مرا درسخا ملامت می كنند وین غلام از من سخی ترست آن غلام را ونخلستانرا وهر چه در انجا بودهمه را بخرید پس غلام را آزاد كرد وآنها را بوی بخشید * با حرف صله (باخود كندو یه یعنی كندوكندو یه (كفت دیدی (كه حرف بیان (همه خلق جمیع مخلوق (مرا را ادات مفعول بنی دیمكدر (درسخا سخاده (ملامت تعییب معناسنه در (كنند فعل مضارع جمع غائب ایدرلر دیمكدر (رالر ادات مفعول (همه‌را جمله‌سنی دیمكدر (بخرید باء تأكید ایله فعل ماضی مفرد غائب الدی دیمكدر (كرد فعل ماضی مفرد غائب (انها همه یه اشارتدر بوی غلامه (بخشید فعل ماضی مفرد غائب باغشلدی دیمكدر (محصول تركیب) حضرت عبد الله بن جعفر رضی الله عنهما كندو كندو یه جمیع خلق بنی سخاده تعییب ایدر بو غلام بندن سخی ركدر اول غلامی واغجلغی وهرنه كه اول محلده ایدی جمله‌سنی صاتون الدی صكره غلامی آزاد ایلدی وانلری غلامه بغشلیوب احسان ایلدی (قطعه) نفس سك رایك دولقمه نان * پرسك نفس هر كه كرد ایثار * نفس سك لامیه (را ادات مفعول كلبك نفسنی دیمكدر (با حرف مصاحبت

(بیك دو لقمهٔ نان بر ایکی اکمك لقمه سیله دیمکدر (سك نفس بیابه نفس کلبی دیمکدر (هر که هر کیمسه که دیمکدر (ایثار بالاده‌کی کبی اختیار معناسنه‌در (محصول بیت) کلبك نفسنی برایکی لقمه ایله نفس کلبی اوزره هر کیمسه که اختیار ایلدی * کر بود بنده فی المثل شاید * خواجکا نرا بند کیش اقرار * فی المثل فرضا معناسنه استعمال اولنور (خواجکانرا را ادات صله (الف نون ادات جمعدر (کاف هاء رسمیدن مبدل (بند کیش شین ضمیری مصراع اولده‌کی بنده‌یه راجعدر (یا حرف مصدر کاف یه هاء رسمیدن مبدل (محصول بیت) اکر اول کلبك نفسنی کندی نفسی اوزره ترجیح ایلین فرضا بنده اولورسه اصحاب نعم انك قوللغنه اقرار یعنی احرارا کا قول اولمغه اقرار ایلسه‌لر لایقدر (عروض) بو قطعه بحر خفیف مخبون مقصور و یاخود محذوفدر که کرارا ذکر اولندی (حکایت) در مدینه عالمی بود عامل و در جمیع علوم دینی کامل روزی کذرش بر دار نخاسین افتاد کنیزکی دید مغنیه که بحسن صوت غیرت ناهید بود و بجمال صورت حیرت خورشید شیفتهٔ جمال و فریفتهٔ زلف و خال او شد از سماع غنایش رخت هستی بصحرای نیستی برد و باستماع نوایش از مضیق بخردی براه فسحت سرای بیخودی سپر * عالمی یا حرف وحدت (که حرف بیان (عامل اسم فاعل عامل بعلم تقدیرنده (دینی یا ادات نسبت (روزی یا حرف وحدت (کذرش شین ضمیر عالمه راجعدر بعض نسخه‌ده مرورش واقعدر معنا بردر اوغراغی دیمکدر (دار عربیدر خانه معناسنه (نخاسینه اضافت لامیه (نخاس فتح نون ایله قول وقراوش صاتیجی یعنی اسیرجی دیمکدر (یا و نون ادات جمعدر حاصلی اسیرجیلر دارینه یعنی اسیر بازارینه (افتاد فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر (کنیزکی یا حرف وحدت کنیزك جاریه معناسنه کافلر تحجیبدر (دید فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (مغنیه اسم فاعل مفرد مؤنث تغنی ایدیجی دیمکدر یعنی ایرلیجی خواننده دیمکله تعبیر اولنور (که حرف بیان (بحسن صوت با حرف مصاحبت (یا حرف ظرف اضافت مصدرك فاعلنه در کوزل صداده یا کوزل صدا ایله دیمکدر (غیرت ناهید بونلر برفتح کلمه در که ترکیب اولندقده وصف افاده ایدر مثلا رشك ماه

حیرت

حیرت خورشید غیرت رضوان کبی بونلرك جمله سی کالسن کنایه‌در
(ناهید زهره دیدکلری یلدیزه دیرلر یعنی زهره حسن صوت ایله
مشهور جهان ایکن بونك صداسندن غیرته کلور زیرا زهره یه
تغنی استادی معروفدر (بود اداة ماضی (بجمال صورت بحسن
صوت کبی کوزل صورتده یا کوزل صورت ایله دیمکدر (حیرت
خورشید غیرت ناهید کبی یعنی کنش لمعانده شهرت شعار ایکن
بونك حسننه حیران اولور دیمکدر (شیفته دیوانه دیمکدر (جماله
اضافت مفعولانه‌در (فریفته بحسب اللغه الدانمش معناسنه‌در اما
اصطلاحده عاشق‌ده استعمال اولنور (زلفه اضافت ینه مفعولانه‌در
(خال بك دیمکدر (او یه لامیه که کنیز که راجعدر (شد فعل ماضی
مفرد غائب اولدی دیمکدر فاعلی عالم (سماع مصدر اشتمك معناسنه
(غنایه اضافتی مفعولانه‌در (شین ضمیر کنیز که راجعدر (رخت هستی
مجازا بیانیه رخت قماش معناسنه‌در (هستی یا حرف مصدر وارلق
دیمکدر وجود معناسنه (یا حرف صله (صحرای نیستی یه مجازا بیانیه
یوقلق صحراسنه دیمکدر (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی دیمکدر
(یا حرف مصاحبت (استماع مصدر در اشتمك معناسنه (نوایش
شین ضمیری کنیز که راجعدر (نو برقاج معنایه کلور اما بونده فن موسیقی‌ده
بر مقام مخصوصك اسمیدر که پنجگاه خانه سیله حسینی خانه سی ما بیننه
پرده کیر و ب پنجگاه خانه سندن آغازه ایدوب بعده اشاغی کیدوب
اول پنجگاه وچارگاه وسگاه خانه‌لرك سیرایتدیروب دوگاه خانه سنده
قرار ایدر وینه موسیقی سازی پرده‌لرندن بر پرده نك اسمیدر اما مراد
اولکیدر (مضیق بخردی موصوفك صفته اضافتیدر (مضیق مکان
ضیق یعنی طار موضع دیمکدر (بخرد بانك فتحی وخانك سکونیله عقل
دیمکدر (یا حرف نسبت (فسحت وزن ومعناده وسعت کبیدر (فسحت
سرای مرکباتندندر سرای واسع معناسنه یعنی اوجی بوجاغی یوق
بیخودی یا حرف مصدر بیخود کندوسز دیمکدر برله فسحت سرای
یرینه راه فسحت بسرای دین غلط ایلمش عفی الله عنه (سپرد فعل
ماضی سینك کسریله قدم بصدی دیمکدر (محصول ترکیب) مدینه‌ده
بر عالم وار ایدیکم عامل ودینه منسوب اولان جمیع علومده کامل یعنی

فقه واعتقادده فاضل بركون اوغراغى يعنى بولى اسير جيلر خانه
دوشدى برجاريه كوردى خواننده كه كوزل صداده ياخود كوزل
صدا ايله غيرت ناهيد وكوزل صورتده يا كوزل صورت ايله حيرت
خورشيد انك جمالنه ديوانه وزلف خانه عاشق اولدى نغمه سنى
اشتمكدن ناشى وارلق متاعنى يوقلق صحراسنه ايلدى يعنى كندندن
مجوب واله وحيران اولدى وانك نواسنى اشتمك ايله عقل طارلغندن
بيخودلق سراى واسعى بولنه قدم باصدى يعنى كندى حاصلى
اوزدل وجان عاشق افكنده ونالان اولوب دائرهٔ عقلدن عالم جنونه
قدم باصدى لمترجمه الفقير (دشت جنون عالمانسك نهايتى) (ازقاف
عشق وملك سخندر بدايتى (قطعه) خوبى روى وخوبى آواز*
مى برد هريكى بتنها دل* خوبى يا حرف نسبت (رويه اضافتى بيانيه
كوزك يوزلى لك ديمكدر (خوبى آوازده بويله كوزل صدالى ديمكدر
(مى حرف تأكيد (برد فعل ماضى مفرد غائب ايلتور ديمكدر بويله
بولربه آلور ديمكدركه فتح با ايله بريدن ياضم با ايله بردن مصدرندن
مشتقدر كه نون مصدرك ماقبلى يا رنودنرا اولسه تفس را مفتوح قيلنور
اندن صكره قطع معناسنه اولان ضم با ايله بريدن مصدرندن مشتقه مشابه
اولمسون ايچون بانك ضمى فتحه تبديل اولنور (هريكى هر برى ديمكدر
(بتنهـا يالكز ديمكدر (دل بردك مفعول صريحى (محصول بيت) كوزل
يوزلى لك وكوزل صدالى لك هر برى يالكز باشلى باشنه كوكلى آلور
يعنى هر برى جذب دلده مستقلدر* چون شود هردو جمع در يك جا*
كار صاحب دلان شود مشكل* هردو هر ايكى سى ديمكدر كه مراد
صداى خوب ايله وجه لطيفدر (در يك جا بر محلده ديمكدر (كار صاحب
دلان لاميه (محصول بيت) چونكه هر ايكى سى بر محلده جمع اوله
صاحب دللرك حالى مشكل اولور (عروض) بو قطعه بحر خفيفدندر كه
اجزاى اصليه سنه حذف وخبن طارى اولوب فاعلاتن مفاعلن
فعلن اولمشدر كه تفصيلى مرور ايلدى* لباس دانايى بيفكند وپلاس
رسوايى پوشيد وخليع العذار در كوى بازار مدينه مى كرديد دوستان
بملامت او برخاستند اما هيچ سود نداشت زبان حالش باين كلمه متكلم
بود وباين ترانه مترنم* لبـاس دانايى مجازا بيانيه (يا حرف نسبت

(بیفکند باء تأکید ایله فعل ماضی براقدی دیمکدر (پلاس رهوایی ده
مجازا یالنیه (یا حرف نسبت بو ایکی اضافت حقیقت اولمقده محتملدر
پلاس کهنه و یرتق جامه یه دیرلر (پوشید فعل ماضی مفرد غائب کیدی
دیمکدر (خلیع العذار یولاری صیرلمش دیمکدر که آزاده لکنه
مستعملدر که باشی بوش دیمک اولور نته کیم ترکیده دخی برشیئه ابتلا ایله
سرسری کزنه یولارسز دوه کبی کزر دیرلر خلاصه سرکردانلقدن
کنایتدر (بکردید فعل ماضی جکز ینوردی دیمکدر (خاستند فعل ماضی
جمع غائب قالقدیلر یعنی باشلدیلر (سود اصی دیمکدر (نداشت فعل
نفی ماضی طوتمدی یعنی اولمدی دیمکدر (زبان حال بیانیه (شین
ضمیر عالمه راجعدر (با حرف مصاحبت (متکلم اسم فاعل مفرد
سویلیجی دیمکدر (بود ادات ماضی مفرد (ترانه لیرلمق معناسنهدر
(مترنم اسم فاعل ایرلیجی ایدی دیمکدر که قاعده سجع اوزره بود
تقدیر اولنور (محصول ترکیب) عالمك لباسنی براقدی ورسوایلق
پلاسنی کیدی وسرسری واله وحیران کوی بازار مدینهده جکزندی
دولاندی دوستلر انی ملامته قالقدیلر اما هیچ اصی یعنی فائده اولمدی
عالمك زبان حالی بو کلمه ایله متکلم و بو ترانه ایله مترنم ایدیکه رباعی
آتیدر (رباعی) زین کونه که جلوه آن دلاویز کند * عاشق ز بلا چه
کونه پرهیز کند * زین زاء مخفف تأکید ایچوندر معنای اصلیسنده
اولمقده محتملدر (که حرف رابط (دلاویز وصف ترکیبیدر کوکل
تعلق ایتدیریجی دیمکدر که محبوبه اطلاق اولنور (کند فعل مضارع
(دلاویز فاعلی (جلوه مفعولی (پرهیز اجتناب معناسنهدر (محصول بیت)
بو کونه یا بو عددن جلوه یی اول دلاویز ایلیه یعنی حسن صورت و حسن
ادا نوعندن اول محبوب جلوه یه آغاز ایلیه عاشق بلادن نه دورلو
پرهیز واجتناب ایدر یعنی ایده مز استفهام انکاری معناسی چه لفظندن
منفهم در * بادست ملامت کسان در کوشم * لیکن بادی که آتشم
تیز کند * بادیل دیمکدر هوا معناسنه (سین وتا ادات خبر (ملامت
کسان لامیه والف نون ادات جمع (کوش قولاق دیمکدر (میم ضمیر
متکلم وحده (لیکن ادات استدراك (بادی یا حرف تنکیر (که حرف
بیان (آتشم میم ضمیر متکلم وحده (تیز کسکین دیمکدر شدتلی معناسنه

46

(محصول بيت) هوادر يعني بني معذور و بيحاصلدر خلقك ملامتى بنم كوشمده يعني لوم وتوبيخلري قولاغمه كيرمز لكن بر بلدركه آتشمى كسنكين ايدر حاصلي ناس بني لوم ايتدكجه حرارت عشق تسكين اولمز كسنكين اولوب علولنور (عروض) بور باعي شجرهٔ اخرب دندركه صدر وابتدالرندن ميم ونون دوشوب فاعيل قالور مفعول يه تبديل اولنور حشو اوللرندن بشنجى ساكن اولان يا دوشوب مفاعلن اولوب مقبوض اولور وحشو ثانيلرندن ياكن نون دوشوب مكفوف اولوب مفاعيل قالور وعروض وضربندن ايكي سبب خفيف بردن دوشوب مفا قالوب فعل لفظنه تبديل اولوب مجبوب اولور جمله سي مفعول مفاعلن مفاعيل فعل اولور * اين قصه بعبد الله جعفر رضي الله عنهما رسيد صاحب كنيزك را طلبيد و بچهل هزار درم كنيزك را خريد وفرمود تا بهمان صوت كه آن عالم بسماع آن كرفتار شده بود تغنى كرد پرسيد كه اين را از كه آموختى كفت از فلان مغنيه اورا نيز طلب كرد * رسيد فعل ماضي مفرد غائب ايرشدى ديمكدر (صاحب كنيزك لاميه (را ادات مفعول (طلبيد فعل ماضي مفرد غائب استدى ديمكدر (بچهل هزار با حرف مقابله (چهل هزار قرق بيك ديمكدر (را ينه ادات مفعول (خريد فعل ماضي مفرد غائب الدى ديمكدر (فرمود فعل ماضي مفرد غائب بيوردى ديمكدر (تا حرف تعليل (با حرف مصاحبت (همان بعضيلر مركب و بعضيلر مفرددر ديرلر كه ينه معناسنى افاده ايدر (كه حرف رابط صفت (بسماع آن انى ايشتمكله ديمكدر (كرفتار طوتقون ديمكدر كه بويله يرلرده عاشقده استعمال اولنور (كه كيم ديمكدر (آموختى فعل ماضي مفرد مخاطب اوكرندك ديمكدر (نيز دخى ديمكدر (محصول تركيب) بو قصه يعني عالمك سلسله بند زلف دلارا اولديغى عبد الله بن جعفر رضي الله عنهما حضرتلرينه ايرشدى جاريه نك صاحبنى استدى طلب ايلدى وقرق بيك درهمه جاريه يى الدى و بيوردى تاكيم يله اول صوت ايله كه عالم انى ايشتمكله كرفتار اولمش ايدى تغنى ايلدى عبد الله حضرتلرى صوردى كه بونى كيمدن اوكرندك جاريه ديدى فلان مغنيه دن انى دخى طلب ايلدى يعني استهادى اولان مغنيه يى * بعد زان عالم را بخواند وكفت

می خواهی که آن صوت را که شیفتهٔ آن شدهٔ از استاد آن کنیزك بشنوی گفت بلی آن مغنیه را فرمود تا با آن تغنی کرد عالم بیخود بیفتاد چنانکه تصور کردند که مگر بمرد عبدالله جعفر رضی الله عنه گفت دیدیکه ما بکشتن این مرد درگناه افتادیم * بعدزان بوندن صکره دیمکدر یعنی جاریه یی الوب واستادینی طلبدن صکره (را ادات مفعول (بخواند فعل ماضی مفرد غائب باء تأکید ایله بونده دعوت ایلدی دیمکدر (می خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهام معناسنی متضمن استرمیسین دیمکدر (که حرف بیان (را ادات مفعول (که حرف رابط صفت (شیفتهٔ آن لامیه حیران معناسنه در (شدهٔ یا حرف خطاب همزه حرف توسل اولمش سین دیمکدر (بشنوی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب ایشیده سین دیمکدر (بلی ادات تصدیق (را ادات صله (فرمود فعل ماضی مفرد غائب (تا حرف تعلیل (بیخود کندید وسز دیمکدر که عشی ده استعمال اولنور بایغینلق دیمکدر (بیفتاد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر (چنانکه انجلین که دیمکدر (تصور تفعل بابندن مصدردر که ظن معناسنده استعمال اولنور (کردند فعل ماضی جمع غائب (که حرف بیان (مگر بونده کانه معناسنه مستعملدر (بمرد باء تأکید ایله فعل ماضی اولدی دیمکدر (دیدید فعل ماضی جمع مخاطب واستفهام معناسنی متضمن کوردیکزمی دیمکدر (که حرف بیان (ما ضمیر متکلم مع الغیر بز دیمکدر (بکشتن این مصدرك مفعولنه اضافتیدر (با حرف سبب (افتادیم فعل ماضی متکلم مع الغیر واقع اولدق دیمکدر (محصول ترکیب) جاریه یی آلوب ومغنیه یی طلب ایتدکدنصکره عالمی دعوت ایلدی ودیدی استرمیسین اول صدایی که انك حیرانی اولمش ایدك اول جاریه نك استادندن اشیده سین عالم دیدی بلی استرم اول مغنیه یه بیوردی تاکیم اول صوت ایله تغنی ایلدی عالم بیخود دوشدی انجلین که ظن ایلدیلر که کانه اولدی عبدالله بن جعفر رضی الله عنهما دیدی کوردیکزمی که بز بو مردك اولمسی سببیله گناهده واقع اولدق * بعد زین فرمود تا آب بر روی وی زدند بخود باز آمد پاوی گفت ماندانسته بودیم که تو در عشق آن کنیزك باین مرتبه رسیده باشی گفت والله

آنچه پنهانست پیش ازانست که آشکاره شد * تا ادات تعلیل (بر حرف صله (روی وی بیانیه (زدند فعل ماضی جمع غائب اوردیلر دیمکدر (بخود با حرف صله کندویه دیمکدر (باوی عالمه کفت دیدی (ندانسته نون حرف نفی ندانسته ماضیدن فعدر بلمش دیمکدر (بودیم ماضی متکلم مع الغیر ایدك دیمکدر که ندانسته بودیم بلمش ایدك دیمك اولور (که حرف بیان (عشق آن لامیه (رسیده ماضیدن فعدر (باشی فعل مضارع مفرد مخاطب رسیده باشی ایرشمش اولهسین دیمك اولور (آنچه اول نسنه که دیمکدر (پنهانست کیزلودر (پیش باء عربی ایله زیاده دیمکدر (که حرف بیان (محصول ترکیب) اندنصکره یعنی عالم بابلدقدنصکره عبدالله حضرتلری بیوردی تاکیم یوزینه صو اوردیلر کیرو کندویه کلدی عالمه دیدی بز بلمش ایدك که سن اول جاریه نك عشقنده بو مرتبهیه ایرشمش اولهسین یعنی بو رتبه عاشق اولدیغکی بلمدك عالم دیدی والله اول نسنه که کیزلودر اندن زیاده درکه آشکاره اولدی یعنی آشکار اولوب کوردیکزدن کورمدیکز زیاده در * پرسید که خواهی که آن صوت را ازان کنیزك بشنوی کفت دیدی که چون آنرا از دیکری شنیدم که عاشق اونیستم برمن چه کذشت حال من چه کونه شود اکرانرا ازلب ودهان معشوقهٔ خود بشنوم پرسید که اکر وی را ببینی شناسی بکریست وکفت * (خواهی و بشنوی مضارع مخاطبلردر استرمیسین واشیدرمیسین دیمکدر (دیدی فعل ماضی مفرد مخاطب کوردك دیمکدر (که از حرف بیان (از دیکری غیر بسندن دیمکدر (شنیدم فعل ماضی متکلم وحده اشتدم دیمکدر (که حرف بیان (نیستم دکلم دیمکدر (کذشت فعل ماضی مفرد غائب کچدی دیمکدر (بشنوم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده اشتدم دیمکدر (ببینی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب کوررسین دیمکدر (شناسی ده بویله بیلورمیسین دیمکدر (بکریست باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اغلدی دیمکدر فاعلی تحتنده عالمه راجعدر (محصول ترکیب) عبدالله حضرتلری سؤال ایلدیکه استرمیسین که اول صدایی اول جاریهدن اشیدهسین عالم دیدی کوردك که چون انی غیر بسندن ایشتدم که انك عاشقی دکلم بنم اوزریمه

نه كچدی يعنی بنده ظهور ايدن حالی مشاهده ايلدك بنم حالم نه كونه اولور
اكر مشوقك اغزندن ودوداغندن ايشيدم يعنی اكر محبوبم دلندن
ايشتسم دخی نه كونه حالات غريبه لر ظهور ايدر عبد الله سؤال
ايلديكه اكرانی كورسك بيلورميسين عالم اغلدی وديدی مقولی بو
بيتدر (بيت) * كفتی كه شناسی كه بردازتو دل ودين * والله كه در آفاق
جزاورا نشناسم * كفتی فعل ماضی مفرد مخاطب ديدك ديمكدر (كه
حرف بيان (شناسی فعل مضارع مفرد مخاطب بيلورميسين ديمكدر
(كه ذوی العقولده مستعمل اولان اسمدر كيم ديمكدر (برد فعل مضارع
مفرد غائب ايلتور ديمكدر (دل كوكل (دين مذهب معناسنه در اما
بويله مقاملرده كمال تعشقدن عبارتدر كه اصطلاح اولمشدر (كه حرف
بيان (جزاورا انك غيری يی ديمكدر (نشناسم فعل نفی مستقبل متكلم
(محصول بيت) ديدك كه بيلورميسين كيم الدی سندن دل ودينی يعنی
سندن دل ودينی آلان محبوبی بيلورميسين ديو سؤال ايلدك والله كه
آفاقده يعنی عالمده انك غيری يی بيلم * بفرمود تا كنيزك را بيرون آوردند
وتسليم وی كردند وكفت اين مرتراست والله كه دروی بكوشهٔ چشم
نكاه نكرده ام عالم دردست و پای عبدالله جعفر افتاد وكفت * با حرف
تأكيد (فرمود فعل ماضی مفرد فاعلی عبد اللهه راجعدر (تا ادات
تعليل (را ادات مفعول (بيرون آوردند چقارديلر ديمكدر (تسليم وی
مصدرك مفعولنه اضافتيدر (وی ضميری عالمه راجعدر (كردند فعل
ماضی جمع غائب (كفت عبدالله بن جعفر ديدی (اين كنيزكه اشارتدر
(مر ادات تحقيق (اين مرتراست تحقيق بو سنكدر ديمكدر (والله واو
حرف قسم (كه حرف رابط قسم (در حرف صله كنيزكه ديمكدر
(بكوشهٔ چشم با حرف مصاحبت كوشهٔ چشم بيانيه (نكاه نكرده ام
نظر ايلمشم ديمكدر (دردست درينه حرف صله (پايك عبد اللهه
اضافتی بيانيه (افتاد فعل ماضی مفرد غائب دوشدی ديمكدر
(محصول تركيب) عبدالله بن جعفر بيوردی تاكيم جاريه يی چقارديلر
وعالمه تسليم ايلديلر وعبدالله ديدی بو جاريه سنكدر يعنی سكا هبه
ايلدم والله كوز اوجيله اكا نظر ايلمشم يعنی ظن ايلمكه هوسنی آلدی
اندنصكره بكا احسان ايلدی اويله دكل بلكه كوز اوجيله دخی نظر

ايلدم عالم عبدالله بن جعفرك اليه واياغنه دوشدى وديدى مقولى بو رباعيدر (رباعى) آبم زكرم بروى كار آوردى * وزموج فراقم بكنار آوردى * آبم ميم متكلم (اب بر روى كار امد ديرلر اصطلاحدر برايش مراد اوزره صورت باغلسه (اوردى فعل ماضى مفرد مخاطب (بكنار اوردى خلاص ايلدك ديمكدن كنايتدر (محصول بيت) كرمكدن ايشيمه صورت بغلدك يعنى بنى برمراد ايلدك و بنى فراق موجندن خلاص ايلدك حاصلى معشوقه وصلت ايله شادكام ايلدك مصراع اولك معناسى شارح اصطلاحات محمدن بيخبر اولمغله ايشك يوزينه آب كتوردك يعنى بنى عرض ووقاره ايرشدردك ديمش بك ابى سو يلمش وصودن معنى و يرمش * صبرم بدل زغم فكار آوردى * خوابم بد و چشم اشكبار آوردى * صبر مبتدا (ميم ضميرمتكلم (دله مقيد در فكاره مر بوطدر صبربدل زغم فكارم تقديرنده در (فكار فانك كسرى وكاف عجمله مجروح معناسنه در (چشم اشكبار موصوفك صفته اضافتيدر اشكبار كثرت كريه دن كنايه وصف تركيبيدر (محصول بيت) غمدن مجروح اولان كوكلمه صبر كتوردك كثرت كريه يه مبتلا اولان كنوزومه ايخو كتوردك حاصلى بكا هر جهتله راحت ويردك دل لفظى غمه مضافدر ديمش شارح مرحوم لكن زاء مفرده وار ايكن اضافته مانعدر هر نقدر زائد اعتبار ايلسك تعبير محلنده دكلدر (عروض) بورباعى اخرب مقبوض سالم ابتردركه مفعول مفاعلن مفاعيلن فع اولور كه زحافاتى بيان اولندى (پس دست كنيزك رابكرفت و بخانهٔ خود روان شد عبد الله غلامى رافرمود كه چهل هزاردرم بكير و برو وبديشان بده تابجهت فكر معيشت غبارى برخاطر ايشان ننشيند و بفراغت خاطراز يكديكر متمتع شوند * دست كنيزك بيانيه (را ادات مفعول (بكرفت باءتأكيدايله فعل ماضى مفردغائب طوندى ديمكدر (و بخانهٔ خود باصله اضافت لاميه (روان شد كتدى ديمكدر (غلامى را يا حرف وحدت را ادات مفعول (فرمود فعل ماضى (كه حرف بيان (چهل جيم عجمك كسريله قرق ديمكدر (چهل هزار فرق بيك ديمك اولور بكير باءتأكيد ايله امرحاضر مفرددرطوت ديمكدر (برو دخى بو يله در كيت ديمكدر (بديشان باحرف صله دال همزه دن

منقلب ایشان ضمیر کثیرك ایله عالمه راجعدر (بده باء تأکید ایله امر
حاضر ویر دیمکدر (تا حرف تعلیل (بجهت باحرف مصاحبت جهت
بونده سبب معناسنه در (فکره اضافتی بیانیه (فکرك معیشتده بویله
(غباری یا حرف وحدت غبار توز دیمکدر کدردن کنایه در (ننشیند فعل
نفی مستقبل اوتورمیه دیمکدر (از یکدیکر بری برندن (متمتع تفعل
بابندن اسم فاعلدر فائده مند معناسنه (محصول ترکیب) پس کنیزکك
النی طوتدی وکندی خانه سنه کتدی عبدالله برغلامه بیوردیکه قرق
بیك اقچه طوت یعنی آل وکیت وانلره ویر تاکیم معیشت فکر سببیله
انلرك خاطرینه بر کدر اوتورمیه یعنی فراغ باللری کالده اولوب تشویش
معیشت دخی اولمسون وفراغت خاطر ایله بربرندن فائده مند اوله
زهی سخاوت (حکایت) عبدالله جعفر را در عهد معاویه از خزانهٔ
بیت المال هر سال هزار درم می دادند چون نوبت بیزید رسید آنرا
پنج هزار درم رساند ملامتش کردند که این حقوق همه مسلمانانست
چرا بیك کس می دهی * (محصول ترکیب) عبدالله بن جعفره معاویه
زماننده بیت المال خزینه سندن هرییل بیك اقچه ویررلر ایدی چونکه
نوبت یزیده ایرشدی انی بش بیك اقچه یه ایرشدردی ملامت ایلدیلرکه
بو جمیع مسلمانلرك حقلریدر نیچون بر کیمسه یه ویرر سین * کفت من
این را بمحتاجان مدینه میدهم زیراکه وی هیچ ازارباب حاجات دریغ
نمی دارد و پنهان از وی کسی را همراه وی بمدینه فرستاد تا تفحص
احوال او نماید در مدت یکماه همه را صرف کرد چنانچه کویند بقرض
محتاج شد * (محصول ترکیب) یزید اول لائمه جوابنده دیدی بن
بو دراهمی مدینه نك محتاجلرینه ویرزم زیراکه عبید الله ارباب
حاجاتدن هیچ دریغ ایلمز وعبد اللهدن کیزلی بر کیمسه یی اول لائمه یولداش
اوله رق مدینه یه ارسال ایلدی تاکیم انك احوالنی تفحص کوستره یعنی
تفتیش ایلیوب ارایه برآی مدتده مجموعنی صرف وخرج ایلدی انجلین که
دیرلر قرضه محتاج اولدی یعنی دین اقچه المغه محتاج اولدی (قطعه)
دکر بدست کریم اوفتد جهان چه یکسر * جهان باشد صد باز از جهان
هم بیش * (بدست باحرف صله (کریمه اضافتی بیانیه (اوفتد
واو ایله افتد کبی فعل مضارع مفرد غائب دوشه دیمکدر (یکسر

براوغوردن يعني جمله بتون ديمكدر (جهان چه باشد جهان نه اولور
(صد بار يوزكره ديمكدر (هم دخي ديمكدر (بيش باء عربيله زياده
ديمكدر (محصول بيت) اكر كريمك النه دوشرسه مجموع عالم يعني مال
جهاني كريمه ويرسه لر جهان نه اولور يعني مال جهان لاشي در يوزكره
جهاندن دخي زياده حاصلي يوزجهان ماننددن دخي زياده ويرسه لر
ينه لاشي كبيدر ميل ورغبت ايلمز واعتبار ايتمز * چرا شود دل درويش
ريش ازان حسرت * چو هست كيسهٔ جودش خزينهٔ درويش
(چرا نيچون ديمكدر (شود فعل مضارع اولور ديمكدر (دل درويش
لاميه (ريش ياره ديمكدر (هست لفظي درويش لفظنه مقيدر
درويشست تقديرنده در (كيسهٔ جود مجازا بيانيه (خزينهٔ درويش
لاميه (محصول بيت) نيچون اولور درويشك كوكلي ياره اول حسرتدن
يعني درهم و دينار حسرتندن درويشك كوكلي نيچون ياره اولور
يعني اولمز چونكه كريمك جودي كيسه سي درويش ايچون خزينه در
حاصلي كريم وجوامرد وار ايكن فقرا محزون ومكدر اولمز (عروض)
بو قطعه بحر مجتث مخبوندر كه بر مصراعي مفاعلن فعلاتن مفاعلن
فعلات اولور (حكايت) خليفهٔ بغداد در موكب حشمت وشوكت خود
ميراند ديوانهٔ پيش وي رسيد وكفت اي خليفه عنان كشيده داركه
درمدح توسه بيت كفته ام كفت بخوان بخواند خليفه را خوش آمد *
(موكب ميمك فتحي وكافك كسريله زينتلي آته بنلره ديرلر (حشمت
حاء مهمله نك فتحيله خدم معناسنه در (شوكت معلوم بونلرك اوجي
دخي بونده سلطنت معناسنه در (خوده اضافت لاميه (مي ادات
حكايهٔ ماضي مفرد سوررايدي ديمكدر (ديوانهٔ يا حرف وحدت همزه
حرف توسل (پيش وي لاميه انك قتنه ديمكدر (عنان دزكين ديمكدر
(كشيده ماضيدن قسم چكمش معناسنه (دار امر حاضر طوت ديمكدر
اما عنان كشيده دار آت باشين چك ديمكدن عبارتدر (كه ادات تعليل
(مدح تو لاميه (سه اوج (كفته ام فعل ماضي متكلم وحده دن قسمدر
ديمشم ديمكدر (كفت خليفه ديدي (بخوان باء تأكيد ايله امر حاضر
مفرد اوقي ديمكدر (بخواند فعل ماضي مفرد غائب اوقودي ديمكدر
(محصول تركيب) بغداد خليفه سي كندي سلطنت وشوكتني سورردي

يعني

يعنى كال شوكت ايله كيدردى بر ديوانه انك قتنه ايرشدى وديدى
اى خليفه آت باشن چك زيرا سنى مدحده اوچ بيت سويلمشم خليفه
ديدى اوقو درويش اوقودى خليفديه خوش كلدى *ديوانه چون
آنرا ديد كفت مراسه درم عنايت كن تاروغن وخرما خرم وسير
بخورم خليفه فرمان داد تابهر بيتى هزار درم بوى دادند * تا حرف
تعليل (روغن ياغ ديمكدر (خرم خاء معجمه نك كسريله فعل مضارع
متكلم وحده الايم ديمكدر (سير كسرهٔ صريح ايله طوق معناسنه در
جوع مقابلى كسرهٔ مجهوله ايله صارمساق معناسنه كلور بونده
ايكى سى دخى قابلدر بلكه معناى ثانى اليقدر هرنقدر شارح معناى اوله
ذاهب اولمسه ده (بخورم باء تأكيد ايله فعل مضارع متكلم وحده
ييم ديمكدر (محصول تركيب) ديوانه انى چونكه كوردى يعنى بيتلرين
خليفه يه خوش كلديكين كوردى وديدى بكا اوچ درهم كرم ايله
تا كيم ياغ وخرما آلم وطوق ييم يعنى طويمجه ييم ياخود صارمساق ييم
خليفه فرمان ايلدى تاكيم هر بيتى مقابله سنده بيك درهم اكا ويرهلر يعنى
ويرمكه فرمان ايلدى (قطعه) چون ذل فاقه زوركند برسخنورى*
كرمدح پادشاه سخاوركند رواست *ذل مصدردر (فاقه يه اضافتى
مفعولنه در فاقه فقر ديمكدر (سخنورى يا حرف وحدت (ور لفظى
ادات فاعل يانسبت خلاصه شاعر ديمكدر (سخاورده بويله جومرد
ديمكدر (روا جائز معناسنه در (محصول بيت) چونكه فقرخوارلغى
شاعره غلبه ايليه اكر جومرد پادشاهك وصفنى ايدرسه روا وجائزدر
* ممدوح چون كريم بود كرز شعراو * هر بيت را خزانهٔ كوهر
كند سزاست * ممدوح اسم مفعول مدح اولنمش ديمكدر يعنى
اوكلمش (را ادات مفعول (محصول بيت) مدح اولنان چونكه كريم اوله
اكر انك يعنى شاعرك شعرندن هر بيتى خزينهٔ كوهر ايليه لايقدر
(بعض نسخه ده كند يرينه دهد واقعدر اول وقت بيت رادهكى را
صله اولور معنى هر بيتنه كوهرخزينه سى ويرسه سزادر (عروض)
بو قطعه بحر مضارع اخرب مكفوف مقصور دركه بر مصراعى
مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات اولور (حكايت) ابراهيم بن سليمان
بن عبدالملك بن مروان كويد كه دران وقت نوبت خلافت از بنى اميه

یعنی العباس انتقال یافت و بنی العباس بنی الامیه رامی کرفتند
ومی کشتند من بیرون کوفه بربام سرایی که بصحرا مشرف بود نشسته
بودم علمهای سیاه از کوفه بیرون آمد در خاطر من جنان افتاد که
آن جماعت بطلب من می آیند* ابراهیم بن سلیمان بن عبد الملك
بن مروان بونلر باجمعهم امویه خلفاسندندر تفصیلی تواریخده در
استیان مراجعت ایلسون (کوید فعل مضارع کویدندن یاعلی خلاف
قیاس کفتن دن نقل ایدر دیمکدر (که حرف رابط مقول قول (یافت
فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (می حکایهٔ حال ماضی (کرفتند
فعل ماضی جمع غائب طوتارلردی دیمکدر (می کشتندده بویله
اولدررلردی دیمکدر (بیرون کوفه لامیه (کوفه عراق عربده برشهر
عظیم ایدی الآن خرابدر (بام طام دیمکدر (سرایی یا حرف وحدت
(که حرف رابط صفت (بصحرا با حرف صله (مشرف بونده ناظر
معناسنه در (بود ادات ماضی (نشسته بودم اوتورمش ایدم (که
حرف بیان (علمها ها ادات جمع علم بیراق دیمکدر (سیاهه اضافت
بیانیه (آمد فعل ماضی کلدی دیمکدر (در حرف صله (خاطر من
لامیه (افتاد فعل ماضی واقع اولدی بونده کلدی دیمکدر (بطلب من
لامیه (با حرف صله (می ادات تأکید (آیند فعل مضارع جمع
غائب کلورلر دیمکدر (محصول ترکیب مروانك اوغلی عبد الملکك
اوغلی سلیمانك اوغلی ابراهیم نقل ایدرکه اول وقت که نوبت خلافت
بنی امیه دن بنی عباسه انتقال ایلدی و بنی عباس بنی امیه یی طوتارلردی
وقتل ایدرلردی بن کوفه نك طشره سنده برسرایك طامنده که
صحرایه ناظر ایدی اوتورمش ایدم یعنی صحرایه ناظر برسرایك طامنده
اوتورر ایدم که سیاه بیراقلر کوفه دن طشره چقدی بنم خاطریمه
انجلین کلدیکه اول جماعت بنی طلبه کلورلر یعنی انلرك بنی ارادقلری
خاطریمه خطور ایلدی* از بام فرود آمدم ومتنکروار بکوفه درآمدم
وهیچکس رانمی شناختم که پیش وی پنهان شوم بدر سرای بزرکی
رسیدم در آمد دیدم که مردی خوب صورت سوار ایستاده وجمعی
از غلامان وخادمان کرد او در آمده اند سلام کفتم کفت توکیستی
وحاجت توچیست* فرود آمدم فعل ماضی متکلم وحده ایندم

دیمکدر

دیمکدر (منکر تفعل یابندن اسم فاعلدر تبدیل دیمکدر (وا رادات تشبیه (بکوفه یاحرف صله (درآمدم فعل ماضی متکلم وحده کیردم دیمکدر (نمی شناختم نون نافیه می ادات حال (شناختم فعل ماضی متکلم وحده اکلمز بیلمز ایدم دیمکدر (پیش وی لامیه پیش قیت معناسنه‌در (پنهان کیزلو (شوم فعل مضارع متکلم وحده اولم دیمکدر (بدر سرای بزرکی لامیه‌لردر (یاحرف صله یاحرف وحدت برکبارك سرایی قپوسنه دیمکدر (رسیدم فعل ماضی متکلم وحده ایرشدم دیمکدر (در آمدم کیردم (دیدم کوردم (که حرف بیان (مردی یا حرف وحدت (ایستاده ماضیدن قسمدر دورمش دیمکدر (جمعی یا حرف وحدت (کرد کاف عجمك کسریله چوره دیمکدر (درآمدند بونده جمع اولمشلر دیمکدر (توکیستی سن کیمسین دیمکدر (حاجت توچیست سنك حاجتك ندر (محصول ترکیب) طامدن ایندم وتبدیل صورت کوفه یه کیردم هیچ کیمسه بیلمز ایدم که انك قتنده کیزلنم برکبارك سرایی قپوسنه ایرشدم کوردم که برکوزل صورتلی مرد بعش طورر وبرجمع اطرافنه جمع اولمشلر سلام علیك دیدم دیدی سن کیمسین وحاجتك ندر بعض نسخه ده متنکر یرینه متفکر واقعدر شارح دخی انی اختیار ایلمش چندان مناسب دکل * کفتم مردی‌ام کریخت که ازخصمان خودمی ترسم بمنزل تو پناه آورده‌ام مرا بمنزل خود درآوردو در حجرهٔ که نزدیك جرم وی بود بنشاند * مردی یا حرف وحدت (میم متکلم همزه حرف توسل (کریخت قاچقین دیمکدر (که حرف رابط صفت (خصمان الف نون ادات جمع (خوده اضافت لامیه (می ادات تأکید (ترسم فعل مضارع متکلم وحده قورقرم دیمکدر (یاحرف صله (منزل تو لامیه (پناه صغنمه معناسنه اسمدر (آورده ماضیدن قسم (میم ضمیر متکلم همزه حرف توسل (پناه آورده ام صغنمشم دیمکدر (در آورد کتوردی دیمکدر (در حرف ظرف (حجرهٔ یاحرف وحدت همزه توسل حجره اوطه دیمکدر (که حرف رابط صفت (نزدیك یقین دیمکدر (بنشاند باء تأکید ایله فعل ماضی متعدی الف نون ادات تعدیه نته کیم بیان اولندی اوتورتدی یعنی اسکان ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) سن کیمسین دیو سؤال

ایدنجه دیدم قاجغین برآدمکه خصملرمدن قورقرم سك منزلکه صغندم بنی منزلنه کتوردی و برحجره ده که انك حرمنه یقین ایدی اوتورتدی یعنی کندی حرمنه یقین براوطه ده بنی اسکان ایلدی * چند روز انجا بودم به بهترین حالی هرچه دوستری داشتم ازمطاعم ومشارب وملابس همه پیش من حاضر بود ازمن هیچ نمی پرسید هرروز یك بار سوار می شد و بازمی آمدیك روزازو پرسیدم که هرروز ترامی بینم که سوار می شوی وزودمی آیی بچه کاری روی کفت * چند زوز برقاچ کون دیمکدر (انجا اول محلده (بودم اولدم (به بهترین باحرف مصاحبت (به هاء ملفوظی وباء مکسوره ایله ایو دیمکدر (ترادات تفضیل یاحرف نسبت نون حرف تأکید (حالی یاحرف وحدت (می ادات حال ماضی (داشتم فعل ماضی متکلم وحده طوتارایدم دیمکدر (مطاعم مطعمك جمعی که مصدر میمی دریه جکلر دیمکدر (مشارب ده بویله ایچه جکلر دیمکدر (ملابس ده بویله کییه جکلر دیمکدر (پیش من لامیه بنم قتمده دیمکدر (نمی پرسید سؤال ایلمدی معناسنه فعل نفی ماضی مفرد غائبدر (یك بار برکره دیمکدر (سوارشدی سواراولوردی (باز بونده ینه دیمکدر (می آمد کلور ایدی دیمکدر (پرسیدم فعل ماضی متکلم وحده سؤال ایلدم دیمکدر (بینم فعل مضارع متکلم وحده کوروروم دیمکدر (می شوی فعل مضارع مفرد مخاطب اولورسین دیمکدر (زود تیز دیمکدر (می آیی فعل مضارع مفرد مخاطب کلورسین دیمکدر (می روی ده بویله کیدرسین دیمکدر (محصول ترکیب) برقاچ کون اول سرایده اولدم برایورك حال ایله که هرنه دوسترك طوتردم یعنی استدیکم وسودیکم یه جکلردن وکیه جکلردن بتون بنم قتمده حاضر ایدی یعنی بندن برشی دریغ ایتمز ایدی بندن هیچ سؤال ایلمدی یعنی بنم کیم اولدیغم سؤال ایتمدی هرکون برکره سواراولوردی وینه کلوردی برکون اندن سؤال ایلدم که هرکون سنی کوررمکه سوار اولورسین وتیز کلورسین نه ایشه کیدرسین جوابنده دیدی * ابراهیم ابن سلیمان پدرمرا کشته است شنیده ام که درین شهر پنهان شده است هرروزمی روم بامید انکه بیابد و برابیابم و بقصاص پدرخود برسانم * (بقصاص پدرخود لامیه وبیانیه باحرف صله (برسانم باء تأکید ایله

فعل

فعل مضارع متعدی متکلم وحده ایرشدیره یم دیمکدر (محصول ترکیب)
اول مرد دیدی ابراهیم بن سلیمان بنم بابامی قتل ایلمشدر اشتدمکه
بوشهرده کیزلنمشدر هرکون کیدرم اول امید ایله که اولی بولم
وکندو پدرم قصاصنه ایرشدیرم یعنی بابامك قاتلی اندن آلوب قتل
ایدم * چون اینرا شنیدم ازادبار خود در تعجب ماندم که مرا قضا
بمنزل کسی انداخته است که طالب قتل منست ازحیات خودسیر آمدم
آن مردرا ازنام وی ونام پدروی پرسیدم دانستم که اوواست می کوید *
(اینرا زاادات مفعول (شنیدم فعل ماضی متکلم وحده اشتدم
دیمکدر (ادبار بد بخت معناسنه استعمال اولنور (خوده اضافت لامیه
(ماندم فعل ماضی متکلم وحده قالدم دیمکدر (که حرف بیان (قضا
جناب حقدن کلن مصائبه دیرلر (بمنزل کسی با حرف صله اضافت لامیه
یا حرف وحدت (انداخته ماضیدن قسمدر آتمش دیمکدر (که حرف
بیان (طالب قتل اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر (قتل من لامیه
(حیات خود لامیه (سیر آمدم حسب اللغه طوق کلدك دیمکدر لکن
نا امید لکده استعمال اولنور (مردرا راادات صله (نام وی لامیه (دانستم
فعل ماضی متکلم وحده بیلدم دیمکدر (می کوید فعل مضارع مفرد
غائب سویلر دیمکدر (محصول ترکیب) چون بونی اشتدم یعنی بو کلام
موحش مسموعم اولدقده کندو ادبارمدن تعجبده قالدمکه بنی قضاء
الهی بر کیمسه نك منزلنه آتمشدر که بنم قتلمه طالبدر کندو حیاتمدن
نا امید ومأیوس اولدم واول مرده کندو آدندن و باباسی آدندن سؤال
ایلدم که اول مرد طوغری سویلر * کفتم ای جوانمرد ترادر ذمه
من حقوق بسیارست واجبست برمن که ترا برخصم تو دلالت کنم واین
راه آمد شد را برتو کوتاه کردانم ابراهیم بن سلیمان منم خون پدر خود
ازمن بخواه باور نکرد * ترا را ادات تخصیص (ذمه بونده بیون
معناسنه در (منه اضافت لامیه (که حرف بیان (ترا را ادات صله
(خصم تو لامیه (کنم فعل مضارع متکلم وحده ایلیم دیمکدر (راه آمد
شد بیانیه آمدشد مصدر مرکبدر کلوب کتمه معناسنه (را ادات مفعول
(خون پدر لامیه بابانك قانی دیمکدر بخواه باء تأکید ایله امر حاضر
مفرد استه دیمکدر (باور نکرد اینانمدی دیمکدر فاعلی مرده راجعدر

(محصول ترکیب) دیدم ای جوانمرد سنك بنم بو یمده حقلرك چوقدر واجبدر بنم اوزیمه سکا خصمکی دلالت ایلیم و بوکلوب کتمه یولینی سکا قصه ایلیم ابراهیم بن سلیمان بنم باباکك قاتلی بندن استه اول مرد اینانمدی * کفت همانا که ازحیات خود تنك امدهٔ می خواهی که ازین محنت خلاص شوی کفتم لا والله که من اوراکشته ام ونشانها کفتم دانست که راست می کویم رنك او برافروخت وچشمان وی سرخ شد زمانی سردر پیش انداخت بعد ازان کفت زود باشد که بپدر من رسی وخون تو از تو خواهد من زینهاری داده ام ترا باطل نکنم برخیز و بیرون روکه برنفس خود ایمن نیستم مبادا که کزندی بتو رسانم پس هزار دینار عطا فرمود برکرفتم و بیرون رفتم * همانا بکزر دیمکدر (که حرف بیان (حیات خود بیانیه (تنك طار دیمکدر (آمدهٔ یاحرف خطاب همزه حرف توسل مجموعی اوصانمش سین دیمکدر (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استرسین دیمکدر (که حرف بیان (رنك او لامیه (برافروخت بر حرف تأکید افروخت فعل ماضی مفرد غائب پارلادی دیمکدر (چشمان وی لامیه (سرخ شد قزاردی دیمکدر زمانی یاحرف وحدت پیش اوك دیمکدر (انداخت فعل ماضی مفرد غائب آتدی دیمکدر (سردر پیش انداخت فکر واندیشه دن عبارتدر (زود تیز دیمکدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (بپدر من باحرف صله اضافت لامیه (رسی فعل مضارع مفرد مخاطب ایر یشورسین دیمکدر (خون خود لامیه (خواهد فعل مضارع مفرد غائب استر دیمکدر یاخود امر غائب معناسنه استسون دیمکدر خواهیدن یاخواستن زبرا مصدر ثانی سینی ده تاداله قلب اولندقدنصکره سین یاحذف اولنور یا یایه قلب اولنوب یاهایه قلب اولنور بونده هایه قلب اولنمشدر (زینهاری یاحرف وحدت زینهار بونده امان دیمکدر (داده ماضیدن قسمدر (میم ضمیر متکلم همزه حرف توسل (برخیز امر حاضر قالق دیمکدر (روده بو یله کیت دیمکدر (که حرف تعلیل (نفس خود لامیه (مبادا که اولمیه که (کزندی یاحرف وحدت (کزند کاف عجمك ضمیله ضرر دیمکدر (رسانم فعل مضارع متعدی متکلم وحده ایرشدیرم دیمکدر (برکرفتم قبض ایلدم دیمکدر (محصول ترکیب) اول مرد دیدی بکزر که

كندو حياتكدن اوصانمش سين استرسنكه بو محنتدن خلاص
اوله سين بن ديدم لاوالله يعنى بويله ديديكين كبى دكل كه بن انى
اولدرمشمدر ونشانلرينى سو يلدم بيلديكه طوغرى سو يلرم انك يوزى
پارلادى وكوزلرى قزاردى حاصلى آثار غضب ظاهر اولدى بر زمان
تفكر ايلدى بوندنصكره ديدى تيز اولوركه بنم بابامه ايرشورسين يعنى
يقينده سنكده اجل موعودك كلور فوت اولورسين و بابا مه ملاقى
اولورسين قاتنى سندن استر بنم دعوامه حاجت يوق ياخود استسون
يعنى قاتى سندن طلب ايلسون بن بر امان كه ويرمشم سكا باطل ايلم
قالق وطشره كيت زيرا كندو نفسمه امين دكلم اوليه كه سكا بر ضرر
ايرشديرم پس بيك التون عطا بيوردى قبض ايلدم وطشره كيتدم
(مثنوى) جوانمردا جوانمردى بياموز * زمردان جهان مردى بياموز *
(جوانمردا الف حرف ندا اى جوانمرد ديمكدر (جوانمردى يا حرف
مصدر جوانمردلكى ديمكدر (بياموز باء تأكيد ايله امر حاضر مفرد
اوكرن ديمكدر (مردان جهان لاميه جهانك مردلرندن ديمكدر
(مردى يا حرف مصدر مردلكى ديمكدر (محصول بيت) اى جوانمرد
جوانمردلكى اوكرن يعنى اى دعواى سخا ولطف وكرم ايدن كيمسه
جوانمردلك بويله بذل جان ايله در مردان جهاندن مردلكى اوكرن
تعليم ايله * درون از كين كين جويان نكهدار * زبان از طعن بدكويان
نكهدار * كين كين جويان بيانيه كين جو وصف تركيبيدر الف ونون
ادات جمع طالب كين اولنلره كيندن ديمكدر (نكهدار حفظ ايله ديمكدر
(طعن بدكويان بيانيه بدكو وصف تركيبيدر كتو سويليجى ديمكدر الف
نون ادات جمع كتو سويليجيلره طعندن ديليكى ديمكدر (محصول بيت)
طالب كين اولنلره كين ايتمدن يعنى سنك بدخواهلريكه بغض وعداوت
وكين ايلمدن درونكى حفظ ايله بدكولره طعن ايلمكدن ديلكى حفظ
ايله حاصلى جوانمردينى بيان ايدوب بيورركه دوست ودشمنه حقد
وكين ايلمكدن پاك و يار واغياره طعن وذم ايتمدن ديلكى حفظ ايله
ديمك اولور * نكويى كن بان كو باتو بد كرد * كزان بدرخنه در اقبال
خود كرد * نكويى يا حرف مصدر ايلك ديمكدر (با آن با حرف صله
(كو كه اودن مخفف (كه كيم ديمكدر (باتو با حرف صله (كزان كه

ازاندن مخففدر (كه حرف تعليل بدرخنه كتوكدك ديمكدر (اقبال خود
بيانيه (محصول بيت) ايلك ايله اول كيمسه يه كه اوسكا بد ايلدى زيرا
اول بدرخنه يى كندو اقبالنه ايلدى يعنى انك ايلديكى بدلك ينه
كندويه عائددر غيره مضر دكلدر* چو آيين نكوكارى كسى ساز* نكردد
باتو جز آن نيكويى باز* (چو ادات تعليل (آيين نكوكارى بيانيه آيين الف
ممدوده ايله رسم وعادت ديمكدر نكوكار وصف تركيبيدر (يا حرف مصدر
ايو اشليلك ديمكدر (كنى فعل مضارع مفرد مخاطب ايليه سين ديمكدر
(ساز مفعولى بونده صنعت معناسنه‌در (نكردد فعل نفى مستقبل
ايلمز ديمكدر (باتو با حرف صله (نكويى ياء ثانى حرف مصدر ايلك
ديمكدر (باز بونده رجوع معناسنه در (محصول بيت) چونكه ايو
اشلى لكى صنعت ايلدك يعنى دائما قولا وفعلا وعملا لطف واحسان
ونصرت ايلدك سكا اول ايلكدن غيرى رجوع ايلمز يعنى ينه اول كرم
سكا عائددر (بعض نسخه ده بو مصراع نكردد جز بتو آن نيكويى باز
واقع اولمشدر وينه مآل بردر (عروض) بو مثنوى بحر هزج مسدس
مقصوردر كه يالكز عروض وضربنه قصر طارى اولوب بر مصراعى
مفاعيلن مفاعيلن مفاعيل اولمشدر (حكايت) شبى در مسجد جامع مصر
آتش افتاد بسوخت مسلمانارا توهم آن شد كه ازانصارا كرده اند
بمكافات آن آتش درخانهاى ايشان انداختند وبسوختند سلطان
مصر جماعتى را كه آتش درخانهاء ايشان انداخته بودند بكرفت
در يكجا جمع كرد وبفرمود تابعدد ايشان رقعها نوشتند در بعضى
كشتن ودر بعضى دست بريدن ودر بعضى تازيانه زدن* شبى يا حرف
وحدت (مسجد جامع عامك خاصه اضافتيدر ياخود مسجد جمعه
وعيد مراددر (مصره اضافت لاميه (افتاد فعل ماضى مفرد دوشدى
ديمكدر (بسوخت ده بويله يانيدى ديمكدر (مسلمانارا ادات تخصيص
الف نون ادات جمع (ازا اول آتشى (كرده اند ايلمشلردر (بمكافات آن
با حرف صله اضافت لاميه (مكافات جزا معناسنه (آتش مبتدا
(انداختند خبرى (خانهاء ايشان لاميه ها ادات جمع (ايشان ضمير
جمعى نصارايه راجعدر (سوختند فعل ماضى جمع غائب يافديلر ديمكدر
(بجماعتى يا حرف وحدت (را ادات مفعول (كه حرف رابط صفت

انداخته

(انداخته ماضیدن قسمدر (بودند ادات جمع ماضی اتمش ایدیلر
دیمکدر (بگرفت باء تأکید ایله طوتندی دیمکدر (در حرف ظرف (یکجا
بریره دیمکدر (بعدد ایسان یا حرف ظرف یاخود مقدار معناسنی متضمن
اضافت لامیه (رقعهها ها ادات جمع رقعه بونده کاغد معناسنهدر
(نوشتند فعل ماضی جمع غائب یازدیلر دیمکدر (کشتن مصدردر
قتل ایلمك معناسنه (بریدن بانك ضمیله مصدردر کسمك معناسنه
(تازیانه قمچی دیمکدر (زدن مصدردر اورمق معناسنه (محصول ترکیب)
برکیجه مصرك جمعه مسجدینه آتش واقع اولدی یاندی مسلمانلره
اول توهم اولدیکه یعنی اویله توهم وظن ایلدیلرکه انی یعنی اول آتش
فعلنی نصارا ایلمشلردر انك مجازاتنه آتشی انلرك اولرینه اتدیلر
ویاقدیلر مصر سلطانی برجماعتی که آتشی انلرك اولرینه اتمش
ایدیلر یعنی نصارا خانهلرینه آتش اتوب یقان جماعتی طوتدی وبریره
جمع ایلدی وبیوردی تا اول جماعتك عددی مقداری کاغد یازدیلر
بعضی کاغدده قتل ایلمك وبعضیسنده ال کسمك وبعضیسنده
قامچی اورمق * وآن رقعهها را برایشان افشاندند بهر کس رقعهٔ که
افتاد باوی بمضمون آن معامله کردند یك رقعه که مضمون آن کشتن
بود بر کسی افتاد کفت من از کشتن باکی ندارم اما مادری دارم وجز من
کسی ندارد در پهلوی وی دیکری بود که در رقعهٔ وی تازیانه زدن
بود وی رقعهٔ خودرا بان کس داد ورقعهٔ ویرا کرفت وکفت من مادر
ندارم این را بجای بکشتند وآنرا بجای این تازیانه زدند * رقعهها را
ادات مفعول کاغدلری دیمکدر (برایشان اول جماعت اوزرینه
(افشاندند فعل ماضی جمع غائب صاچدیلر طاغتدیلر دیمکدر
(رقعهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (که حرف رابط صفت
(باوی با حرف صله وی ضمیری کسه راجعدر (بمضمون آن با حرف
مصاحبت اضافت لامیه (آن رقعهیه اشارتدر یعنی اول رقعهنك
ایچنده نه یازلدیسه انکله دیمکدر (معامله مفاعله بابندن مصدر
بونده ثلاثی معناسنهدر که عمل دیمکدر (بر کسی یا حرف وحدت
(باکی یا حرف مصدر باك باء عربیله قورقو معناسنهدر که قورقق
دیمك اولور (ندارم فعل نفی مستقبل طوتمم دیمکدر اما بو یله یرلرده

مجرد نفيدن عبارتدر (باکی ندارم قورقم دیمك اولور (مادری
باحرف وحدت مادر انا دیمکدر (دارم فعل مضارع متکلم وحده
طوتارم دیمکدر بو نده مجرد اثباتدن عبارتدر (مادری دارم برانام
واردر دیمك اولور (جز من بنم غیری (کسی یاحرف وحدت (ندارد
ندارم کبی نفیدن عبارتدر (درحرف ظرف (پهلوی وی لامیه پهلو
یان دیمکدر (وی ضمیر مادره راجعدر (دیگری یا حرف وحدت
(رقعهٔ خود لامیه را ادات مفعول (با آن باحرف صله آن کسه
اشارتدر (داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمکدر (رقعهٔ و یرا
لامیه (راادات مفعول وی کسه راجعدر (بگرفت باء تأکید ایله فعل
ماضی مفرد غائب طوتدی والدی دیمکدر (بکشتند باء تأکید ایله فعل
ماضی جمع غائب اولدر دیلر دیمکدر (زدنده بویله اوردیلر دیمکدر
(محصول ترکیب) واول کاغدلری اول جمك اوزرلرینه صاچدیلر
وطاغتدیلر یعنی قرعه ایلدیلر هر برکیمسه نك اوزرینه برکاغدکه
دوشدی اکا اول کاغدك مضمونیله عمل ایلدیلر یعنی کاغدنده قتل
واقع اولانی قتل ایلیه لر ال کسمك اولانك النی کسه لر قاچجی اورلمق
یازیلی اولانه قاچجی اوره لر برکاغدکه انك مضمونی قتل ایدی برکیمسه
اوزره دوشدی دیدی بن قتلدن قورقم امابرانام واردر و بندن غیری
کیمسه سی یوقدر بوکلامی دیین آدمك یاننده برغیریسی وار ایدیکه
انك کاغدنده قاچجی اورمق ایدی اول آدم کندی کاغدینی اول کیمسه یه
ویردی وانك کاغدینی الدی ودیدی بنم انام یوقدر بونی یعنی انام
یوقدر دیو کاغدینی تبدیل ایدهنی قتل ایلدیلر واول انام واردر دیهنی
انك یرینه قاچجی اوردیلر (مثنوی) بسیم وزر جوانمردی توان کرد *
خوش انکس کو جوانمردی بجان کرد * بسیم با حرف مصاحبت
سببیتی متضمن (جوانمردی یا حرف مصدر (کرد بونده مصدر
معناسنه در زیرا تواندن بوی مضارعت ملحوظدر (کو که اودن
مخففدر (که حرف رابط صفت اوکسه راجعدر (بجان با حرف
مصاحبت (کرد فعل ماضی مفرد غائب (محصول بیت) للتون وکمش ایله
جوانمردلك ایلمك ممکندر خوش اول کیمسه یدرکه جوانمردلکی جان ایله
ایلدي یعني مال ایله سخاوت ایلمك چوق بولنور لکن دوستنه بولنه

جانن فدا ایدن نایابدر * بجان چون احتیاج یار بشناخت * حیات خود فدای جان او ساخت * بجان با حرف صله (احتیاج یار لامیه (یار بونده دوست معناسنه در (بشناخت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اکلدی دیمکدر (حیات خود بیانیه (فدای جان او بیانیه ولامیه (او ضمیری یاره راجعدر (ساخت فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (محصول بیت) جانه چونکه دوستک احتیاجنی اکلیه کندی حیاتنی انک جاننه فدا ایلیه حاصلی احبابی وجودینه من وجه کندودن زیاده لزومنی فهم وادراک ایلدیکی کبی برینه جاننی فدا ایدندر جوانمرد (عروض) بوشنوی بحر هزج مسدس مقصوردر که بر مصراعی مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل اولور (حکایت) اصمعی کوید که با کریمی آشنایی داشتم که همواره بتوقع کرم واحسان بدر خانهٔ وی می رفتم یکبار بدر خانهٔ وی رسیدم در بان نشانده بود مرا منع کرد ازانکه بروی درآیم * اصمعی فصحای عربدن بر کیمسه نک مخلصیدر که لغت عربده بعض یئلر ایله استشهاد ایدرلر (کوید نقل ایدر دیمکدر (که حرف رابط مقول قول (با کریمی با حرف مصاحبت یا حرف وحدت (آشنایی یا حرف مصدر (داشتم فعل ماضی متکلم وحده طوتاردم یعنی وار ایدی دیمکدر (که حرف بیان (همواره وهماره دائم دیمکدر (بتوقع با حرف مصاحبت (توقع تفعل بابندن مصدردر امید معناسنه (کرمه اضافت مفعولنه در (بدر خانهٔ وی بیانیه ولامیه (با حرف صله (در قپو (وی کریمه راجعدر اول کریمک خانه سی قپوسنه دیمکدر (می ادات حال ماضی (رفتم فعل ماضی متکلم وحده (یکبار برکره دیمکدر ((بدر خانهٔ وی سابق کبی (رسیدم فعل ماضی متکلم وحده (در بان قپوجی دیمکدر زیرا بان لفظی ادات فاعلدر (نشانده ماضیدن قسمدر وضع ایتمش معناسنه (بود ادات ماضی (مرا بنی دیمکدر (بر حرف استعلا (وی ضمیری کریمه راجعدر (درآیم کیره یم دیمکدر (محصول ترکیب) اصمعی نقل ایدر که برکریم ایله آشنالغم وار ایدیکه دائما کرم واحسان امیدیله انک خانه سی قپوسنه کیدر ایدم برکره انک خانه سی قپوسنه ایرشدم قپوجی وضع ایلمش ایدی بنی منع ایلدی شول شیدنکه انک اوزرینه کیرهیم یعنی یانینه وارمغه بنی منع ایلدی حاصلی

ایچرو قومدی * بعدازان کفت ای اصمعی سبب این منع کردن من ازدر
آمدن وی تنك دستی ونادار یست که پیش آمده است من این بیت را
بنوشتم و بدربان دادم تا بوی رساند * بعدازان بوندنصکره (سبب این
منع کردن من بنم منع ایتدکلکمك سببی (درآمدن وی مصدرك مفعولنه در
وی ضمیری کریمه راجعدر (تنك دستی یا حرف مصدر تنك دست
وصف ترکیبیدر ترکیجه زوکورت دیمکدر (نادار ده بویله فقیر دیمکدر
(یا بنه حرف مصدر (سین وتا ادات خبر (که حرف رابط صفت
(وی را رااداث تخصیص (وی بنه کریمه راجعدر (پیش آمده است
قتنه کلمشدر (این بیت را رااداث مفعول (بنوشتم باء تأکید ایله
فعل ماضی متکلم وحده یازدم دیمکدر (بدربان باحرف صله (دادم
فعل ماضی متکلم وحده ویردم دیمکدر (تا حرف تعلیل بوی با حرف صله
وی کریمه راجعدر (رساند فعل مضارع مفرد غائب ایرشدیره دیمکدر
(محصول ترکیب) دربانی منع ایتدکدنصکره دیدی ای اصمعی بنم منع
ایلدکلکمك سببی اکا کیرمه دن یعنی انك یانمه کیرمکه سنی منع ایتدیکمك
سببی زوکورتلك وفقیرلکدرکه انك قتنه کلمشدر یعنی اکا عارض اولان
فقردر دینجه بنده بو بیتی یازدم وقپوجیه ویردم که اول کریمه ایرشدیره
(شعر) اذا کان الکریم له حجاب * فما فضل الکریم علی اللئیم *
(اذا اسم شرط (خافض لشرط ومنصوب بجوابه سکون اوزره مبنی
محلا منصوب مفعول فیهدر جوابی اولان فما فضل جمله سنك (کان
فعل ناقص الکریم اسم مرفوعی (له کریمه عائد ضمیر ایله جار مع المجرور
ظرف مستقر مقدم خبر (حجاب مؤخر مبتدا جمله سی محلا منصوب
کان نك خبری کان نك اسمی وخبری جمله سی اذانك شرطی (حجاب
بونده مانع معناسنه در (فما فاء جزائیه (ما ماء موصول محلا مرفوع
مقدم خبر (فضل مؤخر مبتدا جمله سی اذانك جوابی (الکریم مضاف
الیهی (علی اللئیم فضله متعلق (لئیم دنی والحق معناسنه در
(محصول بیت) کریم کندو ایچون حجاب حاصلدر اولدیغی وقتده یعنی
کریمك کندو یه دخوله مانع حاجب ودربانی اولدیغی وقتده لئیم
اوزره کریمك فضلی ندر * بعد از زمانی برآمد ورقعهٔ را در آورد که
بر پشت وی نوشته که * زمانی یا حرف وحدت (برآمد کلدی دیمکدر

(درآورد کتوردی (پشت وی لامیه وی رقعه یه راجعدر (نوشته ماضیدن قسمدر یازمش دیمکدر (که حرف بیان (محصول ترکیب) برزماند نصکره دربان کلدی وکاغدی کتوردی که انك ارقه سنده یازمشکه (بیت) اذا کان الکریم قلیل مال* تستر بالحجاب عن الغریم* (اذا کان الکریم سابق کبی (قلیل لفظا منصوب خبریدر کان‌نك مال مضاف الیهی (تستر تفعل بابندن فعل مضارع فاعلی تحتنده کریمه راجعدر جمله سی اذانك جوابی (بالحجاب وعن الغریم ایکی سیده تستریه متعلق (محصول بیت) کریمك مالی ازا ولدیغی وقتده حجاب ایله غریمندن تسترایدر یعنی سائلین ووار دیندن کندوبی مختفی وممنوع قیلر (عروض) بو ایکی بیت عربی بحر وافردندر که اصلی درت کره مفاعلتن‌در اولا بر جزؤی حذف اولنوب مجزو قلنمشدر وصدر وابتدالرینه عصب طاری اولمشدر که عصب مفاعلتن‌دن حرف خامسی اسکانه دیرلر لام ساکن قلنوب مفاعلتن اولوب مفاعیلن لفظنه تبدیل اولنور حشولر سالم عروض وضربنه قطف طاری اولوب قطف فاصلهٔ صغرانك اخردن بر متحرك و بر ساکننی حذف و بر متحرکنی اسکانه دیرلر مفاعل قالوب فعولن لفظنه تبدیل اولنور بو یله اولنجه بر مصراعی مفاعیلن مفاعلتن فعولن اولوب وافر معصوب ومقطوف اولور* وهمراه رقعه صرهٔ پانصد دینار دروی باخود کفتم هرکز قصهٔ ازین غریبتر برمن نکذشته است این راتحفهٔ مجلس مأمون خواهم ساخت پیش وی رفتم کفت ازکجامی رسی ای اصمعی کفتم از پیش کریمترین کسی از احیای عرب پرسید که کیست کفتم مردی که مرا ازعلم ومال بهره ورساخته است* همراه بیله دیمکدر که همراه رقعه کاغد ایله بیله دیمکدر (صرهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل صره کیسه دیمکدر (پانصد بشیوز دیمکدر دروی صره ده (قصهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (نکذشته ماضی منفیدن قسمدر کچمامشدر دیمکدر (تحفهٔ مجلس مأمون لامیه‌لردر تحفه هدیه دیمکدر (خواهم ساخت ایلیسرم دیمکدر (وی ضمیر مأمونه راجعدر (ازکجا قندن (می رسی فعل مضارع مخاطب ایریشورسین دیمکدر (کریم ترین کسی بیانیه یا حرف وحدت (احیا فتح همزه ایله حیك جمعیدر

قبيله لردیمكدر (عربه اضافت بيانيه (كبست كيملر ديمكدر (مردی
یاحرف وحدت (كه حرف رابط صفت (مرا بنی دیمكدر (مال خود
بيانيه (بهره نصيب معناسنه‌در (ور ادات نسبت بهره ور نصيبلی
دیمكدر (ساخته ماضيدن قسمدر سين وتا ادات خبر ايلمشدر ديمكدر
(محصول تركيب) دخی كاغد ايله بيله بركيسه كه انده بشيوز التون وار
ايدی ارسال ايلدی كندی كنديمه دیدم هر بر وقت بوندن غريبرك
برقصه بنم اوزریمه واقع اولمشدر بونی مأمونك مجلسنه هديه ايليم
يعنی بوحكايه‌يی مأمونه نقل ايده‌يم مأمون قتنه كيتدم مأمون قتندن
اربشورسين يعنی نره‌دن كلورسين ای اصمعی ديدی بن ديدم عرب
قبيله لرندن بر كريمك كيسه‌ نك قتندن كلورم سؤال ايلديكه كيمدر
ديدم برآدم كه بنی كندو علمندن ومالندن نصيبلی ايلدی يعنی بنمه
جواب ايله بنی اسكات وملزم واحسانيله مغتنم ايلمشدر * وآن
رقعه وصرهٔ ويرا برزمين نهادم چون صرهٔ راديد رنك وی برآمد
وكفت اين بمهر خزانهٔ منست می خواهم كه انكس را طلب كنم كفتم
ای امير المؤمنين والله كه من شرم ميدارم كه بجهت بعضی كماشتكان
توخوفی بخاطر وی راه يابد * صرهٔ ويرا را ادات مفعول اضافت
لاميه (نهادم فعل ماضی متكلم وحده قودم ديمكدر چون حرف
تعليل (را ادات مفعول (بديد باء تأكيد ايله فعل ماضی مفرد (رنك وی
لاميه (برآمد بونده متغير اولدی ديمكدر اين صره‌يه اشارتدر (بمهر
خزانهٔ منست لاميه لردر (با حرف مصاحبت (كه حرف بيان (را
ادات مفعول (شرم ميدارم اوتانورم ديمكدر (كه حرف تعليل (با
حرف مصاحبت (جهت بونده سبب ديمكدر (كماشتكان الف نون
ادات جمع كاف هاء رسميدن مبدل (كماشته كاف عجمك ضميله تركيبه
مباشر ديد كلريدر (تو به اضافت لاميه (خوفی يا حرف وحدت
(بخاطر وی لاميه با حرف صله (راه يابد يول بوله (محصول تركيب)
وانك كاغدينی وصره‌سنی يره قودم چونكه صره‌يی كوردی رنكی
بوزلدی متغير اولدی وديدی بوصره بنم خزينه‌مك مهريله در
استرمكه اول كيسه‌يی طلب ايدم ديدم ای امير المؤمنين والله كه بن
اوتانورمكه سنك بعضی مباشرلريكك سببيله انك خاطرينه برخوف

يول بوله * مأمون يكى از خواص خود را كفت كه همراه اصمعى برو چون آن مرد را بينى بكوى امير المؤمنين ترا مى طلبد بى آنكه تفرقه بخاطر وى رسد * برو ياء تأكيد ايله كيت ديمكدر امر حاضردر (بينى باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب كورەسين ديمكدر (بكوى ياء تأكيد ايله امر حاضردر سويله ديمكدر (مى طلبد فعل مضارع استر ديمكدر (بى ادات سلب تفرقه تفعيل بابندن مصدردر تشويش معناسنه (محصول تركيب) مأمون خواصندن برينه ديديكه اصمعى ايله بيله كيت چون اول مردى كورەسين ديكه امير المؤمنين سنى استر اويله دكل كه انك خاطرينه تشويش ايريشه يعنى قورقتمق سزين دعوت ايله * چون آن مرد حاضر آمد مأمون باوى كفت تو آن شخص نيستى كه دى روز پيش ما آمدى واظهار فقر وفاقه كردى اين صره را بتو داديم تا صرف معاش خود كنى يك بيت شعر كه اصمعى پيش تو فرستاد آنرا بوى كفت والله كه در اظهار فقر وفاقه كه دى كردم بدروغ نكفتم ليكن نخواستم كه قاصد وى را باز كردانم مكر امير المؤمنين مرا باز كردانيد پس بفرمود تا هزار دينار بوى دادند * چون ادات تعليل (باوى باحرف صله وى مرده راجعدر (نيستى ياء خطاب ايله دكلمسين ديمكدر كه استفهامى متضمن (كه حرف رابط صفت (دى روز دونكى كون ديمكدر (پيش ما لاميه بزم قتمزه ديمكدر (آمدى فعل ماضى مفرد مخاطب كلدك ديمكدر (اظهار فقر مصدرك مفعولندر (فاقه فقره عطف تفسيريدر (كه حرف رابط صفت (تا حرف تعليل (دى دون (كردم ايلدم ديمكدر (دروغ يلان (نكفتم سويلمدم (ليكن ادات استدراك (نخواستم نون نافيه وواو رسميله فعل نفى ماضى متكلم وحده ديلمدم ديمكدر (قاصد وى را را ادات مفعول قاصد يك والچى معناسنه (وى اصمعى يه راجعدر اضافت لاميه (باز بونده كيرو ديمكدر (كردانم چويردم ديمكدر (مكر شايد معناسنه در (چنانكه انجلين كه (محصول تركيب) چونكه اول مرد كريم حاضر اولدى مأمون اكا ديدى سن اول شخص دكلمسين كه دونكى كون بزم قتمزه كلدك وفقر وفاقه اظهار ايلدك بو صره يى سكا ويردم تا كيم كندو معاشكه صرف ايليه سين بر بيت شعره كه اصمعى سنك قتكه ارسال ايلدى

اكا اول صره بى ويردك ديو تعريض ايدنجه اول مرد سخى ديدى
والله كمدون ايلديكم اظهار فقر وفاقه ده يلان سويلدم لكن ديلدم كه
انك قاصدينى كيرو چويرم يعنى قاصدينى بوش كوندرمك نفسمه كوج
كلدى اوله كه امير المؤمنين انك كبى بنى كيرو چويره يعنى بن قاصدى
نه كونا چويرمسه امير المؤمنين دخى بنى اويله چويره حاصلى ضمنا
احسان طلب ايلمكدر بويله اولنجه مأمون بيوردى تا كيم بيك التون
اكا ويرديلر شارحك بو محله ويرديكى معنايه نظر اولنميه زيرا مكر
لفظنك شايد معناسنه اولديغنى ادراك ايده ممش* اصمعى كفت اى
امير المؤمنين مرا نيز در بن عطا بوى ملحق كردان فرمود تا هزار
ويرا نيز تكميل كردند وآن مردرا از زمرهٔ نديمان خود كردانيدند*
(محصول تركيب) اصمعى ديدى اى امير المؤمنين بنى دخى بو عطاده
اكا ملحق ايله مأمون بيوردى تا اكا بيك التونى تكميل ايلديلر يعنى
النده اولان بشيوزى بيكه دولدرديلر واول مرد سخى بى كندو
نديملرى زمره سندن ايلدى (قطعه) كف صاحب كرم چون بى درم
ماند* ز نادارى شمر كردد ببندد* كف صاحب كرم لاميه وبيانيه
(كف ال ديمكدر (چون ادات تعليل (بى درم اقجه سز (ماند فعل
ماضى مفرد غائب قالدى ديمكدر (نادارى يا حرف مصدر (نادار
فقير ديمكدر (شمر ضم شين ايله فعل امر حاضر مفرد صاى ديمكدر
(محصول بيت) كرم صاحبنك الى چونكه اقچه سز قالدى فقيرلكندن
عد ايله اكر قپويى بغلرسه يعنى باب احسانى قپاديغى بخلندن ناشى
ظن ايلمه بلكه كمال فقرندندر ديو اعتقاد ايله* ولى در بستن مدخل
ازانست* كه هميان درم راسر ببندد* ولى ادات استدراك (بستن
مصدردر بغلمق معناسنه (مدخل ضم ميم ايله افعال بابندن اسم
فاعلدر بخيلده استعمال اولنور (كه حرف بيان (هميان درم بيانيه
هميان كيسه ديمكدر (را ادات تخصيص (محصول بيت) كريمك
حال وشانى مذكور كبى لكن بخيلك قپو قپامسى اندن ايچوندر كه
اقچه كيسه سنك باشنى باغلر يعنى ممسك جمع مال ايچون قپوسين
بند ايدر (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس محذوفدر كه عروض
وضربنه حذف كلوب بر مصراعى مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولمشدر

حكايت

(حکایت) حاتم را پرسیدند که هرگز از خود کریمتر دیدی گفت بلی روزی در خانهٔ غلامی یتیم فرود آمدم ووی ده سر گوسفند داشت فی الحال یك گوسفند بکشت وبپخت و پیش من آورد مرا قطعهٔ ازوی خوش آمد بخوردم وگفتم والله این بسی خوش بود آن غلام بیرون رفت ویك یك گوسفند رامی کشت وآن موضعی راپخت وپیش من آورد ومن ازان ناگاه نی * کریمتری یا حرف وحدت (دیدی فعل ماضی مفرد مخاطب استفهامی متضمن کوردکمی دیمکدر (بلی ادات تصدیق (روزی یا حرف وحدت (در حرف صله (خانهٔ غلامی یا حرف وحدت اضافت لامیه (یتیم غلامك صفتی (فرود آمدم ایندم دیمکدر (وی غلامه راجعدر (ده سر اون باش (گوسفند قیون (داشت فعل ماضی مفرد اثباتدن عبارتدر (فی الحال چابجق دیمکدر (بکشت باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد بونده بوغزلدی دیمکدر (بپخت باحرف تأکید بخت باء تجمیله فعل ماضی مفرد غائب بشوردی دیمکدر (پیش من بنم اوکیمه (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر (مرا بکا (قطعهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل برپارچه دیمکدر (وی گوسفنده راجعدر (بخوردم باء تأکیدایله فعل ماضی متکلم وحده ییدم دیمکدر (این قطعهیه اشارتدر (بسی چوق دیمکدر (خوش بود خوش اولور (آگاه نی خبیردکلم دیمکدر (محصول ترکیب) حاتمه سؤال ایلدیلرکه هیچ بروقت کندکدن کریمرك کوردکمی دیدی بلی کوردم برکون بریتیم غلامك اوینه ایندم یعنی مسافراولدم وآنك اون باش قیونی وارایدی فی الحال برقیون بوغزلدی وبشوردی وبنم اوکیمه کتوردی بکاآندن برپارچه سی خوش کلدی ییدم ودیدم والله بو چوق خوش اولور یعنی قیونك بو موضعی یك ایو اولور اول غلام طشره کیتدی وبربر قیونلری بوغزلدی واول موضعی یعنی بنم بکندیکم موضعی بشوردی وبنم اوکیمه کتوردی بن اندن خبیردکلم یعنی قیونلری بوغزلدیغندن آگاه دکل ایدم * چون بیرون آمدم که سوار شدم دیدم که بیرون خانه خون بسیار ریخته است پرسیدم که این چیست گفتند وی همه گوسفند آن خود راکشت وبرا ملامت کردم که چراچنین کردی گفت سبحان الله ترا چیزی خوش آمد که

من مالك آن باشم ودر آن بخیلی کنم این زشت سیرتی باشد درمیان عرب* (محصول ترکیب) چونکه خانه دن طشره کلدم که سوار اولمش کوردمکه اویك طشره سنه چوق قان دوکلمشدر سؤال ایلدم که بونه‌در دیدیلر اول بتون کندی قیونلرینی بوغزلدی بنده اول غلامه ملامت ایلدم که نیچون بو نجلین ایلدك غلام دیدی سبحان الله سکا برنسنه خوش کله که بن اکا مالك اولم وانده بخیللك ایدم بوعرب بیننده چرکین وفنا طبیعتلیلك اولور * پس حاتم را پرسیدند که تودر مقابلهٔ آن چه دادی کفت سه صد شتر سرخ موی و پانصد کوسفند کفتند پس توکریمتر باشی کفت هیهات وی هرچه داشت داد ومن ازانچه داشتم از بسیار اندکی بیش ندادم* پس بونده صکره دیمکدر (حاتم را را حرف صله (سه صد اوجیوز دیمکدر (شتر سرخ موی بیانیه (سرخ موی وصف ترکیبیدر قزل قللو دیمکدر بویله دوه عرب وعجم بیننده پك مقبولدر (پانصد بشیوز دیمکدر (باشی فعل مضارع مفرد مخاطب اولور سین دیمکدر (محصول ترکیب) بوندن صکره حاتمه سؤال ایلدیلر که سن انك مقابله سنده نه ویردك دیدی اوجیوز قزل قللی دوه وبشیوز قیون ویردم دیدیلر بویله اولنجه سن کریمرك اولورسین دیدی هیهات یعنی اوکرم قنده بنم کرمم قنده اول غلام نه سی وارایسه ویردی وبن مالك اولدیغم نسنه دن ازینی ویردم زیاده ویرمدم حاصل کلام اول مالك اولدیغنی بذل ایلدی بن مالك اولدیغمك اقلنی ویردم (قطعه) چون کدایی که نیم نان دارد* بتمامی دهد زخانهٔ خویش* چون حرف تعلیل (کدایی یا حرف وحدت برفقیر دیمکدر (نیم نانی یا حرف وحدت بردیلم اتمك دیمکدر (دارد اوله معناسنه‌در که اثباتدن کنایه‌در (بتمامی بالتمام دیمکدر (دهد ویره دیمکدر (خانهٔ خویش بیانیه (محصول بیت) چون برفقیرکه بردیلم اتمکی اوله بالتمام کندی خانه سندن ویره یعنی انی ضیافت وبذل واحسان ایلیه* بیشترزان بود که شاه جهان* بدهد نیمی ازخزانهٔ خویش* بیشتر با عربیله ادات تفضیل ایله زیاده‌رك دیمکدر (بدهد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد ویره دیمکدر (محصول بیت) فقیرك بردیلم اتمکی ضیافت ایتمسی

اندن

اندن زیاده‌رك اولور كه شاه جهان كندی خزینه‌سندن یاربسنی ویره حاصلی پادشاه نصف خزینه‌سین انعام واحسان ایتمه‌سندن فقیرك مالك اولدیغی یارم اتمكی ویرمسی احسن‌در وعند العقلا مقبولدر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر كه اصلی فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن مستفعلن ایدی اولا مجزو قیلنوب برجزئی حذف اولنمشدر وصدری سالم وابتدالره خبن طاری اولمشدر كه ایكنجی ساكنی حذف ایله فعلاتن اولمشدر حشولره دخی خبن كلوب سین دوشوب متفعلن اولوب مفاعلن لفظنه تبدیل قلنمشدر عروض وضربنه خبن دنصكره قصر دخی كلمشدر كه خبن ایله الف قصر ایله سبب خفیفك ساكنی حذف ومتحركی اسكان اولنمشدر فعلات اولور كه بر بیتی فاعلاتن مفاعلن فعلات فعلاتن مفاعلن فعلات اولوب خفیف مسدس مخبون مقصور اولور (حكایت) شاعری بتوقع فائدهٔ بدر خانهٔ معن زائده آمد چند روز آنجا بود مجال بار نیافت از باغبان وی التماس كرد كه چون معن بباغ درآید بركنار آب بنشیند مرا آگاه كن چون آن وقت رسید باغبان ویرا آگاه ساخت شاعر این بیت را برتخته پارهٔ نوشت وبآب داد * شاعری یا حرف وحدت (بتوقع فائدهٔ با حرف مصاحبت یا حرف وحدت همزه حرف توسل (توقع تفعل بابندن مصدردر امید معناسنه فائده‌یه اضافت مفعولنه‌در (بدر خانهٔ معن زائده با حرف صله اضافتلر لامیه قاعدهٔ اعجام اوزره ابن لفظی حذف اولنمشدر معن بن زائده اسخیای عربدن بركیمسه‌نك اسمیدر (مجال بار مصدرك مفعولنه‌در بار اجازت معناسنه‌در (باغبان وی لامیه باغبان باغجی دیمكدر (وی كر یعنی راجعدر (التماس بونده رجا معناسنه‌در (بباغ با حرف صله (آگاه كن خبر ایله دیمكدر (تخته پارهٔ یا حرف وحدت همزه توسل (محصول تركیب) برشاعر فائده امیدیله معن بن زائده‌نك خانه‌سی قپوسنه كلدی برقاج كون اول محلده اولدی یعنی قپوسی اطرافنده طولاندی اجازته مجال بوله مدی حاصلی معنك خانه‌سنه كیرمكه طریق بوله مدی معنك باغجیسندن التماس ایلدیكه چونكه معن باغه كله وصویك كنارینه اوتوره بكا خبر ویر چونكه اول وقت ایرشدی یعنی معن باغده صو كنارنده اوتوردی باغبان

شاعره خبر ویردی شاعر بو بیتی بر تخته پارەسنه یازدی وصو یه ویردی یعنی صویك اقندیسنه صالی ویردی (شعر) ایاجود معن ناج معنا بحاجتی * فمالی الی معن سواك شفیع * ایا حرف ندا جود لفظا منصوب مفعولیدر مقدر ادعونك (معن جودك مضاف الیهی (ناج امر حاضر مفرد در مفاعله بابندن ناجی یناجی مناجاة دن ناج کلور سرا سویلکه دیرلر (معنا مفعول صریحی (بحاجتی باحرف صله یاحرف متکلم حاجت مفعول غیرصریحیدر (فما مانافیه (لی یاء متکلم ایله ظرف مستقر مقدم خبر (الی معن ظرف مستقره متعلق (سواك مبتدا غیر معناسنه کاف خطاب مضاف الیهی (شفیع خبری مبتدا وخبر جملەسی مانك مؤخر اسمی (محصول بیت) ای معنك جودی سن معنه خفیة حاجتمی سویله بنم ایچون سندن غیری شفیع اولمدی شاعر معنك سخاسنی برشخص معین منزلنده تنزیل ایدوب دیرکه ای جود بنم سندن غیری شفاعتچم یوقدر بنم حاجت ومقصودیمی معنه سن سویله (عروض) بو بیت بحر طویلدندر که اصلی فعولن مفاعیلن فعولن مفاعیلن ایدی صدر وابتداسی سالم عروض مقبوض قبض که بشنجی ساکنی حذف اولوب مفاعلن اولمشدر ضرب محذوف حذف آخردن سبب خفیفی اسقاط مفاعی قالوب فعولن یرینه کلمشدر بو یله اولنجه وزنی فعولن مفاعیلن فعولن مفاعلن فعولن مفاعیلن فعولن فعولن اولوب طویل مقبوض محذوف اولور * چو تخته پاره پیش معن رسید بفرمود تا آنرا بکرفتند چون آنرا بخواند شاعر راطلبید ده بدره زر بوی دادوآن تخته پاره رادر زیر بساط خود نهادروز دوم آن چوپرا اززیر بساط بیرون کرد وبخواند شاعر را طلبید وصد هزار درم دیکر بوی دادود ر روز سوم بهمین دستور عمل کرد شاعر بترسید که مبادا پشیمان شود وداده را بستاند بکریخت * پیش معن لامیه (بخواند باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد اوقودی دیمکدر (طلبید ده بو یله استدی دیمکدر (ده بدره اون بدره دیمکدر که بدره اون بیکه اطلاق اولنور (بوی باحرف صله وی شاعره راجعدر (چوب بونده اول تخته پارەدن عبارتدر (زیر بساط بیانیه زیر آلت معناسنەدر بساط دوشمه دیمکدر یعنی مندر (بیرون کرد چیقاردی (بهمین باحرف

مصاحبت (همين هم ايله اين دن مركبـدر بنه بو ديمك اولور (دستور قاعده معناسنه (بترسيد باء تأكيدايله فعل ماضى مفرد غائب قورقدى ديمكدر (مبادا اولميه ديمكدر وداده را و برديكنى (بستاند آله ديمكدر فعل مضارع مفرد غائب (بكريخت باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد قاچدى ديمكدر (محصول تركيب) چونكه تخته پاره معنك اوكنه ايرشدى بيوردى تاكيم انى آله لر چونكه اول بيتى اوقودى شاعرى استدى واون كره اون بيك آلتون شاعره ويردى واول تخته پاره يى كندو منديلى آلتنه قودى وايكنجى كونى اول تختهيى منديل آلتندن چيقاردى واوقودى وشاعرى استدى يوز بيك درهم دخى ويردى اوچنجى كون ينه اول قاعده ايله عمل ايلدى يعنى ينه چيقاردى اوقودى واحسان ايلدى شاعر قورقديكه اوليه كه پشيمان اوله ده ويرديكنى آله و بوخوفدن ناشى قاچدى * چون روز چهارم باز آن چوب پاره را بيرون كرد وشاعر را طلبيد ونيافت فرمود كه در ذمهٔ كرم من واجب بود كه ويرا چندان عطا دهم كه در خزينهٔ من يك دينار ودرم نماند اما ويرا حوصله آن نبود * باز ينه ديمكدر (راادات مفعول (نيافت بوله مدى ديمكدر (حوصله معده ديمكدر بو يله يرلرده قلبك عدم تحملندن عبارتدر تورکیجه ايچنه صغشمدى ديرلر (محصول تركيب) چونكه دردنجى كون اولدى ينه اول تخته پاره يى چيقاردى وشاعرى استدى و بولامدى بيورديكه بنم كرم ذمتمده واجب ايديكه اكا اول قدر عطا ويرم كه بنم خزينه مده برآلتون براقچه قالميه اما انده اول حوصله اولمدى يعنى بوقدر انعامى كوكلى آلمدى وتحمل ايده مدى (قطعه)

كيست اهل كرم انكس كه چو سائل بدرش * آورد آن قدر اميد كه دردل كنجد * كيست كيدر ديمكدر (اهل كرم بيانيه (چو حرف تعليل (بدرش باحرف صله شين ضمير اهل كرمه راجعدر اهل كرمك قپوسنه ديمكدر (آورد الف ممدوده وفتح را ايله فعل مضارع مفرد غائب كتوره ديمكدر آوريدندن يا اوردندن زيرا مصدر دالينك ماقبلنده را اولسه حذف دن صكره رامفتوح قالنور (كه حرف رابط صفت (در حرف ظرف (كنجد فعل مضارع مفرد غائب صغه ديمكدر كنجيدندن (محصول بيت) بو بيتده سؤال وجواب صنعتى واركه

کندوکندو یه سؤال ایدوب اهل کرم کیمدر دیر وینه کندو جواب ویرر که اول کیمسه درکه چونکه سائل اهل کرمك قپوسنه اول قدر امید کتوره که کوکلنه ضیغه یعنی حوصله سی آلدیغی قدر احسان مأمول ایلیوب قپوسنه کله * بکشاید کف احسان و بخشد چندان * که نه درحوصلهٔ همت سائل کنجد * بکشاید باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب اچه دیمکدر (کشایدن دن یاکشودن دن زیرا مصدر دالی واو یده واو الف ویایه تعویض اولنور اما کشادن دن مشتق اولماز (کف احسان بیانیه کف ال دیمکدر (بخشد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد بخشیدن دن بغشلر دیمکدر (که حرف رابط (نه حرف نفی کنجد مضروف (حوصلهٔ همت مجازا بیانیه (همت سائل لامیه (محصول بیت) سائل امید احسان ایدنجه اهل کرم احسانالینی آچه واول قدر بغشلیه که سائلك همتی حوصله سنه صغمیه حاصلی سائل اول کرمه اینانمیوب کوکلی المیه (عروض) بوقطعه هزج مخبون الاجزادر عروض وضربنه حذف دخی کلوب فاعلا تن فعلا تن فعلا تن فعلن اولور (حکایت) اعرابی بتهنیت قدوم کریمی از رؤسای عرب را قصیدهٔ کفت و بروی خواند ودراخر کفت * (بتهنیت قدوم کریمی باحرف صله یاحرف وحدت اضافتلر لامیه (رؤسا رانك ضمی وهمزه نك فتحیله فصحا وزننده رئیسك جمیدر (عربه اضافت بیانیه (راحرف تخصیص (قصیدهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توسل (محصول ترکیب) براعرابی عرب رئیسلرندن برکریمك قدومی تهنیه سنه یعنی تبریکه برقصیده سویلدی وکریمه اوقودی واخرنده دیدی (شعر) امددالی یدا تعود بطنها * بذل النوال وظهرها التقبیلا * امدد امر حاضر مفرد اوزات دیمکدر (الی جلار مع المجرور امدده متعلق بکا دیمکدر (یدا مفعول صریح امدد (تعود تفعل بابندن فعل ماضی عادت ایلدی دیمکدر (بطن فاعلی (ها ضمیر موءنث یده راجعدر بطنك مضاف الیهی (بذل منصوب مفعول به صریح (تعود النوال بذلك مضاف الیهی (نوال انعام وکرم معناسنه در (ظهرها بطنهایه معطوف (التقبیلا الف شعبه تقبیل تفعیل بابندن مصدردر او پمك معناسنه و بذل اوزره

معطوف

معطوف كه حرف واحد ايله عامل واحدك معمولينى اوزره عطف قيلمشدر (محصول بيت) سن بكا بر ال اوزات كه انك بطنى يعنى ايچى انعام واحسان بذلنه وارقه سى اوبلكه عادت ايتمشدر يعنى بنم جانمه بو اوصاف ايله موصوف اولان الى اوزات ديو ضمنى طلب احسان ايدر (عروض) بو بيت بحر كامل مسدسدركه صدر وابتداسنه اضمار كلوب تا ساكن قيلنوب متفاعلن اولوب مستفعلن لفظنه تبديل اولنمشدر حشولر سالم عروض سالم ضربنه اضماردن ماعدا قطع دخى كلمشدر قطع آخرده اولان وتدك ساكننى اسقاط متحركنى اسكانه ديرلر مفعولن اولوب تقطيعى امددالى مستفعلن يداتصو متفاعلن ودبطلا ها متفاعلن بذل التوا متفاعلن نه و تظهرها متفاعلن تقبيلا مفعولن اولوب كامل مسدس مضمر مقطوع اولور * يعنى دراز كن بسوى من دستى را كه كف وى عادت كرده است ببخشش زر ومال وپشت او بتقبيل اهل حاجت وسؤال * يعنى ملا جامى بو بيتى ترجمه ايدوب ديوركه (دراز كن اوزات (بسوى من با حرف صله اضافت لاميه بنم جانبمه ديمكدر (دستى يا حرف تنكير (را ادات مفعول (كف وى لاميه انك آوجى ديمكدر (كرده است ايتمشدر ديمكدر (ببخشش زر با حرف صله ياخود مصاحبت (بخشش اسم مصدردر زيرا ماقبلى مكسور شين علامت مصدر اولديغى بيان اولنمشدى اضافت مفعولنه (پشت او لاميه انك ارقه سى ديمكدر (بتقبيل با حرف صله يا مصاحبت (اهل حاجت اضافت مصدرك مفعولنه در (سؤال حاجت اوزره معطوف (محصول تركيب) شاعر بيت ايله مراد ايدر بنم جانبمه شول الى اوزات كه انك آيه سى التون ومال ويرمكه عادت ياويرمك ايله عادت ايدنمشدر وانك ارقه سنى اهل حاجت وسؤاله اوپولمكه ويا اوپولمك ايله عادتلنمشدر * آن كريم دست بسوى وى دراز كرد چون ببوسيد بروجه طيب كفت دو بهاى لب تو دست مرا بخراشيد اعرابى كفت پنجه شير زيانرا از خار درشت خار پشت چه زيان * سوى وى لاميه با حرف صله (دراز كرد اوزاتدى ديمكدر (ببوسيد باء تأكيد ايله اوپدى ديمكدر فاعلى تحتنده اعرابى يه راجعدر (بروجه طيب لطيفه طريقيله ديمكدن كنايه در بعض نسخه ده كريملك

كلامی كه موبهای لب تودست مرا بخراشيد مصراع ايلمشلر
وحقيقت رمل مخبون وزنيله موزوندر اما جوابی موزون اولمديغندن
ظلم بوكه موزون تصادف ايلمشيدر هرتقديرعباره جامينك ابسيه ده
شاعرطرفندن موزونه موزون جواب ويرملك احسن در (موبهای
اب تو لاميه لر هر يا ادات جمع سنك دوداغك قيللری ديمكدر
(دست مراده لاميه بنم اليمی (بخراشيد باء تأكيد ايله فعل ماضی
مفرد غائب طرملادی ديمكدر (پنجهٔ شيرژيان لاميه شيرژيان دارلمش
اوسلانه ديرلر (را ادات صله (خار ديكن ديمكدر (درشت قتی ديمكدر
يعنی سرت (خار پشت كرپی ديد كلری جنور در اضافتلر بيانيه
ولاميه (زيان ضرر معناسنه در (محصول تركيب) اوله كريم الينی
انك جانبينه اوزاندی چونكه اعرابی اوپدی لطيفه طريقيله كريم
ديدی سنك دوداغك قيللری بنم اليمی طرملادی اعرابی ديدی دارغين
ارسلانك پنجه سنه كرپينك سرت ديكندن نه ضرر* آن كريم راين
كلمه بسيارخوش آمد كفت اين كلمه پيش مرا ازان قصيده خوشترست
بفرمود تاو برادر برابرقصيده ده هزار درم دادند ودر برابرآن كلمه سه
هزاردرم* كريم را ادات صله (بسيارچوق ديمكدر (خوش آمدخوش
كلدی (پيش من بنم قتمده (ازان قصيده اول قصيده دن (خوشترست
خوشترکدر (تاحرف تعليل (ويرا اعرابی يه (برابرقارشو معناسنه در كه
عربجه مقابله ديرلر (قصيده يه اضافتی لاميه (محصول تركيب) اول
كريمه بوكلمه چوق خوش كلدی وديدی كه بوكلمه بنم قتمده اوقصيده دن
خوشترکدر بيوردی تا كيم اكا قصيده مقابله سنده بيك درم ويرديلر
واول كلمه مقابله سنده اوج بيك درم ويرديلر (قطعه) آنرا كه
بمدحت زفلك سر كذرانند* چون نيست سخندان بود ازجمله فروتر*
آنرا كه انكس را كه تقديرنده در اول كيمسه نك كه ديمكدر (بمدحت
با حرف مصاحبت (مدحت نشديت وزنی اوزره مدح معناسنه در
(كذرانند فعل مضارع متعدی كچوررلر ديمكدر (سر مفعولی فاعلی
محذوف عالمان يا شاعراندر (چون حرف تعليل (نيست دكلدر
ديمكدر (سخندان وصف تركيبی سوز بيليجی ديمكدر (فروتر اشق
ديمكدر (محصول بيت) اول كيمسه نك كه مدح ايله شاعرلر باغنی

فلکدن کچورزلر یعنی مدحنده اطرا و مبالغه ایدرلر ووصف بلیغ ایلرلر چونکه سخندان دکلدر جمله سندن الحق اولور یعنی انلرک وصف ومدحلرینی بیلیوب قدر ینه رعایت ایتمزسه فلکده اولنلرک جمله سندن دنی در * دانی که سخندان که بود آنکه بداند * بدرا زنکو بازنکو رازنکوتر * دانی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن بیلورمیسین دیمکدر (که حرف بیان که کیم دیمکدر (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (آنکه انکس که تقدیرنده اول کیمسه که دیمکدر (بداند باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب بیله یعنی فرق ایده دیمکدر (بدرا مفعولی باز دخی دیمکدر (محصول بیت) بیلور میسین که سخندان کیم اولور یعنی سخندان کیم اولدیغنی بیلورمیسین اول کیمسه درکه کوتی یی ایودن دخی ایویی ایورکدن فرق ایده حاصلی هر سخنک مراتب کمالنی فرق ایدوب اکا کوره رعایت ایده (عروض) بوقطعه بحرهزجدندر که صدر وابتدا اخرب حشو اول وثانیلر مکفوف عروض وضرب محذوف بویله اولنجه برمصراعی مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن اولوب هزج اخرب مکفوف محذوف اولور * روضهٔ پنجم در تقریر حال بلبلان چمن عشق ومحبت وحرقت بال پروانکان انجمن شوق ومودت * پنجم بشنجی دیمکدر (در حرف ظرف (تقریر حال بلبلان چمن عشق مجازا لامیه لردر (تقریر مصدر در تفعیل بابندن بونده نقل وحکایه معناسنه (حال معروف (بلبلان الف نون ادات جمع (بلبل معروف (چمن معلوم (عشق کذلک (محبت عشق اوزره معطوف (حرقت بال پروانکان انجمن شوق مجازا لامیه لردر حرقت یانمق معناسنه (بال قنات دیمکدر (پروانکان الف نون ادات جمع کاف هاء رسمیدن مبدل پروانه معروف (انجمن جمعیته دیرلر (شوق معروف (مودت محبت معناسنه شوق اوزره معطوف بونده اولان تشبیهات کثیره دخی اهلنک معلومی ازجمله عشق ومحبتی کمال وسعت وزینتده چمنه تشبیه ایلمش وعشاقی فرط عشقدن ناشی فریاد وفغان ایتمده بلبله بکزتمش وینه شوق ومودتی کفت وکونک کثرتنده انجمنه مشابه قیلمش وکمال حرقتده عشاقی پروانه دیمش ودست وپا یانمغله کشی عملدن قالدیغی ایچون باللکز

پروبالنی یاقش (مجموع ترکیب) یشنجی روضه عشق ومحبت چمنلك بلبلرینك حالنی تقریر وشوق ومودت جمنك پروانه لرینك قنادینك یانمه سی بیاننده در حاصلی اهل عشقك فریاد وفغانی وانلرك قولی قنادی یانوب عملدن کسیلوب واله وحیران اولملری بیاننده در
*ازمقتبسات مشکوة نبوت این حدیث که من عشق وعف وکتم فمات مات شهیدا یعنی هرکه در جاذبهٔ عشق آویزد وبا لطایف عشق امیزد ودران طریقهٔ عفت وکتمان پیش کیرد چون بمیرد شهید میرد وشرط عفت وکتمان از برای آنست که چون بمیل طبع وهوای نفس آلوده باشد ودر وصول بآن وسایط توسل جویند واظهار کنند ازقبیل شهوات نفس حیوانیست نه ازفضائل روح انسانی *مقتبسات افتعال بابندن اسم فاعلدر جمع مؤنث (اقتباس برکیمسه نك موقدندن شعله المق وآتشندن آتش المق وکسب نور ایلمك بونده مجازا معنای اخیر مراددر ومقدم خبر مابعدینه اضافت مفعولنه در (مشکوة قندیل مضاف الیه در (نبوته اضافت مجازا بیانیه سین وتا ادات خبر (این حدیث مبتدا (که حرف بیان (من اسم موصول ومبتدا (عشق فعل ماضی تحتنده فاعلی منه راجعدر جمله سی منك صله سی (عف فعل ماضی مفرد غائب ضرب بابنك مضاعفندن عفت ایلدی یعنی صلاح وپرهیز ایلدی دیمکدر (کتم فعل ماضی مفرد غائب عشق یاعف اوزره معطوف اظهار ایلمدی (فمات فاء تعقیبیه ایله فعل ماضی نصر بابنك اجوف واویسندن سابق ماضیلر اوزره معطوفدر اولدی دیمکدر (مات سابق کبی فاعلی تحتنده منه راجع جمله سی خبر مبتدا (شهیدا مات نك فاعلندن حالدر (هرکه هرکیمسه که دیمکدر (جاذبه چکیجی معناسنه (عشقه اضافت لامیه (آویزد فعل مضارع مفرد غائب آویزیدندن یا آویختن دن زیرا مصدر ثانی خائی ده تا داله قلب اولندقدن صکره خا زایه قلب اولنور تعلق ایده دیمکدر (با حرف مصاحبت (لطایفه عشق لامیه لطایف لطیفك جمعیدر (آمیزد صیغه بله آویزه کبی قریشه دیمکدر (آن عشقه اشارتدر (طریقهٔ عفت بیانیه (پیش کیرد بحسب اللغه اوکینه طوته دیمکدر اما بو یله یرلرده عادت ایدینه دیمکدر (چون ادات تعلیل (بمیرد باء

تأکید

تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائبدر مريدندن ياعلي خلاف قياس
مريدندن (شرط عفت لاميه (از براى ادات تعليل (كه حرف بيان
(چون ادات تعليل (بميل باحرف مصاحبت (طبعه اضافت لاميه
(هواى نفس ديه بوله هوا ارزو معناسنه در (آلوده بولشمش ديمكدر
(با آن باحرف صله آن عشقه اشارتدر (وسايط واسطه نك جمعيدر
مراد هوا وهوسدر (توسل تفعل بابندن مصدردر انتساب معناسنه
(جويند فعل مضارع جمع غائب طلب ايدرلر ديمكدر (واظهار كنند
آشكاره ايدرلر (قبيل جنس ومقوله معناسنه در (شهوات نفس حيوانى
لاميه وبيانيه شهوات شهوتك جمعيدر (يا حرف نسبت سين وتا
ادات خبر (نه حرف نفى (فضائل روح انسانى لاميه وبيانيه فضائل
فضيلتك جمعيدر (يا حرف نسبت ادات خبر مقدردر (محصول تركيب)
مشكوة نبوت مقتبسلرندندر بو حديث يعنى نور الانوار اولان حضرت
محمد صلى الله تعالى عليه وسلمدن افاضه نور ايدن اصحاب كرين
رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضرتلرندن مرويدر بو حديث
شريف كه شول كيمسه كه عاشق اوله وعفت وپرهيز وصلاح اوزره اوله
وكتم وستر ايليوب اظهار ايليه وبو حال اوزره وفات ايليه شهيد
اولدى يعنى حالده اولور بو حديث شريف ايدوم مراد ايدر هر كيمسه كه
مقناطيس آساچكيجى اولان عشقك جاذبه سنه تعلق ايدر وعشقك
لطايفيله قريشوب اختلاط ايليه واول عشقده عفت وكتمان يولنى
عادت ايدينه حاصل كلام كمال پرهيز اوزره اولوب آه وافغان وشكايت
ايچيوب كتم عشق ايليه چونكه اوله شهيد اوله عفت وكتمانك شرط
اولمسى اندن ايچوندركه چونكه طبيعتك ميلى وهواى نفس سببيله
بولشمش اوله حاصلى ارايه خلاف شرع حركت كبيره وصوابده
اول واسطه لره امتثال وانتساب ايليه واظهار ايليه نفس حيوانينك
استكلرى مقوله سندن در روح انسانى فضيلتلرندن دكلدر بونده
عشقك مراتب ثلثه سنه اشارت واردر زيرا اول دماغ انسانده
حاصل اولان حرارت اكر قلبى ماسواى محبوبدن بالكليه اعراض
ايتديروب دائما ذكر وفكرى اول اولورسه آكا عشق حقيقى ديرلر
اكر غرض وعوضدن خالى اوله رق كندى كبى بر مخلوقه افكنده

ایدوب بنه ذکر وفکری اول محبوب اولورسه اکا عشق مجازی دیرلر که اول المجاز قنطرة الحقیقة دیدکلری درکه بالآخره حقیقته واصل اولور زیرا اول محبوب بر واسطه در فالقدیفی کبی محبوب حقیقی یه منتهی اولنور واکر اول عوض غرضله اولورسه اکا ظرفای عجم عشقباز دیرلر ترکیجه غلامباره وزنباره ومحبوب دوست وزن دوست دیدکلریدر که حرمان وندامتدن وعذاب وعقابدن غیری نتیجه ویرمز (قطعه) آن عشق را که منقبت خاص آدمیست * هرجا که هست عفت وسترازلوازمست * عشق راراادات تخصیص (که حرف رابط صفت (منقبت مصدر میمیدر خصلت معناسنده استعمال اولنور (خاصه اضافت بیانیه خاصك آدمه لامیه (یاحرف نسبت (لوازم لازمك جمعیدر (محصول بیت) اول عشقك که انسانك خاص اولان خصلتی در هر یرده که اوله یعنی نرده اولورسه اولسون بنی آدمه مخصوص اولان خصلت عشقك عفت وستر لوازمندندر * عشقی که هست شهوت طبع وهوای نفس * خاصیت طباع سباع وبهایمست * عشق یاحرف تنکیر (هست ادات خبردرکه هوای نفسه مقید اولور (شهوت طبع لامیه (هوای نفسده بویله (خاصیت طباع سباعده بویله خاصیت خاصه معناسنه در (طباع طانك کسریله طبیعتك جمعیدر (سباع سینك کسریله سبنك فتحی وبانك ضمیله اولان سبعك جمعیدر یرتیجی حیوانه دیرلر (بهایم سباعه معطوف بهیمه نك جمعیدر نطقه قادر اولمیان حیوانه دیرلر عطف تفسیریدر (محصول بیت) شول عشق که طبعك استکی ونفسك ارزو ومیلی سببیله در بویله اولان عشق جانوار ووحوشك طبیعتلرینك خاصه سیدر (عروض) بوقطعه بحر مضارعدندر که صدر وابتدا اخرب حشولر جمله مکفوف عروض وضرب مقصور برمصراعی مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولوب مضارع اخرب مکفوف مقصور اولور (حکایت) میان دو خرد مند سخن عشق میرفت یکی کفت خاصیت عشق همیشه بلاوربخست وعاشق همه وقت محنت کش وبلاسنج دیکری کفت خاموش باش همانا که توهرکز آشتی بعد از جنك ندیده وچاشنی وصال بعد ازفراق نچشیده هیچکس در عالم ازصافی دلان عشق

پیشه لطیف ترنیست وازگران جانان دور ازین اندیشه کثیف ترنی*
میان دوخرد مند لامیه ایکی عاقلك بیننده دیمکدر (سخن عشق
بیانیه عشق سوزی دیمکدر (میرفت می ادات حکایهٔ ماضی کیدردی
دیمکدر یعنی واقع اولوردی دیمکدر (یکی بری دیمکدر (خاصیت عشق
لامیه (همیشه دائما دیمکدر (رنج مشقت دیمکدر (محنت کش
وصف ترکیبیدر زحمت چکیجی دیمکدر (بلاسنج وصف ترکیبیدر
بحسب اللغه بلا طارتیجی دیمکدر اما استعمالده کمال محنتدن عبارتدر
(خاموش باش سکوت ایله یعنی صوص دیمکدر (همانا که بکرزکه
معناسنه در (هرکز هیچ بر وقت آشتی الف ممدوده ایله بارشمق معناسنه در
(ندیدهٔ یا حرف خطاب همزه حرف توسل کورمش سین دیمکدر
(چاشنی لذت دیمکدر وصاله اضافت بیانیه یا لامیه (فراق ایریلق
دیمکدر (نچشیدهٔ یا حرف خطاب همزه حرف توسل طاتمامش سین
دیمکدر هیچ کس هیچ کیمسه دیمکدر (صافی دلان عشق پیشه موصوفك
صفته اضافتیدر صافی دل وصف ترکیبیدر نظر یف معناسنه الف
نون ادات جمع عشق پیشده وصف ترکیبیدر (کران جانان دور
موصوفك صفتنه کران جان وصف ترکیبیدر زاهد ریا کار ده
مستعملدرکه ترکجه قبا صوفی دیرلر الف نون ادات جمع (کثیف
غلیظ معناسنه در (نی حرف نفی ادات خبر قاعدهٔ سجع اوزره مقدردر
(محصول ترکیب) ایکی عاقلك بیننده عشق سوزی واقع اولوردی یعنی
فن عشقده عشقك حقیقتندن مباحثه اولوردی بری دیدی عشقك
خاصه سی دائما بلا ومشقتدر وعاشق هر وقت محنت چکیجی ومبتلای
محنتدر اول بری دیدی صوص بکزرکه سن اصلا جنکدن صکره
صلحی یعنی بوزوشدقدن صکره بارشمه یی کورمش سین
وایریلقدن صکره وصلت چاشنیسنی طاتمش سین هیچ کیمسه عالمده
عشق صنعتلی اولان ظرفادن الطیفرك یوقدر و بو اندیشه دن دور
اولان ثقلادن غلیظرك یوقدر (قطعه) پرتوشاهد عشقست جمال
دل مرد* کی کند میل جمال انکه بدل نیست جمیل* پرتوشاهد
عشق لامیه و بیانیه پرتو شعله دیمکدر شاهد محبوب معناسنه در
(جمال دل مرد لامیه لردر جمال کوزللك معناسنه (کی نحن (کند ایلر

(میل جمال مصدرک مفعولنه‌در (آنکه انکس که تقـدیرنده‌در (بدل یا حرف ظرف (نیست دکادر دیمکدر (جمیل کوزل معنـاسنه‌در (محصول بیت) شاهد عشقک شعله‌سیدر آدمک کوکلنک کوزللکی یعنی عشق دلر یاسببیله انسانک کوکلی پرنور اولور جماله قچن میل ایدر اول کیسه که کوکلنـده کوزلک یوقدر یعنی روشن دل واهل حال اولوب کوکلی کوزل اولمین جمـاله میل ایتمز * کر برین قاعده حجت طلبد نادانی * حجتم بس بود الجنس الی الجنس یمیل * کر حرف شرط (برین قاعده بوقاعده اوزره دیمکدر (حجت دلیل معنـاسنه‌در (طلبد فعل مضارع مفرد غائب استرسه دیمکدر (نادانی یا حرف وحـدت برجاهل دیمکدر (حجتم دلیلم دیمکدر مصدر فاعلنه مضاف (بس بود یتر دیمکدر (الجنس مبتدا (الی الجنس مؤخر یمیل به متعلق (ویمیـل فعل مضارع مفرد غائب میل ایدر دیمکدر فاعلیله جمله‌سی مبتدانک خبری (محصول بیت) اکر بو قاعـده اوزره یعنی پرتو عشق شعله باش اولنجـه وکوکلنده کوزلک اولمین جماله میـل ومحبت ایتمدیکی قضیه اوزره دلیل استرسه برجاهل دلیلم الجنس الی الجنس یمیل کلامی کافیدر یعنی جنس جنسه میـل ایدر ظریف ظریفـه عارف عارفه عالم عالمه عاشق عاشقه صوفی صوفیه زاهد زاهده چرکین چرکینـه کوزل کوزله بویله اولنجه عاشقک کوکلی کوزل اولمسه کوزله میـل ایتمزدی (عروض) بوقطعه بحر رملدندر که صدر وابتدالرندن ماعدا مخبون عروض وضرب مخبون ومقصور برمصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعـلات اولوب رمل مخبون مقصور اولور (حکایت) وقتی صدیق اکبر رضی الله عنه در ایام خلافت خود در کوجهای مدینه می کشت وبردر خانه خانه می کذشت ناکاه بخانهٔ رسید وازان آواز کریه شـنید که زنی بیتی می خواند واز دیده سرشک کرم می راند مضمون بیت آنکه * وقتی یا حرف وحدت بروقت دیمکدر (صدیق اکبر یارغار حضرت رسول ابو بکر رضی الله عنه‌در وجه تسمیـه خبر معراجی اولا بلاتوقف تصدیق ایتـدیکیچوندر (درایام خلافت خود لامیه و بیانیه کندی خلافتی زماننده دیمکدر (کوجهای مدینه لامیه (کوچه سوقاق دیمکدر ها ادات جمـع (می ادات حکایه (کشت

كاف عجمیك فتحیله فعل ماضی طولانوردی دیمکدر (بودر خانه خانه اولرك قپوسی اوزره دیمکدر شارح واقف اولمامش (می کذشت کجردی دیمکدر (ناکاه انسزین (بخانهٔ باحرف صله همزه حرف توسل براوه دیمکدر (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (وازان خانه اول اودن (کریه اغلمه معناسنه در (شنید فعل ماضی مفرد غائب اشتدی دیمکدر (که حرف بیان (زنی یاحرف وحدت برقری دیمکدر (بیتی یا حرف وحدت (می ادات حکایه (خواند سکون نون ایله فعل ماضی مفرد غائب اوقوردی دیمکدر (سیرشك کرم بیانیه سیرشك کوز یاشی معناسنه در سینك وراتك کسره لریله (کرم کاف عجمك فتحیله صیجق دیمکدر (میراندمی خواند کبی سوررردی دیمکسدر لکن بونده رعایت سجع ایچون میریخت برینه کلمشدر که دوکردی دیمکدر (مضمون بیت لامیه انکه آنست که تقدیرنده در (محصول ترکیب) بر وقت صدیق اکبر رضی الله عنه کندونك خلافتی زماننده مدینه نك سوقاقلرینی دولانوردی وکزردی وخانه خانه قپولری اوزره کجردی یعنی شهری حفظ وحمایت ایدردی انسزین براوه ایرشدیکه اول اودن اغلمه آوازی اشتدی وبر خاتون بر بیت اوقوردی وکوزدن صیجاق کوز یاشی دوکردی مضمون بیت اولدرکه (رباعی) ای طلعت تو بخوبی از ماه فزون * پیش مه طلعت تو خورشید زبون * ای حرف ندا منادی محذوفدر ای که دیمکدر (طلعت تو لامیه سنك طلعتك دیمکدر طلعت وجه معناسنه در (بخوبی باحرف ظرف یاحرف مصدر کوزللکده دیمکدر (فزون افزوندن مخففدر زیاده وارتق معناسنه (پیش مه طلعت تو لامیه لردر مه طلعت وصف ترکیبیدر آی چهره لی دیمکدر (خورشید کونش دیمکدر (زبون عاجز دیمکدر (محصول بیت) ای محبوب سنك وجهك کوزللکده آیدن زیاده سنك مه طلعتك قتنده کونش عاجز یعنی اندنده حسنك ممتاز * زان پیش که دایه برلبم شیر نهاد * برباد لب لعل تو می خوردم خون * زان پیش که ان مقدم که دیمکدر (دایه معروف (برلبم بنم دوداغیمه (شیر سوت (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر یعنی ویردی (بر حرف مصاحبت (باد لب لعل تو

لامیه و بیانیه ولامیه سنك لعل كبی اولان دوداغكك ذكری ایله دیمكدر
(می ادات حكایه (خوردم فعل مضارع متكلم وحده ایچر ایدم
دیمكدر زیرا خوردن ییكله ایچمك بیننده مشتركدر (خون قان
معناسنه در (محصول بیت) اندن مقدم كه دایه بنم اغزیمه سوت
قودی یعنی بكا دایهم سوت ویرمزدن مقدم سنك لعل كبی اولان لبك
ذكریله قان ایچردم حاصلی تاازلدن برو عشقكله مبتلای آه وفغان
اولمشمدر دیو بومضمونی سویلر واغلردی (عروض) بو رباعی
شجرهٔ اخرب اوزانندندر صدر وابتدا اخرب حشولر مقبوض حشو
ثانیلر مكفوف عروض وضرب اهتم اهتم آخرده اولان ایكی سبب
خفیفك برینی وبرینك ساكننی اسقاط ومتحركنی اسكانه دیرلر مفاع
قالور فعول لفظنه تبدیل اولنور كه برمصراعی مفعول مفاعلن
مفاعیل فعول اولور * سماع این بیت در دل صدیق رضی الله عنه
اثركرد در را بكوفت صاحب بیت بیرون آمد ازوی پرسید كه آزادی
یابندهٔ كفت بنده فرمود كه این بیت را درهوای كه میخواندی واین
اشك كرم ازبرای كه میراندی كفت ای خلیفهٔ پیغمبر بروضهٔ منورهٔ
وی ازمن بكذر * سماع این بیت بو بیتی اشتمكلك (در حرف ظرف
(دل صدیق لامیه (اثركرد تأثیر ایلدی دیمكدر (در را قپویی (بكوفت
باء تأكید ایله وكاف عربیله قاقدی دیمكدر استعمالمزده چالدی
دیمكله تعبیراولنور (صاحب بیت لامیه بیت شعرك صاحبی دیمكدر
شارح مرحوم بیت ده ایهام وار دیمش حقیقت فهم اولنور لكن
ایهام طرفینه معناده مساغ وارایسه اولور بونده ایسه سیاقنده بنده
لفظی ایهامه مانعدر زیرا بنده صاحب خانه اوله مز (بیرون آمد
چقدی دیمكدر (وی ضمیری صاحب بیته راجعدر (پرسید فعل ماضی
مفرد فاعلی صدیقه راجعدر (آزادی یاحرف خطاب استفهامی
متضمن ازاد الف ممدوده ایله حر معناسنه در حرمیسین دیمكدر یا
حرف تردید عربیده اوكبی (بندهٔ یاسابق كبی همزه حرف توسل
قول میسین دیمكدر (كفت صاحب بیت دیدی (بنده بنده ام تقدیرنده در
(فرمود كه صدیق رضی الله عنه بیور دیكه (را ادات مفعول (در
حرف ظرف (هوا محبت وعشق معناسنه در (هوای كه لامیه كه كیم

دیمكدر

دیمکدر (میخواندی اوقوردك (از برای که درهوای که کیدر
کیدن ایچون (میراندی سوردك یعنی دوکدك (کفت صاحب بیت
دیدی (خلیفهٔ پیغمبر بیانیه (بروضهٔ منورهٔ وی لامیه لردر با حرف
قسم (روضه تربهٔ شریف معناسنه در (وی ضمیر پیغمبره راجعدر
(ازمن بگذار استعمالرنده بنی ترك ایله یعنی صالی ویر معناسنه در
(محصول ترکیب) بو بیتی اشتمکلك صدیقه رضی الله عنهك کوکلنده
تأثیرایلدی قاپویی چالدی بیت شعرك صاحبی چقدی اندن صدیق
رضی الله عنه سؤال ایلدیکه حرمیسین یاخود بنده می دیدی بنده یم
صدیق رضی الله عنه بیوردیکه بو بیتی کیمك عشقنده اوقودك
وبوصیحه ناقی کوز یاشنی کیمدن ایچون دوکدك دیدی ای پیغمبر
خلیفه سی پیغمبرك منور اولان روضه سی حرمتنه بنی صالی ویر یعنی
بنی کندی حالمه قو * فرمود که ازین مقام کام برندارم تاسر دل ترا
برسر نیارم کنیزك آه سرد ازدل برآورد و یکی ازجوانان بنی هاشم را
ذکر کرد صدیق رضی الله عنه بمسجد رفت وخواجهٔ آن کنیزك را
طلبید وویرا بخرید وبهای وی تمام بداد وپیش معشوقش فرستاد *
فرمود که صدیق رضی الله عنه بیوردیکه (ازین مقام بومقامدن
(کام کاف عجمیله ادیم دیمکدر (برندارم قالدرمم یعنی ادیم اتمم (تا
حرف انتها (سر دل ترا لامیه لردر را ادات مفعول (برسر نیارم
باشه چقمدقجه یعنی اکلمدکجه (آه سرد صوق آه (برآورد کتوردی (یکی
بری (جوانان بنی هاشم لامیه الف نون ادات جمع (بنی اصلنده بنین
ایدیکه جمعدر اضافتله نون دوشر (را ادات مفعول (بمسجد با حرف
صله (رفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (خواجهٔ آن کنیزك
لامیه خواجه بونده صاحب معناسنه در (را ادات مفعول (طلبید فعل
ماضی مفرد غائب استدی دیمکدر (ویرا را ادات مفعول (وی ضمیری
کنیزکه راجعدر (بخرید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب الدی
دیمکدر (بهای وی لامیه جاریه نك بهاسنی (بداد باء تأکید ایله فعل ماضی
مفرد غائب ویردی (وپیش معشوقش لامیه شین ضمیر کنیزکه راجعدر
کنیزکی معشوقی قتنه (فرستاد فعل ماضی مفرد غائب کوندردی
دیمکدر (محصول ترکیب (صدیق رضی الله عنه بیوردیکه بومقامدن

آدیم ابهام تاسنك کوکلك سرینی اکلمدیجه کنیزك سوق آه کتوردی یعنی آه ایلدی وهاشم اولادلری جوانلرینك برینی ذکر ایلیدی یعنی علاقه‌سی کیم اولدیغن بیان ایلدی صدیق رضی الله عنه سجده‌یه کتدی واول کنیزك مولاسنی استدی یعنی چاغردی وجاریه‌یی صاتون آلدی وبهاسنی تمام وردی وانی معشوقی قتنه کوندردی (قطعه) دلا بشاهد کامت که جفت داند ساخت * جز آنکه از همه کام زمانه فرد آید * دلا الف حرف ندا ای کوکل دیمکدر (بشاهد کامت با حرف مصاحبت تا حرف خطاب اضافت لامیه کام کاف عربیله مراد دیمکدر سنی مرادك محبوبیله دیمك اولور (که کیم دیمکدر (داند ساخت دوزه بیلور یعنی ایده بیلور دیمکدر شارح تواند معناسنی ویردیکنه قادر اوله بیله‌مش (انکه انکس که تقدیرنده در (از همه کام جمله مرادن فرد آید وحید اوله یعنی مستغنی اوله (محصول بیت) ای کوکل سنی مرادك محبوبیله کیم جفت ایده بیلور او کیمسه‌نك غیری که زمانه‌نك جمله مرادندن مستغنی اوله حاصلی جهانك مرادندن ال چکندن غیری سنی مرادینه کیم ایرشدیرر یعنی ایرشدیره‌مز * بدرد کار برآید وکر ترا آن نیست * بنال تا دل اهل دلی بدرد آید * بدرد با حرف مصاحبت (برآید فعل مضارع مفرد حاصل اولور دیمکدر (کرا کردن مخففدر (ترا را حرف تخصیص سنك دیمکدر (آن درده اشارتدر (بنال بای تأکید ایله امر حاضر در نالیدندن ایکله فریاد ایله دیمکدر (تا حرف تعلیل (اهل دلی یا حرف وحدت اهل دل بونده صاحب کرم دیمکدر (بدرد آید با حرف صله درده کله یعنی متأثر اولوب مرحمت ایلیه (محصول بیت) درد ایله ایش حاصل اولور یعنی درد عشق محبوبه ربط قلب ایله مراد حاصل اولور واکر اول درد سنك یوغیسه فریاد ایله تا کیم بر صاحب کرم متأثر اولوب مرحمت ایلیه (عروض) بو قطعه بحر مجتثدندر جمیع اجزاسنه خبن کلدکدنصکره عروض وضربنه حذف دخی کلمشدر مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور (حکایت) کنیزك مغنیهٔ که بحسن غنا موصوف بود و بلطف نوا معروف جمال بی بدل داشت وحسن بی خلل روزی در منظر خواجهٔ خود سازی می نواخت وغزلی می پرداخت نوجوانی که در دل هوای او داشت

ودر سر سوداى او در زير منظره ايستاده بود وگوش هوش بر آواز نهاده در دقت اشعار وى تأملى مى كرد واز لذت الحان او تمايلى مى نمود *

مغنيه كنيزكك صفتيدر (بحسن غنا باحرف مصاحبت كوزل تغنى ايله ديمكدر (بلطف نواده بو يله نوا بونده صدادن عبارتدر لطيف صدا ايله ديمكدر (داشت فعل ماضى طوتر ايدى ديمكدر (خلل نقصان معناسنه (بونده ده داشت مقدردر قاعدهٔ بجمع اوزره (روزى ياحرف وحدت بر كون ديمكدر (در حرف ظرف (منظر مصدر ميمى نظر معناسنه (منظر خواجهٔ بيانيه كندو افنديسى نظرنده يعنى حضورنده ديمكدر شارح منظرى قصر معناسنه اخذ ايلمش لكن بر واقف اوله مدق (سازى ياحرف وحدت مى ادات حكايه (نواخت نونك ضميله فعل ماضى مفرد غائب ساز چالاردى ديمكدر بونده تجريد اولنوب چالاردى ديمكدر (وغزلى ياسى حرف وحدت پرداخت پاء بجميله فعل ماضى مفرد غائب مجازا تغنى ايلردى معناسنه در (نوجوانى ياحرف وحدت نوجوان تازه يكت معناسنه در (كه حرف رابط (دردل كوكلده (هواى او لاميه او ضمير كنيز كه راجعدر (سوداى اودم بو يله در (زير منظره پنجره نك آلتنده (ايستاده بود دورمش ايدى (وگوش هوش عقلى قولاغنى (بر حرف صله (نهاده ماضيدن قسم قومش ايدى (دقت اينجه فكره ديرلر (اشعاره اضافت مصدرك مفعولنه در (وى يه اضافت لاميه انك اشعارينه دقتده (تأملى ياحرف تنكير وحدت دكل (تأمل تفعل بابندن مصدردر دوشنمك معناسنه (مى كرد ايلر ايدى (واز لذت الحان او سابق كبى انك تغنيسنك لذت وحلاوتندن ديمكدر (تمايلى ياحرف تنكير وحدت دكل تمايل بونده حركت واضطراب معناسنه در (مى نمود كوسترر ايدى (محصول تركيب) بر مغنيه جاريه كه كوزل تغنى ايله وصفلنمش ولطيف صدا ايله معروف او يله بى نظير جمال ونقصانسز حسنى وار ايدى بر كون كندى مولاسى حضورنده ساز چالاردى وغزل ايرلاردى بر تازه يكت كه كوكلنده انك محبتى و باشنده سوداسنى طوتاردى يعنى جاريه يه علاقهٔ نامه سى وار ايدى پنجره نك آلتنده دورمش وعقلى قولاغنى قومش ايدى حاصلى دكلر ايدى انك اشعارينى دكلكده تأمل ايلردى وانك تغنيسى لذتندن حركت واضطراب

كوستردى (بيت) حرم آن دلداده محروم ازديدار دوست * كز پس ديوارحرمان كوش بركفتار اوست * حرم قوتلو معناسنه در (دلداده محروم موصوفك صفته اضافتيدر دلداده وصف تركيبيدر عاشق معناسنه (ازمحرومه متعلق (ديدار دوست لاميه ديدار كورمك معناسنده اسم مصدردر (كه حرف رابط (زپس ديوارحرمان محروملق ديوارى اردندن ديمكدر (كوش قولق ديمكدر (كفتار او لاميه (محصول بيت مبارك اول دوستك ديدارندن محروم اولان عاشق كه محروملق ديوارى آردندن قولاغى انك كفتار ينه اوله يعنى ديدار محبوبدن محروم اولان عاشق نه طالعليدر (عروض) بو بيت رمل مقصوردر * ناكاه خواجه سرازمنظره فروكرد جوانرا ديد نزديك خودش خواند و با خود بر يك مائده نشاند هردم ازهر جاباوى خبرى مى كفت وهر لحظه در هر هنر باوى كهرى مى سفت جوان باخاطر فارغ ازهمه خبر كوش باخواجه داشت وچشم بركنيزك هرچه آن بغمزه سؤال مى كرد اين با بر وجواب مى داد وهرچه آن بطره كره مى بست اين بشكرخنده مى كشاد * ناكاه آنسزين ديمكدر (فروكرد اشاغى ايادى يعنى اكدى (جوانرا را ادات مفعول (ديد فعل ماضى مفرد غائب كوردى ديمكدر (نزديك خودش انى كندى ياننه ديمكدركه شين جوانه راجعدر (خواند واو رسميـله فعـل ماضى چاغردى ديمكدر (باخود با حرف مصاحبت (بر حرف ظرف (مائده سفره ديمكدر (نشاند فعل ماضى متعدى مفرد اوتورتدى ديمكدر (هردم هر وقت (ازهرجا هر يردن (باوى با حرف صله انكله ديمكدر (خبرى يا حرف وحدت خبر بونده سوزدن عبارتدر (مى ادات حكايه (لحظه هرآن (در حرف ظرف (هنر معروف (كهرى يا حرف وحدت كهر جوهر معناسنه در (مى ادات حكايه (سفت فعـل ماضى مفرد غائب دلردى ديمكـدر (با حرف مصاحبت (خاطر فارغ بيانيه (ازهمه خبر مجموعى سوزدن ديمكدر (كوش قولق با حرف صله (داشت فعـل ماضى طوتردى ديمكـدر (بر حرف صله (كنيزك جاريه بنه برداشت مقدردر (هرچه هرنسنه كه (آن جاريه يه اشارتدر (با حرف مصاحبت (غمزه كوز اوجينه ديرلر (مى كرد ايلردى ديمكدر (اين جوانه اشارتدر (با حرف مصاحبت (ابرو قاش ديمكدر (مى داد وير ايدى

دیمکدر (وهرچه هرنسنه‌یی که دیمکدر (اوضمیر کنیزکه راجعدر
(باحرف مصاحبت (طره آلنده اولان صاچه دیرلرکه حالا اکرادده
وبعضی عربانده عادتدر اما بونده محلی مراددرکه آلن دیمکدر (کره
عقده معناسنه دوکم دیمکدر (می بست باغلر ایدی (این جوانه اشارتدر
(باحرف مصاحبت (شکرخنده ترکیب توصیفیدر طتلی کولمك معناسنه
(می کشاد آچاردی (محصول ترکیب) آنسزین خواجه باشنی
پنجره‌دن اشاغی اکدی یعنی باقدی جوانی کوردی انی کندی یاننه
دعوت ایلدی وکندو ایله برسفره‌ده اوتورتدی هروقت هریردن
اکا سوزسویلردی یعنی افواهی کونا کون سوزسویلردی وهرساعت
هرهنرده برجوهر دلردی یعنی فنون شتاده مباحثه ایدردی جوان
مجموع سوزلردن فارغ خاطر ایله خواجه یه قولق وکوزی جاریه یه
طوتاردی حاصلی صورت ظاهرده کرچه دکلر ایدی اما قولاغنه
کیرمزدی بلکه کوزی دائما جاریه ده ایدی هرنسنه‌یی که جاریه
کوز اوجیله سؤال ایدردی جوان قاشیله جواب و یردی وهر
نسنه‌یی اول طره‌سیله دوکم باغلردی یعنی صورت چین جبین کوستردی
اول شکرخنده ایله آچاردی ماحصل اشارتله سویلشورلردی (مثنوی
* چه خوشتر از وصال آن دو عاشق * برغم دشمنان باهم موافق * چه
خوشتر چیست خوشتر تقدیرنده استفهام انکاری متضمن اعلا اولانی
ندر یعنی اندن اعلا بوقدر دیمك اولور (وصال آن بیانیه (زغم دشمنان‌ده
بویله دشمنلرك بورنی قیرلسنه وکورلوکنه دیمکده استعمال اولنور
(باهم بری بریله دیمکدر (موافق او یغون (محصول بیت) ندر اعلا
اول ایکی عاشقك وصالندن دشمنلرك کورلوکنه بربرینه موافق اوله
یعنی بربریله دشمن کورلوکنه موافق ومطابق اولان ایکی عاشقك
وصالندن اعلاشی بوقدر * بهم از چشم وابرو درفسانه * کنار و بوسه را
جویان بهانه * بهم باهم کبیدر (از بونده مصاحبت معناسنه‌در
(فسانه حکایت ومثل معناسنه‌در اما بونده کفت وکودن عبارتدر
(کنار قوجق معناسنه‌در (بوسه معروف (جویان صفت مشبهه‌در
استکلی معناسنه (بهانه معروف (محصول بیت) اول ایکی عاشق بربریله
کوز وقاش ایله کفتکوده یعنی رمز واشارتده صاربلوب او بشمکه بهانه

استیجی (عروض) بو مثنوی هزج مسدس محذوفدرکه بالکز عروض وضربنه حذف طاری اولمشدرکه بر مصراعی مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور * چون صحبت متمادی شد خواجه چنانکه دانی بضرورت بعضی حاجات انسانی قدم برداشت وآن هردو آرزومند مشتاق را بهم بگذاشت مجلس خالی گشت ودواعی مواصلت از جانبین متوالی کنیزك زبان بگشاد ودر مخاطبهٔ آن جوان این صدادرداد که * چون حرف تعلیل (متمادی تفاعل بابندن اسم فاعلدر اوزانیجی دیمکدر (متمادی شد اوزادی دیمکدر (دانی بیلورسین دیمکدر (چنانکه دانی انجاین که بیلورسین دیمکدرکه ذکری مستهجن اولان محللرده استعمال اولنور (بضرورت بعضی حاجات انسانی باحرف مصاحبت سببیتی متضمن یاحرف نسبت اضافتلر بیانیه ولامیه انسانه منسوب اولان بعضی حاجتلر ضرورتی سببیله دیمکدر بونده قضاء حاجت مراددر (قدم برداشت حسب اللغه اباق قالدردی دیمکدر اما بو یله یرلرده قالقمقدن کنایتدر (آرزومند آرزولی دیمکدر (مشتاقه اضافت صفتنه در (را ادات مفعول (بهم سابقلرکبی (بگذاشت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب ترك ایلدی دیمکدر یعنی براقدی دیمکدر (گشت فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (دواعی صیغهٔ منتهی الجموع اوله رق حادثه لر وسببلر دیمکدر (مواصلته اضافت مفعولنه در مواصلت مفاعله بابندن مصدردر وصلتلشمق دیمکدر (متوالی تفاعل بابندن اسم فاعلدر تعاقب وتتابع ایدیجی دیمکدر (ینه قاعدهٔ سجع اوزره برگشت مقدردر (بگشاد باء تأکید ایله آچدی دیمکدر (ودر مخاطبهٔ آن جوان اول جوانك قارشوسنده در حرف تأکید (محصول ترکیب) چونکه صحبت اوزادی خواجه انجلاین که بلورسین انسانه منسوب اولان بعضی حاجتلر ضرورتی سببیله قالقدی واول ایکی مشتاق اولان آرزولیلری بر بر یله براقدی مجلس خالی اولدی ووصلتلشمق حادثه وسببلری ایکی جانبدن تتابع وتعاقب ایلدی وصاله مانع ومزاحم قالمدی جاریه دل آچدی واول جوانك قارشوسنده بو صدایی ویردی یعنی چاغردی وسویلدی (قطعه) بخدایی که آشکار ونهان * بندهٔ اوست آدمی وپری * بخدایی باحرف قسم یا حرف وحدت

(آشکار معروف (نهان کیزلو (بندهٔ اولامیه سین وتا ادات خبر (آدمی وپری معروف (محصول بیت) برخدا حقیچون که سرا وعلانیة انسان وجن انك بندهسیدر بو بیته شارحك وبزدیکی معناده رابطه یوقدر * که زهرکس که درجهان بینم * پیش من ازهمه عزیز تری * (که حرف رابط قسم (زهرکس که هر کیمسه دنکه (درحرف ظرف (بینم فعل مضارع متکلم وحده کورورم دیمکدر (پیش من لامیه (ازهمه مجموعندن (عزیزتری یا حرف خطاب عزیز رکسین دیمکدر (محصول بیت) آدمی وپری کندویه بنده اولان حق جل وعلایه قسم ایدرم که هر کیمسه دن که جهانده کورورم بنم قتمده مجموعندن عزیز رکسین یعنی عالمده موجود اولوب کوردکلریمك جمله سندن بنم عندمده عزیز ومحترمسین (عروض) بوقطعه بحر خفیف مخبون محذوفدر که برمصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلات اولور * جوان چون این نکته را کوش کرد فریاد برآورد که * (جوان مبتدا (فریاد برآورد خبری (چون حرف تعلیل (را ادات مفعول (کوش کرد ایشتدی دیمکدر (فریاد برآورد بحسب اللغه فریاد قالدردی دیمکدر اما استعمالده فریاد ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) جوان چونکه بونکته یی اشتدی فریاد ایلدیکه * رباعی * ای انکه مرا دیده ودل منزل تست * حسن همه خوبان جهان حاصل تست * ای آنکه ای انکس که تقدیرندهدر (مرا بنم دیمکدر (منزل تست لامیه (حسن همه خوبان جهانده بویله (حاصل تست لامیه (محصول بیت) ای شول کیمسه که بنم کوزم وکوکلم سنك منزلکدر مجموعی جهان کوزللرینك حسنی سنك حاصلکدر یعنی انلرده اولان حسن وآن سنده وار که جامع حسن عالم ومستجمع آن عالمسین * کرهست دلم مائل تو نیست عجب * سنکست نه دل دلی که نه مائل تست * هست بونده ایسه معناسین افاده ایدر (دلی یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت (حرف نفی ادات خبره مصروف تقدیری مائل تو نیست در (محصول بیت) اکر کوکلم سکا مائل دکلدر یعنی محل تعجب دکلدر طاشدر کوکل دکل برکوکل که سکا مائل ایسه عجب دکلدر یعنی سکا مائل اولمیان کوکل طاش کبیدر (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخرب اوزانندن اخرب مجبوب

مفكوفدر كه برمصراعى مفعول مفاعيل مفاعيل فعل اولور * باردبكر كنيزك كفت كه درجهان همين ارزو دارم كه دست درميان يكديكر كنيم وازلب ودهان يكديكر شكر خوريم * باردبكر بركره دخى ديمكدر (همين انجق بو ديمكدر (دست درميان يكديكر كنيم اليمز بربريمزك بلينه ايليه لم صاريله لم ديمكدن كنايه در (ازلب ودهان يكديكر شكرخوريم بربريمزك اغزندن دوداغندن شكر يه لم بوده او بوشه لم ديمكدن كنايتدر (محصول تركيب) بركره دخى كنيزك ديديكه جهانده انجق بو آرزويى طوتارم كه بربريمزله صاريله لم وبربريمزك اغزندن دوداغندن او بوشه لم * جوان كفت من نيز اين آرزو دارم اما چه كنم خداى تعالى مى كويد الاخلاء يومئذ بعضهم لبعض عدو الا المتقين * نيز دخى ديمكدر (الاخلاء لفظا مرفوع مبتدا اخلاء خليلك جمعيدر دوستلر ديمكدر (يومئذ مفعول فيه (بعضهم مبتداء ثانى (لبعض عدوه متعلق (عدو خبر مبتداء ثانى مبتداء ثانى جمله سى خبرمبتداء اول (الا المتقين الاخلادن مستثنا (محصول تركيب) جوان ديدى بندخى بو آرزويى طوتارم اما نه ايليم خداى تعالى بيورر دوستلر قيامت كوننده بعضيسى بعضيسنه عدودر متقيندن ماعدا يعنى عالم فناده بربرينى اضلال ايدن دوستلر آخرتده دشمن اولورلر الله فى الله دوستلر دكل * يعنى فرداى قيامت دوستى دوستانرا برنك دشمنى برآيد مكر دوستى پرهيزكاران كه بردوستى برافزايد نمى خواهم كه فرداى بناى محبت ما خلل كيرد ودوستى ما بدشمنى بدل كردد اين بكفت ودامن صحبت بكذاشت و بدين ترانه راه رفتن برداشت * دوستى دوستان لاميه يا حرف مصدر را ادات مفعول دوستلرك دوستلغى ديمكدر (برنك دشمنى باحرف صله اضافت لاميه باحرف مصدر دشمنلك رنكنه ديمكدر (مكر ادات استثنا (دوستى يا ىنه مصدريه (پرهيزكارانه اضافت لاميه (برافزايد فعل مضارع مفرد ارتار ديمكدر (كردد فعل مضارع اولور ديمكدر صيرورت معناسنه دامن صحبت بيانيه (بكذاشت فعل ماضى براقدى ديمكدر (ترانه ايرلمق معناسنه اسم مصدردر (راه رفتن بيانيه (بر حرف تأكيد (داشت طوندى ديمكدر (محصول تركيب) جناب حق جل وعلا بو آيتله مراد ايدر يارين قيامت كوننده دوستلرك

دوستلغی دشمنلك رنكنه كلور یعنی دشمن اولور الا پرهیز كارلرك دوستلغی كه دوستلق اورزه یاده اولور استمم كه یار بن بزم محبتمز خللطونه ودشمنلغه مبدل اوله بونی دیدی وصحبت اتكنی براقدی وبو ترانه ایله كتمك یولینی طوندی یعنی قطعهٔ آتی مضمونی سویلیه‌رك كتدی كه بور باعیدر

(رباعی) این عشق دوروزه را دلا باز كذار * كز عشق دوروزه بر نمی آید كار * عشق دوروزه بیانیه (ها ادات مقدار (را ادات مفعول بوایكی كونلك عشقی دیمكدر كه مدت قلیلدن عبارتدر (دلا الف حرف ندا (باز كذار ترك ایله دیمكدر (كز كه ازدن مخففدر (كه حرف تعلیل (بر حرف تأكید (نمی آید حاصل اولمز دیمكدر (كار ایش معناسنه‌در (محصول بیت) بو ایكی كونلك عشقی ای كوكل ترك ایله یعنی عالم فناده اولان عشقی وازكل زیرا ایكی كونلك عشقدن نسنه حاصل اولماز * زآن سان عشقی كزین كه در روز شمار * با آن كیری قرار در روز قرار * زان سان انجلین دیمكدر (عشقی یا حرف وحدت (كزین امر حاضر مفرد كاف عجمك ضمیله اختیار ایله بكن دیمكدر (روز شمار یوم حساب معناسنه قیامتدن عبارتدر (با حرف مصاحبت (آن عشقه اشارتدر (كیری فعل مضارع مفرد مخاطب (قرار مفعولی (دار قرار آخرت دیمكدر (محصول بیت) انجلین بر عشقی اختیار ایله كه قیامت كوننده انكله قرار طوته سین یعنی بر عشق اختیار ایله كه آخرتده ده انكله اوله سین (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخرب‌دندر كه صدر وابتدا اخرب حشو اوللر مقبوض ثانیلر مكفوف عروض وضرب ازل بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فاع اولور (حكایت) یكی از دانشمندان كوید كه وقتی مجلس می داشتم ودر زمین دل مستمعان تخم ارادت می كاشتم پیری ملازم مجلس می بود واز وظیفهٔ ملازمت تخلف نمی نمود امادائم آه می زدواشك می ریخت ویك لحظه آه واشكش ازهم نمی كسیخت روزی در خلوت اورا طلبیدم واز وی موجب آنرا پرسیدم كفت من مردی بودم كه غلامان وكنیزكان می خریدم ومی فروختم ووجه معاش خود را از بیع وشرای اندوختم روزی غلامی صغیر * دانشمند دانش اسم مصدر در (مند ادات نسبت عالمده مستعملدر الف نون ادات جمع (كه حرف رابط (وقتی

یا حرف وحدت (می ادات حکایه (مجلسدن مراد مجلس علم ووعظدر
(زمین دل مستمعان مجازا بیانیه ولامیه (تخم ارادت بیانیه (می
ادات حکایه (کاشتم فعل ماضی متکلم وحده اکر ایدم دیمکدر (پیری
یا حرف وحدت (ملازم مجلس لامیه ملازم مداوم معناسنه در
(وظیفهٔ ملازمت مجازا بیانیه (تخلف تفعل بابندن مصدردر بو یله
یرلرده ترکدن کنایتدر (می لر مجموعی ادات حکایه (ازهم بری برندن
(نمی کسیخت کاف عربینك ضمیله فعل نفی ماضی مفرد غائب اوزلمزدی
دیمکدر یعنی ایرلمزدی (روزی یا حرف وحدت (اورا پیری (طلبیدم
فعل ماضی متکلم وحده چاغردم دعوت ایلدم (وازوی پیردن
(موجب آزا کریه نك سببنی (پرسیدم فعل ماضی متکلم وحده سؤال
ایلدم دیمکدر (مردی یا حرف وحدت مرد رجل (معناسنه در
(بودم ایدم (که حرف بیان (وجه سبب معناسنه (معاش کچنمه
معناسنه در (خوده اضافت لامیه (اندوختم فعل ماضی متکلم وحده
قزانوردم دیمکدر (روزی وغلامی یالری وحدت (صغیر غلامك
صفتی (محصول ترکیب) علمادن بری دیرکه بروقت مجلس طوناردم
یعنی وعظ ونصیحت وتدریس ایدردم ودکلینلرك کوکلی زمیننه
ارادت تخمی اکردم بر پیر مجلسمه ملازم ایدی ووظیفهٔ ملازمتدن
تخلف کوسترمزدی حاصلی هرمجلسمزده بولنوردی برینی ترك
ایلمزدی اما دائما آه ایدردی وکوز یاشی دوکردی و برلحظه
آه واشکی بری برندن ایرلمزدی برکون خلوته انی دعوت ایلدم یعنی
تنها یره چاغردم واول آه وکریه نك سبیندن سؤال ایلدم دیدی
بن بر رجل ایدم که کوله لر وجاریه لر الوردم وصتاردم وکندو معاشمك
سببنی بیع وشرادن قزانوردم برکون برکوچك غلام (بیت) بلب چو
شکر ناب وبرخ چو ماه منیر * هنوز شکر اورا نشسته دایه زشیر *
بلب با حرف ظرف (چو ادات تشبیه (شکرناب بیانیه شکر سین مضمومه
وکاف مشدده ایله عربیدر شین مفتوحه وکاف مخفف ایله فارسیدر
بونده عربی اولمق اولی در زیرا فارسی به شده یاقشمز غیر مشدده ده
وزنه کلمز (ناب خالص وصافی معناسنه در (برخ بلب اوزره معطوفدر
(هنوز الآن دیمکدر (شکر اورا (را حرف تخصیص (شکردن مراد

تشبیه سابق قرینه سیله دوداق مراددر (نشسته نون نافیه وشین مضمومه ایله ماضی منفیدن قسمدر یقمامش دیمکدر (دایه معروف (شیر سود دیمکدر (محصول بیت) غلام صغیری وصف ایدوب دیرکه دوداقده شکر کبی ویکاقده ماه منیر کبی الآن انك لبنی دایه سوددن بیقمامش حاصلی آنه سی سودی اغزنده قوقر * بسیصد دینار بخریدم وذر تربیت او بسی سال رنج کشیدم چون شیوهٔ دلبری ودلداری بیاموخت وچهرهٔ شوخی وعیاری برافروخت یوسف وار بباز ارش بردم و برخریداران شمائل واخلاقش برشمردم ناکاه دیدم که درزی اهل صلاح نازنین سواری بلکه درخانهٔ زین زیبانکاری آنجا رسید و بکوشهٔ چشم آن غلام رابدید خودرا از بارکی درانداخت ودر پهلوی اومنزل ساخت پرسید که چه نام داری واز کدام دیاری چه هنر میدانی وکدام کار توانی کرد * بسیصد دینار با حرف صله سیصد اوچیوز دیمکدر (بخریدم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده الدم دیمکدر (در حرف ظرف (تربیت او مصدرك مفعوانه اضافتیدر انی تربیه ده (بسی سال چوق سنه (رنج زحمت (کشیدم فعل ماضی متکلم وحده چکدم دیمکدر (چون ادات تعلیل (شیوهٔ دلبری یاحرف مصدر اضافت لامیه یا بیانیه (دلداری دلبری کبیدر دلدار دلبر محبوبلره وصف طریقیله علم اولمشدر (شیوه ناز وکوزل حرکت معناسنه در (بیاموخت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اوکرندی دیمکدر (چهرهٔ شوخی وعیاری شیوهٔ دلبری ودلداری کبیدر (شوخ یونده کوزل معناسنه در مجازا عیارده بویله (برافروخت برحرف تأکید یارلدی دیمکدر یعنی شعله لندی (وار ادات تشبیه بباز ارش با حرف صله شین غلامه راجعدر (بردم فعل ماضی متکلم وحده ایلتدم (برحرف صله (خریداران الف نون ادات جمع آلیجیلر یعنی مشتریلره دیمکدر (شمائل حسن صورت دیمکدر (اخلاق خلقك جمعیدر (بر حرف تأکید (شمردم فعل ماضی متکلم وحده تعداد ایلدم (درزی اهل صلاح بیانیه لردر (زی یاء مشدده ایله کسوت وقیافت معناسنه در (سواری یا حرف وحدت (نازنینك صفتیدر (بلکه ادات اضراب (درخانهٔ زین اکرخانه سنده دیمکدر (زیبا یقشقلی دیمکدر (نکاری

یا حرف وحدت (نکار کوزل معناسنه در (انجا اول محله (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (بکوشهٔ چشم با حرف مصاحبت اضافت بیانیه (را) ادات مفعول(بارکی باء عربی وکاف عجمیله ایو آت معناسنه در (انداخت فعل ماضی مفرد اندی دیمکدر (پهلوی وی لامیه پهلویان دیمکدر (ساخت فعل ماضی دوزدی دیمکدر (داری فعل مضارع مخاطب (چه نام داری نه اد طوتارسین یعنی ادك ندر(کدام قنغی دیمکدر (دیاری یا حرف خطاب قنغی دیاردنسین (چه هنرمی دانی نه هنر بیلورسین (وکدام کارمی توانی کرد قنغی ایشی ایشلمکه قادرسین دیمکدر (محصول ترکیب) اول غلام صغیری اوجیوزالتونه الدم وانی تربیه ده چوق زحت چکدم چونکه دلبرلك ودلدارلق حرکت واسلوبنی اوکرندی وعیارلق وکوزللك چهره سی شعله لندی یعنی حسن جمال صاحبی اولدی یوسف کبی بازاره ایلتدم ومشتریلره انك شمائل واخلاقنی تعداد ایلدم ناکاه کوردمکه اهل صلاح کسوتنده برسوار نازنین بلکه اکرخانه سنده برپاقشقلی محبوب اول محله ایرشدی وکوز اوجیله اول غلامی کوردی کندی اتندن ایندی وغلامك یاننده منزل دوزدی حاصلی اوتوردی سؤال ایلدیکه ادك ندر وقنغی دیاردنسین نه هنر بیلورسین وقنغی کاری ایلمکه قادرسین * آنکاه روی بمن آورد واز ثمن وی سؤال کرد کفتم اکرچه درحسن وجمال یکدینارست اما بهای وی هزار دینار کامل عیارست هیچ نکفت واز حاضران درنهفت دست بدست غلام بردو چیزی بدست وی سپرد بعد از رفتن انرا وزن کردم صد دینار بود روز دوم وسوم همین دستورعمل کرد وهمین معامله پیش آورد ومبلغ آنچه بغلام داده بود بسیصد دینار رسید* (آنکاه بونده اندنصکره دیمکدر (روی آوردك مفعول صریحی (بمن (با حرف صله بوزینی بکا کتوردی یعنی بکا توجه ایلدی (ثمن وی لامیه ثمن بها معناسنه در وی (ضمیری علامه راجعدر (درنهفت کیزلیجه دیمکدر (بدست غلام لامیه باحرف صله (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی دیمکدر (بدست وی بدست غلام کبی (سپرد فعل ماضی مفرد غائب اصمرلدی دیمکدر اما بونده و یردی دیمکدر

(بعد از رفتن کتدکدنصکره (آن چیزه اشارتدر (را ادات مفعول
(همین هم ایله ایندن مرکبدر بنه بودیمکدر (دستور دانك ضمیله قانون
واسلوب دیمکدر (پیش آورد عادت ایلدی دیمکدر (بغلام با حرف
صله (داده بود و یرمش ایدی (رسید ایرشدی (محصول ترکیب) غلامك
اسم ورسمنی وصنعت وهنرینی سؤال دنصکره بکا توجه ایلدی وغلامك
بهاسندن سؤال ایلدی دیدم حسن وجمالده بر التوندر اما انك بهاسی
کامل العیار بیك التوندر هیچ سویلمدی وحاضرلردن کیزلیجه النی
غلامك الینه ایلتدی یعنی اوزاتدی و برنسنه انك الینه ویردی
کتدکدنصکره انی وزن ایلدم یوز التون ایدی ایکنجی واوچنجی
کون بنه بو اسلوبی عمل ایلدی وبنه بو معامله یی عادت ایلدی وغلامه
وبردیکی مبلغ اوچیوز دیناره ایرشدی * باخود کفتم مایهٔ آن غلام را
بتمام ادا کرد همانا که اورا باین غلام تعلق خاطری شده است و برادای
آنچه کفتم قدرت ندارد چون وی روان شد ومن نیز بی وقوف درعقب
وی بشتافتم چند آنکه خانهٔ ویرا یافتم چون شب درآمد برخواستم آن
غلام را بجامهای نفیس بیاراستم و ببویها خوش معطر کردانیدم
وبدر خانهٔ آن جوان رسانیدم در بکوفتم * باخود کندومه (کفتم
دیدم (مایهٔ آن غلام را را ادات مفعول (مایه اصل دیمکدر اضافت
لامیه غلامك سرمایه سنی (بتمام تماما دیمکدر (اداکرد ادا ایلدی
(همانا که بکزرکه دیمکدر (اورا را حرف تخصیص انك دیمکدر
(باین غلام با حرف صله (شده ماضیدن قسمدر اولمش معناسنه
(برحرف صله (ادای آنچه لامیه اول نسنه نك اداسنه دیمکدر
(قدرت ندارد قدرتی یوقدر دیمکدر (روان شد کتدی دیمکدر
(من نیز بن دخی (بی وقوف اکلنمکسزین (بشتافتم فعل ماضی متکلم
وحده سکرتدم دیمکدر (خانهٔ ویرا را ادات مفعول اضافت لامیه
(یافتم بولدم دیمکدر (چون حرف تعلیل (در حرف تأکید (آمد
کلدی دیمکدر (برخاستم فعل ماضی متکلم وحده قالقدم دیمکدر (را
ادات مفعول (بجامها نفیس بیانیه با حرف مصاحبت (ها ادات جمع
نفیس اعلا دیمکدر (بیاراستم یاء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده
بزدم دیمکدر (ببویهای خوش جامهای نفیس کبی (معطر کردانیدم

قوقوتدم دیمکدر (بدرخانهٔ آن جوان لامیه لردر (با حرف صله
(رسانیدم فعل ماضی متعدی مفرد غائب ایرشدردم دیمکدر (درقپو
دیمکدر (بکوفتم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده دوکدم دیمکدر
(محصول ترکیب) کندو کندومه دید م غلامك سرمایه سنی تماما
ادا ایلدی بکربر که انك بوغلامه تعلق خاطری اولمشدر یعنی علاقه
ایلشدروسو یلدیکم شیءادایه قدرتی بوقدر یعنی استدیکم بیك التونی
ویرمکه قدرتی یوقدر چون اول جوان کندی بندخی اکلمك سزین
انك عقبنده سکرتدم حاصلی آرد یصره تعقیب ایتدم اول قدر که انك
خانه سنی بولدم چونکه کیجه کلدی یعنی اولدی قالقدم اول غلامی نفیس
جامه لر ایله بزه دم وکوزل قوقولر ایله قوقوتدم واول جوانك خانه سی
قپوسنه ایرشدم قپویی دوکدم * بکشاد و بیرون آمد چون مارا بدید
مبهوت شدو انالله وانا الیه راجعون کفت پس پرسید که شمارا چه
آورده است وبمن که راهنمونی کرده است کفتم بعضی از ابنای
ملوك این غلامرا خریداری کردند وبیع بچیزی قرار نیافت ترسیدم که
امشب قصد این غلام کنند ویرا بتو سپارم تا امشب در پناه تو ایمن
خواب کند * بکشاد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب آچدی
دیمکدر (بیرون آمد چقدی دیمکدر (چون حرف تعلیل (مارا ادات
مفعول بری دیمکدر (بدید باء تأکید ایله کوردی دیمکدر (مبهوت اسم
مفعولدر کمال حیرت واضطراب ایله کلامه قادر اولمقده استعمال اولنور
(شمارا شما ضمیر جمع خطاب را ادات مفعول سزی دیمکدر (چه آورده
است نه کتورمشدر (بمن با حرف صله بکا دیمکدر (که کیم دیمکدر (راه
نمون وصف ترکیبیدر یول کوستریجی معناسنه (یا حرف مصدر (ابناء
ابنك جمعیدر (ملوکه اضافت بیانیه (را ادات صله (خریدار وصف
ترکیبیدر آلیجی معناسنه (یا حرف مصدر (کردند فعل ماضی جمع غائب
ایلدیلر دیمکدر (بیع صاتی یعنی بازارلق (بر حرف استعلا (چیز نسنه
دیمکدر (یا حرف وحدت (نیافت فعل نفی ماضی مفرد بولمدی دیمکدر
ترسیدم ماضی متکلم وحده قورقدم دیمکدر (که حرف بیان (امشب
بو کیجه (قصد این غلام مصدرك مفعولنه در (کنند فعل ماضی جمع
غائب ایلیدلر دیمکدر (وی ضمیری غلامه راجعدر (را ادات مفعول

(بتو باحرف صله (سپارم فعل مضارع متكلم وحده اصمرليم ديمكدر
(تا حرف تعليل (پناه تو لاميه سنك حفظكده (خواب كند او بويه
(محصول تركيب) اول جوان قپويى آچدى وچقدى چونكه بزى كوردى
متحير ومبهوت اولدى انا لله وانا اليه راجعون ديدى يعنى بو مصيبت
محلنده استعمال اولنان كلام شريفى اوقودى سؤال اولنور محبوبك تشريفى
مصيبت دكل بلكه مسرت عظمادر نه كونه استرجاع اولنور جوابنده
دينلوركه خلاف مأمول اولان مسرتك فجأسى دخى مصيبتدر حتى
شادمرك بونده ظهور ايدر هلا كه مؤدبدر دخى نيجه نيجه مضراتى
واردركه دعاء فخر عالم صلى الله عليه وسلمده اعوذبالله من فجأة الخير
واقع اولمشدر صكره سؤال ايلديكه سزى نه كتورمشدر يعنى نه سبب
اولديكه كلديكز حاصلى نه روزكار اتدى و بكا كيم يول كوستر يجيلك
ايلمشدر يعنى بنم خانه مه كيم دلالت ايلدى ديدم ملوك اولادلرندن
بعضيسى بوغلامه اليچيلق ايلديلر و بازارلق برشى اوزره قرار بولدى
قورقدم كه بو كيجه بوغلامه قصد ايليه لر غلامى سكا اصمرليم تا كيم
سنك حفظكده امين اوله * كفت توهم دراى و باوى باش كفتم مرا مهم
مهم ضرورى در پيش است كه اينجا نمى توانم بود غلام را بوى كذاشتم
ومن بركشتم چون بخانه رسيدم ودر بستم و برسر بستر بنشستم دران
انديشه كه امشب ميان ايشان چون بكزرد ومصاحبت ايشان برچه
قرار كيرد ناكاه شنيدم كه آوازدر برآمد وغلام ازعقب آوازدر آمد
لرزان وكريان * كفت جوان ديدى (هم دخى ديمكدر (توهم سندخى
(درحرف تأكيد (آى الف ممدوده ايله آمدن ياخود آيدن مصدرندن
امردركل ديمك (باحرف مصاحبت (وى ضميرى غلامه راجعدر
(باش امر حاضر مفرد اول ديمكدر (را حرف تخصيص (مهم ضرورى
موصوفك صفته اضافتى قبيلندندر (يا حرف نسبت ترك اولنميه جق
ايش (در پيش است حسب اللغه فتحده در ديمكدر اما مجرداثباتدن كنايه در
واردر ديمك اولور (كه حرف رابط (اينجا بومحلده (نمى توانم بود
اولمغه قادر اولمم ديمكدر (راادات مفعول (بوى باحرف صله جوانه
ديمكدر (بكذاشتم باء تأكيد ايله فعل ماضى متكلم وحده براقدم ديمكدر
بركشتمده بويله دوندم ديمكدر (چون حرف تعليل (با حرف صله

(رسیدم فعل ماضی متکلم وحده ایرشدم دیمکدر (بیستم باء تأکید ایله
بغلدم دیمکدر (بستر باء عجمك کسریله دوشك دیمکدر (بر حرف صله
(سر بستر لامیه)بنشستم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده اوتوردم
دیمکدر (دران اندیشه که اول فکرده که (امشب بو کیجه (میان ایشان
لامیه (چون روم ضمیله ادات استفهام نیجه دیمکدر (بکزرد باء
تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب طوتار دیمکدر (آوازدر بیانیه
قپوسسی (برآمد ظاهر اولدی (عقب آواز لامیه (در آمد کیردی
(لرزان وکیریان صفت مشبههلردر تتریه رك واغلیهرق دیمکدر
(محصول ترکیب) جوان دیدی سن دخی کل وغلام ایله اول
دیدم بنم ضروری ایشم واردر که بوراده اولمغه قادر اولهمم غلامی
اکا براقدم وبن دوندم چونکه خانه‌یه ایرشدم وقپویی بغلدم ودوشکك
اوجونه اوتوردم اول فکرده که یعنی انی فکر ایدردم که بو کیجه
انلرك بینی نیجه بکر وصحبتلری نه اوزره قرار طوتر ناکاه قپو اوازی
ظاهر اولدی وغلام آوازك ار دندن تتریه رك واغلیه رق کیردی
* کفتم تراچه بوده است ودر صحبت آن جوان چه رونموده است که
بدین حال می آیی غلام کفت ان جوان مرد بمرد وجان بجانان سپرد
کفتم سبحان الله آن چه کونه بود کفت چون تو برفتی ومرا بخانه
درون برد و برای من طعام آورد چون طعام خوردم ودست بشستم
از برای من بستر انداخت ومشك وکلاب برمن زد ومرا بخوابانید *
ترا را حرف صله سکا دیمکدر (چه بوده است نه اولمشدر (در حرف
ظرف (صحبت آن جوان لامیه (چه رو نموده است نه واقع اولمشدر
(که حرف بیان (با حرف مصاحبت (می آیی فعل مضارع مخاطب
کلورسین (بمرد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر
(بجانان با حرف صله (سپرد فعل ماضی مفرد غائب اصمرلادی
(سبحان الله بحل تعجبده استعمال اولنور (چه کونه بود نه کونه
اولدی دیمکدر (چون حرف تعلیل (برفتی باء تأکید ایله فعل ماضی
مفرد مخاطب کتدك دیمکدر (مرا را ادات مفعول (با حرف صله
(خانه درون اوایچی دیمکدر (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی
دیمکدر (برای من بنم ایچون (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی

دیمکدر (چون حرف تعلیل (خوردم فعـل ماضی متکلم وحده یدم
دیمکدر (بشستم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده یقه‌دم دیمکدر
(از برای من بنم ایچون دیمکـدر (بستر دوشك دیمکدر (انداخت
فعـل ماضی مفرد غائب اتدی دیمکدر (زد فعـل ماضی مفرد غائب
اوردی دیمکدر اما بونده سوردی معناسنه در (مرا را ادات مفعول
(بخوابانید باء تأکید ایله فعل ماضی متعـدی مفرد غائب یاتوردی
دیمکدر (محصول ترکیب) غلامی بو یله لرزان وکریان کورنجه دیدم
سکا نه اولمشـدر واول جوانك صحبتنده نه یوز کوسترمشدر حاصلی
بینکرده برمنافسه‌می واقع اولدی یاخود یار واغیاردن برکیمسه مانعمی
اولدی که بو حالده کورسین غلام دیدی اول جوانمرد اولدی وجانی
جانانه اصمرلدی دیدم سبحان الله نه کونه اولدی دیدی چونکه سن
کتدك بنی اوك ایچنـه ایلتدی و بنم ایچون طعام کتوردی چونکه
طعامی یدم والم یقه دم بنم ایچون دوشاك اتدی یعنی دوشادی و بنم
اوزریمه مشـك وکلاب سوردی و بنی یاتوردی * بعـد ازان آمد
وانکشت بر رخسارهٔ من نهاد وکفت سبحـان الله این چه خوبست
وچه محبوب ومرغوب وچه ناخوشست انچه نفس من میخواهد ودر
هوای آن می کاهد وعقوبت خدای تعالی از همه سخترست وکرفتار
با آن از همه کس بد بخت تر بعد ازان کفت انا لله وانا الیه راجعون *
انکشت همزه‌نك فتحی نونك سکونیله وکاف عجمك ضمیله پارمق دیمکدر
(رخساره یکاق دیمکدر (منه اضافت لامیه (نهاد فعـل ماضی مفرد
غائب قودی دیمکدر (نفس من لامیه (می خواهد فعل مضارع مفرد
غائب استر دیمکدر (هوای آن ده لامیه هواهوس معنـاسنه در (کاهد
فعل مضارع مفرد غائب بونده اضطراب چکر معناسنه در (عقوبت
خدای لامیه (از همه مجموعنـدن (سخترست مشکلرکدر (کرفتـار
وصف ترکیبدر طوتقون دیمکدر (با آن باحرف صله آن هوای نفسـه
اشارتدر (محصول ترکیب) اندن صکره یعنی بنی بو یله اعزاز واکرام ایله
یاتوردقدن صکره کلدی و پارمغن بنم یکاغم اوزره قودی ودیدی
سبحـان الله بونه کوزلدر ونه محبوب ومرغوبدر ونه کوتودر اول
نسنه که بنم نفسم استر وانك هوسنده اضطراب چکر والله تعـالی نك

صفوتی مجموعندن منفکلر کدر واکا کرفتار اولوب طوتقون اولان مجموع ناسدن بدبخت ركدر بوندن صكره انا لله وانا اليه راجعون ديدی * ديكر باره انكشت بر رخساره من نهاد وكفت كواهی می دهم كه اين بغايت جميلست و بنهايت آمال وامانی دليل اما عفت و پاكی ازان اجملست وثواب موعود بر آن ازهمه در جمال اكمل پس بيفتاد چون اورا بجنبانيدم مرده بود وپی بحيات جاودانی برده * ديكر باره بركره دخی ديمكدر (كواهی باحرف مصدر كواه كاف عجميله ضميله شاهد ديمكدر (می دهم فعل مضارع متكلم وحده ويريرم ديمكدر بونده ايدرم ديمكده مستعملدر (كه حرف بيان (اين غلامه اشارتدر (بغايت باحرف مصاحبت (جميل كوزل ديمكدر (بنهايت باحرف صله (آماله اضافت لاميه آمال امل جمعيدر استكلر ديمكدر (امانی باء مصدريه ايله عصمت معناسند در (دليل معروف (عفت معروف (پاكی باء مصدريه ايله عطف تفسيريدر (اجمل اسم تفضيل كوزلرك ديمكدر (ثواب موعود بيانيه موعود اسم مفعول وعد اولنمش ديمكدر (بران برحرف صله آن عفت و پاكی يه اشارتدر (جمال كوزللك (اكمل اجمل كبی كاملرك ديمكدر (پس صكره ديمكدر (بيفتاد باء تأكيد ايله فعل ماضی مفرد غائب دوشدی ديمكدر (چون حرف تعليل (اورا جوانی (بجنبانيدم باء تأكيد ايله فعل ماضی متكلم وحده اوينشاتدم ديمكدر يعنی دپرتدم (مرده بود اولمش ايدی (پی پايدن مخففدر (بحيات جاودانی باحرف صله اضافت بيانيه يا حرف نسبت (برده ماضيدن قسمدر ايلتمش ديمكدر (محصول تركيب) بركره دخی بنم يكاغيمه پارمق قودی وديدی شهادت ايدرمكه بوغايت كوزلدر وارزولرك وعصمت و پرهيز كارلغك نهايتنه دليلدر يعنی زهد وتقوی بوكه نجمل ايلمز نهايت بولور اما عفت و پاكلك ارزوی نفسانيدن كوزلكدر واول پاكلكه وعد اولان ثواب مجموعندن كوزللكده اكملدر بوندن صكره جوان دوشدی چونكه انی دپرتدم وحركت ايتدر دم اولمش وقدمی ابدی حياته ايلتمش * پيز كفت كه اين همه كريه من بر ياد آن جوانست كه هركز عفت ونظافت ولطف وظرافت وی ازخاطر من غائب نمی شود وحسن

شمائل

شمائل ولطف محائل اواز نظر من نمی رود تاباشم این یاد خواهم
سپرد وچون بمیرم بدین حال بخواهم مرد * كه حرف بيان (گریهٔ من
لاميه (یاد آن جوان ده بو يله اولی جوانك يادى ايله ديمكدر (كه
حرف تعليل (عفت پاکانك (نظافتيـدہ بو يله (لطف وظرافت معروف
(ويه اضافت لاميه (شمائل اوصاف معناسنه در (محائل بوندہ طرز
وطور ديمكدر (تا حرف توقيت (باشم معناده اولم ديمكدر اما استعمالده
صاغ اولم ديمكدر (سپرد سينك كسريله فعل ماضى مفرد بونده
مصدر معناسنه در زیرا مضارعه مقارندر اياق باصمق استرم (چون
حرف تعليل (مرد سپرد كبى (محصول تركيب) پیرد یدیکه بو بنم
محبوبم كريه م اول جوانى ذكرايله در يعنى خاطريمه كلدكجه اغلرم
زیرا بو وقت انك عفت ونظافتى واطف وظرافتى بنم خاطرمدن
غائب اولمز وانك كوزل اخلاقى واطيف طرز وطورى نظرمدن كتمز
مادامكه صاغ اولم بو يوله اياق باصمق استرم يعنى بو طريقه سالك
اولمغى آرزو ايدرم وچونكه اولم بو حال ايله وفات ايتمك استرم (قطعه)
یار چون رفت آن بخوبی از همه عالم فزون * در فراقش از همه عالم
فزون خواهم گریست. * چون حرف تعليل (رفت فعل ماضى مفرد
كندى ديمكدر (آن بخوبى ازهمه عالم فزون حشو در يارك صفتيدر
(بخوبی باحرف ظرف يا حرف مصدر (فزون زياده ديمكدر (شين
ضميرى ياره راجعدر (خواهم گریست اغلسم كرك ديمكدر
(محصول بيت) مجموع عالمدن كوزللكده زياده اولان يار چونكه
كندى الك فراقنده مجموع عالمدن زياده اغلسم كرك * ريزد اكنون
خون دل از گونهٔ زردم بخاك * چون روم در خاك هم زين گونه
خون خواهم گریست * ریزد فعل مضارع مفرد لازمله متعدى
بيننده مشتركدر دوكيلور دوكمك اولور (اكنون الآن ديمكدر (خون دل
بيانيه خون قان ديمكدر (گونه رنك معناسنه در اما بونده لون انسانى
اكثريا چهرده اظهر اولديغندن چهره معناسنه در (زرده اضافت بيانيه
(ميم ضمير متكلم (با حرف صله (چون حرف تعليل (روم فعل مضارع
متكلم وحده (زين گونه تشبيهده مستعملدر ابونك كبى ديمك اولور
(محصول بيت) . كوكل قانى دوكيلور الآن بنم صاری چهرمدن

طیراغه چونکه طیراغه کیدم یعنی قوت اولام بونک کبی اغلسم کرک حاصلی الآن دنیاده نه شکل قان اغلرسم آخرتده ده قان اغلسم کرک (عروض) بو قطعه رمل مثمندر که بالکز عروض وضربنده قصر کلوب فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولمشدر (حکایت) جوانی سلیل نام از سلالهٔ کرام در قبائل عرب بکمال ادب مشهور بود ودر بیشهٔ شیران ومعرکهٔ دلیران از ضعف وسستی دور ودر دل از دختر عم هوایی داشت مراز وسوسهٔ عشق اوسودایی عمرها رنج طلب برد تا بمطلوب رسید وضربت عشق خورد تا جمال معشوق بدید هنوز در بزم وصال جای کرم نکرده بود واز جام وصال جرعهٔ بیش نخورده عزیمت آنش برخواست که ازان منزل در جای دیکر مقام کند ودر موطن تازه تر آرام کیرد * جوانی یا حرف وحدت (سلاله ضم سین ایله نسل معناسنه در (کرامه اضافت صفتنه در (قبائل عرب بیانیه قبائل قبیله نک جمعیدر (بکمال با حرف مصاحبت (بیشه باء عربیله مبشه معناسنه در (شیرانه اضافت لامیه (معرکهٔ دلیران ده بویله شیر روم کسریله ارسلان دیمکدر الف نون اداة جمع (معرکه اسم مکاندر جنک یری دیمکدر (دلیر بهادر دیمکدر الف نون معروف (ضعف ده معروف (سستی یا حرف مصدر سست کوشک معناسنه در که ضعفه عطف تفسیری واقع اولمشدر (دور اوزاق معناسنه در (دختر عم بیانیه دختر قز دیمکدر عم معروف (هوایی یا حرف وحدت هوا سودا معناسنه در (داشت معلوم که مجرد اثبات ایچوندر (وسوسهٔ عشق بیانیه (سودایی یا حرف وحدت (عمرها ها اداة جمع عمرسنه دن عبارتدر (رنج طلب بیانیه (برد فعل ماضی مفرد ایلتدی یعنی چکدی دیمکدر (تا حرف انتها (بمطلوب با حرف صله (رسید فعل ماضی ایرشدی دیمکدر (ضربت تا اسلوب عجم اوزره طویل یازیلور کوتک دیمکدر اما بویله یازده محنده مستعملدر (عشقه اضافت لامیه خورد فعل ماضی مفرد یدی دیمکدر (تا حرف انتها (جمال معشوق لامیه (بدید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد کوردی دیمکدر (هنوز الآن دیمکدر (بزم وصال بیانیه (کرم کاف عجمک فتحیله صیجق دیمکدر (نکرده فعل ماضی منفینن قسمدر (جای نکرده نک مفعولی (بود اداة

ماضی

ماضی یعنی اصیجق ایلمش ایدی یعنی ایصیتمامش ایدی دیمکدر (جام وصال بیانیه جام قدح دیمکدر (جرعهٔ یا حرف وحدت همزه توسل جرعه جمعك ضمیله دیبده قلان تورتی به دیرلر (پیش باء عربیله ز بابه مناسبنده در (نخورده ماضی منفیدن قسمدر ایچمامش دیمکدر قاعدهٔ سجع اوزره بود مقدردر (عزیمت آن مصدر لك فاعلنه در (شین ضمیر جوانه راجعدر جوانه اول عزیمت دیمکدر (محصول ترکیب) سلیل نام بر جوان سلالهٔ کرامدن عرب قبیله لرندن کمال ادب ایله مشهور ایدی وار سلاحلر پیشه سنده و بهادرلر معرکه سنده ضعف وکوشکلکدن دور ایدی حاصلی بهادرلقده غایت دلاور ایدی وکوکلنده عمیسی قزندن هواسی واتك باشنده وسوسهٔ عشقیدن سوداسی وار ایدی حاصلی عمی قزینه عاشق ایدی نیجه سنه لر ارامق زحمتنی چکدی تاکیم مطلوبه ایرشدی وعشق کوتکنی یدی رنج ومشقت چکدی تاکیم معشوقك جمالنی کوردی یعنی مطلوبه واصل اولوب جمال محبوبی کورنجیه دك نیجه زحمت ومشقتلر چکدی هنوز وصال بزمنده یعنی ایصیتمش ایدی ووصال جامندن بر جرعه زباده ایچمامش ایدی حاصلی بر وفق دلخواه کامن آلمدن ناکاه اول عزیمت ظاهر اولدیکه اول منزلدن غیری یرده مقام ایلیه وتازه لك بر موطننده قرار طوته حاصلی تبدیل مکان ایلمکه عزیمت ایلدی * آن ماه رادر عماری نشاند وعماری راباز راه که دلش میخواست براند چون یك مرحله ببرید بجای خوش ومنزل دلکش رسیده نزول کرد وعماری را فرود آورد ناکاه دید که از یك جانب سی سوار آشکار شدند برخاست وسلاح بر بست ودر خانهٔ زین نشست چون نزدیك آمد دانست که دشمنان وی اند بمقابله ومقاتلهٔ ایشان مشغول کشت و بیشتر ایشان را کشت اما زخمهای کاری خورد به پیش دختر عم باز کشت وکفت * را ادات مفعول (در حرف صله (عماری عینك کسریله اورتولو محفه یه دیرلر عربیه دخی اطلاق اولنور (نشاند فعل ماضی مفرد بندردی دیمکدر (را ادات مفعول (باحرف صله (که حرف رابط (شین ضمیر جوانه راجعدر (می حرف حکایه (خواست فعل ماضی مفرد دیلر ایدی دیمکدر (براند باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد قطع ایلدی دیمکدر (با حرف صله (جای خوش موصوفك صفته

الفبا الفی ثابتدر (منزل دلکش) دیو بویله دلکش وصف ترکیبیدر منزل کوکل
چکیجی مفرح معناسنه (رسیدیم) ایرشدی (نزول کرد) اینبدی (را) ادات مفعول
فرود آورد ایندردی (اسب سوار) اوتوز آتلی (برجست) قالقدی (بربست
بغلندی (در) حرف صله (خانه زین) یاننمز زین اکر دیمکدر (دانست
فعل ماضی مفرد غائب اوتوردی دیمکدر (دانستم) بیلدی (که
حرف بیان (دشمنان وی) لامیه (اند) ادات جمع خبر (کشته) اولدیغی
دیمکدر کاف قتیلی (بیشمار) باء عربیله چوق معناسنه در (ایشانه
اضافت لامیه ایشانی سواره را جمعدر (را) ادات مفعول (کشت
کاف عربیله ضمیله فعل ماضی مفرد اولدردی دیمکدر (زخم) یاره (ها
ادات جمع (کاری) یاء نسبی ایله موثر دیمکدر (ز زخمهای کاری موثر
ومولم یارهلر دیمک اولور (خورد) فعل ماضی مفرد یدی دیمکدر (با
حرف صله (پیش) قیش دیمکدر (بازگشت) دوندی دیمکدر
(محصول ترکیب) بیت مفرا ایلدی واول ماهی چهرهیی سوردی و حصینی
اول یوله کمانسندی ایندی سوردی یعنی مراد ایلدیکی محله روانه اولدی
چونکه بر مرحله قطع ایلدی بر خوش محله ومفرح منزله ایرشدی
واینبدی وحصمنی ایندردی ناکاه کوردیکه بر جانبدن اوتوز آتلی آشکاره
اولدیلر قالقدی وسلاحنی بغلندی واکر خانه منه اوتوردی. چونکه
یقین کلدیلر بیلدیکه انلر دشمنلریدر انلرك مقابله ومقاتله سنه مشغول
اولدی وانلرك اکثرینی قتل ایلدی اما موثر زخملر یدی مختصر عمك یانته
رجوع ایلدی کلدی ودیدی (لرباعی) آمد ز عدو بکشتن من خبری *
بنشین که نشست بحسرت نظری * بکشتن من باء حرف صله کشتن بوننده
لازم معناسنه در اضافت خاء علته در بنم اولدکلمه دیمکدر (یا) حرف وحدت
(بنشین) باء تأکید ایله امر حاضر مفرد اوتور دیمکدر (که) حرف
تعلیل (بینم) فعل مضارع متکلم وحده (ت) حرف خطاب سنی کورهیم
دیمکدر (با) حرف مصاحبت (یا) حرف وحدت (محصول بیت) عدودن
بنم اولدکلمه بر خبر کلدی خبردن مراد جراحتدر اوتور که سنی
بر حسرت نظریله کورهیم * دربزم خلوتت که تا چو خونم ریزند *
تا که زلبت کام نگیرد دگری * ریزم فعل مضارع متکلم وحده
دوکرم دیمکدر (خونت) مفعولی (که) حرف بیان (تا) حرف تعلیل

چو

(چو ادات تشبیه (خونم ریزند له مفعولی (ریزند فعل مضارع جمع
غائب (تاکه ادات تعلیل (کام مراد (نگیرد فعل مضارع منفی طوتمیه
یعنی آلمیه دیمکدر (محصول بیت) سنك قانکی دوکرم تا کیم بنم قانیمی
دوکمکلریکبی تا کسلنك لیکدن غیریسی مراد آلمیه حاصلی بندن
میکرمیاولنلی دنکسونتا ایچون سنك قانکی دوکرم (عروض) بو بیت
شعرهٔ الاخرب المکفوف اخرب مقبوض مکفوف مجبو بدر که بر مصراعی
مفعول مفاعلن مفاعیل فعل اولور* دختر گفت والله اگر تو خون من
نریزی من خون تو خواهم ریخت و با خون تو خواهم آمیخت اما آن به
که تو پیش دستی و این عقیده از دل خود بگشایی سلیل برخاست و این ترانه
آغاز کرد که * خوان من لامیه (خون خود ده بو یله (ریخت و آمیخت
ماضیلر در مصدر و مقاسنه کلشلردر دوکسم کرك قارشدرسم کرك دیمك
اولور (پیش دست وصف ترکیبیدر الی ایلری دیمکدر (یا حرف مصدر
تقدم و سبقت دیمك اولور (نمایی فعل مضارع مفرد مخاطب کوسترسین
دیمکدر (بعض نسخه ده بکنی واقعدر ایلیه سین دیمکدر عقده
اصطلاح حانیه مشکل دیمکدر (را ادات مفعول (بگشایی باء تأکید ایله
فعل مضارع مفرد مخاطب آچه سین دیمکدر (برخاست فعل ماضی
قالقدی دیمکدر (که حرف بیان (محصول ترکیب) قیز دیدی والله
اگر سن بنم قانمی دوکمزسك بن کندو قانمی دوکسم کرك وسنك قانك
ایله قارشدرسم کرك اما اول اعلادر که سن سبقت وتقدم ایده سین و بو
مشکلی کوکلکدن آچه سین یعنی بکا یاه للذو قتلق مشکلنی دفع ایده سین
سلیل قالقدی و بو ترانه یه اغاز ایلدی که (بیت) لز کشتی نادرست
این چرخ درشت* بنگر که مرا چه سان بحالت آمد پشت* کشتی کاف
عربك ضمیله کورش دیمکدر (نادرست اضافت صفتنه در (نا حرف
توصیف نفی درست بتون و صحیح دیمکدر (این چرخه اضافت
موصوفه، در چرخك درشته صفته درشت درست وزننده ناهموار
دیمکدر (بنگر باء تأکید ایله امر حاضر مفرد باق دیمکدر (که حرف
بیان (مرا را حرف تخصیص (چه سان نه نك کبی یعنی نه کونه بجه لك
با حرف صله (پشت آرقه دیمکدر (محصول بیت) بو ناهموار اولان
چرخك صحیح وطوغری اولمین کورشدن باق که نه کونه ارقم یره کلدی

حاصلی بو چرخ کج رفتاری نه کونه مقلوب وز بون ایلدی (بعض نسخه‌ده کشتی یرینه کشتن واقع اولمشدر دوغمق معناسنه درکافک فتحیله یعنی چرخك ناهموارد وراندن * آن کز وی ام این نقد حیاتست بمشت * امروز بدست خود همی باید کشت * آن کز آن کس که از تقدیرنده دن (میم ضمیر متکلم حیاته مصروف (نقد معروف (حیاته اضافت بیانیه (بمشت با حرف ظرف مشت آوج دیمکدر (بدست خود بیانیه (با حرف مصاحبت (باید کشت اولدرسم کرك دیمکدر (محصول بیت) اول کیسه که بنم نقد حیاتم اندن الدمدم یعنی بنم سبب حیاتم اولان کیسه‌یی بو کون الله اولدرسم کرك (عروض) بو رباعی بنه شجره اخرب اوزانندن اخرب مقبوض سالم مجبوبدر * پس برکلویی که آن ازره کریبان رشك می برد واز غیرت عقد حمائل اشك می ریخت یك تیغ براند وآن شمع جهان افروزرا بیك دم بنشاند وروی خاك آلود خود را درخون او مالید و بان سرخ روی باردیکر روی دران سیه روزان آورد وچندتن دیکر راسر برداشت وآخر سر بنهاد وچون قوم سلبل ازین واقعه خبر یافتند جامه دران وموی کنان بشتافتند وآن هردو کشت را بر معتبار قبیله بردند دریك قبر بخاك سپردند * کلویی یا حرف وحدت کلو کاف عجمیله بوغز دیمکدر (زه کریبان لامیه زه زانك کسریله وهای اصلیه ایله بوغزه متصل اولان قیتاندر (رشك حسد دیمکدر (می ادات حکایه (برد بونده ایلردی دیمکدر فاعلی تحتنده سلبله راجعدر (غیرت عقد حمائل لامیه و بیانیه (عقد حمائل تعویذ ایچون تعلیق اولنان حمائلك اپی وقیتانی وزنجیری هرنه ایسه مراد در حمائل باغنك غیرتندن دیمکدر (می ریخت دوکرایدی (براند فعل ماضی مفرد اوردی دیمکدر (بیك دم با حرف صله برنفسده دیمکدر (روی خاك آلوده خود بیانیه ولامیه خاك آلود وصف ترکیبدر طپراقه بولشمش دیمکدر (را ادات مفعول (خون او لامیه او ضمیری دختره راجعدر (مالید فعل ماضی مفرد غائب سوردی دیمکدر (با حرف مصاحبت (سرخ روی وصف ترکیبدر قزل یوزلی یعنی قانلی یوز ایله دیمکدر (بار دیکر برکره دخی زدر حرف صله (سیه روز وصف ترکیبدر قره کونلی بدبخت دیمکدر الف نون ادات جمع (آورد فعل ماضی مفرد غائب

كتوردي ديمكدر (چندين ديكررا حرف تخصيص برفتح نتك دخي (سر باشي (برداشت قالدردي يعني كسدي ديمكدر (واخر عاقبت (سر بنهاد باش قودي يعني فوت اولدي (بعض نسخده بكذاشت واقعدر ترك ايلدي ديمكدر بو نسخه دخي اعلادر زيرا برداشته سجعدر (يافتند فعل ماضي جمع غائب بولديلر ديمكدر (جامه دران صفت مشبهدر اثواب ييرته رق (موي كنان ده بو يله قيلني يعني صاچين وصقالني يوله رق (بشتافتند باء تأكيد ايله فعل ماضي جمع غائب سكرديلر ديمكدر (كشته كافك ضميله اولمش ديمكدر (رادات سفعول (برحرف صله (مقبار مزارلق ديمكدر قبيله يه اضافت لاميه (بردند فعل ماضي جمع غائب ايلتديلر ديمكدر (دريك قبر برقبرده (بخاك طپراغه (سپردند اصمرلديلر (محصول تركيب) صكره يعني بوزانه وبور باعى بى اقودقدنصكره اول بر بوغزكه سليل اني بقمنك زهندن رشك ايدردي يعني قسقنوردي وحمائل باغنه غيرتندن اشك دوكر اغلردي حاصلي انلردن قسقنوركن بر طبغ اوردي واول جهاني شعله لندريجي شمعي برنفسده سو يوندردي وكندونك طپراغه بولشمش يوزيني دخترك قانه سوردي واول قاتلي يوز ايله سيه روزانه يوز كتوردي يعني بنه توجه واقدام ايلدي و برقاچ كيمسه نك باشني كسدي وعاقبت باشني براقدي چونكه سليلك قومي بو واقعه دن خبر آلديلر اثواب ييرته رق وصاچ وصقال يوله رق قو په ره رق سكرتديلر واول ايكي مقتولي قبيله نك مزارلغنه ايلتديلر و برقبرده طپراغه اصمرلديلر حاصلي ايكيسني برقبره دفن ايتديلر (قطعه) هر دو راز بر زمين ازسر عزت برد ند * تانه در روز جزاخوار ودژم برخيزند * رادات مفعول (سر عزت بيانيه عزت اوجندن يعني عزت ايله ديمكدر (بردند فعل ماضي جمع غائب ايلتديلر ديمكدر (تاحرف تعليل (نه حرف نفي خيزنده مصروف (دژم دالك كسري وزاء عجمك فتحيله غصه لو ديمكدر (برحرف تأكيد (خيزند فعل مضارع جمع غائب قالقه لر ديمكدر (محصول بيت) هر ايكيسني بر التنه عزت ايله ايلتديلر تاكيم روز جزاده خور وغصه لو قالقميه لر * درته خاك بيك بسترشان جا كردند * تابهم شاد بخسبند و بهم برخيزند (نه تانك كسري وهاء ملفوظه ايله ديب وآلت ديمكدر (بيك

باحرف ظرف (پستر دوشك (شان ضميري جمع (كردند فعل ماضى
جمع غائب (تا حرف تعليل (بهم برابر (بخسبند باء تأكيد ايله فعل
مضارع جمع غائب ياتهلر ديمكدر (بهم سابق كبي (برخيزند اسبق
كبي (محصول بيت) طپراق التنده انلره بردوشكده بر ايلديلر تاكيم برابر
شاد ياتهلر و برابر قالقهلر (عروض) بو قطعه بحر رملدندر صدر
وابتدا سالم حشولر مخبون كه ثانى ساكنى حذفدر ولمش عروض وضربنده
اصلم كه سبب آخر دوشوب وتد قطع اولمش يعنى وتدك ساكنى دوشوب
ماقبلنك متحركى ساكن اولمش برمصراعى فاعلاتن فعلاتن فعلاتن
فعلن اولمش (حكايت) جوانى باكمال ادب باشتر ملقب برد ختري
جميله از مهتران قبيله جيدا نام عاشق شد ورابطهٔ وداد وقاعدهٔ
اتحاد ميان ايشان مستحكم كشت آن راز را از نزديك ودورمى پوشيدند
ودر اخفاى آن حسب المقدور مى كوشيدند اما بحكم آنكه كفته اند *
(جوانى يا حرف وحدت (با حرف مصاحبت (كمال ادب بيانيه
(باينه حرف مصاحبت (اشتر فتح همزه ايله علم رجل در (بر حرف
صله (دخترى يا حرف وحدت (جميله كوزل ديمكدر (مهتران
قبيله لاميه (مه ميمك كسرى وهاء اصليه ايله اولو ديمكدر (جيدا
جيمك فتحى و يانك سكونيله علم مرأه در (رابطهٔ وداد لاميه (قاعدهٔ
اتحاد ده بويله (وداد واوك كسريله محبت معناسنه در (اتحاد افتعال بابندن
مصدر در برلشمك معناسنه (ميان ايشان لاميه (مستحكم قوى ديمكدر
(كشت فعل ماضى مفرد اولدى ديمكدر (آن راز را ادات مفعول اول
سرى ديمكدر (نزديك يقين (دور اراق ديمكدر (مى اداة حكايه
(پوشيدند فعل ماضى جمع غائب اورترلر ديمكدر (اخفاى آن لاميه لفى
كيزلمه ده (حسب المقدور قادر اولديغى قدر ديمكدر (مى كوشيدند
سعى ايدرلردى ديمكدر (محصول تركيب) برجوان كمال ادب ايله اشتر ايله
ملقب قبيله اولولرندن جيدا نام كوزل برقيزه عاشق اولدى ومحبت
رابطه سى وبرلشمك قاعده سى انلرك اراسنده قوى اولدى اول سرى
اوزاقدن ويقيندن اورترلردى وانى اخفاده قادر اولدقلرى قدر
سعى ايدرلردى حاصلى عشق ومحبتلرينى كمال مرتبه ده ستره سعى
ايدرلردى اما اول سببدن كه ديمشلردر (بيت) عشق سريست كه كفتن

نتوان * بدو صد پرده نهفتن نتوان * عشق مبتدا (سریست خبری
(یا حرف وحدت (که حرف رابط (گفتن نتوان سویلمك ممکن دکل
(با حرف ظرف یا حرف مصاحبت (دو صد ایکی یوز (نهفتن نتوان
گیزلمك ممکن دکل (محصول بیت) عشق برسردر که سویلمك ممکن
دکل که عاشق دائما سترینه سعی ایدر یاخود عشق دیدکلری شی
لسان ایله تعبیر ممکن دکلدر ایکی یوز پرده درونشده یاخود ایکی یوز
پرده ایله گیزلمك ممکن دکل اطوار واوضاعندن معلوم اولور (عروض)
بو بیت عینیله قطعهٔ سابق کبیدر * عاقبت راز ایشان بروی روز
افتاد وسر ایشان از نشیمن کون با انجمن بروز آمد میان دو قوم ایشان
جنکها انکیخته شد وخونها ریخته کشت قوم جیدا خیمهٔ توطن از آن
دیار بر کنند وبار اقامت بدیار دیکر افکندند چون شداید فراق
متمادی شد ودواعی اشتیاق متقاضی کشت روزی اشتر با یکی
از دوستان خود کفت هیچ توانی که با من بیایی ومرا در زیارت جیدا
مددکاری نمایی که جان من در ارزوی وی بلب رسیده وروز من در
مفارقت او بشب انجامیده * راز ایشان بیانیه (بروی روز افتاد
فاش اولدی دیمکدن کنایتدر (سر ایشان لامیه انلرك سری دیمکدر
نشیمن کون مجازا بیانیه نشیمن اوتراق دیمکدر (کون کاف ومیمك ضمه‌لریله
کیزلمك معناسنه عربیدر خفا اوتراغندن دیمکدر (با حرف صله
(انجمن بروز مجازا بیانیه انجمن جمعیت معناسنه‌در (بروز وزن ومعناده
ظهور کبیدر (میان دو قوم ایشان لامیه‌لردر (جنکها ها ادات جمع
(انکیخته شد قوپدی دیمکدر (خونها جنکها کبی (ریخته کشت
دوکلدی دیمکدر (خیمهٔ توطن بیانیه (برکنند فعل ماضی جمع غائب
قالدردیلر دیمکدر (بار اقامت مجازا بیانیه (بار یوك دیمکدر (با حرف
صله (افکندند فعل ماضی جمع غائب براقدیلر دیمکدر (شداید فراق
بیانیه (شداید شدتك جمعی فراق ایرولق (متمادی شد اوزادی
(دواعی اشتیاق بیانیه (دواعی داعیه نك جمعیدر اشتیاق استکلری
دیمکدر (متقاضی طالب دیمکدر (روزی یا حرف وحدت یا حرف صله
(دوستان خود بیانیه (که حرف بیان (توانی فعل مضارع مفرد
مخاطب قادرمیسین دیمکدر (با حرف مصاحبت (بیایی باء تأکید ایله

فعل مضارع مفرد مخاطب کله سین دیمکدر (مرا را حرف صله بکا
دیمکدر (در حرف ظرف (زیارت جیدا لامیه (مدد کاری یا حرف
مصدر کار ادات فاعل مددجیلك دیمکدر (نمایی فعل مضارع مفرد
مخاطب کوستره سین دیمکدر (جان من وارزوی من لامیه لردر (بلب
رسیده دوداغه ایرشمش (روزمن ومفارقت اوده لامیه لردر (زانجامیده
نهایت بولمش دیمکدر (محصول ترکیب) عاقبت انلرك رازی فاش
اولدی وانلرك سری خفا اوتراغندن ظهور جمعینه کلدی وانلرك
ایکی قومنك اراسنده جنکلر قوپدی وقانلر دوکلدی جیدانك
قبیله سی توطن خیمه سنی اول دیاردن قالدردیلر حاصلی ترك دیار
ایلدیلر واقامت یوکنی غیری دیاره براقدیلر یعنی دیار آخرده توطن
ایلدیلر چونکه ایریلق شدتلری ممتد اولدی واشتیاق استکلری طالب
اولدی برکون اشترکنه دی دوستلرندن برینه دیدی هیچ قادرمیسین که
بنم ایله کله سین وبکا جیدایی زیارتده مددجیلك یعنی یاردم ایده سین که
بنم جانم انی ارزوده دوداغیه ایرشمش یعنی هلاکم قریب اولدی وبنم
کوندزم انك مفارقتنده کیجه یه نهایت بولمشدر خلاصه مفارقته
تحمل قالمدی * کفت سمعا وطاعة هرچه میکویی بنده ام وهرچه
فرمایی با آن شتابنده هردو برخاستند وراحلها بسیار استند یك روز
ویك شب ویك روز دیکر تا شب راه بریدند تا شب با آن دیار رسیدند
درشب کوهی نزدیك با آن قوم فرود آمدند وراحله بخوابانیدند
اشتر آن دوستر اکفت برخیز واین شتر کم شده را سراغ کنان باین قبیله
بکذر وباهیچ نام من مبر مکر کنیزکی فلانه نام که راعی کوسفندان
ومحرم رازهای پنهان ویست سلام من با ویرسان وازوی خبر جیدا
بپرس وموضع فرود آمدن ما اورا نشان ده * سمعا وطاعة مفعول
مطلق لردر (میکویی فعل مضارع مفرد مخاطب سویلرسین دیمکدر
(فرمایی بیوررسین دیمکدر (با آن باحرف صله (شتابنده اسم فاعل
ییلیجی دیمکدر (برخاستند فعل ماضی جمع غائب قالقدیلر دیمکدر
(راحلها ها ادات جمع راحله زاد راه وبنك دیمکدر (بستار استند
بلا تأکید ایله فعل ماضی جمع غائب حاضرلدیلر دیمکدر (یك روز
ویك شب برکون وبرکیجه (ویك روز دیکر تا شب برکون دخی

اخشامه دك (بریدند فعل ماضی جمع غائب قطع ایلدیلر دیمكدر
(تا حرف تعلیل (با آن با حرف صله (رسیدند فعل ماضی جمع غائب
ایرشدیلر دیمكدر (شعب طاغك صججن یوللرینه دیرلر (كوهی یا حرف
وحدت (با آن با حرف صله (فرود آمدند فعل ماضی جمع غائب
نزول ایلدیلر (بخوابانیدند فعل ماضی متعدی جمع غائب یاتوردیلر
دیمكدر (دوسترا را ادات صله (برخیز فعل امر حاضر مفرد (شترکم شده
بیانیه کم شده ضایع اولمش دیمكدر (سراغ سینك ضمیله بونده
مطلوب معناسنه در (كان صفت مشبهه مطلوب ایده رك دیمك
اولور (باین با حرف صله (بكذار اوغره دیمك معناسنه امر حاضردر
(با حرف صله (نام من لامیه (مبر فعل نهی حاضر ایلتمه دیمكدر
(نام من مبر كیمسه یه آدیمی سویلمه دیمكدن كنایه در (مكر ادات استثنا
(كنیزكی یا حرف وحدت (فلانه الفاظ كنایه دندر (كه حرف بیان
(راعی چوبان دیمكدر (كوسفندانه اضافت لامیه (محرم رازهای
پنهان وی لامیه و بیانیه ولامیه لردر جیدانك كیزلی سرلرینك محرمی
دیمكدر (سلام من لامیه (باو با حرف صله اوكنیزكه راجعدر (برسان
باء تأكید ایله فعل امر متعدی ایرشدر دیمكدر (وی بنه كنیزكه
عائددر (خبر جیدا لامیه (بپرس باء تأكید ایله امر حاضر مفرد صور
دیمكدر (وموضع فرود آمدن ما بزم قوندیغمز موضعی (اورا كنیزكه
نشان ده علامت ویر (محصول تركیب) اول دوست دیدی سمعا وطاعة
هرنه سویلرسن بنده یم وهرنه بیوررسن یلچی یم هر ایكیسی قالقدیلر
ویول ازیغنی و یوكنی حاضرلدیلر بر كون وبر كیجه وبر كون دخی
اخشامه دك یول قطع ایلدیلر تا كیم كیجه اول دیاره ایرشدیلر
بر طاغك صججن یولنده اول قومه یقین ایندیلر ورواحله لرینی یاتوردیلر
اشتر اول دوسته دیدی قاتی واول ضایع اولمش دوه یی طلب ایدرك
بو قبیله یه اوغره عربده دوه مقبول اولدیغندن سودیكی شیلرینی
دوه یه تشبیه ایدرلر و بنم اسمیمی كیمسه یه سویلمه الا شول بر كنیزكه
سویله كه فلانه ادلی كه جیدانك قیونلرینك چوبانی وكیزلی سرلرینك
محرمی در بنم سلامیمی اكا ایرشدر واندن جیدانك خبرینی صور وبزم
ایندیكمز موضعی نشان ویر * آن دوست كوید من برخاستم و با آن قبیله

درآمدم اول کسی که مرا پیش آمد آن کنیزك بود سلام اشتر رسانیدم وحال جیدا پرسیدم گفت شوهروی بروی تنك گرفته است ودر محافظت وی آنچه ممکن است بجای آرد اما موعد شما آن درختانست که درعقب فلان پشته است باید که وقت نماز خفتن آنجا باشید من زود برگشتم وآن خبررا باشتر رسانیدم هردو برخاستیم وآهسته راحلها می کشیدیم تاوقت موعود بموعد معهود رسیدیم * پشته دپه دیمکدر نماز خفتن یتسو نمازی معناسنه‌در (باشید فعل مضارع جمع مخاطب اوله سکز دیمکدر (محصول ترکیب) اول دوست دیر یعنی نقل ایدر بن قالقدم واول قبیله یه کلدم اول کیمسه که بنم قتیمه کلدی اول کنیزك ایدی اشترك سلامنی ایرشدردم وجیدانك حالنی صوردم دیدی جیدانك قوجه سی جیدایه طار طوتمشدر وانی محافظه‌ده اول شی که ممکندر بر ینه کتورر حاصلی کمالیله حفظ وحراست ایدر اما سزك موعدیکز اول اغجلر درکه فلان دپه نك عقبنده درکرکدر که یتسو وقتنده اول یرده اوله سکز بن تیز دوندم واول خبری اشتره ایرشدردم هرایکمز قالقدق وبواش بواش بوکاری چکدك تا وعد اولنان وقته دك وعد اولنان معهود یره ایرشدك (رباعی) بودیم درانتظار باگریه وآه * بنشسته براه یارگزره ناگاه * بودیم فعل ماضی متکلم مع الغیر (در حرف ظرف (با حرف مصاحبت (گریه اغلمه (بنشسته یا حرف تأکید (ها ادات ترتب (براه با حرف ظرف (که حرف بیان (گزره تاکاه بیت ثانیه مرهوندر (ناکاه انسزین دیمکدر (محصول بیت) یاریولنده اوتوروب گریه وآه ایله انتظارده اولدق که یولدن انسزین * آواز حلی وبانك خلخال آمد * یعنی خبرید که آمد آن چارده ماه * آواز حلی لامیه حلی حانك ضمیله سیم وزردن مصنوع زینت نسنه‌یه دیرلر (بانك خلخال لامیه بانك سس دیمکدر (خلخال قربلرك ایاقلرینه طاقدقلری شیدر (خبرید فعل مضارع جمع غائب قالقکز دیمکدر (که حرف تعلیلی (چارده ماه آیك اون دردی دیمکدر بدر معناسنه (محصول بیت) یولدن انسزین حلی صدلسی وخلخال سسی کلدی یعنی قالقکز که اول آیك اون دردی کلدی حاصلی آواز حلی وخلخال لسان حالله بو کلامی سویلر

(عروض) بور باعی شجرهٔ اخرب اوزانندندر که صدر وابتدا اخرب حشو اولر مقبوض ثانیلر سالم عروض وضرب ازل که مفاعیلن دن میم وسبب خفیفک یری وسبب آخرک ساکنی حذف ومتحرکی اسکان فاع قالور بویله اولیجه برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن فاع اولور بیت ثانینک مصراع ثانیسنده زحاف آخرله معللدر تدبر * اشتر ازجای بجست واستقبال کرد وسلام کفت ودست بوسید من روی از ایشان برتافتم وبجانب دیکر شتافتم مرا آواز دادند که بازآی که هیچ ناشایستی درمیان نیست وجز کفت وکوی بر سر زبان نی من باز آمدم وهر دو بنشستند وباهم سخنان از کذشته وآینده در پیوستند * بجست باء تأکید ایله وجیمک فتحیله فعل ماضی مفرد غائب صچرادی دیمکدر (بوسید ده فعل ماضی مفرد غائب اوپدی دیمکدر (تافتم فعل ماضی متکلم وحده چویردم دیمکدر (شتافتم ده بویله سکوتدم قاجدم دیمکدر (مرا رادات مفعول (آواز دادند چاغردیلر دیمکدر (که حرف بیان (بازآی دون دیمکدر (ناشایستی نا حرف نفی یا حرف نسبت لایقلی اولمیان دیمکدر (سرزبان دل اوجی دیمکدر (نی یوق دیمکدر (باز آمدم دوندم (بنشستند فعل ماضی جمع غائب اوتوردیلر دیمکدر (کذشته ماضیدن قسمدر کچمش دیمکدر (آینده اسم فاعل کلیجی دیمکدر (در پیوستند فعل ماضی جمع غائب اولاشدردیلر دیمکدر (محصول ترکیب) اشتر یرندن صچرادی واستقبال ایلدی وسلام سویلدی والی اوپدی بن یوزیمی انلردن چویردم وغیری جانبه قاجدم بنی چاغردیلر دون که هیچ لایقلی اولمیان اورتهده یوقدر ودل اوجی ایله کفت وکودن غیری یوق حاصلی بیننزده فعل شنیع یوقدر کیتمه دیدیلر بن دوندم وهر ایکیسی اوتوردیلر وبربرله سوزلری کچمشدن وکلجکدن اولاشدردیلر * در آخر اشتر کفت که امشب چشم آن دارم که با من باشی وچهرهٔ امید مرا بناخن مفارقت نخراشی جیدا کفت لا والله این بهیچ کونه میسر نیست وکاری برمن ازین دشوارتر نی می خواهی تا زآن واقعهای پیشین پیش آید بکردش ایام بتازکی ابواب شداید وآلام برمن بکشاید اشتر کفت والله که ترانمی کذارم ودست ازدامنت نمی دارم (مصراع) هرچه آید

كويا وهرچه خواهد كو بشو * درآخر كفت وكونك آخرنده يعنى نهايت كلامده ديمكدر (چشم بونده اميد معناسنه در چشم آن دارم كه انى اميد ايدرم كه ديمكدر (بلمن با حرف مصاحبت بكله ديمكدر (پاشى فعل مضارع مفرد مخاطب اولهسين ديمكدر (چهرهٔ اميد مجازا بيت لاميه اميد (مرالاميه (بناخن با حرف مصاحبت (ناخن طرنق ديمكدر (مفارقنه اضافت بيانيه (نخراشى فعل نفى مستقبل مفرد مخاطب طرمله ميهسين ديمكدر (بهيچ كونه با حرف مصاحبت هيچ برنوعله ديمكدر (كارى يا حرف وحدت برايش ديمكدر (دشوار مشكل ديمكدر (نى يوق ديمكدر (ميخواهى فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامى متضمن استرمسين ديمكدر (باز ينه ديمكدر (واقعهاى پيشين بيانيه پيشين ياء نسبيه ونون تأكيد ايله اسكى ديمكدر (پيش آمد قتيره كله (كردش كافك كسريله اسم مصدردر (ايامه اضافت لاميه ايامك دونوشى (بتازكى يا حرف مصدر (با حرف مصاحبت تازهلك ايله حاصلى يكيدن ديمكدر (ابواب شدايد مجازا بيانيد شدتلر قپولرينى (برمن بكا (بكشايد باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب آچه ديمكدر (نمى كذارم براقم ديمكدر (آيد فعل مضارع مفرد غائب كلورسه ديمكدر (كو بيا كلسون (خواهد استرسه (كو بشو اولسون شبنك فتحيله (محصول تركيب) نهايت كلامده ايتر ديدى بو كيجه انى اميد ايدرمكه بكله اوله سين و بنم اميد چهرهمى ايرناق طرناغيله طرمله ميوسين جيدا ديدى لا والله بو هيچ برنوعله ميسر دكلدر و بكا بوندن مشكل برايش يوقدر استرميسين اول اسكى واقعهلر قتيره كله وايامك دونوشى يكيدن شدت ومشقت قپولرينى آچه اشتر ديدى لا والله سنى براقم وسنك اتككدن الممى چكمم هرنه كلورسه كلسون وهرنه استرسه اولسون (عروض) بو مصراع رملدندركه يالكز عروضى محذوفدر * كفت اين دوست ترا طاقت آن دارد كه اهرچه من بكويم بجاى آرد من برخاستم وكفت هرچه توكويى جنتان كنم وهزار منت برجان خود نهم واكرچه جان من درسرآن رود وسجامههاى خود را بيرون كرد وكفت اين را بپوش وجامههاى خود را بمن ده * منبر بونده اوج معناسنهدر (درسرآن

انك اوجنده ديمك اولور (محصول تركيب) جيدا ديدى بو سنك دوستنك
اكا طاقتى وارميدركه هرنه كيم بن سويليم يرينه كتوره بن قالقدم
وديدم هرنه سن سويلرسن انجلين ايليم وكندو جانم اوزره هزار منت
قويم واكرچه بنم جانم انك اوجنده كيدرسه ده جيدا كندى
جامه لريني چيقردى وديدى بونى كى وكندى جامه لريكى بكا وير
* پس كفت برخيز وبخيۀ من دراى ودر پس پرده بنشين شوهر من
خواهد آمد وقدحى شير خواهد آورد وخواهد كفت اين آشام نست
بستان وتو در كرفتن تعجيل مكن واندك تعللى پيش كير آنرا بدست
تو خواهد داد يا بر زمين خواهد نهاد وبرود تا بامداد ديكر نخواهد آمد
هرچه كفت چنان كردم * پس صكره ديمكدر (برخيز فعل امر قالق
ديمكدر (بخيۀ من لاميه باحرف صله بنم چادريمه (دراى فعل امر
مفرد كير ديمكدر (در پس پرده پرده اردنده (بنشين با تأكيد ايله
فعل امردر اوتور ديمكدر (شوهر من لاميه بنم قوجام ديمكدر
(خواهد آمد كلسه كركدر (قدحى يا حرف وحدت (شير سوت ديمكدر
(نخواهد آورد كتورسه كركدر (خواهد كفت ديسه كركدر (آشلم
نست لاميه سنك ايچه جككدر ديمكدر (بستان باء تأكيد ايله فعل
امر آل ديمكدر وكلام شوهرندندر (كرفتن مصدر در بونده المق
معناسنه (تعجيل مكن عجله ايلمه (اندك ازاجق ديمكدر (تعللى يا حرف
وحدت تعلل بونده ناز واستغنا معناسنه در (پيش كير شروع ايله
ديمكدر (آنرا را ادات مفعول (بدست تو لاميه باحرف صله سنك اليكه
(خواهد داد ويرسه كركدر (يا حرف ترديد (بر حرف صله (خواهد نهاد
قوسه كركدر (برود باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب كيدر
ديمكدر (تا حرف انتها (بامداد ديكر ايرتسى صباح ديمكدر (نخواهد آمد
كلسه كركدر (محصول تركيب) بوندن صكره جيدا ديدى قالق وبنم
چادريمه كير وپرده اردنده اوتور بنم قوجام كلسه كركدر وبر قدح
سوت كتورسه كركدر وبو سنك ايچه جككدر آل ديسه كركدر
سن انى آلمده عجله ايلمه وازاجق ناز واستغنايه شروع ايله اول قدحى
سنك اليكه ويرسه كركدر ياخود يره قوسه كركدر وقوجام كيدر
تا ايرتسى صباحه دك كلسه كركدر هرنه ديديسه اويله ايلدم * چون

شوهر وی قدح شیر آورد من ناز دراز پیش کرفتم وی خواست که
برزمین نهد ومن خواستم که از دست وی بستانم دست برقدح آمد
وسر نکون شد وشیر همه بریخت درغضب شد وکفت این بامن
ستیزه میکند دست دراز کرد وازان خانه تازیانهٔ ازجرم کوزن ازپس
کردن تاپشت دم بریده وبنیروی سر پنجهٔ شدت وجلادت
برهم پیچیده * چون حرف تعلیل (شوهروی لامیه (قدح شیر
ظرفك مظروفه اضافتیدر (اورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی
دیمکدر (برقدح برحرف صله قدحه دیمکدر (سرنکون شد باش
اشاغی اولدی (بریخت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب دوکلدی
(درغضب شد غضبده اولدی دیمکدر اما استعمالده غضبه کلدی
دیمکدر (بامن باحرف مصاحبت (ستیزه عناد معناسنه در (دراز کرد
اوزاتدی (تازیانهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توسل برقمچی دیمکدر
(جرم جیم عجمك فتحیله کون دیمکدر (کوزن کافك فتحیله وواوك
سکونیله کیك دید کلری جانوردر (ازپس کردن کردنی اردندن یعنی
اوموز باشندن دیمکدر (تاحرف انتها (پشت دم قویروغی ارقهسنه دك
(بریده ماضیدن قسمدر کسلمش دیمکدر (بنیروی باحرف مصاحبت
(نیروی سر پنجهٔ شدت بیانیه لردر نیر وقوت وزور معناسنه در
سرپنجه ال معناسنه در (شدت الینك قوتیله دیمکدر (جلادت شدته
عطف تفسیریدر (برهم بری برینه دیمکدر (پیچیده اسم مفعول بوکلمش
دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه جیدانك قوجه سی کلدی قدح
شیری کتوردی بن نازدرازه شروع ایلدم اول دیلدیکه یره قویه
وبن دیلدمکه انك الندن الام الم قدحه کلدی وباش اشاغی اولدی
وسوت بتون دوکلدی غضبه کلدی ودیدی بوبکله عناد ایدر
الین اوزاتدی واول خانه دن کیك کوننسدن برقمچی که کیکك اوموز
باشندن تاقویرق صوقنه دك کسلمش حاصلی طولینی یساندر وشدت
وجلادت الی قوتیله بری برینه بوکلمش (قطعه) درسطبری نمونهٔ فعی *
دردرازی قرینهٔ ثعبان * درحرف ظرف (سطبری یاحرف مصدر
سطبر سینك کسری وطانك فتحیله یوغون دیمکدر تاایله ستبر دخی
دیرلر (نمونهٔ افعی لامیه نمونه اورنك دیمکدر (افعی سیاه قاتر یلانه دیرلر

(درد رازی در سطبری کبی اوزونلقده دیمکدر (قرینهٔ ثعبان لامیه قرینه بونده شبیه معناسنه در (ثعبان اژدر (محصول بیت) تازیانه یی وصف ایدوب دیرکه یوغنلقده ییلانک اورنکی یعنی قاز ییلانی قالنلغنده اوزونلقده اژدرک شبیهی حاصلی غایت قالین واوزون * بود تصویر مار صنعت او * لوح تصویر او تن عریان * بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (تصویر مار مصدرک مفعولنه در ییلان تصویری ایدی دیمکدر (صنعت او لامیه او ضمیری تازیانه یه راجعدر (لوح تصویر او بیانیه ولامیه (تن عریان بیانیه (محصول بیت) اول تازیانه نک صنعتی ییلان تصویری یاپمق ایدی انک تصویر تخته سی چبلاق وجود یعنی هر ضرب ایله وجود انسانده افاعی تصاویری ظاهر اولوردی (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر اولا مجزو قیلنمشدر وصدر وابتدا سالم حشولر مخبون عروض وضرب اصلم صلم فاعلاتن دن سبب آخر حذف ووتد قطع اولوب فاعل قالور فعلن لفظنه تبدیل اولنور فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور * برداشت و پشت مرا چون شکم طبل برهنه ساخت وچون طبال روز جنک بضربات متعاقب ونقرات متوالی بنواخت نه مرا زهرهٔ فریاد که می ترسیدم که آواز مرا بداند ونه طاقت صبر که می اندیشم که پوست بر تن من بدراند بر آن شدم که برخیزم و بخنجر حنجرهٔ اورا ببرم وخون اورا بریزم باز کفتم فتنه بپای خواهد شد که نشاندن آن از دست هیچ کس نیاید صبر کردم تا مادر وخواهر وی آکاه شدند آمدند ومرا از دست او کشیدند وویرا بیرون بردند * برداشت فعل ماضی مفرد غائب قالدردی یعنی الدی (پشت مرا لامیه بنم ارقه می دیمکدر (چون ادات تشبیه (شکم طبل لامیه طبلک قرنی کبی دیمکدر (برهنه بانک ضمیله چبلق دیمکدر (ساخت فعل ماضی مفرد غائب دوزدی یعنی ایلدی دیمکدر (چون ینه ادات تشبیه (طبال روز جنک لامیه وبیانیه جنک کوننک طبالجیسی کبی دیمکدر (بضربات متعاقب بیانیه با حرف مصاحبت ضربات ضربه نک جمعیدر متعاقب تفاعل بابندن اسم فاعلدر تعاقب ایدیجی معناسنه (نقرات نونک فتحیله نقره نک جمعیدر نقره باش پرمغی اورته پارمغه اورمدن حاصل اولان صوته دیرلر بونده

تجر بد اولنوب ضربه کبی اورمق معناسنه در (متوالي وزن ومعنـاده متعاقب کیدر (نواخت نونك ضمیله فعل ماضی مفرد غائب اوخشادی یعنی اوردی دیمکدر (زهره فریاد فریاده حدم دیمکدر کرچه زهره اصل لغتده اود دیمکدر(که حرف تعلیل (می ترسیدم می ادات حکایه ترسیدم فعل مضـارع متکلم وحـده قورقر ایدم دیمکدر(که حرف بیان (بداند فعل مضارع مفرد غائب بیـله دیمکدر (می اندیشیدم می ترسیدم کبی دوشونوردم دیمکدر (پوست دری منه اضافت لامیـه (بدراند باء تأ کید ایله فعل مضـارع مفرد غائب بیرته دیمکدر (بر حرف استعلا (شدم ماضی متکلم وحـده اولدم دیمکدر (برخیزم فعل مضارع متکلم وحده قالقم دیمکدر (بخنجر باحرف مصـاحبت خنجر معروف (حنجره او لامیه حنجره هاء رسمیـله بوغاز دیمکدر (ببرم باء تأکیدایله فعل مضارع متکلم وحده کسم دیمکدر (خون او لامیه انك قانی دیمکدر (بریزم ببرم کبی دوکم دیمکدر (باز بنه دیمکدر (بپای با حرف ظرف (خواهد شد اولمق استر فتنه ایاقلنور دیمکدن کنایتدر (که حرف رابط (نشاندن آن اضافت مفعولنه درآنی اوتورتمق (ازدست کس لامیـه هیچ کیمسه نك الندن (نباید کلمز معناسنه فعـل نفی مستقبل (تاحرف انتهـا (مادر انا (خواهر قیز قرنداش دیمکـدر (آگاه شدند طویدیلر (آمدند کلدیلر (کشیدند چکدیلر (بیرون آوردند چیقردیلر (محصول ترکیب) طوتدی یعنی قیجی بی الدی و بنم ارقه می طاول قرنی کبی جبلق ایلدی وجنك کوننك طاوجبسی کبی بربری اردنجه ضربه لرله ومتوالی اورمه لرله اوردی حقیقتـده مهتزلر بیننده جنك حربی دیرلر براصولدر چابك چابك ضرب ایدرلر ونقرات فن موسیقیده تنه نن نی یه للی لی بو الفاظلردن کنایه در و بوکا منـاسب نواخت نغمه ایله ساز چالمغه دخی دیرلر حاصلی بویله جنك حربی چالارکبی دوکرایدی نه بنم فریاده حدم وارزیرا قورقر ایدم که سسیمی بیله ونه صبره طاقتم وار زیرا دوشنوردم که دریمی بیرترانك اوزرینه اولدم که یعنی مراد ایلدم که خنجر ایله انك بوغازینی کسم وانك قانی دوکم بنه دیدم فتنه ایاقلنور که انی اوتورتمق هیچ کیمسه نك الندن کلمز صبر ایلدم تا کیم اناسی وقیز قرنداشی دویدیلر کلدیلر و بنی انك

النده ن

الندن چکدیلر وانی چقاردیلر* ساعتی برنیامد که مادر جیدا درآمد
برکمان آنکه من جیدایم من بکریه درآمدم وناله برداشتم وجامه
درسر کشیدم وپشت بروی کردم کفت ای دختر از خدای بترس وکاری که
خلاف طبع شوهرست پیش مکیر که یك موازشوهر تو خوشتر از هزار
اشتر اشتر خود کیست که تو از برای وی محنت کشی واین شربت چشی
برخاست وکفت خواهر ترا خواهم فرستاد تاامشب دمساز وهمراز
تو باشد و برفت * ساعتی باحرف وحدت (برنیامد فعل نفی ماضی
مفرد چقمدی دیمکدر (که حرف بیان (مادر جیدا لامیه (درآمد فعل
ماضی مفرد غائب کیردی دیمکدر (برکمان آنکه اول ظن ایله که (جیدایم
میم ضمیر متکلم (بکریه باحرف صله (درآمدم فعل ماضی متکلم وحده
کلدم دیمکدر (برداشتم ده بو یله قالدردم دیمکدر (کشیدم ده بو یله
چکدم دیمکدر (در حرف صله (در سر باشمه دیمکدر (بروی اکا
دیمکدر (بترس باء تأکید ایله امر حاضر مفرد قورق دیمکدر (کاری
باحرف وحدت (که حرف رابط (خلاف طبع شوهر لامیه لردر
قوجاکك طبیعتنك مخالفیدر (پیش مکیر شروع ایله (که حرف
تعلیل (شوهر تو لامیه (خود تأکید(کیست کیمدر دیمکدر (که
حرف بیان (از برای وی انك ایچون (کشی فعل مضارع مفرد
مخاطب چکرسین دیمکدر (چشی ده بو یله طاتارسین دیمکدر (برخاست
فعل ماضی مفرد قالقدی دیمکدر (خواهر ترا لامیه را ادات مفعول
سنك قیز قرنداشك (خواهم فرستاد یوللاسم کرك (تا حرف
تعلیل (دمساز موافق معناسنه (همراز سرداش دیمکدر (تو به
اضافت لامیه (محصول ترکیب) برساعت چقمدی که جیدانك اناسی
کیردی اول ظن ایله که بن جیدایم بن کریه یه کلدم وناله وافغان قالدردم
واثوابم باشمه چکدم وارقه می اکا ایلدم دیدی ای قیز اللهدن قورق
و بر ایش که قوجاکك طبیعتنك مخالفیدر شروع ایله زیرا سنك
قوجاکدن بر قیل خوشترکدر هزار اشتردن اشتر خود کیمدرکه سن
انك ایچون محنت چکه سین و بو شربتی طاته سین قالقدی ودیدی سنك
قیز قرنداشکی یوللاسم کرك تاکیم بو کیجه سکا موافقت وسرداش
اوله ومادر جیدا کتدی * و بعد از ساعتی خواهر جیدا آمد وکریه

برکرفت و برزننده من دعاء بد کرد باوی سخن نکفتم در پهلوی من بخفت
چون قرار کرفت دست دراز کردم ودهان وی راسخت برکرفتم وکفتم که
خواهر تو بااشترست ومن بجای وی این همه محنت کشیدم این راپوشیده
دار اکرنه هم شما فضیحت می شوید وهم من اول وحشت تمام بروی
راه یافت وآخران وحشت بموانست بدل شد تا صبح آن قصه رامی کفت
ومی خندید * بعد ازساعتی یاحرف وحدت برساعتدنصکره (خواهر
جیدالامیه (برکرفت فعل ماضی مفرد بونده اثباتدن عبارتدر (کریه
کرفت اغلادی دیمکدر (برحرف صله (زننده اسم فاعلدر اوریجی
دیمکدر (منه اضافت مفعولنه در بکا اورانه دیمکدر (دعاء بد معروف
(باوی باحرف صله (پهلویان دیمکدر (منه اضافت لامیه (بخفت
باء تأکیدایله یاتدی دیمکدر (چون حرف تعلیل (قرارکفت ساکن
اولدی (دست دراز کردم الیمی اوزاتدم (دهان وی لامیه (را ادات
مفعول انك اغزینی (سخت بکرفتم پك طوتدم (که حرف بیان
(خواهرتو لامیه باحرف مصاحبت (بجای وی لامیه (باحرف صله
انك یرینه دیمکدر (کشیدم فعل ماضی متکلم وحده چکدم دیمکدر
(این را راادات مفعول بونی یعنی بوسری (پوشیده اسم مفعول
اورتلمش دیمکدر (دار امر حاضر مفرد طوت دیمکدر (پوشیده دار
کیزله دیمك اولور (اکرنه اکر پوشیده نداری تقدیرنده دراکر
کزلمز ایسك (هم شما هم سز (فضیحت رسوای دیمکدر (می شوید فعل
مضارع جمع مخاطب اولورسکز دیمکدر (وخشت اورکمك معناسنه در
(راه یافت بولدی (وآخر عاقبت (بموانست با حرف صله موانست
مفاعله بابندن مصدر در انسبت لشمك (بدل شد مبدل اولدی
(تا حرف انتها (را ادات مفعول (می لر ادات حکایه (کفت وخندید
ماضی مفرد غائبلردر سویلردی وکولردی دیمکدر (محصول ترکیب)
برساعتدنصکره جیدانك قیز قرنداشی کلدی اغلدی وبکا اورانه
بد دعا ایلدی اکا سوزسویلمدم بنم یانمده یاتدی چونکه ساکن اولدی
ال اوزاتدم وانك اغزینی پك ومحکم طوتدم ودیدم که سنك قیز قرنداشك
اشترایله در وبن انك یرینه بوجمیع محنتی چکدم بوسری کیزله اکر
کیزله مزسك هم سز رسوای اولورسکز وهم بن ابتدا وحشت تمام یول

بولدی

بولدی وعاقبت اول وحشت انسیته مبدل اولدی صباحه دك اول قصه یی
سویلردی وکولردی * چون صبح بدمید جیدا درآمد چون مارا بدید
ترسید وکفت ویحك این کیست در پهلوی توکفتم خواهر تو واین نیك
خواهر یست مرترا پس کفت که وی اینجا چون افتاد کفتم این را ازوی
پرس که فرصت تنك است جامهٔ خود برکرفتم و باشتر پیوستم وهردو
سوار شدیم ودر راه در آمدیم در اثنای راه این قصه را باوی بکفتم
پشت مرابکشاد وجراحتهای تازیانه رابدید وعذرخواهی بسیار کرد
وکفت حکما کفته اند یاراز برای روز محنت باید واکرنه روز راحت یار کم
نیست* چون ادات تعلیل بدمید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب
ظاهر اولدی دیمکدر (چون ادات تعلیل (مارا بزی دیمکدر (بدید
باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (بترسید ده بویله
قورقدی دیمکدر (ویحك برکلمهٔ ترحمدر عذابده دخی استعمال اولنور
خلاف مأمول برایشك ظهورنده تعجب محلنده استعمال اولنور نته کیم
رکیده الله جزا وبرسون دیدکاری کبی ویحك ده عینی ایله بویله در
ترحمده وعذابده احتمالی وار شارح شرح ایده ممش (این کیست
بوکیمدر (پهلوی تو لامیه (خواهر توده بویله در (نیك خواهر یست
ایو قیز قرنداشدر (مرا ادات صله مرترا سکا دیمکدر (چون نیجه
دیمکدر روم ضمیله (این را ادات مفعول بونی دیمکدر (ازوی خواهردن
(پرس صور (که حرف تعلیل (تنک ست طاردر (جامهٔ خود لامیه
(برکرفتم بوندن الدم دیمکدر (باشتر با حرف صله (پیوستم فعل ماضی
متکلم وحده اولاشدم دیمکدر (شدیم متکلم مع الغیر اولدق دیمکدر
(درره در حرف صله (در آمدیم ماضی متکلم مع الغیر کیردك دیمکدر
(اثنای راه بیانیه یول اراسنده (را ادات مفعول (باحرف صله (وی
اشتره راجعدر (پشت مرا ادات مفعول اضافت لامیه بنم ارقمی دیمکدر
(بکشاد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد آچدی دیمکدر (جراحتهای
تازیانه بیانیه ها ادات جمع قمچی یاره‌لرنی (بدید کوردی (عذرخواه
وصف ترکیبی یاحرف مصدر (بسیاره اضافت بیانیه چوق عذر
دیلهجیلك دیمکدر (کم نباید اکسك اولماز دیمکدر (محصول ترکیب)
چونکه صباح ظاهر اولدی جیدا کلدی چونکه بزی کوردی قورقدی

ودیدی الله جزا ویرسون بو کیمدر سنك یانکده دیدم سنك قیر قرنداشك وبو سکا اپی قیرقرنداشدر پس دیدیکه اول بو محله نیجه دو شدی دیدم بونی اندن صور زیرا فرصت طاردر اثوابم الدم واشتره اولشدم وهر ایکمز سوار اولدق وبوله کیردك اثنای راهده بوقصدیی اکا سویلدم بنم ازقه می آجدی وقیچی یارملرینی کوردی وجوق عذر دیلیجیلك ایلدی ودیدی حکما دیمشلردر دوست محنت کونی ایچوندر بوخسه راحت کونده یار اکسك دکل (قطعه) دلا کر آیدت روزی غمی پیش * چو یاری باشدت غمخوار غم نیست * دلاالف حرف ندا ای کوکل دیمکدر (آیدت سکا کلورسه (روزی یاحرف وحدت برکون دیمکدر (غمی یاحرف وحدت توصیه (پیش قبت دیمکدر (چو ادات تعلیل (یاری یاحرف وحدت بر دوست دیمکدر (باشدت سکا اولورسه (غمخوار یارك صفتی ووصف ترکیبیدر قایرییجی یعنی اعانت ایدیجی واجی ییجی دیمکدر (محصول بیت) ای کوکل اکر برکون سنك قتکه برغم کلورسه چونکه بردوست غمخوارك اوله غم یوقدر * برای روز محنت یار باید * وکرنه روز راحت یار کم نیست * روز محنت بیانیه باید فعل مضارع مفرد غائب کرکدر دیمکدر (وکرنه یوخسه دیمکدر (روز راحت بیانیه (کم نیست اکسك دکلدر (محصول بیت) محنت کونی ایچون کرکدر دوست یوخسه راحت کونده دوست اکسك دکل (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدسدرکه یالکز عروض وضربی محذوف مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور (حکایت) وقتی رشید بکوفه رسید وزیر وی بنحاس در آمد غلامی بر وی عرض کردند چون آهنك غنا کردی مرغ ازهوا در آوردی خبر او را برشید رسانید بفرمود تا اورا بخریدند چون از کوفه عزم رحلت کردند شنیدند که در روز اول می کریست وحدی کنان می کفت * وقتی یاحرف وحدت رشیددن مراد هارون رشیددر (بکوفه باحرف صله (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (وزیر وی لامیه (بنحاس باحرف صله نحاس اسیر بازاری دیمکدر (غلامی یا حرف وحدت (بر حرف صله (که حرف رابط (چون حرف تعلیل (آهنك غنا بیانیه آهنك قصد وشروع دیمکدر (کردی یا حرف حکایه ایلیه ایدی دیمکدر (مرغ را ادات

مفعول

مفعول (درآوردی یا حرف حکایه ایندرردی دیمکدر (خبراو لامیه اوضمیری غلامه راجعدر (راادات مفعول (برشید باحرف صله (رسانید فعل ماضی متعدی مفرد غائب فاعلی وزیره راجعدر ایرشدردی دیمکدر (بفرمود فاعلی رشید (تا حرف تعلیل (اورا غلامی (بخریدند فعل ماضی جمع غائب آلدیلر (چون ادات تعلیل (عزم رحلت مصدرک مفعولنه در کوجکه نیت دیمکدر (در حرف ظرف (روز اول بیانیه می حرف حکایه (کریست فعل ماضی مفرد اغلردی (وحدی کان وصف ترکیبیدر نغمه ایله دوه سوره رك دیمکدر بونده تجرید اولنوب تغنی ایدمرك دیمك اولور (می کفت دیر ایدی (محصول ترکیب) بر وقت رشید کوفه یه ایرشدی یعنی کلدی وزیری اسیر بازار ینه کیردی برغلام اکا عرض ایلدیلر چونکه غنایه شروع وقصد ایلیه ایدی قوشی هوادن ایندرردی غلامك خبرینی وزیر رشیده ایرشدردی رشید بیوردی تاکیم انی الدیلر چونکه کوفه دن کوچکه نیت ایلدیلر اشتدیلرکه اولکی کونده اغلردی وتغنی ایدرك دیر ایدی (قطعه)

آنکه ریزد بی کنه خونم بتیغ هجر یار * به که ازخون چو من شوریده حالی بکذرد * آنکه انکس که تقدیرنده در (ریزد فعل مضارع مفرد غائب دوکر دیمکدر (کنه کناهدن مخفف (خونم بنم قانمی دیمکدر (بتیغ هجر یار (با حرف مصاحبت سببیتی متضمن اضافتلر بیانیه ولامیه یارك هجری قلیجی ایله دیمکدر (به ایو (که حرف بیان (خون چومن شوریده حالی) یا حرف وحدت شوریده حال وصف ترکیبیدر قریشق حاللی دیمکدر (چو ادات تشبیه بنم کبی بر قریشق حاللی نك قانندن ایودرکه دیمك اولور (بکذرد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب کچه دیمکدر (محصول بیت) اول کیمسه که بی کناه بنم قانمی هجر یار قلیجی ایله دوکر اعلادرکه بنم کبی بر شوریده حالك قانندن کچه * من که از یك روزه هجران اینچنین رفتم ز دست * وای جان من اکر ماهی وسالی بکذرد * (که حرف بیان (یك روزه هاء رسمی حرف مقدار برکونلك دیمکدر (اینچنین بونجلین دیمکدر (رفتم فعل ماضی متکلم وحده کتدم دیمکدر (جان من لامیه (ماهی وسالی یاری وحدت (محصول بیت) بن که برکونلك هجراندن بونجلین الدن کتدم

وای بنم جانمه اکر برآی و بریل کچرسه (عروض بوقطعه رمل مثمندرکه بالکز عروض وضربی محذوفدرکه برمصراعی فاعلا تن فاعلا تن فاعلا تن فاعلن اولور * این خبر برشید رسید و برا احضار فرمود وازحال وی استفسار نمود دانست که درکوفه بعشق کسی کرفتارست ترحم کرد و برا آزاد ساخت وز بر کفت حیف باشد که چنین خوش آوازی آزاد کنند رشید کفت دریغ باشد چنین بلندپر واز پرانده کیرند (محصول ترکیب) بوخبر یعنی غلامك آه وفغانی رشیده ایرشدی غلامی احضار بیوردی وانك حالندن استفسار کوستردی یعنی صوردی بیلدی که کوفه ده برکیمسه نك عشقنه کرفتاردر ترحم ایلدی انی آزاد ایلدی وزیر دیدی حیف اولورکه یعنی یازق قدرکه بونجلین خوش آوازی آزاد ایده لر رشید دیدی دریغ یعنی یازق قدرکه بونجلین بلند پروازی بنده طوته لر (رباعی) ای آنکه ترا دولت شاهی هوسست وآزادی بندکان ترادسترسست * آنکه بنه انکس که تقدیرنده در ترا (راحرف تخصیص سنك دیمکدر (دولت شاهی یاحرف مصدر اضافت بیانیه (آزادی یاحرف مصدر بندکانه اضافت بیانیه (ترا سابق کبی (دست رس وصف ترکیبیدر قدرت معناسنه (محصول بیت ای اول کیمسه که سنك شاهلق دولتی هوسك واردر یعنی پادشاهلقده دوام سلطنت آرزو وهوسك واردر دخی قوللرار ازاد اتمکه قدرتك واردر * آزاد کن آنرا که بود بندهٔ عشق * کان دلشده را بندکی عشق بسست * آنرا ادات مفعول (که حرف رابط (بودفعل مضارع مفرد اوله دیمکدر (بندهٔ عشق لامیه (که ادات تعلیل (دلشده وصف ترکیبیدرکوکلی کتمش معناسنه عاشقده استعمال اولنور (را ادات صله (بندکی عشق لامیه یاحرف مصدر کاف هاء رسمیه دن مبدل (بسست کافیدر (محصول بیت) آزاد ایله اول بنده یی که عشقك قولی اوله زیرا اول دلشده یه عشقك بنده لکی کافیدر (عروض) بورباعی هزج آخر بدندرکه صدر وابتدا اخرب حشولر جمله مکفوف عروض وضرب اهتم برمصراعی مفعول مفاعیل مفاعیل فعول اولور * حکایت خوب رویی که هزار دانا ازسودای اوشیدا بود وهرلحظه برسرکویش ازآمد شدسودائیان هزار غوغا نوبت خوبی سرآمد ونکبت زشتی از بام

ودر

ودردرآمد عاشقان بساط انبساط بازچیدند و پای اختلاط درکشیدند* خوب رویی) یا حرف وحدت خوب رو محبوب معناسنه وصف ترکیبیدر که) حرف رابط (دانا عاقل و عالم معناسنه در (سودای اولامیه انك سوداسندن دیمکدر (شیدا دلی دیمکدر (بود ادات ماضی (هر لحظه هرآن دیمکدر (برسرکوبش شین ضمیر خوبرو به راجعدر (بر حرف صله انك محله سی اوجنه (آمد شد کلوب کتمه دیمکدر (سودا بیانیه اضافت لامیه سودا بیان الف نون ادات جمع یاء ثانی حرف نسبت سوداییلر دیمکدر (نوبت خوبی بیانیه یا حرف مصدر (سرآمد نهایت بولدی دیمکدر (نکبت زشتی نوبت خوبی کبی نکبت ادبار معناسنه در (بام طارم (در قپو دیمکدر (درآمد کیردی دیمکدر (بساط انبساط مجازا لامیه انبساط رغبت معناسنه در (باز حرف تأکید (چیدند فعل ماضی جمع غائب دوشردیلر (پای اختلاط ده مجازا لامیه اختلاط انسیت معناسنه در (درکشیدند فعل ماضی جمع غائب چکدیلر دیمکدر (محصول ترکیب) برمحبوب که بیك دانا انك سوداسندن دلی ایدی وهر لحظه انك محله سنه سوداییلرك کلوب کتمه سندن هزار غوغا اولوردی کوزللك نوبتی نهایت بولدی وچیرکنلك ادباری طامدن وقپودن کیردی عاشقلر رغبت بساطینی دوشیردیلر واختلاط وانسیت اباغنی چکدیلر* یکی زایشان گفتم این همان یارست که یار بود همان چشم وابروی بجاست وهمان لب ودهان برقرار قامت ازان بلند ترست وتن ازان نیر ومند تراین چه وقاحت و بی شرمیست و بی وفایی و بی آزرمی که دامن صحبت ازو در چیدی و پای ارادت ازو در کشیدی* با حرف صله (یکی از ایشان انلردن بریسنه (همان هم ایله آندن مرکبدر بنه اول دیمکدر (یارست دوستدر (که حرف رابط (یار باء عجمیله یلدر دیمکدر یکچن سنه معناسنه (همان سابق کبی (بجاست باحرف ظرف یرنده در دیمکدر (همان بنه سابقلر کبی (برقرار ثابت معناسنه در (قامت بوی معناسنه (ازان اولکی دن (بلند بونده بویلو دیمکدر (نیر و قوت معناسنه (مند ادات نسبت قوتلی دیمکدر (وقاحت ادبسزلك معناسنه در (بی شرمی یا حرف مصدر شرم اوتانمق بی شرمی حیاسزلق وقاحته عطف تفسیر یدر (بی وفایی یا حرف مصدر وفاسزلق (بی آزرمی

یاحرف مصدر (آزرم الف ممدوده و زانك فتحیله حرمت وادب معناسنه در بی آزرمی حرمتسزلك دیمكدر (كه حرف تعلیل (درچیدی فعل ماضی مفرد مخاطب دیوشردك دیمكدر (پای ارادت مجازا بیانیه (درکشیدی چكدك دیمكدر (محصول ترکیب) اول ر وکردان اولان افتاده لردن برینه دیدم بو بنه اول دوستدر كه بكن سنه ایدی یعنی یلدر اولان محبو بكزدر بنه اول كوز وقاش برنده در وبنه اول دوداق واغز ثابتدر بوی اولكیدن بو یلور كدر ووجود اولكیدن قونلور كدر بونه ادبسزلكدر وحیاسزلكدر و وفاسزلقدر وحرمتسزلكدر كه انك صحبتندن النك دوشیردیك یعنی روكردان اولوب اجتناب ایتدك وارادت ایاغنی اندن چكدیك * كفت هیهات چه میكویی كه آنچه دل من می برد وهوش من می ر بود روحی بوددرقالب تناسب اعضا ونعومت بدن ولطافت جلد وملایمت آوازدمیده چون آن روح ازین قالب مفارقت كرد باقالب مرده چه عشق بازم و بركل پژمرده چه نغمه آغازم * (میكویی فعل مضارع مفرد مخاطب سویلرسین دیمكدر (كه حرف بیان آنچه اول نسنه كه (دل من لامیه (می حرف حكایه (برد فعل ماضی مفرد (دل من می برد بنم كوكلی الوردی دیمكدر (هوش من ده لامیه (می ادات حكایه (ر بود فعل ماضی مفرد غائب (هوش من می ر بود بنم عقلمی قاپاردی (ر وحی یاحرف وحدت (بود ادات ماضی قالب لامك فتحیله در (تناسب اعضا مصدرك فاعلنه در اعضانك او یغونلغی دیمكدر نعومت بدنده بویله بدنك یومشقلغی (لطافت جلدده بویله جلد دری دیمكدر (ملایمت آوازده بویله (دمیده ظاهر اولمش معناسنه ماضیدن قسمدر (درقالب تناسب اعضا الی آخره بو وصفلر دمیده نك مفعول فیهیدر (چون ادات تعلیل (مفارقت كرد آیرلدی (باقالب باحرف مصاحبت (قالب مرده بیانیه (عشق بازم عشق او ینادم دیمكدر (كل پژمرده بیانیه پژمرده صولمش دیمكدر (محصول تركیب) اول كیمسه دیدی هیهات نه سویلرسین اول نسنه كه بنم كوكلمی الوردی وبنم عقلمی قاپاردی تناسب اعضا ونعومت بدن ولطافت جلد و ملایمت آواز قالبنده ظاهر اولمش برروح ایدی چونكه اول روح بوقالبدن مفارقت ایلدی اولمش قالب ایله نه عشق او ینادم وصولمش كل اوزره نه ترنم

ونفی ایدم (رباعی) گل رفت زباغ خار وخس را چه کنم * شه نیست
بشهر درعسس را چه کنم * رفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی
دیمکدر (خار وخس جور چوب دیمکدر (را ادات مفعول (چه کنم
نیلیم دیمکدر (بشهر باحرف ظرف (در ظرفیتی تأکید در (عسس
کیجه بکجی سنه دیرلر (را ادات مفعول (محصول بیت) باغدن
گل کتدی جورجوپی نیلیم شهرده پادشاه یوقدر عسسی نیلیم
* خوبان قفسند وحسن وخوبی طوطی * طوطی جو بپرید قفس را
چه کنم * خوبان الف نون ادات جمع ومبتدا (قفسند خبری
(خوبی یاحرف مصدر گوزللک دیمکدر (حسن خوبی عطف
تفسیریدر ومبتدا (طوطی خبری (بعض نسخه ده حسن خوبان
واقع اولمشدر اضافتله مصراع ثانیده اولان طوطی مبتدا (بپرید
خبری چوادات تعلیل (بپرید باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد
اوچدی دیمکدر (را ادات مفعول (بعض نسخه ده چو پرید من قفس را
واقع اولمشدر (محصول بیت) محبوبلر قفسدرلر وحسن خوبی
طوطیدر یامحبوبلرک حسنی طوطیدر طوطی چونکه اوچدی قفسی
نیلیم یاطوطی چونکه اوچدی بن قفسی نیلیم (عروض) بو رباعی
شجرهٔ اخرب اوزاننددر که صدر وابتدا اخرب حشواوللر مقبوض
ثانیلر سالم عروض وضرب مجبوب بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن
فعل اولور (حکایت) دلارامی که رونق جمالش رفت بود وظلمت
ریش صفحهٔ رویش کرفته طالبانرا از مصاحبت خود صبور می دید
وعاشقانرا ازمواصلت خود نفور دانست که حجاب ایشان موی
چندست که بر عارض وزنخدان دمیده وازان دام بی اندام مرغ
دل ایشان رمیده * دلارامی یاحرف وحدت دلارام وصف ترکیبیدر
گوکل اگلندیریجی معناسنه محبوبه اطلاق اولنور (که حرف رابط (رونق
جمالش لامیه شین ضمیر دلارامه راجعدر (جمال گوزللک رونق فر
دیمکدر (رفت ماضیدن قسمدر گتمش دیمکدر (بود ادات ماضی
(ظلمت ریش لامیه (ریش کسرهٔ صریحیله صقل دیمکدر لحیه
معناسنه (صفحهٔ رویش لامیه شین دلارامه راجعدر (صفحه صحیفه
معناسنه (کرفته ماضیدن قسمدر طوتمش دیمکدر (طالبانرا را ادات

مفعول (مصاحبت خود لامیه (صبور مبالغه وزنی اوزره اسم فاعلدر
صبر ایدیجی معناسنه (می ادات حکایه (دید فعل ماضی مفرد غائب
کورر ایدی دیمکدر (عاشقانرا طالبانرا کبی (مواصلت خود لامیه
(نفور فتح نون ایله مبالغه اوزرندندر نفرت ایدیجی معناسنه (دانست
فعل ماضی مفرد غائب بیلدی دیمکدر (که حرف بیان (حجاب ایشان
لامیه حجاب مانع ایشان ضمیر جمع طالبان وعاشقانه راجعدر (موی
چندست برقاچ قلدر (که حرف رابط (عارض عربیدر یکاق دیمکدر
بجم فتح راء ایله اوقورلر (زنخدان چکه دیمکدر (دمیده ماضیدن
قسمدر ظاهر اولمش معناسنه (دام بی اندام موصوفک صفته اضافتیدر
دام طوزاق بی اندام قیافتسز دیمکدر (مرغ دل ایشان بیانیه
ولامیه (رمیده ماضیدن قسمدر اورکمش معناسنه (محصول ترکیب)
برکوکل اکلندیجی محبوب که کوزللکینک رونقی کتمش ایدی وصقل
ظلمتی صحیفهٔ رویی طوتمش ایدی طالبلرینی کندی مصاحبتندن
صبر ایدیجی کوردی وعاشقلرینی کندی مواصلتندن نفرت ایدیجی
کوردی بیلدیکه انلرک مانعی برقاچ قیلدر که یکاق و چکه اوزره
ظاهر اولوب بتشدر واول اندامسز طوزاقدن انلرک کوکلی قوشی
اورکمشدر * حجامی را طلب کرد وکفت که از بی یاری بجان آمده ام
وز بی خریداری بنقصان بیا واین حجاب را بردار واین دامرا از هم
بردر حجام مردی ظریف بود وطبعی لطیف داشت پاکی میراند واین
قطعه میخواند * حجامی یا حرف وحدت حجام بربرده مستعملدر (را
ادات مفعول (طلب کرد چغردی دیمکدر (که حرف بیان (بی یاری
یا حرف مصدر دوستسزلقدن دیمکدر (بجان آمده ام باحرف
صله جانه کلمشم دیمکدر اما بوکلام مشقت چکدم ومضطرب اولدم
دیجک محلده استعمال اولنور (تنکیم ترکیده جانیمه کار ایلدی وجانم
چقدی دیرلر (بی ادات سلب (خریداری یا حرف مصدر خریدار
وصف ترکیبیدر مشتری معناسنه مشتریسزلکدن دیمکدر (بنقصان
باحرف صله نقصانه کلمشم دیمکدر (آمده ام تقدیر اولنور قاعدهٔ سجع
اوزره (حجابرا را ادات مفعول حجاب مانع دیمکدر (از پیش اوکدن
یعنی آره دن (بردار فعل امر حاضر قالدر دیمکدر (دامرا را ادات

مفعول

مفعول (ازهم بری برندن (بردر امرحاضر مفرد آییر و بیرت دیمکدر
(مردی یا حرف وحدت ظریف صفتی (بود ادات ماضی (طبعی
یا حرف وحدت (لطیف صفتی (دانست فعل ماضی مفرد غائب
بویله یرلرده اثبات معناسین افاده ایدر (پاکی یاء اصلیه ایله استره
دیمکدر (می ادات حکایه (راند فعل ماضی مفرد سوررایدی دیمکدر
(می خوانده ده بویله اوقوردی دیمکدر (محصول ترکیب) بربری طلب
ایلدی ودیدی دوستمزلقدن جانم چقدی ومشتریسزلکدن
وقت سانه کلشم کل و بومانعی ارادن قالدر و بوطوزاغی بری برندن آییر
بیرت یعنی پاره پاره ایدوب طاعت بربر ظریف آدم ایدی و براطیف
طبعی وارایدی اوستره یی سورردی و بوقطعه یی اوقوردی (قطعه)
* تو بت خوبی امرد چو سرآمد ان به * که پی عشوه بناکوش وذقن
متراشد * نوبت خوبی لامیه نوبت بونده وقت معناسنه دریا حرف
مصدر (امرده اضافتی لامیه امرد همزه نك فتحی ومیمك سكونیله
مویدن عاری اولان تازه (چو ادات تعلیل (سرآمد نهایت بولدی
دیمکده مستعملدر (آن به مصراع ثانیه مرهوندر (که حرف بیان
(پی ادات تعلیل (پی عشوه عشوه ایچون دیمکدر (بناکوش قولاق دبی
(ذقن چکه معناسنه عربیدر (متراشد فعل نهی حاضر تراش ایلمسون
دیمکدر فعل مضارع مثبت یازان تراش ایده مامش (محصول بیت) خوبلك
بو وقتی چونکه نهایت بولدی اولا ایودر که عشوه ونازایچون بناکوش
وذقنی تراش ایلمسون یعنی تراش ایلمسه اعلا ورعنا اولور * لوح عارض
چوشد ازموی تراشیده درشت * چو بسا بیست که جز صفحهٔ دل
نخراشد * لوح بونده صحیفه معناسنه در (عارضه اضافت بیانیه
(چو ادات تعلیل (موی تراشیده بیانیه تراشیده اسم مفعولدر تراش
اولنمش دیمکدر (درشت قتی دیمکدر (شدك مفعولی (چو بسا بیست
وصف ترکیبیدر دوربی معناسنه یاء ثانی وحدت سین ونا ادات خبر
(که حرف رابط صفت (صفحهٔ دل بیانیه (نخراشد فعل نفی مستقبل
مفرد غائب طرماله مز دیمکدر (محصول بیت) یکاق صحیفه سی چونکه
تراش اولنمش قیلدن یعنی اوقیل سببیله قتی اوله بردوربی درکه کوکل
صحیفه سنك غیری طرماله مز بویله اولنجه تراش ایتمدن ایتماسی

اولادر (عروض) بوقطعه رمل مخبون مثمندر که صدر وابتدادن ماعدایه خبن طاری اولمش وعروض وضربنه خبن دن ماعدا حذف دخی کلمشدر بومصراعی فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولور (حکایت) عاشقی که ازدهشت حبیب دلتنك بود واز وحشت رقیب پای در سنك آرزو می برد که کی باشد که آن ساده روی ریش بر آورده باشد وپندار حسن ازسر بیرون کرده تابی تحاشی درخدمت اوتوانم بود وبی تکلف ازصحبت او توانم آسود * عاشقی یا حرف وحدت (که حرف رابط (دهشت حبیب لامیه دهشت حیرت معناسنه در حبیب محبوب دیمکدر (دلتنك وصف ترکیبیدر کوکلی طاردیمکدر ثقلت ده مستعملدر (بود ادات ماضی (وحشت رقیب ده لامیه وحشت خاء مهمله نك سکونیله تنها قالمق معناسنه در لازمیله مصطلح اولوب قورقق معناسنه مستعملدر خاء معجمه اولورسه رزالت معناسنه در (پای درسنك اضطرابده مستعملدر (می برد ایلتر یعنی ایلر ایدی (که حرف رابط (کی نچین دیمکدر (باشد فعل مضارع مفرد اولور دیمکدر (که حرف بیان (ساده روی وصف ترکیبیدر امرد معناسنه (ریش برآورده باشد صقلی کلمش اوله (پندار باء عجمك کسریله ظن دیمکدر (حسنه اضافتی بیانیه (از سر باشدن (بیرون کرده چقارمش اوله (تا حرف تعلیل (بی تحاشی قورقوسز (خدمت اولامیه (توانم بود اولمغه قادر اولم (بی تکلف زحتسز (صحبت او لامیه (توانم آسود راحت ایتمکه قادر اولم (محصول ترکیب) برعاشق که محبوبك حیرتندن ثقلتده ایدی ورقیبك قورقوسندن یاخود رقیبك رزالتندن مضطرب ایدی ارزو ایلر ایدیکه نچین اولور که اول محبوب ساده روی صقاللنه وکوزللك ظنی باشندن چیقه حاصلی بوسودادن فارغ اوله تاکیم قورقوسز انك خدمتنده اولمغه قادر اولم وزحتسز انك صحبتندن آسوده وراحت اولم * شنیدم که چون ارزوی او برآمد وتازکی جمال آن پسر بسر درآمد او نیز چون دیکران ازراه تمنای او بنشست ودیده ازتماشای او دربست باوی کفتند این خلاف آنست که می کفتی کفت من چه دانستم که این صید بخوی بی بخواهد کریخت واین قید بموی بی بخواهد کسیخت * شنیدم فعل ماضی متکلم وحده اشتدم

دیمکدر (که حرف بیان (چون ادات تعلیل (ارزوی او لامید (برآمد
حاصل اولدی (تازکی با حرف مصدر کاف هاء رسمیدن مبدل جهاله
اضافتی فاعلنه در جهالک کوزللکی دیمکدر (آن پسره اضافتی لامیه
(بسردر آمد با حرف صله نهایتـه ایردی دیمکدر (او نیز او دخی
دیمکدر (چون ادات تشبیه (دیگران الف نون ادات جمع غیریلری کبی
دیمکدر (راه تمنـای او بیانیه ولامیه انک ارزوسی یولنـدن دیمکدر
زیرا تمناا.ستک معنـاسنه در (بنشست باء تأکیـدایله فعل ماضی مفرد
غائب اوتوردی دیمکدر (تماشای او مصـدرک مفعولنه در انی سیر
ایتمکدن (در بست قپادی دیمک معنـاسنه فعل ماضی مفرد غائبـدر
(باوی با حرف صله وی عاشقه راجعدر (گفتند فعـل ماضی جمع
غائب دیدیلر دیمکدر (خلاف آن لامیـه (که حرف بیـان (می گفتی
سویلر ایدک (چه دانستم نه بیلیم دیمکدر (که حرف بیـان (صید
آو دیمکـدر (بحوبی با حرف مصاحبت یا حرف وحـدت (حوی
حاء مهمله و هاء هوز ایله هوی دخی دینلور که اورکمک محلنده دیرلر
(بخواهد کریخت قاچیسه کرک (قیـد باغ دیمکدر بند معناسـنه
(بموبی با حرف مصـاحبت (یا حرف وحدت موی قیل دیمکدر
(نخواهد کسیخت اوزولسـه کرکدر (محصول ترکیب) ایشتدم که
چونکه انک ارزوسی حاصل اولدی یعنی محبوبک یاننده مانع ومزاحم
قالمدی واول پسرک جـمالنک تازه لکی نهایتـه ایردی اودخی یعنی
اول عاشق دخی غیریلری کبی انک ارزوسی یولندن اوتوردی وکوزینی
انی سیر ایلمکلکدن قپادی حاصلی اوده سائر عشـاق کبی روکردان
اولدی اکا دیدیلر بو انک خلافیـدر که سویلردک یعنی بی تحاشی
الفت ایدم دیر ایدک شمـدی اعراض ایدرسین دیدی بن نه بیلیم که
بو صید برحوی ایله قاچسه کرک یعنی براورکنـدی ایله بو صید دلک
قاچاجغنی نه بیلیم و بو قیـد بر قیل ایله اوزلسه کرک یعنی بنـد دلک
قیل قدر جزئی شی ایله اوزلمه جکنی نه بیلیم (قطعه) درلغت خوانده
ام که ریش پرست* پیش دانشور لغت پرداز* خوانده ام ماضی متکلم
وحدهدن قسمدر اوقومشم دیمکدر بعض نسخهده دیده ام واقعـدر
کورمشم دیمکدر (که حرف بیان (ریش صقال دیمکدر ومبتـدا

(پرست خبری پر باء عجمك فتحيله قنات معناسنه در (پيش دانشور
لغت پرداز لاميه و بيانيه (پيش قبت معناسنه در (دانش اسم مصدردر
ورا ادات نسبت دانشلی ديمكدر عالم معناسنه (لغت پرداز وصف
تركيبيدر لغتده زينت و پر يجی ديمكدر (محصول بيت) لغتده اوقومشم
يا كورمشم كه صقال قناتدر لغت بزه يجی عالمك قتنده يعنی دانشور
لغت قتنده صقال قناتدر ديو كوردم واو قودم * ليكن آن پر كز و
بو كر عدم * مكنـد مرغ نيكويی پرواز * ليكن ادات استدراك
(آن پر اول قنات (كز وكه ازاودن مخففدر (كه حرف رابط (از حرف
صله اول قنات ايله ديمكدر (بوكر با حرف صله وكر واولك فتحيله بووه
ديمكدر آشيان معناسنه (عدمه اضافت بيانيه (مرغ نيكويی بيانيه
يا حرف مصدر (پرواز ميكنده مصروف ميكندپر وازاوچار ديمكدر
(محصول بيت) صقال قناتدر لكن اول قناتدركه انك ايله ايولك
وكوزللك قوشی عدم يووه سنه اوچار حاصلی مرغ حسنی دياز عدمه
طيران ايتدزر (عروض) بو قطعه بحر خفيفدندركه بو مصراعی
فاعلاتن مفاعلن فعلن درازاحيتی مكرر ايان اولندی (قطعه) ديگر
* رونق حسن تورفتست ای پسر * ازنهال خشك سرسبزی مجوی *
(رونق حسن تو لاميه لردر سنك حسنك فری (رفتست كتمشدر (نهال
خشك بيانيه قوری فدان ديمكدر (سرسبزی يا حرف مصدر يا شرمق
تازه لنوب يشللنمك معناسنه در (مجوی نهی حاضر مفرد اسمه ديمكدر
(محصول بيت) سنك حسنك رونق وفری كتمشدر ای اوغل قوری
فداندن تازه لنمك طلب ايله حاصلی شمدنصكره جوانلق مأمولنده
اولوب استغنا ايله * خط سبزت باسياهی ميرند * حرف پندار جمال
ازدل بشوی * خط سبزت بيانيه ولاميه سنك تازه صقالك ديمكدر
(باسياهی با حرف صله يا حرف مصدر سياهلغه ديمكدر (ميرند فعل
مضارع مفرد غائب اورر ديمكدر سياهلغه اورمق چوغلمه دن كنايه در
(حرف پندار جمال لاميه و بيانيه كوزللك ظننك حرفنی (بشوی
باء تأكيد ايله فعل امر حاضر مفرد يقه ديمكدر (محصول بيت) سنك
تازه صقالك چوغالور كوزللك ظننك حرفنی كوكلكدن يقه محو ايله حاصلی
محبوبلك وتازه لك خاطر يكه دخی خطور ايدوب كلمسون * يك دو

مویت کزز نخدان سرزده * کرده یکسانت به پیران دوموی * یك دو برایکی دیمکدر تا ضمیر خطابدر (زنخدان معروف (کزکه ازدن مخفف (سرزده ها حرف ترتب اوج اوروب یعنی اوج کوستروب دیمکدر (کرده ماضیدن قسمدر (یکسانت لامیه یکسان برابر دیمکدر (بلحرف مصاحبت (پیران دوموی بیانیه دوموی قرغل دیمکدر قیر صقاللی معناسنه (محصول بیت) برایکی قیل سنك زنخدانکدن اوج کوستروب سنی قیرصقاللی پیرایله برابر ایلمش (عروض) بو قطعه بحر رمل مسدسندر یالکز عروض وضربی محذوف بو مصراعی فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور (حکایت) درویشی بعشق جفا کیشی کرفتار شد بسر راهی میدوید واشکی میریخت واز وی بچشم مرحمت هرکز نکاهی نمی دید با وکفتند معشوق تو همواره همخانهٔ مستانست وهمخوابهٔ می پرستان بادر ویشان یارنیست و با معتقدان جز بر سر انکار نی طالب او همچو او می باید ومصاحب او همچو او می شاید هیچ ازان بهتر نیست که دامن از و در چینی و بی کار خود نشینی درویش چون این نصیحت بشنید بخندید وکفت * درویشی یا حرف وحدت (بعشق جفا کیشی با حرف صله یا حرف وحدت اضافت لامیه جفاکیش وصف ترکیبیدر جفا مذهبلی دیمکدر زیرا کیش مذهبه دیرلر (کرفتار شد طوتلدی دیمکدر (بسر راهی با حرف ظرف یا حرف تنکیر یولی باشنده دیمکدر (می لر حرف حکایه در (دوید دالك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب یلردی دیمکدر (اشکی یایله حرف تنکیر (میریخت ده می دویدکبی دوکردی دیمکدر (از وی ضمیر جفا کیشه راجعدر (بچشم مرحمت بیانیه باحرف مصاحبت (هرکز بر وقت دیمکدر (نکاهی یا حرف وحدت (نمی دید کورمزایدی دیمکدر (باو با حرف صله او درویشه راجع (کفتند دیدیلر (معشوق تو لامیه (همواره دائما دیمکدر (همخانهٔ مستان لامیه همخانه اودش وهم بزم دیمکدر (همخوابهٔ می پرستان لامیه همخوابه یتاق دش دیمکدر کمال انسیتدن عبارتدر می پرست وصف ترکیبیدر شرابه طبیجی سرخوش ورند معناسنه (بادرویشان با حرف مصاحبت (با معتقدان با حرف صله معتقد افتعال بابندن اسم مفعولدر اعتقاد اولنمش معناسنه اهل الله دیمکدر (بر از معناسنه (سر انکار

انکارسوداسندن (نی ادات سلب یوق دیمکدر (طالب اولامیه (همچواو اوده بویله (هم بنسه دیمکدر (چو ادات تشبیه (باید کرکدر (مصاحب اوده لامیه (همچواو سابق کبی (می شاید می باید کبی (بهتر اعلارك دیمکدر (که حرف بیان (در حرف تأکید (چینی فعل مضارع مفرد مخاطب دوشیره سین دیمکدر (پی ادات تعلیل صله دخی اولور (کارخود بیانیه بنشینی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب اوتوره سین دیمکدر (چون ادات تعلیل (بنشینه باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اشتدی دیمکدر (بخندید ده کفت ده بویله در لر کولدی ودیدی دیمکدر (محصول ترکیب) بردرویش برجفامذهبلی محبوبه طوتلدی یول باشنده یلردی وکوز یاشی دوکردی ومحبوبدن مرحمت کوزیله بروقت نکاه والتفات کورمزدی اول عاشقه دیدیلر سنك معشوقك دائما مستان ایله هم بزم القتدر ورندو سرخوشلر ایله انسیت کشدر درویشلر ایله دوست دکلدر واهل اللهه انکار سوداسندن غیری بوقدر انك طالبی بنه انك کبی کرکدر وانك مصاحبی بنه انك کبی لایقدر هیچ اندن اعلارك بوقدر که اندن اتك دوشیروب اعراض ایده سین وکیدوکارك ایچون یاکندو کاریکه اوتوروب ایشکه مشغول اوله سین درویش چونکه بونصیحتی ایشتدی کولدی ودیدی (قطعه) دردعشقست مرابهره زجانان نخورم غصه کرزودکری حسن تجمل بیند * دردعشق بیانیه مرارا ادات صله بهره نصیب معناسنه در (نخورم فعل نفی مستقبل یم دیمکدر (کر ادات شرط (ز و ازاودن مخفف اندن دیمکدر (دیکری یا حرف وحدت برغیریسی دیمکدر (تجمل تفعل بابندن مصدردر وحسنه عطف تفسیریدر (بیند فعل مضارع مفرغائب کورره دیمکدر (محصول بیت) دردعشقدر سکا جاناندن نصیب غصه یمم یعنی قساوت چکمم دکر اندن برغیریسی حسن وتجمل کورسه یعنی کوزلك کوررسه حاصلی التفات وانعامنه مصدر اولورسه غم یمم زیرا بوده بر درلو درد عشقدر * اوکلستان جمالست عجب نیست کزو * خارکش خار بردطالب کل کل چیند * او محبوبه را جعدر (اوکلستان جمال بیانیه (کزو که ازاودن مخففدر (که حرف رابط ازاو وکلستاندن دیمکدر (خارکش وصف ترکیبیدر او نجی ده مستعملدر لکن بنه بونده خارکند ومعنای حقیقیسنده

کش

کش اسمه معناسنه اولنجه دیکن استیان دیمکدر (خار برد دیکن ایلتر
(طالب کل اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر (چیند فعل مضارع مفرد
غائب دوشیرر دیمکدر (محصول بیت) اول محبوب کوزللك کلشناندن و عجب
دکلدر که اندن دیکن استیان دیکن آلور کل طالبی کل دوشیرر حاصلی
کل اناء یترشح بما فیه (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمن مخبوندر صدر
وابتدادن ماعداسنه خبن طاری اولمشدر عروض وضربنه حذف
دخی کلوب فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولمشدر * خوب رویا
کمند ارادت بحلقهٔ درویشان کشید * وچون نقطهٔ مرکز در دائرهٔ
صوفیان آرامید * خوب روی یا حرف وحدتدر (را ادات مفعول
(خوب رو وصف ترکیبیدر کوزل یوزلی دیمکدر (کمند ارادت مجازا
بیانیه (با حرف صله (حلقهٔ درویشان لامیه (کشید فعل ماضی مفرد
غائب چکدی دیمکدر (چون ادات تشبیه (نقطهٔ مرکز بیانیه مرکز
پرکارك ثابت اولدیغی ایاغك یرینه دیرلر بونده اورته دن عبارتدر (دائرهٔ
صوفیان لامیه (آرامید فعل ماضی مفرد غائب قرار ایلدی دیمکدر
(محصول ترکیب) برخوب رویی ارادت کمندی درویشلر حلقه سنه
چکدی یعنی انلر ایله محبت وانسیت ایلدی ومرکز نقطه سی کبی
صوفیلر دائره سنده قرار ایلدی (قطعه) شدر خش قبلهٔ خداجویان *
از خدا روی خود در وکردند * قبلهٔ خدا جویان لامیه خداجو
وصف ترکیبیدر طالب خدا معناسنه الف نون ادات جمع (روی خود
بیانیه (در او در حرف صله او محبوبه راجعدر (کردند فعل ماضی
جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (محصول بیت) انك یکاغی طالب خدا
اولان درویشلرك قبله سی یعنی محل توجهی اولدی اللهدن
کندو یوزنی اکا ایلدیلر یعنی طالب خدا ایکن راغب وصل
یار اولدیلر * فوطه پوشان پران شکر گفتار * چون مکس بر شکر
غلو کردند * فوطه پوش وصف ترکیبیدر فوطه کیجی معناسنه
درویشدر کنایتدر (شکر گفتار طاتلی سوزلی دیمکدر (چون ادات تشبیه
(مکس سکك (محصول بیت) درویشلر اول شکر گفتارلر اوزرینه
شکره سکك غلو ایدر کبی غلو ایلدیلر (عروض) بو قطعه بحر
خفیفدندر که بر مصراعی فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (از احبنی معلوم

* هر کس با ورا خاصه خود میخواست وخودرا درنظر قبول اومی آراست تا عاقبت بدین کشاکش میان ایشان خلاف افتاده ونزاع خاست * اورا دا ادات مفعول انی دیمکدر (خاصه خود کندیه مخصوص (می ادات حکایه (خواست فعل ماضی مفرد غائب استردی دیمکدر (خود را کندونی دیمکدر (را ادات مفعول (در حرف صله (نظر قبول او بیانیه ولامیه انلک قبولی نظرنده دیمکدر (می آراست می خواست کبی بزرایدی دیمکدر (تا حرف انتها (عاقبت انی تاکید ایدر (کشاکش غوغاده مستعملدر (میان ایشان لامیه (خلاف افتاد مخالفت واقع اولدی (خاست قالقدی یعنی ظاهر اولدی دیمکدر (محصول ترکیب) دریو پیشلردن هر کس بکندیه مخصوص استردی یعنی هر کس بنم اولسون دیزایدی وکندینی انلک قبولی نظرنده بزردی تا کیم عاقبت بو غوغاده انلرک بیننده مخالفت واقع اولدی ونزاع ظاهر اولدی (قطعه) نیست دور از عشق بازان گر زنند تیغ بر یکدگر * چون دم از عشق یکی معشوق نیکو میزنند * نیست دور بعید دکلدر دیمکدر (عشق بازان الف نون ادات جمع عشقباز محبوب دوست معناسنه وصف ترکیبیدر (گفتن قاقی واورمق معناسنه مصدردر (بر حرف صله (یکدگر بری برینه دیمکدر (چون ادات تعلیل (از عشق یکی معشوق نیکو (وابو یوزلی بر معشوقک عشقندن دیمکدر (زنند فعل مضارع جمع غائب اوره لر دیمکدر (محصول بیت) بعید دکلدر محبوب دوستلردن بری برینه قاقی واورمق چونکه ایو یوزلی برمعشوقک عشقندن دم اوره لر یعنی برمحبوبه علاقه ایدن عاشقلر بیننده غوغا ونزاع اولسه بعید دکلدر * طائفان کعبه راچون شوق سازد تیزگام * جای آن دارد اگر بایکدگر پهلو زنند * طائفان کعبه اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر (را ادات صله (چون ادات تعلیل (سازد فعل مضارع مفرد غائب دوزه دیمکدر بونده کتوره دیمک اولور (تیزگام اصل لغتده چابغین حیوانه دیرلر بونده مطلق سرعتله یور یمکدر زیرا طائفان کعبه یه هروله سنتدر که تیز تیز یوررلر برقیافت مخصوص اوزره بونده مراد اولان اولدر (جای آن دارد انلک یری بار یعنی اولسه جائزدر دیجک محلده استعمال

اولنور

اولنور (اكر ادات شرط (با حرف مصاحبت (يكديكر برى بريله
ديمكدر (پهلويان ديمكدر (زنند فعل مضارع جمع غائب اوررلر
ديمكدر (محصول بيت) كعبه يى طواف ايديجيلره چونكه هروله
شوق و پروا اكر برى برينه ياب اوررلرسه جائزدر (عروض) بو قطعه
دخى متمندركه يالكز عروض وضربنه حذف طارى اولمشدر بر مصراعى
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور * پيرخانقاه كه اونيز ارزان
نمدكلاهى داشت ودران دعوى هردم بخودكواهى آن پسررا
طلبيد وزبان نصيحت كشيد كه اى فرزند ارجند وجوان دلبند
با هركس چون شير وشكر مياميز وبريسمان فريب هرناكس درمياويز
تو آينهٔ خدانمايى دريغ باشد كه باهر بى سروپا چهره كشايى *
پيرخانقاه لاميه پير بونده شيخ ديمكدر خانقاه تكيه ديمكدر (كه حرف
بيان (اونيز اودخى ديمكدر (نمد كيچه ديمكدركه كلاه يپارلر (كلاهى
يا حرف وحدت (هردم هر وقت ديمكدر (بخود با حرف صله
(كواهى يا حرف مصدر شهادت معناسنه (پسر را را ادات
مفعول (طلبيد فعل ماضى مفرد غائب استدى ديمكدر (زبان
نصيحت بيانيه (كشيد فعل ماضى مفرد چكدى ديمكدر اما بونده
سجع ايچون كشاد معناسنه كلمشدر (كه حرف بيان (فرزند
ارجند موصوفك صفت اضافتيدر (جوان دلبندده بويله فرزند
اوغول ديمكدر (ارجند ارج قيمت معناسنه مند ادات نسبت قيمتلو
ديمكدر (جوان تازه (دلبند وصف تركيبيدر كوكل باغليجى ديمكدر
(با حرف مصاحبت (چون ادات تشبيه (شير سوت ديمكدر (ميامير
نهى حاضر مفرد قريشمه ديمكدر (بريسمان فريب هرناكس بيانيه
ولاميه با حرف صله ريسمان ايپ ديمكدر (فريب الدامق ومكر
وخدعه معناسنه در (ناكس دنى واحمق ديمكدر (مياويز فعل نهى
حاضر مفرد آصلمه ديمكدر (آينهٔ خدانمايى يا حرف خطاب اضافت
بيانيه خدانما وصف تركيبيدر خدا كوستريجى ديمكدر (بونده حذف
مضاف تقديرا اولنور آينهٔ صنع خدانمايى ديمكدر (دريغ حيف ديمكدر
(كه حرف بيان باهر با حرف صله (بى سروپا ادانى معناسنه توركجه
ايسه ديدكلرى كشايى فعل مضارع مفرد مخاطب آچه سين ديمكدر

(محصول ترکیب) تکیه‌نك شیخی اودخی او کیجه‌دن کلاه طوناردی یعنی اوده بوسودایه مبتلا ایدی واول دعواده هر وقت کلند ویه شهادت ایدردی (یعنی اسلوب ورو شندن اودخی عشقباز اولدیغی اکلنوردی پسری طلب ایلدی ونصیحت دیلنی اچدی ودیدی ای قیمتلی اولان لوغول وکوکل بند اید یجی جوان هرکس ایله شیر وشکر کبی قرشمه یعنی انسبت ومخالطت ایتمه وهرد نینك مکر وخدعه اینه اصلمه یعنی الدائمه سن جناب حقك صنع وقدرتی آیینه سی سین یازق اولور که هراداتی وارازله چهره اچه سین حاصلی کشف راز ایدوب یوز ویره سین (رباعی) هرلحظه عنان بجنك اغیار مده * درخلوت خاص عامه را بارمده * هرلحظه هر وقت دیمکدر (عنان دیزکین معناسنه‌در (در بجنك اغیار لامیه باحرف صله (خلوت خاص بیانیه (را ادات صله (بار اجازت معناسنه (محصول بیت) هر وقت اغیارك النه دیزکین ویرمه (یعنی رخصت ویرمه خلوت خاصکه عامه یه اجازت ویرمه حاصلی هرکس سیر نعمك وسیراب آب کرمك اولمسون * رخسار تومرآت صقالت زده‌است * مرآت صیقل را بر ژنکار مده * رخسا تولامیه سنك یکاغك دیمکدر (مرآت عربیدر آیینه معناسنه (مرآت صیقل را ادات مفعول صیقل یونده مصیقل معناسنه‌در صیقللنمش آیینه کبی دیمك اولور بر ژنکار بلحرف صله ژنکار برماتی بویه‌در که اکاجنکار دیرلر (مده بونده مقابل ایلمه معناسنه‌در (محصول بیت) سنك رخسارك صاف ومصفا آیینه در آیینهٔ مصیقلکی ژنکاره مقابل ایلمه زیرا عکس ایدوب زشتیت نمایان اولور یاخود جنکارله بویامه که ملوث اولور یاخود ژنکار پاس معناسنه اولوب پاسلندرمه دیمك دخی اولور (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخرب اوزانندن‌در که صدر وابتدا اخرب حشواولر مقبوض ثانیلر مکفوف عروض وضرب مجبوب برمصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعل اولور * چون آن شیرین پسر این نصیحت شنید بروی تلخ آمد وروی ترش کرده برخاست وبیهانهٔ ازخانقاه بیرون رفت وچند روز نیامد پیر ومریدان ازغم مفارقت او بجان آمدند وازالم مهاجرت او بفغان بالماس مژه کوهر عجز واضطرار سفتند وبلسان افتقار وزبان

اعتذار کفتند * چون ادات تعلیلدر (شیرین طاتلی دیمکدر (شنید
فعل ماضی مفرد غائب اشتدی دیمکدر (بروی بر حرف صله وی
جوانه راجعدر (تلخ آجی دیمکدر (آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی
دیمکدر (ترش اکشی دیمکدر (کرده هاء ترتب ایله ایلیوب دیمکدر
(برخاست فعل ماضی مفرد قالقدی دیمکدر (ببهانهٔ باحرف مصاحبت
یا حرف وحدت همزه حرف توسل (بیرون رفت چیقدی دیمکدر
(چند روز برقاچ کون (نیامد فعل نفی مستقبل مفرد غائب کلمدی
دیمکدر (غم مفارقت او لامیه لردر (بجان آمدند جانه کلدیلر یعنی
تحمل ایده مدیلر (الم مهاجرت اوده لامیه لردر (بفغان باحرف صله
قاعدهٔ سجع اوزره آمدند مقدردر (بالماس مژه با حرف مصاحبت
اضافت مجازا لامیه مژه کرپك (کوهر عجز ده بویله (سفتند فعل ماضی
جمع غائب دلدیلر دیمکدر (بالسان افتقار باحرف مصاحبت (افتقار
احتیاج معناسنه در اضافت بیانیه (زبان اعتذارده بویله اعتذار عذر
دیلمك (محصول ترکیب) چونکه اول شیرین پسر بو نصیحتی اشتدی
اکاجی کلدی یوزینی اکشیدوب قالقدی و بر بهانه ایله تکیه دن طشره
چقدی و برقاچ کون کلمدی انك پیری و مریدی ایرولق غمندن
مضطرب اولدیلر و مهاجرت المندن فغانه کلدیلر مژه الماسیله عجز
واضطرار کوهرینی دلدیلر حاصلی اغلدیلر واحتیاج وتذلل لسانیله
واعتذار زبانیله دیدیلر (بیت) بازآ که بر تو هیچکس حکمی ندارد
ای پسر * با هرکه خواهی می نشین وز هرکه خواهی میکذر * باز
کیرو دیمکدر (آ همزهٔ ممدوده ایله امر حاضر مفرد کل دیمکدر (که
حرف بیان (بر حرف صله (هیچکس هیچ کیمسه دیمکدر (حکمی
یا حرف تنکیر (ندارد بونده یوقدر دیمکدر (با هرکه باحرف مصاحبت
هرکمکله دیمکدر (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استرسن دیمکدر
(می نشین امر حاضر مفرد اوتور دیمکدر (میکذرده بویله کچ دیمکدر
(محصول بیت) کیرو کل که سکا هیچ کیمسه نك حکمی یوقدر هرکمکله
استرسن اوتور وهر کیمدن استرسن کچ یعنی استدیکك ایله کورش
استمدیککله کورشمه (عروض) بو بیت رجز مثمن سالمدر که بر مصراعی
درت کره مستفعلن اولور (رباعی) هرچند فریب عقل و خصم دینی *

بازا که دل شکست را تسکینی * هرچند هر نقدر دیمکدر (فریب عقل
بیانیه عقلی الدایجی دیمکدر (خصم دینی دمبویله یا حرف خطاب
دینك خصمی ایسك (بازآ که بنه کل که دیمکدر (دل شکسته بیانیه (را
ادات مفعول قیرق کوکله دیمکدر (تسکینی یا حرف خطاب تسکین
تفعیل بابندن مصدر ساکن قلمق معناسنه (محصول بیت) هرنقدر که
عقلی الدایجی ودینك خصمی ایسکده بنه کل که قیرق کوکله تسکین
وراحت رسسین * این بس که بلا ومحنت ماییني * باما بطفیل دیکران
بنشینی * این بس که بو یتر که دیمکدر (محنت ما لامیه بینی فعل مضارع
مخاطب کوررسین (باما با حرف مصاحبت بزم ایله دیمکدر (بطفیل
با حرف مصاحبت ما بعدینه اضافتی لامیه (بنشینی باء تأکید ایله
فعل مضارع مفرد غائب اوتوررسین دیمکدر (محصول بیت) بو یتر که
بزم بلا ومحنتمزی کوررسین بزم ایله غیریلرك طفیلی ایله اوتوررسین یعنی
بزه بودرد یتر که بلا ومحنتمزی کوررسین بزم ایله اوتورمق مراد ایلسن
غیریلرك طفیلی ایله حاصلی وساطتیله اوتوررسین (عروض بور باعی
شجرهٔ اخرب اوزانندندر که صدر وابتدا اخرب حشو اولور مقبوض
ثانیلر سالم عروض وضرب ابتر بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیلن
فع اولور * آن جوان اعتذار در ویشانرا استماع فرمود از شیوهٔ
تند خو بی کذشت و بصحبت آن تنها ماندکان مهجور وفراق دیدکان
رنجور باز کشت * اعتذار در ویشان لامیه در ویشلرك عذر دیلمسی
دیمکدر (استماع اشتمك دیمکدر اما بونده قبول معناسنه در (استماع
فرمود قبول بیوردی (شیوهٔ تندخو بی بیانیه تند خو وصف ترکیبیدر
سرد خو بلی دیمکدر یا حرف مصدر (کذشت فعل ماضی مفرد کچدی
دیمکدر (بصحبت آن تنها ماندکان لامیه با حرف صله تنها مانده
یالکز قالمش معناسنه وصف ترکیبی در الف نون ادات جمع (مهجوره
اضافتی موصوفنه در (مهجور آیرلمش بعید اولمش معناسنه در (فراق
دیدکان وصف ترکیبی فراق کورمشلر دیمکدر (رنجوره اضافت
موصوفنه در رنجور خسته دیمکدر (بار کشت رجوع ایلدی
دیمکدر (محصول ترکیب) اول جوان درویشلرك اعتذارینی قبول
بیوردی سرد خو بلی لق شیوه سندن کچدی اول مهجور اولان یالکز

قالمشلرك ورنجور اولان آيروالق كور مشلرك صحبتنه رجوع ايلدى
(قطعه) بعد از چهار چيز زجانان چهار چيز * خوشتر بود
زراحت ورحت پس ازعذاب (محصول بيت) جاناندن درت
نسنه دنصكره درت نسنه زياده خوشرك اولور عذابدنصكره راحت
وجفادن يعنى عذاب عقبنده اولان راحت ورحمتدن خوشرك واعلادر
جانان طرفندن كلن درت نسنه دنصكره درت نسنه كه بومذكوراندر
* وصلى پس ازفراق ووفاقى پس از خلاف * صلحى پس از نزاع
ورضايى پس از عتاب * يار تنكير ايچوندر (محصول بيت) فراقدن
صكره وصل ومخالفتدنصكره وفاق يعنى اويغونلق وغوغا ونزاعدن
صكره بارشمق وعتاب وغضبدنصكره خوشدل اولمق (عروض)
بو قطعه بحر مضارعدندر اصلنده مفاعيلن فاعلاتن مفاعيلن
فاعلاتندر اولاصدر وابتداسنه خرب عارض اولوب مفعول اولمش
حشولر مكفوف اولوب فاعلات مفاعيل اولمش (عروض) وضربنه
قصر كلوب فاعلات اولمش كه بر مصراعى مفعول فاعلات مفاعيل
فاعلات اولوب مضارع اخرب مكفوف مقصور اولور * روضهٔ ششم
در وزيدن نسايم ملاطفات وروايح مطايبات كه غنچه لبهارا بخنداند
وشكوفهٔ دلهارا بشكفاند از حضرت رسالت صلى الله عليه وسلم آرند كه
فرموده است كه مؤمن مزاح كن وشيرين سخن باشد ومنافق ترشروى كره
بابرو * ششم التنجى ديمكدر (درحرف ظرف مدخولى مقدردر تقديرى
در بيان وزيدن الخ (وزيدن اسمك ديمكدر هبوب معناسنه (نسائم
اضافتى لاميه نسائم نسيمك جمعيدر روزكار ديمكدر يل معناسنه
(ملاطفاته اضافتى بيانيه ملاطفات ملاطفه نك جمعيدر لطيفه لشمك
معناسنه (روايح مطايبات نسايم ملاطفات كبى لفظا ومعنى (كه حرف
رابط (غنچه لب بيانيه (ها ادات جمع (را ادات مفعول دودقلر
غنچه سى ديمكدر (بخنداندباء تأكيدايله فعل مضارع متعدى مفرد غائب
كولدرورديمكدر (شكوفهٔ دلهاده بيانيه (ها ادات جمع (را ادات مفعول
كوكللر چيچكى ديمكدر (بشكفاند باء تأكيدايله فعل مضارع متعدى
مفرد غائب آچار ديمكدر (حضرت رسالت روضهٔ اسبقده تفصيل
اولندى حضرت محمد صلى الله عليه وسلم دردر (آرند فعل مضارع مفرد

غائب كتورورلر يعني نقل ايدرلر ديمكدر (كه حرف بيان فرموده است
بيورمشدر (كه حرف بيان مؤمن معروف (مزاح كن وصف تركيبيدر
لطيفه ايديجي ديمكدر (شيرين سخن ده بويله طتلي سوزلي ديمكدر
(منافق معروف (ترش رو وصف تركيبي اكشي يوزلي ديمكدر (كره
دوكم (برابرو قاش اوزره كره برابروغضوب وتند خوي ديمكدن كنايتدر
(محصول تركيب) التنجي روضه لطيفه لشمك روزكارينك ومطايبات
روايحنك اسمسي بيانده دركه دودقلر غنجه سني كولدررر وكوكللر
چيچككي آچار حاصلي طرز ملاطفه وطور مطايبه بي بيلدرر حضرت
رسالت صلى الله تعالى عليه وسلمدن نقل ايدرلر كه بيورمشدر مؤمن
لطيفه ايديجي وطتلي سوزلي اولور منافق اكشي يوزلي وتند خوي
اولور * وامير المؤمنين على كرم الله وجهه ورضي الله عنه كفته است
كه هيچ باك نيست اكر كسي چندان مزاح كند كه از حد بد خويي
ودائرهٔ ترش رويي بيرون آيد ورسول صلى الله عليه وسلم مر عجوز را
كفت كه عجايز به بهشت درنيايند اين عجوزه بكريه در آمد فرمود كه
خداي تعالى ايشانرا جوان كرداند وخو بتر ازانچه بودند برانكيزد آنكه
به بهشت برد * باك نيست قورقو يوقدر ديمكدر (اكر ادات شرط (كسي
يا حرف وحدت (چندان اولقدر ديمكدر (مزاح ميمك كسريله لطيفه
ديمكدر (كه حرف رابط (حد بد خويي لاميه بد خويلق غايتندن
ديمكدر (دائرهٔ ترش رويي ده بويله اكشي يوزليلك دائره سندن (بيرون
آيد طشره كله يعني چيقه ديمكدر (مر ادات صله رايي تأكيددر
(عجوزه قوجه قاري ديمكدر (كه حرف بيان (عجايز عجوزك جمعيدر
(يا حرف صله (بهشت جنت ديمكدر (درنيايند فعل مضارع جمع غائب
كيرمزلر ديمكدر (بكريه باحرف صله (در آمد كلدي ديمكدر (فرمود بيوردي
ديمكدر (ايشانرا را ادات مفعول (كرداند فعل ماضي مفرد غائب ايلردي ديمكدر
تحويل معناسنه (برانكيزد فعل مضارع مفرد غائب حشر ايدر ديمكدر
آنكه) اول وقت ديمكدر (باحرف صله (بهشت معروف (برد فعل
مضارع مفرد غائب ايلتور ديمكدر (محصول تركيب) وامير المؤمنين
على كرم الله وجهه ورضي الله عنه ديمشدر خوف يوقدر يعني ضرر
ويرمز اكر بر كيمسنه اولقدر لطيفه ايده كه بد خويلق حدندن وترش

رویلق دائره سندن جیقار نجه یعنی بدخو یلق دائره سندن جیقارمق ایچون لطیفه ایدرسه ضرر و یرمز ورسول صلی الله علیه وسلم برعجوزه یه دیدیکه عجوزه لر جنته کیرمزلر بوعجوزه کریه یه کلدی یعنی اغلدی سعادتله بیور دیلرکه الله تعالی انلری جوان ایلر ودنیاده اولدقلرندن کوزلرك حشر ایدر اول وقت جنته ایلتور ادخال ایدر حاصلی جناب فخر عالم بوکونه لطیفه بیوردقلری ثابتدر * ومرزنی را ازانصار کفت بشوهر خودپرس که در چشم وی سفیدی واقعست آن زن بسرعت واضطراب تمام پیش شوهرخود رفت شوهر ازوی سبب اضطراب پرسید آنچه حضرت فرموده بودند باز کفت کفت راست فرموددرچشم من سفیدی هست وسیاهی هست اما نه بیدی * (مر ادات صله (زنی یا حرف وحدت (را ادات صله مری تأکیددر (انصار فخر کائنات مدینه یه تشریفلرنده اتباع ایدوب اعانت ایدنلره دیرلر بشوهر) باحرف صله شوهر زوج معناسنه در (خوده اضافت لامیه پرس) امر حاضر مفرد سؤال ایله دیمکدر (چشم وی لامیه (سفیدی یاحرف مصدر بیاضلق دیمکدر (واقعست واقعدر (بسرعت باحرف مصاحبت (پیش شوهر زوجی قتنه دیمکدر (سفیدی (سیاهی یالری مصدریه لردر (نه حرف نفی (بیدی باحرف مصاحبت یاحرف مصدر (محصول ترکیب) وانصاردن برزنه حضرت فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم دیدی کندی زوجکه صور که انك کوزنده اق واقعدر بو بر کلامدر که طرفینی مشتمل یعنی کوزده اق اولمسی برکوزك کندی آغی اول خاتون علت معناسنه ظن ایدوب سرعت واضطراب تمام ایله زوجی قتنه کندی زوجی اندن اضطرابك سببی سؤال ایلدی اول کلامی که حضرت بیورمش ایدیلر سویلدی زوجی دیدی طوغری سویلمشدر بنم کوزمده بیاضلقده وار سیاهلقده واردر اما کوتولکله دکل یعنی عمایه مؤدی اولان بیاضلق دکل بلکه کوزده موجود اولان بیاضلقدر (قطعه) کر مقبلی مزاح کند عیب او مکن * شغلیست آن بقاعدهٔ عقل ودین مباح * کر حرف شرط (مقبلی یاحرف وحدت مقبل صاحب اقبال دیمکدر (عیب او انی تعییب (مکن نهی حاضر مفرد ایلمه دیمکدر (شغلی یاحرف وحدت

شغل بو نده اکلنجه، دیمکدر (آن مزاحه اشارتدر (بقاعدهٔ عقل با حرف ظرف اضافت بیانیه (مباح معروف (محصول بیت) اکر برمقبل لطیفه ایدرسه تعییب ایمله اول لطیفه یا اکلنجه درکیم عقل ودین قاعده سنده مباحدر * دل آینه است کلفت جدرنك آینه * آن رنك راچه صیقل امکان بجز مزاح * دل مبتدا (آینه است خبری کلفت) کافك ضمیله مشقت معناسنه مصدردر (جده اضافتی فاعلنه در جد لطیفه مقابلی کرجك دیمکدر (رنك پاس دیمکدر (آینه یه اضافت لامیه (را ادات مفعول (صیقل معروف (امکانه اضافت بیانیه (بجز مزاح لطیفه نك غیری دیمکدر بعض نسخه ده چه ممکن صیقل واقعدر لکن وزن ایچون مضاف او قونملی حقیقتده مضاف دکلدر بنه معنی بردر (محصول بیت) کوکل آینه در جدك مشقتی آینه نك پاسیدر اول پاسه نه امکان صیقلی لطیفه نك غیری یعنی لطیفه نك غیریله اول رنکی اچق قابل امکان دکلدر (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر عینیله آنفا ذکر اولنان کبیدر (حکایت) روزی اصمعی برمائدهٔ هارون حاضر بود ذکر پالوده کردند. اصمعی کفت بسیاری ازاعرابی باشند که هرکز پالوده ندیده باشند ونشنیده هارون کفت بدین دعوی که کردی کواهی بکذران واکرنه دروغست * روزی یا حرف وحدت برکون دیمکدر (برمائدهٔ هارون برحرف صله اضافت لامیه مائده طعام دیمکدر (حاضر بود حاضر ایدی (ذکر پالوده مصدرك مفعولنه در کردند) فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (بسیاری چوغی دیمکدر باشند) فعل مضارع جمع غائب اولورلر دیمکدر (که حرف رابط صفت هرکز) بر وقت دیمکدر (ندیده ماضی منفیدن قسمدر (ندیده باشند کورممشلردر (نام او لامیه پالوده یه راجعدر (نشنیده ایشتممشلردر بدین) با حرف صله ذال همزه دن منقلب (که حرف رابط صفت (کردی فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر (کواهی یا حرف وحدت برشاهد دیمکدر (بکذران باء تأکید ایله امر حاضر مفرد اداایله دیمکدر کواهی بکذران شاهد کتور یعنی بینه اقامه ایله دیمك اولور (واکرنه یوخسه دیمکدر (دروغ یلان دیمکدر (محصول ترکیب) برکون اصمعی هارونك مائده سنده حاضر ایدی یعنی بیله طعام ایدرلردی پالوده ذکرنی

ایلر

ایلرلردی یعنی پالوده کینینن سویلرلردی اصمعی دیدی اعرابیدن چوغی اولوریعنی چوق کیمسه واردرکه بر وقت اصلا پالوده کورمشلردر وایشتمشلردر هارون دیدی بودعوایه که ایلدک برشاهد اقامه ایله یوخسه یلاندر * اتفاق روزی هارون بشکار بیرون رفت واصمعی باوی بوددیدند که اعرابی حالی از بادیه می رسید هارون باصمعی کفت که ویرا پیش ما آر اصمعی پیش وی رفت که امیر المؤمنین ترامی خواند اجابت کن کفت مؤمنانرا امیری می باشد اصمعی کفت آری اعرابی کفت من بوی ایمان ندارم اصمعی ویراد شنام داد وکفت یا ابن الزانیه اعرابی درغضب شد وکریبان اصمعی را بکرفت وهرسومی کشید ودشنام می داد هارون میخندید * روزی یا حرف وحدت (بشکار با حرف صله (بیرون رفت چقدی دیمکدر (باوی با حرف مصاحبت وی ضمیر هارونه راجعدر (دیدند فعل ماضی جمع غائب کوردیلر دیمکدر (که حرف بیان (حالی یا حرف نسبت درکه کندی حالنده دیمکدر شارح بو حاله واقف اولممش (بادیه معروف (می رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (باصمعی با حرف صله (که حرف بیان (ویرا را ادات مفعول وی ضمیر اعرابیه راجعدر (پیش ما لامیه بزم قتمزه دیمکدر (آر امر حاضر مفرد کتور دیمکدر (پیش وی لامیه اعرابینک قتنه دیمکدر (رفت کندی دیمکدر (که حرف بیان ترا) را ادات مفعول (می خواند فعل مضارع مفرد غائب چاغرراسنز دیمکدر (اجابت کن قبول ایله دیمکدر (مؤمنانرا را ادات تخصیص امیری) یا حرف تنکیر (می باشد اولورمی (آری اوت دیمکدر (بوی با حرف صله (وی امیره راجعدر (ندارم فعل نفی مستقبل متکلم وحده نقیدن عبارت (ویرا را ادت صله (وی اصمعی یه راجعدر (دشنام داد سوکدی دیمکدر یا ابن الزانیه ای ولد زنا یعنی اوروسبی اوغلی دیمکدر (درغضب شد غضبده اولدی یعنی دارلدی (کریبان یقه دیمکدر اصمعی یه اضافت لامیه را ادات مفعول (بکرفت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر (هرسو هرجانبه دیمکدر (می کشید ادات حال ایله چکردی معناسنه فعل ماضی مفرد غائب (دشنام می داد سوکردی معناسنه در (می خندید بویله کولردی دیمکدر

(محصول ترکیب) اتفاقا برکون هارون شکاره چقدی واصمعی هارون ایله
ایدی یعنی برابر ایدیلر کوردیلر که براعرابی کلندو حالنده بادیه‌دن ایرشدی
هارون اصمعی یه دیدی آنی بزم قیتمزه کتور اصمعی اعرابی قتنه کتدی که
امیرالمؤمنین سنی استرچاغرر دعوت ایدر اجابت ایله دیوا عرابی دیدی
مؤمنلرك امیری اولورمی اصمعی دیدی اوت اولور اعرابی دیدی بن اکا
ایمان ایلمم اصمعی اکا سوکدی ودیدی ای ولد زنا اعرابی غضبه کلدی
واصمعی‌نك یقه سین طوتدی وهرجانبه چکردی وسوکردی هارون
کوردی (بعدازان پیش هارون آمد وگفت ای امیرالمؤمنین چنانچه
این مرد کمان می برد داد من از وی بستان که مرا دشنام داده است
هارون گفت دو درم بوی ده اعرابی گفت سبحان الله مرا دشنام
داده است ومرا دو درم دیگر بوی می باید داد هارون گفت آری
حکم من چنین است روی باصمعی کرد وگفت یا ابن الزانیتین
روان باش وبحکم امیرالمؤمنین چهار درم بمن ده هارون از خنده
بپشت افتاد * پیش هارون لامیه هارونك قتنه دیمکدر (چنانچه انك
کبی که دیمکدر (کمان ظن معناسنه‌در (داد من بنم عدلمی یعنی حقمی
(بستان باء تأکید ایله فعل امر حاضر مفرد آل دیمکدر (که اداته
تعلیل (مرا را ادات صله بکا دیمکدر (دشنام داده است سوکمشدر
(دودرم ایکی درهم (بوی باحرف صله وی اصمعی یه راجعدر (ده
دالك کسریله وهاء اصلیه ایله امر حاضر مفرد ویر دیمکدر (مرا (را
ادات صله (دیگر دخی دیمکدر (بوی باحرف صله وی اصمعی یه
راجعدر (می باید داد ویرمك کرك دیمکدر زیرا ماضی مضارعه مقارندر
(اری اوت دیمکدر (حکم من لامیه (چنین است بویله‌دن در (باصمعی
باحرف صله (یا ابن الزانیتین اصمعینك سویلدیکی کلامك تثنیه‌سیدر وهم
تغلیب قیلنمشدر زیرا زنا ده کثرت نساطرفندن اولدیغندن مذکر مؤنثه
محمول اولور الزانیة والزانی آیت کریمه سنده تقدیمك وجهی کبی شارح
کلامی لغودر (روان باش کیت دیمکدر بحکم امیرالمؤمنین باحرف استعلا
اضافتلر لامیه چهار درم درت درهم بمن باحرف صله (بده باء تأکید ایله
فعل امردر ویر دیمکدر (خنده کولمك معناسنه (بپشت باحرف استعلا
ارقه سی اوزره دیمکدر افتاد دوشدی دیمکدر فعل ماضی مفرد غائب

(محصول ترکیب) بوندنصکره یعنی سوکشوب چکشدکدنصکره اعرابی هارونك قتنه کلدی ودیدی بونك ظن ایتدیکی کبی ای امیر المؤمنین یعنی بن بیلم لکن بو امیر المؤمنین دیور بونك ظنی کبی ای مؤمنلرك امیری بنم حقیمی اندن آل که بکا سوکشدر هارون دیدی اکا ایکی درهم ویر اعرابی دیدی سبحان الله بکا سوکشدر و بکا ایکی درهم دخی اکا ویرمك کرکدر یعنی هم بکا سوکسون هم بن ایکی درهم ویره یم بونه حکمدر دیدی هارون دیدی اوت بنم حکمم بو مجلسدر دیوزینی اصمعی یه ایلدی ودیدی ای ایکی زانینك اوغلی یقل کیت وامیر المؤمنینك حکمی اوزره بکا درت درهم ویر هارون کولمکدن آرقه سی اوزره دوشدی * پس ویرا همراه بردند چون بقصر هارون در آمد وآن عظمت وشوکت بدید ومجلس هارونرا مشاهده کردو در چشم وی بسیار بزرك نمود پیش آمد وکفت السلام علیك یا الله هارون کفت خاموش باش چه میکویی کفت السلام علیك یا نبی الله کفتند ویحك چه میکویی وی امیر المؤمنین است کفت السلام علیك یا امیر المؤمنین هارون کفت وعلیك السلام * ویرارا ادات مفعول وی اعرابیه راجعدر (همراه بیله بردند فعل ماضی جمع غائب ایلتدیلر یعنی کتوردیلر دیمکدر (چون ادات تعلیل (بقصر هارون با حرف صله اضافت لامیه (مجلس هارونرا را ادات مفعول اضافت لامیه (در حرف صله (چشم وی لامیه (بسیار چوق دیمکدر (بزرك اولو دیمکدر (پیش آمد ایلرو کلدی دیمکدر (ویحك بالاده تفصیل اولندیغی کبی الله جزا ویرسون دیمکدر (چه میکویی نه سویلرسك دیمکدر (محصول ترکیب) بوندنصکره یعنی اصمعی یه شتمدنصکره اعرابی بیله کتوردیلر چونکه هارونك قصرینه کیردی اول عظمت وشوکتی کوردی وهارونك مجلسنی مشاهده ایلدی واعرابینك کوزینه چوق اولو کورندی ایلرو کلدی ودیدی السلام علیك یا الله هارون دیدی سکوت ایله نه سویلرسین دیدی السلام علیك یا نبی الله دیدیلر الله جزا ویرسون نه سویلرسین اول امیر المؤمنین دردیدی السلام علیك یا امیر المؤمنین هارون دیدی وعلیك السلام (پس ویرا بنشاندند ومائده کشیدند وازهر چیزی بخوردند در آخر پالوده آوردند اصمعی کفت امید میدارم که وی نداند که پالوده چیست

هارون کفت اکر چنین باشد ترا یك بدره بدهم پس اعرابی دست در از کرد
پالوده را خوردن کرفت بوجهی که بان می مانست که هرکز نخورده است
هارون ازوی پرسید که این چه چیزست که می خوری * وی را ادات مفعول
وی اعرابیه راجعدر (بنشاندند باء تأکیدایله فعل ماضی متعدی جمع غائب
اوتورتدیلر دیمکدر (کشیدند فعل ماضی جمع غائب چکدیلر دیمکدر
(چیزی یا حرف وحدت (بخوردند باء تأکیدایله فعل ماضی جمع غائب
ییدیلر دیمکدر (آوردندده بویله کتوردیلر دیمکدر (میدارم متکلم
وحده اثباتدن عبارتدر (امید میدارم امید ایدرم دیمك اولور (وی
اعرابیه راجعدر (نداند فعل نفی مستقبل مفرد غائب بیلمز دیمکدر
(که حرف بیان (بدره اون بیك التونه دیرلر (بدهم باء تأکیدایله فعل
مضارع متکلم وحده ویره یم دیمکدر (دست دراز کرد ال اوزاتدی
دیمکدر (پالوده را زا ادات مفعول (خوردن کرفت ییمکه باشلدی
دیمکدر (بوجهی باحرف مصاحبت یاحرف وحدت (که حرف
رابط (بان باحرف صله (می ادات حکایه (مانست فعل ماضی مفرد
غائب بکزر ایدی دیمکدر (که حرف بیان (نخورده ماضی منفیدن
قسمدر ییه مش دیمکدر (ازوی اعرابیدن (پرسید سؤال ایلدی (که
حرف بیان (می خوری فعل حال مفرد مخاطب ییرسین دیمکدر
(محصول ترکیب) بوندن صکره یعنی اعرابینك سلامنی الدقدن صکره
اوتورتدیلر وطعام چکدیلر وهر برنوع شیدن ییدیلر آخرده پالوده
کتوردیلر اصمعی دیدی امید ایدرم که اعرابی بیلمز که پالوده ندر
هارون دیدی اکر بویله اولورسه سکا بر بدره ویره یم بوندن صکره
اعرابی ال اوزاتدی پالوده یی ییمکه باشلدی بروجهله که اکا بکزر
ایدیکه اصلا ییه مشدر هارون اندن سؤال ایلدیکه بونه شیدر که
ییرسین * کفت سوکند با آن خدای که ترا بخلافت مکرم کرده
است که من نمی دانم که چه چیزست اما خدای تعالی درقرآن می کوید
وفاکهة ونخل ورمان نخل نزدیك ماهست کان می برم که این رمانست
اصمعی کفت ای امیر المؤمنین اکنون دو بدره برتو واجب شد زیرا که
وی همچنانکه پالوده رانمی داند مارا نیز نمی داند هارون بفرمود
تا اصمعی را دو بدره دادند واعرابی را چندانکه غنی شد * سوکند آمد

معناسنه یمین دیمکدر (با آن با حرف صله (که حرف رابط (ترا را ادات
مفعول (بخلافت با حرف مصاحبت (کرده است ایلمشدر (که حرف
بیان (نمی دانم بلم دیمکدر (که حرف بیان (چه چیز سترنه شیدر
(فاکهه یمش معناسنه‌در (نخل خرما (رمان رانك ضمی میمك تشدیدیله
انار دیمکدر (نزدیك ما لامیه بزم قتیمزده دیمکدر (هست واردر دیمکدر
(کمان می برم ظن ایدرم دیمکدر (که حرف بیان (اکنون الآن
دیمکدر (محصول ترکیب) اعرابی دیدی اول خدای تعالی یه
اند ایچرم که سنی خلافت ایله مکرم ایلمشدر که بن بلمم که نه شیدر
اما خدای تعالی قرآنده بیورر (وفاکهة ونخل ورمان) نخل که خرمادر
بزم قتیمزده واردر ظن ایدرم که بو انار در اصمعی دیدی ای امیر المؤمنین
الآن سنك اوزریکه ایکی بدره واجب اولدی زیرا که اعرابی پالوده یی
بلدیکی کبی رمانی دخی بلمز هارون بیوردی تا کیم اصمعی یه یکرمی
درت بیك التون ویردیلر واعرابی یه اولقدر که غنی اولدی (قطعه)
کیست دانی کریم آنکه زبند * بست آن که خزانهٔ درمش * کیست
کیمدر دیمکدر مقدم خبر (دانی فعل مضارع مفرد مخاطب بیلورمیسین
دیمکدر (کریم مبتدا آنکه انکس که تقدیرنده در اول کیمسه درکه
دیمکدر (بند باغ (خزانهٔ درمش لامیه‌لردر (محصول بیت) کریم کیمدر
بیلورمیسین اول کیمسه درکه بنددن یعنی مهر ومفتاحدن آگاه دکلدر
انك اقچه خزینه‌سی یعنی ممهور ومسدود دکل * هرچه آید بروچه
جد چه هزل * همه کردد بهانهٔ کرمش * (محصول بیت) اکا
هرنه کلورسه جد اولسون هزل اولسون مجموعنی کرمنه بهانه ایلر
(عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که اصلی فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن
مستفعلن در اولا بحر بو قیلنوب برجزؤی حذف اولنمشدر صدر وابتدا
سالم حشو بنجمه خبن کلوب ایکنجی ساکن که سیندر باوشوب متفعلن
قالوب مفاعلن لفظنه تبدیل اولنور عروض وضربی خبندن صکره
حذف دخی کلوب فعلن اولمشدر برمصراعی فاعلاتن مفاعلن
فعلن اولور (حکایت) خلیفه روزی چاشت بحضور دبره بریان پیش
وی نهاده بودند اعرابی از بادیه دررسید ویرا پیش خواند اعرابی بنشست
وبشره تمام در خوردن ایستاد خلیفه کفت چه می شدی که چشمان

این بره راازهم می‌دری وبرغبت می خوری که گویا پدر اوترا بسرو زده است اعرابی گفت این خود نیست اما تو بچشم شفقت چنان دروی می‌نگری وازدریدن وخوردن بدمی بری که گویا مادر اوترا شیرداده است * روزی یا حرف وحدت (چاشت قوشلق طعامی دیمکدر (می ادات حکایه (خورد فعل ماضی مفرد غائب برایدی دیمکدر (برهٔ بریان برقوزی دیمکدر زیراره قوزی دیمکدر بانك وراتك فتحلریله وهاء رسمیله (پیش وی لامیه انك اوکینه دیمکدر (نهاده بودند قومش ایدیلر (وی را را ادات مفعول آنی دیمکدر (پیش خواند قتنه چاغردی (بنشست باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب اوتوردی دیمکدر (بشره باحرف مصاحبت شره شین معجمه‌نك کسری وهاء اصلیه ایله حرص دیمکدر (تمامه اضافتی لامیه (بعض نسخه‌ده برهٔ را تمام واقع اولمشدر لکن چندان مناسب دکلدر (در حرف صله (خوردن مصدردر یمك معناسنه (ایستاد فعل ماضی مفرد غائب طوردی دیمکدر (می ادات حال ماضی (شدی فعل ماضی مفرد مخاطب (چه می شدی نه اولیورسین دیمکدر (که حرف تعلیل (بره را ادات مفعول (می ادات حال (دری فعل مضارع مفرد مخاطب ییرتسین دیمکدر (می خوری ده بویله ییرسین دیمکدر (که حرف رابط (گویا ادات تشبیه (پدرا ولامیه انك پدری دیمکدر (ترا رادات صله سکا دیمکدر (باحرف مصاحبت (سرو سینك ضمی ایله بوینوز دیمکدر (بسرو زده است سوسمشدر وطوس اورمشدر دیمك اولور (بچشم شفقت (باحرف مصاحبت اضافت لامیه شفقت مصدر در محبت معناسنه (می نگری سابق افعال کبی بقه یورسین دیمکدر (دریدن مصدردر ییرتمق معناسنه (خوردن ده بویله یمك معناسنه (می بری ده سابقلر کبی ایلتورسین دیمکدر (بدمی بری کوتوکورپورسین دییجك محلده در (شیرداده است سوت ویرمشدر (محصول ترکیب) خلیفه برکون قوشلق طعامی ییردی بر بریان قوزی‌یی اوکونه قودیلر براعرابی بادیه‌دن ایرشدی کلدی آنی خلیفه قتنه دعوت ایلدی اعرابی اوتوردی وتمام حرص ایله یمکله دوردی یعنی باشلدی خلیفه دیدی نه اولیورسین که انجلین بوقوزی‌یی بربوندن آییرر

بیرترسین ورغبت ایله بیرسین که کویا انك پدری سکاطوتن اور وب
سوسمشدر اعرابی دیدی بود کلدر اماسن محبت کوزیله انجلین
قوزویه بقرسین وانی بیرتوب یمه یی کوتوکورر سین که کویا انك
آنه سی سکاسوت ویرمشدر (قطعه) خواجه برمال خود آن کونه
رحیم است وشفیق * که بچشم شفقت می نکرد در همه چیز * بر حرف
استعلا (مال خود لامیه (آن کونه اول طرزه دیمکدر (نکرد فعل مضارع
مفرد غائب بقر دیمکدر (محصول بیت) صاحب مال کندی مالی
اوزره اول طرزه رحیم وشفیقدر که محبت کوزیله بقر جمیع شیده
حاصلی مالنه اولان حرصی بیاندر شارح غالبا کونه لفظنی که اونه دن
مخفف ظن ایدوب معناسنی خواجه کندی حالی اوزره اولقدر شفیق
ورحیم دکلدر ومالی حالی یازمش بیتك معناسنه چشم شفقت ایله نظر
ایدوب بقه یمش * کرفتد در بره ومهش وی اندك خطری * بغداشان
بدهد مادر وفرزند عزیز * که حرف شرط (فتد فعل مضارع
مفرد غائب دوشرسه دیمکدر (در حرف صله (بره معروف (میش
قیون دیمکدر وی یه اضافت لامیه (اندك آز دیمکدر (خطری یا حرف
وحدت بر ضرر (دیمکدر (یا حرف صله (شان ضمیر جمع بره ومیشه
راجعدر (بدهد با تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب ویرر دیمکدر
(محصول بیت) خواجه نك مالنه اولان شفقتنی بیان ایدوب دیرکه
اکر انك قویونه قوزیسنه بر ضرر واقع اولورسه انلره فدایه ویرر
آنه سنی وعزیز اولادینی (عروض) بو قطعه رمل مخبوندر که صدر
وابتدادن غیری یه خبن کلمشدر عروض وضربنه حذف دخی کلوب
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولمشدر (قطعهٔ آخر) فی المثل کر خواجه
نان وبرهٔ بریان نهد * پیش تو برخوان اکر روزی شوی مهمان او *
(فی المثل مثلا دیمکدر (کر حرف شرط (نهد فعل مضارع
مفرد غائب قویه دیمکدر (پیش تو برخوان مصراع اولك تمامیدر
پیش تو لامیه (خوان سفره دیمکدر (روزی یا حرف وحدت (شوی
فعل مضارع مفرد مخاطب اولورسین دیمکدر (مهمان او لامیه مهمان
مسافر دیمکدر (محصول بیت) مثلا اکر صاحب مال وجاه سنك اوکنه
سفره اوزرینه اتمك وقوزی بریانی قویه اکر بر کون اکا مهمان

اولورسك يعني مهمان اولديغك كون سكا طعام چيقارر سه * كركني
صد رخنه در دندانش ازسنك ستم * به كه ازدندانت افتد رخنه در
دندان او * كر حرف شرط (كني فعل مضارع ايلرسين ديمكدر (رخنه
كبدل مضر و مضمنه (در حرف صله (دندان ديش ديمكدر (شين ضمير
خواجه به راجعدر (سنك ستم بيانيه ستم بونده جور و اذيت
معناسنه در (كه حرف بيان (رخنه (يا حرف وحدت همزه حرف
توسل (در يته حرف صله (نان او لاميه (محصول بيت) بيت سابقه
مربوطدر كه اكر بر كون مسافر اولديغك وقتده اكر جور واذا طاشندن
خواجه نك ديشنه يوز مضرر ليد رسك ايوركدر كه سنك ديشكدن
انك اتمكنه بر ضرر واقع اوله حاصلي اتمكنه ديش اورمه دن ديشنى
يوز كره قيرمق اولى واحرادر * ورخورد ازدست تو صد زخم بر پهلو
و پشت * به كه پرسازي تهيگاه خود از بريان او * ورواكردن مجمعدر
(خورد فعل مضارع مفرد غائب ييرسه ديمكدر (دست تو لاميه
(پهلو يان ديمكدر (پشت ارقه ديمكدر (كه حرف بيان (پرسازي
طولدرورهسين ديمكدر (تهيگاه تانك كسريله بوش يوكر معناسنه
بونده قارن ديمكدر (خوده اضافت لاميه (بريان اوده لاميه
(محصول بيت) واكر سنك الكدن ارقه سي و يانى اوزره يوز زخم ييرسه
انك بريانندن كندى قارنى طو يورمه دن يكدر (عروض) بو قطعه
بحر رملدن عروض وضربه قصر طارى اولو بفاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلات او لمشدر (مطايبه) بهلول را گفتند ديو انكان
بصره را بشمار گفت ازناحيت شمار بيرونست اگر گوييد عاقلانرا
بشمارم كه معدودي چند بيش نيست * را ادات صله (ديوانكان
الف نون ادات جمع (كاف هاء رسميه دن منقلب (بصره يه اضافتي
لاميه (را ادات مفعول (بشمار باء تأكيد ايله فعل امر حاضر مفرد
صاى ديمكدر (ناحيت اطراف ديمكدر (بعض نسخه ده حيز واقعدر
مكان معناسنه (و بعض نسخه ده حد واقعدر جمله سي مجازا نهايت
معناسنه در (شماره اضافت بيانيه (كوييد فعل مضارع مخاطب (بشمارم
صايه رم ديمكدر (كه حرف تعليل (معدودي يا حرف وحدت (چند
قاچ ديمكدر (معدودى چند برقاچ معدود ديمك اولور (بيش باء

عربیله زیاده دیمکدر (محصول ترکیب) پهلوده دیدیلر بهره نك
دیوانه لری صای دیدی صای تنها یندن طشره در یعنی لا یعد
ولا یحصی در صایلمز اگر دیرسکز عاقللری صایه رم زیرا برقاچ معدوددر
زیاده دکلدر دیمك استرکه سزك دیوانه عداینده وکگز عاقل عاقل عد
ایند وکگز دیوانه در (قطعه) هرکه عاقل بینی اورا بهره ایست *
نقد وقت از مایهٔ دیوانکی * هرکه هرکس که تقسد بنده در (بینی
فعل مضارع مفرد مخاطب کورورسین دیمکدر (اورا راحرف
تخصیص اونك دیمکدر (بهره ایست سین وتا ادات خبر یا حرف وحدت
همزه حرف توسل (بهره نصیب وحصه معناسنه در (نقد وقت
لامیه وقتك نقدی دیمکدر نقد پشین دیمکدر ویره سی مقابله سی
حال حیاتی دیمکدن عبارتدر (مایه اصل معناسنه در (دیوانکی یاحرف
مصدر وکاف هاء رسمیه دن مبدل (محصول بیت) هر کیمی که عاقل
کورورسین انك حصه سی واردر حال حیاتنده دیوانه لك سرمایه سندن
یعنی عاقل عدایله یکك البتـه دیوانه لکدن برسرمایه سی واردر عقل
معادنده * می زید از آفتاب حادثات * شادمان در سایهٔ دیوانکی * می زید
می ادات حال زید زانك کسری ویانك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب
دریلور کچنوردیمکدر (آفتاب حادثات لامیه آفتاب بونده حرارتدن عبارتدر
حادثات ظهورات یومیه در (شادمان مسرور دیمکدر (سایهٔ دیوانکی
مجازا لامیه دیوانه لك سایه سنده دیمکدر (محصول بیت) البتـه
هر عاقلك دیوانه لك سرمایه سنده حصـه سی واردر زیرا حادثات
آفتـاب حرارتندن دیوانه لك سایه سنده مسرورا کچنور مع هذا
عاقل احوال عالمی مشاهده ایتدکجه نیجه واله وحیران اولمز (عروض)
بوقطعه رمل مسدس مدس یالکز عروض وضربنه حذف کلمشدر که
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولمشدر (مطایبه) فاضلی بیکی از دوستان
صاحب راز خود نامهٔ نوشت شخصی در پهلوی اونشسته بود بکوشهٔ
چشم نوشتهٔ و برامی خواند بروی دشوار آمد بنوشت که اکر نه
در پهلوی من دزدی زن بمردی نفشسته بودی ونوشـتهٔ مرا نمی
خواندی همهٔ اسرار خود بنوشتمی آن شخص کفت والله که ای مولانا
من نامهٔ ترا مطالعـه نکردم بیچه ندم کفت ای نادان پس این را که

می کوبی از کجا می کوبی * فاضلی یا حرف وحدت (یکی با حرف
صله برینه دیمکدر (دوستان صاحب راز موصوفك صفته اضافتیدر
(راز سر دیمکدر صاحب راز سردش دیمکدر (خوده اضافت بیانیه
(نامهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل نامه مکتوب وتذکره
معناسنه در (نوشت فعل ماضی مفرد غائب یازدی (شخصی یا حرف
وحدت (پهلوی او لامیه (نشسته ماضیدن قسمدر اوتورمش دیمکدر
(بکوشهٔ چشم با حرف مصاحبت اضافت بیانیه کوزاوجیله دیمکدر
(نوشتهٔ وی را را ادات مفعول اضافت لامیه انك یازدیغی دیمکدر
(می ادات حکایه (خواند واو رسمیله فعل ماضی مفرد غائب اوقوردی
دیمکدر (بروی بر ادات صله وی ضمیر فاضله راجعدر (دشوار آمد
کوج کلدی (بنوشت باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب یازدی
دیمکدر (که حرف بیان (اکر ادات شرط (نه حرف نفی (پهلوی من
لامیه (دزدی یا حرف وحدت دزد خرسز دیمکدر (زن یمزد بوزونك
دیمکدر (ننشسته ماضی منفیدن قسمدر (بود ادات ماضی یا حرف
حکایه اوتورمش اولیدی (نوشتهٔ مرا لامیه (را ادات مفعول بنم
یازدیغمی (نمی خواندی یا حرف حکایه او قومیه ایدی دیمکدر
(همه مجموعی معناسنه در (اسرار خود لامیه (بنوشتمی با حرف تأکید
یا حرف حکایه (نوشتم فعل ماضی متکلم وحده یازار ایدم دیمکدر
(نامهٔ ترا لامیه را ادات مفعول (مطالعه معروف (نکردم فعل ماضی
منفی متکلم وحده (نخواندم ده بو یله (پس بو یله ایسه دیمکدر (این را
را ادات مفعول بونی دیمکدر (از کجا قندن (میکویی سویلرسین
دیمکدر (که حرف بیان (محصول ترکیب) بر فاضل کندی سیرداشلرندن
برینه مکتوب یازاردی بر شخص انك یاننده اوتورمش ایدی کوزاوجیله
انك یازدیغنی اوقوردی اول فاضله کوج کلدی یعنی انفعال ایلدی
یازدی که اکر یانمده خرسز بر یوزولك اوتورمش اولیدی و بنم
یازدیغمی اوقومیه ایدی مجموعی کندی اسرارمی یازار ایدم اول
شخص دیدی والله که ای مولانا بن سنك نامه کی مطالعه ایلمدم
واوقومدم فاضل دیدی ای جاهل اویله ایسه بونی که سویلرسین
قندن سویلرسین یعنی مطالعه ایدر دیو یازدیغمی ندن بیلدکده

سو یلدك

سویلدك (قطعــه) هر آنکس که دز دیده بر سر مرد * شود مطلع شـایدش خواند دزد * که حرف رابط (دزدیده اوغرلین دیمکدر (بسر مرد لامیه (شایدش اکا لایقدر دیمکدر (خواند بونده مصـدر معنـاسنه در شایده مقـارن اولدیغیچون (دزد خواندك مفعولی (محصول بیت) هر اول کیمسه که اوغریلین آدمك سرینه مطلع اوله اکا خرسز دیمك لایق وشایاندر * برآن کار اگر مزد دارد طلب * همین پس که نامش نهی زن بمزد * برآن کار بر حرف صله اول ایشه دیمکدر (بمزد میمك ضمیله کرا معناسـنه اجرت دیمکدر (دارد فعـل مضارع مفرد غائب بونده اثباتدن عبـارتدر (بس باء عربیله یتر دیمکـدر (شین ضمیر کـسه راجعدر (نهی فعل مضـارع مفرد مخـاطب قویه سین دیمکدر (محصول بیت) اول ایشه اجرت استرسه یعنی اسراره مطلع اولمغـه اجرت طلب ایدرسـه انجق بو یتر که انك آدینه زن بمزدقویه سین یعنی زن بمزد دیمك اکا اجرت کافیدر (عروض) بوقطعه بحر تقارب‌دندر که یالکز عروض وضربنه قصر کلوب فعولن فعولن فعولن فعول اولمشـدر (حکایت) مستی ازخانه بیرون آمد ودرمیان راه بیفتاد وقی کرد ولب ودهان خودر بیالود سکی بیامد وازالبسیدن کرفت پنداشت که آدمی است که آنرا پاك می کند دعای کرد که خـدای تعـالی فرزندان ترا خد متکار توا کرداند بعد زان سك پای برداشت و برروی بول کرد کفت بارك الله ای سیدی آب کرم آوردی تا روی مرا بشویی * مستی یا حرف وحدت (بیرون آمد چیقدی دیمکدر (میان راه بیانیه یول اورته سی دیمکدر (بیفتاد باء تأکید ایله وهمزه دن منقلب یا ایله ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر (قی کرد قوصدی دیمکدر (لب ودهان خود لامیه کندی اغزینی ودوداغنی دیمکدر (بیـالود باء تأکید ایله وهمزه دن منقلب یا ایله فعل ماضی مفرد غائب بولاشدردی دیمکدر (سکی یا حرف وحدت (بیامد کلدی (لبسیدن مصدردر یالامق معناسنه (لبسیدن کرفت مرکبدر یالامغه باشلدی دیمك اولور (پنداشت فعـل ماضی مفرد غائب ظن ایلـدی دیمکدر (که حرف بیـان (آدمی یا حرف نسبت که حرف رابط (آن مسته اشـارتدر (می کرد ایلردی دیمکدر

(كه حرف بيان (فرزندان ترا لاميه را ادات مفعول سنك اولادلريكى
ديمكدر (خدمتكار توده لاميه سكا خدمتجى (كرداندايليه (پاى برداشت
اياق قالدردى (بر حرف صله (روى وى لاميه انك يوزينه (بول
معروف (سيدى يا حرف متكلم عربيدر (كرم كاف عجمك فتحيله
صيجاق ديمكدر (اب كرم صيجاق صو ديمك اولور (آوردى فعل ماضى
مفرد مخاطب كتوردك ديمكدر (تا حرف تعليل (روى مرا لاميه
را ادات مفعول بنم يوزيمى ديمكدر (بشويى باء تأكيد ايله فعل مضارع
مفرد مخاطب ييقرسين ديمكدر (محصول تركيب) برمست سرخوش
اوندن چيقدى و يول اورته سنده دوشدى وقوصدى واغزينى ودوداغنى
بولاشدردى بركلب كلدى والنى يالامغه باشلادى سرخوش ظن ايتديكه
ادميدر انى پاك ايدر دعا ايلر ديكه الله تعالى سنك اولادلريكى سكا
خدمتكار ايلسون يعنى مطيع ومنقاد اولسونلر وسكا بغشلاسونلر
اندنصكره كلب اياغنى قالدردى وانك يوزينه ايشه دى سرخوش ديدى
بارك الله اى بنم افندم صيجاق صو كتوردك بنم يوزيمى يقه مق ايچون
(قطعه) شراب خورده چو برخويشتن رواداردی * که سبلت ازقى ناپاك
مى بيالايد * خورده ها حرف ترتب شراب ايچوب ديمكدر (چو
ادات تعليل (بر حرف صله (خويشتن واو رسميله كندى ديمكدر
(روا جائز معناسنه در (دارد فعل مضارع مفرد غائب طوتار ديمكدر
(كه حرف رابط (سبلت بيق معناسنه در (قى ناپاك موصوفك صفته
اضافتيدر ناپاك مردار ديمكدر (مى اضافتى لاميه مى شراب ديمكدر
(بيالايد باء تأكيد ايله وياء منقلبه ايله فعل مضارع مفرد غائب بولاشديره
ديمكدر (محصول بيت) شراب ايچوب چونكه كندينه جائز كوره كه
ميك ناپاك اولان قيئدن بيغنى بولاشديره * سك ازمثانه كه ابريق آب
كرم آرد * كه غسل سبلت ناپاك اوكند شايد * (مثانه سدك قاووغى
ديمكدر (ابريق آب كرم بيانيه لردر صيجاق صو ابريغى ديمكدر (آرد
فعل مضارع مفرد غائب (كه حرف تعليل (غسل غين معجمه نك
فتحيله يقه مق معناسنه عربيدر (سبلته اضافتى مفعولنه در (سبلتك
(ناپا كه موصوفك صفته ناپاكك (اويه لاميه (شايد لايقدر ديمكدر
(محصول بيت) كندويه بوحالت ناپسنديده يى لايق كورن كيمسه يه

كلب اگر مثانه سندن صيجاق صوابر يعني كتورر سه انك مردار يعني ييقه‌مق ايچون لايقدر (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبونندر مكررا تفصيل اولندي مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر

(مطايبه) قاضي بغداد بعزيمت مسجد آذينه پياده بيرون آمد مستي پيش وي رسيد وي را بشناخت گفت اعزك الله ايها القاضي روا نباشد كه تو پياده روي انكه بطلاق سوكند خورد كه قاضي را بر گردن خود سوار كند قاضي گفت پيش آي اي ملعون چون بر گردن او سوار شد روي باز پس كرد كه بتك تيز روم يا آهسته گفت ميان اين وآن اما بايد كه رم نكني ونلغزي و بپاي ديوار نزديك روي تا از مزاحمت روندگان مأمون باشيم * قاضي بغداد بيانيه بغداد قاضيسي ديمكدر بعزيمت) با حرف صله عزيمت قصد معناسنه‌در (مسجد) اضافتي مفعولنه‌در (مسجدك آذينه‌يه بيانيه آذينه همزه ممدوده ايله جمعه ديمكدر (پياده) يايا (بيرون آمد چقدي (مستي) يا حرف وحدت (پيش وي) لاميه انك قتنه (رسيد ايرشدي (وي) قاضي‌يه راجعدر (را) ادات مفعول بشناخت) باء تأكيد ايله فعل ماضي مفرد غائب اكلدي ديمكدر (اعزك فعل ماضي مفرد بونده دعا موقعي اولديغندن امر معناسنه‌در عزيز ايلسون ديمكدر (كاف خطاب مفعولي (الله فاعلي (ايها لفظي مفصلا كتب نحويه‌لرده ذكر اولنمشدر (نداء تعظيمدر (القاضي منادي اي قاضي ديمكدر (روا نباشد جائز اولمز (كه حرف بيان (روي) رانك فتحيله فعل مضارع مفرد مخاطب كيده‌سين ديمكدر (آنكه اول وقت (بطلاق با حرف صله طلاق معروف (سوكند انديمكدر سوكند خورد كه) اند ايچدي كه (قاضي را را ادات مفعول (گردن خود لاميه (سوار كند بنديره ديمكدر (آي فعل امر حاضر مفرد كل ديمكدر پيش آي) قتيمه كل ديمك اولور (چون ادات تعليل (گردن او ده لاميه (روي باز پس كرد ارديته باقدي ديمكده مستعملدر (كه حرف بيان (بتك با حرف مصاحبت (تك جند يان اصطلاحنده ناقل ديدكلري يوريمكدر (تيز معروف (روم فعل مضارع متكلم وحده يا) حرف ترديد (آهسته يواش ديمكدر (ميان اين وآن بو نكله انك اورته‌سي اين اهسته‌يه اشارتدر آن تكه اشارتدر (بايد كه گركدر كه

رم نکتی) اورکیه سین (نلغری قایمه سین (بپای باحرف ظرف پای دیب معناسنه‌در پای دیوارلامیه (هاادات جمع (نزدیك یقین دیمکدر روی) فعل مضارع مفرد مخاطب کیده سین دیمکدر (تاحرف تعلیل مزاحمت) غلبه معناسنه‌در (روندکانه اضافت لامیه‌در ونده اسم فاعل کیدیجی دیمکدر کاف هاء رسمیدن مبدل الف نون ادات جمع (مأمون باشیم) امین اوله لم دیمکدر (محصول ترکیب) بغداد قاضی‌سی جمعه مسجدینه عزیمته پیاده چقدی برسرخوش قننه ایرشدی قاضی‌یی بیلدی دیدی الله سنی عزیز ایلسون ای قاضی لایق دکلدر که سن پیاده کیده سین اول وقت یعنی عقبنده طلاقه اند ایچدی یعنی شرط ایتدیکه قاضی‌یی کردنی اوزره بندیره قاضی دیدی قتیچه کل ای ملعون چونکه کردنی اوزره سوار اولدی سرخوش یوزینی دوندی و باقدیکه ناقل ایله تیز می کیدم یوخسه آهسته‌می دیدی بونکله انك اورته سنده اما کم کدر که اورکیه سین وسور چوب قایمه سین ودیوار دینه یقین کیده سین تاکیم کید یجیلرك غلبه سندن امین اوله لم* کفت بارك الله ایها القاضی توخود قاعدهٔ سواری نیکو می دانستهٔ جون قاضی بمسجد رساند فرمود تا اورادر زندان محبوس کنند کفت اصلحك الله ایها القاضی این سر ای کسی است ترا از مذلت پیاده کی برهاند وبرکو بی تو تن درد هدو بعزت سواری بمسجدت رساند قاضی بخندید و ویرا بکذاشت* خود ادات تأکید (قاعدهٔ سواری یائیسه یاحرف مصدر (نیکوایومی حرف تأکید (دانستهٔ یاحرف خطاب همزه حرف توسل دانسته اسم فاعلدر بیلیجی سین دیمکدر (جون ادات تعلیل (قاضی را (را ادات مفعول (بمسجد با حرف صله (رساند فعل ماضی متعدی مفرد غائب ایرشدردی دیمکدر (تاحرف تعلیل وی) مسته راجعدر (را ادات مفعول (سر ای کسی لامیه (یاحرف تنکیر شول کیسه نك لایقیدر دیمکدر استفهام معناسنی متضمن ترا) را ادات مفعول (مذلت پیاده کی صفتك موصوفه اضافتیدر یاحرف مصدر کاف هادن مبدل (برهاند باء تأکید ایله فعل ماضی متعدی مفرد غائب قور تاردی دیمکدر (برکو بی تو لامیه باحرف صله یاحرف مصدر سنك بنکلکه دیمکدر (تن در دهد بذل وجود ایلیه

بعزت سواری) با حرف مصاحبت عزت سواری مذلت پیاده کی کبی
بمسجدت) با حرف صله تا حرف خطاب (محصول ترکیب) مست دیدی
بارك الله ای قاضی یعنی ماشاء الله سن آنلی لق قاعده سنی اعلا بیلیجی سین
چونکه قاضی بی مسجده ایرشدردی یوردی تاکیم سرخوشی زندانده
محبوس ایلیه لر دیدیکه الله سنی اصلاح ایلسون ای قاضی بو شول
کیمسه نك لایق وجزا سیدر که سنی پیاده لك مذلتندن قورتاردی وسکا
بنکلکه بذل وجود ایلدی وسوارلق عزتیله سنی مسجده ایرشدردی
حاصلی سکا بو تجلیل اعزاز ایده نك سزاسی بومیدر قاضی کولدی
وانی ترك ایلدی (قطعه) مستی بقصد عربده چون راه کیردت *
باو برفق کارکن ای کاردان حکیم * مستی یا حرف وحدت (بقصد
عربده با حرف مصاحبت اضافت بیانیه چون ادات تعلیل (راه کیردت
راهت کیرد تقدیرنده سنك یولکی طوتار دیمکدر (با او با حرف
مصاحبت او مستنه راجعدر (برفق با حرف مصاحبت رفق رانك
کسریله یومشقلق دیمکدر ملایمت معناسنه (کارکن ایش ایله (کاردان
ایش بیلیجی معناسنه وصف ترکیبدر (محصول بیت) بر سرخوش
عربده قصدیله چونکه سنك یولکی طوته انك ایله ملایمت ولطف ایله
ایش ایله ای ایش بلیجی حکیم و عاقل یعنی دائما کوکلنجه کیت مخالفت
ایلمه * مو یست عرض خردمند خرده دان * مپسندش از کشاکش
نابخردان دونیم * (مویی یا حرف وحدت بر قیلدر دیمکدر (عرض
عینك کسریله ناموس معناسنه (خرد منده اضافتی لامیه خرد مندك
خرده دانه موصوفك صفته خردمند عاقل دیمکدر خرده دان وصف
ترکیبیدر خرده بلیجی دیمکدر یعنی اینجه فکرلی معناسنه (مپسند
نهی حاضر مفرد بکنمه دیمکدر یعنی رواکورمه دیمکده مستعملدر
شین ضمیر عرضه راجعدر (کشاکش نابخردان لامیه کشاکش غوغا
نا حرف نفی بخرد عاقل الف نون ادات جمع عقلسزلر دیمك اولور
دونیم ایکی پارچه دیمکدر (محصول بیت) خرده دان اولان عاقلك
عرضی بر قیلدر اول قیل کبی اولان عرضی جاهللرك کشاکشندن
ایکی پارچه ایلمه یعنی جاهللرله غوغا ونزاع ایدوب عرض ووقارکی
شکست ایلمه (عروض بو قطعه بحر مضارعدندر که اصلی مفاعیلن

فاعلاتن مفاعلن فاعلاتن در صدر و ابتدایه خرب طاری اولوب اولندن میم آخرندن نون ساقط اولوب فاعیل قالوب مفعول لفظنه تبدیل اولنمشدر حشولر مکفوف اولوب فاعلات مفاعیل اولمشدر عروض وضرب مقصور اولوب فاعلات اولمشدر * مطایبه چولاهی درخانهٔ دانشمندی ودیعتی نهاد چون یك چندر وز برآمد بان محتاج شد پیش وی رفت دید که بر در سرای خود بر مسند تدریس نشست وجمعی از شاکردان پیش او صف بست کفت ای استاد بان ودیعت احتیاج دارم کفت ساعتی بنشین تا از درس فارغ شوم چولاه بنشست مدت درس او دیر کشید و وی مستعجل بود و عادت آن دانشمند آن بود که در وقت درس کفتن سر خود می جنبانید چولاهرا تصور این شد که درس کفتن همان سر جنبانیدن است کفت ای استاد برخیز و مرا تا آمدن نائب خود کردان تا من بجای تو سرمی جنبانم و ودیعت مرا بیرون آور که من تعجیل دارم دانشمند چون بشنید و بخندید و کفت * چولاهی یا حرف وحدت بر بز طوقیجی دیمکدر (خانهٔ دانشمندی یا ئنه حرف وحدت اضافت لامیه دانشمند عالم دیمکدر (ودیعتی یا حرف وحدت ودیعت امانت دیمکدر (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (یك چندروز بر قچ کون برآمد بچدی دیمکدر (بان با حرف صله آن و دیمه اشارتدر پیش وی لامیه وی دانشمنده راجعدر (رفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (دیده بویله کوردی دیمکدر (که حرف بیان (بر حرف ظرف (در حرف تأکید (سرای خود بیانیه بر حرف استعلا (مسند تدریس بیانیه مسند محل اعلا دیمکدر (تدریس درس اوقتمق (نشسته ماضیدن قسم اوتورمش معناسنه (جمعی یا حرف وحدت (پیش او لامیه او ضمیر دانشمنده راجعدر (بست ماضیدن قسمدر بغلامش دیمکدر (بان با حرف صله (ساعتی یا حرف وحدت ساعت مدتدن عبارتدر (بنشین باء تأکید ایله فعل امر حاضر مفرد اوتور دیمکدر (تا حرف انتها (شوم فعل مضارع متکلم وحده اولم دیمکدر (بنشست باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اوتوردی دیمکدر (مدت درس اولامیه لردر (دیر کشید اوزاق چکدی

يعنى اوزادى (مستعجل استفعال بابندن اسم فاعلدر استعجال ايديجى ديمكدر (عادت آن لاميه (كه حرف بيان (وقت درس بيانيه (سرخود لاميه كندى باشنى ديمكدر (مى حرف حكايه (جنبانيد فعل ماضى مفرد غائب اوينادردى ديمكدر (چولاهرا را ادات صله (تصور فكر معناسنه (تصور اين شد كه بو فكر اولدى كه يعنى بويله ظن ايلدى كه (درس كفتن درس اوقوتمق ديمكدر (همان انجق معناسنه (جنبانيدن مصدر در اوينائمق ديمكدر (برخيز فعل امر حاضر مفرد قالق ديمكدر (مرا را ادات مفعول (تا حرف انتها (تا آمدن كلنجه قدر ديمك اولور (نائب خود اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر كنديننه نائب يعنى وكيل (كردان فعل امر حاضر مفرد ايله ديمكدر (تا حرف تعليل (بجاى تو لاميه با حرف صله سنك يريكه (مى جنبانم فعل مضارع متكلم وحده اوينادم ديمكدر (وديعت مرا لاميه را ادات مفعول (بيرون آور چقار ديمكدر (كه حرف تعليل (محصول تركيب) برچولاه برعالمك خانه سنده برامانت قودى چونكه برقاچ كون كچدى اول امانته محتاج اولدى دانشمند قتنه كتدى كوردى كه كندى اونده درس اوقتمق مسندنده اوتورمش وشاكردلردن برجمع انك اوكنده صف باغلمش چولاه ديدى اى استاد اول امانته احتياجم واردر دانشمند ديدى برساعت قدر صبر ايله تاكيم درسدن فارغ اولم چولاه اوتوردى عالمك درسى مدتى اوزادى وچولاه مستعجل ايدى واول دانشمندك عادتى اول ايدى كه درس اوقوتمه وقتنده كندى باشنى اويناردى چولاهه اول تصور اولديكه درس اوقوتمق انجق باش اويناتمقدر ديدى اى استاد قالق وبنى سن كلنجه كنديكه نائب ايله تاكيم بن سنك يركده باش اوينادم وبنم امانتمى چيقاركه بن تعجيل ايدرم چونكه عالم ايشتدى كوادى ودبدى (قطعه)

فقيه شهر زند لاف آن بمجلس عام * كه آشكار ونهان علوم مى داند *

فقيه شهر لاميه فقيه عالم فقه ديمكدر لكن بونده قباصوفى جاهل معناسنه در تركيجه كوى فقيهى ديرلر (زند فعل مضارع مفرد غائب اورر ديمكدر (لاف آن لاميه آن مصراع ثانى مضموننه اشارتدر بمجلس عام لاميه با حرف ظرف عام عوام ديمكدر جهلادن عبارتدر

(كه حرف بيان (داند فعل مضارع مفرد غائب بيلور ديمكدر
(محصول بيت) شهرك فقيهی جهلا مجلسنده اول لافی اوررکه
علوم آشكار ونهانی بيلور يعنی بيلمديكم علم يوقدر ديو لاف وكذاف ايدر
جواب هرچه ازو پرسی آن بود كه بدست اشارتی بكند يا سری
بجنباند* پرسی فعل مضارع مفرد مخاطب سؤال ايدرسين ديمكدر
(بدست باحرف مصاحبت (اشارتی يا حرف تنكير (سری ده بو يله
(محصول بيت) هرنسنه نك جوابی كه اندن سؤال ايدرسين يعنی
اندن سؤال اولنان هرشيئه جواب اول اولوركه ال ايله اشارت ايليه
يا باش اوينداده حاصلی علم ديدكلری شی بو ايكی شی ايله اولور
ظن ايدر (عروض) بو قطعه بحر مجتثدندر كه مفاعلن فعلاتن مفاعلن
فعلات اولور (مطايبه) نابينايی درشب تاريك چراغی دردست وسبويی
بردوش در راهی می رفت فضولی بوی رسيد وكفت ای نادان
روز وشب پيش تو يكسانست وروشنی وتاريكی در چشم تو برابر
اين چراغ را فائده چيست نابينا بخنديد وكفت اين چراغ نه از
بهر خوداست از برای چون توكوردل بيخرد است تا بمن پهلو
نزنند وسبوی من نشكنند* نابينايی يا حرف وحدت نابينا كور
ديمكدر (شب تاريك بيانيه تاريك قرانلق ديمكدر (چراغی يا حرف
وحدت بر چراق ديمكدر (سبويی ده بو يله بردستی ديمكدر (بر حرف
ظرف (دوش اوموز ديمكدر (راهی يا حرف وحدت بر يولده (می
ادات حكايه (رفت فعل ماضی مفرد غائب كيدر ايدی ديمكدر (فضولی
ياسی حرف وحدت بر فضول ديمكدر (فضول ديو اوزرينه لازم
اولميجق شيئه قاريشانه ديرلر (بوی باحرف صله وی ضميری نابينايه
راجعدر (نادان جاهل ديمكدر (پيش تو لاميه سنك قتكده (يكسانست
برابردر (روشنی يا حرف مصدر ايدنلق ديمكدر (تاريكی ده بو يله
قره كولق ديمكدر (چراغ را را حرف تخصيص بو چراغك ديمكدر
(از بهر ادات تعليل (كوردل وصف تركيبيدر كوكلی كور جاهل
معناسنه در (بيخرد عقلسز ديمكدر (تا حرف تعليل (بمن باحرف صله
(نزنند فعل نفی مستقبل اورميه لر ديمكدر (نشكنند ده بو يله قيرميه لر
ديمكدر (محصول تركيب) بر كور قره كولق كيجه ده النده بر چراق

واوموزنده بردستی یوادەكیدر ایدی برفضول اكا ایرشدی ودیدی ای
جاهل كیجه كوندز سنك قنكدە بردر وآیدنلق وقره كولق برابردر
بوچراغك فائده سی ندركور كولدی و دیدی بوچراغ كندم ایچون
دكلدر سنك كبی عقلسز قلبی كورلر ایچوندر تاكه بكا یان اورمیه لر
یعنی خاتمیه لر وبنم دستیمی قیرمیه لر (قطعه) حال نلدانرابه از نادان
نمی داند كسی * كرچه دردانش فزون از بوعلی سینا بود * حال
نادان لامیه را ادات مفعول جاهلك حالنی دیمكدر (نمی داند فعل
نفی حال مفرد غائب بیلمز دیمكدر (كسی یا حرف وحدت بركیمسه دیمكدر
(دانش اسم مصدر علم معناسنه (فزون زیاده دیمكدر (بو ابودن
مخففدر ابوعلی سینا حكمادن بركیمسەنك اسمیدر حكمتده شفا نامنده
اولان كتابك مؤلفیدر اهل حكمت بیننده شیخ دیمكله معروفدر
(محصول بیت) جاهلك حالنی جاهلدن ایو كیمسه بیلمز اكرچه علمده
ابوعلی سینادن زیاده اولورسه یعنی ابوعلی سینادن زیاده علم ورشدی
اولسه ده جاهلك حالنی بیلمز الا اینه كندی كبی جاهل بیلور * طعن
نابینا مزن ای دم زبینایی زده * زانكه نابینا بكار خویشتن بینا بود *
(طعن نابینا مصدرك مفعولنه دركوره طعن دیمكدر (مزن نهی حاضر
مفرد اورمه دیمكدر (ای حرف ندا منادی محذوف ای كس كه دیمكدر
(دم نفس (بینایی یا حرف مصدر كور یجیلكدن دیمكدر (زده
ماضیدن فعمیلر اورمش دیمكدر (دم زدن دعوا ایتمكده مستعملدر
(زانكه اول اجلدنكه دیمكدر (بكار خویشتن لامیه با حرف ظرف
كندی ایشنده دیمكدر (محصول بیت) كوره طعن اورمه یعنی ایله
ای كور یجیلكدن دم اوران كیمسه اول اجلدنكه كور كندی ایشنده
كور یجیدر یعنی كور هر امورنده بصیرت اوزره در لكن بصیرت
ایدركن افعالنده بصیرت اوزره اولمزسین (عروض) بو قطعه بحر
رمل مثمندركه یالكز عروض وضربنه حذف كلوب فاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلن اولمشدر (مطایبه) عمرولیث یكی از لشكریان خود را
دید كه براسب لاغر نشست * عمرولیث قاعدۀ اعجام اوزره عمرو بن
لیث دیمكدركه ملوك ماضیه دن برینك اسمیدر (یكی برینی دیمكدر
(لشكریان خود لامیه كندو عسكرلرندن دیمكدر (دید فعل ماضی

مفرد غائب کوردی دیمکدر (که حرف بیان (اسب لاغر بیانیه لاغر آریق دیمکدر (نشست ماضیدن قسمدر اوتورمش معناسنه بونده یتمش دیمکدر (محصول ترکیب) عمرو بن لیث کندی عسکرلرندن برینی کوردیکه بر آریق ضعیف آته بنمش (قطعه) زین لاغر اسبکی که همانا نیافته است * جز از عظام جوهر ترکیب او نظام * زین بونده انجلین دیمکدر (اسبکی اسب آت کاف حرف تصغیر یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت (همانا بکزر که دیمکدر (نیافته ماضی منفیدن قسمدر بولمش دیمکدر (عظام عظمک جمعیدر که کلر دیمکدر (جوهر ترکیب او لامیه لردر جوهر بونده اصل دیمکدر (محصول بیت) انجلین بر ضعیف آریق آت جوغزکه بکزر که انک ترکیبنک اصلی کمکلردن غیری نظام بولمشدر یعنی نشأ شده کمکدن غیری وجودنده ترکیب حاصل اولمش بورتبه ضعیف آت ایدی * همچو خرغر بر عظام آمده بهم * لیکن هنوز ز کوشت نرو بیده از عظام * هم حرف تاکید (چون ادات تشبیه (خرغر بر بیانیه (آمده ماضیدن قسمدر کلمش دیمکدر (بهم بر بره دیمکدر (لیکن ادات استدراک (کوشت ات دیمکدر لحم معناسنه (نرو بیده ماضی منفیدن قسمدر بتمش دیمکدر (محصول بیت) حضرت عزیرک اشکی کبی کمکلر بر بره کلمش یعنی مجتمع اولمش لکن اللان دخی کمکلردن ات بتمش قصهٔ عزیر معلوم (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولمشدر (قطعه) آخر * لاغر اسبی که کر بجویی * از کوشت در و نشان نیابی * اسبی یا حرف وحدت نوعیه (که حرف رابط صفت (کر حرف شرط (بجویی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب استرسن دیمکدر یعنی ارارسن دیمکدر (نیابی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب بوله مزسین دیمکدر (محصول بیت) بر آریق آت که اکر ارارسن تندن انده نشان و علامت بوله مزسین * از سر تا سم کرش بکاوی * جز پوست بر استخوان نیابی * تا حرف انتها (سم سینک ضمیله طرنق دیمکدر (کر اکردن مخفف حرف شرط (شین ضمیر اسبه راجعدر (بکاوی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب صویه سین دیمکدر (پوست دری دیمکدر (محصول بیت) باشندن طرناغنه دلک کرآنی صویارسن

كمك اورزنده دريدن غيرى بوله مزسين (عروض) بوقطعه بحر هزج اخرب مقبوض محذوف در كه مفعول مفاعلن فعولن اولمشدر لكن بيت اولك مصراع اولنده قاعدهٔ شعر اوزره سكته واردر * كفت لعنت برلشكريان من باد كه هر دينار ودرم كه باايشان دادم فروج زنان خود را فربه ساختند ومركوبان خودرا از كرسنكى بكداختند آن شخص بشنيد وكفت والله اى امير اكر نظر استبصار بر فرج زن من كارى ازرا از سرين اسب من لاغرتر شمارى عمر وليث ازين سخن بخنديد واورا چيزى انعام كرد وكفت برو هردو مركوب خودرا فربه كن * بر حرف صله (لشكريان من لاميه (باد امر غائب مفرد اولسون ديمكدر (كه حرف تعليل (كه حرف رابط (بايشان با حرف صله ايشان ضمير جمع لشكريانه راجعدر (دادم فعل ماضى متكلم وحده ويردم ديمكدر (فروج فرجك جميدر (زنانه اضافتى لاميه (خوده ده بويله (را ادات مفعول (فربه سمز ديمكدر (ساختند فعل ماضى جمع غائب دوزديلر ديمكدر (فربه ساختند سمرتديلر ديمك اولور (مركوبان خود را لاميه (را ادات مفعول كندى بنكلرينى ديمكدر (كرسنكى يا حرف مصدر كاف هاء رسميدن مبدل كرسنه كاف عجمك ضميله آج ديمكدر آچلقدن ديمك اولور (بكداختند باء تأكيد يله فعل ماضى جمع غائب اريتديلر ديمكدر (نظر استبصار بيانيه استبصار استفعال بابندن مصدردر دقتدن عبارتدر (فرج زن من لاميه لردر (كارى كاف عجمك ضميله فعل مضارع مفرد مخاطب حواله ايدرسين ديمكدر (ازرا ادات مفعول آنى ديمكدر (سرين سبنك ضميله اويلوق معناسنه در (اسبه اضافت لاميه (منه ده بويله (لاغرتر ارىقرق ديمكدر (شمارى مفرد مخاطب عد ايده سين ديمكدر (محصول تركيب) عمرو بن ليث آنى بويله كورنجه ديدى رحمتدن بعيد اولق بنم عسكريلريمك اوزرينه اولسون زيرا هر اقچه والتون كه انلره ويردم كندى قريلرينك فرجلرينى سمرتديلر بنكلرينى آچلقدن اريتديلر اول شخص اشتدى يدى والله اى امير اكر دقت نظرينى بنم قريمك فرجنه حواله ايلرسن بنم آتيمك اويلوغندن آرق رك عد ايدرسين حاصلى او بوندن ضعيفدر عمرو بن ليث بو سخندن كولدى واكا بر مقدار شى انعام ايلدى

ودیدی کیت وهرایکی بنککی سمرت یعنی هم آتیکی وهم فرج زنکی
تاولاندر (قطعه) مرکوب تودو داد خدا بارخویش را * کاهی
ازان برین نه وکاهی ازین بران * مرکوب تو مفعولك نائبنه اضافتیدر سکا
بنك دیمکدر (داد فعل ماضی مفرد غائب و بردی دیمکدر مرکوب دادك
مفعولی (خدا فاعلی (بارخویش لامیه کندی یوککی دیمکدر (را
ادات مفعول (کاهی یا حرف تنکیر بعض وقت دیمکدر (ازان
آن مرکوبك برینه اشارتدر که مراد فرج زندر (برین این مرکوب آخره
اشارتدر که مراد اسبدر (نه نونك کسری وهای اصلیه ایله فعل امر
حاضر مفرد قو دیمکدر (محصول بیت) سکا الله عظیم الشان ایکی
بنك و یردی کندی یوککی یعنی وجودیکی بعض وقت فرج زندن اسبه قو
و بعض وقت اسبدن فرج زنه قو حاصلی بعضا آکا بین وبعضا
بوکا بین * زان بارکی شب کن وزین بارکیر روز * این را بزیر زین کش
وآن را بزیر ران * (آن فرج زنه اشارتدر زاء مفرده تأکید ایچوندر
بارکی شب) بیانیه کیجه آتی دیمکدر بارکی ایو آت معناسنه (زین
ازاین ن مخفف زاء مفرده بنه تأکید ایچوندر (این اسبه اشارتدر
بارکیر روز) بیانیه بارکیر معروف کوندز بارکیری دیمکدر (این را
را ادات مفعول (بزیر زین با حرف صله اضافت بیانیه (زیرالت
دیمکدر (زین زانك فتحیله اکر معناسنه در اکرالتنه دیمکدر (کش
فعل امر مفرد چك دیمکدر (آن را این راکبی (بزیر ران بزیرزین کبی ران
اویلق دیمکدر محصول بیت) فرج زنی کیجه آتی ایله یعنی کیجه بین
آتی کوندز بارکیری ایله یعنی کوندز بین بونی یعنی آتی اکر التنه چك وانی
یعنی فرج زنی اویلوق التنه (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخرب
مکفوف مقصوردر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولمشدر
(مطایبه) علویی در بغداد زنی را بخود خواند زن ازوی دینار ودرم
خواست علوی کفت بان راضی نیستی که جزوی از اهل خاندان نبوت
وخانوادهٔ ولایت در توفرود آید زن کفت این فسانه را بافتیکان قم
وکاشان کوی واز فتیکان بغداد این آرزو جز بدرم ودینار مجوی
علویی) یاء اول حرف نسبت ثانی حرف وحدت حضرت علی یه
منسوب اولانه دیرلر کرك طریقة کرك نسبا اما اعجام تخصیص ایدوب

اولادعلی دن اولان اشرافه دیرلر (زنی یا حرف وحدت (را ادات مفعول (بخود با حرف صله کندویه دیمکدر (خواند چاغردی ازوی) علویدن (دینار التون (درم اقچه (خواست واو رسمیله فعل ماضی مفرد غائب طلب ایلدی دیمکدر (بانز با حرف صله نیستی) یا حرف خطاب استفهامی متضمن دکلمسین دیمکدر (که حرف بیان (جزوی یا حرف وحدت بر پارچه (خانه‌دان نبوت لامیه خانه‌دان اهل بیت معناسنه‌در (خانوادهٔ ولایت لامیه خانواده اوله خانه دان دیمکدر (در تو در حرف صله سکا دیمکدر (فرود آید فعل مضارع مفرد غائب اینه دیمکدر تنزل ایلیه دیمک دخی اولور فسانه) مثل معناسنه‌در (را ادات مفعول (باقحبکان قم لامیه با حرف صله قحبه اورسپی دیمکدر کاف هاء رسمیه‌دن مبدل الف نون ادات جمع قم وکاشان بر بر محلاک اسملریدر که فاحشه‌لری غایت بی ادب اولورمش کوی) کاف عجمیله فعل امر حاضر مفرد سویله دیمکدر (قحبکان بغداد لامیه (مجوی نهی حاضر مفرد استمه دیمکدر (بدرم با حرف مصاحبت (محصول ترکیب) برعلوی بغدادده برزنی کندویه چاغردی یعنی وصلت طلب ایلدی زن اندن التون واقچه استدی علوی دیدی سن اکا راضی دکلمسین که خانه دان نبوت اهلندن وخانوادهٔ ولایتدن برجز که مراد نطفه درسکا اینه حاصلی فخر عالم اولادندن وحضرت علی سلسله‌سندن برجز سکا اینه یا انلردن بری سکا تنزل ایلیه زن دیدی بوشلی قم وکاشان روسپیلرینه سویله بغداد قحبه‌لرندن درهم ودینارک غیریله طلب ایلمه (قطعه) بسفله تاند هی ضعف آن کز وخواهی * طمع مدار کز وکام دل بدست آرد * (بسفله با حرف صله الحفه دیمکدر (تا حرف انتها (ندهی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب ویرمیه‌سین دیمکدر (ضعف ضادک کسریله ایکی قات دیمکدر (آنه اضافت لامیه (کز وکه از اودن مخففدر (که حرف رابط اوضمیر سفله‌یه راجعدر (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استرسین دیمکدر مدار) نهی حاضر (طمع مدار طمع ایلمه دیمکدر (کز وسابق کبی کام دل) پیانید (بدست آید با حرف صله اله کله دیمکدر (محصول بیت) الحفه یعنی بد اصله ونادانه اندن سنلک استدیککک شیئک ایکی قاتنی

ور ینجه طمع ایلمه که اندن کوکل مراد اله که حاصل اوله * کره کشای
زکیسه که حبه بند ازار * بدوستی خدا ورسول نکشاید * کره دوکم
دیمکدر باغ مراد در کشایك مفعولی (کشای فعل امر حاضر مفرد
آچ دیمکدر (که حرف تعلیل (بند ازار لامیه ازار اصل لغتده ایچه
کیلان ثوبه دیرلر بونده طون دیمکدر بند ازار اوچقور دیمك اولور
بدوستی) با حرف صله یا حرف مصدر دوستلغنه دیمکدر (خدایه
اضافتی لامیه (نکشاید فعل نفی مستقبل مفرد غائب آچمز دیمکدر
(محصول بیت) کیسه دن باغی آچ یعنی اچه ویرزیرا حبه اوچقوری
خدا ورسول دوستلغنه آچمز (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبوندر که
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولمشدر * مطایبهٔ منظومه *
کفت مملوکه بمالك خویش * کز قفایش کرفت راه فساد * (مملوکه
اسم مفعول مفرد مؤنثدر جاریه معناسنه (وکفتك فاعلی یا حرف
وحدت همزه حرف توسل (بمالك خویش لامیه یا حرف صله مالك
صاحب معناسنه در (کز که ازدن مخففدر که حرف رابطه (قفا اکسه
دیمکدر بونده دبر مراد در شین ضمیر مملوکه یه راجعدر (کرفت
فعل ماضی مفرد طوتدی دیمکدر (راه فساد بیانیه فساد بولینی
دیمکدر مراد مباشرتدر (محصول بیت) بر جاریه کندو مولیسنه
دیدی که اکسه سندن فساد یولینی طوتدی یعنی دبرندن مباشرت
مراد ایدن افندیسنه دیدی کلامی بیت آتیدر * ترك این فعل کن که
جائز نیست * پیش دین پیشکان شرع نهاد * (ترك این فعل مصدرك
مفعولنه اضافتیدر (که حرف تعلیل (پیش دین پیشکان لامیه دین
پیشه وصف ترکیبیدر دینه صنعتلی متقی دیمکدر (دین طاعت معناسنه در
کاف هاء رسمیدن مبدل الف نون ادات جمع (شرع نهاد وصف ترکیبی
یعنی طریق حقی اوزره کیدیجی دیمکدر یاخود بومذکورلردن مراد
ائمهٔ دین اوله (محصول بیت) مملوکه دیدی بو فعلی ترك ایله زیرا جائز
دکلدر طریق حق اوزره کیدن متقیلرك یاخود ائمهٔ دینك قتنده
* کفت خاموش که شیخ دین مالك * بچنین عیش رخصت ماداد *
کفتك فاعلی مالکه راجعدر (خاموش فعل امر حاضر مفرد صوص
دیمکدر (که حرف تعلیل (شیخ دین لامیه (مالکدن مراد امام

مالكدر (بجنين عيش با حرف صله بونجلاين ذوق ديمكدر (رخصت
مصدر در اذن معناسنه (ما متكلمه اضافت مفعول له دربزه اذن
ديمكدر (داد فعل ماضى مفرد غائب ويردى ديمكدر (محصول بيت)
مالك ديدى صوص كه دينك شيخى امام مالك بونجلاين ذوقه بزه رخصت
ويردى فى الحقيقة مذهب مالكيه نك براز غلاتى مالك رضى الله عنهم
افترا ايدرلر وبو آيت كريمه يى تعميم ايدوب استدلال ايدرلر (نساؤكم
حرث لكم فأتوا حرثكم انى شئتم) بهتان صريح وكذب فضيح در
زيرا اول محل محل حرث دكلدر * كفت مسكين ز زير او كه خدات *
در زد و كير مالك اندازاد * كفتك فاعلى مملوكه در (زير او لاميه
انك النتدن ديمكدر (كه حرف بيان (خدات خدا ترا تقديرنده در
خداسنى ديمك اولور (در حرف صله (زد و كير كاف عجمله مصدر
مركب انواعندندر كه معناى لغويسى اور وب طوتمه استعماله حكم
معناسنه در (مالك جهنمه موكل ولان ملكك اسميدر (اندازاد
فعل امر غائب آتسون ديمكدر (محصول بيت) مسكين جاريه انك
التندن ديديكه الله سنى مالكك حكمنه آتسون يعنى جهنمه القا
ايلسون شارحك ويرديكى معنايى ويره مدم وهم مالك اول صاحب
ثانى امام مالك ثالث خازن جهنم اولمسنده صنعت تجنيس وار در
(عروض) بو ابيات بحر خفيفدندركه فاعلاتن مفاعلن فعلات
اولمشدر * فاضلى كه صورت قبيح وهيئات كريه داشت بفرزدق
رسيد ويرا ديد كه روى وى بجهت مرضى زرد شده بود كفت
تراچه بوده است كه رنك تو چنين زرد شده است كفت چون ترا ديدم
از كناهان خود انديشيدم رنك من زرد برآمد كفت در وقت ديدن
من چرا از كناهان ياد كردى كفت ترسيدم كه خداى تعالى مرا عقوبت
كند وهمچو تو مسخ كرداند * فاضلى يا حرف وحدت (كه حرف
رابط صفت (قبيح صفت مشبهه در چركين ديمكدر (صورت قبيح
موصوف صفته اضافتيدر (هيأت كريه ده بويله عطف تفسيريدر
داشت وار ايدى ديمكدر (بفرزدق با حرف صله (فرزدق شعرلى
عربدن برينك اسميدر (رسيد فعل ماضى مفرد ايرشدى ديمكدر (ويرا
را ادات مفعول (وى فرزدقه راجعدر (ديد فعل ماضى مفرد غائب

کوردی دیمکدر (که حرف بیان (روی وی لامیه انك یوزی دیمکدر (بجهت مرضی با حرف مصاحبت اضافت بیانیه یا حرف وحدت جهت بونده سبب معناسنه در (زردشده بود صرارمش ایدی دیمکدر (ترادات صله سکادیمکدر (چه بوده استنه اولمشدر دیمکدر (که حرف تعلیل (رنك تو لامیه سنك رنکك (زردشده است صرارمشدر دیمکدر (چون ادات تعلیل (ترا را ادات مفعول سنی دیمکدر (دیدم کوردم دیمکدر (کنا هان خود لامیه کند یمك کناهلرمدن اندیشیدم فعل ماضی متکلم وحده دوشوندم دیمکدر (رنك من لامیه بنم رنکم دیمکدر (زرد بر آمد صراردی دیمکدر (وقت دیدن من بیانیه ومصدرك مفعولنه اضافتیدر (چرا نیچون دیمکدر (یاد خاطر دیمکدر (کردی فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر یادکردی خاطرینه کتوردك دیمك اولور (ترسیدم قورقدم دیمکدر (که حرف بیان (مرا بکادیمکدر (عقوبت عذاب معناسنه در (همچو توسنك کبی دیمکدر مسخ تبدیل صورت دیمکدر (محصول ترکیب) برفاضل که چرکین یوزی وکریه هیأتی وزایدی فرزدقه ایرشدی یعنی ملاقی اولدی فاضل فرزدقی کوردیکه برمرض سببیله انك یوزی صرارمش ایدی دیدی سکانه اولمشدر که سنك رنکك بونجلین صرارمشدر فرزدق دیدی چونکه سنی کوردم کندی کناهلرمدن دوشوندم یعنی خوف ایلدم بنم رنکم بونجلین صراردی فاضل دیدی نیچون کوردیکك وقت نیچون کندی کناهلرکدن خاطریکه کتوردك دیدی قورقدم که الله تعالی بکا عقوبت ایلیه وسنك کبی تبدیل صورت ایلیه یعنی کناهلرمه عذابی بویله کریه صورته تبدیل ایله ایلسندن خوف ایدرم (قطعه)

* چون رخ زشت تو بیند دل من * عقد اصرار کنه فسخ کند *

(چون ادات تعلیل رخ زشت موصوفك صفته اضافتیدر رخ بونده یوز معناسنه در (زشت چرکین دیمکدر (تو یه اضافت لامیه سنك چرکین یوزیکی دیمکدر (بیند فعل مضارع مفرد غائب کورر دیمکدر (دل من لامیه بنم کوکلم دیمکدر (عقد اصرار بیانیه عقد دوکم دیمکدر اصرار مصدردر مصر اولمق معناسنه (کنهه اضافتی مفعولنه در (فسخ بوزمق معناسنه مصدردر (محصول بیت) چونکه سنك چرکین

یوزیکی

یوزیکی کوره بنم کوکلم کناهه مصراولمق دوکمنی بوزر یعنی ارتکاب
معاصیدن بعیداولور * زانکه ترسم که زشومی کناه * قهرایزد چو
توام مسخ کند * زانکه اول سبیدنکه دیمکدر (ترسم فعل مضارع
متکلم وحده قورقرم دیمکدر (که حرف بیان (شومی یاحرف مصدر
شوم نامبارك دیمکدر (کناهه اضافت لامیه (قهرایزد لامیه (چو
ادات تشبیه (جو توام بن سنك کبی دیمکدر (محصول بیت) کناه
عقدینی بوزارم اول سبیدنکه قورقرم کناهك نامبارکلکندن الله تعالینك
قهری بنی سنك کبی مسخ ایلیه (عروض) بوقطعه رمل مخبوندندر که
فاعلاتن فعلاتن فعلات اولمشدر (مطایبه) وهم این فاضل کوید که
بادوستی در راه ایستاده بودم سخن میکفتم زنی آمد در برابرمن ایستاد
وبدروی من نظرمی کرد جون نظرکردن وی ازحد درکذشت غلامرا
کفتم پیش آن زن رو وبپرس که چه میجوید وغلام باز آمد که کوید
چشم من کناه عظیم کرده بود میخواستم که ویراعقوبتی کنم هیچ عقوبت
زیادت ازان نیافتم که با این زشت رو نظرکنم * هم بنه دیمکدر
(این بومناسبه در (کوید فعل مضارع مفرد غائب دیر دیمکدر
(که حرف بیان (بادوستی باحرف مصاحبت یاحرف وحدت بردوست
ایله دیمکدر (ایستاده ماضیدن قسمدر دورمش (بودم ایدم دیمکدر
(می کفتم سویلر ایدم (زنی یاحرف وحدت (برابرمن لامیه بنم برابرمده
دیمکدر ایستاد ماضی مفرد غائب دوردی دیمکدر (در روی من (در
حرف صله اضافت لامیه بنم یوزیمه (می کرد حرف حکایه ایله ایلردی
دیمکدر (چون ادات تعلیل (نظرکردن وی انك نظر ایلمکلکی (ازحد
حددن دیمکدر (کذشت کچدی (غلام را را ادات صله غلامه دیمکدر
(پیش آن لامیه انك قتنه دیمکدر (رو فعل امر حاضر مفرد کیت
دیمکدر (بپرس ده بو باء تأکید ایله (صور دیمکدر (چه می جوید
نه استر دیمکدر (باز آمد دوندی دیمکدر (که حرف بیان (می کوید
سویلر دیمکدر (چشم من لامیه بنم کوزم دیمکدر (کرده بود ایلمش
ایدی دیمکدر (می خواستم فعل ماضی متکلم وحده دیلردم دیمکدر
(که حرف رابط ویرا را ادات مفعول ضمیر چشمه راجعدر (عقوبتی
یاحرف وحدت (نیافتم فعل نفی ماضی متکلم وحده بولمدم دیمکدر

(كه حرف بيان من معناسنه باحرف صله (زشت رو وصف تركيبيدر چركين يوزلى ديمكدر (محصول تركيب) وينه بو فاضل دير كه بر دوستم ايله يولده دوزمش ايدم وسوزسو يلر ايدم برقرى بنم برابرمده دوردى وبنم يوزيمه نظر ايلردى چونكه انك نظر ايلمكلكى حددن كچدى غلامه ديدم اول قرينك فتنه كيبت وصور كه نه استر غلام دوندى كه دير يعنى قرى سويلركه بنم كوزم عظيم بر كناه اشلمش ايدى ديلدمكه اكا بر عقوبت ايليم بوندن زياده عقوبت بوله مدم كه بو چركين يوزلى يه نظر ايليم يعنى بونك يوزينه باقه دن زياده كوزيمه عقوبت بوله مدم حاصلى كوزيمه عقوبت ايچون بوكا نظر ايدرم ديو زن جواب ويردى (قطعه) نامهٔ مردم چشمم زكنه شسته نشد * كرچه از كريه دوصد بار بر آبش كردم * نامهٔ مردم چشمم مجاز لاميه مردم چشم كوز بيبكى ديمكدر نامه نامهٔ اعمال ديمكدر (شسته اسم مفعولدر (شسته نشد يغلنمدى ديمكدر (دوصد بار ايكيوز كره ديمكدر (شين ضمير مردم چشمه راجعدر (كردم فعل ماضى متكلم وحده ايلدم ديمكدر (محصول بيت) كوزم بيبكينك نامهٔ اعمالى كنهدن يغلنمدى اكرچه اغلمه دن ايكيوز كره آنى پر آب ايلدم حاصلى نيجه كره اشك چشم ايله يقه دم پاك اولمدى * تا رهد ز آتش فرداى قيامت امروز * بنظر در رخ زشت تو عذابش كردم * تا حرف تعليل (رهد فعل مضارع مفرد غائب رهيدن دن قورتيله ديمكدر (آتش فرداى قيامت لاميه لردر قيامت ارته سنك آتشندن ديمكدر (امروز بوكون ديمكدر ومبتدا بنظر باحرف مصاحبت سببيتى متضمن (در حرف صله (رخ زشت تو بيانيه ولاميه سنك چركين يوزيكه ديمكدر (شين ضمير چشمه راجعدر (كردم فعل مضارع متكلم وحده ايلديم ديمكدر (محصول بيت) قيامت ارته سنك آتشندن قورتولسون ايچون بو كونى سنك چركين يوزينه نظر سببيله اكا عذاب ايليم (عروض) بو قطعه دخى رمل مخبون مثمندر فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولمشدر (مطايبه) جاحظ كويد هركز خود را چنان خجل نديدم كه روزى مرا زنى بكرفت وبدكان استادر بخيه كر برد كه همچنين من متحير شدم كه آن چه بود از ان استاد پرسيدم كفت مرا فرموده بود كه تمثالى بر صورت شيطان

براي من بساز من كفتم نمي دانم كه برچه شكل مي بايد ساخت ترا آورد كه بدين شكل * جاحظ فصحاي عربدن بر ينك لقبيدر (كه حرف بيان هر كز اصلا ديمكدر (خود درا ادات مفعول كنديمي ديمكدر (نجل صفت مشبهه در اوتانغن ديمكدر نديدم فعل نفي ماضي متكلم وحده كورمدم ديمكدر كه حرف بيان (روزي يا حرف وحـدت (مرا ادات مفعول بني ديمكدر (زني يا حرف وحـدت (بكرفت فعـل ماضي مفرد طوتدي ديمكدر (بد كان استاد لاميه (يا حرف صله (ز بخته كرد وكه بجي ديمكدر كه تصاوير كوناكون دوزرلر (برد فعـل ماضي مفرد غائب ايلتدي يعني كتوردي ديمكدر (كه حرف بيان (همچنين بونجلـين ديمكدر (آن چه بود بونه اوله ديمكدر (مرا را ادات صله (فرموده ماضيدن قسمـدر (فرموده بود كه بيورمش ايدي كه ديمكدر (تمثـال صورت معنـاسنه در (يا حرف وحدت (صورت شيطان بيـانيه (براي من بنم ايچون ديمكدر (بساز باء تأكيد ايله فعـل امر حاضر مفرد دوز يعني ياب ديمكدر (نمي دانم فعـل نفي حال متكلم وحده بيلم ديمكدر (كه حرف بيان (برچه شكل نه شكل اوزره ديمكدر (مي بايد ساخت دوزمك كرك ديمكدر (ترا را ادات مفعول سني ديمكدر (آورد فعـل ماضي مفرد كتوردي ديمكدر (كه حرف بيان (بدين شكل بو شكل اوزره ديمكدر (محصول تركيب) جاحظ ديركه اصلا كنـديمي انجلين نجل كورمدم كه بركون بني برقري طوتدي واستـاد دوكه بجي دكانه كتوردي كه بونجلـين بكا اشته بو يله ياب ديدي بن متحير اولدم كه بونه اوله اول استاددن صوردم ديدي بكا بيورمش ايدي كه بنم ايچون شيطان صورتني اوزره بر صورت دوز بن ديدم بيلم كه نه شكل اوزره دوزمك كرك سني كتوردي كه بو شكل اوزره يعني سني بكا نمونه طريقيله كتوردي (قطعه) بو العجب روي وكونهٔ داري * كس بدين روي وكونه نتوان كرد * بو العجب بو ابودن مخففـدر عرب ابو كلمه سني برشيئك كثرتنـده استعمال ايدر (كونهٔ يا حرف وحدت (همزه حرف توسل (كونه رنك ولون معناسنه در (داري فعل مضارع مفرد مخاطب سنك واردر ديمكدر (با حرف ظرف (دال همزه دن منقلب بو يوزده ديمكدر (نتوان كرد اولميسر در ديمكدر (محصول بيت) عجبـلر دن

عجب یوزك ورنكك واردر كیمسه بو یوزده و بو رنكده اولمیسردر
یعنی كیمسه ده بویله صورت مستهجنه و بویله رنك مستكرهه یوقدر
كردك شد معناسنه اولدیغین بیلاین بو العجب معنایه تصدی ایلمش
* بهر تصویر صورت شیطان * جز رخت را نمونه نتوان كرد *
بهر ادات تعلیل (تصویر صورت مصدرك مفعولنه اضافتیدر (صورت
شیطان بیانیه شیطان صورتنی تصویر ایچون دیمكدر (رخت را
را حرف تخصیص (نمونه اورنك دیمكدر (محصول بیت) شیطان
صورتی تصویر ایچون سنك رخكك غیری اورنك اولمیسردر (عروض)
بو قطعه بحر خفیف مخبوندركه فاعلاتن مفاعلن فعلات اولمشدر
(مطایبه) شخصی زشت رویی را دیدند كه از كناهان استغفار كرد
ونجات از آتش دوزخ میطلبید كفت ای دوست بدین رویی چه
بدوزخ بخیلی می كنی وآنرا از آتش دریغ می داری * شخصی یا حرف
وحدت (زشت رویی ده یا حرف وحدت (زشت رو وصفی تركیبیدر
چركین یوزلی دیمكدر (را ادات مفعول (دید فعل ماضی مفرد غائب
كوردی دیمكدر (كه حرف بیان (می حرف حكایه (میكرد ایلردی
دیمكدر (نجات خلاص معناسنه در (آتش دوزخ بیانیه دوزخ
جهنم دیمكدر (می ادات حكایه (طلبید فعل ماضی مفرد غائب
استردی دیمكدر كفتك فاعلی شخصه راجعدر (بدین با حرف
مصاحبت دالی همزه دن منقلب (رویی یا حرف تنكیر بو یوز ایله
دیمكدر (بدوزخ با حرف صله جهنمه دیمكدر (بخیلی یا حرف مصدر
بخیللك دیمكدر (میكنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایلرسین دیمكدر
(آنرا را ادات مفعول آن رویه اشارتدر (دریغ حیف دیمكدر (می
ادات تأكید (داری فعل مضارع مفرد مخاطب طوتارسین یعنی
ایلرسین دیمكدر (محصول تركیب) بر شخص بر چركین یوزلی یی
كوردی كه كناهلرندن بارلغمق طلب ایلردی وجهنم آتشندن
خلاص استرایدی اول شخص دیدی ای دوست بو یوز ایله جهنمه
نیچون بخیللك ایدرسین واول یوزی آتشدن دریغ ایدرسین (قطعه)
* چون نه بینی تو روی خود زان رو * بر كسان ناخوشست و نی بر تو *
چون) ادات تعلیل (نه بینی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب كورمزسین

دیمکدر (روی خود لامیه سنك یوزیکی دیمکدر (زانرو اول وجه دن
دیمکدر (یرکسان برحرف صله خلقه دیمکدر (ناخوش بونده چرکین
دیمکدر (نی حرف نفی (برینه حرف صله (محصول بیت) چونکه
سن کورمزسین کندیکی اول سیبدن خلقه چرکیندر سکا دکل یعنی
کندنك کورمدیکك ایچون ایو وخوش کاور * کر بدین رودر آنشت
فکنند * حیف برآتشست نی برتو * (که حرف شرط (بدین
(یا حرف مصاحبت (یدین رو یوزایله دیمکدر (در حرف صله
آتشت) تا حرف خطاب سنی آتشه دیمکدر (فکنند فعل مضارع
جمع غائب براغورلرسه دیمکدر (حیف یازق دیمکدر (برلرحرف صله
(محصول بیت) اکر بو یوز ایله سنی آتشه براغورلرسه یعنی جهنمه
قورلرسه حیف آتشه در سکا دکل (عروض) بوقطعه بحر خفیفدندر که
فاعلاتن مفاعلن فعلن او لمشدر (مطایبه) زشت رویی پیش طبیب
رفت که برزشت ترین جایی دملی برآورده ام طبیب تیز در روی وی
نکرست کفت دروغ میکویی اینك روی ترامی بینم بروی هیچ دنبلی
نیست * زشت رویی (یا حرف وحدت برچرکین یوزلی دیمکدر (پیش
طبیب لامیه طبیب قتنه دیمکدر (زشت ترین ترادات تفضیل
یا حرف نسبت نون حرف تأکید (جایی یا حرف وحدت (دملی تشدید
میم ایله تحریفاتدندر که اصلی دنبلدر دمالده دیرلر دمهل ده دیرلر چبان
دیمکدر (یا حرف وحدت (برآورده ام فعل ماضی متکلم وحده
چیقارمشم دیمکدر (در حرف صله (روی وی لامیه (نکرست نونك
کسریله فعل ماضی مفرد غائب باقدی دیمکدر (دروغ یلان دیمکدر
کذب معناسنه (می کویی سویلرسین دیمکدر (اینك اشته دیمکدر
روی ترا (لامیه (را ادات مفعول سنك یوزیکی دیمکدر (می بینم فعل حال
متکلم وحده کوریرم دیمکدر (دنبل چبان (یا حرف وحدت (محصول
ترکیب) بر چرکین کیمسه طبیب قتنه کیتدی که چرکین رك بر محلده
بر چبان چقاردم مرادی عورت یریدر طبیب تیز انك یوزینه باقدی
دیدی یلان سویلرسین اشته سنك یوزیکی کوریرم اوزرنده هیچ
چبان یوقدر زشته محلی وجهی اولدیغین اشعار در (قطعه)
ز زشتنیست که سلطان شرع نپسندد * که عضوهاء فرود از کمر

برهنه كنی * زشتی یا حرف مصدر (كه حرف بیان (سلطان شرع مجازا بیانیه مراد كتاب الله یارسل عظامدر (نپسندد فعل نفی مستقبل مفرد غائب بكنمز یعنی اذن ویرمز دیمكدر (كه حرف بیان (عضوهاء فرود موصوفك صفتیدر (عضو معروف ها ادات جمع فرود اشاغی دیمكدر (نكر بل دیمكدر (برهنه یانك ضمیله چپلاق دیمكدر (كنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایلیه سین دیمكدر (محصول بیت) چركین لكندن ناشیدر كه سلطان شرع اذن ویرمز كه بیلدن اشاغی اولان عضولری چپلاق ایلیه سین یعنی اول اعضایی كشفه اذن ورخصت اولمدیغی چركینلكندن ناشیدر * چو روییت از همه جا زشت تر بود چه عجب * كه رو بپوشی وجای دكر برهنه كنی * (چو ادات تعلیل (روییت) سنك یوزك دیمكدر (همه جادن مراد عضولردر (زشت تر چركینرك (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمكدر (چه عجب نه عجب استفهام معناسی واردر یعنی عجب دكل (كه حرف بیان (بپوشی) باء تأكید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب اورته سین یعنی ستر ایده سین دیمكدر (رو مفعولی (جای دیكر رویه معطوف غیری یری دیمكدر (برهنه كنی چپلاق ایلیه سین (محصول بیت) چونكه سنك یوزك جمیع عضولردن چركینرك عجب دكلدر كه یوزیكی اورته سین وغیری یریكی آچه سین یعنی اعضای مستوره نك ستری مشروع اولدیغی چركینلكندن ناشی ایسه سنك یوزك زیاده چركیندر لایق اولان یوزیكی ستر ایدوب سائرینی آچار ایسك محل تعجب دكلدر (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر كه مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر (مطایبه) شخصی بزرك بینی زنی را خواستكاری می كرد ودر تعریف خود می كفت كه من مردی ام از خفت وسبكباری دور وبر احتمال مكاره صبورزن كفت اكر تو بر احتمال مكاره صبور نبودی این بینی را چهل سال نتوانستی كشید * شخصی یا حرف وحدت (بزرك بیوك دیمكدر (بینی یاء اصلیه ایله بورون دیمكدر بزرك بینی بورنی بیوك دیمك اولور (زنی یا حرف وحدت (را ادات صله (خواستكاری مركبدر خواسته ایله آردن هاء رسمی كافه تبدیل اولنوب خواستكار اولمشدر استمه كتوریجی دیمكدر

طالب

طالب معناسنه‌در خواستارده بومعناده در (یا حرف مصدر (می کرد
ایلر ایدی دیمکدر (تعریف خود مصدرك مفعولنه در کندینی
تعریفده (میکفت سویلر ایدی دیمکدر (که حرف بیان (مردی
یا حرف وحدت (همزه حرف توسل (میم ضمیر متکلم برآدم دیمکدر
(خفت مصدر در خفیف لك معناسنه (سبکبار وصف ترکیبیدر
خفیف یوکلی دیمکدر خفیف معناسنه مستعملدر (یا حرف مصدر
خفته عطف تفسیری واقع اولمشدر (خفت وسبکباری هر شیئه منفعل
اولوب وکور دیکنه میل ایدن هوا وهوسنه تابع شخصه دیرلر ترکیجه
یینی صوق خفیف العقل دیمکدر ((دور بعید معناسنه (احتمال مکاره
مصدرك مفعولنه در احتمال افتعال بابندن مصدردر یوکلنمك معناسنه
مکاره مکروهك جمعیدر مکروه کوکلك قبول ایتمدیکی شیئه دیرلر
(صبور مبالغه وزنلرندندر زیاده صبر ایدیجی دیمکدر (نبودی فعل نفی
ماضی مفرد مخاطب اولمیه ایدك دیمکدر (یعنی را را ادات مفعول
یورنی دیمکدر (چهل سال قرق سنه دیمکدر (نتوانستی فعل نفی
ماضی مفرد مخاطب قادر اولمز ایدك دیمکدر (کشید فعل ماضی مفرد
یونده مصدر معناسنه‌در (توانستی ده بوی مضارعت اولدیغندن
چکمکه قادر اوله مز ایدك دیمکدر (محصول ترکیب) بر بیوك یورونلی
شخص برخاتونه طالب ایلدی یعنی نکاحله المق مراد ایلدی
وکندینی تعریفده دیر ایدی که بن برآدمم که خفت وسبکبارلقدن
دور ومکروهلری یوکلنمکه صبور یعنی اولور اولمز شیئه انفعال ایلمم
وقایم کنش زن دیدی اکرسن مکروهلره صبور اولمیه ایدك یو یورنی
قرق ییل چکمکه قادر اوله مز ایدك یعنی بو اذایه تحمل ایدن هر شیئه
تحمل ایدر (قطعه) از یینی بزرك تو بار یست برهمه * تاکی بهرزه
روی سوی این وآن نهی * یینی بزرك تو موصوفك صفته ولامیه سنك
بیوك یورنکدن دیمکدر (باریست سین وتا ادات خبر (یا حرف وحدت
(بار یوك دیمکدر (برهمه تقدیری برهمه خلقدر (تا حرف انتها (کی
نجون دیمکدر (بهرزه با حرف مصاحبت (هرزه باطل وعبث دیمکدر
(سوی این وآن لامیه سوی جانب معناسنه‌در (نهی فعل مضارع
مفرد مخاطب قویه سین دیمکدر (محصول بیت) سنك بیوك یورنکدن

مجموع خلق اوزره یوك یعنی ثقلت واردر نیجه یه دك باطل ایله یعنی
عبث یره اونك بونك جانبنه یوزقویه سین یعنی توجه ایده سین
حاصلی سنك انفك منفور عالم ایكن نیجه برخلقه توجه ایدوب ثقلت
ویره سین * هر لحظه سجدۀ تو نه از بهر طاعتست * بار كران بینی
خود برزمین نهی * هر لحظه هر وقت دیمكدر (سجدۀ تو لامیه
سنك سجدك دیمكدر (نه حرف نفی (بهر ادات تعلیل (طاعت عبادت
معناسنه در (بار كران بینی خود لامیه بار كران آغر یوك دیمكدر
(محصول بیت) هر وقت سنك سجدك عبادتدن ایچون دكلدر
كندی بورنوكك آغر یوكنی یره قومق ایچوندر (عروض) بو قطعه
بحر مضارعدندر كه مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولور (ظریفی)
شخصی را دید كه موی بسیار بر روی او دمیده بود كفت این مویها را
بكن پیش از انكه روی تو سر كردد * ظریفی و شخصی یالری وحدت
ایچوندر (را ادات مفعول (كه حرف بیان (موی بسیار چوق قیل
دیمكدر (روی او لامیه دمیده ماضیدن قسمدر ظاهر اولمش اولمش
دیمكدر (بود ادات ماضی ایدی دیمكدر (مویها را ادات مفعول ها
ادات جمع قیللری دیمكدر (بكن باء تأكید ایله وفتح كاف عربیله
فعل امر حاضر مفرد قوپار دیمكدر (پیش ازانكه اندن مقدم كه
(روی تو لامیه كردد فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمكدر
(محصول تركیب) بر ظریف بر شخصی كوردیكه یوزی اوزره چوق
قیل ظاهر اولمش ایدی یعنی یوزنده قیل چوغالمش ایدی دیدی
بو قیللری قوپار اندن مقدم كه سنك یوزك باش اوله یعنی یوزك
باشك كبی اولمزدن مقدم قوپار (قطعه) خواجه هر روز اكر بموچینه
* از رخ خود نه موی بركرید * بموچینه (با حرف مصاحبت
موچینه جنبستره دیمكدر نه حرف نفی (بركیرد فعل مضارع مفرد
غائب قوپره دیمكدر حرف نفی بوكا مصروف اولدیغندن قوپرمیه
دیمكدر (محصول بیت) خواجه هر كون اكر جنبستره ایله بكاغندن
قیلی قوپاروب بولمیه * چند روزی چو بكذرد بر وی * رویش
ازموی حكم سر كیرد * چند روزی یا حرف وحدت برقاچ كون
دیمكدر (چو ادات تعلیل (بكذرد باء تأكید ایله فعل مضارع مفرد

غائب

غائب دیمکدر (بروی انك اوزرینه دیمکدر (رویش شین ضمیر خواجه یه راجعدر (حکم سر بپایه باش حکمی (کیرد فعل مضارع مفرد غائب طوتر دیمکدر (محصول بیت) بر قاچ کون چونکه انك اوزرینه کچرسه یعنی قیللرینی قوپاروب یولمزسه یوزی قیلدن باش حکمنی طوتار یعنی باشی کبی اولور (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور * مطایبه معنا و یه وعقیل بن ابی طالب باهم نشسته بودند معاویه گفت ای اهل شام هیچ شنیده اید قول الله تعالی انجا که می گوید (تبت یدا ابی لهب وتب) گفتند آری گفت ابولهب عم عقیل است عقیل گفت ای اهل شام هیچ شنیده اید قول الله تعالی انجا که میگوید (وامرأته حمالة الحطب) گفتند آری حمالة الحطب عمهٔ معاویه است * باهم برابر (نشسته بودند اوتورمش ایدیلر شنیده اید بجمع ماضیدن قسمدر ایشتمش میسکز دیمکدر (قول الله لامیه الله تعالینك قولنی دیمکدر (انجا که اول محلده که (میگوید بیورر (تبت فعل ماضی مفرد مؤنث غائبه هلاك اولدی دیمکدر (یدا یدك تثنیه سیدر اصلی یدان یدی ابی یه اضافتله نون ساقط اولوب یدا قالبور حالت رفعیدر الف ایله تبتك فاعلی ایکی الی دیمکدر ایکی الدن مراد ذاتیدر (ولاتلقوا بایدیکم الی التهلکة) ده اولدیغی کبی یدادن مراد بعضیلر حقیقته ال ایلدیلر (وقتا که رسول الله علیه السلام (وانذر عشیرتك الاقربین) نازل اولدیسه اقارینی جمع وانذار ایلدی ابولهب دیدی تبا لك الهذا دعوتنا یعنی حاشا ثم حاشا خسران سکا اولسون بونك ایچونمی بزی دعوت ایلدك و بر طاش الدیکه اته بو سوره نازل اولدی وایکی الیله طاش الدیغیچون اللری هلاك اولدی یاخود یدلدن مراد دنیا وآخرتدر (ابی لهب عبد المطلبك اوغلیدر اذای رسول علیه السلام قصد ایدردی کنیه سیله ذکر اولنمشدر شهرتندن ایچون یاخود اسمی عبد العزی اولدیغندن استکراها کنیه سیله ذکر اولندی تب اخبار بعد اخباردر یاخود تب کسبندن اخباردر تب مذکر اوله رق کسندندن اخباردر (گفتند فعل ماضی جمع غائب دیدیلر دیمکدر (آری ادات تصدیق اوت دیمکدر ((عم عقیل لامیه (وامرأته امرأته قاری دیمکدر اسمی ام جمیله در حربك قزیدر

29

ابو سفيانك همشيره سى اولور سيصلى نك فاعلى اوزرينه معطوفدر
ضمير ابى لهبه راجعدر (حماله مبالغه ايله اسم فاعل مفرد مؤنث
يوكلنيجى ديمكدر (الحطب اودون ديمكدر حطب جهنم مراددر
زيرا ابولهب قاريسى رسول اللهه مغيلان ديدكلرى ديكنى دوكر
ايدى مبارك قدم شريفلرينه باتوب اذا اولسون ايچون اول سيبدن
جزا من جنس العمل اوله رق مجازا بيله اخبار اولندى وحقيقتده
ابى لهبى دخى عام بدرده سباع پاره لمشدر تفصيلى سيرلرده وار در
مراد ايدنلر نظر ايلسونلر (عمهٔ معاويه لاميه عم بابانك اركك
قرنداشنه عمه قيز قرنداشنه ديرلر (محصول تركيب) معاويه وعقيل
ابن ابى طالب برابر اوتورمش ايديلر معاويه ديدى اى اهل شام
هيچ ايشتمش مى سكز الله تعاليٰنك قولينى اول محلده كه بيورر (تبت يدا
ابى لهب وتب) يعنى ابى لهبك كندى ياخود ايكى الى هلاك اولدى
ياخود دنيا وآخرتى تلف وخسران اولدى ديديلر اوت بيلورز
ديدى ابى لهب عقيلك عمى سيدر عقيل ديدى اى اهل شام هيچ
ايشتمش مى سكز الله تعاليٰنك قولينى كه بيورر (وامرأته حمالة الحطب)
يعنى ابولهبك امرأه سى يقينده جهنم اودونى حماله لكنه اير شون
ديديلر اوت بيلورز ديدى حمالة الحطب معاويه نك عمه سيدر (قطعه)
چون نيست در تو منقصتى عيب ديكرى * كردن با آن نه قاعدهٔ مرد
باهشست * چون ادات تشبيه (چون نيست يوق كبى ديمكدر (منقصت
نقصان وقصور معناسنه در يا حرف وحدت (عيب ديكرى غيريى
تعييب ديمكدر (كردن ايلمك معناسنه در (با آن با حرف مصاحبت
آن منقصته اشارتدر (نه حرف نفى (قاعدهٔ مرد لاميه (مرد باهش
هوشدن مخففدر عقل ديمكدر باهش عقللى ديمكدر (محصول بيت)
سنده بر نقصان يوق كبى غيرك عيبنى اول نقصان ايله ايلمك عاقل آدمك
قاعده سى دكلدر حاصلى سنده اولان عيب ايله غيريى تعييب ايلمكلك
كار عاقل دكلدر (شارح چون تشبيه اولديغنى بكرده مديكندن
جميع نسخه لره مخالف هست يازمش عفى الله عنه * او خامشست
از تو واز عيب تو چرا * كويا كنى بعيب خود آنرا كه خامشست *
او ديكره راجعدر (خامش خاموشدن مخفف ساكت ديمكدر (عيب تو

لامبه (چرا نیچون دیمکدر (کویا صفت مشبهه سویلیجی دیمکدر
(کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایلیه سین دیمکدر (کویا کنی
سویلدرسین دیمک اولور (بعیب خود لامیه (با حرف صله (آنرا
را ادات مفعول (که حرف رابط (محصول بیت) اول کیمسه سندن
وسنك عیبکدن خاموشدر نیچون کندی عیبکه اول کیمسه یی خاموشدر
سویلدرسین (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر که مفعول
فاعلات مفاعیل فاعلات اولور (مطایبه) علویی باشخصی دراثنای
خصومت کفت مرا چون دشمن میداری وحال آنکه تو مأموری
بآنکه درهر نماز برمن صلوات فرستی و بکویی اللهم صل علی محمد
وعلی آل محمد کفت من الطیبین الطاهرین نیز میکویم تو ازان بیرونی *
علویی یاء اول نسبت ثانی وحدت (باشخصی با حرف مصاحبت
یا حرف وحدت (اثنای خصومت بیانیه (خصومت خصملق یعنی
غوغا ومجادله ایلمك دیمکدر (مرا را ادات مفعول بنی دیمکدر (چون
روم ضمیله نیچه دیمکدر (میداری طوتارسین دیمکدر (آنکه اوله که
دیمکدر (مأموری یا حرف خطاب مأمورسین دیمکدر (با آنکه با
حرف صله اکا دیمکدر (برمن بنم اوزریمه (فرستی فعل مضارع
مفرد مخاطب فانك کسریله ارسال ایلیه سین دیمکدر (و بکویی و
بویله دیه سین دیمکدر (اللهم میم مشدده ندا مقامنده در یا الله دیمك
اولور (صل فعل امر حاضر مفرد مخاطب سن صلات انزل ایله
دیمکدر (علی محمد حضرت محمد اوزره (وعلی آل محمد دخی محمد صلی
الله تعالی علیه وسلمك آل واولادی اوزرینه صلاة ورحمت انزال ایله
آل لفظی برقاج معناده مستعملدر بونده قاتلك مرادی اولاد معناسنه
اولدیغیدر (کفت فاعلی شخص راجعدر (من حرف تبعیض (الطیبین
طیبك جمعیدر کوزللر یعنی اخلاق ذمیمه دن بالکلیه پاکلر (الطاهرین
طاهرك جمعیدر محدثاتدن پاکلر دیمکدر (نیز دخی دیمکدر (میکویم
سویلرم دیمکدر (ازان اندن دیمکدر (بیرونی یا حرف خطاب طشره سین
یعنی خارجسین دیمکدر (محصول ترکیب) برعلوی برشخص ایله
غوغا ومجادله اراسنده دیدی بنی نیچه دشمن طوتارسین وحال بوکه
سن مأمورسین اکا که هر نمازده بنم اوزریمه صلوة ارسال ایلیه سین

ودینه سین اللهم صل علی محمد و علی آل محمد یعنی یا الله سن محمده
ومحمدك آلی اوزره صلوة انزال ایله دیو صلوة ارسال ایدرسین خصمی
دیدی من الطیبین الطاهرین دخی دیرم یعنی انلردن خارج سین یعنی
بن آل محمدك طیبین وطاهرینی عد ایدرم سن خارج قالورسین دیدی
(قطعه) ای که ز آل نبی می شمری خویش را * هست گواهت بر ان
پاکی ذات وصفات * (ای که ای کس که تقدیرنده در (آل نبی لامیه
می) ادات حال (شمری شینك ومیمك ضمیله فعل مضارع مفرد مخاطب
صایرسین دیمکدر (خویش را را ادات مفعول کندیکی دیمکدر
هست) ادات خبر ذات وصفاته مقیددر (گواهت تا حرف خطاب
گواه شاهد دیمکدر سکا شاهد دیمك اولور (بر ان انك اوزرینه دیمکدر
(پاکی ذات لامیه یا حرف مصدر ذاتك پاکلکی دیمکدر (محصول بیت)
ای کیمسه که کندیکی اولاد نبی دن صایرسین انك اوزرینه یعنی
بودعوایه سکا شاهد ذات وصفاتك پاکلکیدر یعنی ذات وصفاتك پاك
اولمسیله شرافتی اثبات ایدرسین والا اثبات ایده مزسین * چون تو دم
از طیبین می زنی و ز طیبات * گو صفت طیبین یا سمت طیبات * (چون
ادات تعلیل (دم نفس دم اورمق ادعادن کنایه در (می حرف حال
زنی) فعل حال مفرد مخاطب اورر سین دیمکدر (گو فنی دیمکدر
صفت طیبین) بیانیه یا حرف تردید (سمت اسلوب عجم اوزره تا طویل
یازیلور (سمت سینك کسریله علامت معناسنه در (طیباته اضافت بیانیه
(محصول بیت) چونکه سن طیبات وطیبین دن دم اورر سین قنی طیبین
صفتی یاخود طیبات علامتی (عروض) بو قطعه بحر منسرحدندر که
اصلی مستفعلن مفعولات مستفعلن مفعولات ایدی صدر وابتدایه
وحشو ثانیلره طی طاری اولمشدر طی دردنجی ده واقع اولان ساکنی
حذفه دیرلر مستفعلن دن فا ساقط اولوب مستعلن قالور مفتعلن لفظنه
تبدیل اولنور حشو اولیله عروض وضربنه طیدن صکره کسف دخی
کلمشدر کسف مفعولاتدن تانك حذفنه دیرلر مفعولا قالور طی ایله
دردنجی ساکن که واودر دوشر مفعلا قالور فاعلن لفظنه تبدیل اولنوب
بر مصرعی مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن اولور که منسرح مطوی
مکسوف اولور (بو وزن بحر رجزدن اولمق احتمالی وار در رجزکه

مستفعلن

مستفعلن دن درت کره طي ايله مفتعلن اولور رفع ايله فاعلن اولور رفع بكى سبب خفيف متعاقب جمع اولان جزءده ربنى حذفه ديرلر تفعلن قالور فاعلن لفظنه تبديل اولنور رجز مطوى مرفوع ديرلر (مطايبه) مدعى خودرا بصورت علويان آراسته بدعوى آن نسب عالى برخاسته * (مدعى اكثريا دعواى كذب ايده نه ديرلر (خودرا را ادات مفعول كنديني ديمكدر (بصورت علويان بيانيه باحرف مصاحبت ياحرف نسبت الف نون ادات جمع علويلر صورتيله ديمكدر آراسته) ماضيدن قصعدر بزه مش معناسنه (بدعوى آن نسب عالى بيانيه وموصوفك صفته اضافتيدر با حرف صله (برخاسته قالقمش ديمكدر (محصول تركيب) بر مدعى كندوبى علويلر صورتيله بزه مش يعني اول ديارده شرفا علامتى نه ايسه اكا كيرمش واول عالى اولان نسبه دعواسنه قالقمش (بيت) در دعوى وى عيان نه از صدق فروغ * بردوش ز كيسوان كواهان دروغ * (در دعوى وى انك دعواسنده ديمكدر (عيان آشكاره ديمكدر (نه حرف نفي يوق ديمكدر (صدق مصدر دردوغرلق معناسنه (فروغ پارلق معناسنه در (بردوش اوموزى اوزره ديمكدر (كيسوان الف نون ادات جمع كيسو صاچ بولكى كه بوحواليده مشايخ طريقنده نماياندر اعجامده علامت سيادت ايمش بورادده دستارخضرا اولديغى كبى (كواهان شاهدلر ديمكدر (دروغه اضافت بيانيه يلان شاهدلرى ديمكدر (محصول بيت) انك دعواسنده عيان وآشكار صدقدن فروغ يعني علامت يوق حاصلى سوزى صادق اولمديغى دعواسنده ظاهر اوموزى اوزره صاچ بلوكلرى يلان شاهدلرى (عروض) بوبيت بحر هزجدندركه صدر وابتدا اخرب حشواولر مقبوض ثانيلر مكفوف عروض وضرب محذوف بر مصراعى فعول مفاعلن مفاعيل فعولن اولور * برصاحب دل برآمد ازجاى بجست ووبراصدر نشاند وخود درصف نعال نسبت هرچه طلب داشت زيادت ازان عطا كرد. دروقت خروجش ادب مشايعه بجاى آورد اصحاب بگفتند ما اين شخص رامى شناسيم نسب وى ازين نسب دورست ودعوى وى درين صورت كذب وزورست نه پدرش را ازين خاندان بوپيست

ونه مادرش را درین خانواده روبی * بر حرف صله (صاحب دل
اهل الله معناسنهدر (یا حرف وحدت (بر حرف تأکید (آمد
فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر (بحسب باء تأکید ایله فعل ماضی
مفرد غائب صچرادی دیمکدر (ویرا را ادات مفعول آنی دیمکدر (بر
حرف صله (صدر کوشه دیمکدر (نشاند فعل ماضی متعدی مفرد
غائب اوتورتدی دیمکدر (خود کندی دیمکدر (صف صیره دیمکدر
(نعال نعلك جمعیدر پاپوشلق دیمکدر (نشست فعل ماضی مفرد غائب
اوتوردی دیمکدر (طلب داشت استدی دیمکدر (زیادت تا اسلوب
عجم اوزره طویل یازلمشدر (عطا کرد ویردی دیمکدر (وقت خروج
بیانیه شین ضمیر مدعیه راجعدر (ادب مشایعه بیانیه مشایعه مفاعله
بابندن مصدردر مسافری برابر چیقرمغه دیرلر (بجای آورد یرینه
کتوردی دیمکدر (این شخص را را ادات مفعول بو شخصی دیمکدر
(می ادات حال (شناسیم فعل مضارع متکلم مع الغیر بیلورز دیمکدر
(نسب وی لامیه (دعوای وی ده بویله (کذب و زور عطف
تفسیریدر (نه حرف نفی (پدرش را را ادات تخصیص انك باباسنك
(این خاندان بو خاندان دسولدن (بوی یا حرف وحدت برقوقی دیمکدر
(مادرش را پدرش را کبیدر آنك اناسنك دیمکدر (خانواده نسب عالی
دیمك (روبی یا حرف وحدت بر یوز دیمکدر (محصول ترکیب.) اول
مدعی بر صاحب دله کلدی صاحب دل یرندن صچرادی وآنی کوشه یه
اوتورتدی و کندیسی پاپوشلقده اوتوردی یعنی اشاغی اوتوردی هرنه
استدی ایسه استدیکندن زیاده ویردی رانك چیقاجق وقتنده یعنی
کیدرکن ادب مشایعه یی یرینه کتوردی اصحاب دیدیلر بز بو شخصی
بیلورز انك نسبی علو یلك نسبندن اوزاقدر وبو صورتده انك دعواسی
یلاندر نه انك باباسنك بو خاندان برقوقوسی واردر یعنی ذره مقداری
مناسبتی یوقدر ونه اناسنك بو نسب عالیده یوزی واردر یعنی وجه ما
تعلق یوقدر (قطعه) مادرش شهر کرد وخانه کداست * پدرش
دیلك بند ودولك تراش * مادرش ضمیر مدعیه راجعدر انك اناسی
دیمکدر (شهر کرد وصف ترکیبیدر شهر دولانیجی یعنی جرار دیمکدر
کرد کاف عجمك فتحیله در (خانه کدا ده بویله اودیلنجیسی دیمکدر

پدرش

(پدرش مادرش كبی باباسی دیمكدر (و دیك بند وصف تركیبیدر
چوملكجی دیمكدر (و دولك تراش ده بویله ایك بو نیجی یعنی ایكجی
دیمكدر (محصول بیت) انك اناسی شهر دولانیجی جرار واود یانجیسی
باباسی چوملكجی وایكجیدر غالبا بینلرنده بو اصناف ارازل ناسدن
اولمق محتملدر یاخود شرفا ارباب حرف اولمق قانونلرندن دكلدر
* آن یكی ازقبیلهٔ ارزال * وین دكر از طویلهٔ اوباش * آن یكی
اول بریسی دیمكدر كه مادره اشارتدر (قبیلهٔ ارزال لامیه (ارزال
رزیلك جمعیدر رزیللر یعنی دنی وبد اصللر قبیلهسندن (این دكر
بودخی دیمكدر كه پدره اشارتدر (طویلهٔ اوباش لامیه طویله تركیده
تحریف ایدوب طاوله دیرلر (اوباش فتح همزه ایله ایدهسز دیو تعبیر
ایتدكلری طائفهدر (محصول بیت) اول بریسی یعنی مادری رزیللر
قبیلهسندندر و بودخی یعنی باباسی ایسزلر طاولهسندندر حاصلی
ایكیسی دخی صو یسزدر دیو شیخه اعلام ایلدیلر (عروض) بو قطعه
بحر خفیفدندر فاعلاتن مفاعلن فعلاتن اولمشدر * صاحب دل كفت
آنچه ما كردیم نه لایق صادقان خانواده است بلكه فراخور مدعیان
ازراه افتاده است * آنچه اول نسنه كه دیمكدر (ما ضمیر متكلم مع
الغیر بز دیمكدر (كردیم فعل ماضی متكلم مع الغیر ایلدك دیمكدر (نه
حرف نفی (لایق صادقان این خانواده لامیهلردر (بلكه اداة اضراب
(فراخور مدعیان لامیه فراخور در خوركبی لایق معناسنهدر (ازراه
افتاده مدعیانك صفتی (ازراه افتاده یولدن دوشمش دیمكدر غریب
معناسنه (محصول تركیب) صاحب دل دیدی اول نسنه كه بز ایلدك
بو خاندانك صادقلرینك لایق دكلدر یعنی حقیقتده بو نسب عالیه
منسوب اولنلره اكرام بویله اولماز وانلره اكرام حدیمزدن دكل بلكه
بو اكرام یولدن دوشمش غریبلره لایقیدر (قطعه) هر كس زخاندان
نبوت نصیب یافت * تعظیم او وظیفهٔ هر بی نصیب نیست * تا هر كسی
كس بونده اهل الله وسعادتلو دیمكدر كلستانده (نا كس بتربیت نشود
ای حكیم كس (ده اولدیغی كبی نته كیم تركیده آدم اولمز دیدكلری كبی كه
او كلامده بو معنایه در تفكر تنل علی ما هو المقصود (خاندان نبوت
بیانیه (نصیب حصه دیمكدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب (تعظیم او

مصدرك مفعولنه در اكا تعظيم ديمكدر (وظيفهٔ هر بى نصيبى لاميه
وظيفه بونده مراد معناسنه در نته كيم تركيده ده شايعدر كه نه وظيفه
ديرلر (بى نصيب بى نوا وسعادتسز ديمكدر (محصول بيت) هر سعادتلو
نبوت خاندانندن نصيب وحصه بولدى حاصلى آل رسوله اكرام
ايله فيضياب اولديلر اكا تعظيم هر سعادتسزك وظيفه سى دكلدر
وظيفه مقدر معناسنه ده اولور رزقك لازميدر اول وقت معنا خاندان
نبوتدن سعادتليلر فيضياب اولورلر اكا تعظيم سعادتسزلك مقدرى
دكلدر زيرا تعظيم اينسه سعادتلى اولمش اولور * هست او غريب
دهر براه محبتش * كر مال وملك وجاه بيازى غريب نيست * هست
ادات خبر دهره مقيد در دهر دنيا ديمكدر (غريب دهر لاميه
(براه محبتش با حرف ظرف شين ضميرآل رسوله راجعدر (جاه منصب
ديمكدر (بيازى باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب اوينارسين
ديمكدر غريب بونده عجيب معناسنه در (محصول بيت) آل رسول بو عالمك
غريبيدر اينك محبتى يولنده اكر مال وملك وجاه اويناده سين عجب
دكلدر (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر كه مفعول فاعلات
مفاعيل فاعلات اولور (مطايبه) خليفه با اعرابى از باديه طعام
ميخورد در آن اثنا نظرش بر لقمهٔ وى افتاد موبى بچشم وى در آمد كفت
اى اعرابى آن مو برا از لقمهٔ خود دور كن اعرابى كفت بر مائدهٔ كسى كه
چندان دو لقمهٔ خورنده نكرد كه موبى را بيند طعام نتوان خورد
دست باز كشيد وسوكند خورد كه ديكر بر مائدهٔ وى طعام نخورم *
بااعرابى با حرف مصاحبت (باديه چول ديمكدر (مى ادات حكايه
(خورد فعل ماضى مفرد يرايدى ديمكدر (در آن اثنا اول اثناده
(نظرش شين ضميرى خليفه يه راجعدر (بر حرف صله (لقمهٔ وى لاميه
انك لقمه سنه (افتاد دوشدى ديمكدر (موبى يا حرف وحدت برقيل
ديمكدر (بچشم وى با حرف صله اضافت لاميه (وى ضميرى خليفه يه
راجعدر (در آمد كيردى ديمكدر (مو برا را ادات مفعول (لقمهٔ خود
لاميه (دور كن بعيد ايله يعنى قو پار ديمكدر (در حرف ظرف (مائدهٔ كسى
لاميه يا حرف تنكير مائده طعام سفره سى ديمكدر (كه حرف رابط
صفت (چندان اول قدر ديمكدر (در حرف صله (لقمهٔ خورنده لاميه

خورنده

خورنده ییبجی دیمکدر (نکرد نونك کسری وکافك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب بقه دیمکدر (که حرف بیان (مویی یا حرف وحدت (را ادات مفعول (بیند فعل مضارع مفرد غائب کوره دیمکدر (نتوان خورد یمك كرك دیمکدر (خورد ماضیدر لکن مضارعه مقارن اولمق حسبیله مصدر معناسنه کلمشدر (باز کشید کیرو چکلدی دیمکدر (بسوکند لند معناسنه‌در (خورد فعل ماضی اندایجدی دیمکدر (که حرف بیان (دیکر بردخی دیمکدر (برمائدهٔ وی بر حرف استعلا اضافت لامیه انك سفره سی اوزره دیمکدر (نخورم فعل نفی مستقبل متکلم وحده ییمم دیمکدر (محصول ترکیب) خلیفه بادیه دن براعرابی ایله طعام ییرایدی اول اثناده خلیفه نك نظری انك لقمه سنه دوشدی برقیل کوزینه کیردی یعنی ایلشدی دیدی ای اعرابی اول قیلی کندی لقمکدن قوپارآییر اعرابی دیدی شول کیمسه نك سفره سنده طعام یمك كرك كه اولقدر ییجی نك لقمه سنه بقه که برقیلی کوره یعنی لقمه ده برقیلی کوره جك قدر لقمه یه بقان کیمسه نك سفره سنده طعام یمك كرك دیدی والینی کیرو چکدی واندایجدی که بردخی انك سفره سی اوزره طعام ییمم (قطعه) چو میزبان بنهد خوان مکرمت آن به * که از ملاحظهٔ میهمان کار کند * (چو ادات تعلیل (میزبان صاحب مسافر دیمکدر (بنهد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قورسه دیمکدر (آن به اول اعلادر (که حرف بیان (ملاحظه خاطره کلن شی دیمکدر (میهمانه اضافت لامیه (کار کند یان چاوه یعنی اول سمتلره او غرامیه (محصول بیت) چونکه او صاحبی اکرام سفره سی قویه اول اعلادر که مسافرك خاطرینه کله جك شیدن یان چیزه * نه انکه برسر خوان لقمه لقمهٔ اورا * بزیر چشم ببیند بدل شمار کند * (نه حرف نفی (آنکه اول دکلکه دیمکدر (برسر خوان سفره باشنده دیمکدر (لقمه لقمه اورا انك هر لقمه سنی دیمکدر (بزیر چشم با حرف مصاحبت کوز آلتیله یعنی کوز اوجیله دیمکدر (بیند فعل مضارع مفرد غائب کوره دیمکدر (بدل با حرف مصاحبت کوکلی ایله (شمار کند صایه دیمکدر (محصول بیت) صاحب خانه مسافر مضبر اوله جق ایشی ایلمه دن احترازایده اویله دکلکه سفره باشنده انك هر لقمه سنی کوز اوجیله کوره

کوکلی ایله صایه یعنی قاچ لقمه یه ایدیکنی تعداد ایلیه (عروض) بو قطعه
بحر مجتث مخبوندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر
(مطایبه) جمعی نشسته بودند وسخن کمال ونقصان رجال در پیوسته
یکی ازان میان کفت هر که دو چشم بینا ندارد نیم مرد است و هر که
در خانه عروس زیبا ندارد نیم مرد است وهر که وقوف بر سباحت دریا
ندارد نیم مرد است نابینایی در مجلس حاضر بود که زن نداشت
وسباحت نمی دانست بانك بروی زد که ای عزیز عجب مقدمهٔ آوردی
ومرا از دائرهٔ مردی چنان دور انداختی که هنوز نیم مردی درمی باید
تا نام هیچ مردی برمن شاید * جمعی یا حرف وحدت (نشسته
ماضیدن قسمدر اوتورمش دیمکدر (بودند ادات ماضی جمع غائب
ایدیلر دیمکدر (سخن کمال بیانیه (نقصان رجال لامیه رجال بونده
ناسدن عبارتدر یعنی خلقك کمالی ونقصانی سوزینی (در پیوسته
اولشدرمش دیمکدر (قاعدهٔ سجع اوزره بودند مقدردر (یکی بری
دیمکدر (ازان میان اول اورته دن یعنی ایچلرندن بری دیمکدر
(هر که لر هر کس که تقدیرنده در (بینا صفت مشبهه در کورجی یمکدر
ندارد ار) نفی دن عبارتدر اولمیه دیمکدر (نیم یارم دیمکدر (نیم
مرداست) یارم آدمدر (درخانه اوده دیمکدر (عروس زیبا موصوفك
صفتنه در (عروس بونده کلین دیمکدر زیبا یاقشقلی دیمکدر (وقوف
خبر معناسنه در (بر حرف صله (سباحت دریا مظروفك ظرفه اضافتیدر
سباحت یوزمك (نابینایی یا حرف وحدت (نابینا کور دیمکدر (در مجلس
مجلسده (حاضر بود حاضر ایدی (که حرف بیان (نداشت کذلك
نفی دن عبارتدر یوق ایدی دیمکدر (نمی دانست نون حرف نفی
می ادات حکایه (دانست فعل ماضی مفرد غائب بیلمزایدی دیمکدر
بانك) چاغرمق (بروی اکا دیمکدر (زد فعل ماضی مفرد غائب اوردی
دیمکدر (بانك زد یك چاغردی دیمك اولور (که حرف بیان (مقدمهٔ
یا حرف وحدت همزه حرف توسل (مقدمه کلام مدلله دیرلر
آوردی) فعل مضارع مفرد مخاطب کتورردك دیمکدر (مرا بنی
دیمکدر (دائرهٔ مردی بیانیه یا حرف مصدر آدملك دائره سندن دیمکدر
(چنان انچلین دیمکدر (انداختی فعل مضارع مفرد مخاطب آتدك دیمکدر

(كه حرف رابط (هنوزالان ديمكدر (در حرف تأكيد (مى بايد فعل
حال مفرد غائب كركدر ديمكدر (تا حرف تعليل (نام هيچ مردى بيانيه
ياحرف مصدر هيچ مردلك نامى (برمن بكا ديمكدر (شايد فعل
مضارع مفرد غائب لايق اوله ديمكدر (محصول تركيب) بر جمع يعنى
بر الاى كمسه اوتورمش ايديلر وخلقك نقصان وكمالى سوزينى
اولشدرمش ايديلر ارالرندن برى ديدى هر كمسه كه ايكى كوردى
كوزى اولميه يارم آدمدر وهر كمسه كه اونده يقشقلى كلنى اولميه يارم
آدمدر وهر كمسه كه درياده يوزمكه وقوفى اولميه يارم آدمدر بركور
مجلسده حاضر ايدى كه قارسى يوق ايدى و يوزمكده بيلمز ايدى
اكايمنى بو كلامى سويلينه پك چاغردى كه اى عزيز عجب بر كلام مدلل
كتوردلك وبنى آدملك دائره سندن انجلين اوزاق ايتدك كه الآن
يارم آدملك كركدر تاكيم بكا هيچ مردلك نامى لايق اوله يعنى يارم
آدملك اوليدى نام آدم اولمق زمره سنه داخل اولوردى (قطعه)
چنان ز پايهٔ مردى فتاد خواجه برون * ز بس فسردكى وخام ريشى وسبردى * چنان انجلين ديمكدر (ز پايهٔ مردى بيانيه ياحرف مصدر
(پايه مرتبه معناسنه در مردلك مرتبه سندن ديمك اولور (فتاد فعل
ماضى مفرد غائب دوشدى ديمكدر افتاددن مخفف (برون طشره
ديمكدر (بس چوق ديمكدر (فسردكى ياحرف مصدر كاف هاء
رسميه دن مبدل (فسرده فانك وسينك ضمه لريله حسب اللغه طوكمش
ديمكدر استعماللرنده جاهل ديمكدر (خام ريشى وصف تركيبيدر يا
حرف مصدر (حسب اللغه يارهسى اوكلمدق ياخود تازه صقاللى
ديمكدر (اما استعماللرنده بى تدبير ديمكدر (سبردى ياحرف مصدر
سبرد صووق ديمكدر (محصول بيت) انجلين آدملك مرتبه سندن
خواجه طشره دوشدى چوق جاهللكندن وبى تدبير لكندن
وصوق لغندن يعنى بويله اخلاق ذميمه دن ناشى خواجه آدملك
مرتبه سندن انجلين يعنى اول مرتبه خارج قالدى * كه كر هزار
فضيلت رسد ز مردانش * قدم برون ننهد از حدود نامردى *
كه حرف رابط (كر حرف شرط (فضيلت آرتقلق معناسنه در
(رسد فعل مضارع مفرد غائب ايريشورسه ديمكدر (مردانه بويده

اهل الله معناسنه در (نتهد فعل مضارع منفی مفرد غائب قویه مز دیمکدر (حدود صنور دیمکدر (حدود نامردی بیانیه یا حرف مصدر (محصول بیت) خواجه آدملك رتبه سندن بو مرتبه خارج قالدی که اکر اهل اللهدن بیك فضیلت ایر یشورسه یعنی انلرك نظر کیمیا اثرلرینه مظهر اولورسه ده قدمی طشره قویه مز نامردلك حدودندن حاصلی جهره منسد و برخوردار اوله مز زیرا کندوده نا مردلك بیك دکل نیجه بیك در (عروض) بو دخی قطعهٔ سابق کبی بحر مجتثدندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور (مطایبه) بهلول بهارون رشید در آمدیکی از وزرا کفت بشارت باد مر ترا ای بهلول که امیر المؤمنین ترا بر سر قرده وخناز بر سردار کردانید بهلول کفت کوش بمن دار وفرمان من بجای آر که از جملهٔ رعایای منی * بهلول مجاذیب خدا هدن بر ذات پاکك اسمیدر (بهارون با حرف صله (در حرف تأکید (آمد فعل ماضی کلدی دیمکدر (بشارت مژده معناسنه (باد امر غائب مفرد اولسون دیمکدر (مر ترا ادات صله (مر ترا سکا دیمکدر (که حرف بیان (ترا را ادات مفعول (سر بونده مقحم در (قرده اسم جنس درمیمونلر دیمکدر (خناز بر خنزیرك جمعیدر (بر سر قرده وخناز بر میمون وخنزیرلر اوزره دیمکدر (سردار ریئس دیمکدر (بمن با حرف صله بکا دیمکدر (دار امر حاضر یعنی دطوت دیمکدر (فرمان من لامیه بنم فرمانمی (بجای یا حرف صله (آر فعل امر حاضر مفرد کتور دیمکدر (که حرف تعلیل (جملهٔ رعایای منی لامیه لردر (یا حرف خطاب سن بنم رعایالریمك جمله سندن بعضیسی سین دیمکدر (محصول ترکیب) بهلول هارون رشیده کلدی وزیرلردن بری دیدی مژده اولسون سکا ای بهلول که امیر المؤمنین سنی قرده وخناز بر اوزره سردار وامیر نصب ایلدی بهلول دیدی قولاغکی بکا طوت وبنم فرمانمی یرینه کتور یعنی اطاعت ایله بنم رعیتلریمك جمله سندن بری سین (قطعه) بشهریار کاو خرم دهی مژده * رعیتی که بود خاص شهریار تو یی * بشهر یار کاو بیانیه کاو اوکوز دیمکدر یا حرف مصدر (شهر یار پادشاه دیمکدر (یا حرف مصاحبت (خر اشك دیمکدر میم ضمیر متکلم وحده (دهی فعل مضارع مفرد مخاطب ویررسین دیمکدر (مژده مفعول به صریحی (رعیتی

یاحرف وحدت نوعیـه (خاص شهریار لامیه ورعیتی نك صفتیدر
(تو یی یاحرف خطاب سن سین دیمکدر (محصول بیت) بکا اوکور
واشك پادشاهلغی ایله مژده ویرر سین شول بر رعیت که پادشاهه
مخصوص اوله سن سین یعنی بنی انلره پادشاه اولدك دیو تبشیر ایدرسین
پادشاهك خاص رعیتی سن سین* شمار لشکر یانم زخوك وخرس کنی*
* نخست کس که درآید درین شمار تو یی* شمار صایی دیمکدر (لشکریانم
اضافت لامیه (یاحرف نسبت الف نون ادات جمع میم ضمیر متکلم
بنم عسکرلریمك صایسنی دیمکدر (خوك خنزیر خرس ایو دیمکدر
(کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایلر ایسك دیمکدر (نخست اولکی
دیمکدر (که حرف رابط (درآید فعل مضارع مفرد غائب کله
دیمکدر (درین شمار بو صایی ده دیمکدر (تو یی سابق گبی
(محصول بیت) بنم عسکرلریمك صایسنی خنزیردن وآیودن ایلرسین
یعنی سردار اولدیغك لشکر بونلردر دیرسین صایی ده اول کلن کیمسه
سن سین یعنی رئیسلری وسرلوحه لری سن سین بونده بر غیری لطافته
دخی وار که مصراع اولده خوك وخرس دیو تعداد اولنمشدر اول کلن
خوکدر طکوز سین دیمك اولور (عروض) بو قطعه سابقلر گبی
مجتثدر معلوم (مطایبه) توانکری درعهدیکی از ظالمان بمرد
وزیران ظالم پسر ویرا طلب کرد وپرسید که پدر تو چه کذاشته
گفت ازمال ومنال چنین چنین واز وارثان وزیر کبیر ایده الله سبحانه
واین فقیر وحقیر را وزیر بخندید وفرمود که میراث ویرا بدو نیم
کردند یمی را بوی کذاشت ونیمی را برای پادشاه برداشت * توانکری
یاحرف حدت (توانکر قدرتلی معناسنه در غنی دیمك (عهد وقت
دیمکدر (عهدیکی برینك وقتنده دیمکدر (ظالمان الف نون ادات
جمع (بمرد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر
(وزیران ظالم اول ظالمك وزیری دیمکدر (پسروی لامیه (را ادات
مفعول (طلب کرد استدی (وپرسید سؤال ایلدی (که حرف بیان
(پدر تو لامیه سنك باباك دیمکدر (چه کذاشته نه ترك ایتمشدر
(مال ومنال اتباع مزدوجه الفاظدندر یاخود منال مانالدن مخففدر
هر صورتده معنا بردر (چنین چنین شو بو دیمك محلنده تعداددن

عبارتدر حقیر الحق دیمکدر (رااداث مفعول (بخندید باء تأ کید ایله فعل ماضی مفرد غائب کولدی دیمکدر (فرمود ده بو یله بیوردی دیمکدر (که حرف بیان (میراث وی لامیه (را ادات مفعول (بد وتیم کردند (با حرف صله ایکی یه بولدیلر دیمکدر (تیمی یا حرف تنکیر (رااداث مفعول یار یسنی دیمکدر (بوی با حرف صله ضمیر پسره راجعدر (گذاشت فعل ماضی مفرد غائب براقدی دیمکدر (برای اداث تعلیل (برداشت فعل ماضی مفرد قالدردی دیمکدر (محصول ترکیب) برغنی ظالملردن برینک وقتنده وفات ایلدی اول ظالمک وزیری غنی نک اوغلنی استدی وصوردیکه سنک بابالک نه ترک ایلمشدردیدی مال ومنالدن یاخود مالدن ونائل اولدیغی شیدن شو بو یعنی فلان فلان وو ارثلردن وزیرک بر الله سبحانه وتعالی نک تایید ایلسون و بن فقیر وحقیری براقدی وزیر کولدی و بیوردیکه انک میراثی ایکی یه بولدیلر یاریسنی اوغلنه براقدی و یاریسنی پادشاه ایچون قالدردی زعمنجه احسان ایلدی (قطعه) ظلم پیشه وزیر نشناسد* جز حق پادشاه مال یتیم* ظلم پیشه وصف ترکیبدر ظلم صنعتلی دیمکدر (نشناسد فعل نفی مستقبل مفرد غائب انکار دیمکدر (حق پادشاه لامیه پادشاهک حقی دیمکدر (مال یتیم ده بو یله یتیمک مالی دیمکدر (محصول بیت) ظلم صنعتلی اولان وزیر پادشاهک حقینک غیری بیلمز مال یتیمی یعنی سؤال ایلسه لر پادشاهک حقیدر دیر غیری انکار و بیلمز

عدل داند اگر برد تمام فضل داند اگر کند بدونیم* عدل داندک مفعول صریحی عدل بیلور یعنی زعم فاسدنده عدلدر (اگر حرف شرط (برد فعل مضارع مفرد غائب ایلتورسه یعنی الورسه (تمام تماميله دیمکدر (فضل ارتق دیمکدر (کند بدونیم ایکی یه بولرسه دیمکدر (محصول بیت) عدل زعم ایدر اگر تماميله الورسه یعنی زعمنجه عدالت ایلدم میری یه خدمت ایلدم دیر اگر ایکی یه بولرسه فضل بیلور یعنی زعمنجه کرم ایلدم لطفا وعنایة وترحما مالک نصفنی ویردم دیر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (مطایبه) ترکی را گفتند کدام دوست داری غارت امروز یا بهشت فردا گفت آنکه امروز دست بغارت

کشایم وهرچه بایم بربایم وفردا بافرعون با آتش درآیم * ترکی یا حرف
وحدت ترك تاتار دیمکدر (را ادات صله (کدام قنغی دیمکدر
(غارت امروز لامیه بوکونکی یغما دیمکدر (یا حرف تردید (بهشت فردا
یارنکی جنت دیمکدر (فردا یارین دیمك اولور (آنکه انی که دیمکدر
(امروز بوکون دیمکدر (بغارت با حرف صله (کشایم فعل مضارع
متکلم وحده آچام دیمکدر (بایم ده بویله بولم دیمکدر (بربایم ده
باء تأکیدایله بویله قاپام دیمکدر (با فرعون با حرف مصاحبت
(با آتش با حرف صله (درآیم فعل مضارع متکلم وحده کیرم دیمکدر
(محصول ترکیب) برترکه دیدیلر قنغی بی دوست دوترسین یعنی
سورسین بوکونکی یغمایی می یاخود یارنکی جنتمی ترك دیدی انی که
یعنی انی سورم که بوکون یغمایه ال آچم وهرنه بولورسم قاپام ویارین
فرعون ایله آتشه کیرم یعنی بوکون دویه دویه یغما ایدیم ده یارین
جهنمده یانرسم یانه یم مانع دکل دیو جواب ایلدی (قطعه)
آن شنیدستی که ترکی وصف جنت چون شنید * کفت با واعظ که
انجا غارت وتاراج هست * آن شنیدستی یاء خطاب ایله استفهامی
متضمن اوله رق انی اشتدکی دیمکدر (که حرف بیان (ترکی یا حرف
وحدت (وصف جنت لامیه (چون ادات تعلیل (شنید فعل ماضی
مفرد اشتدی دیمکدر (با واعظ با حرف صله (که حرف رابط (انجا
اول محلده یعنی جنتده (غارت وتاراج عطف تفسیریدر یغما معناسنه
(هست استفهامی متضمن وارمیدر دیمکدر (محصول بیت) آنی
اشتدکی که برترك وصف جنتی چونکه اشتدی واعظه دیدی که اول
محلده غارت وتاراج وارمیدر یعنی چاپول اولورمی * کفت نی کفتا
بتر باشد زدوزخ آن بهشت * کاندر وکوته بود از غارت وتاراج
دست * کفتك فاعلی واعظه راجعدر (نی ادات سلب یوق دیمکدر
(بتر بدتردن مخففدر کوتورك دیمکدر (که حرف رابط (اندرا وانده
دیمکدر (کوته کوتاهدن مخففدر (محصول بیت) جنتده یغما وارمیدر
دیینجه واعظ دیدی یوق ترك دیدی جهنمدن کوتورك اولور اول
جنت که انده غارت وتاراجدن ال قصه اوله یعنی جنتده تاراج اولمیجه
جهنمدن بتر ایمش (عروض) بوقطعه نه بحر رمل مثمن مقصوردر که

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور (مطایبه) گدایی بردر سرایی
چیزی خواست کتخدای خانه از درون آواز داد که معذور دار که
خانکیان اینجا نیستند گدا گفت من پارهٔ نان میخواهم نه مباشرت
با خانکیان * گدایی یا حرف وحدت گدا دیلنجی دیمکدر (درسرایی
لامیه یا حرف وحدت سرا اودیمکدر (درقپو براوك قپوسنده دیمکدر
(چیزی یا حرف وحدت برنسنه دیمکدر (خواست واو رسمیله فعل
ماضی مفرد استدی دیمکدر (کتخدای خانه لامیه کتخدا صاحب
معناسنه در اولك صاحبی دیمك اولور (ازدرون ایچرودن (آوازداد
سس ویردی دیمکدر (که حرف بیان (معذور دار معذور طوت دیمکدر
(که حرف تعلیل (خانکیان الف نون ادات جمع خانکی یا حرف نسبت
کاف هاء رسمیدن مبدل اهل بیت مراد درنته کیم ترکیده او اوشقلری
دیدکلری کبی (اینجا بونده دیمکدر (نیستند یوقدرلر (پارهٔ نان بیانیه اتمك
پاره سی (میخواهم فعل حال متکلم وحده استرم دیمکدر (نه حرف نفی
(مباشرت بونده فعل شنیعدن یعنی قربانذن کنایه در (با خانکیان
با حرف مصاحبت (محصول ترکیب) بردیلنجی براوك قپوسنده برنسنه
استدی یعنی شیئا لله دیدی حاصلی دیلندی او صاحبی ایچرودن
سس ویردیکه معذور طوت که او اوشاقلری بونده یوقدر زیرا
مرادی بواوله که سکا برنسنه جك ویردم لکن قاب چناق بریره
بیلم دیمك ایله دفع ایده جك ایمش دیلنجی دیدی بن برپارچه اتمك
استرم سنك اواوشاقلرکله مباشرت ومجامعت استم (قطعه) چون
گدا بردرسرات رسد * هرچه داری بده بهانه مکن * چون ادات
تعلیل (بر حرف صله (درسرات لامیه لردر تاضمیر خطاب سنك سرایك
قپوسنه دیمکدر (رسد ایریشه دیمکدر (داری فعل مضارع مفرد
مخاطب اثباتدن عبارتدر وارایسه دیمکدر (بده باء تأکید ایله امر حاضر
مفرد ویر دیمکدر (مکن نهی حاضر ایلمه دیمکدر (محصول بیت)
چونکه دیلنجی سنك اولك قپوسنه ایریشه هرنه وار ایسه ویر بهانه ایلمه
یعنی نه ویره جك ایسك ویر بهانهٔ سابق کبی نابجا تعلل ایلمه * تا نیاید
بخاطرش چیزی * پیش او نی کر اهل خانه مکن * تا حرف تعلیل (نیاید
فعل نفی مستقبل مفرد غائب کلمیه دیمکدر (بخاطرش (با حرف صله

شین کدلیه راجعدر (پیش او لامیه انك قتنده دیمکدر (ذکر اهل خانه مصدرك مفعولنه و بیانیه خانه اهلنی ذکر دیمکدر (محصول بیت) هرنه و یررایسك ویر بهانه ایله تاکیم خاطرینه برنسنه کلیه انك قتنده اهل خانه یی ذکر ایله یعنی اهل خانه یی ذکر ایدرسن خاطرینه شیء آخر کلور (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (رباعی)

کس در حرم سفلهٔ ناپاك سیر * چون نان نبود نهفته از چشم بشر *

کس کاف عربك ضمیله فرج زن دیمکدر (حرم سفله لامیه سفلهٔ ناپاك سیر موصوفك صفته (ناپاك سیر وصف ترکیبیدر مردار طبیعتلی دیمکدر (چون ادات تشبیه (نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمکدر (نهفته کزلو دیمکدر (چشم بشر لامیه (بشر آدم دیمکدر آدمك کوزندن دیمك اولور (محصول بیت) مردار طبیعتلی اولان ایچغلك حرمنده فرج ایتمك کبی ناسك کوزندن کیزلی ومستور اولمز یعنی ایتمك فرجدن دخی زیاده مستور ومخفیدر * ازخانهٔ او توقع نان بتراست *

* کز خانکیان توقع چیز دکر * خانهٔ او لامیه انك خانه سندن دیمکدر (توقع تفعل بابندن مصدردر امید معناسنه (نانه اضافت مفعولنه در (که حرف بیان (توقع چیز توقع نان کبی (چیز دکر بونده فرجدن کنایه در (محصول بیت) انك خانه سندن اتمك امیدی بتردر که اهل بیتندن فرج امیدی ایتمدن یعنی امید فرج قابل امید نان قابل دکل (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخربدندر که صدر وابتدا اخرب حشو اولار مقبوض ثانیلر مکفوف عروض وضرب مجبوب جب آخرده اولان ایکی سبب خفیفی بردن اسقاطه دیرلر مفاعلن فعل لفظنه تبدیل اولنور بو مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعل اولور (بو محلده اوزان رباعی یی تعداد ایدهلم تاکیم طالبین کوزدکده قطعه ایله رباعی یی فرقه قدرتی اوله (اولا شجرهٔ اخرب وزنلری اون ایکیدر (اولکی) ١ مفعول ٢ مفاعیلن ٣ مفعول ٤ فعول در ١ اخرب ٢ سالم ٣ اخرب ٤ اهتم (ایکنجی) ١ مفعول ٢ مفاعیلن ٣ مفعول ٤ فعل در ١ اخرب ٢ سالم ٣ اخرب ٤ مجبوب (اوچنجی) ١ مفعول ٢ مفاعیلن ٣ مفعولن ٤ فع در ١ اخرب ٢ سالم ٣ اخرم ٤ ابتر (دردنجی) ١ مفعول ٢ مفاعیلن ٣ مفعولن ٤ فاع در ١ اخرب ٢ سالم ٣ اخرم ٤ ازل (بشنجی) ١ مفعول ٢ مفاعلن

٣ مفاعيلن ٤ فاع در ١ اخرب ٢ مقبوض ٣ سالم ٤ ازل (التيجى)
١ مفعول ٢ مفاعلن ٣ مفاعيلن ٤ فع در ١ اخرب ٢ مقبوض ٣ سالم
٤ ابتر (يدنجى) ١ مفعول ٢ مفاعلن ٣ مفاعيل ٤ فعل در ١ اخرب
٢ مقبوض ٣ مكفوف ٤ مجبوب (سكزنجى) ١ مفعول ٢ مفاعلن ٣ مفاعيل
٤ فعول در ١ اخرب ٢ مقبوض ٣ مكفوف ٤ اهتم (طقوزنجى) ١ مفعول
٢ مفاعيل ٣ مفاعيل ٤ فعل در ١ اخرب ٢ مكفوف ٣ مكفوف ٤ مجبوب
(اونجى) ١ مفعول ٢ مفاعيل ٣ مفاعيل ٤ فعول در ١ اخرب
٢ مكفوف ٣ مكفوف ٤ اهتم (اون برنجى) ١ مفعول ٢ مفاعيل ٣ مفاعيلن
٤ فع در ١ اخرب ٢ مكفوف ٣ سالم ٤ ابتر (اون ايكنجى) ١ مفعول
٢ مفاعيل ٣ مفاعيلن ٤ فاع در ١ اخرب ٢ مكفوف ٣ سالم ٤ ازل
(ثانيا) شجرهٔ اخرم دخى اون ايكيدر (اولكى) ١ مفعولن ٢ مفعولن
٣ مفعول ٤ فعل در ١ اخرم ٢ اخرم ٣ اخرب ٤ مجبوب (ايكنجى)
١ مفعولن ٢ مفعولن ٣ مفعول ٤ فعول در ١ اخرم ٢ اخرم ٣ اخرب
٤ اهتم (اوچنجى) ١ مفعولن ٢ مفعولن ٣ مفعولن ٤ فع در ١ اخرم
٢ اخرم ٣ اخرم ٤ ابتر (دردنجى) ١ مفعولن ٢ مفعولن ٣ مفعولن
٤ فاع در ١ اخرم ٢ اخرم ٣ اخرم ٤ ازل (بشنجى) ١ مفعولن
٢ فاعلن ٣ مفاعيلن ٤ فع در ١ اخرم ٢ اشتر ٣ سالم ٤ ابتر (التنجى)
١ مفعولن ٢ فاعلن ٣ مفاعيلن ٤ فاع در ١ اخرم ٢ اشتر ٣ سالم
٤ ازل (يدنجى) ١ مفعولن ٢ فاعلن ٣ مفاعيل ٤ فعل در ١ اخرم
٢ اشتر ٣ مكفوف ٤ مجبوب (سكزنجى) ١ مفعولن ٢ فاعلن ٣ مفاعيل
٤ فعول در ١ اخرم ٢ اشتر ٣ مكفوف ٤ اهتم (طقوزنجى) ١ مفعولن
٢ مفعول ٣ مفاعيل ٤ فعل در ١ اخرم ٢ اخرب ٣ مكفوف ٤ اهتم
(اونجى) ١ مفعولن ٢ مفعول ٣ مفاعيل ٤ فعول در ١ اخرم ٢ اخرب
٣ مكفوف ٤ اهتم (اون برنجى) ١ مفعولن ٢ مفعول ٣ مفاعيلن ٤ فع در
١ اخرم ٢ اخرب ٣ سالم ٤ ابتر (اون ايكنجى) ١ مفعولن ٢ مفعول
٣ مفاعيلن ٤ فاع در ١ اخرم ٢ اخرب ٣ سالم ٤ ازل مجموعى يكرمى دردنكدر
بو اوزاندن ماعدا ابو قدير (مطايبه) معلمى را پسر بيمار شد و مشرف بر موت
كشت كفت غسال بياريد تا وى را بشويد كفتند هنوز نمرده است كفت
باكى نيست آن زمان كه از غسل وى فارغ شويد بخواهد مرد * معلمى

باحرف

یا حرف وحدت معلم بونده مکتب خواجه سی دیمکدر (را ادات تخصیص (پسر چوجق دیمکدر (بیمار شد خسته اولدی (مشرف میمك ضمی وسینك سکونیله ناظر معناسنه در بونده قریب معناسنه در بر حرف صله (کشت کاف عجمك فتحیله اولدی دیمکدر (غسال مبالغه وزنی اوزرینه اولو یقه یجی دیمکدر (بیارید باء تأکید ایله فعل امر حاضر جمع مخاطب کتورك دیمکدر (تا حرف تعلیل (وی ضمیر پسره راجعدر (را ادات مفعول (بشوید فعل مضارع مفرد غائب شویدن دن یاشستن دن زیرا مصدر تائینك ماقبلنده خسشیف ن سین مهمله نك ماقبلی مضموم اولسه سین حذف اولنوب ماقبلنك حرکه سی اشباع اولندقده واو حاصل اولور شوید اولور یقه یه دیمکدر (نمرده اولمشدر (پاکی نیست خوف یوقدر (که حرف رابط (غسل غین معجمه نك فتحیله یقه مق معناسنه مصدردر (ویه اضافت لامیه (شوید فعل مضارع جمع مخاطب اولورسکز دیمکدر (بخواهد مرد اولسه کرکدر دیمکدر (محصول ترکیب) بر معلمك پسری خسته اولدی وموته قریب اولدی معلم دیدی اولو یقه یجی کتورك تاکیم آنی یقه یه دیدیلر هنوز اولمشدر دیدی قورقو یوقدر اول زمانکه یقه مقدن فارغ اولورسکز اولمسه کرکدر حصه کمال جهلنی بیاندر که جنازه نه کونه غسل اولنور ونه غسل اولنور خبر وآکاهی اولمدیغن تلمیحدر (قطعه) هرکه در کار خویش پیش از وقت* مینماید بحکم طبع شتاب* (هرکه هرکس که تقدیرنده در (کار خویش یانیه کندی ایشنده دیمکدر (پیش از وقت وقتدن اول دیمکدر (مینماید فعل حال مفرد غائب کوستره دیمکدر (بحکم طبع لامیه (با حرف مصاحبت شتاب عجله معناسنه در (محصول بیت) هرکیمسه که کندی ایشنده وقتدن اول طبیعتك حکمیله عجله کوستره * میخورد روزه نارسیده بشب* * میکشد موزه نارسیده با آب *میخورد روزه فعل حال مفرد غائب بر دیمکدر روزه اورج دیمکدر صوم معناسنه (نا حرف نفی (رسیده هاء رسمی ترتبدر یتشمیوب دیمکدر یعنی ایرشمدن (بشب با حرف صله (می کشد می خورد کبی چکر دیمکدر (موزه چزمه دیمکدر (با آب با حرف صله محصول بیت) وقت سز ایش کورن کیمسه نك حالی

كيجه يه ايرشمدن اورج ير وصو يه ايرشمدن چزمه چكر يعنى
اخوالى بو يله در حاصلى جميع كارى فاسد در (عروض) بو قطعه
بحر خفيفدندركه فاعلاتن مفاعلن فعلن در* مطايبه پسر معلمى را
كفتند چه بلا احمقى كفت اكر من احمق نبودمى ولد زنا بودمى*
(پسر معلمى لاميه يا حرف وحدت (را ادات صله بر مكتب خواجه سنك
اوغلنه ديمكدر (چه نه معناسنه در (بلا بونده زياده لكده مستعملدر
تركيده اولديغى كبى احمق يا حرف خطاب احمق سين ديمكدر (نبودمى
يا حرف حكايه ماضى نبودم فعل نفى ماضى متكلم وحده اولميه ايدم
ديمكدر (ولد زنا بيانيه زنا اولادى ديمكدر (بودمى نبودمى نك مثبتى
اولور ايدم ديمكدر (محصول تركيب) بر مكتب خواجه سى اوغلنه
ديديلرنه بلا احمق سين جوابنده ديدى اكر بن احمق اولميه ايدم ولدزنا
اولور ايدم يعنى الولد سر ابيه در بابام احمق اولديغندن سرى بنده ده
ظاهر اولمشدر (قطعه) عيب مادر بود ار فرزندى* خلق وخويش
نه بوفق پدرست* عيب ما در مصدرك مفعولنه در انايه عيب ديمكدر
(ار حرف شرط (فرزندى يا حرف وحدت بر اوغل (خلق خاء معجمه نك
ضمى ولامك سكونيله طبيعت معناسنه در (خوى عطف تفسيريدر
(نه حرف نفى سين وتا نفيه مصروفدر (بوفق پدر لاميه با حرف
ظرف وفق اويغون ديمكدر اسلوب معناسنه (محصول بيت) انايه
عيب اولور اكر بر اوغل خلق وخويده بابانك اويغونلغنده دكلدر
يعنى بابايه اولاد موافق اولمزسه انايه عيبدر* كوش استركه درازست
كواست* كش نه اسبست پدر بلكه خرست* كوش استر لاميه
قاطرك قولاغى ديمكدر (كه حرف بيان (درازست اوزوندر (كواست
سين وتا ادات خبر كوا كواهدن مخفف شاهد در ديمكدر (كش
كه اش دن مخففدر (كه حرف بيان شين ضمير استره راجعدر پدره
مقيددر پدرش تقديرنده (نه حرف نفى (اسبست آتدر (محصول بيت)
قاطرك قولاغى اوزوندر شاهددر كه انك باباسى آت دكل بلكه اشكدر
يعنى باباسى آت اولمديغنه قولاغنك اوزونلغى شهادت ايدر (عروض)
بو قطعه بحر رمل مسدس مخبوندر كه فاعلاتن فعلاتن فعلن اولور
(مطايبه) از معلمى پرسيدند كه تو بزركترى يا برادر تو كفت من بزركترم

اما چون یکسان دیکر بروی بکذرد بامن برابر خواهد شد* ازمعلی
یا بنه حرف وحدت بر معلمدن دیمکدر (پرسیدند فعل ماضی جمع غائب
صوردیلر دیمکدر (بزرکتری بزرك اولو ترادات تفضیل یاحرف خطاب
استفهامی متضمن سن می بیوکسین دیمکدر (یا حرف تردید (برادرتو
لامیه سنك قرنداشك دیمکدر (چون ادات تعلیـل (یکسال برسنه
دیمکدر (بکذرد باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد غائب کچه دیمکدر
(بامن باحرف مصاحبت (برابرمساوی معناسنه در (خواهد شد اولسه
کرکدر (محصول ترکیب) برمعلمدن صوردیلر که سنمی بیوکرکسین
برادرکی دیدی بن بزرکترم اما چونکه برییل دخی کچرسه بنم ایله برابر
اواسه کرکدر بودخی حبلی هبنق ایمش (قطعـه) چوهیچ چیز نشد
حاصلت چه پرسی* که روزکارفلان درچه چیز میکذرد *چو ادات
تعلیل (هیچ چیز هیچ نسه دیمکدر (نشد فعـل نفی ماضی مفرد غائب
اولمدی دیمکدر (حاصلت تاضمیر خطاب سنك حاصلك یعنی فائدك
دیمکدر (چه می پرسی نه سؤال ایدرسین (که حرف بیان (روزکارفلان
لامیه روزکار بونده عمرمعناسنه در (درحرف ظرف (چه چیز نه شیده
(میکذرد دکچر دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه هیچ نسـنه فائدك
اولمدی نه سؤال ایدرسین که فلانك عمری نه شیده کچمشدر یعنی
نه مقدار مرور ایلمشدر *شمارعمرکسان میکنی نمی دانی* که درمقابله
عمرتونیزمی کذرد* شمارعمرکسان لامیـه لر در الف نون ادات جمع
خلقك عمرینك صایی سنی دیمکدر (میکنی ایلرسین دیمکدر (نمی دانی
فعل نفی حال مفرد مخـاطب بیلزسین دیمکدر (که حرف بیـان (در
حرف ظرف (عمرتو لامیـه سنك عمرك دیمکدر (نیزدخی دیمکـدر
(محصول بیت) خلقك عمرینك صایی سنی ایلرسین بیلزسین که مقابلهده
سنك عمرك دخی کچر حاصلی اول سؤال ایتـدیکك وقتی محل آخره
صرف ایله (عروض) بوقطعه بحرمجتثدندر مفاعلن فعلاتن مفاعلن
فعلن اولور (مطایبه) بیماری برموت مشرف بودشخصی که ازدهانش
بوی ناخوش می آمد بربالین وی نشسته بود سر نزدیك وی می برد
وتلقین شهادت میکرد ودر روی وی نفس می زد هر چند که بیمار
روی خود را می تافت وی الحاح بیشتر می کرد وسر نزدیك تروی می برد

چون کار بر بیمارتنك آمد کفت ای عزیزمی کذاری که من خوش و پاکیزه
بمیرم یا می خواهی که مرك مرا بهرجه ازان ناپاك تر نیست بیـا لابی
بیماری) یا حرف وحدت (بر حرف صله (موت اولوم (مشرف میمك ضمی
وشین معجمه نك سكونیله وتخفیفیله بونده قریب معناسنه در (شخصی
یاحرف وحدت برشخص دیمكدر (كه حرف رابط صفت (دهانش
شین ضمیری شخصه راجعدر دهان آغز دیمكـدر (بوی ناخوش
چركین قوقو (می ادات حكایه (آمد فعل ماضی مفرد غائب كلور
ایدی دیمكدر (بر حرف استعلا (بالین یصدیق دیمكدر بونده باشی
اوجی دیمكدر (وی ضمیر بیماره راجعدر (نشسته ماضیدن قسمدر
اوتورمش دیمكدر (بود ادات ماضی مفرد ایدی دیمكدر (نزدیك یقین
وی) بیماره راجعـدر (می ادات حكایه (برد فعل ماضی مفرد غائب
ایلتوردی دیمكدر (تلقین شهادت مصدرك مفعولنه در شهادتی تلقین
دیمكدر (می كرد سابق كبی ایلر ایدی دیمكدر (در حرف صله (روی وی
لامیه بیمارك یوزینه (می زد اورر ایدی دیمكدر (هرچند هر نقدر
دیمكدر (كه حرف بیان (روی خود لامیه (را ادات مفعول (می تافت
سابقلر كبی چویرر ایدی دیمكدر (وی ضمیر شخصه راجعدر (الحاح
ابرام معناسنه در زور دیمكدر (می كرد ده سابقلر كبی ایلر ایدی دیمكدر
نزدیك تر) یقین رك دیمكـدر (چون ادات تعلیل (بر حرف صـله
تنك آمد) طار كلدی (می حرف حال (كذاری فعل مضارع مفرد
مخاطب استفهامی تضمن ترك ایدر میسین دیمكدر (كه حرف بیـان
پاكیزه) پاك دیمكدر (بمیرم باء تأكید ایله فعل مضارع متكلم وحده اولم
دیمكدر (می خواهی می كذاری كیدر استر میسین دیمكدر (مرك مرا
لامیه را ادات مفعول بنم اولومم دیمكـدر بهرجه با حرف مصاحبت
هرنسنه ایله دیمكدر (ناپاك نیست مرد ار بوقدر دیمكدر (بیـا لابی
باء تأكید ایله فعل مضارع مفرد غائب لازمله متعدی بینده مشترکدر
بونده متعدیدر بولاشدیره سین دیمكـدر (محصول تركیب) برخستـه
موته قریب ایدی برشخص كه آغزندن قبیح قوقو كلوردی یعنی اغزی
قوقاردی خستـه نك باشی اوجنه اوتورمش ایدی باشنی بیمارك یاننـه
ایلتوردی وشـهادتی تلقین ایدردی و یوزینه نفس اورر ایدی یعنی

اوقور

اوقور وافلر ایدی هر نقدر که بیمار یوزینی چویرر ایدی اول شخص
ابرام ایدر دی و باشین یقین ترك کتورر ایدی چونکه ایش بیماره طار
کلدی یعنی ثقلت باصدی دیدی ای عزیز ترك ایدرمیسین که بن خوش
و پاکیزه فوت اولام یاخود استرمیسین که بنم اولوم هر نسنه ایله که
اندن مردار یوقدر بولاشدیره سین یعنی بنی مردارلردن مرداره
بولاشدیره رق می اولدیکمی استرسین (قطعه) درجهان اهل فضل
نایابند * کوش بر هر فضول نتوان کرد * (در حرف ظرف جهانده
دیمکدر (اهل فضل فضیلت صاحبی (نایاب بولنمز نادر دیمکدر
(نون دال ادات جمع خبر نادرلر دیمکدر (بر حرف صله (فضول
مبالغه وزنی اوزره هر شیئه قاریشان کیمسه یه دیرلر (نتوان کرد ایلمك
کرك دیمکدر (محصول بیت) جهانده فضیلت صاحبی نادردر
هر فضوله قولاق طوتمق کرك * هر که بوی ریا دمد زلبش * نفسش را
قبول نتوان کرد * هر که هرکس تقدیرنده در (بوی ریا مجازا بیسانیه
دمد) فعل مضارع مفرد غائب دمیدندن ظاهر اولور دیمکدر
(را ادات مفعول (محصول بیت) هر کیمسه که ریا قوقوسی دوداغندن
ظاهر اوله یعنی مرایی اوله انك نفسنی قبول ایلمك کرك (عروض
بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلن در (مطایبه مردی
بشخصی رسیده واغاز کله کرد که روا باشد که مرا نمی شناسی ورعایت حق
من نمی کنی آن شخص میران ماند وکفت ازینها که تو می کویی من خبر
ندارم کفت پدرم مادرت را خواستکاری کرده بوده است اکر ویرا
میخواست من وتو برادر می بودیم آن شخص کفت این خویشی
است که سبب آن می شود که من از تو میراث می برم وتو ازمن میراث
می بری * مردی وشخصی یاری وحدت با حرف مصاحبت آغاز اسم
مصدر در باشلمق معناسنه کله یه اضافت مفعولنه در کله کاف عجمه نك
کسریله شکایت دیمکدر (کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر
(که حرف بیان (روا جائز دیمکدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب
استفهامی متضمن اولورمی دیمکدر (که حرف بیان (مرا را ادات
مفعول بنی دیمکدر (نمی شناسی فعل نفی حال مفرد مخاطب بیلمه سین
دیمکدر (رعایت حق مصدرك مفعولنه در (حق من لامیه (نمی کنی

نمی شناسی کیبدر ایلمیه سین دیمکدر (ماند فعل ماضی مفرد غائب قالدی
دیمکدر از ینها هاادات جمع بونلردن دیمکدر (که حرف بیان (میکویی
سویلرسین دیمکدر (خبرندارم خبرم یوقدر (مادر ترا لامیه را ادات
مفعول (خواستکار مقدما بیان اولندیغی اوزره طالب معناسنه در
یا حرف مصدر طالبلك دیمك اولور (کرده ماضیدن قسمدر ایلمش
معناسنه (بوده ادات ماضیدن قسمدر ایمش معناسنه طالبلك ایلمش
ایمش دیمکدر (وی رارادات مفعول وی مادره راجعدرمی ادات حکایه
(خواست فعل ماضی مفرد غائب آله جق ایدی دیمکدر (من ونو بن
وسن می ادات حکایه (بودیم ادات ماضی متکلم مع الغیر اولور ایدك
دیمکدر (خویشی یا حرف مصدر خویش واورسمیله خصم دیمکدر
(که حرف رابط بسبب ان با حرف مصاحبت (می حرف تأکید (شود
فعل مضارع مفرد اولور دیمکد برم فعـل مضارع متکلم وحده ایلیم
یعنی آلم دیمکدر (بری فعـل مضارع مفرد مخاطب آله سین دیمکدر
(محصول ترکیب) برآدم برشخصه ایرشدی یعنی ملاقی اولدی وشکایته
آغاز ایلدیکه جائز اولورمی که بنی بیلیه سین رعایت ایلیه سین وبنم
خصمه رعایت ایلیه سین اول شخص حیران قالدی ودیدی بونلردنکه
سن سویلرسین یعنی سنك سویلدیکك سوزلردن خبرم یوقدر اول
آدم دیدی بنم بدرم سنك والده كه طالبلك ایلمش ایمش یعنی نکاح
ایله آلمـق مراد ایلمش ایمش اکر والده کی آلایدی بن وسن برادر
اولوردق اول شخص دیدی بو برخصملقدر که اول شیئه سبب اولور که
بن سندن میراث آلورم وسن بندن میراث آلورسن یعنی بو خصملق انك
ایچوندر (قطعـه) کان خام طمع آن بود که برهمه خلق * فریضه
است که باوی شوند احسان سنج * کان خام طمع لامیه خام طمع ترکیب
مزجیدر بیهوده مأمول ایدن کیمسیه اطلاق اولنور کان کاف عجمك
ضمیله ظن دیمکدر خام طمعك ظنی دیمکدر آن بود که اول اولور که دیمکدر
(بر حرف استعلا (خلق مخلوق معناسنه در (فریضه فرض ولازم
معناسنه در (که حرف بیان (باوی با حرف صله وی خام طمعه
راجعدر (شوند فعل مضارع جمع غائب اوله‌لر دیمکدر (احسان سنج
وصف ترکیبیدر حسب اللغه احسان طارتیجی دیمکدر کمال احساندن
کنایه‌در (محصول بیت) خام طمعلیك ظنی اول اولورکه مجموع

مخلوق اوزرینه فرضدر که اکا احسان ایدیجی اوله لر زعمنجه
کندینه احسان جمله خلقك واجبه ذمتیدر (چوخامی طمع او پختکی
نرسد* فتدز تنك دلی در مضیق محنت ورنج * چو ادات تعلیل (خامی
طمع لامیه خام چیك دیمکدر یا حرف مصدر طمعك خاملغی (پختکی
یا حرف صله پخته پشمش دیمکدر کاف هاء رسمیدن مبدل یا حرف
مصدر پشکینلکه دیمکدر (نرسد فعل نفی مستقبل مفرد غائب ایرشمیه
دیمکدر (فتد فعل مضارع مفرد غائب افتددن مخفف دوشر دیمکدر
(تنك دل وصف ترکیبیدر طارکوکللی دیمکدر ثقلتدن عبارتدر (یا
حرف مصدر (مضیق مصدر میمی طارلق دیمکدر (محنته اضافت
مفعولنه در (رنج محنته عطف تفسیریدر (محصول بیت) چونکه
انك طمعنك خاملغی پیشمشلکه ایرشمیه یعنی بو فکر فاسددن روکردان
اولمیوب اصلاح اولمیه کوکل ثقلتندن ناشی محنت ورنج طارلغنه دوشر
حاصلی بو دعوای بیهوده بی کرم وسردفلکی چکدرك ترك ایتمزسه
عمری اولدقجه محنتدن خلاص اولماز (عروض بو قطعه بحر
مجتثدندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور * مطایبه کوز پشتی
را کفتند می خواهی که خدای تعالی پشت ترا چون دیکران راست کرداند
یا آنکه پشت دیکران چون تو کوز کرداند کفت آنکه همه را چون من
کوز کرداند تا با آن چشمی که ایشان در من نکرسته اند من نیز بهمان
چشم در ایشان نکرم * پشتی یا حرف وحدت کوز پشت قنبور دیمکدر
(را ادات صله (می خواهی فعل ماضی مفرد مخاطب استفهامی متضمن
استرمیسین دیمکدر (که حرف بیان پشت ترا لامیه را ادات مفعول
سنك آرقه کی دیمکدر (چون ادات تشبیه (دیکر غیری دیمکدر (الف
نون ادات جمع غیریلر کبی دیمکدر (راست طوغری معناسنه در (کرداند
فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (یا حرف تردید (آنکه انی دیمک
دیمکدر (پشت دیکران لامیه غیریلرك آرقه سنی دیمکدر (چون ادات
تشبیه (چون تو سنك کبی دیمکدر (کوز کاف عجمیله اکری دیمکدر بونده
قنبور معناسنه در (تا حرف تعلیل (با آن با حرف مصاحبت (چشمی
یا حرف تنکیر (که حرف رابط ایشان انلر دیمکدر (در حرف صله
نکرسته ماضیدن قسمدر باقمش دیمکدر اند ادات جمع (من نیز

بندخی (بهمان چشم باحرف مصاحبت اول کوز دیمکدر (درحرف صله (نکرم فعل مضارع متکلم وحده بقایم دیمدر (محصول ترکیب) بر قنبوره دیدیلر استرمسین که الله تعالی سنك آرقه‌کی غیریلرکبی طوغری ایلیه یاخود آنیمی استرسین که غیریلرك آرقه‌سی سنك کبی قنبور ایلیه دیدی انی استرمکه جمله بی بن کبی قنبور ایلیه تاکیم شول کوز ایله که انلر بکا باقشلردر بندخی همان اول کوز ایله انلره بقه‌یم یعنی بکا ناس چشم حقارت واستهزا ایله نظر ایدرلر بنده اویله نظر ایده‌یم (قطعه) خوش آنکه خصم بعیبی که طعنه توزند * برغم وی زچنان عیب رسته بنشینی * انکه اولکه دیمکدر (خوش انکه خوشدر اولکه دیمکدر (خصم زندك فاعلی (بعیبی مفعول غیر صریحی با حرف مصاحبت (یا حرف وحدت (طعنه مفعول صریحی (زند فعل مضارع مفرد غائب اورر دیمکدر (برغم وی لامیه باحرف مصاحبت خصمك رغمنه (ازچنان عیب انجلین عیبدن دیمکدر (رسته رانك فتحی وهاء ترتب ایله قورتولوب دیمکدر (بنشینی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب اوتوره سین دیمکدر (محصول بیت) خوشدر اولکه خصم سکا برعیب ایله طعنه اوره انك رغمنه انجلین عیبدن قورتیلوب اوتوره سین یعنی خصم سنی طعن ایتدیکی عیبدن خلاص اولمق خوشدر * وزین نشستن بی عیب خوشتر آن باشد * که مبتلا شد اورا بعیب خود بینی * وزین نشستن بی عیب بو عیبسز اوتورمقدن دیمکدر (خوشتر خوشرك (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (که حرف بیان (مبتلا شده مبتلا اولمش دیمکدر (بینی فعل مضارع مفرد مخاطب کورسین دیمکدر (بعیب خود لامیه باحرف صله (اورا را دات مفعول انی دیمکدر (محصول بیت) بو عیبسز اوتورمقدن اخوشرك اول اولور که انی کندی عیبکه مبتلا اولمش کوره سین یعنی عیبدن خلاص اولمق اعلادر اما سنی تعییب ایدنی اول عیبه مبتلا اولمش کورمك دخی اعلادر (عروض) سابقلرکبی مجتثدر * مطایبه شخصی نماز کذارده بعد از نماز بدعا آغاز کرد ودر دعای خود در بهشت در آمدن وخلاص از آتش دوزخ خواست پیرزنی درقفای اوایستاده بود وازمی شنید ومی کفت خداوندامرادر آنجه می خواهد

شریك كردان چون آن شخص آنرا بشنید كفت خداوندا مرا بردار
بركش و بزخم تازیانه بمیران پیرزن كفت خداوندا مرا بیامرز واز
آنچه می طلبد نكاه دار آن شخص روی باز پس كرد كه این عجب ناراستی
حكمیست وناپسندیده قسمتی كه بدر راحت وآسودكی بامن انباز ودر
فرسودكی از من بمناز * شخصی یا حرف وحدت (كزارد زاء هوز
ایله وراء مهمله نك سكونیله فعل ماضی مفرد غائب ادا ایلدی دیمكدر
(بعد از نماز نماز دنصكره (بدعا با حرف صله دعایه (آغاز كرد
باشلدی دیمكدر (دردعای خود لامیه كندی دعاسنده دیمكدر
(در حرف صله (بر آمدن كیرمك (آتش دوزخ لامیه جهنمك
آتشندن دیمكدر (خواست واو رسمیله فعل ماضی مفرد غائب استدی
دیمكدر (پیرزنی یا حرف وحدت بر قوجه قری دیمكدر (قفای اولامیه
انك آردنده دیمكدر (ایستاده ماضیدن قسمدر دورمش دیمكدر
بود) ادات ماضی ایدی دیمكدر (آن را را ادات مفعول آنی دیمكدر
می شنید) ادات حكایه ایله دكلردی دیمكدر (می كفت ده بویله
سویلردی دیمكدر (خداوندا الف حرف ندا یاالله دیمكدر (مرا را
ادات مفعول بنی دیمكدر (درانچه اول نسنه ده (می خواهد واو رسمیله
وادات حال ایله فعل حال مفرد غائب استر دیمكدر (شریك اورتاق
دیمكدر (كردان فعل امر مفرد مخاطب ایله دیمكدر (چون ادات تعلیل
آنرا) را ادات مفعول (بشنید باء تأكید ایله فعل ماضی مفرد غائب
ایشتدی دیمكدر (بردار بر حرف صله (دار صلب ایچون یاپلان
اغشابده مستعملدر (بركش امر حاضر مفرد چك دیمكدر (بزخم
تازیانه) بیانیه با حرف مصاحبت قمچی یاره سیله دیمكدر (بمیران
باء تأكید ایله فعل امر حاضر متعدی مفرد اولدر دیمكدر (بیامرز
باء تأكید ایله فعل امر حاضر مفرد صقله و یارلغه دیمكدر (میطلبد
فعل حال مفرد غائب استر دیمكدر (نكاه دار حفظ ایله دیمكدر
روی باز پس كرد) یوزینی اردینه چویردی دیمكدر (كه حرف بیان
(نا حرف توصیف نفی (راست طوغری دیمكدر ناراست یا كاش دیمك
اولور (حكمی یا حرف تنكیر (ناپسندیده نامقبول دیمكدر (قسمتی
یا حرف تنكیر (كه حرف تعلیل (آسودكی یا حرف مصدر در

راحت) عطف تفسیریدر (با من یا حرف مصاحبت بنم ایله دیمکدر انباز) اورتاق معناسنه در (یا حرف خطاب (فرسودکی یا حرف مصدر بونده محنت معناسنه در (عماز ایرو دیمکدر (محصول ترکیب) بر شخص نماز ادا ایلدی و نمازدن صکره دعا یه باشلدی و دعاسنده جنته کیرمك و جهنم آتشندن خلاص استدی بر قوجه قری انك ارده نده دورمش ایدی واول دعایی دکلردی و دیرایدی یا الله بنی انك استدیکی شیده شریك ایله چونکه اول شخص قرینك دیدیکی کلامی اشتدی دیدی یا الله بنی دار اغاجنه چك و چجی یاره سیله اولدر قوجه قری دیدی یا الله بنی یاز لغه و اسقه یکی شیدن بنی حفظ ایله اول شخص یوزینی ار دینه چویردی که بونه عجب یا کاش چکمدر و نه نامقبول قسمتدر که راحت و آسوده لکدم اورتاق و محنته آیرو و ممتاز سین (قطعه) نه منصف باشد آن طامع که کامی * چو یابی از خدا انباز کردد * نه) حرف نفی (باشده مضمر وقدر (منصف اوصال یاندن اسم فاعلدر انصاف ایدیجی دیمکدر (طامع طمع ایدیجی دیمکدر (که حرف رابط صفت (کامی یا حرف وحدت کام مراد دیمکدر (چو ادات تعلیل یابی) فعل مضارع مفرد مخاطب بوله سین دیمکدر (انباز اورتاق دیمکدر (کردد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (محصول بیت) منصف اولمز اول طمع کار که چونکه الله تعالیدن بر مراد بوله سین اورتاق اولور * وکر در راه ناکامی نهی کام * هم از کام نخستین باز کردد * (کر حرف شرط (در حرف صله (راه ناکامی بیانیه ناکام مرادسز نامراد دیمکدر (نهی فعل مضارع مفرد مخاطب قویه سین دیمکدر هم) بونده دخی دیمکدر (بو کاملر آدیم معناسنه در (نخستین لفظنه اضافت بیانیه نخستین اولکی دیمکدر (باز کردد رجوع ایدر دونر دیمکدر (محصول بیت) واکر نامرادلق یولینه آدیم قویه سین یعنی ادباره توجه ایده سین دخی اولکی آدیمدن دونر خاصلی وقت اقبالده شریك اولوب زمان ادبارده انیس اولمین طمع کار منصف دکلدر کرچه طمع جبلت انسانده مرکوزدر لکن لمنصا فانه حرکت اولیدر (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدسدندر که بللکز عروض وضربی محذوفدر که مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولمشدر * زنی از شوهر خود

شکایت پیش قاضی برد که مرا یك لحظه فارغ نمی گذارد نه در خلا ونه در ملا نه در وقت خمیر کردن ونه در وقت نان پختن ونه در وقتی روزه دارم ونه در وقتی نماز می گذارم شوهرش گفت ترا برای این خواسته ام زن گفت ایها القاضی حسبة لله تعیین کن که در شبان روزی چند بار با من نزدیکی کند تا من بدانم وخود را با آن راست گیرم قاضی گفت ده بار زن گفت طاقت این ندارم گفت نه بار گفت طاقت این نیز ندارم همچنین می گفت تا به پنج بار رسانید زن گفت طاقت این نیز ندارم * زنی یا حرف وحدت (شوهر خود لامیه (پیش قاضی قاضی قتینه دیمکدر (برد فعل ماضی مفرد غائب ایلتدی دیمکدر (که حرف بیان (مرا را ادات مفعول (یك لحظه بر آن دیمکدر (فارغ بونده راحت دیمکدر (نمی گذارد فعل نفی مستقبل مفرد غائب قومز دیمکدر (نه لر مجموعی حرف نفی (خلا یوش دیمکدر (ملا طولو دیمکدر (خمیر کردن خمور ایلمك یعنی یوغورمق دیمکدر (نان پختن اتمك پشورمك (وقتی یا حرف وحدت (روزه اوروج دیمکدر (دارم فعل مضارع متکلم وحده طوتارم دیمکدر (گزارم ده بویله ادا ایدرم (ترا را ادات مفعول (برای این بونك ایچون دیمکدر (خواسته ام المشم دیمکدر (ایها ای حرف ندا ها حرف تنبیه (حسبة لله الله رضاسیچون دیمکده مستعملدر (تعیین کن تعیین ایله دیمکدر (که حرف بیان (شبان روزی یا حرف وحدت بر گون بر گیجه ده دیمکدر (چند بار قاچ کره دیمکدر (با من با حرف صله بکا دیمکدر (نزدیکی یا حرف مصدر یقینلق دیمکدر (کند ایلیه دیمکدر (تا حرف تعلیل (بدانم با تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده بیلم دیمکدر (خود را را ادات مفعول کندیمی دیمکدر (با آن با حرف صله (راست گیرم طوغری طوتایم دیمکدر (ده دالك فتحی و یاء اصلیه ایله اون دیمکدر (بار کره معناسنه اون کره دیمك اولور (طاقت این مصدرك مفعولنه در بوکا طاقت دیمکدر (ندارم نفی متکلمدن عبارتدر (نه بار طقوز کره دیمکدر (طاقت این نیز بوکا دخی طاقت [illegible] دیمکدر (همچنین بونجلاین دیمکدر (تا حرف انتها (به پنج بار با حرف صله بش کره یه دیمکدر (رسانید فعل ماضی متعدی مفرد غائب ایرشدردی دیمکدر (محصول ترکیب) بر قاری کندی قوجاسندن

حضور قاضیده شکایت ایلدی که بنی بر لحظه راحت قومز نه بوشده نه طلوده نه حورور یوغورمتی وقتده نه اتمك پشورمك وقتنده و نه بر وقت اورج طوتارم و نه بر وقت نماز ادا ایده میلورم زوجی دیدی بن سنی بوك ایچون المشم زن دیدی ای قاضی الله ایچون سکیزی وکوندز بکا قاچ کره یقیلاك ایده جك تعیین ایله تاکیم بن بیلم وکندیمی اکا طوغری طوتام یعنی اکاکوره حاضرلنم قاضی دیدی اون کره زن دیدی بوکا طاقتم یوقدر قاضی دیدی طقوز کره زن دیدی بوکا دخی طاقتم یوقدر بو مجلسدن سوبلدی یعنی سکزدن یدییه وآلتی یه تکلیف ایلدی اولدی تاکیم بش کره یه ایرشدقده زن دیدی بوکا دخی طاقتم یوقدر * قاضی کفت وای بر تو نمی خواهی که این مسکین راهیچ بهر باشد زن کفت راضی شدم مرد کفت ای قاضی بفرمای تا کسی را کفیل خود کند زن کفت اینك قاضی مسلمانان کفیل منست قاضی کفت ای زانیه میخواهی که ازوی بکریزی ومرا در دست وی اندازی تا آنچه با تو کند با من کند برخیز و بیرون رو که لعنت خدای بر تو باد * وای ادات ندبه (بر حرف صله (نمی خواهی فعل نفی حال مفرد مخاطب استفهامی متضمن استمز مسین دیمکدر (که حرف بیان (را ادات تخصیص (بهره نصیب معناسنهدر (باشد فعل مضارع مفرد اوله دیمکدر (شدم فعل ماضی متکلم وحده اولدم دیمکدر (بفرمای باء تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب ایله دیمکدر (تا حرف تعلیل (کسی را یا حرف وحدت را ادات مفعول (کفیل خود فاعلك مفعولنه در (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (اینك اشته دیمکدر (قاضی مسلمانان لامیه مسلمانلرك قاضیسی دیمکدر (کفیل من ده بویله بنم کفیلم دیمکدر (میخواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن استر مسین دیمکدر (بکریزی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب قچه سین دیمکدر (مرا بنی دیمکدر (در حرف صله (دست وی لامیه (اندازی فعل مضارع مفرد مخاطب آتاسین دیمکدر (تا حرف تعلیل (آنچه اول نسنه یی که دیمکدر (با تو با حرف صله سکا دیمکدر (با من ده بویله بکا دیمکدر (برخیز فعل امر مفرد مخاطب قالق دیمکدر (رو فعل

بويله كيلخند ديمكدر (كه حرف بيان (باد فعل امر غائب مفرد اولسون
ديمكدر (محصول تركيب) زن نوش كرمه دان درخت مكبول ايدنجه قاضي
ديدي ولي سكا استرم سين كه بو حكايه‌نك هيچ نصيبي اوله زن ديدي
راضي اولدم مرد ديدي اي قاضي آخر ايله تا كيم بر كيمسه بي كتنه ويه
كفيل ايليه زن ديدي الشيخة مسئلة الملوك قاضيسي بكا كفيلدر قاضي
ديدي اي زانيه استرم سين كه لندن چقاسن وبخي الملك اليه اتلسين
تا كيم اولمنسنه كه سكا ايلرابعي بكا ايليه قالق وطشره كيت كه
الله نفسك الباك لعنتي سنك اوزرينه اولسون (قطعه) در وامهاي نفس را
كفيل كسي مشو * ترسم كه با هزار عزيزي شوي ذليل * در حرف ظرف
(وام) بورج ديمكدر يعني مثالنه (ها ادات جمع (نفس ده اضافت لاميه
(بعض نسخه ده وامهاي نفس واقعدر وليه لذت معناسنه (كفيل
كسي فاعلات مفعولندر يا حرف وحدت (مشو نهي حاضر مفرد اوله
ديمكدر (ترسم فعل مضارع متكلم وحده قورقرم ديمكدر (كه حرف
بيان (با حرف مصاحبت (عزيزي يا حرف مصدر (شوي فعل مضارع
مفرد مخاطب اوله سين ديمكدر (محصول بيت) نفس بورجلرنده
ياخود لذايذ نفس خصوصنده بر كيمسه يه كفيل اولمه قورقرم كه هزار
عزيزلكله يعني بو قدر عزتك وار ايكن ذليل وحقير ورسواي اوله سين
* تن در دهد بصحبتي آيد چو وقت كار * هر پاك دامني كه شود قحبه را
كفيل * تن در دهد بذل وجود ايلر ديمكدر لكن رضا ويرر ديمكله
مستعملدر (بصحبتي (با حرف صله يا حرف مصدر كاف هاء رسميدن
مبدل قحبه‌لكه ديمكدر (آيد فعل مضارع مفرد مخاطب كلسه ديمكدر
(چو ادات تعليل (وقت كار ايش وقتي ديمكدر ايشدن مراد كفالتدر
(پاك دامني يا حرف تنكير پاك دامن صالح معناسنه‌در (كه حرف رابط
صفت (را ادات صله (محصول بيت) قحبه‌لكه رضا ويرر چونكه وقت
كله هر پاك دامن كه قحبه يه كفيل اوله حاصلي قحبه يه كفيل اولان صالح
كفالت وقتي كلديكي وقت قحبه‌لكه رضا ويرر (عروض) بو قطعه
بحر مضارع اخرب دركه مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات اولور
(مطايبه) پيري كه كام جواني رانده بود واز قوت كامراني مانده
كنيزكي صاحب جمال خريد بو وقت فرصتش در كنار كشيد هرچند

پیر حریص بود اما آلتش مساعدت نمود با کنیزك گفت لطفی بجای
ودست عنایت بکشای و باندك مالش ما این خفته را برخیزان ولیکن
مرده را برانگیزان * یعنی یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت
(کام مراد دیمکدر مابعدینه اضافت لامیه (رانده ماضیدن قسمیدر
سورمش دیمکدر (بود ادات ماضی (قوت کامرانی ده لامیه یا حرف
مصدر کامران وصف ترکیبیدر مراد سوریجی دیمکدر (مانده ماضیدن
قسمدر قالمش معناسنه قاعده سجع اوزره بینه بر بود مقدردر (کنیزکی
یا حرف وحدت برجاریه دیمکدر (خرید فعل ماضی مفرد غائب آلمشدی
دیمکدر (بوقت فرصتش با حرف ظرف الی فرصت وقتنده دیمکدر
(در حرف صله (کنار قوجاق دیمکدر (کشید فعل ماضی مفرد غائب
چکدی دیمکدر (هر چند هر نقدر دیمکدر (حریص فعیل بمعنی
فاعلدر حرص ایدیجی دیمکدر (بود ادات ماضی (آلتش آلت آلتی
یعنی ذکری (مساعدت تا اسلوب سجع اوزره طویل یازلمشدر (نمود
فعل نفی مستقبل مفرد غائب کوسترمدی دیمکدر (با کنیزك با حرف صله
(لطفی یا حرف وحدت (بجای باء تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب
کوستر دیمکدر (دست عنایت بیانیه (بکشای بجای کبی آچ دیمکدر
(باندك با حرف مصاحبت (مالش اسم مصدر در یا حرف وحدت
براوغمق یعنی صیفامق دیمکدر (خفته ماضیدن قسمدر یاتمش دیمکدر
(را ادات مفعول (برخیزان فعل امر متعدی مفرد مخاطب قالدر دیمکدر
(مرده اولمش دیمکدر (را بینه ادات مفعول (برانگیزان برخیزان کبی
بونده معناسی لازمی ایله در احیا ایله معناسنه در (محصول ترکیب)
بر پیرکه جوانلق مرادینی سوورمش ایدی ومراد سوریجیلك قوتندن
قالمش ایدی حاصلی اولدن آشوب یورتوب پیر اولمش ایدی بر صاحب
جمال جاریه آلدی آنی فرصت وقتنده آغوشنه چکدی هر نقدر پیر
حریص ایدی اما آلتی مساعده کوسترمدی یعنی حرکت ایتمدی جاریه یه
دیدی بر لطف کوستر یعنی لطف ایله وعنایت الینی آچ واز اجق
صیفامق ایله بو یاتمشی قالدر و بو اولویی احیا ایله (قطعه) چو رشته
آلت من سخت سست * بمالش یاری ده ای نکو زن * چو ادات
تجنیبه (رشته ایپلك دیمکدر (آلت من لامیه (سخت قوی دیمکدر (سست

کوشکك دیمکدر سین تا ادات خبر قتی کوشکد و دیمك اولور (بمالش یلحرف مصاحبت صیغه مقله دیمکدر (یار یی یاء ثانی حرف وحدت اوزل حرف مصدر بر یاردم دیمکدر (ده دالك کسری و یای اصلیه ایله فعل امر مفرد مخاطب ویردیمکدر بونده ایله معناسنه در (نیکو اعلا دیمکدر (محصول بیت) ایلك کبی بنم آتم قنی کوشکدر صیغه مق ایله بریاردم ایله ای اعلا زن یعنی بر صیقل ایله صیغه * تمالی تاسر رشته بانکشت * نیارد رفت درسوفارسوزن * تمالی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب اوویه سین دیمکدر (تا حرف تعلیل (سر رشته لامیه سر بونده اوج معناسنه در ایلك اوجنی دیمکدر (بانکشت با حرف مصاحبت انکشت پارمق دیمکدر (نیارد فعل نفی مستقبل مفرد غائب قادر اولمز دیمکدر (رفت بونده مصدر معناسنه در زیرا مضارعه مقارندر (در حرف صله (سوفار سوزن لامیه سوفار ایکنه نك کوزیدر سوزن ایکنه دیمکدر (محصول بیت) ایلکك اوجنی پارمغله اوومیجه ایکنه نك کوزینه یکمکه قادر اوله مز (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدس محذوفدر که مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور * کنیزك هرچند دست جنبانید بجایی نرسید وهرچند مالش داد کاری نکشاد شنیدند که این ابیات می کفت ولیکن ازان پیرمی نهفت * هرچند هرنقدر دیمکدر (جنبانید فعل ماضی مفرد غائب اویناتدی دیمکدر (بجایی با حرف صله یا حرف وحدت بر یره دیمکدر (نرسید فعل نفی ماضی مفرد غائب ایرشمدی دیمکدر (مالش جلا معناسنه دخی مستعملدر (داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمکدر (کاری یا حرف وحدت برایش دیمکدر (نکشاد فعل نفی ماضی مفرد غائب آچه مدی دیمکدر (شنیدند فعل ماضی جمع غائب اشتدیلر دیمکدر (که حرف بیان (ابیات بیتك جمعیدر (می ادات حکایه (می کفت سویلرایدی (می نهفت کیزلرایدی دیمکدر (محصول ترکیب) جاریه هرنقدر که ال اویناتدی بر یره ایرشمدی یعنی ایش باشاره مدی وهرنقدر که صغه دی یاخود جلا ویردی برایش فتح ایده مدی اشتدیلر که بو بیتلری سویلردی لکن پیردن کیزلردی (قطعه) بمنزل نارسیده آلت پیر * بسان لاشهٔ لاغر بخسبد * بمنزل با حرف صله (نا حرف نفی (رسیده هاسی ترتب ایچوندر ایرشمیوب دیمکدر

(آلت یرلامیه (بسان ادات تشبیه مابعدینه اضافتی بیانیه (لاشه لاغرده بیلنبه ضعیف اش دیمکدر (بخسبد باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد غائب یاتور دیمکدر (محصول بیت) بیرك آلتی منزله ایرشمبوب یعنی مقصودینه اولمیوب آریقلامش کبی یاتور * بزور دست چون خیزانی از جای * چو دازی دست از و دیگر بخسبد * بزور دست لامیه یا حرف مصاحبت ال زوریله دیمکدر (چون زوم ضمیله ادات استفهام نیجه دیمکدر (خیزانی فعل مضارع مفرد مخاطب قالدررسین دیمکدر (چو ادات تعلیل (داری فعل مضارع مفرد مخاطب بونده چکه شتین دیمکدر (دست مفعول به صریحی (دیگر ینه دیمکدر (محصول بیت) ال زوریله نیجه یرندن قالدررسین چونکه الینی اندن چکرسین ینه یاتور یعنی کندوکندویه دورمغه قادر دکل (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس محذوفدر که مفاعیلن مفاعیلن فعولن در (مطایبه) شخصی بر جوحی ده درم دعوی کرد قاضی پرسید که گواه داری گفت نی گفت سوگندش دهم گفت سوگند ویرا چه اعتبار * (شخصی یا حرف وحدت (بر حرف استعلا (جوحی علم جنسدر غایت ابله عیار اولان شخصه دیرلر (ده دالك فتحی وهاء اصلی ایله اون دیمکدر (گواه داری شاهدك وارمی دیمکدر (نی ادات نفی یوق دیمکدر (سوگندش شین ضمیر جوحی یه راجعدر اکا آند دیمکدر (دهم فعل مضارع متکلم وحده ویررم دیمکدر (سوگند ویرا لامیه (را ادات صله وی ینه جوحی یه راجعدر (چه ادات استفهام (محصول ترکیب) بر شخص بر حیله کار آدم اوزرینه اون درهم دعوی ایلدی قاضی سؤال ایلدیکه شاهدك وارمی دیدی یوق قاضی دیدی اکا یمین ویررم دیدی انك یمیننه نه اعتبار یعنی اعتبار یوقدر (قطعه) هر لحظه خورد ده هزار سوگند دروغ * زان گونه که اعراب در بادیه دوغ * دوغ آیران دیمکدر (محصول بیت) هر لحظه بیك یلان اند ایچر یعنی یلان یره هر آنده بیك یمین ایدر انك کبی که چولده اعراب ایران ایچر یعنی اعراب آیرانه مبتلا اولوب هر بار ایچدیکی کبی بوده یمینی چوق ایدر (عروض) بو بیت رباعی اوزانندندر که صدر وابتدا اخرب حشوا وللر مقبوض ثانیلر اخرب

عروض وضرب اهتم که مفعول مفاعلن مفعول فعول اولور * جوحی
کفت ای قاضی مسلمانان در محلهٔ ما امامی هست پرهیز کار وراست
کفتار نیکوکرد اروی را بطلب وبجای من سوکند ده تا خاطر این
مرد قرار کیرد * مسجد محلهٔ ما لامیه بزم محله مزك مسجدنده دیمکدر
(امامی یا حرف وحدت بر امام دیمکدر (پرهیز کار وراست کفتار نیکو
کردار وصف ترکیبلردر متقی وطوغری سوزلی وایو عمللی دیمکدر.
وی امامه راجعدر (بطلب باء تأکید ایله فعل امر استه دیمکدر
(بجای من لامیه با حرف صله بنم یریمه دیمکدر (سوکند یمین دیمکدر
(ده دالك کسری وهاء اصلیه ایله فعل امر مفرد مخاطب ویر دیمکدر
(تا حرف تعلیل (خاطر این مرد لامیه بو آدمك خاطری دیمکدر
(محصول ترکیب) جوحی دیدی ای مسلمانلر قاضیسی بزم محله مزك
مسجدنده بر امام وار در متقی وطوغری سوزلی وایو عمللی صالح
انی طلب ایله و بنم یریمه یمین ویر تاکیم بو آدمك خاطری قرار طوته
(مطابیه) اعرابی شتری کم کرد وسوکند خورد که چون بیابد بیك درم
بفروشد چون شتررا یافت ازسوکند خود پشیمان شد کربهٔ درکردن
شتر آویخت وبانك زد که می خرد شتر بیك دانك وکربه بصد درم
اما بی یکدیکر نمی فروشم شخصی آنجا رسید وکفت چه ارزان بودی
این شتر اکر این قلاده درکردن نداشتی * اعرابی یا حرف وحدت
(شتریده بو یله شتردیوه دیمکدر (کم کرد ضایع ایلدی یعنی غیب
ایتدی دیمکدر (که حرف بیان (چون ادات تعلیل (بیابد باء تأکید
ایله فعل مضارع مفرد غائب بوله دیمکدر یابیدندن یا یافتندن زیرا
مصدر تائینك ماقبلنده فا اولسه مضارعده بایه قلب اولنور وفتحه
ایله تحریك اولنور (بیك درم با حرف مقابله بر درهم مقابله سنه دیمکدر
(فروشد فعل مضارع مفرد غائب فروشیدندن یا فروختندن علی
غیر قیاس (چون ادات تعلیل (شتررا را ادات مفعول (یافت فعل
ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (کربهٔ یا حرف وحدت همزه
حرف توسل (در حرف صله (کردن بیون دیمکدر (آویخت فعل
ماضی مفرد غائب لازمله متعدی بیننده مشترکدر بونده لازم معناسنه در
آصدی دیمکدر (بانك زد چاغردی دیمکدر (که حرف بیان (که

استمدر کیم دیمکدر (می ادات تأکید (خرد فعل مضارع مفرد غائب خریدندن آلور دیمکدر (یك دانك یا حرف مقابله دانك دنك دیمکدر چکردك معناسنه (بعض نسخه‌ده یك درهم واقعدر ومقامه انسبدر (بصد درم یا بنه مقابله یوز درهم مقابلنه دیمکدر (بی یکدیکر بری برنسز یعنی بشقه بشقه دیمکدر (نمی فروشم فعل مضارع متکلم وحده صائمم دیمکدر (شخصی یا حرف وحدت انجا اول محله دیمکدر (ار زان اوچوز دیمکدر (بودی یا حرف حکایه اولور ایدی دیمکدر (قلاده آتلرك بو ینه بغلدقلری شیئه دیرلر (نداشتی فعل نفی ماضی مفرد (یا حرف حکایه اولمیه ایدی دیمکدر (محصول ترکیب) بر اعرابی بردوه ضایع ایلدی وآندن چکه چونکه بوله یعنی بولدیغی کبی بر درهم مقابله‌سنده صاته چونکه دوه‌یی بولدی کندی یمیننده پشیمان اولدی برکدی یی دوه‌نك کردانده آصدی وچاغردیکه کیم الور دوه بر دنکه یا بر درهمه وکدی یوز درهمه اما بری برنسز بشقه بشقه صاتمم بر شخص اول محله ایرشدی ودیدی نه اوجوز اولور ایدی بو دوه‌نك اکر بو قلاده کردانده اولمیه ایدی (اول وقتدنبرو عرب یاننده ضرب مثل قالمشدر که لولا الملعونة فی عنقها دیرلر بو قصه‌یه مبنیدر (قطعه)

* لئیم اکر بشتر بخشدت عطامستان * که این زعادت اهل کرم برون باشد * لئیم الحق ودنی دیمکدر (اکر ادات شرط (بشتر یا حرف مصاحبت (بخشد فعل مضارع مفرد غائب بغشلرسه دیمکدر (تا ضمیر خطاب مفعول صریحی (عطا احسان معناسنه در (مستان نهی حاضر مفرد آلمه دیمکدر (که حرف تعلیل (این عطایه اشارتدر (عادت اهل کرم لامیه وبیانیه کرم اربابنك عادتندن دیمکدر (برون باشد خارج اولور دیمکدر (محصول بیت) بد اصل وخسیس اکر دوه ایله سکا احسان بغشلرسه یعنی بردوه احسان ایدرسه المه زیرا بو احسان یعنی لئیمك احسانی کرم اربابنك عادتندن خارج اولور یعنی کرم اصحابیه یکره مز * قلاده که زمنت بکردنش بندد * هزار بار ز بارشتر فزون باشد * قلاده یا حرف وحدت همزه حرف توسل (که حرف رابط (بکردنش یا حرف صله شین ضمیر شتره راجعدر (بندد فعل مضارع مفرد غائب باغلر دیمکدر (هزار بار بیك کره دیمکدر (بارشتر

بیانیه

بيانيه دوه يوكى ديمكدر (فزون ارتق ديمكدر (محصول بيت) برقلاده كه منتدن انك كردننه باغلر بيك كره دوه يوكندن زياده اولور يعنى لئيمك احسانى شول اسلوب اوزره دركه ويرديكى احسانك اوزرينه منتلر قوركه يعنى تكليف ما لا يطاقلر ايدركه بيك دوه او منتى چكه مز (عروض) بو قطعه بحر مجتثدندر كه مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور (مطايبه) اعرابى شترى كم كرد بانك زد كه هر كه شترمرا بمن آرد مرا وراست دوشتر خروار باوى كفتند هيهات اين چه كارست كه شتر بارى به از دو خروارست كفت لذت يافت وحلاوت وجدانرا نچشيده آيد معذوريد* اعرابى يا حرف وحدتدر شترى ده بويله (كم كرد سابق كبى كافك ضميله (بانك زد فقرهٔ سابقده كى كبى (كه حرف بيان (هر كه هر كس كه تقديرنده در (شترمرا لاميه را ادات مفعول بنم دوه مى ديمكدر (بمن با حرف صله بكا ديمكدر (آرد فعل مضارع مفرد آريدندن كتوره ديمكدر (مرا ادات تحقيق (اورا را حرف تخصيص انك ايچون ديمكدر (دوشتر خروار ايكى دوه يوكى ديمكدر خروار خاء معجمه نك فتحيله يوك معناسنه در (باوى با حرف صله (وى ضمير اعرابى يه راجعدر (هيهات اسماء افعالدن بعيد اولدى ديمكدر (اين چه كارست بو نه ايشدر ديمكدر (شترباری يا حرف نسبت يوك دوه سيدر (به ايو ديمكدر (ادات خبر بونده مقدردر واستفهامى متضمندر ايوميدر ديمك اولور (لذت يافت لاميه يافت بونده مصدر معناسنه در (حلاوت وجدانده بويله حلاوت طاتلى لق ديمكدر وجدان بولمق معناسنه در (را ادات مفعول (نچشيده آيد قسم ماضيدن جمعدر طاتممش سكز ديمك اولور (معذوريد معذور سكز ديمك اولور (محصول تركيب) براعراب بر دوه ضايع ايلدى چاغردى كه هر كيم بنم دوه مى بكا كتوره تحقيق ايكى دوه يوكى انك ايچوندر اكا ديديلر هيهات بونه ايشدر نه عجب كاردر كه يوك دوه سى يوكدن ايوميدر ديدى بولمقلغك لذت وحلاوتينى طاتممش سكز معذورسكز (قطعه)
كم شده كرچه حقيرست مكوى* كه عنان ازطلبش تافته به* كم شده ماضيدن قسمدر ضايع اولمش ديمكدر (كرچه اكرچه ديمكدر حقيرست الچقدر ايسه ده (مكوى نهى حاضر مفرد ديمه ديمكدر)

(که حرف بیان (تافته بوکمك معناسنه در (محصول بیت) ضایع اولان
اگرچه الحق ایسه ده دیمه که انی ارامه دن دیزکین بو کمك اعلادر
یعنی ضایع اولان حجردر اوامه دیمه * هست درقاعده خرده شناس *
لذت یافتن از یافته به * هست ادات خبر مصراع ثانیده به لفظنه
مقیددر (در حرف ظرف (قاعده خرده شناس بنابینه خرده شناس
وصف ترکیبیدر خرده بیلیجی دیمکدر مدقق معناسنه (لذت یافتن
لامیه بولمقلغك لذتی دیمکدر (یافته اسم مفعولدر بولمش دیمکدر
(محصول بیت) مدقق و محقق قاعده سنده بولمقلغك لذتی بولمشدن
یکدر یعنی یتك بولمدن لذتلی شی اولمز هر نقدر حقیر اولورسه
اولسون (عروض) بو قطعه رمل مسدس مخبون محذوفدر که
فاعلاتن فعلاتن فعلن اولور (قطعه) طبیبی را دیدند که هرگاه
بگورستان رسیدی ورداودر سر کشیدی از سبب آنش سؤال
کردند گفت از مردگان این گورستان شرمم همی دارم بر هر که
میگذرم ضربت من خورده است و بر هر که مینگرم از شربت من مرده
است * طبیبی یا حرف وحدت (را ادات مفعول (دیدند فعل ماضی
جمع غائب کوردیلر دیمکدر (که حرف بیان (هرگاه هر وقت دیمکدر
(بگورستان با حرف صله گور مزار دیمکدر ستان ادات کثرتدر
مزارلق دیمك اولور (رسیدی فعل ماضی مفرد غائب یا حرف حکایه
ایرشه ایدی دیمکدر (ردا اواسته کیلن شیئه دیرلر بنش و خرقه کبی
(در حرف صله (کشیدی یا حرف حکایه چکر ایدی دیمکدر (سبب آنش
لامیه (شین ضمیر طبیبه راجعدر (کردند فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر
دیمکدر (مردگان الف نون ادات جمع کاف هاء رسمیه دن مبدل
اولمشلر دیمکدر ما بعدینه اضافت لامیه (شرمم میدارم اوتانورم دیمکدر
(بر حرف صله (هر که هر کس که تعقیده یرنده (میگذرم فعل حال متکلم
وحده کچرم دیمکدر (ضربت من مصدرك فاعلنه اضافتیدر بنم
ضربیمی دیمکدر (خورده ماضیدن قسمدر خورده است یمشدر
دیمکدر (در هر که بر هر که کبی (مینگرم فعل حال متکلم وحده بقه رم
دیمکدر (شربت من لامیه بنم شربتمدن مرده است اولمشدر
(محصول ترکیب) بر طبیبی کوردیلر که هر وقت که مزارلغه ایرشه

ایدی

ایدی رداسنی باشنه چکردی اکانك سببندن سؤال ایلدیلر دیدی بو مزارلغك موتالرندن لوتانور جواب ایدرم هر کیمه که اوغراسم یعنی قنغی مزاری کوررم بنم ضرری بی یتشدر وهر کیمه که بقارم بنم شربتمدن اولمشدر یعنی جمله سنه بنم معالجه م سبب موت اولمشدر (رباعی) ای رأی تو در علاج بیمار علیل * بر آمدن مرك قدوم تو دلیل * (ای حرف ندا منادی محذوف ای کس که دیمکدر (رأی تدبیر معناسنه در (تو یه اضافت لامیه سنك تدبیرك دیمکدر (در علاج بیمار لامیه بیمارك علاجنده دیمکدر (علیل فعیل بمعنی مفعولدر علتلی معناسنه در (بر آمدن مرك مصدرك فاعلنه در (بر حرف تأکید اولومك کلمسنه دیمکدر (قدوم مصدردر کلمك معناسنه (تو یه اضافت فاعلنه در (دلیل معروف (محصول بیت) ای کیمسه که سنك تدبیرك خسته نك علاجنده علتلی در یعنی ناقصدر اولومك کلمکنه سنك کلمکلك دلیلدر یعنی قدمکدن موت فهم اولنور * در کشور ما مؤنت جان ستدن * * برداشته ز گردن عزرائیل * در حرف ظرف (کشور اقلیم معناسنه در (ما یه اضافت لامیه (مؤنت زحمت معناسنه در (جانه اضافت بیانیه (ستدن مصدردر المق معناسنه (برداشته ماضیدن قسمدر قالدرمش معناسنه یا حرف خطاب همزه حرف توسل (گردن عزرائیل لامیه (محصول بیت) بزم اقلیممزده جان آلمقلق زحمتنی عزرائیلك گردنندن قالدرمش سین یعنی عزرائیله جان آلمقلقده زحمت ویرمزسین (عروض) بو رباعی شجرۀ اخربدندر که صدر و ابتدا اخرب حشو اوللر مقبوض ثانیلر مکفوف عروض وضرب اهتم که بر مصراعی مفعول مفاعلن مفاعیل فعول اولور (رباعی دیکر) ای صنعت طب شکسته بازار از تو * هرچند بود برنج بیمار از تو * ای حرف ندا منادی محذوف ای کس که دیمکدر (صنعت طب بیانیه طب علم ابدانه دیرلر (شکسته بازار وصف ترکیبیدر حسب اللغه بازاری قرق دیمکدر اما استعمالده کساد معناسنه در (از توسندن دیمکدر (هرچند هر نقدر دیمکدر (بود فعل مضارع مفرد غائب اولورسه دیمکدر (برنج با حرف ظرف (محصول بیت) ای کیمسه که طب صنعتی سندن کسادده در هر نقدر بر خسته سندن رنج ومشقتده دخی اولورسه * المنة لله که عجب

خوشنودند * غسال وكفن فروش وحفار از تو * المنة مبتدا (لله ظرف مستقر خبری منت بونده شكر معناسنه در (كه حرف بيان (خوشنود راضی معناسنه در (نون دال ادات جمع خبر خوشنود دیرلر دیمکدر (غسال مبالغه صیغه سیله اولو یویجی دیمکدر (کفن فروش وصف ترکیبیدر کفن صاتیجی دیمکدر (حفار ده مبالغه وزنیله مزارجی دیمکدر (محصول بیت) بیت سابقه مربوطدر هرنقدر خسته سندن زحمتده ایسه ده اللهه شکر که اولو یویجی وکفن صاتیجی ومزارقازجی سندن عجب خوشنوددرلر زیرا کارلرینه رواج ویرمده سین حاصلی اکر بو طائفهٔ ثلثه اولمیه ایدی سندن کیمسه راضی اولماز ایدی شکرایله که بونلر خوشنود در (عروض) بو رباعینك صدر وابتداسی اخرب حشو اوللر مقبوض ثانیلر سالم عروض وضرب ابتر که مفعول مفاعلن مفاعیلن فع اولور (مطایبه) یکی از حکما گفت طبیب ناقص وباست مرعامه را * یکی بری دیمکدر (طبیب ناقص بیانیه (و با طاعون دیمکدر (مر ادات صله رایی تأکیددر (محصول ترکیب) حکمادن بری دیدی ناقص طبیب یعنی فن طبده مهارتی وحذاقتی اولمین طبیب طاعوندر عامه یه بلا مهل هلاك ایتمده (قطعه) ای که هستی ز طب ناقص خویش * عامهٔ خلق را بجای وبا * ای که ای کس که تقدیرنده در (هستی ادات خطابدر (طب ناقص خویش بیانیه ولامیه کندینك ناقص اولان طبندن دیمکدر (عامهٔ خلق ر الامیه را ادات صله (بجای وبا بیانیه با حرف صله وادات خطاب بوکا مقید در (محصول بیت) ای کیمسه که ناقص طبندن ناشی عامهٔ خلقه طاعون یرینه سین یعنی مهلك سین * چه عجب گر کنند نفرینت * هست نفرین تو دعای وبا * چه عجب نه عجب دیمکدر (گر حرف شرط (کنند فعل مضارع جمع غائب ایلرلرسه دیمکدر (نفرینت تا ضمیر خطاب نفرین لعنت دیمکدر (هست ادات خبر (نفرین تو سکا لعنت دیمکدر دعای وبا طاعونه دعا دیمکدر وادات خبر بوکا مقید در (محصول بیت) نه عجب اگر سکا لعنت ایدرلرسه یعنی محل تعجب دکلدر سکا لعنت طاعونه دعادر (عروض) بحر خفیفدر (مطایبه) روزی در فصل بهاران با جمعی از دوستان بهوای کشت وتماشای

صحرا

صحرا ودشت بیرون رفتیم چون در موضعی حرم منزل ساختیم وسفره
انداختیم از دوسکی آزادید زود خودرا بآنجا رسانیدیکی از خاطران
پارهٔ سنك برداشت وچنانکه نان پیش سك اندازند پیش وی انداخت
ازبوی کرد وبی توقف باز کشت هرچند آواز دادند التفات نکرد
اصحاب از ان متعجب شدندیکی از ان میان کفت میدانید که این سك
چه کفت کفت که این بد بختان از بخیلی وکرسنکی سنك میخورند از
خوان ایشان چه توقع توان داشت وازسفرهٔ ایشان چه تمتع توان
داشت * روزی یا حرف وحدت (در حرف ظرف (بهاران بهارك
مرادی فیدر که ربیع معناسنه (با جمعی باحرف مصاحبت اضافت
بیانیه (هوا سودا معناسنه‌در (کشت اسم مصدردر کزمك معناسنه
(تماشای صحراده بیانیه تماشا سیر معناسنه صحرا معروف (دشت اووه
معناسنه‌در (بیرون طشره دیمکدر (رفتیم فعل ماضی متکلم مع الغیر
(چون ادات تعلیل (موضعی یا حرف وحدت (ساختیم فعل ماضی
متکلم مع الغیر یونده ایلدك دیمکدر (انداختیم‌ده بویله آتدق دیمکدر
یعنی دوشه‌دك (سکی یا حرف وحدت (آنرا را ادات مفعول (دید فعل
ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (زود تیز یعنی چابك (بآنجا باحرف
صله اول محله دیمکدر (رسانید فعل ماضی متعدی مفرد غائب
ایرشدردی دیمکدر (پارهٔ سنك بیانیه (برداشت فعل ماضی مفرد
قالدردی دیمکدر (چنانکه انجلین که دیمکدر (پیش سك بیانیه
کوپکك اوکنه دیمکدر (اندازند فعل مضارع جمع غائب آتارلر
دیمکدر (پیش وی لامیه وی ضمیری کلبه راجعدر (انداخت فعل
ماضی مفرد غائب آتدی دیمکدر (بعض نسخه‌ده چنانکه نان یرینه
استخوان صفت واقعدر (آنرا را ادات مفعول انی دیمکدر (بوی کرد
قوقلدی دیمکدر (بی توقف اکلنمکسزین دیمکدر (بازکشت رجوع
ایلدی دوندی دیمکدر (هرچند هر نقدر دیمکدر (آواز دادند
چاغردیلر (نکرد فعل نفی ماضی مفرد غائب ایلمدی دیمکدر (شدند
فعل ماضی جمع غائب اولدیلر دیمکدر (یکی بری دیمکدر (ازان میان
اول اورته‌دن یعنی ایچلرندن دیمکدر (میدانید فعل مضارع جمع مخاطب
استفهامی متضمن بیلورمیسکز دیمکدر (که حرف بیان (چه کفت

نه دیدی (بدبختان الف نون ادات جمع (بخیلی کرسنکی یاری وحدث کاف هاء رسمیدن مبدلدر (می ادات تأکید (خورند فعل مضارع جمع غائب یرلر دیمکدر (خوان ایشان لامیه انلرك سفره سی دیمکدر (توقع امید معناسنه در (توان داشت طوتمق کرك دیمکدر (تمتع فائده معناسنه در (محصول ترکیب) برکون بهار فصلنده دوستلردن بر جمع ایله کزمك سوداسیله وصحرا ودشت تماشاسی ایله طشره کیتدك چونکه برخرم موضعده منزل ایلدك وسفره دوشه‌دك ایراقدن برکلب آنی کوردی وچابك کندینی اول یره ایرشدردی حاضرلردن بری برطاش پارچه‌سی قالدردی وکلب اوکنه اتمك اتارکبی یاخود کمك کبی انك اوکنه اندی کلب انی قوقلادی واکلمکسزین دوندی هر نقدر که چاغردیلر التفات ایلمدی اصحاب اندن متعجب اولدیلر ایچلرندن بری دیدی بیلورمیسکز که بو کلب نه دیدی دیدیکه بو بدبختلر بخیللکلرندن وآچلقلرندن طاش یرلر بونلرك سفره سندن نه امید طوتمق کرك وانلرك سفره سندن نه فائده طوتمق کرك (قطعه) خواجه چون افکند خوان نزدیك ودور * حظ وبهره برده زانجا بی درنك * چون ادات تعلیل (افکند فعل ماضی مفرد غائب براقدی دیمکدر (خوان سفره دیمکدر (نزدیك یقین دیمکدر (دور اراق (حظ نصیب معناسنه در (بهره عطف تفسیردر (برده ماضیدن قسمدر ایلتمش دیمکدر (زانجا اول محلدن دیمکدر (بی درنك توقفسز دیمکدر (محصول بیت) خواجه چونکه سفره براقدی یعنی سفره قوردیغی وقت یقین واراق حظ ونصیب المش اول محلدن یعنی یقینده اولانکده حصه سی وار اراقده اولانکده نصیبی وار * حظ مسکین کربه ازنزدیك چوب * بهرهٔ بیچاره سك از دور سنك * (حظ مسکین لامیه (چوب دکنك (محصول بیت) بیت اولی بیاندر اوزاغك ویقینك خواجه نك سفره سندن حصه سی واردر مسکین کدینك حصه سی یقیندن دکنك بیچاره کلبك نصیبی اراقدن طاش یعنی کدی یقینده بولندیغی سبب ایله دکنك یر کلب اراقده بولندیغی جهتله طاش یير بو ایکی نوعدن غیری خواجه‌نك سفره سندن کیمسه منتفع اوله مز (عروض) بو قطعه بحر رمل مسدس محذوفدر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلن اولور (مطایبه)

پسر يرا پرسيدند كه ميخواهى كه پدر تو بميرد تا ميراث وى بگيرى گفت نى امامى خواهم كه اورا بكشند تاچنانكه ميراث وى بگيرم خون بهاى وى نيز بستانم* (پسر يرا را ادات صله (يا حرف وحدت بر پسره ديمكدر (پرسيدند فعل ماضى جمع غائب صور ديلر ديمكدر (كه حرف بيان (مى ادات تأكيد (خواهى فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامى متضمن استر مبسين ديمكدر (كه حرف رابط (پدر تو لاميه (بميرد باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب اوله يعنى فوت اوله ديمكدر (تا حرف تعليل (ميراث وى لاميه وى پدره راجعدر (بگيرى باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب طوته سين يعنى اله سين ديمكدر (نى ادات نفى (اما ادات استدراك (مى حرف تأكيد (خواهم فعل مضارع متكلم وحده استرم ديمكدر (كه حرف رابط (اورا را ادات مفعول انى ديمكدر (بكشند باء تأكيد ايله وكاف عربك ضمى ايله فعل مضارع جمع غائب اولدوره لر يعنى قتل ايده لر ديمكدر (تا حرف تعليل (چنانكه بونده مطلق ادات تشبيهدر (خون بهاى وى انك قانى بهاسنى ديمكدر (نيز دخى معناسنه در (بستانم باء تأكيد ايله فعل مضارع متكلم وحده الم ديمكدر (محصول تركيب) بر پسره سؤال ايلديلر كه استر مبسين كه سنك بابالك فوت اوله تا كيم انك ميراثنى الهسين ديدى يوق استمم اما استرم كه انى قتل ايده لر تا كيم ميراثنى الديغم كبى قان بهاسنى يعنى ديتنى دخى الم (قطعه) فرزند كه خواهند ز پى مال پدر را* خواهد كه نماند پدر ومال بماند* (فرزند اوغل ديمكدر ومبتدا (كه حرف رابطه صفت (خواهد فعل مضارع مفرد غائب استر ديمكدر فرزندك صفتى (ز پى مال خواهدك مفعول غير صريحى (پى ادات تعليل مالدن ايچون ديمكدر (پدر را را ادات مفعول خواهد) خبردر (نماند فعل نفى مستقبل مفرد غائب قالميه ديمكدر پدر) فاعلى (بماند بلنا تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب قاله ديمكدر مال) فاعلى (محصول بيت) اوغل كه مالدن ايچون پدرينى استه يه يعنى پدرينى مال ايچون استين سون اوغل استركه پدر قالميه مال قاله حاصلى پدرينك فوت اولوب مالى قالمه سنى خواهشكردر* خوش نيست بمرگ پدر وبردن ميراث* خواهد كه كشندش كه ديت هم بستاند*

خوش نيست) خوش دكلدر ديمكدر (بمرك پدر با حرف مصاحبت
اضافت لاميه (بردن ميراث مصدرك مفعولنه در ميراث الحق ديمكدر
(كه حرف رابط (كشند كاف ضميله فعل مضارع جمع غائب
اولديرەلر ديمكدر (شين ضمير مفعولى پدره راجعدر (كه حرف
تعليل (ديت معروف (هم دخى ديمكدر (بستاند باء تأكيد ايله فعل
مضارع مفرد غائب اله ديمكدر (محصول بيت) پدرك اولومى ايله
وميراث الحق ايله خوش دكلدر يعنى بونكله ده قانع اولمز استركه انى
اولدوره لركه ديت دخى اله (عروض) بو قطعه بحر هزج جندندركه
صدر وابتدا اخرب حشو اوللر وثانيلر مكفوف عروض وضرب
محذوف كه مفعول مفاعيل مفاعيل فعولن اولور رباعى اوزانندن
دكلدر (مطايبه) كنيزكى صاحب جمال ميكذشت شخصى درعقب
وى ايستاد كنيزك باوى كفت آنچه خواجهٔ من بامن ميكند ميخواهى
كفت بلى كفت بنشين كه اينك خواجهٔ من از عقب ميرسد تابا تو آن
كند كه بامن كند * كنيزكى يا حرف وحدت (مى ادات حكايه
كذشت) فعل ماضى مفرد غائب كچر ايدى ديمكدر (شخصى يا حرف
وحدت (عقب وى لاميه (ايستاد فعل ماضى مفرد غائب دوردى
ديمكدر (باوى با حرف صله (وى ضمير شخصه راجعدر (آنچه
اول نسنه كه ديمكدر (خواجهٔ من لاميه بنم افندم ديمكدر (بامن
با حرف صله بكا ديمكدر (مى حرف تأكيد (كند فعل مضارع
مفرد غائب ايلر ديمكدر (مى خواهى فعل مضارع مفرد مخاطب
استفهامى متضمن استرميسين ديمكدر (بلى ادات تصديق (بنشين
باء تأكيد ايله فعل امر مفرد مخاطب اوتور ديمكدر (كه حرف بيان
اينك) اشته ديمكدر (خواجهٔ من لاميه (مى ادات تأكيد (رسد
فعل مضارع مفرد غائب ايريشور ديمكدر (تا حرف تعليل (باتو
با حرف صله سكا ديمكدر (كه حرف رابط صفت (بامن با حرف صله
بكا ديمكدر (محصول تركيب) بر صاحب جمال جاريه كچر ايدى
بر شخص انك عقبنده دوردى يعنى آردينه طاقلدى جاريه اكا ديدى
اول نسنه كه بنم افندم بكا ايلر استرميسين يعنى صاحبمك بكا ايشلديكى
ايشى استرميسين جاريه نك بو كلامنده ايهام واركه مرادى بكا ايتديكى

سكاده ايتسونمى يعنى بفعله سونمى ديمك اول شخصك اكلمه سى مولامك بكا ايتديكنى ايدر مبسين ديمك ظن ايدوب بلى ديدى جاريه ديدى اوتوراشته مولام ارقه دن ابر يشورد تا كيم سكا بكا ايتديكنى ايلر حاصلى بكله شهدى كلور سنى استدوكك كبى ايلر (مطايبهٔ منظومه)
كودكى را پدر آمد ز سفر * هركه كردش زد و خانه كذر * كودكى يا حرف وحدت (كودك كافك ضميله چوجق ديمكدر (را ادات تخصيص (پدر آمدك فاعلى (هركه هركس كه تقديرنده در (كردش شين ضمير كودكه راجعدر خانه يه مقيد (كرد فعل ماضى مفرد غائب ايله ديمكـــدر (زدر خانه مفعول به غير صريحى (كذر صريحى (محصول بيت) برچوجغك پدرى سفردن كلدى هر كيمكه خانه سى قپوسندن كذر ايلديسه يعنى كچدى ايســه * كفت كاى خواجه بده سيم و زرم * مژدكانى قدوم پدرم * كفتك فاعلى كودكه راجعدر كاى) كه اى دن مخففدر (كه حرف بيان (بده باء تأكيد ايله فعل امر مفرد مخاطب وير ديمكـــدر (سيم و زر مفعول صريحى (ميم متكلم مرا تقديرنده غير صريحى (مژدكانى قدوم پدرم لاميه لردر مژدكانى يا حرف مصدر الف نون ادات جمع كاف هاء رسميدن مبدل بابامك كلمكلكنك مژده سنه ديمكدر (محصول بيت) بيت سابقه مربوطدر هر كيمكه خانه سى قپوسندن كچديسه ديديكه اى خواجه بكا بابامك قدومى مژده سينه سيم و زر وير حاصلى هركلندن مژدهٔ قدوم استردى * زيركى كفت بدو كاى فرزند * مقدم او همه رانيست پسند *
(زيركى يا حرف وحدت زيرك عاقل ديمكدر بر عاقلى ديمك اولور (بدو با اودن مبدل با حرف صله اكا ديمكدر (كه حرف رابط (مقدم او لاميه مقدم مصدر ميميدر كلمك معناسنه (همه را را ادات صله جمله يه ديمكدر (پسند مقبول معناسنه در (محصول بيت) اوغلانجق هر كوردكندن مژده استركن بر عاقل اكا ديديكه اى اوغل باباك كلمه سى جمله يه مقبول دكلدر * مادرت را ز سفر آمده شوى * مژدكانى ز كس مادر جوى * مادرت را را حرف تخصيص ستك مادر يكك ديمكدر (آمده ماضيدن قسمدر كلمش ديمكدر (شوى فاعلى زوج معناسنه (كس مادر لاميه (جوى امر حاضر مفرد استه ديمكدر

(محصول بيت) سنك اناكك قوجه سى سفردن كلمش مژده يى اناكك آمندن اسنه (عروض) بومثنوى بحر رمل مسدسدندر خبن علتى طارى اولمشدر فاعلاتن فعلاتن فعلات اولمشدر (مطايبه) شخصى برشاعرى بيتى خواند كه قافيه در يك مصرع راء مهمله مضموم آورده بود ودر ديكرى زاء معجمهٔ مكسوره شاعر كفت اين قافيه راست نيست زيرا كه يكى حرف راست بى نقطه ويكى حرف زاست بانقطه آن شخص كفت اين رانقطه مزن شاعر كفت يكجا قافيه مضموم است ويكجا مكسور كفت بنكريد اين چه نادانست من ميكويم نقطه مزن وى اعراب ميكند * شخصى با حرف وحدت برحرف صله (شاعرى باحرف وحدت برشاعره ديمكدر (بيتى ده باحرف وحدت (خواند واو رسميله فعل ماضى مفرد غائب اوقودى ديمكدر (كه حرف بيان (قافيه حرف روى ديمكدر كه بيتك آخرنده اول تكرر ايدن حرفدر آنكده انواعى واردر اجمالا بو محلده بيان ايده لم (اولا قافيه ديدكلرى حرف رويدر كه شعرك آخرنده اولان كلمه نك آخرنده اوله بو دخى برقاج وصف ايله وصف اولنور مجرد ومقيد ومردف زيرا قافيه يه سكز حرف دخى تابع اولور دردى رويدن اول دردى صكره اول كلن الف تأسيس ودخيل وقيد ردف صكره كلن وصل وخروج ومزيد ونائره بعض ظرفاى عجم مجموعنى برقطعه ده جمع ايتمشلر (قطعه) قافيه در اصل يك حرفست وهشت آن تابع چهار پيش وچار پس آن نقطه اينها دائره (حرف تأسيس ودخيل وردف وقيد انكه روى (بعد زان وصل وخروجست ومزيد ونائره) بو طقوز حرف الى حرفه دخى داخل اولور رس واشباع وحذو وتوجيه ومجرى ونفاذ بو دخى بربيتده مندرجدر (بيت) قافيه راشش بود حركت بقول استاد (رس واشباع وحذو وتوجيه ومجرى ونفاذ) امدى اكر رو ينك ماقبلنده حرف علت ونون اولمازسه يالكز روى بولنورسه اكا قافيهٔ مجرد ديرلر وماقبلنده كى حرفك حركه سنه توجيه ديرلر (مثلا بيت لمترجمه) سنسين اول سرتا بپا پيغمبرانه تاج سر (جمله فرمانبرك انس وملائك بحر وبر) بونده سر وبر رالرى روى سينك وبانك فتحه لرى توجيه اكر برى ضمه ويا كسره اولسه قافيه عد

اولنماز

اولمـاز واکر رویدن اول حرف علت اولورسه اکا قافیهٔ مردف
دیرلر که اوج درلودر الف اولورسه مردف بالف واو اولورسه مردف
بواو یا اولورسـه مردف بیا دیرلر بونلرده ایکی حرف اولنور که بری
روی وبری حرف ردفدر وبر حرکه بولنور که ردفك ما قبلنـده کی
حرکه‌در اکا حدود دیرلر مثـلا قافیهٔ مردف بالف (بیت لمترجمه)
نه بنده قالدی تحمل نه دلده صبره مجال) اوشاه حسنه ایسه عرضحال
امر محال (بونده لاملر روی الفلر ردف جیمك وحانك فتحه‌لری حدود
ومثلا قافیهٔ مردف بواو (بیت لمترجمه) ایله ای خامهٔ معجز اثر اثبات
وجود (دم اربابِ هنردر که دکلسین بی‌سود (بونده دالر روی واولر
ردف جیمك وسینك ضمه‌لری حدود ومثلا قافیـه مردف بیا (بیت
لمترجمه الحقیر) کلدی قربان اولدیغم شمدی مبارك وقت عید) دیدهٔ
بدن اوله نوماه رخسارك بعید) بونده داللر روی یالر ردف عینلرك
کسرلری حدود واکر رویدن اول نون سـاکن اولورسـه اکا
قافیهٔ مقید دیرلر (مثـلا بیت لمترجمه العـاجز (زلفنك هر برتلی
اولمش کمند (ایلر افتـاده لری انکله بند) بونده داللر روی نونلر
قید میمك وبانك فتحه لری حدود واکر رویك ما قبلنك ما قبلنده
الف بولنورسه والتزام اولنورسه اکا الف تأسیس دیرلر مابعدنده کی
حرفکه رویـنـك ماقبلی در دخیل دیرلر والف تأسیسك ماقبلنك
حرکه‌سی رس وما بعدی که دخیلدر انك حرکه سی اشباع مثلا (بیت
لمترجمه الاثیم) شها لطف ایله کل قلمه تجاهل (عجب وارمی قوللکده
بر تکاسل) بونده لاملر روی هاوسین دخیل حرکه‌سی اشباع الف
تأسیس ماقبلنك حرکه‌سی رس لکن بو قافیـهٔ مؤسسی عرب التزام
ایدر عرب وترك التزام ایتمسه معـایبدن دکلدر بوندنصکره رویك
مابعدینـه متصل اولان حرفه وصل دیرلر واول وقت روی متحرك
اولور واول حرکه‌یه مجری دیرلر (مثلا قافیـهٔ مجرد با وصل (بیت
لمترجمه) ای حبیب کبریا وعالمینك رحمتی (شبهه‌سز ذاتکله بولدی
کون وامکان رفعتی) بونده تالر روی یالر وصل میم وعینك حرکه لری
توجیه رویك حرکه‌سی مجری وبنه قافیهٔ مردف بالف با وصل مثلا
(بیت لمترجمه) سنبل می‌ندر بلمم او کیسوی سیاهی) برشمه دها کدردی

دل زهده کلاهی) بونده هالر روی الف ردف یالر وصل یانك
ولامك حرکه لری حدود هالرك که رویدر حرکه لری مجری مردف
بواو ومردف بیایی ده وصل ایله بوکا قیاس ایله ومثلا قافیه مقید
باوصل (بیت لمترجمه) برمهوشی کورد مکه ایدر نازایله خنده) لعل
شکرآمیز ینه جان اولدی فکنده) بونده داللر روی نونلر قید هالر
وصل خانك وکافك حرکه لری حدود روینك حرکه سی مجری واکر
وصلدن صکره برحرف دخی کلورسه اکا خروج دیرلر برحرف دخی
کلورسه مزید دیرلر برحرف دخی کلورسه نائره دیرلر لکن بونلرك
مجموعنده روی متحرك اولور واکر رویدن صکره یاخود رویه
لاحق اولان حرفلردن صکره بر یا ایکی یا اوچ یا دخی زیاده کلمه تکرر
ایدرسه اکا ردیف دیرلر (مثلا بیت) حال دلی فتادهٔ چاه ذقن بیلور)
(نوك مژه یله سینهٔ دردی دلن بیاور) بونده قافیهٔ مجرددن صکره
بیلور لفظلری تکرار اولمش که ردیفدر امدی بر طالبك بوقدر معلومی
اولسه کفایت ایدر کرچه بوندن ماعدا قافیه نك انواعی واردر (در یك
مصراع برمصراعده دیمکدر مهمله نقطه سز دیمکدر (زاء مهمله
مضموم موصوفك صفتلرینه در (آورده ماضیدن قسمدر کتورمش
دیمکدر (بود ادات ماضی (ودر دیکری برغیر یسنده دیمکدر (زاء معجمه
(مکسور سابق کبی معجمه نقطه لی دیمکدر (راست صحیح معناسنه در
(زیرا که ادات تعلیل (یکجا برمحلده دیمکدر (حرف را بپاید (سین وتا
ادات خبر (زاست راست کبی (با نقطه یاحرف مصاحبت (این را
را ادات صله بوکا دیمکدر (مزن نهی حاضر مفرد اورمه دیمکدر
(بنکرید باء تأکید ایله فعل امر جمع مخاطب بقیکز دیمکدر (نادان
جاهل معناسنه در (میکویم فعل حال متکلم وحده سویلرم دیمکدر
(میکنند فعل حال مفرد غائب ایلر دیمکدر (محصول ترکیب) برشخص
برشاعره بر بیت اوقودی که برمصراعده قافیه راء مهملهٔ مضموم
کتورمش ایدی و برغیر یسنده یعنی مصراع آخرده زاء معجمهٔ مکسور
شاعر دیدی بوقافیه صحیح دکلدر زیرا که بریرده نقطه سز حرفدر
وبریرده نقطه لی زادر اول شخص دیدی بوکا یعنی زا اولان حرفه
نقطه اورمه یعنی نقطه سنی قالدر اوقومه شاعر دیدی بریرده قافیه

مضمومه

مضمومه و یرده مکسوره در دیدی باقیکز بونه جاهلدر بن دیرم
نقطه اورمه اول اعراب ایدر بونده ذوقیات اشکلکی کند و یه و یرمیوب
جاهلیتنی تقویت و یرمکدر (رباعی) آن سفله که مدح را ز ذم نشناسد*
فتح از کسر و کسر ز ضم نشناسد که حرف رابط صفت (مدح را
را ادات مفعول (نشناسد فعل نفی مستقبل مفرد غائب اکلمز دیمکدر
(محصول بیت) اول سفله که مدحی ذمدن فرق ایلمز فتحی کسردن
کسری ضمدن فرق ایلمز جاهلی مدحی ذمدن فتحی کسردن کسری
ضمدن فرق وتمییز ایلمین جاهل ونادان* زود رعجبم که چون دم
از شعر زند* کو شعر وشعیر را ز هم نشناسد* زو ازاودن مخفف
اوسفله یه راجعدر (در عجبم عجبده یم دیمکدر (که حرف بیان (چون
ادات استفهام نیجه دیمکدر (دم بو یله یبرلرده دعواده مستعملدر (زند
فعل مضارع مفرد غائب اورر دیمکدر (کوکه اودن مخففدر (شعر
معلوم (شعیر اربه دیمکدر (از هم بری برندن دیمکدر (محصول بیت)
دخی مدحدن ذمی فتحدن کسری وکسردن ضمی فرق ایلمین
جاهلدن عجبده یم که نیجه شعردن دم اورر که اول سفله شعری
شعیردن فرق ایلمز (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخربدندر که صدر
وابتدا اخرب حشو اوللر مقبوض ثانیلر سالم عروض وضرب ابتردر که
مفعول مفاعلن مفاعیلن فع اولور (مطایبه) دوشاعر بریک مائدهٔ
جمع آمدند پالودهٔ برآوردند که بغایت کرم یکی ازایشان مر دیگر برا
گفت این پالوده کرم ترست از حمیم وغساق که فردا درجهنم خواهی
آشامید دیگری گفت درجواب یکی بیت از اشعار خود بخوان و برانجا
دم تاهم تو بیاسای وهم دیگران* بر حرف ظرف (مائده سفره دیمکدر
(جمع آمدند جمع اولدیلر (پالودهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توصل
(برآوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر دیمکدر (که حرف رابط
صفت (بغایت باحرف مصاحبت یاخود ظرف (کرم کاف عجمک
فتحیله صیجاق دیمکدر (یکی بری دیمکدر (مر ادات صله رایی تأکید در
(حمیم قینار صو معناسنه در (غساق اریک معناسنه در (فردا یارین
دیمکدر (در حرف ظرف (خواهی آشامید ایچسکز کرکدر (اشعار خود
لامیه (بخوان باء تأکیدایله فعل امر حاضر مفرد اوقو دیمکدر (بر

حرف صله (آنجا اول یرده دیمکدر (دم دالك فتحیله فعل امر حاضر
مفرد اوفور دیمکدر (تا حرف تعلیل (هم تو هم سن دیمکدر (بیاسایی
باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب راحت ایده سین دیمکدر
(وهم دیکران وهم غیریلر دیمکدر (محصول ترکیب) ایکی شاعر
بر سفرده جمع اولدیلر بر پالوده کتوردیلرکه غایت ایله یاغایتده
صیجاق ایدی انلردن بری اول برینه دیدی بو پالوده صیجاقدر کدر جحیم
وغساقدنکه یارین جهنمده ایچسکز کرکدر اول بری جوابنده دیدی
بر بیت کنندی شعرلرکدن اوقو واکا یعنی جهنمه اوفور تاکیم هم سن
راحت بوله سین وهم غیریلر مستریح اوله لر (قطعه) ازخنك شعر خویش
یك مصراع * کرکنی نقش بردر دوزخ * خنك ثقیل معناسنه در
ثقیل شعر یکز دیمکدر استهزاء (خویشه اضافت لامیه (کر حرف
شرط (کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایلرسین دیمکدر (بر حرف
استعلا (دردوزخ لامیه جهنمك قپوسی اوزره دیمکدر (محصول بیت)
کندی ثقیل شعرکدن بر مصراع اکر جهنمك قپوسی اوزره نقش ایلرسن
* ازجهنم برد حرارت نار * درجحیم آورد برودت یخ * (محصول بیت)
جهنمدن آتشك حرارتنی کتورر یعنی دفع ایدر جهنمك قینار صوینه
بوز صوقلغی کتورر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن
مفاعلن فعلن اولور (مطایبه) شاعری پیش صاحب عباد قصیده
آورد هر بیت ازدیوانی وهر معنی زادهٔ طبع یك سخندانی صاحب عباد
کفت از برای ما عجب قطار شتر آوردهٔ که اکرکسی مهارشان بکشاید
هریك بکلهٔ دیکر کراید * شاعری یا حرف وحدت (پیش صاحب عباد
لامیه صاحب عبادك فتنه دیمکدر صاحب استعمال اولنده وزیر دیمکدر
صاحب عباد قدردان بر وزیرك اسمیدرکه (قصیدهٔ یا حرف وحدت
همزه حرف توسل (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر
(دیوانی یا حرف وحدت (زادهٔ طبع یك سخندانی بیانیه ولامیه زاده
ماضیدن قسمدر طوغمش معناسنه اولاد دیمکدر (زادهٔ طبع حسب
اللغه طبیعت اولادی دیمکدر اما استعمالده شعرده مستعملدر (سخندان
وصف ترکیبیدر سوز بیلیجی معناسنه بوده شاعرده مستعملدر (یا حرف
وحدت (از برای ما بزم ایچون دیمکدر (قطار شتر بیانیه دوه قطاری

دیمکدر

دیمکدر (آوزده ماضیدن قسمیدر یا حرف خطاب همزه حرف توسلی
کتورمش سین دیمکدر (که حرف رابط صفت (کسی یا حرف وحدت
(مهار یولاری دیمکدر (شان ضمیر جمع انلرك یولارینی دیمکدر (بکشاید
باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد غائب آچه دیمکدر (بکله با حرف صله
کله کافك فتحی ولامك تخفیفیله سوری دیمکدر (دیکره اضافت لامیه
(کراید فعل مضارع مفرد غائب میل ایدر دیمکدر (محصول ترکیب)
برشاعر صاحب عبادك قتنه برقصیده کتوردی هر بیت بر دیواندن
وهر معنی بر شاعرك شعری حاصلی اطرافدن جمع ایلمش صاحب عباد
دیدی بزه ایچون عجب دوه قطاری کتورمش سین که اکر برکیمسه انلرك
یولارینی اجرا ایسه هر بری بر غیرك سور یسینه میل ایدوب کیدر حاصلی
هر سوری یدن بردوه کتورمش کیبسین (قطعه) همی کفتی بدعوی
دی که باشد * به پیش شعر عذبم انکبین هیچ * همی ادات حکایه
(کفتی فعل ماضی مفرد مخاطب دیر ایدك دیمکدر (بدعوی با حرف
مصاحبت (دی دون دیمکدر (که حرف بیان (باشد فعل مضارع
مفرد غائب اولور دیمکدر (هیچ لفظنه مقیدر (به پیش شعر با حرف
ظرف اضافت لامیه (شعر عذب موصوفك صفته اضافتیدر طاتلی
دیمکدر طاتلی اولان شعریمك قتنده دیمك اولور (انکبین بال معناسنه در
(محصول بیت) دون دعوا ایله دیر ایدك که بنم طاتلی اولان شعریمك
قتنده بال هیچ اولور یعنی لذتسزدر * زهرجا جمع کردی چندبیتی *
بدیوانت نه بینم غیر ازین هیچ * (زهرجا هر محلدن دیمکدر (کردی
فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدك دیمکدر (بیتی یا حرف وحدت (چندبیتی
برقچ بیت دیمکدر (بدیوانت با حرف ظرف سنك دیوانکده دیمکدر
(نه بینم فعل نفی مستقبل متکلم وحده کورهمم دیمکدر (محصول بیت)
هر محلدن برقچ بیت جمع ایلدك سنك دیوانکده بوندن غیری هیچ
کورهمم یعنی شعرانك دیواننده سرقه ایتدیککك بیتلردن غیری
دیوانکده برشی یوقدر * اکرهر یك بجای خود رود باز * بجز کاغد
نماند برزمین هیچ * بجای خود کندی یرینه دیمکدر (رود فعل
مضارع مفرد غائب کیدرسه دیمکدر (باز کیرو دیمکدر (بجز با حرف
زائد (نماند فعل نفی مستقبل مفرد غائب قالمز دیمکدر (محصول بیت)

اکرهر بری کندی یرینه کیرو کیدرسه کاغددن غیری زمین اوزره
برشی قالمز (عروض) بوقطعه بحر هزج مسدسدندرکه یالکز عروض
وضربی مقصورکه برمصراعی مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل اولور
(مطابیه) فرزدق ملك بصره را که خالدنام داشت مدح کرد وصلهٔ
مدح خود چنانکه میخواست نیافت باین دو بیتش هجو کرد * ملك
بصره لامیه ملك پادشاه دیمکدر (را ادات مفعول (که حرف بیان
(داشت فعل ماضی مفرد غائب اثباتدن عبارتدر ومعنی حکایه‌یی متضمن
(صلهٔ مدح خود لامیه لردر صله بونده احسان معناسنه (چنانکه
انچلین که دیمکدر (می ادات حکایه (خواست واو رسمیله فعل ماضی
مفرد غائب استرایدی دیمکدر (نیافت فعل ماضی مفرد غائب بولمدی
دیمکدر (باین با حرف مصاحبت شین ضمیر خالده راجعدر (هجو
ذم معناسنه درز محصول ترکیب) فرزدق بصره ملکنی که نامی خالد ایدی
مدح ایلدی وکندینك مدحینك احسانی استدیکی کبی بولمدی بو
ایکی بیت ایله هجو ایلدی یعنی دلخواهی قدر احسان کورمیجه هجو
ایلدی (شعر) لقد غرّنی من خالد باب داره * ولم ان اللؤم حشو
اهابه * لقد لام حرف ابتدا (قد حرف تحقیق (غرّ فعل ماضی مفرد
غائب نصر بابنك مضاعفندن (نون حرف وقایه یا حرف متکلم
مفعول به صریحی (من خالد غیر صریحی (باب بدل (دار بابك مضاف
الیهی (ضمیر خالده راجعدر ودارك مضاف الیهی (واو حالیه (لم ادر
جحد مطلق نفس متکلم وحده فاعلی تحتنده جمله سی حالیه ناقص
یائیدن بن بیلدم دیمکدر (ان حرف مشبهه بالفعل (ال حرف تعریف
(لؤم لامك ضمیله شغل وزننده مصدردر الحق دیمکدر لفظا منصوب
اننك اسمیدر (حشو ایچ دیمکدر ظرفیت اوزره منصوب ظرف مستقر
جمله سی محلی مرفوع اننك خبری اسم وخبر جمله سی تأویل مصدرده
محلا منصوب لم ادرنك مفعول صریحی (اهاب دری دیمکدر پوست
معناسنه حشولك مضاف الیهی (ضمیرده اهابك مضاف الیهی وخالده
راجعدر (محصول بیت) تحقیق بنی خالدك اوی قپوسی خالددن
مغرور قیلدی یعنی قپوسنك غلبه‌حی واحتشام خانه‌سی بنی مغرور
قیلدی حال بوکه بن بیلدم تحقیق الحقلق خالدلك دریسی ایچنده

اولیجیدر

اولیجیدر حاصلی احتشامندن مفرور اولدم دنائت یوست ایچنده
اولدیغنی بیلدم * ولست وان اخطأت فی مدح خالد * باول انسان
خرا فی ثیابه * (لست فعللر افعال ناقصه دن تا ضمیر متکلم اسمی بن
اولدم دیمکدر (واو اعتراضیه (ان حرف وصل (اخطأت فعل ماضی
متکلم وحده افعال بابندن هرنه قدر خطاده ایلدم ایسه دیمکدر (فی
اخطأت به متعلق مدح مفعول فیهی خالده مضاف (باول ظرف مستقر
لستك خبری بازائد د کل (اول انسانه مضاف (خرا فعل ماضی مفرد
غائب فتح بابنك مهموز اللامندن فاعلی تحتنده انسانه راجع جمله سی
انسانك صفتی یستهلدی دیمکدر (فی با معناسنه خرایه متعلق (ثیاب
ثوبك جمعیدر ضمیر انسانه راجع مضاف الیه (محصول بیت) خالدك
مدحنده هر نقدیر خطا ایتدم ایسه ده ثیابنه یستهلین انسانك اولده
واقع اولیجیسی اولدم یعنی بو فعل شنیعی ابتدا بن ایتمدم بندن
اول بونك وصف من خرفوله چوق کیمسه اثوابنی تلویث ایلمشدر
(عروض) بو قطعه بحر طویلدندر که فعولن مفاعیلن فعولن مفاعیلن در
صدر و ابتدا حشولر سالم عروض وضرب مقبوضدر که فعولن مفاعلن
فعولن مفاعلن اولمشدر (رباعی) اراسته بیرون سرایی دیدم *
در مدح خداوند سرا پیچیدم * (اراسته بیرون ترکیب مزجی انواعندندر
طشره سی مزین دیمکدر (سرایی یا حرف وحدت (دیدم فعل ماضی
متکلم وحده کوردم دیمکدر (در حرف ظرف (مدح خداوند سرا
لامیه و بیانیه اوصاحبنك مدحنده دیمکدر (پیچیدم فعل ماضی متکلم
وحده طولاشدم دیمکدر (محصول بیت) طشره سی مزین بر سرای
کوردم سرای صاحبنك مدحنده طولاشدم یعنی مدح ایتمك مراد
ایتدم ومدح ایتدم * آلود شعار شعر پاکیزهٔ من * از لوث حدث چو
مدحش اندیشیدم * (آلود فعل ماضی مفرد غائب بولاشدی دیمکدر
(شعار شعر پاکیزهٔ من لامیه لر وموصوفك صفتنه در بنم پاکیزه اولان
شعریمك شعاری دیمکدر شعار ثوب معناسنه علامت معناسنه شهرت
معناسنه کلور (پاکیزه پاك دیمکدر (لوث حدث لامیه لوث مرداراق
حدث نجس معناسنه (چو ادات تعلیل (مدحش شین ضمیر خداوند
سرایه راجعدر (اندیشیدم فعل ماضی متکلم وحده دوشوندم دیمکدر

(محصول بيت) صاحبخانه مدحنه مباشرت ايتـدم اما بنم پاك
اولان شعريمك جامهٔ معانيسي پاشهرت وشاني حدث مردارلغندن يعني
انك مرداراوصافنك مردارلغندن بولاشدي چونكه مدحنه دوشوندم
حاصلي مدحني تفكر سببيله شعرم ملوث اولدي (عروض) بورباعي
شجرهٔ اخربدندر صدر وابتـدا اخرب حشو اولر مكفوف ثانيلر
سـالم عروض وضرب ابتر كه مفعول مفاعيل مفاعيلن فع اولور
* چون اين دو بيت بخالد رسيد هزار درم بوي فرستاد و پيغام داد كه
باين درمها معني راكه از باطن خود نمودهٔ وظاهر خودرا بآن آلودهٔ
بشوي * چون ادات تعليل (بخالد باحرف صله (رسيد فعل ماضي
مفرد غائب ايرشدي ديمكدر (بوي با حرف صله وي فرزدقه راجعدر
فرسـتاد) فعل ماضي مفرد غائب ارسال ايلدي ديمكدر (پيغام خبر
معناسنه در (داد فعل ماضي مفرد غائب ويردي ديمكدر (كه حرف بيان
باين درمها) باحرف مصاحبت ها ادات جمع بودرهملر ايله ديمكـدر
معني) يا حرف تنكير (را ادات مفعول (كه حرف رابط صفت شول
معني بي ديمكدر كه مراد حدثدر (باطن خود لانيه (نمودهٔ ماضيدن
قسمدر ياحرف خطاب همزه حرف توسـل كورمشسين ديمكدر
ظاهر خود) باطن خود كبي (آلوده نموده كبي بولاشدرمشسين ديمكدر
بشوي) باء تأكيد ايله امر حاضر مفرد ييقه ديمكـدر (محصول بيت)
چونكه بوايكي بيت خالده ايرشدي بيك درهم فرزدقه ارسال ايلدي
وخبر ويرديكه بودرهملر ايله شول معني بي كه باطنكدن كورمشسين
وظاهريكي انكله بولاشـدرمشسين ييقه يعني باطنكدن مشاهده
ايتـديكك حدث كه انكله ظاهرك ملوث اولمش بواقچهلر ايله ييقه
(قطعه) عجب مدار زممدوح اكر كند احسان * بجاي مادح خود گرچه
نيك وبد گويد * (عجب مدار تعجب ايله ديمكدر (بجاي مادح خود
لاميه لردر (باحرف صله (جاي مقحم (گرچه اكـرچه ديمكدر
(محصول بيت) ممـدوحدن تعجب ايله اگر كندي مدح ايديجيسنه
احسان ايدرسه اگرچه نيـك وبدده سويلرسه يعني كرك اعلا كرك بد
سويلسون ممدوحك مادحه احساني محل تعجب دكلدر * ز بحر جود
كند رشحهٔ روان كه بدان * ز لوح خاطرا وحرف ذم خود شويد *

بحر جود یانیه برشحه صبرنتی معناسنه (یا حرف وحدت همزه حرف توسل (روان) آقیجی معناسنه در (بدان) بلن دیمکدر با حرف مصاحبت (لوح خاطر) مجازا بیانیه (اویه اضافت لامیه او ضمیر مادحه راجعدر حرف نم خود بیانیه ولامیه (شوید) فعل مضارع مفرد غائب شو یدن دن یلشمق دن معنا مایلان اولندی یغر دیمکدر (محصول بیت) جود وسخا بحرندن بر صبرنتی روان اولور که انک ایله مادحک خاطری لوحنسدن کندی ذمی یغر یعنی مادحه احسانندن تعجب ایله زیرا احسان صوبی ایله قلبنده مضمر اولان ذمی تطهیر ایلر (عرض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور (مطایبه) شاعری بر فاضلی شعری خواند چون باتمام رسانید گفت این را در خلا جای گفته ام فرمود که والله راست می گوی از ین بوی آن می آید * شاعری فاضلی شعری یازی وحدت بر حرف صله (خواند) واو رسمیله فعل ماضی مفرد غائب اوقودی دیمکدر چون ادات تعلیل (با) عاء یا حرف صله اتمامه دیمکدر (رسانید) فعل ماضی متعدی مفرد غائب ایرشدردی دیمکدر (این) را ادات مفعول این شعره اشارتدر (در) حرف ظرف (خلا جای) کنیف دیمکدر (گفته) ماضیدن قسمدر همزه حرف توسل میم ضمیر متکلم (فرمود) فعل ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر (که) حرف بیاندر (راست) صحیح دیمکدر (می گوی) سویلرسین دیمکدر (بوی آن) لامیه انک قوقوسی دیمکدر (می آید) کلور (محصول ترکیب) بر شاعر بر فاضله بر شعر اوقودی چونکه اتمامه ایرشدردی یعنی تمام ایلدی دیدی بونی کنیفده سویلشم فاضل بیور دیکه والله صحیح سویلرسن بو شعردن اول کنیف قوقوسی کلور (قطعه) سخنور مکوکو که اشعار تو * ز بحر کدر یا صفا آمدست * سخنور وصف ترکیبی در شاعر معناسنه مکو نهی حاضر مفرد دیمه دیمکدر (گو) که اودن مخفف (که) حرف بیان اوما بعدنده کی کدیه راجعدر (که) کیم معناسنه اسمدر (اشعار) اودن مقدم برگوید مقدر در اشعار او لامیه او ضمیری شاعر آخره راجعدر (بحر کدر) مجازا بیانیه استفهامی متضمن یا حرف تردید (صفا) کدره معطوف آمدست کلمشدر دیمکدر (محصول بیت) شاعر دیمه اول کیمسه یه که دیه انک شعری بحر کدردنمیدر یاخود بحر صفادنمیدر

حاصلی فلانك شعری عجبا صفا آورمی یوخسه کدر آورمی دیو سؤال
ایدن شاعره شاعر دیمه بونده بحر لفظنده توریه وار بحر دریا معنا سنه
اولدیغی صورتده کثرتده مستعمل اولورکدری چوق صفاسی چوق
دیمکدر ویریلان معنا کبی یاخود بحر دیو اوزانه دیرلر بو یله اولنجه
بحر صفا سلیس معنی سنه بحر کدر ناموزون معنا سنه کلور که شعری
موزونمی یوخسه ناموزونمی دیمك اولور * زند صاحب ذوق را بر مشام
* نسیمی که آن از کجا آمد ست * زند فعل مضارع مفرد غائب اوره
دیمکدر (صاحب ذوق بیانیه (را ادات تخصیص (بر حرف صله
(مشام ککز دیمکدر (نسیمی یا حرف وحدت بر یل دیمکدر (که حرف
رابط صفت (آن نسیمه اشارتدر از کجا قندن دیمکدر (محصول بیت)
صاحب ذوقلك مشامنه بر روزکار اورر که اول قندن کلمشدر یعنی
نه محلدن یعنی بحر صفا دنمی بحر کدر دنمی کلمشدر بیلور (عروض)
بو قطعه بحر متقاربدندر که یالکز عروض وضربی مقصوردر که
فعولن فعولن فعولن فعول اولور (مطایبه) شاعری پیش طبیب
رفت وکفت چیزی در دل من کره شده است ووقت مرا ناخوش
میدارد واز انجا فسرد کی بهمه اعضای من میرسد وموی بر اندام بر میخیزد
طبیب مردی ظریف بود کفت بتازکی هیچ شعری کفته که هنوز
بر کسی نخوانده باشی کفت آری کفت بخوان بخواند باز کفت بخوان
بخواند کفت برخیز که نجات یافتی این شعر بود که در دل تو کره شده بود
وخشکی آن بیرون سرایت میکرد چون ز دل خود بیرون دادی خلاص
یافتی * شاعری یا حرف وحدت (پیش طبیب لامیه طبیب قتنه دیمکدر
(رفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (چیزی یا حرف وحدت
بر نسنه دیمکدر (در حرف ظرف (دل من لامیه (کره دوکم دیمکدر (شده
ماضیدن قسمدر اولمش معناسنه (وقت مرا لامیه را ادات مفعول
(ناخوش فنا معنا سنه در (میدارد فعل حال مفرد غائب طوتر دیمکدر
(از انجا اول محلدن دیمکدر که مراد قلبدر (فسردکی یا حرف مصدر
کاف هاء رسمیدن مبدل فسرده طوکمش دیمکدر برودت معناسنه
(با حرف صله (اعضای من لامیه مجموع اعضاده دیمکدر (بر حرف
استعلا (اندام وجود دیمکدر (میخیزد فعل حال مفرد غائب قالقار

دیمکدر

دیمکدر (مردی یاحرف وحدت (ظریف صفتی (بود ادات ماضی
ایدی دیمکدر (بتازکی باحرف صله یاحرف مصدر کاف هادن مبدل
یکیجه دیمکدر (شعری یاحرف وحدت (کفتهٔ یاحرف خطاب همزه
حرف توسل کفته ماضیدن قسمدر سویلدکی دیمکدر (که حرف رابط
صفت (هنوز الآن دیمکدر (بر حرف صله (کسی یاحرف وحدت
(نخوانده یاشی اوقومامش اوله سین دیمکدر (آری ادات تصدیق اوت
دیمکدر (بخوان باء تأکیدایله فعل امر مفرد مخاطب اوقو دیمکدر
(بخواندباء تأکیدایله فعل مضارع مفرد غائب اوقودی دیمکدر (برخیز
فعل امر مفرد مخاطب قالق دیمکدر (که حرف تعلیل (نجات خلاص
دیمکدر (یافتی فعل ماضی مفرد مخاطب بولدك دیمکدر (که حرف بیان
(در حرف ظرف (دل تولامیه (شده بود اولمش ایدی دیمکدر
(خشکی آن لامیه خشکی یاء مصدریه ایله قورولق یبوست معناسنه
(آن شعرماشارتدر (بیرون طشره دیمکدر (سرایت کچمك معناسنه
مصدردر (میکردی ادات حکایه ایلرایدی دیمکدر (دل خودلامیه
بیرون دادی چیقردك دیمکدر (یافتی سابق کبیدر (محصول ترکیب)
برشاعر طبیب قتنه کتدی ودیدی برنسنه بنم کوکلمده عقده اولمشدر
یعنی قلبمده برشی دوررو بنم وقتیمی ناخوش طوتار یعنی راحتسز ایدر
واول محلدن یعنی قلبمدن برودت یعنی صوقلق بنم مجموع اعضامه
ایریشور وقیلم و جودمم اوزره قالقار یعنی تویلرم اولاپرر دیجه طبیب
برظریف آدم ایدی دیدی یکیجه هیچ برشعر سویلدکی که آنی هنوز
اوقومامش اوله سین یعنی برشعر سویلدکه کیمسه یه اوقومدکی شاعر
دیدی اوت یعنی سویلدم واوقومدم طبیب دیدی اوقو اوقودی ینه
دیدی اوقو اوقودی ینه دیدی اوقو اوقودی دیدی قالق زیرا نجات
بولدك بوشعرایدی که سنك کوکلکده عقده اولمش ایدی واتك یبوستی
طشره سرایت ایلردی چونکه کوکلکدن چیقردك خلاص بولدك
(قطعه) چه شعرست این که چون نامش زدانا * بپرسی برزبانش
هرزه آید * که حرف رابط صفت (چون ادات تعلیل (نامش شین
ضمیری شعره راجعدر شعرك اسمی دیمکدر (دانا صفت مشبهه عظیم
معناسنه (پرسی نك مقدم مفعول به غیرصریحی (پرسی فعل مضارع

مفرد مخاطب سؤال ایلسنی دیمکدر (بر حرف استعلا (ز بانش شین ضمیر
دانایه راجعـدر (هرزه خلط ومزخرف دیمکدر (آید فعل مضـارع
مفرد غائب کلمه دیمکدر (محصول بیت) شعردکلسـدر بو که چونکه
انك اسمی عالمدن سؤال ایده سین عالمك زبانی اوزره هرزه کلسه یعنی
مزخرف در دیه حاصلی ار بابی اکا مزخرف دیدیکی شعر شعردکلسـدر
* وکر بر شربت بیمار خوانی * تب محرق رود تب لرزه آید *
(کر حرف شرط (بر حرف صله (شربت بیمار لامیـه شربت بونده
علاج معناسنه در یاخود مطلق مقصود دیمکدر که طبیب روحانیلر صویه
اوقورلر (خوانی فعل مضارع مفرد مخـاطب واو رسمیله اوقویه سین
دیمکدر (تب محرق طبیبلر قتنده حمای محرقه دید کاری خستهلکدر
(رود فعل مضارع مفرد غائب کیدر دیمکدر یعنی زائل اولور (تب لرزه
سیتمه دیدکاری خسته لکدر (آید فعل مضـارع مفرد غائب کلور
دیمکدر (محصول بیت) اکر خسته نك علاجنـه یاخود صویـه اول
شعری اوقویه سـین حمای محرقه کیدر دفع اولور سیتمه کلور (شـارح
سیتمه کورمش (عروض) بو قطعه بحر هزجدندر که مسدس الاجزاء
یانکز عروض وضربی محذوف مفـاعیلن مفاعیلن فعولن اولور
(مطایبه) واعظی بر بالای منبر شعری ازهر چه کوبی بی مزه تر
می خواند و بترویج آنرا کفت والله این را در اثنای نماز کفته ام شنیدم
که یکی از مجلسیان می کفت شعری که در نماز کفته شده است چنـین
بی مزه است نمازی را که دروی این شعر کفته شده باشد چه مزه بوده
باشد* واعظی یا حرف وحدت (بر حرف استعلا (بالا لفظی تأکید ایدر
بالا اوی معناسنه در اما بو یله یرلرده استعلا معنـاسنه در (منبر معروف
بونده کرسی دیمکدر (شعری یا حرف تنکـیر (کو یی یا حرف حکایه
سو یلرایدی دیمکدر (بی مزه طاتسز دیمکدر (تر ادات تفضـیل (می
ادات حکایه (خواند فعـل ماضی مفرد غائب اوقوردی دیمکـدر
(بترویج با حرف ظرف ترویج تفعیل بابندن مصدردر رواج ویرمك
معنـاسنه (آنرا را ادات مفعول آن شعره اشـارتدر (این را را ادات
مفعول (در اثنای نماز نماز اراسنده دیمکدر (کفته ام سو یلشم دیمکدر
(شنیدم فعـل ماضی متکلم وحده ایشتدم دیمکدر (که حرف بیـان

یکی

(یکی بری دیمکدر (او بمجلسیان الف نون ادات جمع یا حرف نسبت
مجلسلیلردن دیمکدر (شعری یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت
(گفته شده اسم مفعولی سو یلنمشدر دیمکدر (چنین بونجلین دیمکدر
(نمازی یا حرف وحدت (را ادات تخصیص (در حرف ظرف (وی
نمازه راجعدر (گفته شده باشد سو یلنمش اوله دیمکدر (چه مزه
نه لذت (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (محصول ترکیب)
بر واعظ منبره اوزره هر نسنه دنکه شعر سو یلر ایدی طاتسز اوقوردی
یعنی هر قنغی کونه اوقورسه لذتسز اوقوردی وانی ترو بجه ده دیدی
والله بونی نماز اثناسنده سو یلمجیمدر ایشتمدم که مجلسلیلردن بری
دیدی بوشعرکه نمازده سو یلنمشدر وبونجلین طاتسز در بر نماز که
انده بو شعر سو یلنمش اوله نه لذتی ونه حلاوتی اولور (قطعه)
گفتی که دوش گفته ام اندر نماز شب * شعری که قدر جملهٔ اشعار
از و شکست * گفتی فعل ماضی مفرد مخاطب دیدک دیمکدر (که
حرف بیان (دوش دون کیجه دیمکدر (گفته ام سو یلشم دیمکدر
(اندر ادات ظرف (نماز شب اخشام نمازی دیمکدر یا تهجد دیمکدر
زیرا اخشام نمازینه نماز شام یتسو نمازینه نماز خفتن صباح نمازینه
نماز بامداد اویله نمازینه نماز پیشین ایکندو نمازینه نماز دیکر دیرلر
(شعری یا حرف وحدت نوعیه (که حرف رابط صفت (قدر جملهٔ
اشعار لامیه لردر قدر مقدار وهم رتبه معناسنه در (ز واز اودن مخففدر
(او ضمیری سو یلدیکی شعره راجعدر (شکست قریق دیمکدر
(محصول ترکیب) دیدک که دون کیجه اخشام نمازی ایچنده برشعر
سو یلمشمکه جمله شعرلرک قدری اندن شکست اولدی یعنی جمله
شاعرلرک شعری انکله نقصان بولدی * آن شعر اکر زمنفذ سفل
آمدی فرود * زان یافتی نماز تو همچون وضو شکست * منفذ اسم
مکاندر چیقه جق یر دیمکدر دلکده مستعملدر (سفله اضافت بیانیه
الچق دلکدن دیمکدر که دبردن کنایه در (آمدی یا حرف حکایه
(آمدی فرود چیقه ایدی دیمکدر (یافتی یا حرف حکایه بولور ایدی
دیمکدر (نماز تو لامیه (همچون ادات تشبیه (وضو واوک ضمیله
ابدست دیمکدر فتحیله ابدست صویی معناسنه در بونده اولکی

مراددر (محصول بیت) اول شعر یعنی جمله اشعاره تقدم ایتدردیکك
شعرا کر دبردن چیقه ایدی نمازك کبی اول شعردن ایدستك دخی
بوزولوردی حاصلی اغزکدن چیقدیغی ایچون نمازك بوزلدی
اشاغیدن چیقه ایدی ایدستك دخی بوزولوردی (عروض) بوقطعه
بحر مضارع اخرب مکفوفدر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات
اولور (منظومه) شاعری خواند پرخلل غزلی * کین بحذف الف
بود موصوف * شاعری یا حرف وحدت (خواند واو رمعیله فعل ماضی
مفرد غائب اوقودی دیمکدر (پرکثیردن عبارتدر (خلل نقصان
معناسنه (غزلی یا حرف وحدت (که حرف بیان (این غزله شارتدر
(بحذف الف بیانیه با حرف مصاحبت (بود فعل مضارع مفرد
غائب اولور دیمکدر بونده مجرد خبر معناسنه در (موصوف وصف
اولنمش دیمکدر (محصول بیت) برشاعر پرخلل برغزل اوقودی که
بو حذف الف ایله موصوفدر دیو یعنی بوغزلده اصلا الف یوقدر
دیه برغزل پرخلل و پرنقصان اوقودی * کفتمش نیست صنعتی به
ازآن * که کنی حذف ازآن تمام حروف * کفتم فعل ماضی متکلم وحده
(شین ضمیر شاعره راجعدر اکا دیدم دیمکدر (نیست یوقدر دیمکدر
(صنعتی یا حرف وحدت (آن مصراع ثانی مفهومنه اشارتدر (که
حرف رابط (کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایلیه سین دیمکدر
(حذف مفعولی (آن غزله اشارتدر (محصول بیت) اول شاعره دیدم
اندن اعلا صنعت اولماز که اول غزلدن تمام حروفی حذف ایلیه سین
یعنی بالکلیه غزلی حذف ایلیکلك اولیدر (عروض) بوقطعه بحر
رمل مخبوندر که فاعلاتن فعلاتن فعلات اولور (منظومه) دی همی
خواندی بدعوی مطلعی * کین نه مطلع بلکه بحر کوهرست * دی
دون دیمکدر (همی ادات حکایه (خواندی یا حرف خطاب اوقور
ایدك دیمکدر (بدعوی با حرف مصاحبت (مطلعی یا حرف وحدت
مطلع اصطلاحات شعردندر که ابتدا کلن ایکی مصراعه دیرلر
(که حرف بیان (این مطلعه اشارتدر (نه حرف نفی (بلکه ادات
اضراب (بحر کوهر بیانیه (محصول بیت) دون دعوی ایله برمطلع
اوقور ایدك که بو مطلع مطلع دکل بلکه کوهر بحریدر یعنی جوهر

کبی

کبی بر مطلعدر دیو بر مطلع اوقودك ایدی * کی سزدیك بحر تنها
خواندش * زانکه هر مصراع بحری دیکرست * کی چنین دیمکدر
ادات استفهام (سزد فعل مضارع مفرد غائب لایق اولور دیمکدر
(تنها یالکز دیمکدر (خواند بونده مصدر معناسنه در زیرا سزد که
مضارعدر اکا مقارندر دیمك معناسنه (شین ضمیر مطلعه راجعدر
(زانکه اول سببدنکه دیمکدر (بحری یا حرف وحدت (محصول بیت) نچین
لایق اولور اکا یالکز بر بحر دیمك یعنی لایق دکلدر زیرا اول سببدنکه
هر مصراعی بر غیری بحردندر حاصلی بر بحردن دنیلمز بلکه هر
مصراعی بر بحردن دنیلور مراد ناموز ونلغنی بیاندر (عروض) بو
قطعه بحر رمل مسدس مقصوردر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلات
اولور (منظومه) کر نیاری خواند ونتوانی نوشتن یاز وزن * زادهٔ
طبعت برون افتد که نظمش آوری * کر حرف شرط (نیاری فعل نفی
مستقبل مفرد مخاطب قادر اولهمزسین (خواند بونده مصدر
معناسنه در اوقومغه دیمکدر زیرا مضارعه مقارندر (نتوانی ده نیاری
کبیدر لفظا ومعنی (نوشتن مصدردر یازمق معناسنه (یا حرف تردید
(وزن بونده وزن شعر که افاعیل تفاعیل مراددر (زادهٔ طبع لامیه
طبعك اولادی دیمکدر شعر معناسنه (تا ضمیر خطاب (برون طشره
دیمکدر (افتد فعل مضارع دوشر دیمکدر (که حرف بیان (نظمش
شین ضمیر زادهٔ طبعه راجعدر (آوری فعل مضارع مفرد مخاطب
کتورهسین دیمکدر (محصول بیت) اکر اوقومغه قادر اولهمز ایسك
ویازمغه قادر اولهمز ایسك یاخود زادهٔ طبعك خارج دوشرسه که
انی نظمه کتورهسین حاصلی اوقومغه یازمغه زادهٔ طبعك موزون
کلامه قادر دکل ایسه شعر سویلمکه قدرتك یوغیسه * زین سه
خصلت کی توان در شاعری عیب تو کرد * چون نیامد زان خلل در
منصب پیغمبری * زین سه خصلت بو اوچ خصلتدن دیمکدر
(کی چنین توان ممکندر دیمکدر (در حرف ظرف (شاعری یا حرف
مصدر (عیب نوسنی تعییب دیمکدر (کرد بونده مصدر معناسنه در
ایلمك دیمکدر (چون ادات تعلیل (نیامد فعل نفی ماضی مفرد غائب
کلمدی دیمکدر (آن خصلته اشارتدر (خلل نقصان معناسنه (در حرف

صله (منصب پیغمبری بیانیه یا حرف مصدر (محصول بیت) بو اوج خصلتدن یعنی اوقومه دن و یازمه دن و شعر سویلمه دن نیجه ممکندر یعنی شاعر اکده تعییب ایلمك چونکه بو اوج خصلتدن پیغمبرلك منصبنه خلل کلمدی زیرا پیغمبریمزی حق سبحانه قرآن عظیم الشانده النبی الامی دیو توصیف محل آخرده وما علمناه الشعر دیو شاعر لکی ذاتندن نفی ایلمشدر جامی بو کلامده استهزا مراد ایدر زیرا امیلك خصایص نبیدندر وانك حقنده مدحدر سائره ذمدر شعرده عیبله بو یله در (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور * روضهٔ هفتم در دستان مرغان قافیه سنج سرابستان سخنوری وطوطیان غزل سرای شکرستان نظم کستری * هفتم یدنجی دیمکدر (در حرف ظرف (دستان حکایه دیمکدر (مرغانه اضافت لامیه مرغان الف نون ادات جمع مرغ میمك ضمیله قوش دیمکدر ما بعدینه اضافت موصوفك صفتنه در (قافیه سنج وصف ترکیبیدر حسب اللغه قافیه طارتیجی دیمکدر استعمالده قافیه لی کلام سویلییجی دیمکدر مسجع معناسنه (سرابستانه اضافت لامیه سرابستان ترکیب مزجیدر بستان سراده دیرلر بستان اوی دیمکدر ما بعدینه اضافت لامیه (سخنوری وصف ترکیبیدر شاعر معناسنه (یا حرف مصدر (واو عاطفه (طوطیان الف نون ادات جمع طوطی معروف غزل سرایه اضافت صفتنه در غزل سرا وصف ترکیبیدر غزل ایرلییجی معناسنه ما بعدینه اضافت لامیه (شکرستان ستان ادات کثرتدر شکرلك دیمکدر ما بعدینه اضافت بیانیه (نظم کسترده وصف ترکیبیدر نظم دوشییجی یا حرف مصدر ترتیب نظم ایلییجیلك دیمکدر خلاصه شاعرده مستعملدر (محصول ترکیب) یدنجی روضه شاعرلك سرابستانك مسجع قوشلرینك حکایه سی وترتیب نظم ایلییجیلك شکرلکینك غزل ایرلییجی طوطیلرینك حکایه سی بیاننده در * شعر در عرف قدمای حکما کلامیست مؤلف از مقدمات مخیله یعنی از شان آن باشد که در خیال سامع اندازد معانی را که موجب اقبال باشد بر چیزی یا اعراض از چیزی خواه فی نفسه صادق باشد وخواه نی وخواه سامع اعتقاد صدق داشته باشد یا نی چنانکه کویند خمر لعلیست مذاب یا یاقوتیست

سیال

سيال يا عسل چيز يست تلخ يا شورقى گردهٔ زنبور * عرف بونده اصطلاح معناسنه‌در (قدمايه اضافت لاميه قدما قديمك جمعيدر اسكى ديمكدر (حكمايه اضافتده لاميه (كلامى يا حرف وحدت (مؤلف اسم مفعولدر مركب معناسنه (مقدمات مقدمه‌نك جمعيدر مقدمه برمقدم ايله تالى‌يه ديرلر (مخيله اسم مفعولدر تخيل اولنمش معناسنه (شان آن لاميه آن‌شعره اشارتدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (كه حرف بيان (خيال حواس خمسهٔ باطنه‌دندركه مقدم دماغك بطن مؤخرنده در حس مشتركك خزينه داريدر (سامعه اضافت لاميه (اندازد فعل مضارع مفرد غائب آته ديمكدر (معانى معنانك جمعيدر (را ادات مفعول (موجب اقبال مفعولنه‌در اقباله سبب ديمكدر (برحرف صله (چيزى يا حرف وحدت (يا اعراض يا ادات ترديد اعراض اقبالك ضديكه نفرت معناسنه (خواه استرسه ديمكدر (فى نفسه ضميرى كلامه راجعدر اوكلام نفسنده ديمكدر (نى ادات سلب (داشته باشد طوتمش اولسون ديمكدر (يا حرف ترديد (چنانكه انچنانكه ديمكدر (كويند فعل مضارع جمع غائب ديرلر ديمكدر (خمر مبتدا شراب ديمكدر (لعليست خبرى لعل برقرمزى طاشدر جواهر انواعندن (يا حرف وحدت (مذاب اسم مفعولدر افعال بابندن اريمش ديمكدر لعلك صفتى (يا حرف ترديد (ياقوتى لعلى اوزره معطوف ياقوت دخى جواهر نوعندندر برقرمزى طاشدر ارايى فرق ايدر برى صافى برى طونقدر يا حرف وحدت (سيال مبالغه وزنى اوزره اقيجى ديمكدر بوايكى مثال موجب اقبال سامعدر برى نوع ما صادق برى كاذب (يا حرف ترديد (عسل بال ديمكدر (چيزى يا حرف وحدت (تلخ اجى ديمكدر (شور بولانق (فى كردهٔ زنبور لاميه فى كرده قوصمق ديمكدر (زنبور آرى ديمكدر بوايكى مثال دخى موجب نفرت سامعدر برى كاذب برى صدقه قريب تدبير المفصلات فى المنطق (محصول تركيب) شعر عرف قدماى حكماده مقدمات مخيله‌دن مركب بركلامدر يعنى برشبهه موجب اقبال ياخود برشيدن موجب نفرت اولان معانى‌يى سامعك خيالنه القا ائلك شاندن اوله استرسه اوكلام نفسنده صادق اولسون

استرسه اولسون واسترسه سامع دوغری اعتقاد طوتمش اولسون
یعنی ایناتسون استرسه ایناتمسون انجلیبن که دیرلر خمر اریتمش
لعلدر یاخود خمر آقیجی یاقوتدر بو صورتده طبیعت شرابه میل
ایدر اقبال ایدر نفسنده صادق اولمق لازم دکل و بال آجی برنسنه
در یاخود بولانق آری قوصمه‌سیدر بو صورتلرده نفس بالدن نفرت
ایدر اشته حکمای متقدمینه کوره شعر بودر * ومتأخرین حکما
با آن وزن وقافیه را اعتبار کرده اند فاما در عرف جمهور جز
وزن وقافیه در آن معتبر نیست پس شعر کلامی باشد موزون
ومقفی وتخییل وعدم تخییل وصدق وعدم صدق را در آن اعتباری
ولله در الشعر ما اعظم شانه وما ارفع مکانه ولیت شعری اية
فضيلة اجل من الشعر وای سحر اجزل من هذا السحر *
متأخرین حکما لامیه حکمانك متأخرلری دیمکدر (با آن با حرف
مصاحبت آن مقدمات مخیله یه اشارتدر (وزن معروف افاعیل
تفاعیل دیمکدر (قافیه بی اجمالا سابقده بیان ایلدك (را ادات مفعول
(کرده اند ایلشلردر (فاما ادات استدراك (عرف جمهور لامیه (آن
کلامه اشارتدر (معتبر افتعال بابندن اسم مفعولدر اعتبار اولنمش
دیمکدر (نیست دکلدر معناسنه (پس ادات تفریع (کلامی یا حرف
وحدت (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (را ادات
تخصیص (در حرف ظرف (آن کلامه اشارتدر (نی یوق دیمکدر (لله
جار مع المجرور ظرف مستقر مقدم خبر (در دالك فتحی وراء مشدده ایله
جرا معناسنه در (شعره اضافت لامیه یعنی شعرك جزاسی وعوضی
الهه مخصوصدر مقام مدحده مستعملدر (ما اعظم فعل تعجب نه عجب
عظیم اولدی دیمکدر (شان لفظا مرفوع فاعلی (ضمیر شعره راجعدر
(ما ارفع ما اعظم کبی نه عجب رفیع اولدی دیمکدر (مکان فاعلی (ضمیر
ینه شعره راجعدر (لیت حرف تمنی مأمول اولمیان شیئ طلبده مستعملدر
(شعری یاء متکلم ایله تقدیرا مرفوع اسمی شعر بونده علم معناسنه در
خبری محذوف حاصلا در یعنی نه اولیدی بنم علمم حاصل اولیدی
یعنی کاشکی شعری بیلیدم (اية ای نك مؤنثی ادات استفهام ومبتدا
(فضیلت مضاف الیهی (اجل اعظم معناسنه خبری (من اجله متعلق

الشعر

(الشعر مفعول غیر صریحی (ای سابق ایدکبی (سحر مضاف الیهی
(اجزل خبری بوده اعظم معناسنه‌در (من هذا مفعول غیر صریحی
(السحر هذا نك مضاف الیهی (محصول ترکیب) حکمانك متأخری
مقدمات مخیله ایله وزن وقافیه‌یی اعتبار ایلمشلردر اما عرف جمهورده
وزن وقافیه‌نك غیری اول کلامده معتبر دکلدر بو یله اولنجه شعر
بر کلام اولور که موزون ومقفی اوله تخییل عدم تخییل وصدق عدم صدق
انده معتبر دکلدر بوندن صکره درجه‌سی عالی اولدیغن بیان ایدوب
بیورر که شعرك جزا وعوضی الاهده مخصوصدر نه عجب شعرك شانی
عظیم اولدی ونه عجب مکان ومرتبه‌سی رفیع اولدی نه اولیدی
بنم شعرم اولیدی قنغی فضیلت شعردن اعظمدر یعنی بیوکدر وقنغی
سحر بو سحردن اجزلدر زیرا شعره سحر حلال اطلاق اولنور حاصلی
نه بر فضیلت شعردن افضلدر ونه بر سحر شعردن اجزلدر (مثنوی)
هیچ شاهد چو سخن موزون نیست * سر خوبی ز خطش بیرون
نیست * شاهد محبوب دیمکدر (چو ادات تشبیه (سر خوبی لامیه
یا حرف مصدر (سر رانك تشدیدیله در علامت معناسنه کوزللك
علامتی دیمکدر (شین ضمیری سخنه راجعدر (محصول بیت) هیچ
سخن کبی موزون محبوب یوقدر کوزللك سری خطندن طشره
دکلدر * صبر از و صعب وتسلی مشکل * خاصه وقتی که پی بردن دل *
از و ازاودن مخففدر او ضمیر سخنه راجعدر (صعب کوج دیمکدر
(تسلی اکلنمك معناسنه‌در (مشکل معروف (خاصه علی الخصوص
دیمکدر (وقتی یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت (پی ادات
تعلیل (بردن مصدر دل المق معناسنه (محصول بیت) سخن بر محبوبدر که
اندن صبر کوج وتسلی مشکل علی الخصوص بر وقت که کوکل
المق ایچون یعنی عاشقانه کوکل المق ایچون اوقنه هیچ تحمل اولنمز
* نکند از وزن ببر خلعت ناز * کند از قافیه دامانش طراز * کند
فعل مضارع مفرد غائب ایلر دیمکدر (بیر لفظنه مر بو طدر ببر
کند کیر دیمکدر لبس معناسنه (ببر با حرف صله (خلعت ناز
بیانیه (دامانش شین ضمیر سخنه راجعدر (طراز علم معناسنه که
بعض دیبا واطلسدن اوموزلرینه وسائر یرلرینه زینت یا علامت

ایچون دیمکده کلری شیدر بونده دامان مناسبتیله شاطر اتکی
دیدکلری شیدر (محصول بیت) ورزندن نازخلعتی کیر یعنی سخن بر
محبوب بی بدلدر که ورزنی ناز مشابه سنده قافیه دن سخنك
اتکنی طراز ایلر یعنی اتکی مزین اولور * بابخلخال ردیف آراید *
* برجبین خال خیال افزاید * پا اياق دیمکدر (بخلخال ردیف بیانیه
باحرف مصاحبت (خلخال عرب وعجم خاتونلری ایاقلرینه طاقدقلری
حلیدر ردیف مقدما بیان اولندی ردیف خلخالی ایله دیمکدر (آراید
فعل مضارع مفرد غائب بزه یه دیمکدر (بر حرف استعلا (جبین آلین
دیمکدر ناصیه معناسنه (خال خیال مجازا بیانیه خال بك دیمکدر
خیال بونده معانی دقیقه دن عبارتدر (افزاید فعل مضارع مفرد غائب
آرتیره دیمکدر بوفعللرك فاعللری سخندر راجعدر (محصول بیت)
ایاغنی ردیف خلخالی ایله بزه یه ناصیه سی اوزره خیال كبی اولان خالنی
آرتیره یعنی سخن محبوبی ردیف خلخالی ایله قدمن مزین ایلیه
وخیال خالنی زیاده ایلیه بویله رعنا اوله * رخ زتشبیه دهد جلوه
چوماه * ببرد عقل صد افتاده راه * رخ مبتدا یكاق دیمکدر (تشبیه
بکزتمك دیمکدر اصطلاحاتی مخصوصا برفندر (دهد فعل مضارع
ویره دیمکدر (چو ادات تشبیه (ماه آی دیمکدر قمر معناسنه اشته
تشبیه چو ماه کبیدر درون عاشقه ضیا وفرح ویرمده محبوبی ماهه
تشبیه ایلمش (ببرد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب آلور دیمکدر
(عقل صد افتاده لامیه افتاده دوشمش دیمکدر (زراه مفعول به غیر
صریحی (محصول بیت) یكاق تشبیه جلوه ویرر ماه كبی یعنی سخنك
رویی تشبیهات واستعاراتدن ناشی آی كبی جلوه ایلیه یوز قدر یولدن
دوشمشك عقلنی آلور حاصلی عشاقك عقلنی پراکنده و پریشان
وبی شعور ایلر * مو بتجنیس زهم بشکافد * خالی از فرق دو کیسو
بافد * مو قیل دیمکدر (بتجنیس با حرف مصاحبت تجنیس تفعیل
بابندن مصدردر اصطلاح شعرده جمیع حروفی یا اکثر حروفی مطابق
اولان کلماته دیرلر بوده برقاچ نوعدر تام وناقص وزائد ومرکب ومکرر
ومطرف وخط مثلا اخشام معناسنه اولان شام ایله ولایت علمی اولان
شام ودال مضمومه لیله درد ایله دال مفتوحه ایله درد وخامه ایله خام

وغمخوارایله غم خوار وآزار المعزار وخاری ایله داری وبشر ایله پسر کبی (زهم بری برندن دیمکدر (بشکافد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب یارار یعنی آییرر دیمکدر (خالی بوش معناسنه (فرق معلوم (کیسو صباج بولکی دیمکدر (بافد فعل مضارع مفرد غائب اورر دیمکدر (محصول بیت) تجنیس ایله قبلی بری برندن آییرر فرقدن خالی ایکی بولك صاج اورر حاصلی قیلی فرق دکل بیك یرار فرق وتمیز اولماز ایکی بولك صاج اورر که خیال کبی * لب زترصیع کهر ریز کند * * زلف مشکین کهر آویز کند * ترصیع اصطلاح شعراده مصرعینك کلمه لری بر برینه وزن ومقدارده معادل اولمقدر (کهرریز وصف ترکیبیدر کهر دوکیجی دیمکدر (کند اوور دیمکدر (زلف مشکین موصوفك صفتنه در (بعض نسخه ده جعد مشکین واقعدر معنی بردر مشکین یا حرف نسبت نون حرف تأکید مشکلی دیمکدر (کهرآویز وصف ترکیبیدر کهر آصیجی دیمکدر (محصول بیت) لب ترصیعدن جوهر دوکیجی یعنی صاچیجی اولور زلف مشکین ده کوهر آصیجی اولور حاصلی لبندن کوهرلر دوکر زلفنه جواهر تعلیق ایلر * چشم از ایهام کند چشمك زن * فتنه در انجمن وهم فکن * ایهام ایکی معنایه محتمل اولان لفظه یا کلامه دیرلر (چشمك کوزلك معناسنه در (چشمك زن وصف ترکیبیدر کوزلك اوریجی دیمکدر (فتنه فکنك مفعول صریحی (انجمن جمعیت معناسنه در (وهم مؤخر دماغك بطن اولنده در مقدمات باطله ترکیب ایلر (وهم فکن وصف ترکیبیدر فتنه براقیجی دیمکدر (محصول بیت) صنعت ایهامدن وهم جمعینه فتنه براقیجی اولان چشم سخنه کوزلك ایلر یعنی بیار * برسر چهره نهد زلف مجاز * شود از پرده حقیقت پرداز * بر حرف استعلا (سر بونده تأکید در (نهد فعل مضارع مفرد غائب قور دیمکدر (زلف مجاز بیانیه مجاز حقیقتدن عدوله دیرلر که رسالات استعاراتده مصرحدر (شود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (پرده معروف (حقیقت ده معروف (حقیقت پرداز وصف ترکیبی در حقیقته صورت وزینت وریجی دیمکدر (محصول بیت) چهره سخن اوزره مجاز زلفنی قویه یعنی مجازات ایله حقیقت وجهنی ستر ایلیه

وپرده دن حقیقته صورت ویریجی اوله یعنی پردهٔ مجاز دن بنه حقیقت
نمایان اوله بومثنوی مؤلف مرحومك سبحة الابرار نام كتاب
منظومنده درکه هر بر بیت دلفریبنده صنایعات غریب وبدیع مالا
مالدر اولا شعری استعارهٔ مصرحه طریقیله برمحبوب بی همتاب تشبیه
ایدوب بنه مشبه اولان شعری مراد ایلمش ومشبه بهه ملایم اولان
حالاتی مشبهده اولان احواله تشبیه ایلمش اولا محبوبلرده اولان
نازی خلعته تشبیه ایلمش دائما معنی ناز وادادن منفك اولمدقلری چون
شعرك وزننی دخی اول خلعت نازه ماننـد قیلمش محبوبلر دامان ثوبی
مزین ایتمکیله طراوت بخش اولدقلری کبی شعرك قافیه سنی اکا بکزتمش
کذلك خلخال ایله مزین اولدقلری حالی شعرك ردیفلری اولانه مشابه
قیلمش وینه جبینده نقطهٔ موهومه کبی اولان خالی شعرك خیالات
دقیقـه سنه بکزتمش صنایع بدیعیهٔ شعریه اولان تشبیهی محبوبلك
رخنه تشبیه ایلمش آی کبی اولمده کلام مجنسی قبیلی پاره پاره جزء لایتجزی
مرتبه سنه کتوروب انی خیال کبی ایکی صاج اورمکه تشبیه ایلمش
ترصیع حقیقته ملایم اولان دوکلك وآصلمغی ذکر ایله سیله مکنیه
اجرا ایلمش ایهام طرفینه شامل اولدیغندن کوزلکه مماثل قیلمش
زلف محبوبلرك اکثر وجهنی اورتمه ده چهره یی حقیقتـه زلفی مجازه
مشابه ایتمش وینه حقیقت مرادی اورتمق ایله کنایه یی مراد ایلمش
تدبر ان کنت من اولی الابصار والا تکون من اهل الادبار * وآنکه
حضرت حق سبحانه وتعالی کلام معجز طراز قرآن آرا بماء تنی وماهو بقول
شاعر از آلایش تهمت شعر مطهر ساخته وعلم بلاغت موردش را
از حضیض تدنس بل هو شاعر باوج تقدس وما علمناه الشعر وماینبغی له
افراخته نه اثبات این معنی راست که شعر فی حد ذاته امری مذموم
است وشاعر بسبب ایراد کلام منظوم معاتب وملوم بلکه بنا بر آنست
که قاصران نظم قرآن را مستند بسلیقهٔ شعر ندانند ومعاندان متصدی
تحدی یار اصلی الله علیه وسلم از زمرهٔ شعرا نشمارند واین واضح ترین
دلیلست بر رفعت مقام شعر شعرا وعلو منزلت سحر آفرینان شعر آرا *
(وانکه اندن صکره دیمکدر (کلام معجز طراز قرآن آرا) ره ادات مفعول
اضافت موصوفك صفتـه ولامیه معجز طراز وصف ترکیبی در قرآنك

معجزه ایله معنون اولان کلامنی دیمکدر (بمانی باحرف مصاحبت اضافت بیانیه نفیك مابعدنده کی آیته اضافتی لامیه (وماهو بقول شاعر) آیتنك نفی ایچون اولان ماسیله دیمکدر ما حرف نفی هو مبتدا قرأنه راجع بقول شاعر خبری قرأن شاعر قولیدر اولمدی دیمکدر (الایش بولاشق معناسنه اسم مصدردر (تهمته اضافت فاعلنه در تهمتك شعره مفعولنه در (مطهر اسم مفعولدر پاك معناسنه (ساخته ماضیدن قسمدر دوزمش معناسنه بونده ایلمش دیمکدر (علم بلاغت بیانیه علم عینك ولامك فتحه لریله صنجاق معناسنه وعلامت معناسنه در (بلاغت تبلیغ معناسنه در (فصاحت کلامده تفنن معناسنه در (بلاغت مورد ترکیب مزجیدر مورد اسم مکان ورود محلی دیمکدر (شین ضمیر قرأنه راجعدر راادات مفعول قرأنك مورد بلاغت اولان صنجاغی یاعلامتی یعنی فصاحت وبلاغت محلی اولان علمی یا تبلیغ احکامك محل ورودی اولان علمی که مراد حضرت رسولدر زیرا علم الهدی وعلم الایمان وعلم الیقین دیو حضرت رسول اللهه اطلاق ایدرلر که علمدن مراد افندیمز اولمش اولور (حضیض الجق دیمکدر (اصل حضیض دیو شمسك فلکی که سماء رابعدرانده اولان کندی فلکینك فلك شمسك سطحنه مماس اولمیان جزئه دیرلر مثلا دائرهٔ اول فلك رابعدر ایچنده اولان دائره که منطقه سی منطقه سنه مطابق د کل شمسك انده اولوب دوران ایتدیکی فلكدرکه برطرفی مماس برطرفی غیر مماس مماسنه اوج غیر مماسنه حضیض دیرلر که شمس آلتی آی مماس طرفنده بولنمغله حرارت غالب اولور علی العکس برودت بونده حضیض اسفلدن عبارت اولور (تدنسه اضافت لامیه تدنس تفعل بابندن مصدردر کیرلنمك معناسنه (بل هو شاعر قولنه اضافتی لامیه (بل ادات اضراب هو مبتدانی امی یه راجعدر شاعر خبری کفارك نبی دکل بلکه اومحمد شاعردر دیو افترالری دنسی الحاقندن دیمکدر (باوج تقدس باحرف صله اضافت بیانیه اوج بالاده تفصیلی اولندیغی اوزره حضیضك مقابلی محل اعلا دیمکدر تقدس پاکلك (وماعلمناه الشعر وماینبغی له) قولنه اضافتی لامیه (ما حرف نفی (علمنا تفعیل بابندن فعل ماضی متکلم مع الغیر بونده نون جمع تعظیم ایچوندر بزعظیم الشان

تعليم ايلدك ديمكدر ضميرو مفعول صريحى حضرت محمده راجعدر
الشعر مفعول ثانيسى (ما ينبه حرف نفى (ينبغى فعل مضارع مفرد مذكر
غائب فاعلى تحتنده شعره راجعدر (له ينبغى يه متعلق ضمير حضرت
محمده راجعدر و محمد ايچون شعر لايق اولمز ديمكدر حاصلى بن عظيم
الشان الكا شعر تعليم ايلمدم وشعر اكا لايق دكلدر يعنى وسيله پاكلك
اوجنه ديمكدر (افراخته ماضيدن قصدر ولازم له متعدى بيننده
مشتركدر بونده متعدى در يوجلتمش ديمكدر (نه حرف نفى (اثبات
اين معنى) مصدرك مفعولنه اضافتى در (را ادات تعليل (سين وتا
ادات خبر بو معنى يى اثبات ايچون دكلدر معنى دن مراد كلام آتيدر
(كه حرف رابط (فى حد ذاته كندى حد ذاتنده ديمكدر حد
ماهيتدن عبارتدر (امرى يا حرف وحدتله مذموم صفتى (بسبب ايراد
كلام منظوم) لاميه وبيانيه وموصوفك صفته اضافتلريدر
يا حرف مصاحبت منظوم اولان كلامى ايراد ايدوب كتورمك سببيله
معاتب) مفاعله بابندن اسم مفعولدر عتاب اولنمغه مستحق ديمكدر
ملوم ده) اسم مفعولدر لوم اولنمغه مستحق ديمكدر (بلكه ادات اضراب
بنابر انست) اكا مبنى دركه ديمكدر (نظم قرآن لاميه (را ادات مفعول
مستند) افتعال بابندن اسم فاعلدر اصل لغتده طيانيجى ديمكدر اما
اصطلاحده برشئ شئ آخره اثبات ايتمكه ديرلر (بسليقه شعر
يا حرف صله اضافت بيانيه (سليقه طبيعت ديمكدر طبيعت شعريه يه
استناد ايديجى ديمكدر (ندارند فعل نفى مستقبل جمع غائب طوتميه لر
ديمكدر (معاندان الف نون ادات جمع عناد ايديجيلر ديمكدر مابعدينه
اضافت صفته در (متصدى ايلرو كليجى يعنى اقدام ايديجى ديمكدر
تحدى) تفعل بابندن مصدر در خصمه حديثى بيلدرمك ايچون
دعوته ديرلر (بان ادات فاعلدر بجى معناسنه تحدى ايديجى ديمكدر كه
مراد جناب اشرف موجودات وسيد مخلوقاتدر (را ادات مفعول
زمرهٔ شعرا) بيانيه زمره بلوك وطائفه معناسنه در (نشمارند فعل نفى
مستقبل جمع غائب صايميه لر ديمكدر (اين بو مذكور كلامه اشارتدر
واضح) آشكاره معناسنه مصدر در (تر ادات تفضيل يا ادات نسبت
نون حرف تأكيد (دلبلى يا حرف تنكير سين وتا ادات خبر (بر حرف صله

رفعت

رفعت) بوجهلك معناسنه مصدردر (مقامه اضافت فاعلنه‌در
مقاملك (شعره لاميه (شعرا شاعرك جميدر (علومصدر در عاليلك
معناسنه (منزلته اضافت فاعلنه‌در منزلتك (سحر آفرينانه لاميه
سحر آفرينان الف نون ادات جمع سحر آفرين وصف تركيبيدر
وشاعر ممتازلردن عبارتدر (شعرآرايه اضافت صفتنه‌در شعرآراده
وصف تركيبي درشعره زينت ويريجي ديمكدر (محصول تركيب)
اندنصكره حق سبحانه وتعالى قرآنك معجزه ايله معنون اولان كلامنى
وماهو بقول شاعر كلام معجز اثرينك نفى ماسيله يعنى قرآن شاعرسوزى
دكلدر ديمكله شعرتهمتى بولاشغندن پاك ايلمشدر وقرآنك تبليغى محلى
اولان يافصاحت وبلاغتك مورد وكانى اولان صنجاغى ياعلامتى كه
حضرت محمد صلى الله تعالى عليه وسلم كفارك بل هو شاعر ديدكلرى
مفهوملك تدنسى حضيضندن يعنى بلكه شاعردر ديو افك وافترالرندن
حاشا ثم حاشا نوع غبار تدنس مشاهده اولمقلق الجقلغندن (وماعلمناه
الشعر وماينبغى له) نظم دلاراسى پاككلكى مرتبهٔ عالبسنه يوجلتمشدر
يعنى بن عظيم الشان حبيبمه شعر تعليم ايتمدم وشعر اكالايق دكلدر ديو
بيورمسيله اوج تقدسه يوجلتمشدر حاصلى افك كفارى تزييف وابطال
ايلمشدر معناى آتى بى اثبات ايچون دكلدر يعنى حق جل وعلانك
وماهو بقول شاعر (وماعلمناه الشعر وماينبغى له) قول شريفلرى بونى
اثبات ايچون دكلدركه شعر احد ذاتنده مذموم وشاعر كلام منظوم
ايرادى سببيله معاتب وملوم اوله بويله دكلدر بلكه بو كلام شريفلر
اكامبنيدركه عقلى قاصر اولنلر نظم قرآنى طبيعت شعره مستندطوتميدلر
يعنى شعر ظن ايتميه‌لر ومقدم اولان عناد جيلر خصمنى الزامه دعوت
ايديجى فخر عالمى شعرا زمره سندن تعداد ايتميه‌لر وبو كلام زياده
آشكاره دليلدر شعرانك شعر ينك مقامى عاليلكنه وشعر تزيين ايديجى
سحرآفرينلرك منزلت وقدرينك رفعتنه وبوجه لكنه (قطعه)
* پايهٔ شعر بين كه چون زنبى * نفى نعت پيمبرى كردند * (پايهٔ شعر لاميه
شعرك پايه سى ديمكدر پايه مرتبه معناسنه (بين امر حاضر مفرد كور
ديمكدر (كه حرف بيان (چون ادات تعليل (نفى نعت مصدرك
مفعولنه (نعت پيمبرى لاميه ياحرف نسبت پيمبرده وجوه اربعه جائزدر

پیغامبر پیغمبر پیامبر پیمبر رسول معناسنه‌در (کردند فعل ماضی جمع غائب
ایلدیلر دیمکدر (محصول بیت) شعرك مرتبه‌سنی كوركه چونكه نبی
صلی الله علیه وسلمدن پیغمبرلك نعتنی كافرلر نفی ایلدیلر حاصلی پیغمبر
دكلسین دیدیلر * بهر تصحیح نسبت قرآن * تهمت او بشاعری كردند *
بهر) ادات تعلیل (تصحیح نسبت قرآن مصدرك مفعولنه ولامیه تصحیح
تفعیل بابندن مصدردر صحیح قیلمق معناسنه قرآنك نسبتنی تصحیح ایچون
دیمكدر (تهمت او مصدرك مفعولیدر او ضمیری نبی صلی الله علیه
وسلمه راجعدر (بشاعری با حرف مصاحبت یا حرف مصدر
(محصول بیت) قرآنك نسبتنی تصحیح ایچون انی شاعرلك ایله تهمت
ایلدیلر قرآنی تشبیهه اندن اقرب شی بولمدقلرندن ناشی (عروض)
بو قطعه بحر خفیفدندر كه فاعلاتن مفاعلن فعلاتدر (شعر بر چند
قسمست چون قصیده وغزل ومثنوی وقطعه ورباعی وشعرا در ممارست
اینها متفاوت بعضی متفننین اند كه بر جمیع این اقسام شعر گفته اند
وبعضی ازان قبیل اند كه میل ایشان ببعضی ازین اقسام بیشتر بوده
است چون متقدمان كه اهتمام ایشان بقصاید بوده است در مدایح
ومواعظ غیران واهتمام بعضی بمثنوی * بر حرف استعلا (چند قسمست
برقاج قسمدر دیمكدر (چون ادات تشبیه (قصیده اون ایكی بیتی
تجاوز ایلیوب مناجات باری یی مشتمل یا نعت رسولی مشعر یا بر كبارك
وصفنی حاوی اولان ابیاته دیرلر (غزل بش و بشدن زیاده اولوب
می ومحبوبه متعلق كلامی جامع اولان سخنه دیرلر (مثنوی بیتده
عدد واوصاف شرط اولمیه‌رق هر نه كونه اولورسه اولسون اما هر
ایكی مصراعی مقفی اولوب هر بیتك قافیه‌سی آخر اولان اسلوبه دیرلر
(قطعه) بشدن ناقص اولانه دیرلر (رباعی بالاده تفصیل اولنان
وزن مخصوص اوزره اولان ایكی بیته دیرلر (ممارست مفاعله بابندن
مصدردر مهارت معناسنه (متفاوت تفاعل بابندن اسم فاعلدر بری
برندن فرقلی معناسنه (متفنن تفعل بابندن اسم فاعلدر هر نوعی
وهر فنی بیلیجی دیمكدر (اند ادات جمع خبر (كه حرف بیان بر حرف
ظرف (جمیع این اقسام) لامیه بو قسملرك جمیعسنده دیمكدر
گفته اند) سویلشلردر (قبیل نوع معناسنه (میل ایشان لامیه

بعضی ازین اقسام) بو قسملردن بعضیسنه (بیشتر زیاده رك (بوده است اولمشدر (چون ادات تشبیه (متقدمان سلف دیمكدر (كه حرف تعلیل (اهتمام ایشان لامیه (اهتمام افتعال بابندن مصدر در صرف همت معناسنه انلرك صرف همتلری (بقصاید با حرف صله قصاید قصیده نك جمعیدر (بوده است اولمشدر دیمكدر (در حرف ظرف (مدایح مدیحه نك جمعیدر (مواعظ موعظه نك جمعی بمثنوی با حرف صله (محصول تركیب) شعر برقاچ قسمدر قصیده وغزل ومثنوی وقطعه ورباعی كبی وشاعرلر بونلرك یعنی بو قسملرك مهارتنده بری برندن فرقلری واردر بعضی متفننلردر كه بو قسملرك جمیسنده شعرسویلمشلردر و بعضیسی اول قبیلدندر كه انلرك میلی بو قسملرك بعضیسنه زیاده واقع اولمشدر متقدمان كبی كه انلرك اهتمامی قصیده لره اولمشدر مدایح ومواعظ وانك غیری مناجات كبی شیلر سویلمشلردر و بعضی سنك اهتمامی مثنوی یه اولمشدر * بخلاف متأخران كه ایشان اكثر بر طریق غزل واقع شده است وعدد این طائفه از حد وحصر بیرونست وذكر تفاصیل شان از قاعدهٔ احاطه متجاوز لاجرم بر ذكر چندی از مشاهیر ایشان اقتصار كرده می شود * بخلاف متأخران لامیه با حرف صله متأخرلرك خلافنه دیمكدر (كه حرف تعلیل (ایشان ضمیر جمع غائب انلر دیمكدر (بر حرف استعلا (طریق غزل بیانیه (شده ماضیدن قسمدر اولمش معناسنه (عدد این طائفه لامیه بو طائفه نك عددی دیمكدر (حد نهایت (حصر فلان قدر دیمكدر (ذكر تفاصیل شان مصدرك مفعولنه ولامیه تفاصیل تفصیلك جمعیدر شان ضمیر جمع شعرایه راجعدر شعرانك تفصیللرینی ذكر دیمكدر (قاعدهٔ احاطه بیانیه احاطه قاپلامق معناسنه (متجاوز تفاعل بابندن اسم فاعلدر كچیجی معناسنه (لاجرم بالضروری دیمكدر (بر ذكر چندی برقاچنی ذكر اوزره دیمكدر (مشاهیر ایشان لامیه مشاهیر مشهورك جمعیدر انلرك مشهورلرندن دیمكدر (اقتصار افتعال بابندن مصدر در قصالتمق معناسنه (كرده می شود ایلمش اولور دیمكدر (محصول تركیب) شعرانك بعضیسی متفنن ومتقدمین اكثری قصایده ماهر و بعضیسی مثنویده ممتاز اما متأخرین بوكا

محتاج القدر که انلرك اکثری غزل طریقی اوزره واقع اولمشدر و بو شعرا طائفه سنك عددی حد وحصردن بیروندر وانلرك تفصیلاریني ذکر قاعده احاطه دن متجاوزدر لاجرم انلرك مشهورلرندن برقاچینی ذکرا وزره اقتصار اولمش اولور * رودکی رحمه الله ازماوراءالنهرست وازمادر نابینا زاده است اما چنان ذکی وتیز فهم بوده است که درهشت سالکی قرآنرا بتمام حفظ کرد وقرائت بیاموخت وشعر کفتن کرفت و بواسطهٔ حسن صوت درمطربی افتاد وعود بیاموخت ودرآن ماهر شد ونصرابن احمد سامانی اورا تربیت کرد کویند اورا دویست غلام بود وچهارصد شتر درزیر رخت و بارمی رفت و بعد ازوی هیچ شاعررا این مکنت نبوده و اشعار وی العهدة علی الراوی صد دفتر بر آمده است ودرشرح یمیني مذکورست که اشعار وی هزار هزار وسه صد بیت بوده است وازسخنان ویست درصفت شراب * رودکی یاحرف نسبت کاف هاء رسمیدن مبدل روده بغرصقدن مصنوع اولان ساز کریشنه دیرلر شاعر عود دیدکلری سازی چالدیغندن رودکی تلقیب اولنمشدر بومعنی جمیع لغتلرك رود لفظنه ویردکلری معنایه کوره در اما لغت غریبه دندر که رود اوغل معناسنه در کاف حرف تصغیر یاحرف نسبت اوغلجق دیمکدر صغرسنده شعرسو یلدیکندن رودکی دینلمشدر (ماوراءالنهر بخارا وخراسان جیحون سیحونی محیط براقلیمك آدیدر (مادر انا دیمکدر والده معناسنه (نابینا کور دیمکدر اعمی معناسنه (زاده ماضیلرین قسمدر طوغمش معناسنه (چنان انجلین دیمکدر (ذکی عاقل معناسنه در (تیز فهم عطف تفسیری شکلیدر ووصف ترکیبیدر کسکین یاخود چابك اکلیجی معناسنه (بوده ماضیدن قسمدر اولمش دیمکدر (که حرف تعلیل (هشت سالکی یاحرف مصدر کاف هاء رسمیدن مبدل وهاء رسمي ادات مقدار (هشت سکز دیمکدر سکزیاشنده دیمك اولور (قرآنرا ادات مفعول (بتمام باحرف مصاحبت تمامیله (کرد فعل ماضی مفرد ایلدی دیمکدر (قرائت اصطلاحات قراده عشره وسبعه تقریبیله وقومغه دیرلر (بیاموخت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اوکرندی دیمکدر (کفتن کرفت ماضي مرکبدر

سویلمکه باشلدی دیمکدر (بواسطهٔ حسن صوت لامیه و مصدرك
فاعلنه اضافتیدر (یا حرف مصاحبت سببیتی متضمن (در حرف صله
(مطربی یا حرف مصدر مطرب چالغی چالانه دیرلر مطرب بلغه دیمکدر
(افتاده فعل ماضی مفرد غائب دوشدی یعنی میل ایلدی دیمکدر
(عود عجمانی برسازدر که طنبوره مشابه لکن تکنه سی کبیر اولور
بو دیارلرده متروکدر (بیاموخت سابق کبی (در حرف ظرف (آن عوده
اشارتدر (ماهر استاد دیمکدر (شد فعل ماضی مفرد غائب اولدی
دیمکدر (نصر بن احمد بر پادشاهك اسمیدر (سامانی یا حرف نسبت
سامان بر دولتك اسمیدر که طقوز نفردر یوز یلدن متجاوز سلطنتلری
واردر محمود سبکتکین بونلره غالب اولمشدر اولری عادلدر بونصر
آنك اوغلیدر ماوراء النهرده ایدیلر (او ضمیر رودکی یه راجعدر (را
ادات مفعول (تربیت بسلمك معناسنه در (تربیت کرد بسلدی دیمکدر
(کویند فعل مضارع جمع غائب نقل ایدرلر دیمکدر (او رودکی یه
راجعدر (را ادات تخصیص انك دیمکدر (دویست ایکیوز دیمکدر
(غلام کوله معناسنه (بود ادات ماضی وار ایدی دیمکدر (چهارصد
درتیوز دیمکدر (شتر دوه دیمکدر (در حرف ظرف (زیر رخت یاتیسه
رخت التنده دیمکدر (رخت متاع دیمکدر (با ررخته معطوف یوك
التنده دیمکدر (اویه اضافت لامیه (می ادات حکایه (رفت فعل ماضی
مفرد غائب کیدر ایدی دیمکدر (بعد از وی رودکی دن صکره
دیمکدر (شاعری را ادات تخصیص یا خود حرف صله برشاعرك
یا برشاعره دیمکدر (مکنت قدرت معناسنه در (نبود نفی ادات ماضی
یوق ایدی دیمکدر (اشعار وی لامیه رودکینك شعرلری دیمکدر
(العهدة اعتماد دیمکدر مبتدا (علی الراوی ظرف مستقر خبر اما العهدة
علی الراوی قولنی ما بعدنده اولان کلامك صدقی ملتزم اولمدیغی
حینده استعمال ایدرلر (صد یوز دیمکدر (دفتر کتاب معناسنه در
(بر آمده است بونده قریب اولمشدر دیمکدر (در شرح یمینی لامیه یمینینك
شرحنده دیمکدر یمینی فن تاریخده بر کتابك اسمیدر که ابی النصر محمد
بن عبد الجبار شاعرك عین الدولة المحمود السبکتکین ده تألیف ایلمشدر
اولی الحمد لله الظاهر بآیاته در (سلطان محمود سبکتکینك سیرتنده

ووقايعات خوارزمی ده تصنیف ایلمشدر وچوق لطایف وغرایب درج
ایلمشدر وبر تاج کیسه انی شرح ایلمشدر ازجمله شیخ مجدالدین کرمانی
وصدر الافاضل قاسم بن الحسین الخوارزمی وتاج الدین عیسی بن
محفوظ وحمید الدین ابو عبدالله شرح ایلمشدر شرح یمینی دیدیکی
بونلرك بریدر لیکن بو شرحلره ظفر بولوب واقف اوله مدق
(مذکورست ذکر اولنمشدر دیمکدر (که حرف بیان (اشعار وی
لامیه بنه رودکی یه راجعدر (هزار هزار وسیصد بیت) بیك کره
بیك اوچیوز دیمکدر (بوده است اولمشدر (این بیت آتی یه اشارتدر
(سخنان وی لامیه انك سوزلریدر دیمکدر (صفت وصف معناسنه‌در
(شرابه اضافت مفعولنه‌در (گفته ماضیدن قسمدر سویلمش معناسنه
(محصول ترکیب) رودکی رحمه الله ماوراء النهردندر واناسندن اعمی
طوغمشدر اما انجلین عاقل وتیز فهم ایدیکه سکز یاشنده قرآنی تماما
حفظ ایلدی وقرائت اوکرندی وشعر سویلمکه باشلدی وکوزل
صوت واسطه سی سیله مطربلغه هوس ایلدی وعود چالمغی
اوکرندی وعود چالمه‌ده ماهر واستاد اولدی وآل سامان ملوکندن
نصر بن احمد سامانی آنی بسلدی نقل ایدرلر که رودکی نك ایکیوز کوله سی
وارایدی دیتیوز دوه انك رختنی ویوکی التنده کیدر ایدی اندن صکره
هیچ بر شاعره یا بر شاعره بو قدر قدرت اولمدی للعهدة علی الراوی انك
شعرلری یوز کتابه چقمشدر دیمنی بالغ اولمشدر شرح یمینیده دیمدم کوردم که
انك شعرلری بیك کره بیك اوچیوز بیت اولمشدر بوده یوز کتابه
قریبدر دیدیکنی تأیید ایدر وبو بیتلر انك سوزلریدر که شراب
وصفنده سویلمشدر (قطعه) آن عقیقی میی که هر که بدید * از عقیق
گداخته نشناخت * عقیقی یا حرف نسبت عقیق بر قرمزی طاشدر
یمنی دیرلر بیك معتبر دکلدر (میی یا حرف تنکیر (که حرف رابط صفت
(هرکه هرکس که تعبیرندندر (بدید فعل ماضی مفرد غائب کوردی
دیمکدر (عقیق گداخته موصوفك صفته اضافتیدر (گداخته اسم
مفعولدر اریمش دیمکدر (نشناخت فعل نفی ماضی مفرد غائب اکلمدی
دیمکدر یعنی فرق ایتمدی (محصول بیت) اول عقیقی کبی اولان شرابی که
هر کیم که کوردی اریمش عقیقدن فرق وتمییز ایده مدی * هر دو یك

جوهرند

جوهرند لیك بطبع * این بیفسرد و آن ذکر بکداخت * هردو
هر ایکیسی دیمکدر (یك بر معناسنه‌در (جوهر اصل دیمکدر (نون
دال ادات جمع خبر بر اصل دیرلر (لیك ادات استدراك (بطبع با حرف
ظرف (این عقیقه اشارتدر (بیفسرد با حرف تأکید یا همزه دن
منقلب (افسرد فعل ماضی مفرد غائب طوکدی دیمکدر (آن شرابه
اشارتدر (بکداخت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اریدی
دیمکدر (محصول بیت) هر ایکیسی یعنی شراب وعقیق بر اصلدندر
یعنی بردر لکن طبیعتده عقیق طوکدی منجمد اولدی وشراب اریدی
صافی اولدی * نابسوده دو دست رنکین کرد * ناچشیده بتارك
اندر تاخت * نابسوده نا حرف نفی هسا حرف ترتب سورنمدن یعنی
یاپشمقسزین دیمکدر (دو ایکی دیمکدر (رنکین یا حرف نسبت نون
حرف تأکید رنکلی دیمکدر (ناچشیده نابسوده کبیدر طاتمقسزین
دیمکدر (بتارك با حرف صله تارك دپه دیمکدر (اندر بابی تأکیددر
(تاخت فعل ماضی مفرد غائب چاپدی دیمکدر (محصول بیت)
یاپشمدن ایکی الی رنکلی ایلدی یعنی عکسی بو یادی طاتمقسزین
دپه‌یه چاپدی یعنی قوقوسی باشه اوروب مست ایلدی (عروض)
بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلات اولمشدر
* ودر نصیحت کوید * دخی نصیحتده سویلر (قطعه) زمانه پندی
ازاده دار داد مرا * زمانه را چونکو بنکری همه پندست * زمانه
عالم دیمکدر پندی یا حرف وحدت (آزاده دار وصف ترکیبیدر
ازاده طوتیجی یعنی حزندن خلاص ایدیجی دیمکدر (داد فعل ماضی
مفرد غائب ویردی دیمکدر (مرا را ادات صله بکا دیمکدر (زمانه را
را ادات صله چو ادات تعلیل (نکو ایو دیمکدر (بنکری باء تأکید ایله
فعل مضارع مفرد مخاطب بقه‌سین دیمکدر (همه جمله دیمکدر آزاده
دار برینه آزاده وار واو ایله ویردیکی معنادن وارلغی معلوم اولور
(محصول بیت) زمانه بکا حزندن خلاص ایدیجی بر نصیحت ویردی
زمانه‌یه چونکیم ایو بقه‌سین جمله نصیحتدر یعنی اطوار وادوار عالم
عاقله سراپا نصیحت و پنددر * بروز نیك کسان آرزو مبر زنهار *
بسا کسا که بروز تو آرزومندست * بروز نیك کسان با حرف صله

اضافت بيانيه ولاميه (روز كون ديمكدر (نيك ايو معناسنه كسان
الف نون ادات جمع كس خلق معناسنه صاحب ثروت ديمكده اولور
اما روز نيكدن او معنى منفهم اولديغندن حاجت يوقدر خلقك
ايو كوننه يعنى غنا وجاه وصفاسنه ديمكدر (آرزو استك معناسنه در
(مبر فعل نهى حاضر مفرد ايلتمه يعنى ايلمه ديمكدر (زنهار ادات
تنبيه صقين ديمكدر (بسا چوق معناسنه (كسا الف حرف مبالغه
بسايى تأكيد ايدر (كه حرف بيان (بروز تو لاميه يا حرف صله سنك
كوننكه ديمكدر (آرزومند مندادات نسبت استكلى ديمكدر بونده ده
شارح كسا الفى ندا معناسى ويرمش محلى دكل (محصول بيت) خلقك
ايو كوننه يعنى منصب بورزقنه صقين ارزو ايلمه يعنى محزون اولمه
نيچه چوق كيمسه لر سنك حالكه استكليدر (عروض) بو قطعه بحر
مجتث مخبوندر كه مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور * ودر بعضى
تواريخ چنان مذكورست كه نصر بن احمد از بخارا بمروشاه جهان
نزول فرموده بود ومدت مكث وى آنجا متمادى شده اركان دولت را
خاطر ببخارا وقصور وبساتين آن ميكشيد از رودكى چيزى بسيار
تقبل كردند تا بيتى چند مشوق ومرغب وى ببخارا بكويد ودر محلى
مناسب برآهنك عود بر آن ترنم كيند در سحرى كه پادشاه صبوحى كرده
بود اين ابيات را برآهنك عود ساز كرد وبخواند * در حرف ظرف
(بعضى يا حرف تنكير (تواريخ تاريخك جمعيدر (چنان اويله ديمكدر
(كه حرف بيان (بمروشاه جهان با حرف صله مروشاه جهان برشهرك
اسميدر (نزول مصدردر اينمك معناسنه (فرموده ماضيدن قسميدر
بيورمش ديمكدر (بود ادات ماضى ايدى ديمكدر (مدت مكث وى
مدت زمان معناسنه در وى ضمير نصر ابن احمده راجعدر مكث اكلنمك
معناسنه انك اكلنمك زمانى ديمكدر (آنجا اول محلده (متمادى اوزون
ديمكدر (اركان دولت لاميه (را ادات تخصيص (خاطر بونده ميل
معناسنه در (ببخارا با حرف صله (قصور قصرك جمعيدر كوشكلر
ديمكدر (بساتين بستانك جمعيدر (آن اضافت لاميه آن بخارايه
اشارتدر (مى ادات حكايه (كشيد فعل ماضى مفرد غائب چكر ايدى
ديمكدر (چيزى يا حرف تنكير (بسيار چوق ديمكدر (تقبل تفعل

بنابندن

یابندن مصدردر قبول ایتدرمك معناسنه (کردند فعل ماضی جمع غائب ایلدیلر دیمکدر (تا حرف تعلیل (یعنی چند برقاج بیت دیمکدر (مشوق تفعیل یابندن اسم فاعلدر شوق ویریجی دیمکدر وتشویق ایدیجی دیمکدر (مرغبه بو یله ترغیب ایدیجی معناسنه (ویه اضافت مفعولنه در (نصربن احمده راجعدر (بخارا یا حرف صله (بکوید یاء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب سویلیه دیمکدر (در حرف ظرف (محلی یا حرف وحدت (آهنك عود یانیه آهنك اویغون معناسنه در (آن نصره اشارتدر (ترنم معروف (در حرف ظرف (سحری یا حرف وحدت برصباح دیمکدر (که حرف رابط صفت (صبوحی یا حرف نسبت صبوح صباح وقتی ایچیلن شرابه دیرلر (کرده بود ایلمش ایدی دیمکدر (این ابیاترا را ادات مفعول (ساز کرد اویدردی دیمکدر (بخواند اوقودی (محصول ترکیب) و بعضی تواریخده مذکوردر که نصربن احمد بخارادن مروشاه جهانه نزول بیورمش ایدی وانك مدت مکثی متمادی اولمش ایدی ارکان دولتك میلی بخارایه وانك قصور و بساتیننه چکردی رودکیدن چوق نسنه تقبل ایلدیلر یعنی چوق شی قبول ایتدردیلر تا کیم بخارایه تشویق وترغیب ایدیجی برقاج بیت سویلیه و برمناسب محلده عود آهنکی اوزره نصره ترنم ایلیه برسحرده که پادشاه صبوح ایلمش ایدی بو بیتلری عود آهنکی اوزره اویدردی واوقودی (غزل) باد جوی مولیان آید همی * بوی یار مهربان آید همی * باد جوی مولیان لامیه لردر یاد روزکار معناسنه جوی ایرمق دیمکدر مولیان برمملکتك اسمیدر مولیان ایرماغنك روزکاری دیمکدر (آید فعل مضارع مفرد غائب کلور دیمکدر (همی لرجوعی ادات تأکید (بوی یار مهربان لامیه وموصوفك صفتنه در (بوی قوقو دیمکدر مهر (بان مشفق معناسنه مشفق اولان یارك قوقوسی دیمکدر (محصول بیت) مولیان ایرماغنك روزکاری کلیور مشفق اولان یارك قوقوسی کلیور * ریك آمو ودرشتیهای او * زیر پاچون پرنیان آید همی * آمو الف ممدوده ایله جیحون کنارنده برشهرك اسمیدر (ریك قوم دیمکدر ریك آمو لامیه درشتیها ها ادات جمع درشتی یا حرف مصدر درشت قتی دیمکدر (اویه

اضافت لامیه ریکه راجعدر آمونك قوملرینك غلطتی دیمکدر (زیرپا ایق التندە دیمکدر (چون ادات تشبیه (پرنیان باء عجمنك فتحیله منقش قالیجه در (محصول بیت) آموشهرینك قومی وانك غلطتی اباق التندە قالیجه کبی کلیور یعنی بخارایه کمال اشتیاقدن بوللرده اولان شدائد آسان کلیور * آب جیحون وشکرفیهای او * خنك مارا تامیان آیدهمی * آب جیحون لامیه (شکرفیها ها ادات جمع یاحرف مصدر شکرف درین دیمکدر (اویه اضافت لامیه آب جیحونه راجعدر انك درینلکی دیمکدر (خنك خاء معجمه نك کسریله بوز آته دیرلر (مایه اضافت لامیه (را ادات تخصیص (تاحرف انتها (میان بل دیمکدر (محصول بیت) جیحونك صویی وانك درینلکی بزم آتمزك بلینه کلیور ینه سابق کبی کمال اشتیاقدن مشقاتك سهولتنی بیان ایتمك اولور * ای بخارا شاد باش ودیرزی * شاه نزدت میهمان آیدهمی * شاد مسرور دیمکدر (باش امر حاضر مفرد اول دیمکدر (دیر کچ معناسنه (زی زانك کسریله امر حاضر مفرد در دیرزی چوق یشا دیمکدن عبارتدر (نزدت سنك قتکه دیمکدر (میهمان مسافر معناسنه در (محصول بیت) ای بخارا مسرور اول وچوق یشا شاه جهان سنك قتکه مسافر کلیور * شاه ماهست وبخارا آسمان * ماه سوی آسمان آیدهمی (محصول بیت) شاه ماهدر و بخارا آسماندر ماه آسمان جانبنه کلیور * شاه سروست وبخارا بوستان * سرو سوی بوستان آیدهمی (محصول بیت) شاه سرودر و بخارا بوستاندر سرو بوستان جانبنه کلیور (عروض) بوغزل بحر رمل مسدس محذوفدر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلن در * چنان در نفس وی تأثیر کرد که باشفهٔ خاص وکفش سوار شد ویك منزل برفت ودر بعضی تواریخ این حکایت را سلطان سنجر وامیر معزی نسبت کرده اند والله اعلم * چنان انجلین دیمکدر (نفس وی بیانیه کندی نفسنده دیمکدر (که حرف رابط صفت (باشفه باحرف مصاحبت شفه کیجه لك اثوابده مصطلحدر (کفش پابوج دیمکدر (سوار شد بیندی دیمکدر (برفت باء تأکیدایله فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (حکایت را را ادات مفعول (سنجر بر پادشاهك اسمیدر (امیر معزی برشاعرك لقبی در

محصول

(محصول ترکیب) بو بیتلرانجلین انك نفسنده تأثیرایلدیکه کیجه لك
اثوابی ویاپوج ایله بیندی و برمنزل کتندی و بعضی تواریخده
بو حکایه یی سلطان سنجر وامیر معزی یه نسبت ایلمشلر والله اعلم
* دقیقی رحمه الله از جملهٔ شعرای ما تقدمست وابتدای شاهنامه
وی کرده است و بیست هزار بیت کما بیش گفته وفردوسی آنرا باتمام
رسانیده واز جملهٔ سخنان ویست این دو بیت* شعرا شاعرك جمعیدر
(ما تقدمه اضافت بیانیه ماتقدم (ما اسم موصول تقدم فعل ماضی
شول شی که کچدی یعنی اسکی دیمکدر قدیم معناسنه (ابتدای شاهنامه
لامیه (وی دقیقی به راجعدر (کرده است ایلمشدر دیمکدر (و بیست هزار
یکرمی بیك دیمکدر (کما بیش کم ایله بیش دن مرکبدر کم کاف عربك
فتحیله اکسك دیمکدر (بیش باء عربك کسریله زیاده دیمکدر الف
حرف توسل ترکیبیدر ارتق اکسك دیمك اولور (گفته سویلمش معناسنه
(فردوسی ناظم شاهنامه اولان فردوسی طوسیدر بقیه‌ده ذکری
کلور (آنرا را ادات مفعول آن شاهنامه یه اشارتدر (باتمام با حرف
صله اتمامه دیمکدر (رسانیده ماضیدن قسمدر ایرشدرمش معناسنه
(جملهٔ سخنان وی لامیه انك سوزلرینك جمله سندندر (این دو بیت
بو ایکی بیت (محصول ترکیب) دقیقی رحمه الله شعرای ماتقدمندندر
وشاهنامه نك ابتداسنی اول نظم ایلمشدر و یکرمی بیك بیتدن ارتق
اکسك سویلمشدر وفردوسی انی اتمامه ایرشدرمشدر ودقیقی نك
سوزلرینك جمله سندندر بو ایکی بیت (قطعه) یاری گزیدم از همه
مردم پری نژاد * زان شد ز پیش چشم من امروز چون پری * یاری
یا حرف وحدت بر دوست دیمکدر (گزیدم کاف عجمك ضمیله فعل
ماضی متکلم وحده بکندم اختیار ایلدم دیمکدر (از من تبعیضیه
معناسنه (همه مردم جمله خلق دیمکدر (پری نژاد وصف ترکیبیدر
پری اصللی دیمکدر (پری دیو جنك مطیعلرینه دیرلر (نژاد نونك
کسری وزاء عجمله اصل دیمکدر (زان اول سببدن دیمکدر (شد
فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (پیش چشم من لامیه‌لردر
بنم کوزمك اوکندن دیمکدر (چون ادات تشبیه (محصول بیت)
مجموعی خلقك ایچندن بر یار اختیار ایلدم پری اصللی اول سببدن

بنم کوزیمك اوکندن پری کبی نوکون کتدی * لشکر برفت وآن بت
لشکرشکن برفت * هرکز مباد کس که دهد دل بلشکری * لشکر
عسکر دیمکدر (برفت باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب کتدی
دیمکدر (بت صنم معناسنه‌در محبوبه اطلاق اولنور (لشکرشکن
وصف ترکیبیدر عسکر قرییجی دیمکدر بهادر معناسنه (هرکز اصلا
دیمکدر (مباد نهی حاضر مفرد اولمسون دیمکدر (که حرف بیان (دهد
فعل مضارع مفرد غائب ویره دیمکدر (دل مفعول (بلشکری باحرف
صله یا نسبت عسکری یه دیمکدر (محصول بیت) عسکر کتدی واول
عسکرشکن اولان محبوب دخی کتدی اصلا کیمسه عسکری یه کوکل
ویرر اولمسون (عروض) بوقطعه بحر مضارعدندر که مفعول
فاعلات مفاعیل فاعلات اولور * واین قطعه هم * بوقطعه دخی
دقیقینك اشعاری جمله سندندر * من اینجا دیر ماندم خوار کشتم *
عزیز از ماندن دائم شود خوار * اینجا بو محلده دیمکدر (دیر کج
معناسنه‌در (ماندم فعل ماضی متکلم وحده قالدم دیمکدر (خوار واو
رسمیله ذلیل معناسنه (کشتم فعل ماضی متکلم وحده اولدم دیمکدر
(عزیز ذلیل مقابلی (ماندن مصدردر قالمق معناسنه (دائمه اضافتی
صفتیه‌در (شود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (محصول بیت)
بن بو محلده کج قالدم خوار اولدم عزیز دائم قالمقدن خوار وذلیل
اولور یعنی بو مملکتده چوق اکلندم خوار وذلیل اولدم * چو آب
اندر شمر بسیار ماند * عفونت کیرد از آرام بسیار * چوادات تعلیل
اندر ادات ظرف (شمر شینك ومیمك فتحه‌لریله حوض معناسنه
صو بریکن یره دیرلر (ماند فعل مضارع مفرد غائب قاله دیمکدر
(عفونت مصدردر رایحهٔ کریهه یه دیرلر (کرد فعل مضارع مفرد
غائب طوتار دیمکدر (آرام اکلنمك توقف معناسنه‌در (بسیاره اضافت
بیانیه (محصول بیت) چونکه صو حوضده چوق قاله چوق اکلنمه سندن
ناشی عفونت حاصل ایدر حاصل کلام شاعر وقت وحالندن شکایت
ایدر (عروض) بوقطعه بحر هزج محذوفدر که مفاعیلن مفاعیلن
فعول اولور * عمار رحمه الله وی نیز از متقدمانست ودر زمان
دولت سامانیان بوده است وطبعی خوش وشعری دلکش داشته است

وازجملهٔ سخنان ويست اين دو بيت *وي ضمير عماره راجعدر (نيز دخي ديمكدر (متقدمان الف نون ادات جمع متقدم تفعل بابندن اسم فاعلدر تقدم ايديجي ديمكدر (ايام يومك جمعيدر زمان معناسنه (دولته اضافت بيانيه دولتك مابعدينه لاميه (بوده است اولمشدر ديمكدر (طبعي يا حرف تنكير (شعري ده بويله (دلكش وصف تركيبيدر كوكل جكيجي معناسنه (داشته ماضيدن قسمدر اثباتدن عبارتدر (جملهٔ سخنان وي لاميه لردر انك سوزلري جمله سندن ديمكدر (محصول تركيب) عمار رحمه الله اول دخي متقدميندر وسامانيانك ايام دولتنده اولمشدر وخوش طبيعتلي ودلكش شعري واردر وانك سوزلري جمله سندندر بو ايكي بيت (قطعه) جهان زبرف اكر چند كاه سيمين بود * زمرد آمد وبكرفت جاي تودهٔ سيم * برف قار ديمكدر (اكر ادات شرط (چندكاه قاچ وقت ديمكدر (سيمين يا ادات نسبت نون حرف تأكيد كومشلي ديمكدر (زمرد معروف (آمد كلدي ديمكدر (بكرفت باء تأكيد ايله فعل ماضي مفرد غائب طوتدي ديمكدر (جاي تودهٔ سيم لاميه وبيانيه توده يغين ديمكدر سيم كومش معناسنه در (محصول بيت) جهان قاردن اكرچه قاچ وقتدر كومشلي ايدي يعني ايام شتاده روي ارض كومشلنمش كبي ايدي زمرد كلدي وكومش يغننك يريني طوتدي حاصلي بهارك حلولي سبيله زمرده مشابه اولان نباتات سبز اني مضمحل وبرباد وخراب ايلدي * نكار خانهٔ كشميريان بوقت بهار * بباغ كرد همه نقش خويشتن تسليم * (نكار خانهٔ كشميريان لاميه نكارخانه شول نقش او بنسه ديرلر كه انده تصاوير كوناكون منددرجدر (كشمير برمملكتك اسميدر يا حرف نسبت الف نون ادات جمع كشميرليلرك نكارخانه سي ديمكدر (بوقت بهار بيانيه باحرف ظرف (بباغ باحرف صله (كرد فعل ماضي مفرد غائب ايلدي ديمكدر (نقش خويشتن بيانيه كندي نقشني ديمكدر (محصول بيت) كشميرليلرك نكارخانه سي وقت بهارده مجموعي كندي نقشني باغه تسليم ايلدي يعني كندنده نقدر نقوش وتصاوير وار ايسه باغه ويردي حاصلي انواع شكوفه ورياحين ايله باغ نكارخانه يه دوندي (عروض) بوقطعه بحر مجتثدندر كه مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن اولور * واين قطعه هم

غره مشو

بو قطعه دخی عمارکدر * غره مشو بانکه بجهانت عزیز کرد * ای بس عزیزرا که جهان کرد زود خوار * غره مغرور معناسنه (مشو نهی حاضر مفرد اولمه دیمکدر (بانکه با حرف صله (که حرف رابط صفت (بجهانت تا خرف خطاب (ای حرف ندا تنبیه معناسنه (بس چوق دیمکدر (عزیزرا را ادات مفعول (که حرف بیان (زود تیز دیمکدر (محصول بیت) مغرور اولمه اکا که جهان سنی عزیز ایلدی یعنی جهانك اقبال ایله سنی عزیز ایلمه‌سنه مغرور اولمه آکاه اول که چوق عزیزی جهان تیز خوار وذلیل ایلر * مارست این جهان وجهان جوی مارکیر * وزمارکیر مار برارد کهی دمار * مار ییلان دیمکدر حیه معناسنه در (جهان جوی وصف ترکیبی در جهان استیجی یعنی طالب دنیا دیمکدر (مارکیرده وصف ترکیبی در ییلان طوتیجی دیمکدر (برآرد فعل مضارع مفرد غائب چیقرر دیمکدر (کهی بعض کره دیمکدر (دمار دالك کسریله انتقام معناسنه در (محصول بیت) بو جهان ییلاندر وطالب دنیا ییلان طوتیجی در ییلان طوتیجی دن بعضی کره ییلان انتقامن چیقرر یعنی جهان دائما خلقی زهر غم ایله دلخسته ایتمده ییلان کبیدر وانك طالبی مارکیردر هزار واقع اولور که مارکیردن مار انتقامن الدیغی کبی عالم دخی طالبنی غم واندوه ایله هلاك ایدر (عروض) بو قطعه بحر مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات در * ودر مقامات سلطان الطریقه شیخ مذکورست که روزی سلطان الطریقه ابوسعید قدس سره قوالی در پیش ایشان این بیت بخواند * قوالی یا حرف وحدت قوال مبالغه اوزانندندر سویلیجی خواننده معناسنه (محصول ترکیب) سلطان الطریقه شیخك مقاماتنده مذکوردر که برکون سلطان الطریقه ابوسعید که روضهٔ اولده تفصیل اولندی قدس سره نك بر قوال حضورلرنده بو بیتی اوقودی (بیت) اندر غزل خویش نهان خواهم کشت * تا بر لب تو بوسه زنم چون تو بخوانی * اندر حرف ظرف (غزل خویش لامیه کندی غزلده دیمکدر (نهان کیزلی دیمکدر (خواهم کشت اولمق استرم دیمکدر (تا ادات تعلیل (بر حرف صله (لب تو لامیه سنك طوداغکه دیمکدر (بوسه زنم اوپه یم دیمکدر (چون ادات تعلیل (چون تو برینه

زبعض نسخه ده چون خوش واقعدر اول وقت شین غزله راجع اولور
(بجوانی اوقویه سین دیمکدر (محصول بیت) کندی غزلمده کیزلی
اولمقی استرم یعنی کیزلنمک ایسترم تا کیم سنک طوداغکی او په یم چونکه انی
اوقویه سین حاصلی سن اوقودیغک وقت طوداغکی اوپمک ایچون
کندی غزلمده مستور اولمقی مراد ایده رم * شیخ را وقت خوش شد
پرسید که این شعر کیست گفتند از ان عماره فرمود برخیزید تا بزیارت وی
رویم باجمع مریدان بزیارت رفتند * شیخ را ادات تخصیص شیخک
(وقت خوش شد صفایاب اولدی دیمکدن کنایه‌در (پرسید فعل مضارع
مفرد غائب سؤال ایلدی دیمکدر (که حرف بیان (این بیتنه اشارتدر
(شعر کیست لامیه کیمک شعریدر دیمکدر (گفتند فعل ماضی جمع غائب
دیدیلر دیمکدر (از ان عماره عماره دن منقولدر دیمکدر (فرمود فعل
ماضی مفرد غائب بیوردی دیمکدر (که حرف بیان (برخیزید فعل
امر جمع مخاطب قالقک دیمکدر (تا حرف تعلیل (بزیارت وی لامیه
باحرف مصاحبت (جمع مریدان مریدلر جمعی ایله دیمکدر (بزیارت
با حرف صله (رفتند فعل ماضی جمع غائب کتدیلر دیمکدر (محصول
ترکیب) شیخک خوشنه کلدی یعنی صفایاب اولدی سؤال ایلدیکه
بو کیمک شعریدر دیدیلر عماره دن منقولدر بیوردیکه قالقک تا کیم
انک زیارتنه کیده لم ومریدلر جمعیله زیارتنه کتدیلر * عنصری
رحمه الله مقدم شعراء عصر خود بوده است ووی را یمین الدوله
محمود سبکتکین نظر قبول ملاحظت فرمود واز سخنان ویست
این دو بیت در مدح او * مقدم شعراء عصر خود لامیه‌لردر کندی
عصرینک شاعرلرینک مقدمی دیمکدر یعنی وقتنده جمله یه تقدیم
اولنوردی (وی عنصری یه راجعدر (را ادات مفعول (یمین الدوله
یمین یمندن فعیل بمعنی فاعل مفعولنه مضاف دولته میمنت ویریجی
یا فعیل بمعنی مفعول فاعلنه مضاف دولت کندیله میمنت لنمش یاخود
یمین یساره مقابل صاغ دیمکدر دولتک صاغ جانبی که صاغ هر خصوصده
اشرف اولدیغندن یاخود یمین آید معناسنه دولت کندویه یمین ایدر
یعنی پادشاه باشی ایچون دیرلر خلاصه سلطان محمودک لقبیدر در
(بنظر با حرف مصاحبت (قبوله اضافت بیانیه قبول رد مقابلیدر

(ملاحظات ملاحظه نك جمعيدر ملاحظه بونده التفات معناسنه
(فرموده ماضيدن فعلدر بيورمشدر ديمكدر (سبحان وى لاميه
(مدح اوده لاميه او سلطان محموده راجعدر (محصول تركيب)
عنصرى رحمه الله كندى زماننك شاعرلرينك مقدمى واعلاسى
اولمشدر واني يمين الدوله محمود سبكتكين قبول نظريله التفاتلر
بيورمشلردر وانك سوزلرندندر بوايكى بيت سلطان محمودى مدحده
تو آن شاهى كه اندر شرق و در غرب جهود وگبر وترسا ومسلمان*
آن اسم اشارتدر (شاهى يا حرف وحدت نوعيه (كه حرف رابط
صفت (اندر حرف ظرف (محصول بيت) سن اول برشاهسين كه
شرق وغربده خلاصه جميع عالمده يهودى ونصرانى وبت پرست
ومسلمان * همى گويند در تسبيح وتهليل * كه يارب عاقبت محمود
گردان* همى ادات تأكيد (گويند فعل مضارع جمع غائب ديرلر
ديمكدر (در حرف ظرف (تسبيح سبحان الله ديمكدر (تهليل لا اله الا الله
ديمكدر مراد عبادات وطاعاتدر (كه حرف بيان (گردان فعل امر
مفرد مخاطب ايله ديمكدر (محصول بيت) بيت اوله مرهوندر شرق
وغربده يهود وگبر وترسا ومسلمان دعالرنده ديرلر كه يارب عاقبتنى
محمود ايله بونده توريه واردر تدبر (عروض) بوقطعه بحر هزجدندر كه
مفاعيلن مفاعيلن مفاعيلن در (واين رباعى هم) بورباعى دخى
انك آثار سخنندندر (رباعى) بگرفت سر زلف تو رنگ از دل تو *
نزدود وفا ومهر زنگ از دل تو* بگرفت باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد
غائب طوتدى ديمكدر (سر زلف فاعلى (رنگ مفعول صريحى (سر
بونده اوج معناسنه در زلفه اضافت لاميه (تو يه ده بو يله رنك لون
معناسنه در (دل تو ده لاميه (نزدود فعل نفى مستقبل مفرد غائب
پاسدن اچدى ديمكدر (وفا فاعلى (مهر وفايه معطوفدر (زنگ
مفعولى (محصول بيت) زلفك اوجى سنك گوكلكدن رنك طوتدى
يعنى قلبنك قاره لغندن زلفك سياهه بويادى وفا ومحبت سنك
گوكلكدن پاس اچدى حاصلى بى رحملكنى بياندر* تا كم نشود
كبر پلنك از دل تو * موم از دل من برند وسنك از دل تو * تا حرف
توقيت (كم كافك ضميله ضايع معناسنه در (نشود فعل نفى مستقبل

مفرد غائب اولمیه دیمکدر (کبر پلنك قپلان کبری دیمکدر (برند فعل
مضارع جمع غائب ایلنورلر دیمکدر (محصول بیت) مادامکه سنك
کوکلکدن قپلان کبری ضایع وغائب اولمیه بنم کوکلمدن موم اورلر
یعنی ترحیب ورفق وحزنی بنم کوکلمدن الورلر که آتش غمدن مومه
دونمشدر وطاشی سنك کوکلکدن الورلر یعنی بی شفقت و بی انصافلغی
سکا اسناد ایدرلر حاصلی بوکبر ونخوتی ترك ایتمینجه سکا بی رحم
بکا محزون دیرلر (عروض) بوربا عی شجرهٔ اخرب اوزانندندر که
مفعول مفاعیل مفاعیل فعل در * وکویند ویرا مثنویات بسیار
بوده است متوشح بمدح سلطان مذکور ویکی ازان جمله موسومست
بوامق وعذرا اما ازانها عین واثر پیدا نیست * ویراوی عنصری یه
راجعدر (را ادات تخصیص انك دیمکدر (متوشح تفعل بابندن اسم
مفعولدر مزین معناسنه (بمدح سلطان لامیه با حرف مصاحبت
(مذکوره اضافت صفتنه در (موسوم اسم مفعول اسملنمش معناسنه
(وامق برعاشقك اسمیدر (عذرا برمحبوبه نك اسمیدر بربرینه عاشق
ومعشوقلردر (آن مثنویاته اشارتدر (ها ادات جمع (عین بونده
نسخه سندن عبارتدر (اثر عطف تفسیریدر (پیدا ظاهر دیمکدر
(محصول ترکیب) ودیرلر که انك چوق مثنویلری واردر سلطان
مذکورك مدحی ایله مزین یعنی انك حقنده چوق مثنوی سویلمشدر
واول جمله دن بری وامق وعذرا ایله موسومدر اما انلردن عین واثر
ظاهر دکلدر حاصلی وامق وعذرا قصه سنی نظم ایلمشدر لکن
نسخه سی یوقدر * عسجدی رحمه الله وی از مروست واز جملهٔ
مادحان یمین الدوله بوده ودر تهنیت فتح وی مرهند وستانرا قصیدهٔ دارد که
مطلعش اینست * وی عسجدی یه راجعدر (مرو برشهرك آدیدر
(جملهٔ مادحان یمین الدوله لامیه لردر یمین الدوله نك مادحلرینك
جمله سندن دیمکدر (بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (تهنیت تبرك
معناسنه در فتحه اضافت مفعولنه (ووی یه لامیه وی یمین الدوله یه راجعدر
(مر ادات تأکید (را ادات مفعول (قصیدهٔ یا حرف وحدت (همزه
حرف توسل (دارد فعل مضارع مفرد غائب اثبات معناسنه واردر
دیمکدر (که حرف بیان (مطلعش شین ضمیر قصیده یه راجعدر

(اینست بودر دیمکدر (محصول ترکیب) عسجدی رحمه الله اول
مرودندر و یمین الدوله که سلطان محموددر انك مادحلری جمله سندندر
حاصلی انك شعراسندن ایدی هندوستانی سلطان محمودك فتحی
تهنیه سنده برقصیده سی واردرکه مطلعی بودر (بیت) ناشاه خرده
بین سفر سومنات کرد * کردار خویش را علم معجزات کرد * تاحرف
توقیت (شاه خرده بین موصوفك صفته اضافتیدر خرده بین وصف
ترکیبیدر مدقق معناسنه (سفر سومنات بیانیه سومنات هندده برشهردر که
آتش پرستلرك موبد موبدانلری آنده در بوت پرستلرك ریم پپاسی کبی
(کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (کردار کافك فتحیله
وصف ترکیبیدر عمل معناسنه (خویشه اضافت لامیه (را ادات صله
(علم معجزات مجازا بیانیه علم سنجاق دیمکدر کردك مفعولی محذوف
نصب کرد دیمکدر (محصول بیت) مدقق اولان پادشاه سومنات
سفرینی ایلدیکی وقت کندی عملنه معجزات سنجاغنی نصب ایلدی
یعنی معجزات محمدیه دن استمداد ایلدی (عروض) بو بیت بحر
مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات در * ودر وصف
خربزه کوید * وقاون وصفنده سویلر (قطعه) آن زبرجد رنك
ومشکین بوی وطعمش طعم شهد * رنك دیبا دارد اوکوبی وبوی
عود خام * زبرجد رنك وصف ترکیبیدر زبرجد رنکلی دیمکدر
زبرجد بریشل زمرده مشابه طاشدر (مشکین بوی ده وصف ترکیبیدر
مسك قوقولی دیمکدر (طعم لذت معناسنه (شین ضمیری زبرجد رنکه
راجعدر (طعم شهد بیانیه بال لذتلی دیمکدر (رنك دیبا بیانیه دیبا
رنکلی دیمکدر (دارد واردر دیمکدر (او ضمیری زبرجد رنکه راجعدر
(کوبی ادات تشبیه (و بوی عود خام بیانیه خام عوداغاجی قوقوسی
دیمکدر (محصول بیت) اول زبرجد رنکلی ومسك قوقولی لذتی بال
لذتی کبی اولان شیئه کویا دیبا رنکی وخام عوداغاجی قوقوسی واردر
* چون ببریدی شود هریك ازان ده ماه نو * ورنبری باشد اندر ذات
خود ماه تمام * چون ادات تعلیل (ببریدی باء تأکیدایله فعل مضارع
مفرد مخاطب کسه سین دیمکدر (شود فعل مضارع مفرد مخاطب
اولور دیمکدر (هریك هر بری دیمکدر (آن خربزه یه اشارتدر (ده

اون دیمکدر دالك فتحی وهاء اصلیه ایله (ماه نو یکی آی دیمکدر (ور وا کردن مخفف (نبری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب کسمیه سك دیمکدر (باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (اندرادات ظرف (ذات خود بیانیه (ماه تمام بتون آی دیمکدر (محصول بیت) چونکه بو اوصف ایله موصوف اولان قاو و نی کسه سین آندن هر بری اون ایکی آی اولور و اکر کسمز ایسك کندی ذاتنده بتون آیدر (عروض) بو قطعه بحر رمل مثمندر که فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور* فرخی رحمه الله وی نیز در ایام یمین الدوله بود واز فواضل انعامات وی مال خطیر بدست آورد عزیمت تماشای سمرقند کرد چون نزدیك آن خط رسید قطاع طریق هرچه داشت ببردند سمرقند درآمد و خودرا ظاهر نکرد روزی چند انجا بود این قطعه رابکفت وبازکشت* وی نیز اول دخی دیمکدر (در حرف ظرف (ایام یمین الدوله لامیه یمین الدوله نك زماننده (بود ایدی دیمکدر (فواضل فاضلك جمعیدر آرتق معناسنه (انعامات اضافت لامیه انعاملرینك ارتغیندن یعنی کفاف نفس وعیالدن ماعدا ارتقدن دیمکدر (ویه اضافت لامیه وی یمین الدوله یه راجعدر (مال خطیر بیانیه خطیر حاء مهمله ایله وافر معناسنه (بدست با حرف صله اله دیمکدر (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر (عزیمت تماشا مصدرك مفعولنه در عزیمت قصد معناسنه تماشا سیر دیمکدر (سمرقنده اضافت بیانیه سمرقند بر شهرك اسمیدر (کرد فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (چون ادات تعلیل (نزدیك یقین دیمکدر (قطاع طریق یول کسیجی (هرچه هرنه دیمکدر (داشت فعل ماضی مفرد غائب حکایه یی متضمن طوتاردی دیمکدر (ببردند فعل ماضی جمع غائب الدیلر دیمکدر (بسمرقند با حرف صله (درآمد کیردی (خود را را ادات مفعول (ظاهر نکرد ظاهر ایلمدی (روزی چند برقاچ کون دیمکدر (انجا اول محلده (بود ایدی دیمکدر (این قطعه را را ادات مفعول (بکفت سویلدی (بازکشت رجوع ایلدی (محصول ترکیب) فرخی رحمه الله اول دخی یمین الدوله سلطان محمودك زماننده ایدی وانك انعاملری ارتقلرندن وافر مال اله

كتورمش ايدى سمرقند سيرينه قصد ايلدى چونكه اول صنوره
يقين ايرشدى قطاع طريق هرنه سى وار ايسه الديلر سمرقنده كيردى
وكنديني آشكار ايلمدى بر قاچ كون اول محلده اولدى بو قطعه يى
سويلدى ورجوع ايلدى دوندى (قطعه) همه نعيم سمرقند سر بسر
ديدم * نظاره كردم ودر باغ وراغ ووادى ودشت * همه مجموعي ديمكدر
(نعيم سمرقند لاميه مجموعي سمرقندك نعمتني ديمكدر (سر بسر باشدن
باشه ديمكدر (ديدم فعل ماضي متكلم وحده كوردم ديمكدر (نظاره كردم
سير ايلدم ديمكدر (در حرف صله (باغ معروف (راغ طاغ اتكنده اولان
چمنزاره ديرلر اتباع ومزاوجه دن دخي اولور (وادي دره ديمكدر (دشت
اووه بعض نسخه ده مصراع ثاني (نظاره چو بكردم بباغ ووادي
ودشت واقعدر بنه معني بردر (محصول بيت) مجموع نعم سمرقندي
باشدن باشه كوردم باغ وراغ و وادي ودشته نظر ايلدم حاصلي
جمله سنه باقدم ونعمتلريني كوردم * چو بود كيسه وجيب من از
درم خالي * دلم ز صحن امل فرش خرمي بنوشت * چو ادات تعليل (بود
ادات ماضي ايدى ديمكدر (كيسه معروف (جيب كذلك (من اضافت
لاميه (درم پاره ديمكدر (خالي بوش معناسنه در (صحن امل مجازا بيانيه
صحن اورته معناسنه در (امل مأمول معناسنه در (فرش خرمي ده مجازا
بيانيه يا حرف مصدر فرش دوشك ديمكدر (خرم مسرور معناسنه در
(بنوشت با حرف تأكيد (نوشت نونك ضمي وواوك فتحيله فعل ماضي مفرد
غائب دوردي ديمكدر يعني طي ايلدى بوكدي (محصول بيت)
چونكه بنم كيسه وجيبم درمدن خالي ايدى يعني پارم يوق ايدى
كوكلم امل صحنندن مسرورلق فرشني دوردي بوكدي حاصل كلام
كام آور اولمدى تهى دستلكى سببيله * بسي ز اهل هنر بارها
بهر شهري * شنيده بودم كوثر يكيست جنت هشت * بسي چوق
ديمكدر (اهل هنر بيانيه (بارها نيجه كره ديمكدر (بهر شهري با
حرف ظرف (يا حرف وحدت هر بر شهرده ديمكدر (شنيده بودم
اشتمش ايدم ديمكدر (كوثر جنتده حضرت رسول صلى الله تعالى
عليه وسلمك حوض شريفنك اسميدر ياخود مطلقا آقرصو معناسنه
(يكيست بردر ديمكدر (جنت جنات حقك مؤمنلره وعد كريم

بیوردیغی مقام عالیه نك اسمیدر یاخود مطلقا باغچه دیمکدر (هشت سکز معناسنه‌در (محصول بیت) هر برشهرده اولان اهل هنردن یعنی علمادن ایشتدم که کوثر بر جنت سکز بوصورتده بهرشهری اهل هنرك صفتی اولور یاخود اهل هنردن نیجه کره اشتدم که هر برشهرده بر کوثر کبی صو وسکز جنت کبی باغچه واردر بوصورتده کوثرك صفتی اولمش اولور تفطن تتل * هزار جنت دیدم هزار کوثر بیش * ولی چه سود که لب تشنه باز خواهم کشت * چه سود نه فائده دیمکدر (که حرف تعلیل (لب تشنه وصف ترکیبیدر غایت حرارتدن کنایتدر (باز خواهم کشت کیرو دونسم کرك دیمکدر (محصول بیت) بوشهرده بیك جنت وبیك کوثردن زیاده کوردم لکن نه فائده که حرارتلی دونسم کرك یعنی دفع عطش مقدر اولمدی * چو دیده نعمت بیند بکف درم نبود * سری بریده بود در میان زرین طشت * (چو ادات تعلیل دیده کوز دیمکدر (بیند فعل مضارع مفرد غائب کوره دیمکدر (نعمت مفعولی (بکف با حرف ظرف کف الدن عبارتدر (نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمیه دیمکدر (سری یا حرف تنکیر بریده کسلك دیمکدر بود (فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (در حرف ظرف (میان زرین طشت لامیه زرین التون لکن (محصول بیت) چونکه کوز نعمتی کوره الده درم اولمیه شول کسك باش کبی اولور که التون لکن اورتاسنده اوله یعنی باش کسلدکدنصکره التون لکن ایچنده اولمسیله ملتذ اولمدیغی کبی بی درمه نعمتك دخی فائده سی اولماز (عروض) بوقطعه بحر مجتث مخبوندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات اولور * فردوسی رحمه الله وی ازطوسست وفضل وکمال اوظاهر کسی را که چون شاهنامه نظمی بود چه حاجت بمدح وتعریف دیکران می کویند که وی بدهقنت مشغول بود بروی تعدی رفت بقصد تظلم روی بغزنین نهاد که تختکاه سلطان محمود بود چون بانجا رسید وبرباغستان آن می کذشت دید که کسی نشسته اند وبمعاشرت اشتغالی تمام دارند دانست که ملازمان سلطانند باخود کفت پیش ایشان روم واز ایشان کیفیت حال معلوم کنم * طوس برشهرك اسمیدر (کمال اولامیه انك کمالی دیمکدر (کسی را رادات تخصیص یا حرف وحدت برکیمسه نك

دیمکدر (که حرف رابط (چون ادات تشبیه (نظمی یا حرف وحدت (بود فعل مضارع مفرد غائب اوله دیمکدر (چه حاجت نه لازم دیمکدر (بمدح باحرف صله تعریف دیکران لامیه غیریلرك تعریفنه دیمکدر (می کویندکه نقل ایدرلر که (وی ضمیر فردوسی یه راجعدر (بدهقنت باحرف مصاحبت (دهقنت اکنجیلك دیمکدر (مشغول بود مشغول ایدی دیمکدر (برحرف صله (وی فردوسی یه راجعدر (تعدی ظلم معناسنه در (رفت واقع اولدی دیمکدر (بقصد تظلم بیانیه باحرف مصاحبت (تظلم شکایت معناسنه در (بغزنین با حرف صله غزنین برشهرك اسمیدر (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (روی نهاد توجه ایلدی دیمك اولور (که حرف رابط (تختکاه سلطان محمود لامیه تخت معروف کاه ادات مکان تخت مکانی دیمکدرکه پادشاهك توطن ایتدیکی شهره دیرلر (بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (چون ادات تعلیل (بانجا باحرف صله (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (بجباغستان آن لامیه بر ادات صله آن سلطان محموده اشارتدر (می ادات تأکید (کذشت فعل ماضی مفرد کچدی دیمکدر (دیده بویله کوردی دیمکدر (که حرف بیان (سه کس اوچ کیسه دیمکدر (نشسته انداوتورمشلر دیمکدر (بمعاشرت باحرف صله معاشرت مفاعله بابندن مصدردر بونده ذوق معناسنه در (اشتغال افتعال بابندن مصدردر مشغول اولمق معناسنه در (دارند ایتمکدن عبارتدر (دانست فعل ماضی مفرد غائب بیلدی دیمکدر (ملازمان سلطان لامیه (ملازم منسوب وخدمه معناسنه در (باخود با حرف صله (پیش ایشان لامیه انلرك قتنه دیمکدر (روم فعل مضارع متکلم وحده کیدم دیمکدر (محصول ترکیب) فردوسی رحمه الله اول طوسدندر بونك فضل وکمالی ظاهردر برکیمسه نك که شاهنامه کبی بر نظمی اوله غیریلرك مدح وتعریفنه نه حاجت نقل ایدرلرکه اکنجیلکه مشغول ایدی ا کاظلم واقع اولدی یعنی برندن ظلم کوردی شکایت حال قصدیله غزنینه توجه ایلدی که سلطان محمودك تختکاهیدر چونکه اول محله ایرشدی وانك باغستانلولرزره کچدی کوردیکه اوچ کیمسه لوتورمشلر بوتمام عیش وعشرته اشتغاللری وار بیلدیکه سلطانك خدمه لرندندر

تکندو

کندوکند ويه ديدى انلرك فتنه كيدهيم وانلردن كيفيت حالى معلوم ايدهيم يعنى پادشاهه عرض حالك طريقى ندر و پادشاهك بنم داديمى آلمغه اعاتى اولورمى تفتيش ايدهيم * چون نزديك ايشان رسيد ازوى متوحش شدند وكفتند مجلس مارا منغص خواهد ساخت هيچ به ازان نيست كه چون بيايد بكوييم ماشاعران پادشاهيم وباغير شاعران صحبت نمى داريم وسه مصراع بكوييم رابع نداشته باشد پس كوييم هركس كه مصراع رابع بكويد با وى صحبت ميداريم وكرنه مارا معذوردار *چون ادات تعليل (نزديك يقين ديمكدر (نزديك ايشان انلرك يقيننه ديمكدر (رسيد فعل ماضى مفرد غائب ايرشدى ديمكدر (وى ضمير فردوسى يه راجعدر (متوحش تفعل بابندن اسم فاعلدر توحش ايدبجى ديمكدر توحشك معناى لازميسى قلبك اوركه سى (شدند فعل ماضى جمع غائب اولديلر ديمكدر (كفتند ده بو يله ديديلر ديمكدر (مجلس مارا ادات مفعول اضافت لاميه بزم مجلسمزى ديمكدر (منغص مكدر ديمكدر (خواهد ساخت ايليسردر (به ازان اندن اعلا ديمكدر (نيست يوقدر ديمكدر (كه حرف بيان (چون ادات تعليل (بيايد باء تأكيد وياء منقلبه ايله فعل مضارع مفرد غائب كلسه ديمكدر (بكوييم باء تأكيد ايله فعل مضارع متكلم مع الغير ديبه لم ديمكدر (مايز ديمكدر (شاعران پادشاهيم لاميه الف نون ادات جمع يا وميم ادات متكلم مع الغير پادشاهك شاعرلرى يز ديمكدر (باغير شاعران لاميه (با حرف مصاحبت شاعرلرك غيرى ايله ديمكدر (مصاحبت صحبت ايلمك معناسنه (نمى داريم فعل نفى مستقبل متكلم مع الغير طوتميز يعنى ايلميز ديمكدر (سه مصراع اوج مصراع ديمكدر (بكوييم باء تأكيد ايله فعل مضارع متكلم مع الغير سو يليه لم ديمكدر (نداشته ماضى منفيدن قسمدر ونفيدن عبارتدر (نداشته باشد اولمامش اوله ديمكدر پس صكره ديمكدر (هركس كه هركيمسه كه ديمكدر (بكويد باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد غائب سو يليه ديمكدر (باوى با حرف مصاحبت وى كسه راجعدر (وكرنه يوخسه ديمكدر (دار امر حاضر مفرد طوت ديمكدر (محصول تركيب) چونكه فردوسى انلرك ياننه ايرشدى يعنى يقين كلدى اندن اوركديلر وديديلر بزم مجلسمزى مكدر

ایلیسمردر هیچ ایدن اعلا یوقدر که چونکه کله دیه لم که بز پادشاهك شاعرلری یوز وشاعرك غیری ایله مصاحبت ایلمیوز واوچ مصراع سویلیه لم که دردنجیسی اولمش اوله اندن صکره دیه لم هرکس دردنجی مصراعی سویلیه انکله صحبت ایلرز یوخسه بزی معذور طوت دیو بو اسلوب اوزره دفعنه رأی ایلدیلر * چون بایشان رسید آنچه باخود مخمر ساخته بودند باوی بکفتند کفت آن مصراعها که کفته اید بخوانید عنصری کفت * چون ادات تعلیل بایشان با حرف صله انلره دیمکدر (آنچه اول نسنه یی که دیمکدر (باخود باحرف مصاحبت کندی ایله دیمکدر (مخمر تفعیل بابندن اسم مفعولدر حسب اللغه یوغرلمش دیمکدر ترتیب رأیدن عبارتدر (مخمر ساخته بودند ترتیب رأی ایلمش ایدیلر دیمکدر (باوی باحرف صله فردوسی یه راجعدر (ها ادات جمع (که حرف رابط (کفته اید فعل ماضی جمع مخاطب سویلمش ایدیکز دیمکدر (بخوانید باء تأکید ایله فعل امر جمع مخاطب اوقویین دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه فردوسی انلره ایرشدی اول نسنه یی که کندی بینلرنده رابطه ویرمشلر ایدی سویلدیلر فردوسی دیدی اول مصراعلرکه سویلمش سکز اوقویین اول شاعرلردن بری عنصری ایدی دیدی (مصراع) چون عارض تو ماه نباشد روشن * چون ادات تشبیه (عارض بکاف عجم فتح را ایله اوقونور (تو یه اضافت لامیه (ماه نباشدك فاعلی روشن مفعول به صریحی نباشد فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمکدر (محصول مصراع) سنك یکاغك کبی ای روشن اولمز یعنی قمرك ضیاسی سنك یکاغك نورندن دوندر (فرخی کفت) ول شاعرلرك بری دخی فرخی ایدی دیدی (مصراع) همرنك رخت کل نبود در کلشن * همرنك رخت لامیه همرنك رنکدش دیمکدر (تا ضمیر خطاب سنك رخکك رنکدشی یعنی رخکه بکزر دیمکدر (کل نبودك فاعلی (در کلشن مفعول فیهی (نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمکدر (محصول مصراع) سنك رخکه بکزر کلشنده کل اولمز یعنی سنك یکاغك رنکنده هیچ برکل یوقدر (عسجدی کفت) بری دخی عسجدی ایدی دیدی (مصراع) مژکانت همی کذر کند از جوشن * مژکانت تا ضمیر خطاب

مژکان

مژکان کریك دیمکدر (همی ادات تأکید (کذر کنند یکچر تأثیر ایلر
دیمکدر (جوشن زره معناسنه که چوقال دخی دیرلر (محصول مصراع)
سنك کرپکك جوشندن یکچر یعنی اویله مرتیزدر که زره جوشن
حائل اولمز *چون فردوسی این سه مصراع بشنید بر بدیهه کفت*
چون ادات تعلیل (محصول ترکیب) چونکه فردوسی بواوچ مصراعی
اشتدی بداهة یعنی علی الفور سویلدی (مصراع) مانند سنان کیو
درجنك پشن *مانند سنان کیو بیانیه ولامیه (مانند ادات تشبیه
سنان مزراق دیمکدر (کیو کاف عربك کسریله بوبها در پهلوانك
اسمیدر (در حرف ظرف (جنك پشن لامیه پشن ده بر پهلوانك
اسمیدر بونلرك محاربه سی مشهوردر ذکری تفصیله محتاج مراد
ایدینن شاهنامه یه مراجعت ایلسون (محصول مصراع) مصراع اوله
مربوط سنك کرپکك زرهدن کذر ایلر پشنك جنکنده کیوك
سکوسی کبی *ایشان ازآن متعجب شدند وازقصهٔ کیو وپشن استفسار
نمودند آنرا مشروح باز کفت بعد ازان بمجلس سلطان افتاد ومقبول
نظر وی شد و وی را کفت مجلس ما فردوسی ساختی وبدان سبب
فردوسی تخلص کرد *ایشان ضمیر جمع شعرایه راجعدر (آن بو مصراعه
اشارتدر (قصهٔ کیو لامیه (استفسار استفعال بابندن مصدر در
سؤال معناسنه (نمودند فعل ماضی جمع غائب بونده ایلدیلر دیمکدر
(آنرا آن قصه یه اشارتدر را ادات مفعول (مشروح اسم مفعول بونده
مفصل معناسنه در (باز ادات تأکید (بمجلس سلطان لامیه با حرف
صله (افتاد فعل ماضی مفرد غائب دوشدی دیمکدر (مقبول نظر وی
لامیه لردر وی فردوسی یه راجعدر (را ادات صله (مجلس ما لامیه
بزم مجلسمزی دیمکدر (فردوسی یا حرف نسبت فردوس جنت دیمکدر
(ساختی فعل ماضی مفرد مخاطب بونده ایلدك دیمکدر (بدان با حرف
مصاحبت دال همزدن منقلب (محصول ترکیب) فردوسی بو مصراع
رابعی سویلینجه شاعرلر متعجب اولدیلر وکیو و پشن قصه سندن
سؤال ایلدیلر اول قصه یی مفصلا سویلدی اندن صکره مجلس
سلطانه دوشدی یعنی داخل مجلس خاص اولدی وسلطانك نظرینك
مقبولی اولدی حاصلی نظر کردهٔ پادشاه اولدی وفردوسی یه

سلطان محمود دیدی بزم مجلسمزی جنته منسوب ایلدك اول سبب ایله
فردوسی تخلص ایلدی یعنی فردوسی تخلص اتمسنه سلطان محمودك
بو کلامی سبب اولدی* وچون چند کاه برآمد بنظم شاهنامه مأمور
شد وهزار بیت بگفت و پیش سلطان آورد و تحسینهای فراوان
یافت وهزار دینار زر سرخش انعام فرمود پس در مدت سی سال
شاهنامه را تمام ساخت و پیش سلطان آورد و بدستور آنچه پیشتر واقع
شده بود در مقابلهٔ هر بیتی یکدینار زر سرخش توقع میداشت* چون
ادات تعلیل (چند کاه برقاج زمان دیمکدر کاه ادات زمان (برآمد بونده
کچدی دیمکدر (بنظم شاهنامه لامیه یاحرف صله (پیش سلطان
لامیه سلطانك حضورینه دیمکدر (آورد فعل ماضی مفرد غائب
کتوردی دیمکدر (تحسینهای فراون موصوفك صفته (ها ادات جمع
یا اضافته توسل فراوان بول دیمکدر کثرتدن عبارتدر چوق چوق
تحسینلر (یافت فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (زر سرخش
بیانیه شین ضمیر فردوسی یه راجعدر اکا خالص التون دیمکدر (پس
صکره دیمکدر (سی اوتوز معناسنه در (را ادات مفعول (ساخت فعل
ماضی ایلدی دیمکدر (بدستور آنچه بیانیه باحرف مصاحبت (دستور
دالك ضمیله قاعده دیمکدر اول قاعده یه بناءً که دیمکدر (پیشتر
مقدم دیمکدر (واقع شده بود واقع اولمش ایدی (در حرف ظرف
(مقابلهٔ هر بیتی لامیه یا حرف وحدت هر بیتك مقابله سنده دیمکدر
(توقع امید معناسنه در (می ادات حکایه (داشت فعل ماضی مفرد
غائب طوتاردی دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه برقاج زمان کچدی
شهنامه نظمنی ایله مأمور اولدی وبیك بیت سویلدی وحضور
سلطانه کتوردی چوق چوق تحسین وآفرینلر بولدی وخالص التون
اوله رق بیك التون انعام بیوردی صکره اوتوزییل مدتده شاهنامه یی
تمام ایلدی وحضور سلطانه کتوردی واول قاعده اوزره که مقدم
واقع اولمش ایدی هر بیتك مقابله سنده خالص التون اوله رق بر
التون امید ایلر ایدی* حاسدان خوض کردند وگفتند شاعر را چه
قدر آنکه ویرا بدین قدر عطا سرافراز کردانند وصله ویرا شصت
هزار درم قرار دادند فردوسی ازان برنجید میگویند دران وقت که آن

در بهارا

درمها را آوردند وی در حمام بود چون از حمام بیرون آمد بیست
هزار درم بحمامی داد وبیست هزار درم بفقاعی که فقاعی چند
آورده بودند وبیست هزار با آن کسان که آنرا اورده بودند وسلطانرا
بچهل بیت کا پدش منمت کرد که ازان جمله است این چند بیت *
حاسدان الف نون ادات جمع حسد ایدیجی دیمکدر (خوض مصدردر
القا معناسنه یونده غرضنه مبنی اولان کلامه دیرلر (شاعری یا حرف
وحدت (را ادات تخصیص (قدر دالك سكونیله یونده مرتبه وحیثیت
معناسنه در (که حرف بیان بر باشد مقدردر (بدین با حرف مصاحبت
دال همزه دن منقلب (قدر دالك فتحیله مقدار معناسنه در (سرافراز
عالی دیمکدر (کردانند فعل ماضی جمع غائب ایلیه لر دیمکدر (صله
جائزه معناسنه در (و یه اضافت لامیه (را ادات مفعول (بحرف صله
(شصت هزار التمش بیك دیمكدر (درم آق اقچه معناسنه در (دادند
فعل ماضی جمع غائب و یردیلر دیمکدر (بخید یاء تأکیدایله فعل ماضی
مفرد غائب ایشندی دیمکدر (می ادات تأکید (کویند فعل مضارع
جمع غائب دیرلر دیمکدر (دران وقت اول وقتده (درمهارا را ادات
مفعول ها ادات جمع (آوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر
دیمکدر (وی فردوسی یه راجعدر (در حرف ظرف (حمام معروفدر
(بود ادات ماضی ایدی دیمکدر (بیرون آمد چقدی دیمکدر (بیست
هزار یکرمی بیك دیمکدر (بحمامی با حرف صله یا حرف نسبت
حمامجی یه دیمکدر (داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمکدر
(بفقاعی با حرف صله یا حرف نسبت فقاع فانك فتحی وقافك تشدیدیله
کندنده نسخه ایچیلن قابه دیرلر مشربه کبی بعضیلر بوغازی طار اولمق
لازم دیمشلر صراحی کبی یا حرف نسبت بونده شربتجی دیمك اولور
(که حرف تعلیل (فقاعی یا حرف وحدت (فقاعی چند برقاچ سراحی
دیمکدر (آورده بودند کتورمش ایدیلر (با آن کسان با حرف صله
اول کیمسه لره دیمکدر (آن درمه اشارتدر (را ادات مفعول (سلطانرا
را ادات مفعول (بچهل بیت با حرف مصاحبت چهل قرق دیمکدر قرق
بیت دیمك اولور (مذمت هجو معناسنه (که حرف بیان (محصول ترکیب)
حاسدلر غرضه مبنی بو کلامی القا ایلدیلر ودیدیلر بر شاعرك نه حیثیتی

اولورکه بوقدر عطا ایله ممتاز وعالی ایلیه‌لر وانك جائزه‌سنی التمش بیك
اقچه یه قرار ویردیلر فردوسی بوندن اینجندی دیرلرکه اول وقتده که
اول درملری کتوردیلر فردوسی حامده ایدی چونکه حامدن چیقدی
بکرمی بیك درهم حمامجی یه ویردی ویکرمی بیك شربتجی یه زیرا
برقاج سراخی کتورمش ایدیلر ویکرمی بیك اول کیسه‌لره ویردیکه
درملری کتورمش ایدیلر یعنی کتورنلره ویردی حاصلی حامدن چقمدن
اول التمش بیکی تکمیل صرف ایلدی وسلطانی فرق بیت ارتق
اکمنك هجو ایلدی اول هجو جمله سندندر بو برقاج بیت (مثنوی)
اکر شاه‌را شاه بودی پدر * (بسر برنهادی مرا تاج زر * اکر
ادات شرط (شاه‌را را حرف تخصیص شاهك دیمکدر (شاه ثانی
بودی‌نك مفعولی (پدر فاعلی بود ادات ماضی (یا حرف حکایه اوله
ایدی دیمکدر (بسر با حرف صله بسرم تقدیرنده (بر حرف تأکید
(نهادی یا حرف حکایه قورایدی دیمکدر (تاج زر بیانیه (محصول بیت)
اکر شاهك پدری شاه اولیدی بنم باشمه التون تاج قور ایدی یعنی
اکرامده مبالغه ایدردی فهم اولندی که ولد زنا ایمش دیمك استر زیرا
صاحب نسب وحسب اهل هنر قدرین بیلور رعایت ایلمز دیمك استر
* چواندر تبارش بزرکی نبود * ندارست که نام بزرکان شنود * چو
ادات تعلیل (اندر ادات ظرف (تبار قوم وقبیله ونسل معناسنه
(شین ضمیر شاهه راجعدر (بزرکی یا حرف مصدر اولوق دیمکدر
(نبود ادات نفی ماضی یوق ایدی دیمکدر (نیارست قادر اولمدی
دیمکدر (که حرف بیان (نام شان وشهرت معناسنه‌در (بزرکانه اضافت
لامیه اولولرك نام وشانی (شنود فعل ماضی مفرد بونده مصدر
معناسنه‌در اشتمکه دیمکدر (محصول بیت) چونکه انك نسلنده اولولق
یوق ایدی اولولر نام وشانی اشتمکه قادر اولمدی یعنی نسلنده اولولق
اولمغله اولولق رسم وقانونی دکایوب عمل ایتمدی * درختی که تلخست
ورا سرشت * کرش در نشانی بباغ بهشت * درختی که یا حرف
وحدت (که حرف رابط صفت تلخ آجی دیمکدر (او درخته راجعدر
(را ادات تخصیص (سرشت طبیعت دیمکدر (کر ادات شرط (شین
ضمیر درخته راجعدر (در حرف تأکید (نشانی فعل مضارع مفرد

مخاطب دیکر ایسك دیمکدر (باغ بهشت بیانیه (با حرف صله بهشت جنت دیمکدر (محصول بیت) بر آغاج که انك طبیعتی آجیدر یعنی حاصلاتی تلخدر اکر انی جنت باغنه دیکر ایسك * ور از جوی خلدش بهنکام آب * بییخ انکبین ریزی وشیر ناب * ور وا کردن مخففدر (جوی خلد لامیه جوی ایرمق دیمکدر خلد جنت معناسنه (شین ضمیر درخته راجعدر (بهنکام آب بیانیه با حرف ظرف هنکام وقت معناسنه صو وقتنده یعنی صولاینجق وقتده دیمکدر (بییخ با حرف صله (بیخ کوك دیمکدر (انکبین بال دیمکدر (ریزی فعل مضارع مفرد مخاطب دوکه سین دیمکدر (شیر ناب بیانیه شیر سود دیمکدر ناب خالص معناسنه (محصول بیت) واکر اول اغاجه جنت ایرماغندن صولامق وقتنده کوکنه بال وخالص سوت دوکه سین یعنی صویرینه جنت بالندن وجنت سودندن صولایه سین * سر انجام کوهر بکار آورد * همان میوهٔ تلخ بار آورد * سر انجام عاقبت دیمکدر (کوهر اصل وجبلت معناسنه در آوردك مفعول صریحی بکار غیر صریحی (با حرف صله کار ایش دیمکدر (آورد فعل مضارع مفرد غائب کتورر دیمکدر (همان انجق دیمکدر (میوهٔ تلخ موصوفك صفته اضافتیدر (بار یمش دیمکدر (محصول بیت) بیت اوله مر بوطدر اول اغاجی جنت ایرمقلریله تربیه ایلسك عاقبت اصلنی فعله چقارر انجق آجی یمش کتورر یعنی وروحاصلی جبلی اولان طبیعت مرکوزه تأدیب وتربیه ایله چقمز * پس ازان مختفی شد هر چند ویرا طلب کردند نیافتند بعد از چند کاه خواجه حسن میمندی که مرتبهٔ وزارت داشت در شکار کاهی بیتی چند از شاهنامه بتقریبی که واقع شده بود بخواند سلطانرا بسیار خوش آمد پرسید که این شعر کیست کفت شعر فردوسی سلطان از کردهٔ خود پشیمان شد وفرمان داد تا شصت هزار دینار زر سرخ با خلعتهای خاص نامزد فردوسی کنند و بطوس برند * پس ازان اندن صکره دیمکدر (مختفی افتعال بابندن اسم فاعلدر (مختفی شد کیزلندی دیمکدر (هر چند هرنقدر دیمکدر (نیافتند فعل نفی ماضی جمع غائب بوله مدیلر دیمکدر (بعد از چند کاهی یا حرف وحدت کاه ادات زمان برقاج زماندن صکره دیمکدر (خواجه حسن میمندی سلطان محمودك وزیریدر (که حرف رابط

صفتدر مرتبهٔ وزارت بیماند (داشت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی
دیمکدر (در حرف ظرف (شکارگاه شکار محلی دیمکدر (یکی یا حرف
وحدت (یکی چند* بر قاچ بیت دیمکدر (بتقریبی یا حرف مصاحبت
یا حرف وحدت (تقریب بولمه مناسبت دیمکدر (واقع شده بود واقع
اولمش ایدی دیمکدر (بخواند باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب
اوقودی دیمکدر (سلطان را را ادات صله (بسیار چوق دیمکدر
(پرسید که سؤال ایلدیکه دیمکدر (شعر کیست لامیه کیمک شعریدر
دیمکدر (شعر فردوسی لامیه (کرده خود ده لامیه کندینک
ایلدیکندن دیمکدر (پشیمان شد نادم اولدی دیمکدر (شصت هزار
التمش بیک دیمکدر (با خلعتهای خاص با حرف مصاحبت
اضافت موصوفک صفتنه (ها ادات جمع یا اضافه توسل (نامرد
برکیمسه یه بخبر ایکن تصمیم اولنسان شیئه دیرلر (محصول ترکیب)
اندنصکره یعنی بو هجوی انشاد ایلدکدنصکره کیرلندی هر نقدر
انی ازادیلر بو له مدیلر برقاچ زماندن صکره خواجه حسن میمندی که
وزارت رتبه سنی طوتدی بر شکار کاهده شاهنامه دن برقاچ بیت
بر مناسبت ایله که واقع اولمش ایدی اوقودی سلطانه چوق خوش
کلدی سؤال ایلدیکه بو کیمک شعریدر خواجه حسن دیدی
فردوسی نک شعریدر سلطان ایتدیکندن پشیمان اولدی وفرمان
ایلدی تا التمش بیک خالص التون خاص خلعتلر ایله فردوسی یه
نامرد ایلینلر وطوسه کوندوره لر * اما طالع مساعدت نکرد چون
آن عطیه را ازیک در وازهٔ طوس درآوردند تابوت فردوسی را دیگر
دروازه بیرون بردند وازوی وارث یک دختر مانده بود آنرا بوی عرض
کردند همت ورزید وقبول نکرد وگفت مرا چندان مال ونعمت که
کفاف معیشت باشد موجودست احتیاج باآن ندارم کماشتکان آنرا
بعمارت رباطی در آن نواحی صرف کردند * طالع بو یله یرلرده
بخت معناسنه در (مساعدت نا اسلوب انجام اوزره طوریل یازلمشدر
(نکرد فعل نفی ماضی مفرد غائب ایلدی دیمکدر (چون ادات تعلیل
(عطیه را را ادات مفعول اول عطیه یی دیمکدر (یک دروازهٔ طوس
لامیه یا حرف صله دروازه قلعه قپوسی دیمکدر طوسک قلعه قپوسینک

بربنه دیمکدر (در آوردند فعل ماضی جمع غائب کتوردیلر دیمکدر (تابوت فردوسی لامیه (را ادات مفعول (دیگر دروازه غیری قپودن دیمکدر (بیرون بردند چیقردیلر (وی فردوسی یه راجعدر (وارث معروف (دختر قیز دیمکدر (مانده ماضیدن قسمدر قالمش معناسنه (بو ادات ماضی (آنرا را ادات مفعول آن عطیه یه راجعدر (بوی باحرف صله وی دختره راجعدر (همت ورزید مفعول صریحی (ورزید فعل ماضی مفرد غائب اوزندی دیمکدر (مرا را ادات صله بکا دیمکدر (چندان مال بوقدر مال دیمکدر (که حرف رابط صفت (کفاف معیشت مصدرك مفعولنه کفاف منع ایتمك معناسنه در (ارزوی نفسی منع دیمکده مستعملدر که یته جك دیمکدر (معیشت چكمك معناسنه چكمكه یتشجك دیمکدر (باشد فعل مضارع (با آن باحرف صله (آن عطیه یه اشارتدر (ندارم فعل نفی مستقبل متکلم وحده نفیدن عبارتدر بوقدر دیمکدر (کماشتکان الف نون ادات جمع کاف هاء رسمیدن مبدل کماشته ضم کاف عجمیله پادشاه طرفندن کیدن کیمسه یه دیرلر بو دیارلرده مباشر دیدکلری (سلطانه اضافت لامیه (آنرا را ادات مفعول (آن عطیه یه اشارتدر (بعمارت رباطی لامیه (باحرف صله عمارت تعمیر معناسنه در (رباط کسر را ایله یولجی قونه جق محله دیرلر یا حرف وحدت (نواحی اطراف معناسنه در (محصول ترکیب) بوقدر مبلغی سلطان محمود ارسال ایلدی اما طالع مساعده ایلمدی چونکه اول عطیه یی طوسك برقلعه قپوسنه کتوردیلر فردوسینك تابوتی آخر قپودن چیقاردیلر فردوسیدن وارث برقز قالمش ایدی اول عطیه یی اکا عرض ایلدیلر همتنه اوزندی یعنی عالی همتلیلك حاصلی کوزی طوقلق ایلدی وقبول ایلمدی ودیدی بنم اول قدر مال ونعمت که کفاف معیشت اولور مرتبه موجود در اول عطیه یه احتیاجم یوقدر سلطانك مباشرلری اول مبلغی اول نواحیده بر رباطی تعمیره صرف ایلدیلر (قطعه) خوشست قدرشناسی که چون خمیده سپهر * سهام حادثه را کرد عاقبت قوسی * خوشست مقدم خبر (قدر شناسی مؤخر مبتدا قدرشناس وصف ترکیبیدر یا حرف مصدر قدر بلیجیلك دیمکدر بو مبتدا خبر مابعدی جمله بونك تعلیلیدر (که ادات تعلیل (خمیده

اكري ديمكدر (سپهر فلك معناسنه در (سهام سهمك جمعيدر
حادثه يه اضافت بيانيه (راءات صله حادثه اوقلرينه ديمكدر (قوسي
يا حرف مصدر قوس ياي ديمكدر (محصول بيت) قدر بلمجيلك
خوشدر زيرا چونكه اكري فلك حادثه اوقلرينه يايلق ايليه يعني حادثه
اوقلريني آنه * برفت شوكت محمود در زمانه نماند * جزاين فسانه كه
نشناخت قدرفردوسي * برفت باء تأكيد ايله فعل ماضي مفرد غائب
كتدي ديمكدر (شوكت فاعلي (محموده اضافت لاميه (در حرف ظرف
(نماند فعل نفي ماضي مفرد غائب قالمدي ديمكدر (فسانه مثل وقصه
معناسنه (كه حرف رابط (نشناخت فعل نفي ماضي مفرد غائب اكلمدي
بيلدي ديمكدر فاعلي تحتنده سلطان محموده راجعدر (قدرفردوسي
لاميه (محصول بيت) فلك قوسلك ايدوب سهام حادثه يي آنديغي كبي
شوكت محمود كتدي وزمانه ده بومثلدن غيري قالمدي كه سلطان
محمود فردوسي نك قدر يني بيلدي يعني فردوسينك قدريني بيلدي ديو
عالمده ضرب مثل اولدي حاصلي اكرقدر شناس اوليدي بوكونه
ياد اولمزدي بلكه ايلك ايله ياد اولوردي (عروض) بوقطعه بحر
مجتثدندر كه مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولمشدر * ناصرخسرو
انصاري درصناعت شعرماهر بود ودر فنون حكمت كامل اما بسوء
اعتقاد وميل بزندقه والحاد متهم شده بود واورا سفرنامه ايست
دراكثرمعموره سفركرده ومحاوراتي كه بافاضل كرده بنظم آورده واين
ابيات كه عين القضاة دركتاب زبدة الحقايق ايراد كرده ازجمله منظومات
اوست * ناصرخسرو انصاري علمين بيننده ابن حذف اولنمشدر
صناعت شعر بيانيه (ماهر بود استادايدي ديمكدر (فنون حكمت بيانيه
فنون فنك جمعيدر حكمت فنلرنده ديمكدر (كاملدن صكره بر بود
مقدردر (اما دات استدراك (بسوء اعتقاد بيانيه باحرف مصاحبت
سوء كوتو ديمكدر (بزندقه باحرف صله (زندقه (والحاد بر مذهب
باطلدر كه بري فروعاتي انكار ايدر بري حشر ونشري انكار وقدم عالمه
ذاهبدر تفصيلي كتب كلاميه ده مصرحدر (متهم افتعال بابندن
اسم فاعلدر تهمتلي (شده بود اولمش ايدي (اورا را حرف تخصيص
(سفرنامه مؤلفاتندن برينك اسميدر همزه حرف توسل يا حرف وحدت

(سین وتا ادات خبر برسفرنامه سی واردر دیمکدر (در حرف ظرف
(اکثرمعموره لامیه معموره وجه ارضده آدم ساکن اولان یرلره دیرلر
(محاوراتی یا حرف تنکیر محاورات محاوره نك جمعیدرکه کلامده مجادله
ومخاصمه معناسنه در (باافاضل با حرف مصاحبت افاضل افضلك
جمعیدر علمار ایله دیمکدر (کرده لر ماضیدن قسملردر (بنظم
(با حرف صله (آورده ماضیدن قسمدر کتورمش دیمکدر (ابیات
بیتك جمعیدر (که حرف بیان (عین القضاة برذاتك لقبیدر
کبار اهل اللهدن همدانی دیمکله شهرت شعاردر عین کوز بکی دیمکدر
قضاة قاضینك جمعیدر قاضیلرك کوزینك بکی دیمك اولور (در کتاب
زبدة الحقایق زبدة الحقایق نامنده اولان کتابنده دیمکدر (ایراد کتورمك
معناسنه (محصول ترکیب) ناصر بن خسرو انصاری صناعت شعرده
ماهر وحکمت فنلرنده کامل ایدی اما سوء اعتقاد ایله وزندقه والحاده
میل ایله متهم اولمش ایدی وانك برسفرنامه سی واردر که اکثرمعموره ده
سفر ایلمشدر وشول محاوره لرکه علما ایله ایلمشدر اول کتابده نظم ایله
کتورمشدر وبو بیتلرکه عین القضاه همدانی زبدة الحقایق نام
کتابنده ایراد ایلمشدر انك منظوماتی جمله سندندر (قطعه) همه جور
من از بلغار یانست * که مادام همی باید کشیدن * همه جمله دیمکدر
(جورمن مصدرك مفعولنه در بکا اولان جور دیمکدر (بلغار یان الف
نون ادات جمع یا حرف نسبت بلغار بر طائفه نك اسمیدر (که حرف
رابط (ما مصدریه (دام فعل ماضی (میم قاعدهٔ اعجام اوزره ضمیر
متکلم بن اولدیغم مدتده یعنی حیاتده اولدقجه دیمکدر (همی ادات
تأکید (باید کشیدن چکمك کرك دیمکدر (محصول بیت) جمله بکا
اولان جور بلغار ایلردندر که حیاتده اولدقجه چکمك کرك * کنه بلغار
یانرا نیز هم نیست * بکویم کر تو بتوانی شنیدن * بلغار یانرا را ادات
تخصیص (نیز دخی دیمکدر (هم تأکیددر (بکویم با تأکید ایله فعل
مضارع متکلم وحده سویلیم دیمکدر (کر حرف شرط (بتوانی با
تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قادر ایسك دیمکدر (شنیدن
مصدر ایشتمك معناسنه (محصول بیت) کنه بلغار ایلرك دخی دکلدر
سویلیم اکرسن ایشتمکه قادر ایسك یعنی قابل خطاب اولموب اکلیه

بیلورسن کناه کیمکدر سو یلیم * خدا یا این بلا وفتنه ازتست * ولکن کس نمی یارد چخیدن * خدا یا الف حرف ندا یاالله دیمکدر (ازتست سندندر دیمکدر (نمی یارد فعل نفی حال مفرد غائب قادر اولماز دیمکدر چخیدن جیم عجمینک فتحی وخاء معجمه ایله مصدردر دورشمك معناسنه در (محصول بیت) یارب بو بلا وفتنه سندندر لکن کیمسه دورشمکه قادر اولمز یعنی کیمسه سنکله مجادله ومحاوره ایده مز * همی آرند ترکانرا ز بلغار * ز بهر پردهٔ مردم دریدن * همی ادات تأکید (آرند فعل مضارع جمع غائب کتوررلر دیمکدر (ترکان الف نون ادات جمع (ترك محبوب دیمکدر (را ادات مفعول (ز بهر ادات تعلیل (پردهٔ مردم لامیه پرده بونده عرض ووقار معناسنه در (دریدن مصدردر بیرتمق معناسنه (محصول بیت) محبوبلری بلغاردن کتوررلر یعنی اسیرلك طریقیله بلغاردن کتوررلر خلقك عرض ووقارینی بیرتمق ایچون یعنی خلقی عشق وسودایه کرفتار ایتمك ایچون * لب ودندان آن خوبان چون ماه * بدین خوبی نبایست آفریدن * لب دوداق (دندان دیش (آن خوبانه اضافت لامیه (چون ادات تشبیه بدین بایندن منقلب باحرف مصاحبت (خوبی یا حرف مصدر (نبایست فعل نفی ماضی مفرد غائب حکایه یی متضمن کرکمز ایدی دیمکدر (آفریدن مصدر یراتمق معناسنه (محصول بیت) وآی کبی اولان محبوبلرك دوداغنی ودیشنی بو کوزللك ایله یراتمق کرکمز ایدی بو کلاملرده بوی زندقه استشمام اولنور که خطابی حق جل وعلا حضرتنه در * که ازعشق لب ودندان ایشان * بدندان لب همی باید کزیدن * (که حرف تعلیل (عشق لب لامیه (ایشان بلغاریانه راجعدر (بدندان باحرف مصاحبت (لب کزیدنك مفعول صریحی (باید فعل مضارع مفرد غائب کرکدر دیمکدر (کزیدن کافك فتحیله مصدردر اصرمق معناسنه (محصول بیت) بویله کوزل یراتمق لایق دکل ایدی زیرا انلرك لب و ندانك عشقندن دیش ایله دوداغی اصرمق کرك بونده توریه وار بری بو که تعجبدن عبارتدر که بویله حسن وجمال اولور می دیو دوداغنی اصرمق بری محبوبك دوداغنی اصرمق (عروض) بو قطعه بحر هزجدر که مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور و بو که

قطعه دیدیکمز بر اوزون سخندن پارچه اولدیغیچوندر * ازرقی
هروی رحمه الله در قواعد شعر و فضل ماهر بود ودر قوانین علم
حکمت کامل ممدوح اورا عارضهٔ حادث شد که قوت مباشرت
ساقط گشت اطبا از معالجت آن عاجز آمدند ازرقی کتاب الفیه
و شلفیه را بنظم آورد وتصویر کرد و غلامی را از خواص پادشاه
با کنیزك عقد بست ایشانرا در حرم پادشاه که میان ایشان و پادشاه
شبکهٔ بیش حائل نبود منزل داد وآن کتابرا پیش ایشان نهاد وفرمود که
بآن صورتهای مختلف که درآن کتاب تصویر کرده بودند بمباشرت
ومباشرت مشغول شوند * ازرقی کوك رنکه دیرلر (یا حرف نسبت
غالبا کوك رنکه مائل اولدیغندن ازرقی دینلدی (هروی یا حرف
نسبت هرا وهرات بر شهرك اسمیدر (در قواعد شعر بیانیه یالامیه
(در حرف ظرف قواعد قاعده نك جمعیدر شعر قاعده لرنده (فضل
قواعد اوزره معطوف (قوانین علم لامیه یا بیانیه قوانین قانونك
جمعیدر (حکمت معروف (ممدوح لولامثید او ازرقی یه راجعدر
ممدوحدن مرادی سلاطین هرلتدن بریدر (را ادات صله (عارضهٔ
یا حرف وحدت همزه حرف توسل عارضه بونده علت معناسنه در
(حادث شد ظهور ایلدی دیمکدر (که حرف رابط صفت (قوت
مباشرت مصدرك مفعولنه مباشرت مجامعت معناسنه در (کشت
فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (اطبا طبیبك جمعیدر (معالجت آن
مصدرك مفعولنه در (آمدند بونده اولدیلر دیمکدر (را ادات مفعول
(بنظم با حرف صله (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر
(غلامی یا حرف وحدت (را ادات مفعول (خواص پادشاه لامیه
(با کنیزك با حرف مصاحبت (عقد بست نکاح ایلدی (ایشان
غلام وکنیزکه راجعدر (را ادات مفعول (در حرم پادشاه لامیه
در حرف ظرف پادشاهك حرمنده دیمکدر (که حرف رابط صفت
(میان ایشان لامیه انلرك بینی دیمکدر (و پادشاه واو مع معناسنه در
پادشاه ایله انلرك بیننده دیمکدر (شبکه بانك فتحیله لورولی اولان
شیشه دیرلر واوریلی دیمکدر وعربیده حتی شبکهٔ رسول دیرلر قفص ده
اولسه اولور (یا حرف وحدت همزه حرف توسل (پیش باء عربیله

زياده ديمكـدر (حائل اسم فاعلدر معروف (نبود ادات ماضی منفی
(داد فعل ماضی مفرد غائب ویردی دیمكدر (كابرا را ادات مفعول
(پیش ایشان انلرك اوكنه دیمكدر (نهاد فعل ماضی (كه حرف بیـان
(با آن صورتهای مختلف موصوفك صفتـه اضافتیدر (ها ادات جمع
مختلف بونده كونا كون دیمكدر (باحرف مصـاحبت دورلو دورلو
اولان صورتلر ایله دیمكـدر (كه حرف رابط صفت (كرده بودند
ایلمش ایدیلر دیمكدر (بمعاشرت باحرف صله (شوند فعـل مضارع
جمع غائب اوله‌لر دیمكدر (محصول تركیب) ازرقی هروی رحمه الله
شعر قاعده لرنده وفضـلده ماهر ایدی وعلم حكمت قانونلرنده كامل
ایدی انك ممدوحنه بر علت ظاهر اولدی مجامعتـه قوتی ساقط اولدی
طبیبـلر اكا معالجه دن عاجز اولدیلر ازرقی كتاب الفیه وشلفیـه یی
نظمه كتوردی وتصویر ایلدی یعنی باهه دائر اولان صورتلری
تصویر ایلدی و بر غلامی خواص پادشـاهدن بر كنیزك ایله نكاح
ایلدی وانلری حرم پادشاهده كه انلر ایله پادشاه بینمـده بر شبكه دن
زیاده حائل یوق ایدی منزل و یردی واول كتابی انلرك اوكنه قودی
و بیوردی كه اول مختلف صورتلر كه بو كتابده تصویر ایلمشلردن یعنی
بو كتابده تصویر اولنان كونا كون صورتلر ایله معاشرت ومباشرته
مشغول اوله‌لر *. و پادشاهرا فرمود كه ازقفای شبكه بی وقوف ایشان
احوال ایشانرا مشاهده كنند چون این مشـاهده مكرر شد حرارت
غریزی قوت كرفت وآن ماده را كه مانع قیام آلت بود منقطع كردانید
و برمثال پنیر منجمد از منفذ احلیل بیرون آمد ومقصود حاصل شد
وازمخنثـان و یست در وصف شراب * پادشاهرا را ادات صـله
(كه حرف بیان (قفای شبكه لامیه قفا اكسه دیمكدر (بی وقوف ایشان
انلردن خبرسز دیمكدر (احوال ایشان لامیه (را ادات مفعول (حرارت
غریزی موصوفك صفته یاحرف نسبت جبلی وطبیعی معنـاسنه در
علم طبده تفصیلی واردر (كرفت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمكدر
(را ادات مفعول (كه حرف رابط صفت (مانع قیام فاعلك مفعولنه
قیام آلت) مصـدرك فاعلنه در آلت ذكردن كنایه‌در (كردانیـد
فعل ماضی مفرد غائب ایلدی دیمكدر (منقطع انفعال بابنـدن اسم

فاعلدر منقطع ایلدی یعنی قوپاردی دیمکدر (مثال پنیر پیانیه
پنیر کبی دیمکدر پینر معروف (مایهٔ منجمد موصوفك صفتهدر (منجمد
طوکق دیمکدر (منفذ احلیل لامیه منفذ دلك احلیل ذات ذکردن
عبارتدر (بیرون آمد چیقدی دیمکدر (محصول ترکیب) غلام ایله
کنیزك بو صورتله امر بیوردقده پادشاه بیوردیکه انلردن خبرسز
شبکه‌نك اکسه سندن انلرك حاللرینی مشاهده ایلیه چونکه مشاهده
مکرر اولدی یعنی برایکی کره صور مختلفه ایله مجامعتلرینی کوردیجك
طبیعی اولان حرارت قوت طوتدی واول ماده‌یی که آلتك قیامنه
مانع ایدی منقطع ایلدی قوپاردی و پنیر کبی طوکق مایه ذکرك
دلکندن چقدی ومقصود حاصل اولدی واول از رقینك سوزلرندندر
شراب وصفنده (قطعه) * ساقی بیار لعل میی کز فروغ آن *
اندیشه لاله زار شود دیده گلستان * ساقی منادی حرف ندا محذوف
ای ساقی دیمکدر (بیار باء تأکید ایله امر حاضر مفرد کتور دیمکدر
لعل میی) صفتك موصوفه اضافتیدر یا حرف تنکیر (کز که ازدن
مخففدر (که حرف رابط صفت (فروغ شعله دیمکدر (آن میه اشارتدر
اضافت لامیه (اندیشه فکر معناسنه‌در (لاله زار لاله‌لك دیمکدر
شود) فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (دیده کوز دیمکدر
گلستان) کوللك معناسنه‌در (محصول بیت) ای ساقی شول بر لعل میی
کتور که انك شعله سندن فکر لاله زار اولور یعنی فکری پرصفا ورونق
قلار و کوزی گلستان ایلر حاصلی ظاهرا و باطنا شوق ویرن لعل کبی
میی صون * گر بگذرد پری بشب اندر شعاع او * ازچشم آدمی نتواند
شدن نهان * (گر ادات شرط (بگذرد باء تأکید ایله فعل مضارع
مفرد غائب کچر ایسه دیمکدر پری فاعلی (بشب با حرف ظرف (اندری
تأکیددر (شعاع او لامیه شعاع ایدنلق دیمکدر (او ضمیر میه راجعدر
چشم آدمی) لامیه (نتواند فعل نفی مستقبل مفرد غائب قادر اولهمز
دیمکدر (شدن مصدر دراولمق معناسنه (نهان کیزلی دیمکدر
(محصول بیت) اگر پری اول میك ایدیلغنده کیجه کچرسه آدمینك
کوزندن کیزلی اولمغه قادر اولهمز یعنی میك شعاعی اول قدر
روشنادر که پری دخی کیزلنمکه قادر اولهمز (شدن رفتن معناسنه

دخی اولور یری کچمکه قادر اوله مز دیمك اولور * خوش بوی تر از عنبر
ورنکین تر از عقیق * روشن تر از ستاره وصافی تر از روان * (خوش بوی
وصف ترکیبی در کوزل قوقولو دیمکدر (تر ادات تفضیل (عنبر معروف
رنکین) یا حرف نسبت نون حرف تأکید رنکلی دیمکدر (عقیق
مقدما بیان اولندی (روشن یارلق دیمکدر (ستاره یلدز دیمکدر
صافی) بونده لطیف معناسنه در (روان روح دیمکدر (محصول بیت)
عنبردن زیاده کوزل قوقولی وعقیقدن رنکلی ویلدزدن زیاده یارلق
وروحدن الطف حاصلی شراب بو اوصاف ایله موصوفدر (عروض)
بو قطعه بحر مضارع اخرب مکفوف مقصور درکه مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلات اولور * امیر معزی رحمه الله وی درزمان دولت
معز الدنیا والدین سنجر بن ملك شاه بود واز مداحان اوست ومعزی
نسبت با وست وانچه اورا درزمان وی علوشان ورفعت درجه میسر
شدکم شاعر برا میسر نشد * وی معزی یه راجعدر (در حرف ظرف
زمان دولت معز الدنیا بیانیه ولامیه (معز الدنیا والدین سنجرك لقبی در
مداحان او) لامیه انك مداحلرندندر دیمکدر (باوی با حرف صله
وی معز الدنیا والدینه راجعدر (انچه اول نسنه که دیمکدر (اورا
را ادات صله او معزی یه راجعدر (در حرف ظرف (زمان وی لامیه
معز الدنیایه راجعدر (علوشان مصدرك فاعلنه (رفعت درجه ده
بو یله شانك عالی لکی ودرجه نك رفعتی دیمکدر (کم اکسك دیمکدر
اما بو یله یرلرده عدمدن عبارتدر (شاعری یا حرف وحدت
(را ادات صله (نشد فعل نفی ماضی مفرد غائب اولمدی دیمکدر
(محصول ترکیب) امیر معزی رحمه الله اول معز الدنیا والدین سنجر
ابن ملك شاه زمان دولتنده ایدی وانك مداحلرندندر ومعزی ده
اولان یاء نسبی اکا نسبتدر واول نسنه که اکا سلطان سنجرك زماننده
شانك عالی لکی ورفعت درجه میسر اولدی برشاعره میسر اولمشدر
* وکویند سه کس از شعرا درسه دولت اقبالها دیدند وقبولها
یافتند که کس نیافت رودکی درعهد سامانیان وعنصری درعهد
محمودیان ومعزی دردولت سنجریان وسبب وفات وی آن بود روزی
سلطان ازدرون خرکاه تیری انداخت واو بیرون خرکاه ایستاده بود

ناگاه تیر خطا شد و بروی آمد بیفتاد ودر حال جان بداد واز جمله سخنسان ویست این چند بیت * گویند نقل ایدرلر دیمکدر (سه کس اوج کیمسه دیمکدر (در حرف ظرف (سه دولت اوج دولت دیمکدر (اقبالها ها ادات جمع اقبالر یعنی اعتبارلر دیمکدر (دیدند فعل ماضی جمع غائب کوردیلر دیمکدر (قبولها ها ادات جمع قبوللر دیمکدر یعنی رغبتلر (یافتند فعل ماضی جمع غائب بولدیلر دیمکدر (که حرف رابط صفت (کس کیمسه دیمکدر (نیافت فعل نفی ماضی مفرد غائب بولمدی دیمکدر (در حرف ظرف (عهد سامانیان یسانیه عهد زمان دیمکدر الف نون ادات جمع سامانیلر زماننده دیمکدر (در عهد (محمودیانده بو یله (دولت سنجریان کذلك (سبب وفات وی لامیه لردر (وی معزی یه راجعدر (معزینك وفاتنك سببی دیمکدر (آن بود اول ایدی دیمکدر (که حرف بیان (روزی یا حرف وحدت برکون دیمکدر (درون خرگاه لامیه درون ایچ دیمکدر (خرگاه اوبه دیمکدر چادر نوعندن (می ادات حکایه (انداخت فعل ماضی مفرد غائب آتار ایدی دیمکدر (او معزی یه راجعدر (برون خرگاه لامیه برون طشره دیمکدر خرگاهك طشره سنده دیمك اولور (ایستاده ماضیدن قسمدر دورمش دیمکدر (بود ادات ماضی (خطا یکلش دیمکدر (شد فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (بر حرف صله (وی معزی یه راجعدر (آمد فعل ماضی مفرد غائب کلدی دیمکدر (محصول ترکیب) ونقل ایدرلر که اوج کیمسه اوج دولتده اعتبار کوردیلر ورغبتلر بولدیلر حاصلی معزز ومکرم اولدیلر که کیمسه بولمدی رودکی سامانیلر عهدنده عنصری محمودیلر زماننده معزی سنجریلر دولتنده ومعزینك وفاتنه سبب اول ایدیکه برکون سلطان خرگاه ایچندن اوق آتاردی ومعزی خرگاهك طشره سنده طورمش ایدی ناگاه اوق یاکلش کتدی ومعزی یه کلدی ودوشدی ودرحال جان ویردی وانك سوزلرندندر بو برقاچ بیت (قطعه) تا نگار من زسنبل برسمن پرچین نهاد * داغ حسرت بردل صورتگران چین نهاد * تا حرف انتها (نگارمن لامیه نگار محبوب معناسنه (سنبل معروف بونده تشبیه طریقیله زلف دیمکدر بر حرف استعلا (سمن بر ریاض چیچکدر یاسمن دخی دیرلر کذلك طریقی

سابق اوزره يكاف ديمكدر (پر بونده جمع معناسنى مفيددر (چين بوكلم وقيورم معناسنه در (نهاد فعل ماضى مفرد غائب قودى ديمكدر (داغ حسرت مجازا بيانيه داغ وجودى آتشله ياقغه ديرلر عربيده كى تركيده نال و ياقى ديرلر داغ آتش حسرت تقديرنده (پر ادات صله (دل صورتكران چين لاميه لردر صورتكرى كاف عربك فتحيله ادات فاعلدر صورتجى يعنى مصور معناسنه (چين پرشهرك اسميدر (محصول بيت) بنم محبوبم سنبل كبى اولان زلفندن سمن آسا اولان يكاغى اوزره بوكلم قيوريملر قويه ليدن برو چين تصويرجيلرينك كوكلنه داغ حسرت قودى يعنى بويله رعنا صورتى تصويردن عاجز اولدقلرندن كندولره داغ درون اولدى بو بيتده تجنيس تام واردر چين ايله چين * هردلى كز سركشى ننهاد سر برهيچ خط * زير زلف اوكنون سر برخط مشكين نهاد * دلى يا حرف وحدت (كز كه ازدن مخفف (كه حرف رابط (سركشى يا حرف مصدر سركش وصف تركيبيدر معاند ومتكبر معناسنه در (ننهاد فعل نفى ماضى مفرد غائب قومدى ديمكدر (خط بونده فرمان معناسنه باش قومق اطاعتسزلكدن كنايه در (زير زلف اوبيانيه ولاميه (خط مشكين موصوفك صفته اضافتيدر خطدن مراد رخسارده ظاهر اولان مولردر (نهاد فعل ماضى مفرد غائب قودى ديمكدر (محصول بيت) هر برداكه سركشلكندن ناشى هر برفرمانه اطاعت ايلمدى يعنى مطيع اولمين كوكللر آنك زلفى آلتنده الآن خط مشكينه باش قودى يعنى اكا مطيع اولدى حاصلى قلكه كلك سيرغه سنك ديمينلر سكا بيك جان ايله بنده فرمان اولدى * من غلام آن خط مشكين كه كويى مورچه * پاى مشك آلوده بربرك كل نسرين نهاد * من بن ديمكدر ومبتدا (غلام آن خط مشكين لاميه وخبر اول خط مشكينك غلاميم ديمكدر (كه حرف رابط صفت (كويى ادات تشبيه كويا ديمكدر (مورچه چه ادات تصغير قرنجه جق ديمكدر (پاى مشك آلود موصوفك صفته اضافتيدر مشك آلود وصف تركيبيدر مشك بولاشقلى ديمكدر (بر حرف استعلا (برك كل نسرين بيانيه لردر كل نسرين بر بياض كلدر (محصول بيت) بن اول مشكين خطك غلاميم كه كويا قرنجه جق مشك بولاشمش

اياغنى نسرين كلى اوزره قودى بونده تشبيه بليغ واردر كه روى محبوبده اولان خط نوى قرنجه اياغيله مشك بولشمش كل نسرينه تشبيه ايلدى نسريندن وجه محبوبى مراد ايلدى (عروض) بو قطعه بحر رمل مقصوردر كه فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات اولور

* واين چند بيت ديكر از قصيدۀ كه بر اسلوب شعراى تازى زبان كفته است *

ديكر دخى ديمكدر (قصيدۀ) يا حرف وحدت (همزه حرف توسل (كه حرف رابط صفت (بر حرف استعلا (اسلوب شعراى تازى زبان لاميه و بيانيه اسلوب قاعده معناسنه در (تازى زبان تركيب مزجيدر تازى عرب ديمكدر زبان لغت معناسنه در لغت عرب شعراسنك قاعده سى اوزره ديمكدر (محصول تركيب) و بو برقاچ بيت دخى شول بر قصيده دندر كه لغت عرب شعراسى قاعده واسلوبى اوزره نظم ايدوب سويلمشدر (غزل)

اى ساربان منزل مكن جز در ديار يار من * تا يك زمان زارى كنم بر ربع واطلال ودمن *

ساربان دوه جى (مكن نهى حاضر مفرد ايله ديمكدر (در حرف ظرف (يار من لاميه تا حرف تعليل (زارى فرياد معناسنه در (كنم فعل مضارع متكلم وحده ايليم ديمكدر (بر حرف استعلا (ربع رانك فتحى و بانك سكونيله دار معناسنه خانه ديمكدر (اطلال فتح همزه ايله طللك جمعيدر اثر بنا اولان محله ديرلر ويران معناسنه در (دمن دالك كسريله وميمك فتحيله مزبله معناسنه در (محصول بيت) امير معزى معشوق سفر كردهسنى فراقنه عدم تحملندن ناشى ديراى دوه جى بنم يار يمك ديارينك غيرينده منزل ايلمه تاكيم بر زمان ربع واطلال و دمن اوزره فرياد وفغان ايدم يعنى جانانك قالديغى منزلده و ويرانه لرده ومزبله ده آه وافغان وفرياد ايدم

* ربع از دلم پر خون كنم اطلال را جيحون كنم * خاك دمن كلكون كنم از آب چشم خويشتن *

از دلم كوكلدن ديمكدر (پر خون طلوقان ديمكدر (اطلال را را اداة مفعول (خاك دمن لاميه (كلكون كل رنكلى ديمكدر (آب چشم بيانيه كوز ياشى ديمكدر (خويشتن اضافت لاميه (محصول بيت) منزل جانانى كوكلدن پر خون ايليم يعنى درد درونم ايله متألم ايليم و ويرانه يى جيحون كبى نهر ايليم مزبله طپراغنى كلكون ايليم كندى كوزم ياشندن حاصلى اول محللرى آه وفرياد وكريه وافغان

وخون دل ایله طولدیروب مالامال ایلیم* از روی یار خرگهی ایوان همی بینم تهی* وزقد آن سرو سهی خالی همی بینم چمن* روی یارخرگهی لامیه وصفتك موصوفه در (خرگه خرگاهدن مخفف اوبه دیمکدر یاحرف نسبت خرگهی کوچر اولی دیمکدر (ایوان فتح همزه ایله فارسیدر کوشك معناسنه (بینم فعل مضارع متکلم وحده کورورم دیمکدر (تهی بوش معناسنه در (قد آن سروسهی لامیه لردر (سهی موزون دیمکدر (خالی بوش دیمکدر (همی ادات تأکید (محصول بیت) اول خرگهه منسوب اولان بادیه نشین یارك یوزندن ایوانی بوش کورورم واول سرو سهینك قددندن چمنی خالی کورورم حاصلی محبوبدن بوش کورورم* جایی که بود آن دلستان بادوستان در بوستان* شد کرك وروبه را مکان شد کوف وکرکس را وطن* جایی یاحرف وحدت بر یرده دیمکدر (که حرف رابط (بود ادات ماضی (دلستان وصف ترکیبیدر کوکل آلیجی دیمکدر محبوب معناسنه (بادوستان با حرف مصاحبت (در حرف ظرف (شد فعل ماضی مفرد غائب اولدی دیمکدر (کرك قورد دیمکدر (روبه هاء اصلیه ایله دلکو دیمکدر (را ادات صله (کوف اوکی قوشی که کیجه‌لرده اوتر تحریف ایدوب پوهو دیرلر (کرکس اق بابایه مشابه بر بیوك قوشدر (محصول بیت) بر یرده که اول محبوب دوستلر ایله بوستانده ایدی قورد ودلکویه مکان اولدی و پوهو واق بابایه وطن اولدی حاصلی اول دلستان شنلك اولان محل جانانك کتمه‌سی سببیله اسسز اولوب قوردلر وقوشلر توطن ایلدی (بوقطعه‌ده مسمط صنعتی واردرکه هر بیتی درت بخشدر اوچ بخشی بر قافیه‌ده بر بخشی قافیهٔ اصلی اوزره (عروض) بوقطعه بحر رجز سالمدرکه مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن در * عبدالواسع جبلی رحمه الله وی فاضل وکامل وشاعر ما هر بود بهردوزبان تازی وفارسی سخن گفته واتفاقست که هیچ کس ازعهدهٔ جواب قصیدهٔ مشهورکه مطلعش اینست* بود ادات ماضی مفرد ایدی دیمکدر (بهردوزبان باحرف ظرف هرایکی دلده دیمکدر (تازی عربی دیمکدر (عهدهٔ جواب قصیدهٔ مشهور بیانیه ولامیه وموصوفك صفتنه (که حرف رابط صفت (مطلعش شین قصیده‌یه

راجعدر (محصول ترکیب) عبد الواسع جبلی رحمه الله اول
فاضل وکامل وشاعر ماهر ایدی عربی وفارسی هر ایکی دلده شعر
سویلمش ایدی واتفاق واردرکه مشهور اولان قصیده سنك جوابی
عهده سندن که مطلعی بودر هیچ کیمسه چیقه مامشدر یعنی تنظیر
اوله مامشدر (بیت) که دارد چون تو معشوق نکار چابك ودلبر *
بنفشه زلف ونرکس چشم ولاله روی ونسرین بر * که کیم دیمکدر
(دارد فعل اثبات واردر دیمکدر (چون ادات تشبیه (معشوقی یا
حرف وحدت (نکار محبوب دیمکدر (چابك تیز معناسنه یعنی کوکل
المده تیز (دلبر وصف ترکیبیدر کوکل الیجی دیمکدر (بنفشه زلف
ترکیب مزجیدر بنفشه زلفلی دیمکدر یعنی رنکنده بنفشه یه مشابه
اولان زلف دیمکدر (نرکس چشم ده بویله (لاله روی کذلك (نسرین بر
مثله نرکس کوزلی لاله یوزلی نسرین کوکسلی دیمکدر (محصول بیت)
کیمك واردر سنك کبی بنفشه زلفلی نرکس کوزلی لاله یوزلی نسرین
کوکسلی بر نکار وچابك ودلبر معشوقی حاصلی کیمسه نك بو قدر
آنجق بو اوصاف ایله موصوف معشوقی یوقدر (عروض) بو بیت هزج
سالمدن که درت کره مفاعیلن در * چنانکه میاید برون نیامده است
بودر مفتتح بعض قصاید کفته * محصول ترکیب) بیتك ماقبلنده اولان
از عهدهٔ جواب قصیدهٔ مشهوره مربوطدر مطلعی که دارد چون تو
معشوقی اولان قصیدهٔ مشهوره سنك جوابینك عهده سندن لایق
لوادیغی مرتبه کیمسه چیقه مامشدر وبعضی قصیده لرینك ابتداسنده
دیمشدر (قطعه) در دهر نیست از تو دلفروز تر نکار * در شهر نیست
از تو جکرسوز تر پسر * در حرف ظرف (دهر عالم دیمکدر (دلفروز
وصف ترکیبیدر قلبه شوق وشعله ویریجی دیمکدر (تر ادات تفضیل
(جکرسوز ده وصف ترکیبیدر جکر یاقیجی دیمکدر (محصول بیت)
عالمده سندن دلفروزتر محبوب یوقدر شهرده سندن جکرسوزرك
پسر یوقدر بو بیتده صنعت ترشیح واردر دهر ایله شهر دلفروز
جکرسوز مقابل واقع اولمشلردر * تا کرده ام بلالهٔ سیراب تو نکاه *
تا کرده ام بنرکس پرخواب تو نظر * تا حرف انتها (کرده ام ایلمشمدر
دیمکدر (تا کرده ام ایلدیکمدن بر و دیمکدر (بلالهٔ سیراب تو

موصوفك صفته ولامیه (با حرف صله (سیراب قانمش دیمکدر لالهٔ
سیرابدن مرادرخ جاناندرنکاه نظرمعناسنه‌در (بنرکس پرخواب تو
لالهٔ سیراب تو کبی نرکسدن مراد چشم دلارا در (محصول بیت)
سنك لالهٔ سیراب کبی اولان رخکه نظر ایلدیکم کوندن برو سنك
پرخواب ومخمور اولان نرکس کبی چشمکه دقت ایده لیدن بری
* کاهی چو لاله ام زوصالت شکفته روی * کاهی چو نرکسم زفراقت
فکنده سر * کاهی یا حرف تنکیر کاهیجه دیمکدر (چو ادات تشبیه میم
ضمیر متکلم همزه حرف توسل وصالت تا حرف خطاب (شکفته روی
ترکیب اضافیدر یوزی اچق دیمکدر خندان معناسنه شکفته شینك
ضمیله در آچلمش معناسنه در (چو ینه ادات تشبیه (نرکسم میم
ضمیر متکلم (فراقت تا ضمیر خطاب (فکنده سر ترکیب اضافی باشنی
براقمش بیون اکمش معناسنه کال حیرتدن کلن اضطرابده مستعملدر
(محصول بیت) کاهیجه لاله کبی سنك وصالکدن خندانم کاهیجه
نرکس کبی فراقکدن مضطرب وحیرانم یعنی سکا مفتون اولوب لالهٔ
رویکه نظردن ناشی فکر وصلله خندان ونرکس چشمکه دقت حسبیله
نرکس کبی بو ینم بوکوب حیرانم (عروض) بو قطعه بحر مضارع اخرب
مکفوف محذوفدر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولور * ادیب صابر
رحمه الله وی شاعر فصیح وفاضل لبیب بود واشعار وی را لطافتی کامل
وملاحتی تمام حاصلست وافاضل بتقدم وی معترفند چنانکه انوری
وبرابر خود ترجیح کرده انجا که در قطعهٔ تعداد کمالات خود میکند
ودر آخران میکوید * فصیح معروف (لبیب فعیل بمعنی فاعلدر
عاقل معناسنه (اشعار وی لامیه وی ضمیری صابره راجعدر (را ادات
تخصیص (لطافتی ملاحتی یالری حرف تنکیر (بتقدم وی مصدرك
فاعلنه‌در با حرف صله انك تقدمنه دیمکدر (معترفندنون دال ادات جمع
معترفلردر یعنی مقرلردر دیمکدر (چنانکه انجلاین که دیمکدر (وی را
وی ضمیر صابره راجعدر را ادات مفعول (بر حرف استعلا (ترجیح
تقدیم دیمکدر (کرده ماضیدن قسمدر ایلمش دیمکدر (انجا که اول
محلده که دیمکدر (قطعهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل بر قطعه‌ده
دیمکدر (تعداد کمالات مصدرك مفعولندر (خوده لامیه کندینك

کمالاتنی

كمالاتی صایقدم دیمکدر (می ادات تأكيد (كذید فعل مضارع مفرد غائب ایلمز دیمکدر (آخر آن لامیه (می ادات تأكيد (كوید فعل مضارع مفرد غائب سو یلر دیمکدر (محصول ترکیب) ادیب صابر رحمه الله اول شاعر فصیح وفاضل وعاقل ایدی وانك شعرلرینك لطافتی كامل وملاحتی تمام حاصلدر وافاضل انك تقدمنه معترف ومقرلردر یعنی جمله‌سی سرعم وایدرلر انجلین كه انوری انی كندی اوزرینه ترجیح ایلمشدر اول محلده كه كندی كمالاتی تعداد ایدر یعنی كمالاتی صایدیغی یرلك آخرنده دیر * بیت این همه بگذار باشعر مجرد آمدم * چون سنایی هستم آخر كرنه همچون صابرم * (این همه بو مجموعی دیمکدر (بگذار باء تأكيد ایله امر حاضر مفرد كچ دیمکدر (باشعر مجرد) بیانیه با حرف مصاحبت مجرد شعر ایله دیمکدر (آمدم كلدم معناسنه فعل ماضی متكلم وحده (چون ادات تشبیه (سنایی برشاعرك اسمیدر (هستم ادات اثبات تمدر سنایی كبی یم دیمکدر (آخر براداتدر كه اولسمیده ده كل ایسمده لفظلرنده اولاننده لفظی افاده ایدر (كه حرف شرط ایله حرف نفی میم متكلمه مقیددر (تقدیری همچون صابرنیستم دو (هم ادات تأكيد (چون ادات تشبیه (محصول بیت) بو مجموعی كچ یعنی علم وفضل وفضائلمی شویله دورسون مجرد شعر ایله كلدیم یعنی یالكز شاعرمرض ایله سنایی كبی یم صابر كبی دكل ایسمده حاصلی سائر فضائلمی شو یله دورسون شعرده دخی صابر قدر دكل ایسمده سنایی قدر قدرتم واردر بو كلام ایله صابری انوری كندی اوزرینه ترجیح ایلمشدر * واز جملهٔ سخنان وی است این چند بیت * بو برقاچ بیت انك سوزلری جمله‌سندندر (غزل) ای عارض تو خلد ولب تو چو سلسبیل * بر خلد وسلسبیل تو جان ودلم سبیل * ای حرف ندا منادی محذوف ای جانان دیمکدر (عارض یكاق معناسنه (تو یه اضافت لامیه خلد) بونده جنت دیمکدر ادات تشبیه محذوف چو خلد دیمکدر لب تو ده لامیه (چو ادات تشبیه (سلسبیل جنتده براز ماغك اسمیدر مصراع ثانیده اولان خلد وسلسبیلدن مراد اول قرینه‌سیله یكاق ودوداقدر (تو یه اضافت لامیه (سبیل بونده فدا معناسنه‌در (محصول بیت) ای جانان سنك یكاغك جنت كبی ودوداغك سلسبیل كبی

سنك خلد وسلسبيلك كه يكاغك ونبكدن اكاجلن ودلم فدالدر بعض
نسخه ده بو بيت دخي واردر لكن قافيه سنده تكرار اولديغندنمي
يوخسه عدم وقوفندنمي شارح يازمامش واكثر متلرده يوقدر لكن بز
شرح ايلدك * درطاعت هواي تو آمد دلم لزانك * ازطاعت هست يافتن
خلد وسلسبيل (محصول بيت) كوكلم سنك محبتك طاعتنده درانك
سببدن كه خلد وسلسبيلي بولمق يعني انلري بولمقلغك اسبابنه سعي
عبادتدر * ناهيد پيش طلعت توكي دهد فروغ * خورشيد نزد خدمت
توكي بود جميل * (ناهيد زهره يلدزينه ديرلر (پيش طلعت تو لاميه لردر
طلعت يوز معناسنه در ديمكدر سنك طلعتك قتنده ديمك اولور
كي) ادات استفهام ايچون ديمكدر (دهد فعل مضارع مفرد غائب
ويرر ديمكدر (فروغ شعله ديمكدر (خورشيد كونش معناسنه در
نزد خدمت تو) لاميه لردر سنك خدمتك قتنده ديمكدر (بود فعل
مضارع مفرد غائب اولور ديمكدر (جميل كوزل معناسنه در
(محصول بيت) زهره سنك طلعتك قتنده نيچون شعله ويرر يعني زهره نك
شعله سي يوزيك نورندندر وخورشيد سنك خدمتك يانمده نيچون
كوزل اولور حاصلي اوله مز * بغداد حسن ومصر جمالي وچشم من *
بغداد را چو دجله بود مصررا چونيل * بغداد حسن يسانيه حسن
بغدادي معين (ومصر جمالي يا حرف خطاب اضافت بيانيه (چشم من
لاميه (بغداد را را ادات صله (چو ادات تشبيه (دجله بغداد اوكندن
اقان نهره ديرلر (مصررا را ادات صله (نيل مصردن اقان نهره ديرلر
(محصول بيت) حسن بغدادي وكوزللك مصري سن يعني بلاد
حسنك اعظم واشرفي سين حاصلي مجموعي كوزللك سنده در وبنم
كوزم بغداده دجله كبي ومصره نيل كبي اولور حاصلي سن بغداد
حسن ايسك بنم سيل اشكم دجله در سن مصر ملاحت ايسك چشمم
آب نيلدر * از بار رنج هجر تو قدم شده چو نال * وز زخم عشق
تو خدم شده چونيل * (بار رنج هجر تو لاميه لردر سنك هجر يكك مشقتي
يوكندن ديمكدر (قد بوي معناسنه در (ميم ضمير متكلم بنم بويم يعني
وجودم ديمكدر (شده ماضيدن قصد اولمش معناسنه (چو ادات تشبيه
نال) قلم وقلمك ايچنده اولان اينجه تل لره ديرلر كمال ضعفدن كنايه در

زخم عشقتو) لامیه لردر سنك عشقك یاره سندن دیمکدر (خدخاء معجمه ایله یکاق دیمکدر (میم ضمیر متکلم ینم یکاغم دیمکدر (نیل چوید دیدکلری کوك رنکدر (محصول بیت) سنك هجرك مهمتی بوکندن قدم نال کبی اولمش یعنی بار هجری چکمکدن کمال مرتبه ضعیف اولدم وسنك عشقك زخمندن یکاغم چوید کبی اولمش یعنی کمال اضطرابمدن کوم کوك اولدم بونده توریه طریقیله نیله لدماق معناسی ویرمکده قابلدر یعنی سنك عشقك زخمندن اغلمقدن رخسارم نیل ار ماغنه دونمشدر (عروض) بو غزل بحر مضارع اخرب مکفوف ومقصوردر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولورا * واز جمله اشعار بو یستاین قطعه * و بو قطعه انلك جمله اشعارندندر (قطعه) دولت ای پسر آلت دوات است * بدو دولت تندرا رام کن * (دوات ترکیده وتحریف ایدوب دویت دیرلر (ای حرف ندا از پسر منادی (آلت دوات مجازا بیانیه دولت آلتی در (بدو بالحرف مصاحبت دال همزه دن منقلب او دوانه راجعدر الفا ایله دیمکدر (دولت تند بیانیه (تند سرکش معناسنه در را) ادات مفعول (رام مطیع معناسنه در (کن امر حاضر ایله دیمکدر (محصول بیت) شاعر فن خطه تحریص وتشویق ضمننده خطاب عام نظر یقیله در دوات ای اوغل دولت آلتی در یعنی دولتی جلبه آلتدر - اول دوات ایله سرکش دولتی مطیع ایله * چو خواهی که دولت کنی ازدوات * الف را ز پیوند تالام کن * چو دوات تعلیل (خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب استر ایسك دیمکدر (که حرف بیان (دولت کنی تك مفعول صریحی کنی فعل مضارع مفرد مخاطب ایلیه سین دیمکدر (الف را ادات مفعول (پیوند اسم مصدردر اولشدرمق معناسنه ایصال دیمکدر (تایه اضافت مفعولنه در تا لفظ دولتده اولان تادر (محصول بیت) چونکه استرسن که دواتدن دولت ایده سین یعنی دواتی دولت یاپمق مراد ایدرسن الفی تایه اتصالدن لام ایله یعنی الف تایه متصل اولدیغی کبی اولور حاصلی دواتدن دولته وصلت ادنی اتصال ایله در (عروض) بو قطعه بحر متقارب محذوفدر که فعولن فعولن فعولن فعل در (انوری رحمه الله حکیمی وکامل وفصیح وفاضل بود خشن شعر والطف نظم شمه ایست

از علو حال او وخالیست از جمال وکمال او سخندان او مشهورست
ودیوان او مسطور از لطایف اشعار وی یك قطعه که مشعر است
بنصیحت شعرا نوشته می شود* حکمی یا حرف وحدت (بود ادات
ماضی (حسن شعر مصدرك فاعلنه (لطف نظم ده بویله شعرینك
کوزللکی ونظمنك لطافتی دیمکدر (شعر بحسب اللغه قوقو دیمکدر
اما استعمالده جزؤ معناسنه در (یا حرف وحدت همزه حرف توسل
(سین وتا ادات خبر (علو حال مصدرك فاعلنه اویه لامیه حال ایله
علم وفضلی مراددر (او انوری یه راجعدر (خالی یا حرف وحدت
(حال یك دیمکدر (جمال کمال او لامیه لردر انك کمالینك کوزللکندن
دیمکدر (سخندان او لامیه (دیوان او ده بویله (لطایف اشعار او ده بویله
انك شعرلرینك لطیفه لرندن دیمکدر (مشعر اسم فاعلدر اشعار
ایدیجی معناسنه یعنی بیلدیریجی (بنصیحت شعرا یا حرف تأکید اضافت
لامیه (نوشته می شود مبنی للمفعولدر یازیلور دیمکدر (محصول ترکیب)
انوری رحمه الله بر حکیم کامل وفصیح فاضل ایدی شعرینك کوزللکی
ونظمنك لطافتی انك علو حالندن یعنی علم وفضلندن بر جزؤ در
وانك کمالی جمالندن بر بکدر یعنی علمی یانده شعری لاشی در انك
سوزلری مشهوردر ودیوانی مسطوردر انك شعرلرینك لطیفه لرندن
بر قطعه نصیحت شعرایی مشعر در یازیلور (قطعه) دی مرا شاعرکی
گفت غزل میگویی* گفتم از مدح وهجا دست بیفشاندم هم* دی
دالك کسریله دون دیمکدر (مرا را حرف صله بکا دیمکدر (شاعرکی
یا حرف وحدت کاف حرف تصغیر بر شاعرجك دیمکدر (می ادات
حال (گویی فعل مضارع مفرد مخاطب سویلرمیسین دیمکدر
استفهامی متضمن (هجا هجو دیمکدر (بیفشاندم با حرف تأکید
یا همزه دن منقلب افشاندم فعل ماضی متکلم وحده سلکدم دیمکدر
(دست بیفشاندم اعراض ایلدم دیمکده مستعملدر (هم دخی دیمکدر
(محصول بیت) دون بکا بر شاعرجك دیدی غزل سویلرمیسین
دیدم مدح وهجودن دخی اعراض ایلدم یعنی ترك ایلدم* گفت چون
گفتمش از حالت گمراهی بود* حالت رفته دگر باز نیاید زعدم*
چون روم ضمیله نیچون دیمکدر (گفتم فعل ماضی متکلم وحده دیدم

دیمکدر (شین ضمیر شاعره راجعدر (آن غزل ومدح وهجایه اشارتدر علی الانفراد یاخود سخن لفظ اعتباریله (حالت تکراهی یا حرف مصدر تکراه کاف عجمک ضمیله ازغون دیمکدر (بود ادات ماضی (حالت تالری لسلوب عجم اوزره طویل یازیلور (رفته یه اضافت بیانیه کتمش حالت دیمکدر (دکر غیری دیمکدر (باز کیرو دیمکدر (نیاید فعل نفی مستقبل کلمز دیمکدر (عدم یوقلق دیمکدر (محصول بیت) اول شاعرجک دیدی نیچون اعراض ایدرسین اکا دیدم شعر سویلمك ازغونلق حالتی ایدی کتمش حالت غیری عدمدن کلمز حاصلی شعر سویلمك تکراهلق حالیدر انی بن ترك ایلدم عودت ایتدرمك لایق دکلدر انکیچون فراغت کلدم * غزل ومدح وهجا هرسه ازآن میکفتم * که مرا حرص وغضب بود یا آن شهوت ضم (محصول بیت) غزل ومدح وهجو هر اوچندن سویلدم زیرا بنم حرص وغضبم وار ایدی واکا شهوت ضم ایدی یعنی بنده حرص مال اولمق حسبیله مدح سویلرایدم بلکه ممدوحدن برشی جر ایدرم دیو وغضب اولمق حسبیله هجو سویلرایدم که انفعالی تسکین ایچون وشهوت نفسانیه م اولمقلغله محابیبی وصف ایدوب غزل سویلرایدم لف ونشر مشوش مرتبدر * آن یکی شب همه شب در غم اندیشهٔ آن * که کند وصف لب چون شکر وزلف بخم * آن یکی اول بری دیمکدر که مراد غزل کودر (شب کیجه (همه شب مجموعی کیجه (اندیشهٔ آن لامیه (که حرف بیان (کند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (وصف لب مصدرك مفعولیدر (چون شکر صفت لب چون ادات تشبیه (بخم با حرف مصاحبت خم بوکلم دیمکدر (محصول بیت) غزل سویلین کیجه بتون کیجه اول فکرك غمنده در که شکر کبی دوداغی و بوکلمی اولان زلفی وصف ایلیه یعنی لب وزلف جانانی وصف اندیشه سیله تا بسحر خواب وراحتی ترك ایلر که شهوتدن ناشی در * وآن دکر روز همه روز درآن محنت ورنج * که کجا وز که وچون کسب کند پنج درم * وآن دکر اول بریسی که مراد مدح کودر (روز کون دیمکدر (همه روز بتون کون (در حرف ظرف (که حرف بیان (کجا قنده دیمکدر (وز وازدن مخففدر (که کیم دیمکدر (چون

نیجه دیمکدر کسب کند قزانه دیمکدر (پنج بش دیمکدر (محصول بیت)
مدح اکلا برسو یلین کوندز بتون کون اول محنت ومشقتده درکه قندن
وکیـدن ونیجه بش درم قزانوردم یعنی بش پاره زەدن قزانوردم دیو
بتون کون اخشامه دك مشقت چکر * وان سه دیکر جوسك خسته
تسلیش بدان * که زبونی بکف آید که از و باشدکم * وآن سه دیکر
اول اوجنجیدن دیمکدر مراد هجوکودر (جوادات تشبیه (سك خسته
بیانیه خسته کوپك دیمکدر (تسلی معروف (شین ضمیری سکه راجعدر
(بدان باحرف مصاحبت (که حرف بیان (زبونی یاحرف وحـدت
(بکف باحرف صله الته دیمکدر (آید فعـلی مضارع مفرد غائب
کلمه دیمکدر که حرف رابطه صفت (کم بوندەادنی دیمکدر (محصول بیت)
واول هجوکو اولان خسته کلب کبی تسلیسی انك ایله که برز بون الینه
کیره که اندن دون اوله یعنی دائما فکری کندندن ضعیفی بولوب
روز ایله جر ایدن کلبه بکزر که زیرا اطـالهٔ لساندن خوف ایدوب
برمقدار شی ویرر بوایسه اثار غضبدر * چون خـدا این سه سك
کرسنه راحاشا کم * بازکرداز سرمن بندهٔ عاجز بکرم * چون ادات
تعلیل (سك کرسنه بیانیه آج کلب دیمکدر (را ادات مفعول (حاشا
کلمهٔ تنزیه در (کم استفهامی متضمن بویله یرلرده نفیـدن عبارتدر
(بازکرده مقید بازکرد رجوع معنـاسنه (از سرمن لادیه بنم باشمدن
دیمکدر (بندهٔ عاجز بیانیه (بکرم باحرف مصاحبت (محصول بیت)
چونکه خدا کرمیله حاشا بواوج آج کلبی بن عاجز بنده نك باشندن
رجوع ایتدرمیـه یعنی دوندرمیه حاصلی الله رجوعنی کوسترمیه
* غزل ومدح وهجا کفتم ویا رب زینهار * بس که باعقل جفا کردم
وبانفس ستم * زینهار حیف معناسنه در (بس چوق دیمکدر باء عربیه
باعقل باحرف صله (بانفس ده بویله (محصول بیت) غزل ومدح وهجو
سویلدم یارب حیف ایواه عقله چوق جفا واذیت ونفسه ظلم ایلدم
حاصلی تضییع اوقات سببیله ظالمیندن اولدم * انوری لاف زدن
شیوهٔ مردان نبود * چون زدی باری بمردانه نکهدار قدم * انوری
منادی حرف ندا محـذوف ای انوری دیمکدر (لاف زدنك مفعولی
(زدن مصدردر آورمق معناسنه (شیوهٔ مردان لامیـه شیوه خوش

طور

طور معناسنه در الف نون ادات جمع مردلرك خوش طوری دیمکدر
(نبود فعل نفی مستقبل مفرد غائب اولمز دیمکدر (چون ادات تعلیل
(زدی فعل مضارع مفرد مخاطب اور رسین دیمکدر (مردانه یاحرف
صله ها ادات لیاقت تشبیه (نگهدار حفظ ایله دیمکدر (محصول بیت)
ای انوری لاف اورمق یعنی دعوا ایلمك شیوهٔ مردان اولمز چونکه
اوردك یعنی دعوا ایلمدك باری مردانه لکله قدمکی حفظ ایله یعنی
سوزکده ثابت قدم اول * گوشهٔ گیر وسیر راه نجاتی بطلب * که نه
بس دیر سر آید بتو این یك دو سه دم * گوشهٔ یاحرف وحدت همزه
حرف توسل (گیر امر حاضر مفرد طوت دیمکدر (سر بوینده اوج
معناسنه (راهه اضافت لامیه (راهك نجاته بیانیه یاحرف نسبت
نجاته منسوب اولان یولك اوجنی (بطلب باء تأکید ایله فعل امر
مفرد مخاطب استه دیمکدر (که حرف تعلیل (نه حرف نفی (سرآیده
معروف (بس باء عربیله چوق دیمکدر (دیر گج معناسنه در
(سرآید نهایت بولور دیمکدر (بتو باحرف ظرف (دم نفس دیمکدر
(محصول بیت) برگوشه طوت یعنی عزلت ایله ونجات یولینك اوجنی
استه یعنی خلاص اوله جق بر طریق آره زیرا چوق گج نهایت بولور
دکلدر یعنی تیز دوکنورسنده بو بر ایکی اوج نفس حاصلی حیاتك
سریع الز والبنز حقنه یرار بر طریق آره * گویند بسمع ملك غور
رسانیدند که انوری ترا هجا گفته است بملك هرات نوشت وانوری را
طلب کرد ونسبت بوی اظهار نمود وتلطف نمود مقصودش
انتقام بود ملك هرات انرا بفراست دریافت اما انرا بصریح نمی
توانست نوشت در مکتوبی که از برای مطالبهٔ انوری می نوشت این
بیتهارا درج کرد * بسمع ملك غور لامیه وبیانیه یا حرف صله
ملك لامك کسریله پادشاه دیمکدر (غور بر قومك اسمیدر
تاتار بهتانده اولور که محللرینه غورستان دیرلر (رسانیدند فعل ماضی
متعدی جمع غائب ایرشدردیلر دیمکدر (که حرف بیان ترا ادات صله
سکا دیمکدر (بملك هرات بیانیه باحرف صله هرات هانك کسریله
برشهرك اسمیدر وخراسانك تختگاهیدر هری دخی دیرلر (نوشت
فعل ماضی مفرد غائب یازدی دیمکدر (انوری را را ادات مفعول (بوی

باحرف صله (وی انوری یه راجعدر (اظهار نودر مصدرك مفعولنه اضافتیدر (تودد تفعل بابندن مصدردر محبت معناسنه (تلطف دخی بویله (تمود لازمله متعدی بیننده مشترکدر رشک وعتره‌لی دیمکدر (مقصودش شین ضمیر ملك غوره راجعدر (بفراست با حرف مصاحبت (دریافت فعل ماضی مفرد غائب اکلدی دیمکدر (آن را ادات مفعول به صریح با حرف مصاحبت (صریح آشکاره معناسنه‌در (نمی‌توانست نوشت یازمغه قادر اولمدی (مکتوبی یا حرف وحدت (که حرف رابط (برای ادات تعلیل (مطالبهٔ انوری مصدرك مفعولنه‌در (می ادات تأکید (نوشت یازدی دیمکدر (محصول ترکیب) دیرلر ملك غورك قولاغنه ایرشدردیلر که انوری سکا هجو ویمشدر ملك هراته یازدی وانوری‌یی طلب ایلدی وانوری‌یه نسبت محبت ولطف اظهاری کوستردی ملك غورك مقصودی انتقام ایدی ملك هراتك فراستله بیلدی اکلدی اما انی آشکاره یازمغه قادر اولمدی شویله مکتوبده کی انوری‌یی مطالبه ایچون یازدی یعنی ملك هراتك انوری‌یی دعوت ایچون یازدیغی مکتوبده بو بیتلری درج ایلدی (شعر) هی الدنیا تقول بملأ فیها * حذار حذار من بطشی وفتکی * هی ضمیر بارز مفرد مؤنث وضمیر قصه‌در اضمار قبل الذکر طریقیله دنیایه راجعدر (الدنیا مبتدا (تقول تحتنده دنیایه راجع فاعلیله خبری (بملأ با تقول یه متعلق ملأ میمك کسریله طلو دیمکدر (پر معناسنه (فی یه مضاف فی اسماء ستهٔ معتله مضافه‌دندر جری یا ایله اغز معناسنه‌در (ها ضمیر مؤنث مضاف الیهی دنیایه راجعدر مقول قول مصراع ثانی وثالث ورابعدر (حذار اسماء افعالدندر احذر معناسنه سن قورق دیمکدر ثانی تأکید وتنبیه‌در (من بطشی حذاره متعلق بطش مصدردر شدت معناسنه یا ضمیر متکلم (فتك علی الغفله باصمغه دیرلر (یاء متکلم بته مضاف الیهی (محصول بیت) بودنیا اغزی طلوسی ایله در قورق قورق بنم شدتمدن وغفلتله باصمه‌دن حاصلی شدت وفتکمدن قورق دیو تنبیه ایدر * فلا یغررکم طول ابتسامی * فقولی مضحك والفعل مبکی * فا فذلکه (لا حرف نهی (یغرر فعل مضارع نهی غائب لا نهی ایله مجزوم (کم ضمیر جمع خطاب مفعول میم اشباع ایله اوقنور سیزی

مغرور قلمسون دیمکدر (طول لفظا مرفوع فاعلی (ابتسام مضاف الیهی وافتعال بابندن مصدردر کولدرمك معناسنه (یاء متکلم مضاف (فا حرف تعقیب (قول مصدردر سوز معناسنه و مبتدا (یا ضمیر متکلم (مضحك افعال بابندن اسم فاعلدر کولدیریجی دیمکدر لفظا مرفوع خبر مبتدا (فعل ایش دیمکدر ومبتدا (مبکی مضحك کبی اغلدیجی دیمکدر و خبری (محصول بیت) امدی سزی مغرور قلمسون بنم اوزون کولدرمکلکم یعنی سزه میدان و یروب براز مدت صفایاب اولدیغکز سزی مغرور قلمسون بنم قولم کولدیریجی وفعلم اغلدیجیدر یعنی دنیا اغزی طلوسی دیرکه سزی بنم بویله جاه ومال وحیات و عیش ایله کولدردیکم یاخود ابتسام لازم معناسنه سزه بویله فریب کونا کون ایله یوز یکزه کولدیکم مغرور قلمسون زیرا بنم سوزم که مراد ظاهرمدر آرایش وشعده ایله کولدیریجیدر هر کس بکامیل ایدر وفعلم که باطنمدر بکا مبتلا اولنلری الام ومحن کونا کون ایله آغلدر عروض بو قطعه بحر وافردندر که اصلی مفاعلتن در التی کره بیت اولك صدری معصوب عصب بشنجی متحرکی ساکن قلمغه دیرلر که لامدر ساکن اولنجه مفاعلتن اولوب مفاعیلن لفظنه تبدیل اولنور حشوی سالم عروض وضربلر جمله مقطوف قطف فاصلهٔ صغرادن بر متحرکله برساکن حذف و بر متحرکی اسکانه دیرلرتن دوشر ولام ساکن اولوب مفاعل قالور فعولن لفظنه تبدیل اولنور بیت اولك ابتداسی سالم حشوی معصوب بیت ثانینك صدر وابتداسی وحشولری ده معصوب (تقطیعی) هی الدنیا مفاعیلن تقول بمل مفاعلتن ءفیها فعولن جذار حذا مفاعلتن رمن بطشی مفاعیلن وفتکی فعولن فلا یغرر مفاعیلن کمو طولب مفاعیلن تسامی فعولن فقولی مضـ مفاعیلن حك والفع مفاعیلن ل مبکی فعولن اولور که وافر معصوب ومقطوفدر * انوری انرا بحسن فراست دریافت و وسیلها انکیخت وملك هرا ترا ازان مطالبه درکذرانید دیکر بار ملك غور ویرا طلب کرد وملك هرا ترا در مقابلهٔ او هزار کوسفند وعده کرد ملك هرات کسی موکل انوری کرد که ناچار باید شد بغور که مرا در مقابلهٔ تو هزار کوسفند میدهند انوری کفت ای پادشاه مردی را که اورا بهزار کوسفند می ارزد ترا رایکان نمی ارزد مرا بکذار تا باقی عمر در سلك

ملازمان تو باشم وجواهر مدایح در پای تو پاشم ملك هراترا این سخن خوش آمد اورا نکاه داشت * انرا را ادات مفعول (بحسن فراست مصدرك فاعلنه اضافتیدر (با حرف مصاحبت (دریافت فعل ماضی مفرد غائب اكلادی دیمكدر (وسیله سبب وواسطه دیمكدر (ها ادات جمع زانکیخت حسب اللغه قوپاردی دیمکدر بونده پیدا معناسنه در ملك هرات را) را ادات مفعول در حرف تأكید (كذرانید فعل ماضی متعدی مفرد غائب كچردی دیمكدر (دیکر بار برکره دخی دیمكدر وبرا) را ادات مفعول وی انوری یه راجعدر (ملك هراترا را ادات صله (در حرف ظرف (مقابله وی لامیه وی انوری یه راجعدر (مقابله قارشیلق دیمکدر (هزار یك (کوسفند قیون معناسنه در (کسی را را ادات مفعول (موکل تفعیل بابندن اسم فاعلدر بونده مباشر معناسنه مستعملدر (انوری یه اضافت مفعولنه در (ناچار چاره سز دیمکدر یعنی استراسته مز (باید شد کتمك کرکدر دیمكدر (بغور با حرف صله (که حرف تعلیل (مرا را ادات صله (در حرف ظرف (مقابله تو لامیه میدهند) می ادات حال دهند فعل مضارع جمع غائب ویررلر دیمكدر مردی) یا حرف وحدت (که حرف رابط صفت (اورا را ادات صله اوملك غوره راجعدر (ارزد فعل مضارع مفرد غائب دکر دیمكدر ترا) را ادات صله (رایکان مفت دیمکدر (نمی ارزد فعل نفی حال مفرد غائب استفهامی متضمن دکزمی دیمکدر (مرا را ادات مفعول بکذار) باء تأكید ایله فعل امر حاضر مفرد ترك ایله صالیویر دیمكدر (تا حرف تعلیل (سلك ملازمان تو لامیه لردر سلك دیزی دیمكدر ملازم خدمه معناسنه الف نون ادات جمع سنك خدامك دیزی سنده باشم) فعل مضارع متكلم وحده باء عربیله اولم دیمكدر (جواهر مدایح بیانیه جواهر جوهرك جمعیدر مدایح مدحك جمعی (در حرف ظرف پای تو) لامیه (پاشم فعل مضارع متكلم وحده پاء عجمیله صاچم دیمكدر ملك هرا ترا) را ادات صله (اورا را ادات مفعول او انوری یه راجعدر نكاه داشت) رعایت وحفظ ایلدی دیمكدر (محصول تركیب) انوری انی یعنی ملك غورك كندو یه سوء قصدی اولدیغنی ملك هراتك مكتوبی مفهومندن فراست كوزلكیله بیلدی سبب وواسطه لر پیدا

ایلدی

ایلدی وملك هراتی اول مطالبه دن کچردی برکره دخی ملك غور
انوری یی طلب ایلدی وملك هراته انوری مقابله سنده بيك قویون
وعد ایلدی ملك هرات برآدمی انوری یه موکل ایلدی که ناچار غوره
کتمك کرك زیرا بکا سنك مقابلکده بيك قیون ویررلر انوری دیدی
ای پادشاه برآدم که ملك غوره بيك قویونه دکه یعنی لازم اوله
سکا مفت ومجانا دکرمی بنی صالیویر تاکیم باقی عمرم سنك خدمه لرك
سلکنده اولام ومدایح جوهرلرینی سنك ایاغکه صاچم ملك هراته
بو سوز خوش کلدی وانی حفظ ورعایت ایلدی * رشید الدین وطواط
وی ازشعرای ماوراء النهرست در وقت خود استاد شعرا و پیشوای
آن طبقه بود وکتاب حدایق السحر در صنایع شعر تصنیف اوست
ودر مخاطبهٔ بعضی از وزراء می کوید * وطواط یراسه دیمکدر وضعیف
آدمه دیرلر غالبا شاعر مز بورغایت ضعیف وجود اولدیغندن وطواط
تلقیب اولنمشدر (شعراء ماوراء النهر لامیه (وقت خود ده بویله (استاد
شعرا کذلك (پیشوای آن وقس (پیشوا مقتدا معناسنه در (کتاب
حدایق السحر بیانیه (صنایع شعرده بویله (تصنیف اولامیه
(محصول ترکیب) رشید الدین وطواط اول شعرای ماوراء النهردندر که
کندی وقتنده شعرانك استادی واول طبقه نك مقتداسی ایدی
وحدایق السحر کتابی شعر صنعتلرینی بیانده انك تصنیفیدر وبعض
وزرایی مخاطبه ده دیر (قطعه) تو وزیری ومدح کوی تومن * دست من
بی عطار وا بینی * وزیری یاحرف خطاب (مدح کوی تو لامیه مدح
کوی وصف ترکیبیدر مادح معناسنه (دست من لامیه روا جائز
دیمکدر (بینی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن کوررمیسین
دیمکدر (محصول بیت) سن وزیرسین وسنك مداحك بنم البمی
عطاسز جائز کوررمیسین * تو وزارت بمن کذار ومرا * مدحتی
کوی تا عطا بینی * بمن باحرف صله (کذار ترك ایله دیمکدر (مرا را
ادات صله (مدحتی یاحرف وحدت (کوی امر حاضر مفرد سویله
دیمکدر (تا حرف تعلیل (بینی فعل مضارع مفرد مخاطب کوره سین
دیمکدر (محصول بیت) سن وزارتی بکا ویر وبکا برمدحت سویله
تا کیم عطایی کوره سین (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر که فاعلاتن

مفاعلن فعلن اولور * واین دور باعی اززادهٔ طبع اوست * و بو ایکی
رباعی انلك ولد طبع لطیفیدر که ذکر اولنور * بر یادرخ تو این جهان
کذران * بکذاشتم ای ماه وتو از بیخبران * بر حرف مصاحبت
(یادرخ تو لامیه لردر سنك یکاغك ذکری ایله دیمکدر (جهان کذران
موصوفك صفته اضافتیدر کذران صفت مشبهه کچیجی دیمکدر یونده
فانی معناسنه در (بکذاشتم باء تأکید ایله فعل ماضی متکلم وحده ترك
ایلدم دیمکدر (ماه بونده جاناندن عبارتدر (بیخبران الف نون ادات جمع
(محصول بیت) سنك رخك ذکری ایله بو فانی جهانی ترك ایلدم
ای جانان وسن بی خبرلردنسین یعنی بو حالمدن خبیر وآکاه دکلسین
* دست از همه شستم ونشستم بکران * چون باتو کذشت بکذرد
بادکران * شستم شینك ضمیله فعل ماضی متکلم وحده یوقه دم دیمکدر
(نشستم ده بو یله اوتوردم دیمکدر (بکران با حرف ظرف کران کاف
عربك فتحیله کنار دیمکدر (چون ادات استفهام شرطی متضمن نیجه
دیمکدر (باتو با حرف مصاحبت (کذشت فعل ماضی مفرد غائب کچدی
ایسه دیمکدر (بکذرد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب کچر
دیمکدر (بادکران با حرف مصاحبت الف نون ادات جمع غیرلر ایله
دیمکدر (محصول بیت) جمله دن الیمی یوقه دم و بر کنارده اوتوردم
حاصلی جهانی ترك ایلدم بو عالم سنك ایله کچدیسه غیرلر ایله ده کچر
یعنی سکا اولان غیرلره دخی اولور (عروض) بو رباعی شجرهٔ اخربدندر
کرات ایله علی التفصیل والاجمال بیان اولندی مفعول مفاعلن
مفاعیلن فعول اولور (رباعی دیکر) چشمی دارم همه پر از صورت
دوست * با دیده مرا خوش است چون دوست دروست * چشمی
یا حرف وحدت بر کوز دیمکدر (دارم فعل مضارع متکلم وحده ثباتدن
عبارتدر بنم واردر دیمك اولور (پر طلو دیمکدر (صورت دوست لامیه
(بادیده با حرف مصاحبت کوز ایله (دیمکدر (مرا را ادات تخصیص بنم
دیمکدر (خوشی یا حرف مصدر (سین وتا ادات خبر خوشلق واردر
یعنی راضیم دیمکدر (چو ادات تعلیل (در حرف ظرف (او ضمیر چشمه
راجعدر (محصول بیت) بر کوزم واردر که مجموعی یارك صورتیله طلو
کوزم ایله بنم دوستلغم وخوشلغم واردر چونکه دوست اندهدر یعنی

دوست

دوست اندهاولدیغمه کوزمدن راضی وخوشنودم * از دیده ودوست فرق کردن نه نکوست * یااوست بجـای دیده یادیده هم اوست * (محصول بیت) کوزدن دوستی فرق ایلمك ایو دکلدر یا کوزیمك یرندهاودر یاخود کوز اودر یعنی کوزم دوستدر یاخود دوست کوزمدر حاصلی هیچ فرقی یوقدر (عروض) بور باعی ده سابق کبیدر لکن بیت اولك مصراع اولی اخرمدر تدبر * عمیق رحمه الله وی ازشعرای ماوراء النهرست واستاد شعرای وقت خود بود واین چند بیت که درمفتح یکی از قصاید کفته بغایت بدیع ولطیف واقع شده است * (محصول ترکیب) عمیق رحمه الله اول دخی ماوراء النهر شاعرلرندندر وکندو وقتنك شاعرلرینك استادی ایدی و بو بر قاچ بیت که قصیده لرندن بر یستك اوائلنده سویلمشدر غایت ایله غریب واطیف واقع اولمشدر (قطعه) اکرموری سخن کوید وکرمویی روان دارد * من آن مورسخن کویم من آن مویم که جان دارد * موری یاحرف وحدت برقرنجه دیمکدر (کوید فعل مضارع مفرد غائب سو یلرسه دیمکدر (مویی یاحرف وحدت برقیل دیمکدر (روان جان معناسنه در (دارد فعل مضارع بونده وار ایسه دیمکدر (مورسخن کوی موصوفك صفتنه درسخن کوی وصف ترکیبدرسوزسو یلیجی دیمکدر (میم ضمیر متکلم وحده که حرف رابط صفت (محصول بیت) اکر برقرنجه سوزسو یلرسه واکر برقیلك جانی وارسه بن اول سوز سو یلیجی قرنجه یم بن اول قیلم که جانی واردر یعنی متکلم وناطـق قرنجه اولورسه بن اول قرنجه یم جانلی قیل اولورسه بن اول قیلم حاصلی کمال ضعف وهزالنی بیاندر * تنم چون سایهٔ مویست ودل چون دیدهٔ سوزن زهجرغالیه مویی که چون موران میان دارد * تنم میم ضمیرمتکلم تن وجود معناسـنه در (چون ادات تشـبیه (سایهٔ مویی لامیه یا حرف نسبت (چون یته ادات تشبیه (دیدهٔ موران لامیه (هجرغالیه مویی لامیه هجرفراق معناسـنه در (غالیمو وصف ترکیبدر مشك صاچلی دیمکدر (یا حرف وحـدت (که حرف بیان (چون ادات تشـبیه (محصول بیت) تنـم یعنی وجودم قیلك کولکه سی کبیـدر وکوکل قرنجه کوزی کبی برمشك صاچلینك فراقندن که قرنجهلرکبی بلی واردر

يعني قرنجه كبي ميان نازكي اولان برغالبه مونك هجرندن وجودم قيـل
كوالكه سي كبي وكوكلم كالي ايله تنك لكدن قرنجه كوزي كبيدر * اكر
بامور و باموبي شبان وزي شوم همره * نه مور ازمن خبر يابد نه موي
ازمن نشان دارد * بامور باحرف مصاحبت (يا حرف ترديد (موبي
ياحرف وحدت (شبان وزي ياحرف تنكير كيجه كوندز ديمكدر (شوم
فعل مضارع متكلم وحده اولسم ديمكدر (همره يولداش معناسنه در
(نه حرف نفي (يابد فعل مضارع مفرد غائب طوتار ديمكدر (محصول بيت)
اكر برقرنجه ياخود برقيل ايله كيجه كوندز يولداش اولسم نه قرنجه نك
بندن خبري اولورنه قيل بندن اثر وآثار طوتار * بچشم موردر كنجم بس
اززاري وبس سستي * اكرخواهد مرا موري بچشم اندر نهان دارد *
بچشم مور لاميه باحرف صله (در حرف تأكيد (كنجم فعـل مضارع
متكلم وحده صيغارم ديمكدر (بس چوق وزياده معناسـنه (زاري
ياحرف مصدر ضعيفلك ديمكدر (سستي ياحرف مصدر كوشكلك
ديمكدر (اكر ادات شرط (خواهد فعل مضارع مفرد غائب استرسه
ديمكدر (مرا ادات مفعول (موري ياحرف وحدت (بچشم با حرف
ظرف (اندر يايي تأكيد ايدر (نهان كيزلي ديمكدر (دارد فعل مضارع
مفرد غائب (نهان دارد كيزلر ديمكدر (محصول بيت) قرنجه نك كوزينه
صيغارم غايت ضعيفلكمدن وغايت كوشكلكمدن يعني زياده ضعف
وفتورمدن ناشي قرنجه كوزينه صيغارم اكر بني برقرنجه مراد ايدرسه
كوزنده صقلر يعني ستر واخفا ايلر * من آن مورم كه اززاري مرا موبي
بپوشاند * من آن مويم كه ازسستي كم ازموبي توان دارد * مورم ميم ضمير
متكلم (كه حرف رابط صفت (زاري ياحرف مصدر (مرا را ادات
مفعول (موبي ياحرف وحدت (بپوشاند باء تأكيد ايله فعل مضارع
مفرد غائب اورتر ديمكدر (مويم ميم ضمير متكلم (كه حرف رابط
صفت (سستي ياحرف مصـدر كوشكلكدن ديمكدر (كم از ديمكدر
يوقدن كنايه در (موبي ياحرف وحدت توان قوت ديمكدر (محصول بيت)
بن اول قرنجه يم كه ضعفدن بني برقيـل اورتر ستر ايلر بن اول قيلم كه
كوشكلكدن برقيلدن ازقوتم واردر يعني قيل قدر قوتم يوقدر (عروض)
بوقطعه بحر هزج مثمن سالمدر * سوزني رحمه الله وي ازنسف بوده است

بتحصیل بخارا آمد و بر شاگرد سوزنکری عاشق شد وبشاگردی استاد
وی رفت ودران مهارتی تمام حاصل کرد وهزل برطبیعت وی غالب بود
وبنابران هذیانات بسیار کفته است واین دو بیت از قصیده است
که در اعتذار انهامی کوید * نسف نونك و سینك فتحه لریله
برشهرك اسمیدر (بتحصیل با حرف ودایل تحصیل بونده کسب علم
معناسنه در (بخارا با حرف صله (آمد فعل ماضی مفرد غائب
کالدی دیمکدر (بر حرف صله (شاگرد سوزنکری لامیه یا حرف وحدت
سوزنکر براصنافدر که قصنقده بز اوستنه نقش اشلرلر نقشنه سوزنی
نقاشنه سوزنکر دیرلر (بشاگردی باحرف صله (یا حرف مصدر
(استاده اضافت مفعولنه در (استاد وی لامیه (وی شاگرد سوزنکره
راجعدر (رفت فعل ماضی مفرد غائب کتدی دیمکدر (درآن
در حرف ظرف آن صنعته اشارتدر (مهارتی یاحرف مصدر کمال
دیمکدر (هزل استهزا معناسنه در (بر حرف استعلا (طبیعت وی
لامیه (بنابران اکا بناء دیمکدر (هذیان مهمل یعنی عبث دیمکدر
(الف وتا علامت جمعدر (بسیار چوق (اعتذار آنها مصدرك
مفعولنه در (اعتذار عذر دیلمك (آن هذیانه اشارتدر (ها ادات جمع
(محصول ترکیب) سوزنی رحمه الله اول نسفدن اولمشدر یعنی
مبدئی نسفدر تحصیل علم وکمال ایچون بخارایه کلدی و برسوزنکرك
شاگردینه عاشق اولدی واول شاگردك استادینك شاگردلکنه
کتدی واول سوزنکرلکده تمام مهارت حاصل ایلدی وهزل واستهزا
طبیعتنه غالب ایدی اکا بناء چوق هذیانات سویلمشدر وبو ایکی
بیت شول برقصیده دندر که اول هذیاناتی اعتذارده سویلر (قطعه)
تا کی ز کردش فلك ابکینه رنك * برابکینه خانهٔ طاعت زنیم سنك *
تا حرف انتها (کی قچن دیمکدر (کردش کافك فتحیله ماقبلی
مکسور شین ایله دونش ودور معناسنه اسم مصدر در (فلکه اضافت
فاعلنه در فلکك مابعدینه موصوفك صفتنه در (ابکینه رنك ترکیب
توصیفیدر سرچه رنکلی دیمکدر (ابکینه خانه ده بو یله شیشه او
دیمکدر قلب مراددر (طاعتنه اضافت لامیه (ز نیم فعل مضارع
متکلم مع الغیر اوره لم دیمکدر (محصول بیت) قچندك ابکینه رنك

اولان فلکك دورندن عبادت وطاعت شیشه خانه سنه یعنی قلبه طاش اوره لم حاصلی دور فلكدن نیجه بر شکایت ایله مجروح قلب ومحزون اوله لم * برابکینه سنك زدن کارماوما * تهمت نهیم بر فلك ابکینه رنك * زدن مصدر در اورمق معناسنه (کارما لامیه (تهمت مصدردر اسناد قباحت ایتمکه دیرلر (نهیم فعل مضارع متکلم مع الغیر قورز دیمکدر (محصول بیت) صرچه یه طاش اورمق بزم کار بمزدر وبز ابکینه رنك اولان فلکه اسناد قباحت ایلرز یعنی صرچه یه مشابه اولان قلوب عبادی هزار سحر یه سنکیله شکست ایدوب بنه فلکه اسناد قباحت ایلرز (عروض) بوقطعه بحر مضارعدندر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور * واین چند بیت ازقصیدهٔ دیکرست هم درآن معنی * و بو برقاج بیت برغیری قصیده سندندر بنه اول معنی واسلوبده (قطعه) زهر بدی که تودانی هزار چندانم * مرانداند ازین کونه کس من دانم * بدی یاحرف مصدر (که حرف رابط صفت (دانی فعل مضارع مفرد مخاطب بیلورسین دیمکدر (چندانم اولقدرم دیمکدر (مرا را ادات مفعول بنی دیمکدر (نداند فعل نفی مستقبل بیلمز دیمکدر (ازین کونه بونك کبی دیمکدر (که حرف رابط صفت (دانم فعل مضارع متکلم وحده بیلورم دیمکدر (محصول بیت) هر برامزلقدن که سن بیلورسین بیك اولقدر یعنی بنده اولان برامزلق سنك بیلدیککدن بیك اولقدر زیاده در بنی بونك کبی کیمسه بیلمز که بن بیلورم یعنی بن بنی بیلدیکم قدر کیمسه بیلمز * باشکار بدم درنهان زبد بدتر * خدای داند ومن اشکار پنهانم * باآشکار باحرف ظرف ظاهرده دیمکدر (بدم میم ضمیر متکلم برامزم دیمکدر (درنهان کیزلوده دیمکدر (بدتر تر ادات تفضیل بدرك دیمکدر (داند فعل مضارع مفرد غائب بیلور دیمکدر فاعلی خدادر (من خدا اوزره معطوف (محصول بیت: ظاهرده برامزم وباطنده برامزدن برامز زیرا کیم الله بیلور وبن بیلور آشکار وپنهانمی یعنی کیزلومی وآشکارهمی یربن و برالله بیلور که برامزلردن برامز و بدلردن بدوعاصی بنم * بیك صغیره مرارهنمای شیطان بود * بصد کبیره کنون رهنمای شیطانم * بیك صغیره باحرف صله صغیره کوجك کناه دیمکدر (مرارا ادات صله

(رهنمای وصف ترکیبی در دلیل معناسنه (بود ادات ماضی (بصد کبیره باحرف صله کبیره بیوك كاه معناسنه در کنون کافك ضمیله الان دیمکدر (رهنمای شیطان لامیه (محصول بیت) بر کوچك کناهم شیطان بکا دلیل اولدی یعنی اشلمکمه سبب اولدی یوز بیك کناهم شمدی شیطانك دلیلی یم یعنی شمدی شیطانی اضلاله قدرتم واردر (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر که مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور* و در قصیده دیکرنه از ین اسلوب میکوید* و بر غیری قصیده دخی بو اسلوب اوزره اولمیه رق یعنی اعتذار طریقی اولمیه رق دیر (قطعه) چو تیر غمزه بناز وکرشمه اندازی* نشانه از دل مسکین من کن ای غازی* چو ادات تشبیه (تیر غمزه بیانیه (بناز با حرف مصاحبت (ناز معروف (کرشمه شیوه دیمکدر (نازه عطف تفسیریدر (اندازی فعل مضارع مفرد مخاطب آته سین دیمکدر (دل مسکین من موصوفك صفته ولامیه (کن امر حاضر مفرد ایله دیمکدر (محصول بیت) چونکه غمزه اوقنی ناز وشیوه ایله آتارسین یعنی آتمق مراد ایدرسین نشانه یی یعنی هدفی بنم کوکلمدن ایله ای غازی* نخست باتو بدل بازی اندر آمده ام* * چو دل نماند تن در دهم بجانبازی* نخست اول دیمکدر (باتو با حرف مصاحبت (بدل بازی با حرف صله یا حرف مصدر (دل باز وصفی ترکیبی در کوکل اوینادیجی دیمکدر (اندر تأکید در (آمده ماضیدن قسمیدر (همزه حرف توسل (میم ضمیر متکلم کلمشم دیمکدر (چو ادات تعلیل (نماند فعل نفی مستقبل مفرد غائب قالمیه دیمکدر (تن در دهم راضی اولورم دیمکدر (بجانبازی با حرف صله (جان باز وصفی ترکیبی در جان اوینادیجی دیمکدر یا حرف مصدر (محصول بیت) اول سنك ایله کوکل اوینادیجیلغه کلمش ایدم یعنی کوکل ویرمکه کلدم چونکه کوکل قالمیه جان اوینادیجیلغه راضی اولورم یعنی کوکلی فدا ایتدیکم کبی جانی دخی فدایه راضیم* چو هیچ زخم توام دوست بی نوازش نیست* مرا بغمزه بزن تا ببوسه بنوازی* چو ادات تعلیل (زخم تو لامیه سنك زخمك دیمکدر (نوازش اسم مصدردر اوخشایش معناسنه (مرا را ادات مفعول (بغمزه با حرف مصاحبت (بزن باء تأکید ایله امر حاضر مفرد اور دیمکدر (تا حرف تعلیل (ببوسه

باحرف مصاحبت (بنوازی باء تأ کیدایله فعل مضارع مفرد مخاطب اوخشایه سین دیمکدر (محصول بیت) چونکه ای دوست سنك زخمك نوازش سزدکلدر یعنی دلی عاشقه یاره آچدقده نوازش ایلرسین نی غمزه ایله اور تاکیم بوسه ایله اوخشایه سین ونوازش ایده سین * هزار عاشق داری ومن هزار یکم * بمن نیابی که تازان همه تیردازی * هزار عاشق داری نك مفعول صریحی (داری فعل مضارع مفرد مخاطب ثباتدن عبارتدر واردر دیمکدر (هزار یك بیکده بر دیمکدر واو عطف تعز میم ضمیر متکلم یاخود واو عطف ایله هزار و یکه کافك ضمـیله میم اعداد آخرنده اولان ادات فاعل اولوب بیك برنجی دیمك اولور (بمن با حرف صله (نیابی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب کلمزسین دیمکدر (که حرف بیان (تا حرف انتها (زان همه انلرك مجموعنـدن دیمکدر (تیردازی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب ایشه صورت ویرمدکجه دیمکدر (محصول بیت) بیك عاشقك واردر وبن بیکده برم یاخود بیك برنجی یم بکا کلمزسین تا که انلرك مجموعندن ایشه صورت ویرمدکجه یعنی انلرك ایشنی تکمیل ایلمدکجه بکا کلمزسین (عروض) بو قطعه دخی سابق کبیدر * ودر مدح حمید الدین مستوفی جوهری که از فضلاء ماوراء النهر بوده است قصیدهٔ گفته است موقوف میگویند که آن مخترع طبع ویست ومطلعش اینست * مدح حمید الدین لامیه حمید الدین اسمی (مستوفی لقبی (که حرف بیان (قصیدهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (موقوف بونده برصنعتك اسمیدر که آخر مصراعده برلفظك نصفنی وقف ایدرلر نصف آخرینی مصراع آخره ابتدا قیلرلر هر بری معنی دار اوله رق صنایعدن اولور معنی دار اولمیه رق اشعار عربیده لابعد در (می ادات تأکید (گویند فعل مضارع جمع غائب دیرلر دیمکدر (که حرف رابط صفت (مخترع اسم مفعولدر افتعال بابندن اختراع اولنمش معناسنەدر (طبع اضافت فاعلنه در طبعك ویه لامیه وی سوزینه راجعدر (مطلعش شین ضمیر قصیده یه راجعدر (محصول ترکیب) وحید الدین مستوفی جوهرینك مدحنده که ماوراء النهر فضلاسندن اولمشدر برقصیده سویلمشدر که موقوف دیرلر که اول سوزینك طبعنك ایجادیدر ومطلعی

بودر (بيت) زندكانى مجلس مستو * فى دولت حميد دين الجو *
زندكانى مجلس مستوفى) لاميه لر در زندكانى ياحرف مصدر دير لك
ديمكدر ذوق وعيش معناسنه در مستوى دولت مصدرك مفعولنه در
مستوفى قبض ايديجى ديمكدر (الجو مابعدنده كى بيتك اولى هرى اوللى
الفاظ براسم معنايه اولمق مراد اولنسه (مستوى افتعال بابندن اسم
مفعولدر قرارلشمش ديمكدر (فى فائده معناسنه در دولتك فائده سى
ديمك اولور (الجو دولت جنكيزيلندن برشاهك اسميدر (محصول بيت)
دولتى قبض ايديجى حميد الدين الجوهرينك مجلسنك عيشى وذوقى
موقوفه كوره معنى دولتك فائده سى حميدالدينك مستقر وثابت اولان
عيشى ديمك اولور عروض بحر خفيفدر * وپوشيده نماند كه اكر وربن
الفاظ كه ازان در هرمصرع جزوى مى افتد چنين رعايت كنند كه
بعضى آن اجزارا فى نفسه معنى مستعمل باشد مناسب مقصود ازلطافتى
خالى نيست چنانكه درين قطعه * پوشيده اورتولى ديمكدر (نماند
فعل نفى مستقبل مفرد غائب قاليه ديمكدر (كه حرف بيان (اكر
ادات شرط (درين الفاظ بولفظلرده (كه حرف بيان (آن الفاظه
راجعدر (جزوى ياحرف وحدت (مى ادات تأكيد (افتد فعل مضارع
مفرد غائب دوشر ديمكدر (چنين بونجلين ديمكدر (كه حرف رابط
صفت (اجزا جزؤلك جمعيدر (را ادات تخصيص (فى نفسه نفسنده
(محصول تركيب) وخفى اولميه كه اكر بولفظلرده كه اندن هرمصرعده
برجزؤ دوشه بونجلين رعايت ايدرلر كه اول جزؤلرك بعضيسنك
نفسنده مقصوده مناسب معناى مستعملى اوله لطافتدن خالى دكلدر
انجلين كه بوقطعه ده (قطعه) دى فرستاد قطعۀ سوى من *
نكته دانى ززمرۀ فضلا * (دى دالك كسرى يله دون ديمكدر (فرستاد
فعل ماضى مفرد غائب ارسال ايلدى ديمكدر (قطعۀ ياحرف وحدت
همزه حرف توسل برقطعه ديمكدر (سوى من لاميه بنم جانبمه ديمكدر
نكته دانى) ياحرف وحدت نكته دان وصف تركيبيدر نكته بليجى
يعنى دقايق شناس (زمرۀ فضلا بيانيه فاضللر زمره سندن ديمكدر
(محصول بيت) دون بنم جانبمه فضلا زمره سندن برنكته دان برقطعه
ارسال ايلدى * كرده لفظى سه چار ازان بدو بنم * تا كنند عاجز

از جواب مرا * (کرده ماضیدن قسمدر ایلمش معناسنه (لفظی یا حرف تنکیر (سه اوج دیمکدر (چلر نزت اوج درت لفظی دیمکدر آن) قطعه یه راجعدر (بدونیم با حرف صله ایکی پارچه دیمکدر (تا حرف تعلیل (کنند فعل مضارع مفرد غائب ایلیه دیمکدر (مرا را ادات مفعول (محصول بیت) اوج درت لفظی اول قطعه دن ایکی پارچه ایلمش تا کیم بنی جوابدن عاجز ایلیه یعنی بنی تعجیز ایلمك ایچون موقوف صنعتن اجرا ایلمش * گفتم اندر جواب آن کای مف * خر خلق خدا وقاضی حا * (جواب آن لامیه (که حرف بیان (مفخر وصلی صورتنده افتخار ایدیجی دیمکدر خلقه اضافتی فاعلنه در وقفی صورتنده خر خلق لامیه خراشك (مف ینه مفخر دیمکدر ترخیم طریقیله خلقك خدایه لامیه (قاضی حاجت بیت ثانیه وصل صورتنده فاعلك مفعولنه در وقفی صورتنده ده بویله (حا زجر معناسنه در (محصول بیت) انك جوابنده دیدمکه مخلوقی خدانك مفخری وحاجت اصحابنی قضا ایدیجی بو صورتده مدح اولور یاخود جوابنده دیدمکه ای مخلوق خدانك اشکی وزجر قاضی سی بو صورتده ذم اولور * جت اصحاب متصف بفضی * لت بسیار خواهت بدعا * (جت ینه حاجت دیمکدر متصف) اسم فاعلدر وصف لنمش دیمکدر (بفضیلت بسیار وصل صورتنده با حرف مصاحبت فضیلت ارمغلق معناسنه اضافت بیانیه چوق فضیلت ایله دیمکدر وقف صورتنده (فضی کشف سر دیمکدر لت) سله معناسنه در (خواهت تا حرف خطاب خواهم فعل مضارع متکلم وحده سکا استرم دیمکدر یاخود سکا ایلرم دیمکدر یا تأکید یاخود ظرف (محصول بیت) ای مفخر خلق خدا چوق فضیلتله متصف اولان اصحاب ویارانك حاجتنی قضا ایدیجی یعنی فضلانك مرادن حاصل ایدیجی سکا دعا ایلرم مدحی مشعردر یاخود کشف رازایله متصف اولان اصحابك زجر قاضی سی دعامده سکا چوق سله استرم هجوی مشعردر (عروض) بو قطعه بحر خفیفدندر فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور (ودرین رباعی دیکر * بو برغیری رباعی ده ده بو صنعتی مشتملدر * رباعی) * ای شادی عیدنکام دل اع * دائم شده محبوس درین غمکده مع * (ای حرف ندا منادی محذوف ای کس که دیمکدر (شادی عیدبیانیه

شادی یا حرف مصدر سرور معناسنه (بکام دل اعدایم بیانیه ولامیه
با حرف مصاحبت کام مراد دیمکدر بنم اعدامك كوكلی مرادنجه
دیمکدر وصلی صورتنده وقفنده (اع یعنه اعدادن مرخمدر نصف آخر
مساعدهٔ خط ایله (دائم اوقنور (شده ماضیدن قسمدر (محبوس
مفعولی (درین مفعول فیهی (غمکده کده ادات مکاندر غم مکانی
دیمکدر (معذور معلوم وصلی صورتی وقفنده (مع بیله دیمکدر
(محصول بیت) ای ممدوح ومحبوب بیرام سروری بنم اعدامك كوكلی
مرادنجه بو غمکده ده محبوس اولمشدر یعنی ذوق وصفای عید دشمانمك
استدیکی وجه اوزره غمخانهٔ عالمده اسیر قید و بنددر معذورم الخ
یاخود ای محبوب بیرام سروری دشمن مرادنجه دائم بو عالمده کوکل ایله
بیله محبوس واسیر بند اولمشدر * ذورم براهل دل که آزای مع *
بوسبست برسم عید ازتو طمع * (ذورم صورتنده بیله بیت اولده
وقف اولنان مع ایله بیله درکه معذورم دیمکدر (براهل دل رانك كسریله
لامیه اهل دل قتنده دیمکدر (که حرف تعلیل (آزادی محبوسی مصدرك
فاعلنه در آزادی یاسی مصدریه محبوسی یاسی وحدت وصلی صورتنده
وقفی صورتنده (مع دیرینه معناسنه در (بوسی یا حرف مصدر
وتا ادات خبر رسم عید بیانیه یا حرف صله (بیرام عادتنجه (میم متکلم
(طمع لفظنه مقیددر (محصول بیت) اهل دل قتنده معذورم زیرا
بیرام عادتنجه بر محبوسك آزادلغیدر سندن طمع یعنی بو امیدمده اهل
دل بنی تعییب ایلمز (یاخود اهل دل قتنده معذورم که اسکی آزادلك
بیرام عادتنجه امید ایدکدر (عروض) رباعی اوزانی معلوم
* افضل الدین خاقانی شروانی ویرا بسبب کمالی که در صناعت
شعر داشته حسان العجم لقب کرده اند از همه شعرا در اسلوب سخن
ممتازست ودران شیوهٔ غریب بی انباز در مواعظ وحکم طریقهٔ حکیم
سنایی سپرده است ودران معنی کوی سبقت از اقران خود برده
ودر قطعهٔ که بروجه مفاخرت میکوید * خاقانی مخلصی (شروان
برشهرك اسمیدر یا حرف نسبت (ویرا را حرف صله اکا دیمکدر (بسبب
یا حرف مصاحبت (کماله اضافت لامیه (یا حرف تنکیر (که حرف رابط
صفت (در حرف ظرف (صناعت شعر بیانیه صناعت صادك كسریله

فن دیمکدر (داشته ماضیدن قسمدر وارایدی دیمکدر (حسان العجم
یعنی مداح رسول اولان حسان بن ثابت رضی الله عنه حضرتلرینه تمثیل
ایدوب (لقب کرده‌اند تلقیب ایلمشلردر (اسلوب سخن لامیه سوز
قاعده‌سنه دیمکدر (ممتاز اسم مفعولدر افتعال بابندن اعلا معناسنه
(آن شعرها شارتدر (شیوهٔ غریب بیانیه (بی انبازه اضافت صفتنه در
انبازا ورتق دیمکدر (شریك معناسنه (مواعظ موعظه‌نك جمعیدر
(حکم حکمتك جمعیدر (طریقهٔ حکیم سنایی لامیه طریقه اسلوب
معناسنه در (سپرده است سالك اولمشدر دیمکدر سپنك کسریله (آن
معنی طریقهٔ حکیم سناییدن عبارتدر (گوی سبقت بیانیه سبقت تقدم
معناسنه در (اقران خود بیانیه (برده بونده قاپمش معناسنه در
(قطعهٔ) یا حرف وحدت همزه حرف توسل (بروجه مفاخرت
افتخار طریقیله دیمکدر (میگوید دیر (محصول ترکیب) افضل الدین
خاقانی شروانی رحمه الله اکا شول برکمال سبیله که صنایع
شعرده وارایدی یعنی شعر فننده اولان کمالی سبیله اکا حسان
العجم لقب ایلمشلردر جمیع شعرادن سوز قاعده سنده ممتاز در
واول شعر طریقنده شریك سز سیوهٔ غریبی واردر حاصلی نظیری
یوقدر موعظه لر سویلمکده وحکمتلر سویلمده حکیم سنایی یولنه
سالك اولمشدر واول معنی ده سبقت وتقدم طوپنی کندی اقراننده ن
قاپمشدر وبرقطعه ده افتخار طریقیله دیر (قطعه) شاعر مبدع منم خوان
معانی مراست * ریزه خور خوان من عنصری ورودکی * مبدع
افعال بابندن اسم فاعلدر ایجاد ایدیجی دیمکدر (منم بنم دیمکدر (خوان
معانی بیانیه خوان سفره معناسنه در معانی معنانك جمعیدر امابونده معانی
فن مخصوصك اسمیدر استعارات ومزایای الفاظ وصنایع قاعده سی
انده مبیندر (مرا را ادات تخصیص بندر دیمکدر (ریزه خور وصف
ترکیبی در ریزه اووق دیمکدر (اووق ییجی یعنی قرنتی لرینی دیوشریجی
دیمکدر مابعدینه اضافت لامیه (خوان من ده بویله بنم سفره مك
اووقلرینی ییجی دیمکدر (عنصری ورودکی سابقده ذکرلری مرور
ایلدی (محصول بیت) ایجاد واختراع ایدیجی یعنی نو زمین ونو مضمون
انشاد ایدیجی شاعر بنم معانی سفره سی بندر عنصری ورودکی بنم

سفره

سفره مك اوقلر يني ييجي در يعني انلر بنم آرتيغمدن يكيني جي ديرلر شارحك حالني سيرايله كه ريزه خود ديمش دال ايله وآني اثبات ايچون براز مالا يعني ژاژا باقل سويلمش * زنده چو نفس حكيم نام من از تازكى * كشته چو مال كريم حرص من ازاندكى * زنده زانك كسريله ديرى ديمكدر (چو ادات تعليل (نفس حكيم لاميه نفسدن مراد نفس ناطقهٔ مجرده در (نام من ده لاميه (تازكى ياحرف مصدر كاف هادن مبدل تازه لكدن ديمكدر (كشته ماضيدن قسمدر اولمش معناسنه (چو مال كريم (چو نفس حكيم كبي (حرص اخلاق باطنيه دن يرذميمه نك اسميدر (منه اضافتى لاميه اندكى ياحرف مصدر كاف هادن مبدل (اندك آز ديمكدر آزلقدن ديمك اولور (محصول بيت) بنم نامم نفس حكيم كبي زنده در تازه واطرافتدن ناشى يعنى حكمانك نفس ناطقه سى كمالاتى تكميلدن ناشى سلك مجرداتده اعلاى علين ده صفاياب اولديغى كبي بنم نام وشانم دخى الى يوم القيمه لطافت شعرمدن ناشى مذكور وزنده در بنم حرصم مال كريم كبي اولمش در آزلقدن ناشى يعنى اهل كرم ماله حرص ورغبتى اولمديغى اجلدن بخشش وانعام ايله كيسه تهى اولديغى كبي بنده حرص دن اثر وعلامت يوقدر (عروض) بو قطعه بحر منسرحدندر كه اصلى مستفعلن مفعولات مستفعلن مفعولات در جميع اجزاسنه طى كلمشدر كه دردنجى ساكنلر حذف اولنوب ومفعولات جزؤلرينه كشف دخى كلوب مستفعلنلر فايى حذف ايله مستعلن اولوب مفتعلن لفظنه تبديل اولنور مفعولاتلردن كشف ايله تاوطى ايله واو ساقط اولوب مفعلا اولوب فاعلن لفظنه تبديل اولنور (بو بحرى دجزدن دخى فرض جائزدر كه صدر وابتدا وحشو ثانيلرى سابق كبي مطوى وحشو اولكر وعروض وضرب مرفوع اولور رفع سبب اولى حذفنه ديرلر تفعلن اولوب فاعلن لفظنه تبديل اولنور حاصل كلام هر صورتده مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن اولور * ورشيد وطواط درمدح وى كفته است * رشيد وطواط كه سابقا بيان اولندى خاقانى يى مدح ده ديمشدر (قطعه) اى سپهر قدر را خورشيد وماه * وى سرير فضل را دستور وشاه * اى حرف ندا منادى محذوف اى كس كه ديمكدر (سپهر قدر پيانه سپهر فلك ديمكدر

قدر مرتبه معناسنه (را ادات تخصیص (وی وای دن مخفف سابق کبی
(سریر فضل بیانیه سریر اخشابدن مصنوع بر شیئك اسمیدر عربده
تخت لفظنی دخی اکا علم ایتمشلردر ترکیده کرویت دیرلر صدردن و پادشاه
مسندندن عبارتدر (فضل فضیلت معناسنه در (را حرف تخصیص
(دستور دالك ضمیله بونده وزیر دیمکدر (شاه معروف (محصول بیت)
ای قدر و منزلهلك خورشید و ماهی اولان کیمسه وای فضیلت مسندینك
وزیر وشاهی اولان کیمسه * افضل الدین بو الفضائل بحر فضل *
* فیلسوف دین فزای کفر کاه * افضل الدین دینك افضلی دیمکدر
(بو ابو دن مخففدر بو یله یرلرده اصل و منبع دیمکدر (فضائل
فضلك جمعیدر (بحر بو یله یرلرده کثرتدن عبارتدر (فیلسوف
بالاده مفصلا ذکر اولندی (محب حکمت وعالم معناسنه در مابعدینه
اضافتی صفتنه در (دین فزا وصف ترکیبیدر دینی ارتیریجی یعنی
دینه رونق وفر و یریجی دیمکدر (کفر کاهده بو یله کفری اکسلدیجی
یعنی کفری نقصان ایدیجی دیمکدر (محصول بیت) دینك افضلی
فضیلتلر باباسی یعنی منبع وموردی وفضل دریاسی دینه رونق و یروب
ارتیریجی وکفری اکسلدیجی عالم دیو رشید وطواط خاقانی بی
مدح ایلمشدر * واز مقطعات ویست این دو بیت * وخاقانینك
قطعهلرندندر بو ایکی بیت (قطعه) بس کن ازسودای خوبان
داشتن خاقانیا * کز سر سودا خردرا در سر آید خیرکی * بس یتر
دیمکدر (کن امر حاضر مفرد ایله دیمکدر بس کن یتر ایله یعنی فراغت ایله
دیمکدر (سودای خوبان لامیه (داشتن لفظنك مفعولیدر (خاقانیا
الف حرف ندا ای خاقانی دیمکدر (کز که ازدن مخففدر (که حرف
تعلیل (سر سودا سودا هوسی دیمکدر (خرد را را ادات مفعول
عقلك دیمکدر (در حرف صله (سر باش دیمکدر (آید فعل مضارع
مفرد غائب کله دیمکدر (خیرکی یا حرف مصدر کاف هاء رسمیدن
مبدل خیره بوش دیمکدر سرسم معناسنه (محصول بیت) ای خاقانی
محبوبلرك سوداسنی طوتمقدن فراغت ایله یعنی انلره میلدن وازکل
زیرا سودا هوسندن یعنی سودا سببیله عقلك باشنه سرسملك کلور
وحیران ومست اولور * صورت خوبان یعنی چون ببینی آینه است *

کر بون

کز برون سو روشنی دارد درون سو تیرکی * صورت خوبان لامیه (بمعنی یاحرف ظرف (چون ادات تعلیل (ببینی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب کوره سین دیمکدر (که حرف تعلیل (برون طشره دیمکدر (سو جانب معناسنه در طشره جانبندن دیمکدر (روشنی یا حرف مصدر آیدنلق دیمکدر (درون سو ایچ جانبی دیمکدر (تیرکی یا حرف مصدر کاف هادن مبدل تیره بولانق دیمکدر کدرت معناسنه (محصول بیت) محبوبلرك صورتی چونکه کوررسین آینه در زیرا طشره جانبی ظاهری مجلا وروشن وایچ جانبی مغبر ومکدردر * وویرا مثنوییست تحفة العراقین نام واین چند بیت ازمفتتح آنست * ویرا را ادات تخصیص وی خاقانی یه راجعدر (مثنوی بیان اولندی باء ثانی حرف وحدت (تحفه هدیه معناسنه (عراقین عراقك تثنیه سی بری عراق عرب که بغداد در وبری عراق عجم که اصفهاندر اول ممالك وصفنده وحال وشانی حقنده نظم ایلمشدر بودیارده نابی مرحومك تحفة الحرمینی کبی (محصول ترکیب) وخاقانی نك بر مثنویسی واردر تحفة العراقین نامنده وبو برقاچ بیت انك اوائلندندر (مثنوی) ماییم نظارکان غمناك * زین حقهٔ سبز ومهرهٔ خاك * ما ضمیر متکلم مع الغیر (یم ادات خبر متکلم مع الغیر بز دیمکدر (نظارکان غمناك موصوفك صفتنه اضافتیدر نظاره سیر وتماشا معناسنه در کاف هاء رسمیدن منقلب الف نون ادات جمع سیر جیلر دیمکدر (غم معروف (ناك ادات نسبتدر غملی دیمکدر (زین ازین دن مخففدر (حقهٔ سبز موصوفك صفته (حقه دیو حقه بازلك شکل مخروطی آلت مخصوصه سنه دیرلر مراد خیمه مناسبتیله فلكدر (سبز یشل دیمکدر (مهرهٔ خاك حقهٔ سبز کبی (مهره میمك ضمیله کاغدی شفاف وقلم کیر ایتمك ایچون بیللوردن وسائردن مصنوع آلتدر والا زنه دخی دیرلر اما بونده حقه باز بوارلغی معناسنه درکه زمیندر (محصول بیت) بو یشل حقه کبی اولان سموات وطپراق مهره کبی اولان ارضدن غملی سیرجیلرز یعنی افلاك وزمینك حالات عجیبه سندن مغموم اولان سیرجی بزز حاصلی حقه بازلك حقه ومهره سنی سیردن هرکس صفایاب اولور بز دهرك لعب وشعبده سین تماشا ایله مغموم ومهموم وپرغم وغصه ومکدرز * کین

حقه ومهره تابجاپند* سرکبسه عمرمیکشایند* کین که این دن مخففدر
(که حرف تعلیل (تا حرف توقیت (بجای با حرف ظرف (نون دال ادات
جمع خبر برنده درلر دیمکدر (سرکبسه عمر بیانیه عمرسرکبسه سنی یعنی
اغزینی دیمکدر (کشایند فعل مضارع جمع غائب آچارلر دیمکدر
(محصول بیت) بیت اولك تعلیلیدر بو حقه باز دهره نظاره دن
غمناکم زیرا بو حقه ومهره برنده اولدیغی مدتده یعنی ثابت اولدقجه
عمرسرکبسه سنی آچارلر افنای عمر ایدرلر* وین طرفه که در بساط
فرمان* مهره زمنست وحقه گردان* طرفه طانك ضمیله عجیب
دیمکدر (که حرف بیان (بساط فرمان بیانیه بساط دوشمه دیمکدر
فرماندن مراد فرمان الهیدر فرمان الهی دوشمه سنده یعنی حق جل
وعلانك امریله دوشنمش وجه ارضده دیمکدر (مهره بوارلق دیمکدر
(زمن زانك فتحی ومیمك کسریله کنورم دیمکدر مقعد مناسنه
(گردان صفت مشبهه دونه کن دیمکدر (محصول بیت) وبو عجبدر که
فرمان الهی بساطنده مهره که مراد وجه ارضدر مقعدر یعنی
حرکتی یوقدر وحقه یعنی آسمان دونه کن یعنی متحرکدر مع هذا که
امر بالعکس اولملی ایدیکه حقه بازلرك اکثری بوارلغی متحرکدر
خود بو العجبان سحرکارند که قاقم وگاه قندز آرند* خود ادات
تأکید (بو العجبان سحرکار موصوفك صفته اضافتیدر الف نون
ادات جمع بو العجب مقدما بیان اولندی سحرکار ترکیب توصیفیدر
سحر ایشلی یعنی ساحر دیمکدر (نون دال ادات جمع خبر (که فتح کاف
وهاء اصلیه ایله کاهدن مخفف (قاقم معروف بر بیاض حیواندر دریسی
مقبول کورکدر (قندز قافك ودالك ضمهلریله برسیاه حیواندرکه اکثر
صوده گزر صوسموری دیرلر (آرند فعل مضارع جمع غائب کتوررلر
دیمکدر (محصول بیت) خود بو العجب ساحرلردر که کاهی قاقم وکاهی
سمور کتوررلر یعنی حقه باز طغارجقندن درلو درلو عجایبات سیر
ایتدردیکی کبی حقه باز عالم کاه قاقم وکاه قندز چیقاررلر مراد اجتماع
ضدین ایدرکه کاه کیجه کاه کوندز کاه صفا وکاه کدر وکاه سرور وکاه غم
وکاه ذوق وکاه ماتم وکاه وصل وکاه هجر وکاه نوش وکاه نیش وکاه
یسر وکاه عسر* وقتست وقت در سر آید سیلاب عدم بسر درآید*

وقتست

وقنست وقند ر دیمکد ر (که حرف بیـان (در سراید تمام اولمقدن
کنایتدر (سیلاب سیل صو یی دیمکدر (عدمه اضافت بیانیه (بسر
یاحرف صله (در آید کله دیمکدر (محصول بیت) وقتیدر که وقت تمام
اوله عدم سیلابی باشه کله حاصلی وقت عمرك تکمیلی زمانیدر عدمك
ظهوریدر * وقنست این چهار حمال * بنهند محفهٔ مه وسـال *
چهار حمال عناصردن کنایتدر (بنهند باء تأکید ایله فعـل مضارع
جمع غائب قویه لر دیمکدر (محفه معلوم (مه وساله اضافت بیـانیه
(محصول بیت) وقتیدر بو عناصر ار بعه حـالی مه وسال محفه سنی
قویه لر یعنی براغه لر یعنی وجود انسان که عناصر ار بعه دن مرکبدر
وقتیدر که حامل اولدیغی روحی براغوب آیلری وکونلری ترك ایتدیره
دار آخرته کیتمك وترك حمل ثقیل دنیا ایتمك وقت و زمانیدر * وقنست
که مرکبان انجم * هم نعل بیفکنند وهم سم * مرکبان انجم بیانیه
یلدز مرکبلری دیمکدر زیرا نجومك هر بری بر شکلده اولدیغنـدن
مرکبه تشـبیه ایلدی یاخود اضافت لامیه یلدزك مرکبلری دیمکدر
زیرا بر صورتده وافر یلدز مرکوزدر اول یلدزلرك ترتیـبنی تصور ایله
صورت حاصل اولور مرکب اول صورتلر اولمش اولور یاخود مرکبدن
مراد بروج اثنی عشردرکه نجوم سبعه اول بر وجه بنزلر (هم ادات
تأکیـد (نعل معروف (بیفکنند باء تأکید ایله و یاء منقلبه ایله فعل
مضارع جمع غائب براغورلر دیمکدر (هم ادات عطف (سم طرناق
دیمکدر (محصول بیت) وقتیدرکه انجم مرکبلری هم نعلنی هم طرناغنی
براغه لر یعنی دوکه لر (عروض) بو مثنوی بحر هزج مسدسدندر که
صدر وابتدا اخرب حشولر مقبوض عروض وضرب محذوف مفعول
مفاعلن فعولن اولور * فخر جرجانی رحـه الله از اماثل وافاضل
روزکارست میزان کمال وفضل ودقت شعر وی کتاب و یس ورامین
است وآن در ین روزکار مهجور ونایاب واین چند بیت از مواضع
متعدد ازان کتابست * اماثل امثلك جمعی خیرلولر دیمکدر
(افاضل افضلك جمعی (روزکاره اضافت لامیـه (میزان تراز و
دیمکدر کماله اضافت لامیـه (فضـل کماله معطوف (دقت شعر
مصدرك مفعولنه در (شعرك و یه لامیـه میزان مبتدا (کتاب و یس

(ورامين خبرى ويس برعاشقك اسميدر رامين محبوبه نك علمى (آن
كتابه اشارتدر (مهجور ونایاب عطف تفسيريدر (محصول تركيب)
فخر جرجانى رحمه الله زمانه نك خيرلولرندندر وافضللرندندر كمال
فضلنك وشعره دقتنك ميزانى يعنى دليل ونمونه سى كتاب ويس
ورامين در واول كتاب بوزمانه ده مهجور ونایابدر وبو برقاچ بيت اول
كتابك مواضع متعدده سندندر (مثنوى) خوشست اين نكته از كيتى
شناسان * كه باشد جنك بر نظاره آسان * خوشست خوشدر ديمكدر
(كيتى شناس وصف تركيبيدر عالمى بيليجى يعنى احوال عالمه واقف
ديمكدر (الف نون ادات جمع (كه حرف بيان (باشد فعل مضارع
مفرد غائب اولور ديمكدر (جنك فاعلى (بر حرف صله (نظاره
سيرجى ديمكدر (محصول بيت) احوال عالمه واقف اولنلردن بونكته
خوشدر كه جنك سيرجى يه قولاى اولور يعنى جنك سيرجى يه آسان
كلور ديدكلرى نكته غايت ايله خوشدر * مرا آن طشت زرين نيست
درخور * كه دشمن خون من بيند بدو در * مرا ادات صله بكا
ديمكدر (طشت زرين لاميه طشت لكن ديمكدر (زرين ياحرف
نسبت نون حرف تأكيد التون لكن ديمكدر (درخور لايق معناسنه در
(كه حرف رابط صفت (خون من لاميه بنم قانيمى ديمكدر (بيند
فعل مضارع مفرد غائب كوره ديمكدر (بدو باحرف ظرف مابعدنده
اولان دربونى تأكيددر دال همزه دن منقلب اولمشدر راجعدر
(محصول بيت) بكا اول التون لكن لايق ولازم دكل كه دشمن بنم قانيمى
انده كوره درخور فتحه ايله اولديغى بلين مصراع ثانيده در و پرديمش
عجب لايقسز خور آدم ايمش * نباشد مار را بچه بجز مار * نيارد
شاخ بد جز تخم بد بار * نباشد فعل نفى مستقبل مفرد غائب اولمز
ديمكدر (مار را ادات تخصيص (بچه ياورى (بجز باحرف تأكيد جز
غيرى ديمكدر (نيارد فعل نفى مستقبل مفرد غائب قادر اولهمز ديمكدر
(شاخ بد بيانيه يرامز شاخ ديمكدر (تخم بدده بويله يرامز تخم ديمكدر
(بار حاصل وميوه معناسنه در (محصول بيت) مارك ماردن غيرى
ياورىسى اولمز يرامز شاخ يرامز تخمدن غيرى ميوه ومحصوله قادر
دكلدر * نباشد خوش سفر در تندرستى * نكرتا چون بود در رنج

وسستی * تن درست صحیح دیمکدر (یا حرف مصدر (نکر فعل امر مفرد
مخاطب باق دیمکدر (تا ادات تعلیل (چون نیجه دیمکدر (بود فعل مضارع
مفرد غائب اولور دیمکدر (سستی یا حرف مصدر (محصول بیت)
تندرستلکده سبرایله باق نیجه مشقت و رنجده اولور یاخود کنشکلکده
نیجه اولور یعنی صحت وجودده سفرشاق ایکن حالت ضعفده اشق
اولدیغن ادراك ایله * کل نرکس نکو باشد بدیدن * ولیکن تلخ باشد
در چشیدن * کل نرکس بیانیه نرکس چیچکی دیمکدر (نکو ایو دیمکدر
(باشد فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (بدیدن با حرف ظرف
دید ن مصدردر کورمك معناسنه کورمکلکده دیمك اولور (لکن
ادات استدراك (تلخ آجی دیمکدر (در حرف ظرف (چشیدن مصدردر
طاتمق معناسنه (محصول بیت) نرکس چیچکی باقملقده کوزل اولور
یعنی کورونشده کوزلدر ولیکن طاتمقلقده آجی اولور یعنی طعمی
ناخوشدر حاصلی هر ظاهری کوزل اولان باطنی دخی خوش دکلدر
* کناه بوده برمردم نهفتن * بسی نیکوتر از نابوده کفتن * کناه بوده
بیانیه اولمش کناهی دیمکدر (بر حرف صله (مردم خلق دیمکدر
(نهفتن مصدردر کیزلمك معناسنه (در بسی چوق دیمکدر (نیکوتر
تا اعلارك دیمکدر (نابوده اولمش دیمکدر معدوم معناسنه (کفتن مصدر
سویلمك معناسنه (محصول بیت) اولمش کناهی یعنی اشلیوب فعله
کتوردیکك کناهی خلقدن کیزلمك معدوم اولان شیئی سویلمکدن چوق
تا اعلادر حاصلی خلقه بهتان ایلمکدن کندو کناهنی ستر و اخفا ایتمك اولیدر
مثال پادشه چون آتش آمد * بطبع آتش همیشه سرکش آمد *
مثال پادشه لامیه (چون ادات تشبیه (آمدلر ادات خبر معناسنه درلر
(بطبع با حرف ظرف (همیشه دائما دیمکدر (سرکش علوی دیمکدر
(محصول بیت) پادشاهك مثالی آتش کبیدر آتش طبیعتده علویدر
پادشاهلرك علوی وغضوب اولملقلری لازم کلور * اکر بازو رپیل
وطبع شیری * مکن با آتش سوزان دلیری * اکر ادات شرط (با حرف
ظرف (زور قوت دیمکدر (پیل یاء خطاب مقدر در (شیری یا حرف
خطاب (مکن نهی حاضر مفرد ایله دیمکدر (با آتش با حرف صله سوزان
صفت مشبهه یاقیجی دیمکدر (دلیری یا حرف مصدر دلیر بهادر

دیمکدر (محصول بیت) اکر زورده فیل ایسك وطبیعتده ارسلان ایسك ده یاقیجی آتشه بهادرلق ایله حاصلی پادشاهلره یکتلك اولمز (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس محذوفدرکه مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور * ظهیر الدین فاریابی وی ازمشاهیر جهانست وافاضل دوران تمام دیوان اومطبوع ومقبولست بلطافت وسلاست سخن اوهیچ کس نیست دیوان وی مشهورست واشعار وی برزبانها مذکوردر دولت اتابك ابو بکر تربیتها یافت شبی در مجلس وی این رباعی بکفت * مشاهیر مشهورك جمعیدر (جهانه اضافت لامیه (افاضل دورانده بویله دیوان اوده بویله (مطبوع طبیعته موافق دیمکدر (بلطافت باحرف ظرف (سلاست سخن اولامیه لردر (دیوان وی‌ده بویله اشعار وی کذلك ضمیرلر مجموعی ظهیره راجعدر (برحرف ظرف (زبانها ها ادات جمع دللرده دیمکدر (دولت اتابك لامیه ابو بکر سعدینك ممدوحی اولان سعدك باباسی ابو بکر ابن سعد بن زنکیدر اتابك بو صنفك اسمیدرکه جمله سنه اتابکان دیرلر آل عثمان دیدکاری کبی (تربیتها ها ادات جمع تربیه‌لر دیمکدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر (شبی یا حرف وحدت مجلس وی لامیه (محصول ترکیب) ظهیر الدین فاریابی رحمه الله اول جهانك مشهورلرندندر ودورانك فاضللرندندر انك دیوانی تمام طبیعته موافق ومقبولدر انك سوزینك لطافت وسلاستنده هیچ کیمسه یوقدر انك دیوانی مشهور وشعرلری دللرده مذکوردر اتابك ابو بکرك دولتنده تربیه‌لر بولدی برکیجه انك مجلسنده بو رباعی‌یی سویلدی (رباعی)

ای ورد ملائکه دعای سرتو * سرنیست زمانه را بجای سرتو *

ای حرف ندا منادی محذوف ای شاه دیمکدر (ورد ملائکه لامیه ورد واوك کسریله دوام ذکر دیمکدر (دعای سرتو لامیه‌لردر سر بونده وجود وذات معناسنه‌در باش اشرف اعضا اولدیغندن جمله وجود کبیدر (سر بونده سودا دیمکدر (زمانه را را ادات تخصیص زمانه‌نك دیمکدر (بجای سرتو بجای بونده مصاحبت معناسین افاده ایدر سنك باشك ایله دیمکدر (محصول بیت) ای پادشاه سنك وجودك ملائکه‌نك وردیدر یعنی سنك وجودیکه ملائکه دعا ایدرلر زمانه‌نك

سنك باشك ايله سوداسي يوقدر يعني ضرر و زيانه وسوء قصده حد
وزهره سي يوقدر * با دشمن تو نيام شمشير تو گفت * سردل من باد
قضاي سر تو * باحرف صله (دشمن تو لاميه (نيام شمشير توده بويله
نيام نونك كسريله قين ديمكدر غلاف معناسنه (سر دل من ده لاميه لردر
بنم كوكلمك سري ديمكدر كه مراد شمشيردر درونده اولان سر اودر
سر بونده سينك كسري وراء مشدده ايله در (باد امر غائب اولسون
ديمكدر (قضاي سر توده لاميه لردر سنك باشكك قضاسي ديمكدر
(محصول بيت) سنك دشمنك قليجي كك قيني دير بنم كوكلمك سري يعني
درونمده پنهان اولان شمشير سنك باشكك قضاسي اولسون (عروض)
بور باعينك صدر وابتدالري اخرب حشوا ولري مقبوض ثانيلري مكفوف
عروض وضرب مجبوب مفعول مفاعلن مفاعيل فعل اولور * بفرمود
تا هزار دينار زر سرخ هم در مجلس نثار اوكردند بر اثر اين رباعي
ديكر گفت * اثر كسر همزه ايله عقب معناسنه در (محصول تركيب)
اتابك ابو بكر بيوردي تاكيم بيك قزل التون بنه اول مجلسده
اكا صاچو ايلديلر انك عقبنده بر رباعي دخي سويلدي (رباعي)
شاها ز تو كار ملك ودين يا نسقست * وز عدل تو جان ظلم وفتنه
رمقست * شاها الف حرف ندا (كار ملك لاميه (با نسق با حرف
مصاحبت نسق نونك وسينك فتحه لريله مساوي ديمكدر (عدل تو
لاميه (جان ظلم ده بويله در (رمق فتحتينله بقية روحه ديرلر بونده
تمام اولمه دن كنايتدر (محصول بيت) اي پادشاه سندن ملك ودينك
ايشي مساوي وموزوندر يعني امور دين وامور مملكت سنك عدلكدن
انتظام بولمشدر دخي سنك عدلكدن ظلم وفتنه نك جاني رمقدر
يعني جان چكشور حاصلي ظلم وفتنه ديار عدمه كتمشدر * در عهد تو
رافضي وسني باهم * كردند موافقت بو بكر حقست * عهد تو لاميه
(رافضي اعاذنا الله حاشا ثم حاشا شيخين افنديلريمزه سب ايدنلردر
خذلهم الله (سني رسول الله واصحاب كزين اثرينه اقتفا ايدنلره
ديرلر (باهم بيله ديمكدر (كردند فعل ماضي جمع غائب ايلديلر
ديمكدر (موافقت مصدر در اويغونلق معناسنه (كه حرف رابط
صفت (بو بكر تورية طريقيله يا حضرت ابو بكر رضي الله عنه اوله

یا پادشاه ابو بکر بن سعـدی اوله (محصول بیت) سـنك زمانكده رافضی وسنی بیله موافقت ایلدیلر که ابو بکر حقدر دیو یعنی روافضك حالی مذکور کبی ایکن سـنك بیم تیغکدن سنی یه موافقت ایلدیلر وحقیتکی اقرار ایلدیلر یاخود ایکیسی دخی سنی پادشاهلغـه قبول ایلدیلر (عروض) بو رباعی دخی عینیله سابق کبیدر* واز لطایف و بست این چنـد بیت بر اسلوب مثنوی * وظهـیرك لطایفات ومطایباتنـدندر بو برقاچ بیت اسلوب مثنوی اوزره (مثنوی) عالمی برفراز منبر کفت * که چو پیـدا شود سرای نهفت * عالمی یا حرف وحـدت (بر حرف استعلا (فراز بالا دیمكدر (منبره اضافت لامیه (که حرف بیـان (چو ادات تعلیل (پیدا ظاهر دیمكـدر (سرای نهفت بیانیـه کیزلو سرای دیمك که مراد آخرتدر یاخود مکاننی کوردیکی وقت که حالت نزعدر (بومعنی درد وکیتی معنـاسنه ملایمدر (محصول بیت) برعالم منـبر بالاسی اوزره دیدی که چونکه آخرت ظـاهر اوله یعنی حشر ونشر اوله یاخود حال غرغره واقع اولوب محلی کـندویه ظاهر اوله یعنی شقاوت وسعـادت بیلنه * ریشهای سفید را ز کناه * بخشد ایزد بریشهای سیاه* ریشهای سفید موصوفك صفته اضافتیدر هاادات جمع ریش صقال دیمكدر سفید اق معناسنه در (را ادات مفعول (بخشد فعـل مضارع مفرد غائب بغشلر دیمكدر (ایزد اسماء اللهدندر (بریشهای سیـاه سابق کبی یا حرف صله (محصول بیت) کناهدن اق صقاللیلری یعنی کناه ایچنده صقال اغاردنلری حق سبحانه وتعالی قره صقاللیلره بغشلر یعنی کنج اولان صلحـایه بغشلر یاخود حالت نزعده اطراف واکنافنـده اولان اولاد واقرباسـنك آه وفریاد ودعاری سـببیله عفو ومغفرت ایدر * باز ریش سیاه روز امید * باشد اندر پناه ریش سفیـد * باز ینه دیمكدر (روز امید بیانیه قیامتده دیوان الهیدن عبارتدر (محصول بیت) ینه سیاه صقال قیامتده اق صقالین حمایه سنده اولور حاصلی حق جل وعلا قیامتـده بعض اق صقالی قره صقاله وبعض قره صقـالی اق صقاله کمال رأفت ورحمتدن بغشلسه کرکدر دیو برواعظ منبرده سویلردی * مردی سرخ ریش حاضر بود * دست در ریش

زد چو این بشنود * مردکی یا حرف وحدت کاف حرف تصغیر
برآدم جکز دیمکدر (سرخ ریش صفتی قومرال صقاللی دیمکدر
(بشنود فعل ماضی مفرد غائب باء تأکید ایله ایشتدی دیمکدر
(محصول بیت) برقومرال صقاللی آدمجك حاضر ایدی الینی صقالینه
اوردی چونکه بو کلامی ایشتدی یعنی بو کلامی ایشتدیکی کبی الینی
صقالینه تأسفانه اوردی * کفت ما خود درین شمار نیم * در دو کیتی
بهیچ کار نیم * ما ضمیر متکلم مع الغیر بز دیمکدر (خود ادات تأکید (در
حرف ظرف (شمار صابی دیمکدر (نیم دکلز دیمکدر (کیتی عالم معناسنه
بهیچ کار با حرف ظرف (محصول بیت) سرخ ریش دیدی بز بو صاییده
دکلز ایکی عالمده هیچ بر ایشده دکلز یعنی سفید ریش دکلز که دعای
ریش سیاه ایله دنیادن آخرته مغفورا رحلت ایده لم سیاه ریش دکلز که
آخرتده جناب خدای متعال یزی آق صقاللی لره بغشلیوب انلرك
حمایه سنده خلاص اوله لم خلاصه ایکی عالمده ده بر ایشه یرامزز
(عروض) بو مثنوی بحر خفیفدندر که فاعلاتن مفاعلن فعلن اولور
* وکمال وی در شعر بمثابه ایست که شعرای متقدم بمیان وی وانوری
وترجیح یکی بر دیکری اختلاف داشته اند چنان که بعضی برسبیل
استفسار از بعضی کفته اند * کمال وی لامیه (بمثابه یا حرف وحدت
همزه حرف توسل با حرف ظرف (مثابه بونده مرتبه دیمکدر (که
حرف بیان (شعرای متقدم بیانیه اسکی شاعرلر دیمکدر (بمیان وی
با حرف ظرف اضافت لامیه وی ظهیره راجعدر ظهیرك بینی ایله
(وانوری انورینك بینی دیمکدر (ترجیح یکی مصدرك مفعولنه
اضافتیدر برینی ترجیح وتقدیم دیمکدر (بر دیکری با حرف تنکیر
آخرك اوزرینه دیمکدر (داشته اند ایتمشلردر دیمکدر (بعضی یا حرف
تنکیر (برسبیل استفسار بیانیه سؤال طریقی اوزره دیمکدر (محصول
ترکیب) وظهیرك شعرده کمالی بر مرتبه ده در که اسکی شاعرلر ظهیر ایله
انورینك بیننده وبرینی آخره ترجیحده اختلاف ایتمشلردر انجلین کم
بعضیسی بعضیسندن استفسار طریقی اوزره دیمشلردر (قطعه)
* ای آن زمین وقار که بر آسمان فضل * ماه خجسته پیکر وخورشید
منظری * ای حرف ندا (آن مرسل الیه اولان کسه اشارتدر (زمین وقار

بيانيـه تمكين يرى ديمكدر (كه حرف رابط (آسمان فضل بيانيـه
فضل كوكى ديمكدر (ماه خجسته پيكر بيانيه خجسته پيكر مبارك صورتلى
ديمكدر (خورشيد منظرده بو يله كنش منظرلى ديمكدر منظر بونده
چهره دن عبـارتدر (يا حرف خطاب (محصول بيت) اى اول زمين
وقار اولان كيمسه كه فضيلت كوكى اوزره مبـارك صورتلى ماه وكونش
يوزلى سين بو صفت ايله متصف اولان * قومى ز ناقدان سخن كفتهٔ
ظهير * ترجيح ميكنند بر اشعـار انورى * قومى يا حرف وحدت
(ناقدان سخن بيانيه (ناقد صراف ديمكدر سوز صرافلرندن ديمك
اولور يعنى سوزك اعلا ودوننى فرق وتميزه قدرتى اولنلر (كفتهٔ ظهير
لاميـه (محصول بيت) سوز صرافلرندن برقوم ظهيرك كفتـه سنى
انورينك اشعارى اوزره ترجيح وتقديم ايلديلر * قومى دكر برين سخن
انكار ميكننـد * فى الجمله در محل نزاعند داورى * فى الجمله حاصل كلام
ديمكدر (محل نزاع بيانيه (نون دال ادات جمع خبر (داورى (يا حرف
نسبت ياخود مصدريه اول وقت بركن مقـدر اولور داوره منسوب
يعنى دعوى ديمكدر (ياخود حاكملك ايله ديمكـدر (محصول بيت)
قوم آخر بو سوزه يعنى ظهيرى ترجيحه انكار ايلرلر حاصل كلام دعوى
محل نزاعده در ياخود محل نزاعده درلر سـن حكم ايله حاكم اول
* ترجيح يك طرف تو بديشـان نما كه هست * زير نكين حكم تو ملك
سخنورى * ترجيح يك طرف مصدرك مفعولنه در برطرفى ترجيح ديمكدر
(بديشان با حرف صله (دال همزه دن منقلب ايشـان ضميرى ظهير
وانورى يه راجعدر (نما امر حاضر مفرد كوستر ديمكـدر (كه حرف
تعليل (هست ادات خبر حكم تو به مقيد (زير نكين حكم تو لاميه لردر
سنك حكمك نكيننك التنده ديمكدر (نكين يوزك قاشى كمال حكمده
مستعملدر (ملك سخنورى بيانيـه سخنور ور ادات نسبت يا حرف
مصدر شاعرلك ديمكدر (محصول بيت) سن انلره يعنى انلر حقنـده
برطرفى ترجيح كوستر زيرا شاعرلك ملكى يعنى اقليم سخنوران سنك
حكمك نكينى التنده در * وامام هروى در جواب وى كفته است * وامام
هروى انك جوابنده ديمشدر (قطعه) اى سالك مسالك فكرت درين
سؤال * معذورنيستى بحقيقت چو بنكرى * مسالك مسلكك جمعيدر

(سالك مسالك فاعلك مفعولنه اضافتيدر (مسالك فكرت بيانيه اى
فكرت مسلكلرينك سالكى (بحقيقت باحرف مصاحبت چوادات تعليل
(بنكرى باء تأكيد ايله فعل مضارع مفرد مخاطب نظر ايليه سين ديمكدر
(محصول بيت) اى فكرت مسلكلرينه سلوك ايديجى بو سؤالده معذور
دكلسين چونكه حقيقت ايله نظر ايليه سين يعنى حقيقت حاله نظر
اولنديغى كبى عذرك مقبول دكلدر * تميز راز بعد تناسب در بى
بو طور * هيچ احتياج نيست درين شرح كسترى * (تميز تفعيل بابندن
مصدردر ايرمق و فرق ايتمك معناسنه (بعد تناسب مصدرك فاعلنه در
بعد بانك ضميله اوزاقلق معناسنه در تناسب مناسبت معناسنه در
شرح كستر) وصف تركيبيدر شرح بسط ايديجى ديمكدر (يا حرف
مصدر (محصول بيت) بو ايكى طورده اولان بعد مناسبتدن ناشى
فرق ايتمكه شرح كسترلكه حاجت يوقدر حاصلى فرقى بيادن
مستغنيدر زيرا بينلرنده اصلا و قطعا مناسبت يوقدر * كين معجز است
وآن سحر اين نور و آن چراغ * اين ماه و آن ستاره واين حور و آن پرى *
اينلر) انورييه (آنلر ظهيره اشارتدر (محصول بيت) شرحه حاجت
دكل كه بو انورينك شعرى معجزه در و ظهيرك سخنى سحردر و بو نور
اول چراغدر بو ماه اول يلدزدر و بو حورى اول پريدر حاصلى تفاوت
كلى ظاهردر * وديكرى كفته است در جواب همان * (قطعه)
برغيريسى بر نحو بند اوسؤال ضمننده اولان قطعه نك جوابنده ديمشدر
(قطعه) * هر بيتديكه بيهده ترجيح مى نهد * شعر ظهير بر سخن پاك
انورى * (بيتدى بر فيه يكى باشلين كيسه يه ديرلر (كه حرف بيان
بيهده) عبث ديمكدر (مى نهد فعل حال مفرد غائب قور يعنى ايلر ديمكدر
شعر ظهير) لاميه (سخن پاك انورى موصوفك صفته ولاميه انورينك
پاك اولان سوزى اوزره ديمكدر (محصول بيت) هر بيتدى كه عبث
ترجيح ايلر ظهيرك شعرينى انورينك پاك شعرى اوزره * ماند بدان
كروه كه نشناختند باز * اعجاز موسوى را از سحر سامرى * (ماند
فعل مضارع مفرد غائب بكزر ديمكدر (بدان با حرف صله دال
همزه دن منقلب (كروه طائفه معناسنه در (كه حرف رابط صفت
نشناختند) فعل نفى ماضى مفرد غائب اكلمديلر ديمكدر (باز ادات تأكيد

اعجاز موسوی) لامیه یا حرف نسبت را ادات مفعول حضرت موسی یه
منسوب اولان معجزه لری دیمکدر (سحر سامری لامیه سامرینك
سحرندن دیمکدر قصه سی معلوم (محصول بیت) ظهیری انوری اوزره
ترجیح ایلیلر شول گروهه بکزرکه موسی یه منسوب اولان اعجازی
سامرینك سحرندن فرق ایده مدیلر یعنی سحر سامری ایله معجزهٔ موسی
علیه السلامی فرق و تمییز ایده میلره بکزر ظهیری انوری یه ترجیح
ایدنلر (عروض) بو قطعات سؤال وجواب بحر مضارع اخربندندر که
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن اولور * نظامی رحمه الله وی از گنجه است
وفضائل و کمالات وی روشن احتیاج بشرح ندارد آن قدر لطایف
ودقایق که در کتاب پنج گنج درج کرده است کس را میسر نیست بلکه
مقدور نوع بشر نیست و بیرون ازان کتاب از وی شعر کم روایت کرده اند
واین غزل ازسخنان ویست * گنجه کاف عجمك فتحیله برشهرك
اسمیدر که جد حضرت عالم پناه ظل الله سلطان سلیم عالی جاه جنت
مکان سلطان احمد خان حضرتلری ایادی سرخ سراندن استخلاص
ایلمشدر (کمالات وی لامیه (روشن ظاهر معناسنه در (بشرح با حرف
صله (ندارد فعل نفی مستقبل مفرد غائب بونده مجرد نفیدن عبارت
بو قدر دیمکدر (قدر قافك ودالك فتحه لریله مقدار معناسنه در
(که حرف رابط صفت (پنج گنج دیدوکی بو حوالی ده خمسهٔ نظامی
دیو شهرتیابدر (کسی را را حرف صله (مقدور قدرت معناسنه در
بیرون) خارج دیمکدر (محصول ترکیب) نظامی رحمه الله اول گنجه دندر
وانك فضیلتلری وکماللری ظاهردر شرحه احتیاجی بو قدر اول قدر
لطایف ودقایق که پنج گنجنده درج ایلمشدر کیمسه یه میسر دکلدر بلکه
مقدور نوع بشر دکلدر واول کتابدن خارج اندن شعر از روایت
ایلمشلردر و بو غزل انك سوزلرندندر (غزل) جو بجو محنت من زان
رخ گندم گونست * که همه شب رخ چون کاهم ازان پر خونست *
جو) اریه دیمکدر فتح جیم ایله جو بجو بونده دانه دانه دیمکدر که
تا کمدن کنایه‌در (محنت من لامیه (رخ گندم گون موصوفك صفته
اضافتیدر (گندم گون ترکیب توصیفی در بغدای رنکلی اسمر
دیمکدر (که ادات تعلیل (رخ چون کاهم) موصوفك صفته در

(چون ادات تشبیه (كاه كاف عربیله صمان دیمكدر (میم ضمیر متكلم
(خون قان دیمكدر (محصول بیت) دانه دانه آیرو ایرو بنم محتشم اول
بغدای رنكلی یعنی اسمر یوزنكدر زیرا یتون كیجه صمان كبی صاری
اولان بكا غم اول سبیدن پرخوندر (جو كندم كاه مراعات نظیردر
* دانهٔ كندم او سنبل تر دار دبار * كمتر ین خوشهٔ او سنبلهٔ كردونست *
دانهٔ كندم او بیانیه ولامیه انك بغدای دانه سی مراد خالدر (سنبل تر
بیانیه تر تازه دیمكدر تازه سنبل دیمك اولور مراد زلف دلاویزدر یاخود
صقال (دارد اثباتدن عبارتدر واردر دیمكدر (بار میوه وحاصل
معناسنه در (كمترین كم ناقص ودون معناسنه در تر ادات تفضیل یا
حرف نسبت نون ادات تأكید (خوشه بشق دیمكدر (او یه اضافت
لامیه او ضمیر باره یا دانه یه راجعدر (سنبلهٔ كردون لامیه سنبله برو ج
اثنی عشردن بر برجك اسمیدر اهل رصد شكلنی استخراجده بشق
شكلنه تشبیه ایتدكلرندن سنبله دیو تسمیه ایتمشلردر (كردون فلك
معناسنه در (محصول بیت) انك بغدای دانه سی یعنی وجهنده اولان دانهٔ
خالی تازه سنبل حاصل ایلرك ادنی بشق سنبلهٔ كردوندر بو بیتده دخی
سنبل وسنبله صنعت اشتقاق بنه خوشه سنبله ترادفدر تشبیهات كندمی
خاله وسنبل تری زلفه تشبیهی تشبیه بلیغ طریقی ایله در * من نخوردم
برازو صبرم از وكندم خورد * كز بهشت در او چشم رهی بیرونست *
نخوردم فعل نفی ماضی متكلم وحده یمدم دیمكدر (بر میوه دیمكدر
(خورد فعل ماضی مفرد غائب یدی دیمكدر (كز كه ازدن مخفف كه
حرف بیان (بهشت در او بیانیه ولامیه (چشم رهی لامیه چشم امید
معناسنه (رهی یاء اصلیه ایله قول دیمكدر (بیرون خارج معناسنه
(محصول بیت) بن اول جاناندن میوه یمدم صبرم اندن بغدای یدی
زیرا انك قپوسی جنتندن بنده نك امیدی خارجدر یعنی بنم نه حدم
وار ایدیكه باغ جاناندن میوه یم صبرم تحمل ایده مدی بغدای یدی
قباحت صبركدر زیرا قولك امیدی انك قپوسی جنتندن خارجدر
حاصلی قول خارجدن تمنی ایلر كذلك بونده ده بغدای وبهشت ذكری
مراعاتدر * از تراز وی دو زلفش چو جوی مشك خرم * كندمی خواهم
افزون كه سخن موزونست * تراز وی دو زلف بیانیه تراز و معروف

(شین ضمیر محبوبه راجعدر (چو ادات تعلیل (جوی یا حرف وحدت
(خرم فعل مضارع متکلم وحده (کندمی یا حرف وحدت (کندم
بونده شول درهمدن عبارتدر که ترکیده دخی بغدای دیرلر (خواهم
واو رسمیله فعل مضارع متکلم وحده استرم دیمکدر (افزون زیاده
دیمکدر (محصول بیت) طرفین مساواتده اولمده ترازویه مماثل اولان
ایکی زانی ترازوسندن چونکه براره مقداری مشك الام یعنی المق مراد
ایلسم بر بغدای زیاده المق استرم که سوزم موزوندر یعنی کلامم موزون
اولمق حسبیله بر بغدای زیاده آلیرم بونده ده جو کندم لطافت
شعریه دن خالی دکل * من چو کندم شده ام از غم او دل بدو نیم * و بن
غم او را یکی جو که نظامی چونست * چو ادات تشبیه غم او لامیه
(بدو نیم ایکی پارچه دیمکدر (او را را ادات صله (که حرف بیان
(چون ادات استفهام نیجه دیمکدر (محصول بیت) بن بغدای کبی
غمدن کوکلم ایکی پارچه اولمشم بو غم اکا بر آرپه قدردر که نظامی
نیجه در یعنی بنم بغدای کبی کوکلم یارلدیغی اکا شیء قلیل کورینور سیر
ایله اکله که نظامینك حالی نیجه در (بو غزلی تصوف واصطلاح اهل
حاله واقف اولنلرك معلومیدر که مناجات باریدر (عروض) بو غزل
رمل مخبوندر که فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن اولور * کمال اسمعیل
رحمه الله ویرا لقب خلاق المعانی کرده اند از بس معانی دقیق که در
اشعار خود درج کرد است وهیچ کس را از شعرای متقدم ومتأخران
دست نداده که ویرا داده اما مبالغهٔ وی در تدقیق معانی عبارات ویرا
از حد سلاست وروانی بیرون برده است واشعار وی بسیارست
ودیوان وی مشهور * کمال اسمعیل اسفهانی الاصلدر (ویرا را ادات
صله (خلاق المعانی فاعلك مفعوانه اضافتیدر خلاق مبالغه ایله
اسم فاعلدر معانی معنانك جمعیدر (کرده اند ایلمشلردر (از بس معانی
دقیق بیانیه معنالرك چوقلغندن دیمکدر (که حرف رابط صفت
(اشعار خود لامیه (کس را را ادات صله (شعرای متقدم بیانیه متقدم
اسکی دیمکدر (متأخر یکی دیمکدر (دست نداده میسر اولمشدر
دیمکده ضرب ایدرلر نته کیم ترکیده ال ویرمدی دیرلر شارحه بو معنی
ال ویرمش (که حرف رابط صفت (او را را ادات صله (داده ینه

دست

دست داده دیمکدر مبسر اولان دیمك اولور (مبالغهٔ وی لامیه (تدقیق معانی مصدرك مفعولنه‌در (عبارات و برا لامیه‌را ادات مفعول (حد سلاست بیانیه (روانی یا حرف مصدر اتق معناسنه سلاسته عطف تفسیریدر (بیرون برده است چقارمشدر دیمکدر (اشعار وی لامیه (دیوان وی ده بویله وی لر کمال اسمعیله راجعدر (محصول ترکیب) کمال اسمعیل رحمه الله کندی اشعارنده درج ایلدیکی دقیق معنالرك چوقلغندن ایچون اکا خلاق المعانی لقب ایلمشلردر واسکی و یکی شاعرلردن اکا مبسر اولان هیچ کیمسه یه مبسر اولمشدر اما تدقیق معانیده انك مبالغه‌سی عباراتی سلاست حدندن چیقارمشدر وانك اشعاری چوقدر ودیوانی مشهوردر * سلمان ساوجی رحمه الله وی شاعری فصیح وسخن کزاری بلیغست در سلاست عبارات ودقت اشارات بی نظیر افتاده است درجواب استادان قصاید دارد و بعضی ازاصل خوبتر و بعضی فروتر و بعضی برابر و ویرا معانی خاصه بسیارست و بسیار از معانی استاد ازرا بتخصیص کمال اسمعیل در اشعار خود ایراد کرده و چون آن درصورت خوبتر واسلوب مرغوبتر واقع شده محل طعن و ملامت نیست * ساوجی غالبا خرابجی دیمکدر (شاعری یاحرف وحدت سخن کزاری یاحرف وحدت ایله وصف ترکیبیدر سوز ادا ایدیجی شاعر دیمکدر (سلاست عبارات مصدرك فاعلنه (دقت اشارات مفعولنه‌در اشارات رموزات وکنایاتدن عبارتدر (افتاده است واقع اولمشدر دیمکدر (جواب استادان لامیه الف نون ادات جمع (دارد اثباتدن عبارتدر واردر دیمکدر (خوبتر کوزلك (فروتر ادنیلك (بعضیلرده اولان یالر تنکیر (ویرا را ادات تخصیص (معانی خاصه موصوفك صفته اضافتیدر خاصه مخصوص معناسنه‌در (بسیارست چوقدر دیمکدر (معانی استادازرا لامیه را ادات مفعول (بتخصیص خصوصا وعلی الخصوص دیمکدر (اشعار خود لامیه (ایراد کرده کتورمشدر دیمکدر (چون ادات تعلیل (مرغوب مقبول معناسنه (تر ادات تفضیل (محصول ترکیب) سلمان ساوجی رحمه الله اول برشاعر فصیح وبرسخن کزار بلیغدر عباره‌لرینك سلاستکنده واشارتلره دقتنده بی نظیر واقع اولمشدر استادلرك جوابنده یعنی انلره نظیره قصیده‌لری واردر بعضیسی

اصلندن یعنی تنظیر ایتدیکی شعردن کوزلجه و بعضیسی ادنی و بعضیسی
برابر واقع اولمشدر وسلمانك کندو یه مخصوص معانیسی چوقدر وچوق
استادلرك معنالرینی خصوصا کمال اسمعیلك معانیسنی کندو شعرلرنده
ایراد ایلمشدر یعنی براز مضمون کندی اختراعی و برازی شعرانك علی
الخصوص کمالك مضامینینی سرقه ایلمشدر چونکه اول سرقهٔ مضمون
صورتده کوزلجه وطرز وطورده مقبولجه واقع اوله طعن وملامت محلی
دکلدر(قطعه) معنی نیك بود شاهد پاکیزه بدن* که بهر چنددروجامه
دکرکون پوشند* معنی نیك بیانیه ایومعنی دیمکدر (بود فعل مضارع
مفرد غائب اولور دیمکدر (شاهد پاکیزه بدن بیانیه شاهد محبوب پاکیزه
بدن ترکیب اضافیدر پاك بدنلی دیمکدر (که حرف رابط صفت
(بهرچند هرنقدر دیمکدر (در ودر حرف صله (اوشاهده راجعدر
(جامه معروف (دکرکون غیری درلو دیمکدر (پوشند فعل مضارع
جمع غائب کیدررلر دیمکدر (محصول بیت) حضرت مولانا جامی سرقهٔ
مضمونی قالب احسنده ادا ایتمکده ضرر اولمیوب طعن وتشنیعه محل
اولمدیغنی اثبات ایدوب تمثیل ایدر ایومعنی پاك و پاکیزه بدنلی
بر محبوب اولور یعنی مضمون تازه اندام و وجودی زیبا بر محبوب
کبیدر که هر نقدر اکا غیری درلو جامه کیدررلر یعنی اکا هرکس
بردرلو جامهٔ رنکین کیدرمکه سعی ایدرلر و الباس ایدرلر
* کسوت عار بود باز پسین خلعت او * کر نه در خو بیش از پیشتر
افزون پوشند* (کسوت تا اسلوب انجام اوزره طویل کتابت اولنور
جامه معناسنه در (عاره اضافت بیانیه کسوت عار خلق یاننده کیلین
اثوابه دیرلر (بود فعل مضارع مفرد غائب اولور دیمکدر (باز تأکید
پسین) ویاء نسبی ونون تأکیدایله صکره کی دیمکدر (خلعت ده جامه
معناسنه در (اویه اضافت لامیه (کرادات سرط (نه حرف نفی (پوشنده
مصروف (در حرف صله (خوبی یاحرف مصدر (شین ضمیری
محبوبه راجعدر (پیشتر اولکی دیمکدر (افزون بونده اعلا دیمکدر
(محصول بیت) کسوهٔ عار اولور انك صکره کی ثوبی یعنی کوزللکده
اولکیدن اعلا کیدرمزلر ایسه یعنی محبوب مستثنایه هرکس بردورلو
جامه کیدررلر صکره کیدیرن اکر اولکیدن اعلاسنی کیدرمز ایسه

اوجامهٔ عیب اولور کذلك مضامینی قالب الفاظ ایله تزیین ایلین اولکیدن اعلا برلفظ ایله ادا ایده مز ایسه اول وقت عیب در والافلا اوده برصنعت دیکردر * هنرست آنکه کهن خرقهٔ پشمین زبرش * بدرارندودر واطلس واکسون پوشند * (آنکه اولکه دیمکدر (کهن اسکی دیمکدر (خرقهٔ پشمین بیانیه پشم یوك دیمکدر یاء عجمله یاحرف نسبت نون حرف تأکید اضافت بیانیه یوك خرقه درکه عبا معناسنه زبرش) شین ضمیر محبوبه راجعدر انك صرتندن دیمکدر (بدرآرند باء تأکید ایله فعل مضارع جمع غائب چیقاره لر دیمکدر (دراودرحرف صله اوضمیر محبوبه راجعدر (اطلس معروف (اکسون فتح همزه ایله وسکون کاف ایله برعجمانی قاشدرکه غایت مقبولدر اطلس انواعندن (محصول بیت) هنزدراولکه اول محبوبك صرتندن عبابی چقاره لر واطلس واکسون کیدیره لرحاصلی عبارات آخرایله مضمونی تزیین ایلمك هنزدر (عروض) بوقطعه رمل مخبوندرکه فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولور * و ویرا دوکتاب مثنویست یکی جمشید وخورشید ودران چندان تکلف کرده است که انرا از چاشنی بیرون برده است ودیکر فراق نامه وآن کتابی بدیع ونظمی لطیفست وغزلیات وی نیز بسیار مطبوع ومصنوع است اما چون ازچاشنی عشق ومحبت که مقصود ازغزل آنست خالیست طبع ارباب ذوق بران اقبال نمی نماید وازجملهٔ مقطعات ویست این چند بیت * (ویرا را ادات تخصیص وی سلمانه راجعدر (جمشید وخورشید عاشق ومعشوق علملریدر (چندان اوقدر دیمکدر (تکلف مصدر درتفعل بابندن مشقت مالایعنی ده مستعملدر آن) کتابه راجعدر (را ادات مفعول (چاشنی لذت معناسنه در بیرون برده است) طشره چقارمشدر دیمکدر (دیکرغیری دیمکدر (کتابی یاحرف وحدت (بدیع عجیب معناسنه (نظمی یاحرف وحدت غزلیات وی) لامیه وی سلمانه راجعدر (نیز دخی دیمکدر (مطبوع طبیعته موافق یعنی مقبول دیمکدر (مصنوع صنعتلی دیمکدر (چون ادات تعلیل (چاشنی عشق بیانیه عشق لذتندن دیمکدر (که حرف رابط صفت (آن چاشنی یه اشارتدر (خالیست بوشدر دیمکدر (طبع ارباب ذوق) لامیه وبیانیه ذوق اربابنك طبعی دیمکدر (بران برادات صله آن

غزله اشارتدر (نمی نماید فعل نفی حال مفرد غائب کوسترمز دیمکدر (محصول ترکیب) وسلمانك ایکی کتاب مثنویسی واردر بری جمشید وخورشید وانده اولقدر تکلف ایلمشدر که اول کتابی لذتندن چقارمشدر و بردخی فراق نامه سی واردر واول بر کتاب عجیب و برنظم لطیفدر وانك غزلیاتی دخی چوق مقبول ومصنعدر اماچونکه عشق ومحبت لذتی که غزلدن مقصوداولدر خالی و بوشدر ارباب ذوقك طبعی اکا اقبال ومیل کوسترمز ومقطعاتی جمله سندندر بو برقاچ بیت (قطعه) * کار حرص دلا پرکجا توانی کرد * توازطمع که سه حرف میان تهی افتاد * (کار قوجاق دیمکدر (حرصه اضافت بیانیه دلا) الف حرف ندا ای کوکل دیمکدر (پرطلو معناسنه در (کجا قنده دك دیمکدر (توانی کرد ایلیه بیلیرسین دیمکدر (ازطمع توانی کردك مفعول غیر صریحی (که حرف رابط صفت (میان تهی ترکیب اضافیدر اورته سی بوش دیمکدر (افتاد فعل ماضی مفرد غائب واقع اولدی معناسنه (محصول بیت) حرص قوجاغنی ای کوکل نیجه یه دك ایچی بوش اوچ حرف واقع اولان سن طمعدن طلوایلرسین اول اوچ حرف که بری طادر میان تهی وبری میم که تعلیقك ماعدا خط لرده میان تهیدر کذلك عین میان تهیدر ط م ع * عزیزمن دردرویشی وقناعت زن * که خواری ازطمع وعزت ازقناعت زاد * (عزیزمن لامیه ومنادی حرف ندا محذوف (دردرویشی بیانیه درقپو دیمکدر (درویشی یا حرف مصدر فقر دیمکدر (زن بونده قاق معناسنه (که ادات تعلیل (خواری یا حرف مصدر خورلق دیمکدر (زاد فعل ماضی مفرد غائب طوغدی دیمکدر (محصول بیت) ای بنم عزیزم فقر وقناعت قپوسنی قاق یعنی فقر وقناعتی کندیکه پیشه ایله زیرا خورلق طمعدن عزت قناعتدن طوغدی یعنی عزتك مبدئی قناعت وذلتك منشائی طمعدر (عز من قنع ذل من طمع * اکر بلغزد پای توانکری سهلست * سعادت سردرویشی وقناعت باد * اکر ادات شرط (بلغزد باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد غائب قایارسه دیمکدر (پای توانکری بیانیه وفاعلی توانکر غنی دیمکدر یا حرف مصدر (سهل آسان معناسنه در (سعادت سردرویشی بیانیه سر سودا ومحبت

معناسنه در یا حرف مصدر (باد امر غائب اولسون دیمکدر قناعت
باد قناعت صاغ اولسون دیمکدر نته کیم بو یله ادابی ترکیده ایدر
باشم صاغ اولسون مالم صاغ اولسون دیرلر (محصول بیت) اکر غنی لك
ایاغی سورچرسه یعنی دون یا هموار فلك ایله غنا کنند یدن زائل اولور
ایسه فقر وقناعت سودایسی وقناعت صاغ اولسون (عروض) بو قطعه
بحر مجتث مخبوندر * محمد عصار تبریزی رحمه الله وی صاحب کتاب
مهر ومشتریست ودر انجا الطایف و بدایع بسیار کرده است واین چند
بیت ازان کتابست در صفت بینی معشوق * محصول ترکیب) محمد
عصار تبریزی رحمه الله اول مهر ومشتری کتابی صاحبیدر واول کتابده
لطایف چوقدر و بدایع بسیار اجرا ایلمشدر و بو برقاچ بیت اول
کتابدندر معشوقك بورنی وصفنده (مثنوی) کشیده بر کل نسرین
ز بینی * خطی درعین لطف ونازنینی * کشیده اسم مفعولدر چکلمش
معناسنه کل نسرین آق کل دیمکدر (بینی یاء اصلیه ایله بورون انف
معناسنه (خطی یا حرف وحدت (عین کندی دیمکدر که کمال تشبیهدن
عبارتدر (لطف لطافت معناسنه (نازنینی یا حرف مصدر (محصول
بیت) کل نسرین اوزره بورندن عین لطافت ونازنینلکده برخط
چکلمش یعنی مصور ازل کمال قدرتن اظهار ایدوب کویا کل نسرین
اوزره بورون نامنه موزون برخط چکمش کل نسریندن مراد چهرهٔ
دلبردر * ید قدرت ستونی بسته سیمین * بزیر آن دو طاق عنبر آکین *
ید قدرت بیانیه ید ال دیمکدر (ستونی یا حرف وحدت ستون دیرك
دیمکدر (بسته ماضیدن قسمدر بغلمش دیمکدر اما بونده دیکمش
ونصب ایلمش معناسنه در (سیمین یا حرف نسبت نون ادات تأکید
کومشلی دیمکدر (بزیر با حرف صله (طاق بونده بکر معناسنه درکه
مراد قاشدر مابعدینه اضافتی موصوفك صفتنه در (آکین همزهٔ
ممدوده ایله طلو معناسنه در (محصول بیت) بورون دکل بلکه
قدرت الی اول عنبر ایله مملو اولان ایکی کمرك التنه برکومش دیرك
نصب ایلمش عنبر ایله مملو اولمسی سیاه وخوشبوی اولمدن کنایه در
* میان جزع واعل آن کل اندام * منبت شوشهٔ از نقرهٔ خام *
(میان جزع لامیه (جزع جیم عربك فتحیله یمنی برطاشدرکه سیاهلی

و بیاضلی اولور بعضا اندن تسبیح دوزرلر کوزه تشبیه ایلمش یاخود
مطلقا یعنی دیدکلری قرمزی یه مائل طاشکه کارومده مهر قازدیررلر که
مراد بر بیکانی اولور (لعل معروف جزعك اولکی معناسنه کوره
دوداق مراددر معنای ثانیه کوره بکاغك طرف آخری مراددر (اندام
وجود معناسنه در (منبت تفعیل بابندن اسم مفعولدر بتورلمش دیمکدر
(شوشهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل شوشه عوام تحریف ایدوب
شیشه دیرلر طوانه میخلرل (نقرهٔ خام خام کومش دیمکدر (محصول بیت)
اول کل اندامك کوزیله دوداغی میاننده یاخود انکی رخسارهٔ رنکینی
میاننده خام کومشدن بر شیشه بتمش یعنی میخلنمش مرکوز اولمش
* کل زنبق ولیکن ناشکفته * فراز یاسمین ولاله خفته * کل زنبق
زنبق چیچکی دیمکدر (ناشکفته اچلمامش دیمکدر (فراز استعلا
معناسنه در (یاسمین معروف (لاله کذلك (خفته ماضیدن قسمدر
یاتمش معناسنه (محصول بیت) بورون دکل زنبق چیچکی ولیکن اچلمامش
یاسمین ولاله اوزره یاتمش یعنی یاسمین ولاله اوزره یاتمش کویا اچلمادق
زنبقدر (عروض) بو مثنوی بحر هزج مسدس محذوفدر که مفاعیلن
مفاعیلن فعولن اولور * واین قطعه نیز در سلك آن مثنوی انتظام
یافته * و بو قطعه دخی اول مثنوینك سلکنده انتظام بولمشدر
(قطعه) مجو عصار مهر از طبع مردم * که کل هرکز زشورستان
نخیزد * مجو نهی حاضر مفرد اسمنده دیمکدر طلب ایله معناسنه
(عصار منادی حرف ندا محذوف (مهر میمك کسر یله محبت معناسنددر
(طبع مردم لامیه مردم خلق دیمکدر (که ادات تعلیل (هرکز
اصلا دیمکدر (شورستان چورقلق دیمکدر (نخیزد فعل نفی مستقبل
مفرد غائب قالقمز دیمکدر (محصول بیت) خلقك طبیعتندن ای
عصار محبت طلب ایله زیرا چورقلقدن اصلا کل ظاهر اولمز
* وفا از صورت بی معنی خلق * چو از صورت ملائك میکریزد *
و فا مبتدا (میکریزد خبری (صورت بی معنی خلق بیانیه ولامیه
خلقك معناسز صورتی دیمکدر (چو ادات تشبیه (از صورت مقدر
کریزندك غیر صریحی (ملائك فاعلی (می ادات تأکید (کریزد فعل
مضارع مفرد غائب قچار دیمکدر (محصول بیت) وفا خلقك معناسز

صورتندن

صورتنده‌دن نجار ملائکه صورتدن قاچدیغی کبی * بغربال فلك
برفرق اینها * قضاجز کرد غداری نبیزد * بغربال با حرف مصاحبت
غربال قلبور دیمکدر (فلکه اضافت بیانیه نجوم کثیره ایله قلبور
شکلنده اولدیغندن تشبیه ایلمشدر (بر ادات صله (فرق دپه دیمکدر
(اینها خلقه اشارتدر (قضا قضای الهی دیمکدر (کرد کاف عجمك
فتحیله توز دیمکدر غبار معناسنه (غداری یا حرف مصدر (نبیزد
فعل نفی مستقبل مفرد غائب بیختن‌دن یا بیزیدندن مصدر ثانی خائی
اولدیغندن خا داله قلب اولنمشدر اله مز دیمکدر (محصول بیت)
فلك قلبوریله قضای الهی خلقك دپه سندن غدارلق توزندن غیری
اله مز * بمهر آنرا که نیکی پیش خواهی * بکینت هرزمان بد تر ستیزد *
بمهر با حرف مصاحبت سببیتی متضمن محبت معناسنه (آنرا آن کس را
تقدیرنده در (را ادات صله (که حرف بیان (نیکی یا حرف مصدر
ایلك دیمکدر (بیش باء عربیله زیاده دیمکدر (خواهی فعل مضارع
مفرد مخاطب استرسین دیمکدر (ستیزد لج ایدر معناسنه فعل مضارع
مفرد غائب (محصول بیت) محبتك سببیله اول کیمسه یه ایلك زیاده
استه یه سین یعنی ایو اولدیغین استه یه سین یاخود ایلك ایده سین
سکا کین و بغض ایله هرزمان یرامزلك لج و عناد ایدر یعنی سنکله
جدال و محاوره ایلر حاصلی سکا کملك ایلینه سن جانن و کوکلدن
ایلك ایلیه سین * چو اشك آنرا که سازی جای درچشم * اکر
دستش دهد خونت بریزد * چو ادات تشبیه (اشك کوزیاشی دیمکدر
(آنرا را ادات صله اول کیمسه یه که دیمکدر (سازی بونده ایلیه سین
دیمکدر (جای یر دیمکدر (دستش دهد فرصت بو اور سه دیمکدر
(خونت سنك قانکی (بریزد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب
دوکر دیمکدر (محصول بیت) کوز یاشی کبی اول کیمسه یه که کوز کده
یر ایلیه سین یعنی مبالغه اعزاز و اکرام ایده سین اکر فرصت بولورسه
سنك قانکی دوکر حاصلی اعزازك فائده و یرمز سنك هلاکی که قصد
ایلر (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس محذوفدر که مفاعیلن
مفاعیلن فعولن اولور * شیخ سعدی رحمه الله نام وی مصلح الدین
است و همانا که سعدی نسبت بنام محمد و حسن وی قدوهٔ متغزلانست

هیچ کس پیش از وی طریق غزل نورزیده است وسخنان وی
همه طوایف را مقبول افتاده که یکی ازشعرا کفته والحق کوهر
انصاف سفته * نام وی لامیه انك اسمی دیمکدر (مصلح الدین
مصطفی دیمکدر ذیو شارح وکلستان شرحلرنده سروری وامثالی
یازمشلر حقیر بو اطلاقه واقف اولهمدم برکزیده دیرلر اما مصلح الدینی
بیلم جائز که اولهدینی اصلاح ایدیجی معناسنه خیرالدین سیف الدین
حسام الدین کبی علم اولمغده جائزدر (همسانا بکرز دیمکدر (که حرف
بیان (سعدی یا حرف نسبت (بنام ممدوح با حرف مصاحبت اضافت
لامیه ممدوحدن مراد سعد ابن ابو بکر بن زنکیدر (وی ضمیر سعدی یه
راجعدر (قدوهٔ متغزلان لامیه قدوه قافك ضمی وکسری جائزدر
مقتدابه معناسنه اولو دیمکدر (متغزل تفعل بابندن اسم فاعلدر الف
نون ادات جمع غزل سویلیجیلرك اولوسی دیمکدر (بیش باء عربیله
زیاده معناسنه در (وی ضمیرینه سعدی یه راجعدر (طریق غزل بیانیه
غزل طریقی دیمکدر (نورزیده ماضی منفیدن قسمدر اوزنممشدر
دیمکدر (سخنان وی لامیه (طوایف طائفهنك جمعیدر (را ادات
صله (افتاده ماضیدن قسمدر واقع اولمش معناسنه (که حرف بیان
(یکی بری دیمکدر (کفته ماضیدن قسمدر سویلمش دیمکدر (الحق
حقا دیمکدر (کوهر انصاف بیانیه (سفته ماضیدن قسمدر دلمش
معناسنه (محصول ترکیب) شیخ سعدی شیرازی رحمه الله انك اسمی
مصلح الدین در بکرز که سعدی ممدوحی اولان سعدك اسمنه نسبتدر
اول غزل سویلینلرك اولوسی ومقتدابهیدر هیچ کیمسه اندن زیاده
غزل طریقی اوزنممشدر یعنی بوندن اعلا غزل کیمسه سویلممشدر
وانك سخنلری مجموعی طائفه یه مقبول واقع اولمشدر که شعرادن بری
دیمش وحقیقتده انصاف کوهری دلمش یعنی حقه راضی اولوب
انصافانه سویلمش (قطعه) درشعر سه کس پیمبرانند * هر چند که
که لانبی بعدی (محصول بیت) شعرده اوچ کیمسه سرحد اعجازده درلر
هر نقدر لانبی بعدی کلام شریفی وار ایسه ده یعنی حضرت رسول اکرم
بند نصکره نبی یوقدر دیدیسه ده ینه بو اوچ کیمسه پیغمبرلردر پیغمبر
اطلاقی جائز دکل ولکن رندان عجم کوزتمز آداب ترانه‌می معلوم * اوصاف

وقصیده وغزل را * فردوسی وانوری وسعدی (محصول بیت) لف
ونشر مرتب طریقیله اوصافه فردوسی مالك قصیده‌یه انوری غزله
سعدی (عروض) بوقطعه بحر هزج اخرب مقبوض ومحذوفدر که
مفعول مفاعلن فعولن اولور * قدوة الشعرا خواجه حافظ شیرازی
اکثر اشعار وی لطیف ومطبوعست و بعضی قریب بسرحد اعجاز
غزلیات وی نسبت بغزلیات دیکر در سلاست وروانی حکم قصاید
ظهیر دارد نسبت بقصاید دیکران وسلیقهٔ شعر وی نزد یکست
بسلیقهٔ نزاری قهستانی اما در شعر نزاری غث وسمین بسیارست
بخلاف شعر وی وچون در اشعار وی اثر تکلف ظاهر نیست ویرا
لسان الغیب لقب کرده اند * اکثر اشعار وی لامیه‌لردر انك شعرلرینك
چوغی دیمکدر (بسرحد اعجاز باحرف صله اضافت بیانیه (سرحد
نهایت معناسنه اعجاز کمال فصاحت و بلاغت ومعانی لطیف وخیالات
وصنایع وسلاستده اربابنه عجز ویرن سخنه دیرلر (غزلیات وی لامیه
(بغزلیات دیکر لامیه باحرف صله غیرك غزلیاتنه دیمکدر (روانی باحرف
مصدر سلاسته عطف تفسیر بدر (حکم قصاید ظهیر لامیه‌لردر (دارد
خبر معناسنی مفیددر (بقصاید دیکران لامیه باحرف صله سلیقهٔ شعر وی
بیانیه ولامیه سلیقه طبیعت معناسنه در (نزدیك یقین دیمکدر (بسلیقهٔ
نزاری لامیه باحرف صله (نزاری برشاعرك مخلصیدر (قهستان برمملکتك
اسمیدر (باحرف نسبت (شعر نزاری لامیه (غث لاغر معناسنه ضعیف
دیمکدر (سمین فربه وتاولی معناسنه اما غث وسمین شول کلامه دیرلر که
تحت رابطه ده اولمیه کاه اعلا کاه ادنی کاه اطناب کاه ایجاز خلاصه
رطب ویابس کلام مزخرف دیمکدر (بخلاف شعر وی لامیه‌لردر
باحرف صله (چون ادات تعلیل (اشعار وی لامیه (اثر تکلف
بیانیه (ویرا را ادات صله (محصول ترکیب) شاعرلرك مقتداسی
خواجه حافظ شیرازی رحمه الله انك اکثر اشعاری لطیف ومطبوعدر
وبعضیسی سرحد اعجازه قریبدر انك غزللری غیرك غزلیاتنه نسبت
سلاستده ظهیرك قصیده‌لری حکمنده در غیریلرك قصیده‌لرینه
نسبت یعنی ظهیرك قصایدیله غیرك قصایدی بیننده نه قدر فرق
وار ایسه حافظك غزلیاتیله غیریلرك غزلیاتی بیننده اولقدر فرق

وار در وانك طبیعت شعری نزاری قهستانینك طبیعتنه قریبدر
اما نزارینك شعرنده غث وسمین چوقدر حافظك شعرینك خلافنه
وچونكه انك اشعارنده تكلف یعنی طبعه اضطراب یوقدر اكا لسان
الغیب لقب ایلمشلردر * شیخ كمال خجندی وی در لطافت سخن ودقت
معانی بمرتبه ایست كه بیش ازان متصور نیست اما مبالغه در ان
شعر ویرا از همه سلاست بیرون برده واز چاشنی عشق ومحبت خالی
مانده در ایراد امثال واختیار بحرهای سبك باقافیها وردیف غریب
سهل ممتنع نماست تتبع حسن دهلوی میكند اما آن قدر معانی لطیف كه
در اشعار وی است در اشعار حسن نیست وآنكه ویرا دزد حسن
میگویند بنا برهمان تتبع تواند بود واز بعضی دیوانهای وی این
فرد دیده شده است * خجند خانك ضمیله بر شهرك اسمیدر یاحرف
نسبت (لطافت سخن مصدرك فاعلنه (دقت معانی مفعولنه (بمرتبهٔ
یاحرف ظرف یاحرف وحدت همزه حرف توسل برمرتبه دیمكدر
(كه حرف رابط صفت (بیش باء عربیله زیاده وارتق دیمكدر
(متصور تفعل بابندن اسم مفعولدر (آن لطافت ودقته اشارتدر
(شعر وی لامیه (رادات مفعول (بیرون برده طشره چقارمش دیمكدر
(چاشنی عشق بیانیه (مانده ماضیدن قسمدر قالمش دیمكدر قومش
معناسنی ویرنه قودرمزدیملی فاعلی شعره راجعدر (ایراد امثال
مصدرك مفعولنه در مثللر كتورمه ده یعنی ارسال مثل صنعتن اجراده
یاخود ضروب امثال كتورمكده یاخود قصه وحكایات نظم
ایتمكده دیمكدر (اختیار بحرده مصدرك مفعولنه در (ها ادات جمع
(بحرهای سبك بیانیه خفیف بحرلر دیمكدر (باقافیها باحرف
مصاحبت ها ینه ادات جمع (ردیف بالاده ذكر اولندی (غریبه
اضافت موصوفنه در (سهل ممتنع اصطلاح دندر صورتده اسان
اتیانده مشكل اولان شیئه دیرلر (سهل ممتنع نما وصف تركیبیدر سهل
ممتنع كوستریجی دیمكدر (تتبع حسن دهلوی مصدرك مفعولنه در
ومجازا لامیه تقدیری تتبع اشعار حسن دهلوی در (تتبع بونده مطالعه
یا اثرینه ذاهب اولمق معناسنه در (می كند ایلر دیمكدر (معانی لطیف
موصوفك صفتنه (كه حرف رابط صفت (اشعار وی لامیه (اشعار

حسن ده بویله (آنکه اولکه دیمکدر (ویرا را ادات صله (وی کماله
راجعدر (دزد حسن مجازا لامیه دزد اشعار حسن دیمکدر (دزد
دالك ضمیله خرسز دیمکدر (می ادات تأکید (کویند فعل مضارع
جمع غائب دیرلر دیمکدر (بنابر همان تتبع همان اول تتبعه بناء دیمکدر
(تواند بود اولمق کرك دیمکدر (دیوانهای وی لامیه (این فرد بیته
دیمکدر (دیده شده است کورلمشدر دیمکدر (محصول ترکیب)
شیخ کمال خجندی رحمه الله اول لطافت سخن ووقت معانی ده
بر مرتبه ده درکه اندن زیاده متصور دکلدر اما انده اولان مبالغه
انك شعرینی مجموعی سلاستدن چیقارمشدر وعشق ومحبت لذتندن
شعری خالی قالمشدر امثال ایرادنده وخفیف بحرلر وغریب قافیه
وردیفلر کتورمه ده سهل ممتنع نمادر حسن دهلوی یی تتبع ایلر یعنی
انی چوق مطالعه ایدر ویاخود انك طریقنه سالك اولور اما اولقدر
معانی لطیفه که کمالك شعرلرنده واردر حسنك شعرنده یوقدر واول که
اکا دزد حسن دیرلر همان اول تتبعه بناء اولمق کرك وانك بعضی
دیوانلرندن بو فرد کورلمشدر (فرد) کس برسر رخنه نکرفت مرا*
معلوم همی شود که دزد حسنم* سر بونده اوج معناسنه در (رخنه
کدك دیمکدر سر رخنه عیب وقباحت معناسنه در (نکرفت فعل نفی
ماضی مفرد غائب طوتمدی دیمکدر (مرا را ادات تخصیص بنم
دیمکدر (همی شود فعل مضارع منفی مفرد غائب استفهامی متضمن
اولورمی دیمکدر (که حرف بیان (محصول بیت) هیچ کمسه بنم
قباحت وعیبمی طوتمدی معلوم اولورمی که بن دزد حسنم یعنی بنم
دزد حسن اولدیغم ندن معلوم اولدی* وبعضی از عارفان که بصحبت
شیخ کمال وحافظ هر دو رسیدند وچنین فرمودند که صحبت شیخ به
از شعر وی بود وشعر حافظ به از صحبت او* محصول ترکیب)
وعارفلردن بعضیسی که شیخ کمالك وحافظك هر ایکیسنك صحبتنه
ایرشمشلردر وبو نجلاین بیورمشلردر که شیخك صحبتی شعرندن
اعلا ایدی وحافظك شعری صحبتندن اعلا* امیر خسرو دهلوی
در شعر متفنن است وقصیده وغزل ومثنوی را ورزیده وهمه را بکمال
رسانیده تتبع خاقانی میکند هرچند بقصیدهٔ وی نرسیده اما غزل را

ازوی کذرانیده غزلهای وی بواسطهٔ معانی آشنا که ار باب عشق
ومحبت بحسب ذوق ووجدان خود آنرا درمی یابند مقبول هرکس
افتاده است خمسهٔ نظامی را کس به از وی جواب نکرده ورای آن
مثنویهای دیگر دارد همه مصنوع ومطبوع * منفنن تفعل بابندن
اسم فاعلدر فنلری بلیجی دیمکدر فندن مراد بونده قصیده وغزل
ومثنویدر (را ادات صله (ورزیده ماضیدن قسمدر اوزنمش معناسنه
(همه را را ادات مفعول (بکمال باحرف صله (رسانیده ماضیدن
قسمدر ایرشدرمش دیمکدر (تتبع خاقانی مصدرك مفعولنه در
سابق کبی (هرچند هرنقدر دیمکدر (بقصیدهٔ باحرف ظرف (بوی
باحرف صله (وی خاقانیه راجعدر (نرسیده ماضی منفیدن قسمدر
ایرشممش دیمکدر (غزل را را ادات مفعول (ازوی خاقانیه راجعدر
(کذرانیده ماضیدن قسمدر کچرمش یعنی تفوق ایلمش دیمکدر
(غزلهای وی لامیه (بواسطهٔ معانی آشنا لامیه وموصوفك صفتدر
با حرف مصاحبت آشنا اسم مصدر دربلش معناسنه معانی آشنا
هرکسك عقلی احاطه ایلدیکی وبیلدیکی معنادر (که ادات تعلیل
(ارباب عشق بیانیه (بحسب ذوق لامیه (باحرف مصاحبت
(وجدان کمال شوقدن حاصل اولان حالتدر دیرلر (آن را را ادات
مفعول (درمی یابند ا کلرلر دیمکدر (افتاده است واقع اولمشدر
(خمسهٔ نظامی را را ادات صله (ازوی خسرودن (ورا ماعدا
دیمکدر (مصنوع ترکیب) امیرخسرو دهلوی شعرده متفنن در
قصیده وغزل ومثنوی یه اوزه نوب سعی ایلمشدر ومجموعنی کماله
ایرشدرمشدر وخاقانی یی تتبع ایدر هرنقدر قصیده ده خاقانی یه
ایرشممش ایسه ده غزلی اندن تفوق ایلمشدر حاصلی اندن اعلادر
انك غزللری هرکسك بیلدیکی معانی اولمق واسطه سیله که ارباب
عشق ومحبت کندولرینك ذوق ووجدانی حسبیله انی اکلرلر جمله یه
مقبول واقع اولمشدر خمسهٔ نظامی یه اندن اعلا کیمسه جواب
ویرممشدر وانك وراسنده یعنی اندن ماعدا غیری مثنویلری واردر
جمله مقبول ومطبوعدر * حسن دهلوی وی را در غزل طریق
خاص است اکثر قافیههای تنك وردیفهای غریب وبحرهای خوش

آینده که اصل شعر خاصه درغزل ملاحظه اینها ست اختیار کرده
است لاجرم از اجتماع اینها شعر ویرا حالتی حاصل آمده است که
اکرچه بحسب بادی نظر اسان می نماید امادر کفتن دشوارست ولهذا
اشعار ویراسهل ممتنع کفته اند معاصر خسرو بوده است و بایکدیکر
صحبت می داشته اند ومباسطات میکرده چنانکه حسن میکوید*
ویرا را ادات تخصیص (خاص مخصوص معناسنه (بادی نظر اول
نظرده یعنی وهلهٔ اولاده دیمکدر (محصول ترکیب) حسن دهلوی
انك غزلنده طریق خاصی واردر یعنی کندویه مخصوص طریقی
واردر اکثرتنك قافیه لر وغریب ردیفلر وخوش آینده بحرلر که شعرك
اصلی علی الخصوص غزلده ملاحظه بونلردر اختیار ایلمشدر یعنی
شعردیمك بویله رنکین ادادرانی اختیار ایلمشدر شبهه سز بونلرك
اجتماعندن انك شعرینه برحالت حاصل اولمشدر که اکرچه وهلهٔ
اولاده آسان کورینور اما سویلمکده مشکلدر بونك ایچون انك
اشعارینه سهل ممتنع دیمشلردر خسروك معاصری یعنی ایکیسی
بروقت ایدیلر وبربریله صحبت ایلمشلردر واطیفه لر ایلمشلردر
انجلاین که حسن دیر (قطعه) خسرو ازراه کرم بپذیرد * آنچه
من بنده حسن می کویم * راه کرم بیانیه کرم یولندن یعنی کرمندن
ناشی دیمکدر (بپذیرد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب قبول
ایلردیمکدر انچه اول نسنه یی که دیمکدر (می ادات تأکید (کویم فعل
مضارع متکلم وحده سویلرم دیمکدر (محصول بیت) خسرو کمال
کرمندن ناشی قبول ایدر بکنور اول نسنه یی که بن بنده حسن سویلرم
یعنی بنم سویلدیکم شعردن دکلدر لکن خسرو کمال کرمندن بکنور یاخود
بنم شعریمی خسرو کرم یولنده یعنی کمال لطافتدن استهزا تمز بکنور
سخن ذوالوجهین در تأمل * سخنم چون سخن خسرو نیست * سخن
اینست که من میکویم * چون ادات تشبیه (سخن خسرو لامیه (که
حرف بیان (محصول بیت) بنم سوزم خسروك سوزی کبی دکلدر سخن
اولدر که بن سویلرم یعنی بنم شعرم لطافت وسلاست وفصاحتده خسرو
کبی اعلا دکلدر اشته طوغری سوز بودر که بن سویلرم اعتراف ایدرم
یاخود بنم شعرم خسروك شعری کبی دکلدر شعر دیدکلری بنم شعرمدر

کذلك مدح وذمی مشعردر (عروض) بو قطعه رمل مسدس مخبوندر که
فاعلاتن فعلاتن فعلن اولمشدر * ودیگر از شعرای متغزل خواجه
عماد فقیهست از کرمان وی شیخ خانقاه دار بوده است شعر خود را
برهمه واردان خانقاه خوانده است واستدعای اصلاح میکرده وازین
جاستکه گویند که شعروی شعرهمه اهالی کرمانست * کرمان بر بلده نك
اسمیدر (شیخ خانقاه دار بیانیه خانقاه دار وصف ترکیبیدر تکیه نشین
دیمکدر (واردان کلیجیلر دیمکدر (محصول ترکیب) وشعرای متغزلدن
بری دخی خواجه عماد فقیهدر کرماندندر اول شیخ خانقاه دار اولمشدر
کندی شعرینی خانقاهه کلوب کیدیجیلرك جمله سنه اوقومشدر
واصلاحلرینی رجا ایلمشدر واول سببدن دیرلرکه انك شعری جمیع
کرمان اهالیسنك شعریدر * ودیگری خواجوست ووی از کرمان است
ودرتزیین الفاظ وتحسین عبارات جهدی بلیغ دارد ولهذا وپرانخل
بند شعرامی خوانند * نخل بند وصف ترکیبیدر نخل باغلیجی دیمکدر
نخل معروف ترکیده تحریف ایدوب ناقیل دیرلر (محصول ترکیب) بری
دخی خواجودر واول دخی کرماندندر والفاظه زینت وبرمده وعباره لری
کوزل ادا ایتمده مبالغه سعی واردر انك ایچون اکا نخل بند شعرا
دیرلر * وازشعرای ماوراء النهر ناصر بخاریست ودراشعاروی چاشنی
هست ازتصوف (محصول ترکیب) وماوراء النهر شعراسندندر ناصر
بخاری وانك اشعارنده تصوفدن لذت واردر یعنی اشعاری تصوفانه در
* ودیگر خواجه عصمة الله بخاریست ووی درغزل تتبع خسرو میکند
(محصول ترکیب) بری دخی خواجه عصمة الله بخاریدر واول غزلده
خسروه تتبع ایلر * ودیگری بساطی سمرقندی است وشعروی خالی از
لطافتی نیست امااز فضائل مکتسبه بسیار عاری بوده است چنانچه از
اشعاروی ظاهرست * مکتسبه افتعالدن اسم مفعولدر قزانلمش کسب
اولنمش حاصلی کسبی اولان فضائل که علوم ظاهره در (محصول ترکیب)
بری دخی بساطی سمرقندیدر وانك شعری لطافتدن خالی کلدر اما علوم
ظاهره دن چوق عاریدر انجلیین که شعرلرندن ظاهردر * ودیگر
خیالیست وشعروی خالی از خیالی نیست وازاشعار اوست این دو بیت *
(محصول ترکیب) وبری دخی خیالیدر وانك شعری خیالدن خالی دکلدر

بعض

(بعض نسخه‌ده خالی ازحالی واقعدر شعر حالی دیمکدر که حسب حال
معناسنه قلم ناسخ اولمق احتمالیده وار لکن معنی حسب اولمقـدن خالی
دکلدر و بو ایکی بیت انك شعرلرندندر (قطعـه) ای تیرغمت رادل
عشاق نشانه * خلقی بتو مشغول وتوغائب زمیانه * ای حرف ندا منادی
محذوف محبوب (تیرغمت لامیه‌لردر سنك غمك اوقی (را ادات صـله
دل عشاق‌ده لامیه (نشانه معلوم (خلقی یا حرف تنکیر (بتو باحرف
صله (محصول بیت) ای محبوب سنك غمك اوقنه عاشـقلرك کوکلی
نشـانه خلق سکا مشغول وسن اورته‌دن غائب یعنی خلق سنك
انتظارکله مشغول سن ایسه میدانده یوقسك * که معتکف
دیرم وکه ساکن مسجد * یعنی که ترا میطلبم خانه بخـانه * که
لرکاه دن مخففدر (دیر بتخـانه دیمکدر (محصول بیت) کاهی
بتخـانه‌ده معتکفم وکاهی مسجدده ساکنم یعنی که سنی طالب ایلرم
خانه بخانه حاصلی حال صحوده وحال سکرده سنی آرارم شارح بو ایکی
بیتك تکمیلنی یازمش وشرح ایتمش لکن متـنده اولمدیغی جهتدن
بز شرح ایتمدك وهم شرحه محتاج دکل ادنی ادراکی اولان فهم ایدر
حاجی بره کعبه وما طالب دیدار   اوخانه همی جوید وما صاحب خانه
مقصود من ازکعبه و بتخانه تویی تو   باقی بجمانت که فسونست وفسانه
تقصیر خیـالی با مید کرم تست   یعنی که کنه رابه ازین نیست بهانه
* واز شعرای خراسان آذری اسفراینیست ودر اشعار وی طامات
بسـیارست وازمطلعهای پسندیدهٔ ویست * اسفرایین خراسان
قریه‌لرندن برقریه‌نك اسمیدر همزه‌نك کسریله (اشعار وی لامیـه
(طامات بسیار بیانیه طامات قواعد ورسوم شاعرانه وصوفیه دیمکدر
(مطلعهای پسندیده وی بیانیه ولامیه (محصول ترکیب) وخراسان
شعرالرندندر آذری اسفراینی وانك اشعـارنده چوق قواعد شعریه
واردر وانك مقبول مطلعلرندندر * بازشب شدچشم من میدان کریه
آب زد * سیل اشك آمد شبیخون برسپاه خواب زد * بازینه دیمکدر
(شب کیجه معناسندر (شد اولدی دیمکدر فعل ماضی مفرد (چشم من
لامیه (میدان کریه بیـانیه آب زد صولادی دیمکدر (سیـل اشك ده
بیانیه (شبیخون کیجه اورغونی دیرلر (سـپاه خواب ده بیانیه (زد

فعل ماضی اوردی دیمکدر (محصول بیت) بنم کیجه اولدی بنم کوزم کریه
میـدانی صولادی یعنی جزئی حسرت دلدار ایله (اغلق مراد ایلدی
کوز یاشی سیلی کلدی او بخوعسکرینه شبخون اوردی حاصلی سودای
عشقله کثرت کریه یی ضبط ایده مدیکمدن بالکلیه خابی طاقتمدی
پریشان ایلدی (عروض) بحر رمل مثمن محذوفدر فاعلاتن فاعلاتن
فاعلن اولور * ودیکر کاتبی نیشابوریست وویرا معانی خاص بسیارست
ودر ادای آن معـانی نیز اسلوب خاص دارد اما شعر وی یکدست
وهموار نیست شترکربه افتاده است * نیشـابور بر مملکت اسمیدر
(یکدست وهموار بر برینه عطف تفسیردر رابطه‌لی ودوز
واویغون ومنـاسبتلی دیمکدر (شترکربه اصطلاحاتندندر وسبب
اصطلاحیتی مطایباتده اعرابی شترکم کرد مطایبه سنده تجدی براپی
یاننده کوتی بولنمسنه دیرلر (محصول ترکیب) وبرداخی کاتبی نیشابوریدر
وانك کندویه مخصوص معانیسی چوقدر واول معانیٔ مخصوصه یی
اداده دخی کندویه مخصوص اسلوب وطوری واردر اما شعری
بر طریق اوزره رابطه‌لی دکلدر شترکربه واقع اولمشدر یعنی برغزلی
اعلا ایسـه بری غایت مزخرف بلکه غزلك نصفی مطبوع ونصفی
آخری نامقبول واقع اولمشدر * ودیکر شاهی سبزه واریست اشعار وی
لطیف یکدست وهموارست با عبارات پاکیزه ومعانی پرچاشنی *
سبزه وار برقریه در خراسان نواحیسنده (محصول ترکیب) وبردخی
شاهی سبزه واریدر انك اشعاری لطیف ورابطه‌لی وطریق واحد
اوزره در پاك وپاکیزه عباره‌لر ایله ولذتلی معنالر ایله * ودیکری عارفی
هرویست صاحب مقاولهٔ کوی وچوکان وآن از نظمهای سرامد
ویست واین چنـد بیت ازین کتابست درصفت اسـب چوکانی *
هروی هراته منسوب دیمکدر هرات برشهرك اسمیدر (مقاوله محاوره
معنـاسنه‌در (کوی طوب دیمکدر (چوکان معروف کوی وچوکان لعبی
معروفدرکه عجمده رومك جریدی کبیدر (سرآمد ممتاز دیمکدر
(محصول ترکیب) وبردخی مقاولهٔ کوی وچوکان صاحبی اولان عارفی
هرویدر واول انك ممتاز ومقبول نظملرندندر وبو برقاچ بیت اول کتابدندر
چوکانه منسوب اولان آت وصفنده یعنی اوزرنده چوکان اوینانه جق آت

وصفنده بو برقاچ بيت (مثنوى) چون كوى سپهر كرد بستى * ميدان
ميدان چو كوى جستى * چون ادات تعليل (كوى سپهر لاميه يا بيانيه
فلكك طوپى يا فلك طوپى ديمكدر (كرد كاف عجمله توز ديمكدر (بستى
ياحرف حكايه باغليه ديمكدر (ميدان معروف (چو ادات تشبيه
(جستى جيم عربك فتحيله فعل ماضى ياحرف حكايه صچرار ايدى ديمكدر
(محصول بيت) چون فلك طوپى يعنى كرۀ عالم كه افلاكدر توز باغليه
ايدى يعنى زير نعل اسباندن قالقان غبار فلك اثيره پيوسته اوليدى
حاصلى وقت جنك اوليدى ميدان ميدان طوب كبى صچرار ايدى كنديني
اتاردى * هر بار كه در عرق شدى غرق * باران بودى درميان برق *
هر بار كه) نه وقتكه ديمكدر (عرق عين مهمله نك وراءنك فتحه لريله در
ديمكدر خوى معناسنه (شدى ياحرف حكايه اولور ايدى ديمكدر
غرق) غين معجمه نك فتحى وراء مهمله نك سكونيله تركيده باتمق ايله
تعبير اولنور كثرتدن عبارتدر (باران يغمور ديمكدر (بودى ياحرف
حكايه اولور ايدى ديمكدر (برق شمشك ديمكدر (محصول بيت)
هر باركه دره غرق اولور ايدى يعنى درلسه ايدى مصراع ثانى تمثيلدر
باران ايچنده شمشك كبى اولور ايدى تيز الكده * بكر يخته آذر ازسم او *
آويخته صرصر از دم او * (بكر يخته باء تأكيد ايله ماضيدن قسمدر
قاچمش ايدى ديمكدر (آذر آتش معناسنه (سم طرنق معناسنه در
اوبه) اضافت لاميه (اويخته ماضيدن قسمدر اصلمش ديمكدر (صرصر
ريح شديد معناسنه در (دم اولاميه دم قويرق معناسنه در اوراسبه
راجعدر (محصول بيت) آتش طرناغندن قاچمش ايدى يعنى اياغندن
آتشلر چقاردى كمال سرعتدن كنايتدر صرصر قويروغنه اصلمش
ايدى يعنى روزكار كندوبى سبقت ايده مزدى * هر پى كه دويده در
پركوى * كرديده زسر عنش سركوى * (پى بوتده جله معناسنه در
(كه حرف رابط (دويده ماضيدن قسمدر سكرتمش ديمكدر (در حرف
صله (پربونده قيت معناسنه در (كرديده كاف عجميله ماضيدن قسمدر
دونمش معناسنه در (شين ضمير اسبه راجعدر (سر باش ديمكدر
كوى لر) طوب معناسنه در (محصول بيت) هر جله كه طوب قتنه
سكرتمش ايدى اسبك سرعتندن طوپك باشى دونمش ايدى يعنى

ضرب اولانك حركتنى تمام ايتدين بردخى يتشور ايدى و بو ضرب دخى ايدر ايدى * آن لحظه كه در نبرد رفته * صد باد صبا بكرد در رفته * نبرد نونك فتحيله جنك ديمكدر (رفته ماضيدن قسمدر (باد صبا معروف بكرد) با حرف صله كرد كاف عجمك فتحيله توزديمكدر (محصول بيت) اول لحظه كه جنكه كتمش ايدى يوز باد صبا توزه كتمش ايدى يعنى نيجه باد صبا توزه طپراغه قارشمش ايدى * از كوه چو سيل در كذشته * وز بحر جو باد بر كذشته * (محصول بيت) طاغدن سيل كبى كچمش ايدى دريادن روزكار كبى عبور ايلمش ايدى حاصلى بو اوصاف ايله موصوف براتدر (عروض) بو مثنوى بحر هزج اخرب مقبوض محذوفدر كه مفعول مفاعلن فعولن اولور * وصاحب دولتى كه زمان ما بوجود او مشرف است هرچند پايهٔ قدر وى نظر بمراتب جاه وحشمت وقرب پادشاه صاحب شوكت وقياس بمناقب معنوى از فضل وادب وفضائل موهوب ومكتسب ازان بلندترست كه ويرا بحسن شعر تعريف كند وبجودت نظم توصيف * صاحب دولتى يا حرف وحدت صاحب دولت وزير ديمكدر (كه حرف رابط صفت (زمان ما لاميه بزم زمانمز ديمكدر (بوجود او لاميه باحرف مصاحبت (مشرف تفعيل بابندن اسم مفعولدر شرافتلنمش ديمكدر (هرچند هر نقدر ديمكدر (قدر وى لاميه درانك قدرى ومنزله سى ديمكدر (بمراتب (باحرف صله مراتب مرتبه‌نك جمعيدر (جاهه اضافت بيانيه جا منصب ديمكدر (حشمت شوكت وخدام معناسنه‌در (قرب پادشا مصدرك مفعولنه‌در (صاحب شوكته صفتنه‌در شوكت صاحبى اولان پادشاهه يقينلغى ديمكدر (بمناقب معنوى موصوفك صفته باحرف صله (از من بيانيه معناسنه‌در (موهوب ويرلمش يعنى بلاسعى وجد اعطا اولنمش ديمكدر (مكتسب قزانلمش يعنى سعى وجد ايله تحصيل اولنمش ديمكدر (بلندتر ادات تفضيل عالى رك ديمكدر (كه من تفضيليه معناسنه‌در (وى صاحب دولته راجعدر را ادات مفعول (بحسن شعر فاعلنه‌در باحرف مصاحبت (بجودت نظمده بويله جودت ايولك ديمكدر (محصول تركيب) وبر صاحب دولت كه بزم زمانمزانك وجوديله مشرف قدر هرنقدر انك قدر ومنزله سى پايه سى جاه وحشمتى

مرتبه‌لرینه وصاحب شوکت اولان پادشاهه که مراد حسین بیقرادر
قربنه نظرا وفضل وادب ووهبی وکسبی فضیلتلردن اولان مناقب
معنویسنه قیاسا اندن عالی رکدرکه حسن شعرایله تعریف ایلیه‌لر
وجودت نظم ایله توصیف ایلیه‌لر یعنی وزارت ومقبول پادشاهت
وبوقدر انواع فضائل وار ایکن شاعرلر زمره سنده انی توصیف
ایلمکدن ذاتی عالیدر * اما چون خاطر شریفش بواسطهٔ کسب
فضیلت تواضع وکسرنفس بان فرود آمده است که خودرا در سلك
این طائفه منخرط کردانیده دیکرا نرا حجاب تحاشی ازان معنی که ویرا
ازطبقهٔ ایشان دارند واز زمرهٔ ایشان شمارند مرتفع کشته اما انصاف
آنست که هرجا که این طائفه باشند وی سر باشد وهرجا که این طبقه
نویسند وی سر دفتر چنانکه این معما باسم شریفش مبنی ازین
معنیست * خاطر شریفش موصوفك صفتنه ولامیه شین ضمیر صاحب
دولته راجعدر (بواسطهٔ کسب فضیلت تواضع بیانیه ومصدرك
مفعولنه وبیانیه تواضع فضیلتنی کسب واسطه سیله دیمکدر (کسر
نفس‌ده) مصدرك مفعولنه‌در نفسی قیرمق دیمکدر (بان باحرف صله
آن شعره اشارتدر (فرود آمده است تنزل ایلمشدر دیمکدر (که حرف
بیان (خود را را ادات مفعول (سلك این طائفه لامیه بو طائفه نك
دیزیسنده دیمکدر (منخرط انفعال بابندن اسم فاعلدر قاریشیجی
دیمکدر (منخرط کردانیده قارشدرمشدر دیمکدر (دیکر انرا
واادات تخصیص الف نون ادات جمع غیریلرك دیمکدر (حجاب تحاشی
مصدرك فاعلنه‌در حجاب مانع وپرده معناسنه‌در (تحاشی قورقمق
معناسنه‌در (ازان معنی که اول معنادن ناشی که دیمکدر (وی صاحب
دولته راجعدر (راادات مفعول (طبقهٔ ایشان لامیه ایشان شعرایه
راجعدر (دارند فعل مضارع جمع غائب طونه‌لر دیمکدر (زمرهٔ ایشانده
لامیه (شمارند فعل مضارع جمع غائب صایه‌لر دیمکدر (مرتفع
افتعال بابندن اسم مفعولدر (مرتفع کشته حجاب تحاشی یه مربوطدر
قورقی مانعی قالقمش اوله دیمکدر (باشند فعل مضارع جمع غائب
اوله‌لر دیمکدر (وی صاحب دولته راجعدر (نویسند فعل مضارع
جمع غائب یازه‌لر دیمکدر (نام وی لامیه وی سابق کبی (سر دفتر معلوم

بونده سجع قاعد منی اوزره بر باشد مقدردر (متبی انبادن اسم مفعولدر
مخبر معناسنه یاخود میم مفتوحه دن صکره باایله در اول وقت از ادات
صله اولور (محصول ترکیب) اول صاحب دولتی شعرا زمره سنده
تعداد ایلمك لکدن ذاتی عالیدر اما چونکه خاطر شریفی تواضع وکسر
نفس فضیلتنی کسب واسطه سیله یعنی اول فضیلتی کسب ایچون
شعره میل وتنزل ایلمشدر که کندوبی بو طائفه نك دیزیسنده قارشدیره
یعنی کمال تواضعندن کندوبی بو طائفه نك سلکنده قیلمشدر غیریلرك
قورقی حجابنی اول معتادنکه انی اول طبقه دن طوته لر واول زمره دن
تعداد ایده لر قالدرمشدر یعنی عجبا بو طائفه دن عدایده لرمی ایتمیه لرمی
دیو خوف وتحاشی حجابنی تنزلی سببیله قالدرمشدر اما انصاف
لوالدر که هر یرده که بو طائفه اوله لر اول باش اولور وهر یرده که بو طبقه
یازیله انك اسمی سردفتر اولور انجلیین که انك اسمنه اولان بو معما
لول معنادن مخبردر یاخود اول معنایه مبنیدر * معما بنام علی شیر *
علی سیر الافاضل سرت دهرا * واحرزت الفضائل بالفواضل *
(علی حرف جر مؤخر سرت یه متعلق (سیر مصدردر اطوار واخلاق
وسلوك معناسنه (الافاضل مضاف الیهی وافضلك جمعیدر علماء
دیمکدر (سرت سار یسیردن فعل ماضی متکلم وحده بن سلوك ایلدم
دهرا) مفعول فیهی زمان دیمکدر (احرزت افعال بابندن فعل ماضی
متکلم وحده بن کسب ایلدم دیمکدر (الفضائل مفعول صریحی فضیلتك
جمعیدر علم معناسنه (با حرف جر (الفواضل فاضلك جمعیدر جار
مع المجرور ظرف مستقر فضائلك صفتی (محصول بیت) علمانك اطواری
اوزره سلوك ایلدم وفاضللر ایله اولان فضائلی کسب وحفظ ایلدم
یعنی جمیع علما وحکما ایله کورشدم وانلردن چوق شی کسب ایلدم
وانلرك اطواری اوزره حرکت ایلدم * وباسمك فقت اهل الفضل طرا *
لذا صورته فوق الافاضل * با حرف جر سببیت معناسنه (فقت به
متعلق فقت فاق یفوقدن فعل ماضی متکلم وحده بن تفوق ایلدم
(اهل مفعول به صریحی (الفضل مضاف الیهی (طرا تأکید معنویدر
اهلدن جمیعا دیمکدر (لام حرف جر صورتیه متعلق (ذا اسمدر اسماء
اشارتدن مفعول لهی در صورتنك (صورت تفعیل بابندن فعل ماضی

متکلم

متکلم وحده (ضمیر اسمه راجعدر (مفعول صریحی (فوق مفعول فیهی (الافاضل مضاف الیهی (محصول بیت) بو قدر فضائل کسب ایلدم و اسمك سببیله اهل فضله جمیعا تفوق ایلدم یعنی وزیر خواجه سی دیو جمله یه تفوق ایلدم انك ایچون اسمی افاضلك فوقنده تصویر ایلدم بو تا خطاب دخی اولمق جائز لکن چندان خلادن خالی دکلدر لمری بو عکس فهم اید و بو محله تمام ملایم دکلدر زیرا باسمك بانوعا منعدن خالی دکلدر دیدیکی بلکه کندی و بردیکی معنایه کلیا مانعدر تدبر تنل (مخفی اولمیه که بو قطعه دن علی شیر استخراجنك طریقی اولدر که مصراع اولده اولان علی سیر لفظی ماده اسمده در صورته فوق الافاضل قرینه سیله یعنی اسمنك صورتی افاضل لفظی اوزره تصویر ایلدم افاضل لفظی اوزره اولان (علی سیردر فتح لام ایله اولان علی کسر لام ایله اولان علی یه تبدیل اولنور سیر تصحیف ایله شیر اولور بو تصحیف وتبدیله قرینه صورته لفظی در (بو معما بر اسمه بر فنی لطیفدر شعره هوس ایدن کیمسه یه الزمدر اما بو محلده اصطلاحیله شرح واستخراج اولنمدی هر کسك معلومی اولمدیغندن اصطلاحنی شرح و بیان لازم اولوده تطویله مؤدی مراد ایدینن میرحسین مطالعه ایلسون (عروض) (بو قطعه بحر هزج مسدس محذوفدر مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور * وچون کوهر نامش بزرکتر از انست که هر محل از نظم صدف آن تواند بود وهر مقام از شعر شرف آن تواند یافت تخلص اشعارش بانچه ازین معمای دیکر مفهوم می کردد * چون ادات تعلیل (کوهر نامش بیانیه شین ضمیر صاحب دولته راجعدر (بزرکتر اولورك دیمکدر (تواند بود اولمغه لایق اولور (تواند یافت بولمغه لایق اولور دیمکدر (محصول ترکیب) وچونکه نامی کوهری اندن اولودر که نظمدن هر محل انك صدفی اولمغه لایق اوله وشعردن هر مقام انك شرفنی بولمغه قادر اوله انك اشعارینك تخلصی اول نسنه یعنی بو کلام مذکور سببیله بو آخر معمادن مفهوم اولور یعنی در کرانمایه اولان نامنه هر کیمسه نك نظم وشعری صدف اولمغه لایق اولمدیغی اجلدن اشعارنده اولان تخلصی بو معمادن مستورا افهام قابلدر (معما بنام نوایی) کنم نامش در تخلصها نیابد هیچ کس * بر لب یابندکان از وی

نوایی دان و بس * کنه نامش لامیه‌لردر کنه حقیقت معناسنه در
(تخلصها‌ها ادات جمع تخلصلر دیمکدر (نیابد فعل نفی مستقبل مفرد
غائب بوله‌مز دیمکدر (لب یابندگان لامیه (برادات ظرف لب بونده
اغز دیمکدر (یابنده اسم فاعلدر بولیجی معناسنه کاف هادن مبدل
الف نون ادات جمع (نوایی یاحرف وحدت نوا بونده مثل معناسنه‌در
(دان فعل امر حاضر مفرد بیل دیمکدر (بس انجق دیمکدر (محصول
بیت) اسمنك حقیقتنی تخلصلر ایچنده هیچ کیمسه بوله‌مز بولنلرك
اغزنده‌اندن برمثل بیل انجق یعنی کنهنه ایردم دینلر شمائلندن انجق
برقصه بیلورلر بوندن نوایی استخراجی ظاهر لغز طریقیله نوایی لفظنی
بیل دیمك اولور * واکرچه ویرا بحسب طبیعت وسعت قابلیت هردو
نوع شعر ترکی وفارسی میسراست اما میل طبع وی بترکی از فارسی
بیشترست وغزلیات وی بان زبان از پانزده هزار زیادت خواهد بود
مثنویاتی که در مقابلهٔ خمسهٔ نظامی وقوف یافته بسی هزار نزدیك
وهمانا که بان زبان پیش از وی و پیش کس شعر نکفته است وکوهر نظم
نسفته واز جمله اشعار فارسی ویست قصیدهٔ که درجواب قصیدهٔ خسرو
دهلوی که مسماست بدریای ابرار واقع ومشتملست بر بسیاری از معانی
دقیقه وخیالات لطیفه ومطلعش اینست * اکرچه ادات شرط
(ویرا را ادات تخصیص وی صاحب دولته راجعدر (بحسب طبیعت
بیانیه باحرف مصاحبت (سعت مثال واویدن مصدردر تا اسلوب انجام
اوزره طویل یازیلور (میل طبع وی لامیه‌لردر (بترکی باحرف صله
(بیشتر باء عربیله زیاده‌رك دیمکدر (غزلیات وی لامیه با آن زبان باحرف
مصاحبت (پانزده هزار اون بش بیك دیمکدر (خواهد بود
اولیسردر دیمکدر (مثنویاتی یاحرف تنکیر (که حرف رابط صفت
(مقابلهٔ خمسهٔ نظامی لامیه (یافته اسم مفعولدر بولنمش معناسنه
(بسی هزار باحرف صله اوتوز بیکه دیمکدر (همانا که بکرزکه دیمکدر
(با آن باحرف صله (پیش از وی پاء عجمیله اندن مقدم دیمکدر (پیش
از وی باء عربیله اندن زیاده دیمکدر (کوهر نظم بیانیه (نسفته ماضی
منفیدن قسمدر دلنمشدر دیمکدر (محصول ترکیب) واکرچه اول
صاحب دولتك طبیعت حسبیله وقابلیتك وسعتیله هرایکی درلو

شعر

شعر ترکی وفارسی میسردر اما انك طبعنك ترکی یه میلی فارسیدن زیاده‌رکدر وانك غزلیاتی ترکی زبانده اون بش بیکدن زیاده اولمسردر وشول مثنویاتی که خمسهٔ نظامی مقابله‌سنده واقع اولمشدر اوتوز بیکه قریبدر وبکرز که ترکی زبان ایله انلدن مقدم واندن زیاده کیمسه شعر سویلمشدر ونظم گوهر بی‌دلمشدر وفارسی اشعاری جمله‌سندندر شول قصیده که خسرو دهلوینك قصیده‌سی که دریای ابرار نامیله مسمادر جوابنده واقع اولمشدر ومعانی دقیقه‌دن وخیالات لطیفه‌دن چوق شی اوزره مشتملدر ومطلعی بودر (بیت) آتشین لعلی که تاج خسرو ان را زیوراست * اخکری بهر خیال خام پختن در سراست * آتشین یاحرف نسبت نون حرف تأکید آتشلی یعنی آتش کبی دیمکدر (آتشین لعل ترکیب توصیفیدر آتش کبی اولان لعل دیمکدر (لعل معروف یاحرف تنکیر (که حرف رابط صفت (تاج خسرو انرا لامیه را ادات صله خسرو پادشاه دیمکدر الف نون ادات جمع (زیور زینت دیمکدر (اخکری یا حرف وحدت (اخکر کوز دیمکدر قور معناسنه (بهر ادات تعلیل (خیال خام موصوفك صفته اضافتیدر (پختن مصدردر قینتمق معناسنه (محصول بیت) شول بر آتش کبی لعل که پادشاهلرك تاجنه زینتدر سرده اولان خیال خامی قینامق ایچون بر قوردر یعنی باشلرنده اولان فکر فاسده صورت ویرمك ایچون باشلرنده در برقاج وجهله دخی معنی قابل لکن غیری ذهنه کلال وناظرینه فتور وملال کلدی * واین رباعی را در تهنیت قدوم بعضی آینده کان از سفر حجاز در رقعهٔ نوشته بود (محصول ترکیب) وبو رباعی‌یی بعضی حجاز سفرندن کلنلرك قدومی تهنیه‌سنه بر رقعه‌یه یازمش ایدیکه مراد مولانا جامی علیه رحمة السامی کندیدر حجدن کلدیکی زمان میر علی شیر نوایی استقبال قدوم استادیه ارسال ایلمشدر رحمهما الله تعالی (رباعی) انصاف بده ای فلك مینا فام * تازین دو کدام خوبتر کرد خرام * انصاف بده انصاف ایله دیمکدر (فلك مینا فام موصوفك صفته اضافتیدر مینا فام ترکیب مزجیدر مینا صرچه دیمکدر فام رنك معناسنه مینا فام کوك رنکلی دیمکدر (تا حرف تعلیل (ز این دو دیمکدر که مراد بیت آتی مضمونیدر (کدام قنقیسی دیمکدر (خوبتر

زادات تفضيل (كرد فعل ماضى زخرام فاعلى خرام ايلدى ديمكدر
(محصول بيت) انصاف ايله اى كوك رنكلى فلك تاكيم بوايكدن قنقيسى
خوبرك خرام ايلدى يعنى رفتارى قنقيسنك اعلادر * خرشيد
جهانتاب تو ازجانب صبح * ياماه جهان كرد من ازجانب شام *
خرشيد جهانتاب تو موصوفك صفته ولاميه (جانب صبح مجازا بيانيه
(خرشيد كونش ديمكدر (جهانتاب وصف تركيبيدر جهانى
شعله لنديريجى ديمكدر (ماه جهان كرد من موصوفك صفته ولاميه
جهان كرد وصف تركيبيدر جهانى دور ايدوب دولانيجى ديمكدر
سياح معناسنه (جانب شام بيانيه شام بونده توريه طريقيله ايكى
دورلو معنايه دخى اخذ اولنور لكن مراد شاعر شام مملكتى در
ماه جهاندن مراد مولاناجامى اولور (محصول بيت) بيت اوله تعليل
و بيا ندر اى فلك انصافا نه سويله بو ايكيدندن قنقيسى اعلا در
صبح افقى جانبندن جهانى تاب آورايدن كونشكمى اعلادر ياخود
شام جانبندن جهانى دور ايدوب دولانيجى اولان ماهمى اعلادر يعنى
سياح عالم اولان ماهممى كوزلدر انصاف ايله كه بنم ماهم كوزلدر
ديمك استر بو بيت واقف اولديغمز بهارستان نسخه لرنده بويله در
اما مصنف مرحومك بعضى ثنا كويانينك آثارينى يازنلر مصراع
اولده كى جانبك يرينه مطلع وثانينك يرينه مغرب يازمشلر دخى
الطف اولور اربابنك معلومى (عروض) معلوم * واين رباعى ديكر
دررقعهٔ ديكر بنشته * وبو برغيرى رباعى بى دخى غيرى كاغدده
يازمش ايدى (رباعى) اين نامه نه نامه دافع درد منست * آرام درون
رنج پرورد منست * نامه رقعه دن عبارت (دافع درد من فاعلك
مفعولنه ولاميه بنم دردمى دفع ايديجى ديمكدر (آرام درون رنج
پرورد من لاميه وموصوفك صفته ولاميه (رنج پرورد وصف تركيبيدر
رنج ايله بسلنمش ديمكدر (محصول بيت) بونامه نامه دكل بنم دردمى
دفع ايديجيدر بنم مشقتله آلوده اولمش درونمك راحتى وتسكينيدر
حاصلى بونامه ايله تسكين حرارت فراق ايلرم * تسكين دل كرم
ودم سرد منست * يعنى خبرازماه جهان كرد منست * تسكين دل كرم
لاميه وموصوفك صفته كرم صيجاق وحرارتلى ديمكدر (دم سرد من

موصوفك

موصوفك صفتە ولامیه سرد صووق دیمکدر (محصول بیت) بنم حرارتلی کوکلی وصووق نفسمی ساکن قلیجیدر یعنی بنم سیاح اولان ماهمدن خبردر مراد استادی مولانا جامیدر (عروض) معلوم * واین رباعی دیکر دررقعهٔ دیکر * وبو آخر رباعی آخر کاغدده یازمش (رباعی) کردردیرم بکفت وکو بت باشم * وردرحرمم بجست وجوبت باشم * (محصول بیت) اکر دیرده اولورسم سنك کفت وکو یکده اولورم یعنی دیر صحوده انجق سنك سوزك ایله اولورم واکر حرمده ایسم سنك طلبکده اولورم حاصلی صحو وجذبه ده سنی لسانمدن ودهانمدن اصلا وقطعیا منفك ایلمم * دز وقت حضور روبرویت باشم * درغیبت نیر دل بسویت باشم * (محصول بیت) حضور وقتنده یوز یوزه اولورم یعنی حضور شریفکده یوز کدن غیره ناظر دکلم غیبت دخی کوکلم سنك جانبکه اولور یعنی توجهم سکادر حاصلی قلبا وقالبا سکامر بوطم نته کیم حال مرید بویله در (عروض) معلوم * روضهٔ هشتم درحکایتی چند از زبان احوال بی زبانان که خردمندان ونکته دانان امثال آن وضع کرده اند تا بجهت غرابت وندرت طبیعت بر آن اقبال نماید وبروی ابواب فهم حکم ومصالح بکشاید * هشتم سکزنجی دیمکدر (حکایتی یا حرف وحدت (زبان احوال بی زبانان بیانیه ولامیه الف نون ادات جمع دلسزلرك یعنی حیوان غیر ناطقلرك احوال دللرندن دیمکدر (که حرف بیان (خردمندان عقللیلر دیمکدر (نکته دانان وصف ترکیبدر نکته بیلیجیلر دیمکدر (امثال قصه معناسنه اولان مثلك جمعیدر (تا حرف تعلیل (بجهت غرابت بیانیه یا حرف مصاحبت (جهت سبب معناسنه در (ندرت نادرلك (بر آن اکا دیمکدر (نماید فعل مضارع مفرد غائب کوستره دیمکدر (بر حرف صله (وی ضمیر طبیعته راجعدر (ابواب فهم حکم بیانیه ومصدرك مفعولنه (فهم اکلمق حکم حانك کسریله حکمتك جمعیدر (مصالح مصلحتك جمعیدر (بکشاید باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب اچیله دیمکدر (محصول ترکیب) سکزنجی روضه حیوانا تك حال دللرندن برقاچ حکایه بیاننده در که عقللیلر ونکته دانلر اکا قصه لر وضع ایلمشلر تا کیم غرابت وندرت سببیله طبیعت اکا اقبال کوستره

وطبیعته حکمتلری اکلمق قبولری اچیله حاصلی اطابقدن اولمق سببیله ذهن اکا میل ایدوب قبول ایده (قطعه) آن ندیدی که خرده دان بشکر* داروی تلخ راکند شیرین * ندیدی فعل ماضی مفرد مخاطب استفهامی متضمن کورمدکمی دیمکدر (که حرف بیان (خرده دان حکیم دیمکدر (بشکر با حرف مصاحبت (شکر شینك فتحیله در (داروی تلخ موصوفك صفته دار وعلاج دیمکدر تلخ آجی (را ادات مفعول (شیرین طتلی دیمکدر (محصول بیت) انی کورمدکمی که اینجه بیلیجی حکیم شکر ایله اجی علاجی طتلی ایلر* تا با آن حیله از تن رنجور * ببرد رنج ومحنت دیرین * تا ادات تعلیل (با آن با حرف مصاحبت (تن رنجور لاسیه رنجور خسته دیمکدر (ببرد باء تأکیدایله فعل مضارع مفرد غائب قطع ایدر دیمکدر (محنت دیرین بیانیه (دیرین اسکی دیمکدر عتیق معناسنه (محصول بیت) بیت اوله تعلیلدر علاجه طبیب شکر قاتمغله شیرین ایدر تاکیم اول حیله ایله خسته نك وجودندن اسکی رنج ومحنتی یعنی خسته لغی قطع ایلیه حاصلی علاج نافع مری طبیعت قبول ایتسون دیو طتلی صورتنده ییدیرر (حکایت) روباهی با کرکی دم مصادقت می زد وقدم موافقت می نهاد با یکدیکر بباغی کذ شتند در استوار بود ودیوارها پرخار کردان کر دیدند تا بسوراخی رسیدند بر روباه فراخ و بر کرك تنك بود روباه آسان در آمد وکرك بزحمت فراوان انکورهای کوناکون دیدند ومیوهای رنکا رنك یافتند روباه زیرك بود وحالت بیرون آمدن راملاحظه کرد وکرك غافل چندآنکه توانست بخورد * روباه دلکو دیمکدر (یا حرف وحدت (با حرف مصاحبت (کرکی یا حرف وحدت کرك قورد دیمکدر کاف عجمك ضمیله (دم بونده زد لفظنه مصروف اولدیغندن دعوی معناسنه در (مصادقت مصدردر صداقت لشمك یعنی دوستلشمق معناسنه (می ادات حکایه (زد فعل ماضی مفرد غائب اوردی دیمکدر یعنی دعوی ایدردی (قدم بونده ثباتدن عبارتدر (موافقت مصدردر اویغونلق معناسنه (می ادات حکایه (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (قدم می نهاد ثبات ایدردی دیمکدر (با حرف مصاحبت (یکدیکر بری بریله دیمکدر (بباغی با حرف صله

باحرف

یاحرف وحدت بر باغه دیمکدر (کذ شتند فعل ماضی جمع غائب اوغرادیلر دیمکدر (در قپو معناسنه در (استوار محکم دیمکدر (بود ادات ماضی (دیوارها ها ادات جمع دیوارلر دیمکدر (خار دیکن دیمکدر (کرد آن لامیه کرد کافك کسریله اطراف معناسنه در (آن باغه اشارتدر (کرد ند کاف عجمك فتحیله فعل ماضی جمع غائب دولاندیلر دیمکدر (تا حرف انتها (بسوراخی با حرف صله (سوراخ دلك دیمکدر (یا حرف وحدت (رسید ند فعل ماضی جمع غائب ایرشدیلر دیمکدر (بر و باه بر حرف صله (فراخ کك دیمکدر (بر بنه حرف صله (تنك طار دیمکدر (بود ادات ماضی (آسان قولای دیمکدر (آمد کیردی دیمکدر (بزحمت باحرف مصاحبت (فراوانه اضافت بیانیه (فراوان بونده چوق دیمکدر (انکورهای کونا کون بیانیه (انکور اوزم دیمکدر (ها ادات جمع یا توسل اضافت (کوناکون دورلو دورلو دیمکدر (دیدند فعل ماضی جمع غائب کوردیلر دیمکدر (میوهای رنکارنك سابق کبی لفظا ومعنا (یافتند فعل ماضی جمع غائب بولدیلر دیمکدر (زیرك عاقل دیمکدر (بود ادات ماضی (حالت بیرون آمدن بیانیه (بیرون آمدن چقمق معناسنه در (را ادات مفعول (چند آنکه اولقدر که دیمکدر (توانست قادر ایدی دیمکدر (بخورد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب ییدی دیمکدر (محصول ترکیب) بردلکو برقورد ایله صادقانه دوستلقدن دم اوررلردی واو یغونلق واجبایتده ثبات کوستررلر ایدی حاصلی کوربشوب قونوشورلر ایدی بر بریله بر باغه اوغرادیلر قپو محکم ایدی دیوارلر دیکن طلو ایدی نته کیم رسم باغدر باغك اطرافنی دولاندیلر تا کیم بر دلیکه ایرشدیلر دلکو یه کك قورده طار ایدی دلکو قولای کیردی وقورد چوق زحمت ایله کیردی کونا کون اوزملر کوردیلر ودورلو دورلو میوه لر بولدیلر دلکو عاقل ایدی وچقمق حالتنی ملاحظه ایلدی وقورد غافل اول قدر یدی که قادر اولنجه * ناکاه باغبان آگاه شد وچوب دستی برداشت وروی بایشان نهاد رو باه باریك میان زود ازسوراخ بجست وکرك بزرك شکم درانجا محکم شد باغبان بوی رسید وچوب دستی کشید چندانش برد که نه مرده ونه زنده پوست دریده وپشم

کشنده ازان تنکنایی بیرون رفت * ناکاه انسزین دیمکدر (باغبان
بان ادات فاعل باغجی دیمکدر (آکاه شد دویدی دیمکدر (چوب
دستی یا حرف وحدت چوب دست صو پا دیمکدر (برداشت فعل ماضی
مفرد غائب قالدردی دیمکدر (بایشان با حرف صله ایشان روباهلره کرکه
راجعدر (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (روی بایشان نهاد
انلره توجه ایلدی دیمکدن عبارتدر (روباه باریك میان ترکیب توصیفیدر
اینجه بللی دیمکدر (زود تیز دیمکدر (بجست باء تأکید ایله وفتح جیم ایله
فعل ماضی مفرد غائب صیچرادی دیمکدر (بزرك شکم ترکیب توصیفیدر
بیوك قرنلی دیمکدر (محکم شد صقشدی دیمکدر (بوی با حرف صله
وی کرکه راجعدر (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر
(کشیده بویله چکدی دیمکدر (چندانش شین ضمیر کرکه راجعدر
اکا اولقدر دیمکدر (بزد باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب اوردی
دیمکدر (که حرف بیان (نه حرف نفی (مرده اولو دیمکدر (زنده
دیری دیمکدر (پوست دری دیمکدر (دربده ها حرف ترتب بیرتوب
دیمکدر (بشم یوك دیمکدر (کنده بویله قوپوق دیمکدر (تنکنایی
یا حرف مصدر طارلقدن دیمکدر (بیرون رفت چیقدی دیمکدر
(محصول ترکیب) انسزین باغجی دویدی وبرصو پا قابدی وانلره
توجه ایلدی اینجه بللی دلکو تیز دلکدن صیچرادی و بیوك قرنلی قورد
اول بیرده صیقشدی باغجی اکا ایرشدی وصو پایی چکدی اکا اولقدر
اوردی که نه اولو ونه دیری پوستی بیرتق وبوکی قوپوق اول طارلقدن
چیقدی (قطعه) زورمندی مکن ای خواجه بزر * کاخرکار زبون
خواهی رفت * زورمندی یا حرف مصدر مند ادات نسبت زورلولق
دیمکدر (مکن نهی حاضر مفرد ایلمه دیمکدر (بزر با حرف مصاحبت
التون ایله دیمکدر (که ادات تعلیل (آخرکار عاقبت دیمکدر (زبون
ضعیف دیمکدر (خواهی رفت کیدیسرسین دیمکدر (محصول بیت)
ای خواجه التون ایله یعنی مالدار اولدیغك حسبیله زورلولق ایلمه
زیرا عاقبت زبون کیدیسرسین * فربهت کرده بسی نعمت وناز *
زان بیندیش که چون خواهی رفت * فربهت سنی سمز (کرده ماضیدن
قسمدر ایلمش دیمکدر (بسی چوق دیمکدر (بیندیش باء تأکید ایله

فعل

فعل امر حاضر مفرد دوشون دیمکدر (که حرف بیان (چون نیجه دیمکدر کیف معناسنه (محصول بیت) سنی چوق نعمت ونازسمز ایلمشدر اندن اندیشه وفکر ایله که نیجه کیدیسرسین * باچنین چثه ندانم که چه سان * بدر مرك برون خواهی رفت * با حرف مصاحبت (چنین بو نجلین دیمکدر (جثه وجود دیمکدر (ندانم فعل نفی مضارع متکلم وحده بلمم دیمکدر (که حرف بیان (چه سان ننك کبی نه صل دیمکدر (بدر مرك با حرف صله اضافت بیانیه (بیرون طشره دیمکدر (محصول بیت) بو نجلین جثه ایله بلمم که نا صل اولوم قپوسنه ایچرو کیدیسرسین (عروض) بو قطعه بحر رمل مخبوندر که فاعلاتن فاعلاتن فعلات اولور (حکایت) کژدمی زهر مضرت در نیش وتیر خباثت در کیش عزیمت سفر کرد بلب آب پهناور رسید خشك فرو ماند نه پای گذشتن ونه یارای باز کشتن سنك پشتی آن معنی را از وی مشاهده کرد بروی ترحم نمود بر پشت خودش سوار ساخت خود را در آب انداخت وآشنا کنان رو بجانب دیکر نهاد * کژدم عقرب دیمکدر (با حرف وحدت (زهر مضرت در نیش ومابعدی کژدمك صفتی (زهر مضرت بیانیه نیش بونده عقربك صوقدیغی شیدن عبارتدر (تیر خباثت بیانیه (کیش اوق قوبه جق شیدر (عزیمت سفر مصدرك مفعولنه در (بلب آبی لامیه لب بونده کنار معناسنه در (با حرف صله یا حرف وحدت (پهنا اینلی دیمکدر (خشك ماند قوری قالدی دیمکدر کمال اضطرابدن کنایه در نته کیم ترکیده قوریدی قالدی دیرلر (نه حرف نفی (پای بونده قوت معناسنه در (گذشتن کچمك (یا راده قوت معناسنه در (باز کشتن رجوع ایلمك (سنك پشت قابلوبغه دیدکلری حیواندر (یا حرف وحدت (معنی را را ادات مفعول (وی کژدمه راجعدر (بر حرف صله (وی بنه کژدمه (نمود فعل ماضی مفرد کوستردی دیمکدر (بر حرف صله (پشت خود بیانیه پشت ارقه دیمکدر (شین ضمیر کژدمه راجعدر (سوار ساخت بندردی دیمکدر (خود را را ادات مفعول انداخت فعل ماضی مفرد غائب آتدی دیمکدر (آشنا کنان آشنالق ایدرك یعنی یوزرك دیمکدر (نهاد فعل ماضی مفرد غائب (محصول ترکیب) نیشنده مضرت زهری واو قلغنده

خباثت تیری اولان بر عقرب سفره عزیمت ایلدی بر بسیط صوکارینه
ایرشدی قوری قالدی نه کچمکه قوتی وار ونه دونمکه قدرتی وار
بر قابلو مبغه اول معنی بی اندن مشاهده ایلدی اکا ترحم ایلدی وآنی
کندی ارقه سنه یوکلدی وکندینی صویه آتدی ویوزه رك او برجانبه
توجه ایلدی * دران اثنا آوازی بکوشش رسید که کژدم چیزی
بر پشت وی می زند سؤال کرد که این چه آوازست جواب داد که این
آواز نیشست که بر پشت تومی زنم هرچند میدانم که برانجا کار کرنمی
آید اما خاصیت خود رانمی توانم کذاشت سنك پشت باخود کفت که
هیچ به ازان نیست که این بد سرشت را ازین خوی زشت برهانم
ونیکو سرشتان را از آسیب وی ایمن کردانم با آب فرو رفت ویرا
موج در ربود بجایی برد که کویا هرکز نبود * آوازی یا حرف وحدت
(بکوشش با حرف صله (شین ضمیر سنك پشته راجعدر (کوش قولاق
دیمکدر (که حرف بیان (چیزی یا حرف وحدت (بر حرف صله
(پشت وی لامیه می ادات تأکید (زند فعل مضارع مفرد اورر دیمکدر
(آواز نیش بیانیه (پشت تو لامیه می ادات تأکید (زنم فعل مضارع
متکلم وحده اورورم دیمکدر (می دانم ده بویله بیلورم دیمکدر (که
حرف رابط صفت (بر حرف صله (انجا پشت سنك پشتدن عبارتدر
(کار کر تأثیر معناسنه در (نمی آید بونده حاصل اولمز دیمکدر (خاصیت
(خود را لامیه را ادات مفعول (نمی توانم کذاشت ترك ایده میسرم
دیمکدر (باخود کند وکند ویه (بد سرشت یرامز طبیعتلی دیمکدر
(را ادات مفعول (خوی زشت بیانیه (برهانم باء تأکیدایله فعل مضارع
متکلم وحده قورتارم دیمکدر (نیکو سرشت ایو طبیعتلی دیمکدر (الف
نون ادات جمع (را ادات مفعول (آسیب فتنه دیمکدر (ویه اضافت
لامیه (کردانم ایلیم دیمکدر (با آب با حرف صله (فرو رفت طالدی
دیمکدر (وی رارا ادات مفعول (در حرف تأکید (ربود فعل ماضی
مفرد غائب قاپدی دیمکدر (بجایی با حرف صله یا حرف وحدت (برد
فعل ماضی مفرد ما غائب کتوردی دیمکدر (هرکز اصلا دیمکدر (نبود
یوق ایدی دیمکدر (محصول ترکیب) اول اثناده قولاغنه بر آواز
ایرشدی که عقرب برنسنه انك ارقه سنه اورر سؤال ایلدیکنه

بونه آوازدر بجواب ویردیکه بونیش آواز بدر که سنك ارقکه اور ورم هر نفسدر بیلورایسم ده که تأثیر اول شوله حاصل اولمز اما کندیمك خاصیت و جبلیتمی ترك ایده میبسرم سنك پشت کبند و کند ویه بیدی که هیچ اندن اعلا اولمز که بو یرامز طبیعتلی پی بوچرکین خویدن قورتارم وایوطبیعتلی لری انك فتنه سندن امین ایده یم صویه طالدی عقربی موج قاپدی بر بیره کتوردیکه کو یا اصلا یوغیدی (قطعه) * هر عوانی که درین بزمکه شر وفساد * تارصد حیله بهر لحظه از و سازد هند * عوانی بونده بد خوی معناسنه در (که حرف رابط صفت (بزم مجلس دیمکدر (که کاهدن مخفف ادات مکان (شره اضافتی بیانیه (تار ترکیده تحریف ایدوب تل دیرلر (صد حیله یه اضافت بیانیه (بهر لحظه (باحرف ظرف (ساز موافقت معناسنه در (دهند فعل مضارع جمع غائب ویره لر دیمکدر (محصول بیت) هر بد خوی که بوشر وفساد بزمکاهنده یوز حیله تلنی اکا اویدررلر ایسه یعنی اکا دائما نوازشله تطییب خاطر ایدرلر سه * به ازان نیست که در موج فنا غوطه خورد * تاوی از خلق خود وخلق زوی باز رهند * به ازان نیست اندن اعلادکلدر دیمکدر (که حرف بیان (موج فنا بیانیه غوطه صویه طالمق غین معجمه نك ضمیله در (غوطه خورد باته دیمکدر (وی بد خویه را جعدر (خلق خود بیانیه (خلق خانك ضمیله خوی دیمکدر (خلق فتح خا ایله مخلوق معناسنه در (بازادات تأکید (رهند فعل مضارع جمع غائب قورتوله لر دیمکدر (محصول بیت) اندن اعلاد کلدر که فنا موجنه باته یعنی دیلر عدمه کیده تاکیم اول بد خوکندی خو یندن وخلق اندن قورتوله لر (عروض) بوقطعه بحر رمل مثمندر ومخبو ندرکه فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات اولور (حکایت) موشی چند سال در دکان خواجه بقالی از نقلهای خشك ومیوهای ترمالامال بسر می برد وازان نعمتهای خشك وتری خورد خواجه بقال آنرا میدید واغماض میکرد واز مکافات اعراض مینمود تار وزی بحکم انکه کفته اند * موشی یا حرف وحدت موش فاره دیمکدر (چندسال نیجه سنه دیمکدر (دکان خواجه بقالی) لامیه خواجه تجارده استعمال اولنور بقال معروف یا حرف

وحدت (نقلها) ها ادات جمع نقل نونك وقافك ضمه‌لريله مزه معناسنه‌در كه
فندق و بادام وجوز كبی (خشكه اضافت موصوفه‌در خشك خانك
ضميله قورو ديمكدر (ميوهای تر) ه بويله تر ياش ديمكدر (مالامال طلو
ديمكدر (بسر می برد باشه چقار ايدی تعيش و تمكن ايدر ايدی ديمكدر
نعمتهای خشك) بيانيه (ميخورد) يير ايدی ديمكدر (آن را) را ادات مفعول
ميديد) كورر ايدی ديمكدر (اغماض كورمزلكدن كلمك (می كرد) ايلر
ايدی ديمكدر (مكافات معروف (اعراض يوز چويرمكده مستعملدر
مينمود) كوستردی ديمكدر (تا حرف انتها (روزی) يا حرف وحدت
(محصول تركيب) برفاره نيجه‌سنه قوری نقللردن و ياش ميوه‌لردن
طلو برخواجه بقالك دكاننده تعيش وتمكن ايدر ايدی وقوری و ياش
نعمتلردن يير ايدی تا بر كون اول حكم سببيله كه ديمشلر (بيت)
* سفلهٔ دون را چو گردد معده سير * بر هزاران شور و شر گردد دلير *
سفلهٔ دون) بيانيه (را ادات تخصيص (چو ادات تعليل (كردد اوله
ديمكدر (سير طوق معناسنه‌در (دلير بهادر ديمكدر (محصول بيت)
الحق سفله‌نك چونكه معده‌سی طوق اوله بيك شور وشره دلير اولوب
خسارت ايلر (عروض) بو بيت بحر رمل مسدس مقصوردر كه فاعلاتن
فاعلاتن فاعلات اولور * حرصش بر آن داشت كه هميان خواجه را
ببريد و سرخ وسفيد هرچه بود بخانه خود كشيد چون خواجه بوقت
حاجت دست بهميان برد چون كيسهٔ مفلسانش تهی يافت وچون معدهٔ
كرسنكان خالی دانست كه آن كار موشست كربه وار كمين كرد و يرا
بگرفت و رشتهٔ دراز بر پای او بست و بگذاشت تا بسوراخ خود درون
رفت و باندازهٔ رشته غور انرا بدانست * حرصش شين ضمير موشه
راجعدر (بر آن انك اوزرينه ديمكدر (برداشت فعل ماضی مفرد غائب
قالقدی ديمكدر (كه حرف بيان (هميان خواجه لاميه هميان كيسه
ديمكدر (را ادات مفعول (ببريد كسدی ديمكدر (بخانهٔ خود لاميه
با حرف صله (كشيد فعل ماضی مفرد غائب چكدی ديمكدر (چون
ادات تعليل (بوقت حاجت بيانيه با حرف ظرف (بهميان با حرف صله
برد) فعل ماضی مفرد غائب ايلتدی ديمكدر (چون ادات تشبيه
كيسهٔ مفلسانش) لاميه شين ضمير كيسهٔ خواجه‌يه راجعدر (مفلس

معلوم

معلوم (تهی پوش دیمکدر (یافت فعل ماضی مفرد غائب بولدی دیمکدر
(چون ادات تشبیه (معدهٔ گرسنگان لامیه معده معروف گرسنه آج
دیمکدر کاف هاء رسمیدن مبدل دو الف نون ادات جمع اجلرك معده سی
کبی دیمکدر (خالی پوش دیمکدر (دانست فعل ماضی مفرد غائب
بلدی دیمکدر (که حرف بیان (کار موشست لامیه فاره نك ایشیدر
دیمکدر (گربه کاف ضمیله کدی دیمکدر (وار ادات تشبیه کدی کبی
دیمکدر (کمین کرد پوصو ایلدی دیمکدر (و برارا ادات مفعول (بگرفت
باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر (رشته دراز
بیانیه اوزون ایپلك دیمکدر (بر حرف صله (پای او لامیه (بست
فعل ماضی مفرد غائب باغلدی دیمکدر (بگذاشت باء تأکید ایله
ترك ایلدی دیمکدر یعنی صالیویردی (بسوراخ خود بیانیه با حرف صله
سوراخ دلك دیمکدر (در وی رفت ایچرو کیردی دیمکدر (و باندازهٔ
رشته لامیه (اندازه بونده ایپلکك بو یندن عبارتدر (غور نهایت
معناسنه دیب دیمکدر (را ادات مفعول (بدانست باء تأکید ایله فعل
ماضی مفرد غائب بلدی دیمکدر (محصول ترکیب) موشك حرصی
انك اوزرینه قالقدی یعنی جبلی اولان قوت طامعه سی اویله حرکت
ایلدیکه خواجه بقالك کیسه سنی کسدی و قزل و آق هرنه وار ایسه
کندی خانه سنه چکدی خواجه حاجت وقتنده الینی کیسه یه ایلندی
مفلسلر کیسه سی کبی بوش و اجلر معده سی کبی خالی بولدی بلدیکه
اول ایش موشك فعلیدر کدی کبی پوصو ایلدی فاره یی طوتدی و بر
اوزون ایپلك ایاغنه بغلدی و صالیویردی تا دلیکنه ایچرو کیردی
و ایپلکك بو یله اول دلیکك غورینی بلدی * دنبال آن گرفت و آن
سوراخ را بکند تا بخانهٔ وی رسید خانهٔ دید چون دکانچهٔ صرافان سرخ
وسفید بر هم ریخته و دینار و درم با هم آمیخته حق خود را تصرف نمود
و موش را بیرون آورد بچنگال گربه سپرد تا جزای خود دید انچه دید
و مکافات حق ناشناسی خود کشید آنچه کشید * دنبال آن لامیه دنبال
بونده اوج دیمکدر (آن رشته یه اشارتدر (سوراخ را ادات مفعول
(بکند باء تأکید ایله و کاف عربك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب
قازدی دیمکدر تا حرف انتها (بخانهٔ وی لامیه با حرف صله (وی موشه

راجعدر (خانهٔ یاحرف وحدت همزه حرف توسل خانه‌لر یوادن عبارتدر
(دید فعـل ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (چون ادات تشـبیه
(دکانچه چه ادات تصغیر صرافانه اضافت بیانیه (برهم قریشق
دیمکدر (زیخته ماضیدن قسمدر دوکلمش دیمکدر (باهم بربریله دیمکدر
(آمیخته ماضیدن قسمدر قرشمش دیمکدر (حق خود بیانیه (را ادات
مفعول (نمود فعـل ماضی مفرد غائب کوستردی دیمکدر (موش را را
ادات مفعول (بیرون آورد چقـاردی دیمکدر (بچنکال کربه لامیه (با
حرف صله چنکال پنجه دیمکدر (سپرد فعل ماضی مفرد غائب اصمرلدی
دیمکدر یعنی ویردی (تا ادات تعلیل (جزای خود لامیه (دید فعل
ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (آنچه اول نسنه‌یی که دیمکدر (مکافات
حق ناشناسی لامیه (مکافات معروف (حق ناشـناس وصف ترکیبیدر
یا حرف مصدر حق بیلمیجیلك مکافاتنی دیمکدر (کشید فعل ماضی
مفرد غائب چکدی دیمکـدر (محصول ترکیب) اول ایپلکك اوجنی
طوتدی واول دلیکی قازدی تاکیم موشك خانه‌سـنه ایرشدی برخانه
کوردیکه صرافلر دکانجه‌سی کبی قزل وآق یعنی آلتون وکومش قریشق
دوکلمش وآلتون واقچه بربریله قرشمش کندی حقنی تصرف کوستردی
یعنی آلدی وموشی طشره چقاردی وکدینك پنجه‌سنه اصمرلدی تاکیم
جزاسنی کوردی اول نسـنه که کوردی یعنی کوردیکی کندینك مستحق
اولدیغی ایدی کوردی وحق بیلوب اکلممق مکافاتنی چکدی اول نسنه که
چکدی یعنی جزای مایلیقنی بولدی (قطعه) کرشور وشری هست
حریصان جهانراست * خرم دل قانع که زهرشور وشری رست *
کر حرف شرط (شور وشر فتنـه و بلا دیمکدر یا حرف وحدت
(هست وار ایسه دیمکدر (حریصان جهانراست صفتك مفعولانه‌در (را
ادات تخصیص (خرم مسرور دیمکدر ومبتدا (دل قانع لامیه (که
ادات تعلیل (رست رانك فتحیله فعل ماضی مفرد غائب قورتولدی دیمکدر
(محصول بیت) اکر برشور وشر وار ایسه یعنی هرنقدر مصائب واقع
اولورسه جهانه حریص اولنلر ایچوندر مسرور قانعك کوکلیدر که
هرفتنه ومصائبدن قورتولدی * درعز قناعت همه روح امدوراحت *
درحرص فزونیست اکردرد سری هست * عز قناعت لامیه (روح رانك

فتحیله نعمت وراحت معناسنه‌در (آمد بونده ادات خبر (فزونیست
باحرف مصــدر آرتقلقدر دیمکدر (درد سر باش اغریسی دیمکدر
اما بونده محنت ومشقت وار ایســه دیمکدر (محصول بیت) قنـاعت
عزتنده مجموعی نعمت وراحت واردر حرصده اکر جاه محنتی وار
ایســه زیاده لك واردر یعنی هوسی آرتیرر حاصلی قناعتده راحت
حرصده محنت واردر (عروض) بو قطـعه بحر هــزج اخرب
مکفوف ومحذوفدر که مفعول مفاعیل مفاعیـل فعولن‌در (حکایت)
روباهی برسر راهی ایستاده بود وچشم مراقبت بر چپ وراست
نهاده ناکاه از دور سپاهی پیدا شد نزدیك آمد دید که یکی درنده
کرکی باسك بزرك بر صورت یاران صادق ودوستان موافق همراه
می آیند نه آنرا ازین توهم فریبی ونه این را ازان دغدغه آسیبی روباه
پیش دوید وسلام کرد ووظیفهٔ احترام بجای آورد کفت الحمــد
لله که کین دیرین بمهر تازه مبــدل شده است ودشمنی قدیم بدوستی
جدید معوض کشــته اما میخواهم که بدانم سبب این جمعیت چیست
وباعث این امنیت کیست * روباهی یاحرف وحــدت (سرراهی
بیانیه یاحرف وحـدت (ایستاده ماضیدن قسمدر طورمش دیمکدر
(بود ادات ماضی (چشم مراقبت بیانیه مراقبت مصدر در انتظار
معناسنه (چپ جیم عجمك فتحیله صول دیمکدر (راست صاغ دیمکدر
(نهاده ماضیدن قسمدر قومش دیمکدر (سپاهی یاحرف وحـدت
سیاه بونده قرالتی دیمکدر (نزدیك آمد یقین کلدی دیمکدر (دید فعل
ماضی مفرد غائب کوردی دیمکــدر (که حرف بیان (یکی بر دیمکــدر
(درنده اسم فاعلدر بیرتیجی معنـاسنه‌در (کرکی یاحرف وحدت (با
حرف صله (سك بزرك بیانیه (صورت یاران صادق بیانیه وموصوفك
صفتــه صادق دوستلر صورتنده دیمکدر (دوستـان موافق یاران
صادق کبی اویغون دوستلر دیمکدر (همراه یولداش دیمکدر (می ادات
تأکید (آیند فعل مضـارع جمع غائب کلورلر دیمکدر (نه حرف نفی
(آنرا را ادات تخصیص (آن کرکه اشارتدر (ازین سکه اشارتدر
(توهم بونده قورقو دیمکدر مابعدینــه اضافت مفعول لنه در (فریبی
یاحرف مصــدر الدانمق دیمکدر (دغدغه آن لامیه دغدغه بونده

تشویش معناسنه (آسیب ضرر معناسنه در (یا حرف تنکیر (پیش ایلرو دیمکدر (دوید فعل ماضی مفرد غائب سکرتدی دیمکدر (وظیفه احترام بیانیه احترام اعزاز معناسنه در (بجای باحرف صله یرینه دیمکدر (آورد فعل ماضی مفرد غائب کتوردی دیمکدر (که حرف بیان (کین معروف (دیرینه اضافت بیانیه دیرین اسکی دیمکدر (بمهر تازه ده بیانیه باحرف صله مهر محبت دیمکدر (مبدل شده است تبدیل اولمشدر دیمکدر (دشمنی یا حرف مصدر (قدیم ده دیرینه کبی (بدوستی باحرف صله یاحرف مصدر (جدید یکی دیمکدر (کشته اولمش (می ادات تأکید (خواهم فعل مضارع متکلم وحده استرم دیمکدر (که حرف بیان (بدانم باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده بیله یم دیمکدر (سبب این جمعیت لامیه بو جمعیتك سببی دیمکدر (چیست ندر دیمکدر (باعث این امنیت ده بو یله بوامنیته بادی دیمکدر (کیست کیمدر دیمکدر (محصول ترکیب) بردلکو بر یول باشنده دورمش ایدی ومراقبت کوزینی صوله وصاغه قومش ایدی یعنی اطرافه دقت ایله نظر ایدر ایدی انسرین اوزاقدن برقرالتی پیدا اولدی یقین کلدی کوردی که بربریجی قورد بر بیوك کوپك ایله صادق یارلر وموافق دوستلر صورتنده یولداش اولوب بیله کلورلر نه قوردك کلبدن الدانمق قورقوسی وار ونه کلبك قورددن ضرر تشویشی وار دلکو ایلرو سکرتدی وسلام ایلدی یعنی و یردی واعزاز واحترام وظیفه سنی یرینه کتوردی ودیدی الحمد لله که اسکی کین وعداوت تازه محبته مبدل اولمشدر واسکی دشمنلك دوستلقه عوض اولمش اما استرم که بیله یم بو جمعیته سبب ندر و بوامنیته باعث کیمدر * سك کفت سبب جمعیت مادشمنی شبانست اما دشمنی کرك وشبان مستغنی از بیان است وسبب دشمنی من باوی آنکه دی روز ین کرك که امروز مرادولت رفاقت وی دست داده است بررمه ماحمله کرد و یك بره بر بود من چنانچه عادت من بود درقفای وی بد ویدم تا آن بره از وی بستانم اما بوی نرسیدم چون باز آمدم شبان چوب برمن کشید و بی موجب مرا رنجانید من نیز رابطهٔ دوستی ازوی بکسستم وبا دشمن قدیم وی پیوستم * سبب جمعیت ما لامیه لردر یزم جمعیتمزك

سببي ديمكدر (دشمني شبان مصدرك مفعولنه‌در (دشمني با حرف مصدر (شبان چوبان ديمكدر چوبانه دشمنلكدر ديمكدر (دشمني كرك لاميه قوردك دشمنلكي ديمكدر (سبب دشمني من لاميه (با حرف مصاحبت (وي شبانه راجعدر (دي روز دونكي كون ديمكدر (كه حرف رابط صفت (امروز بو كون ديمكدر (مرا را ادات صله (دولت رفاقت وي بيانيه ومصدرك مفعولنه رفاقت مصدودر اياقداشلق معناسنه وي كركه راجعدر (دست داده است ميسر اولمشدر (رمه سوري ديمكدر (مايه اضافت لاميه (بره‌قوزي ديمكدر (بر بود باء تأكيد ايله فعل ماضي مفرد غائب قابدي ديمكدر (عادت من لاميه (بود ادات ماضي (قفاي وي لاميه (بدويدم باء كيد ايله فعل ماضي متكلم وحده سكرتدم ديمكدر (تا ادات تعليل (بره را راادات مفعول (بزنانم باء تأكيد ايله فعل مضارع متكلم وحده آلم يعني قورتارم ديمكدر (بوي با حرف صله (نرسيدم فعل نفي ماضي متكلم وحده ايرشمدم ديمكدر (چون ادات تعليل (باز آمدم رجوع ايلدم ديمكدر (چوب دكنك معناسنه‌در (كشيد فعل ماضي مفرد غائب چكدي ديمكدر (بي موجب سبب سزديمكدر (مرا را ادات مفعول (رنجانيد فعل ماضي متعدي مفرد غائب اينجتدي ديمكدر (من نيز بن دخي ديمكدر (رابطه دوستي بيانيه با حرف مصدر (بكسستم باء كيد ايله فعل ماضي متكلم وحده اوزدم ديمكدر (بادشمن قديم وي بيانيه ولاميه وي شبانه راجعدر (با حرف مصاحبت انك اسكي دشمني ايله ديمكدر (پيوستم فعل ماضي متكلم وحده اولشدم ديمكدر (محصول تركيب) دالكو دوستلغك سببين سؤال ايد نجه كلاب ديدي برم جعيتمزك سببي چوبانه دشمنلكدر اما قورد ايله چوبانك دشمنلكي بياندن مستغني در و بنم دشمنلكمه سبب چوبان ايله اولدركه دونكي برقورت كه بو كون بكا انك بولداشلغي دولتي ميسر اولمشدر برم سورو مزه حمله ايلدي و بر قوزو قابدي بن انجاين كه بنم عادتمدر انك قفاسندن سكرتدم تاكه اول قوزو بي اندن آلام اما قورده يتشمدم چونكه رجوع ايلدم چوبان بكا دكنك چكدي وسبب سز بني اينجتدي بن دخي دوستلق رابطه سني اندن اوزدم وانك اسكي دشمنه متصل اولدم (قطعه) بدشمن دوست

شوزان سان که هرکز * بتیغ دشمنی نخراشدت پوست * بدشمن با حرف مصاحبت (شوا امر حاضر مفرد اول دیمکدر (زان سان انك کبی انجلین دیمکدر (که حرف رابط (هرکز اصلا دیمکدر (بتیغ دشمنی با حرف مصاحبت اضافت بیانیه یا حرف مصدر دشمنلك قلیجی ایله دیمکدر (نخراشدت فعل نفی مستقبل مفرد غائب طرمله مه دیمکدر یعنی پاره لمه دیمکدر (تا ضمیر خطاب مفعول (پوست دری دیمکدر (محصول بیت) دشمن ایله دوست اول انجلین که اصلا دشمنلك قلیجی ایله سنك دریکی یعنی وجودیکی پاره لمیه حاصلی برکونا مدارا ایله که اصلا سکا دشمنلك ایتمکه قدرتی اولمیه * مکن با دوست چندان دشمنی ساز * که بر رغم تو بادشمن شود دوست * مکن نهی حاضر مفرد غائب ایله دیمکدر (با دوست با حرف مصاحبت (دشمنی ساز یاء مصدری ایله دشمنلك دوزیجی دیمکدر یعنی دشمنلك ایلیجی (که حرف تعلیل (بر رغم تو سکا رغم اوزره یعنی سکا عنادا دیمکدر (بادشمن با حرف مصاحبت دشمن ایله دیمکدر (محصول بیت) دوست ایله اولقدر دشمنلك ایلمه که سکا رغما دشمنك ایله دوست اولور (حکایت) روباه را کفتند هیچ توانی که صد دینار بستانی و پیغامی بسکان ده رسانی کفت والله مزدی فراوانست اما درین معامله خطر جانست * روباه را را ادات صله (کفتند فعل ماضی جمع غائب دیدیلر دیمکدر (توانی فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامی متضمن قادرمیسین دیمکدر (که حرف بیان (بستانی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب آله سین دیمکدر (پیغامی یا حرف وحدت برخبر دیمکدر (بسکان ده لامیه با حرف صله (سك معلوم الف نون ادات جمع (ده کوی دیمکدر (رسانی فعل مضارع متعدی مفرد مخاطب ایرشدیره سین دیمکدر (مزدی یاء مصدریه ایله اجرت معناسنه (فراوان بول وچوق معناسنه در (معامله آلش ویرش دیمکدر (خطر جان بیانیه جان قورقوسی دیمکدر (محصول ترکیب) دلکویه دیدیلر هیچ قادرمیسین یعنی ایده بیلورمیسین که یوز آلتونی آله سین وکوپك کلبلرینه برخبر ایرشدیره سین یعنی سکا یوز آلتون اجرت ویرملم وارسکان دهه برخبر کتور دینجه دیدی والله چوق اجردر لکن بو آلش ویرشده جان

قورقوسی واردر (قطعه) ازسفله بیل مکرمت امید داشتن * کشتی بموج لجهٔ حرمان فکند نست * سفله دنی دیمکدر (نیل نونك فتحیله نائل اولمق معناسنه در (مکرمته اضافت مفعولنه در (امید داشتن امید ایلمك دیمکدر (کشتی کمی دیمکدر (فکندنك مفعولی (بموج لجهٔ حرمان لامیه وبیانیه (باحرف صله موج طالغه دیمکدر (لجه دریك صو دیمکدر (حرمان مصدردر محروملق معناسنه (فکندن مصدر آتمق وبراقمق معنالرینه (محصول بیت) الحق ودنیدن مکرمته نائل اولمق امیدن ایلمك محروملق دریاسی موجنه کمی صالمقدر حاصلی خسیس ودنیدن مأمول انعام محرو لمقدن غیری منتج دکلدر * پیش عدو زبون شدن از میل مال وجاه * خود را بورطهٔ خطر جان فکند نست * پیش عدو بیانیه دشمن قتنده دیمکدر (خود را را ادات مفعول (بورطهٔ یا حرف صله (ورطه محل هلاك دیمکدر (ورطهٔ خطر جان بیانیه (خطر خوف معناسنه (محصول بیت) دشمن قتندممال منصبه میلدن ناشی زبون اولمق کندینی جان قورقوسی محلنه آتمقدر یعنی حرص مال سببیله دشمنه زبون اولمق مهلکهٔ عظیمه در (عروض) بو قطعه بحر مضارع اخرب مکفوف مقصوردر که مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات اولور (حکایت) شتری در صحرا چرا میکرد وازخار وخاشاك آن صحرا غدامی خورد بخار بنی می رسید چون زلف خوبان درهم وچون روی محبوبان تازه وخرم کردن را دراز کرد تاانرا بهرهٔ کیرد دید که درمیان آن افعیی حلقه کرده وسررا بادم فراهم آورده باز پس کشت وازآن روی وی بکذشت خاربن بنداشت احتراز وی ازرخم سنان اوست واجتناب وی ازتیزی دندان اوشترانرا دریافت کفت که بیم من ازین مهمان پوشیده است نه ازمیزبان اشکار وترس از زهر دندان مارست نه ازرخم پیکان خارا کرنه هول مهمان خوردمی میز بانرایك لقمه کردمی * شتری یا حرف وحدت (چرا اسم مصدر اوتلمه معناسنه (می ادات حکایه (چرامیکرد اوتلر ایدی دیمکدر (خار دیکن (خاشاك ان لامیه خاشاك خاره عطف تفسیریدر (غدا غین معجمه نك کسریله معروف (می ادات حکایه (خورد فعل ماضی مفرد غائب یر ایدی دیمکدر (بخار بنی باحرف صله خاربن دیکن اوجاغی

دیمکدر یاحرف وحدت (می ادات تأکید (رسید ایرشدی دیمکدر
(چون ادات تشبیه (زلف خوبان لامیه (درهم صیق دیمکدر (چون
بنه ادات تشبیه (روی محبوبان لامیه (تازه معروف (خرم بونده
عطف تفسیریدر (کردن کاف عجمك فتحیله بویون دیمکدر (را ادات
مفعول (دراز کرد اوزاتدی دیمکدر (تا ادات تعلیل (آنرا را ادات مفعول
آن خار بنه اشارتدر (بهرهٔ یا حرف وحدت همزه حرف توسل (بهرهٔ کیرد
منفعتلنه دیمکدر (که حرف بیان (میان آن لامیه آن خار بنه اشارتدر
(افعیی یاء ثانی وحدت افعی ییلان دیمکدر (حلقه کرده چور کلمش
دیمکدر (وسر را را ادات مفعول (بادم باحرف مصاحبت دم دالك
ضمیله قویرق دیمکدر (فراهم آورده پر بره کتورمش (باز پس کشت
اردینه دوندی دیمکدر (ارزوی وی لامیه (بکذشت باء تأکیدایله فعل
ماضی مفرد غائب ترك ایلدی دیمکدر (پنداشت فعل ماضی مفرد غائب
ظن ایلدی دیمکدر (احتراز وی لامیه وی شتره راجعدر انك قاچمسی
دیمکدر (زخم سنان او بیانیه ولامیه سنان مزراق دیمکدر بونده دیکندن
عبارتدر (او خار بنه راجعدر (اجتناب وی لفظا ومعنا احتراز وی
کبیدر (تیزی یاحرف مصدر کسکینلك دیمکدر (تیزی دندان او
لامیه‌لردر انك دیشنك کسکینلکندن دیمکدر او بنه خاربنه راجعدر
آنرا) را ادات مفعول آن بو کلامه اشارتدر (در یافت ا کلادی دیمکدر
(که حرف بیان (بیم من لامیه بنم خوفم دیمکدر (مهمان پوشیده
موصوفك صفته پوشیده اسم مفعولدر مستور معناسنه (میزبان آشکارده
بویله (میزبان قونق صاحبی دیمکدر (ترس من لامیه بنم قورقم دیمکدر
زهر دندان مار) لامیه‌لردر (زخم پیکان خارده بویله (پیکان دمرن
دیمکدر (اگر ادات شرط (نه حرف نفی (خوردمی یه مصروف (هول
مهمان) لامیه مسافرك قورقوسی دیمکدر (خوردم فعل ماضی متکلم
وحده یاحرف حکایه بییه ایدم دیمکدر (میزبانرا را ادات مفعول میزبانی
دیمکدر که مراد خار بندر (کردمی خوردمی کبیدر ایلر ایدم دیمك اولور
(بعض نسخه‌ده خوردمی یرینه بودمی واقعدر (محصول ترکیب)
بردوه صحراده اوتلر ایدی واول صحرانك خار وخاشاکندن غدا ایدر ایدی
برخار بنه ایرشدی زلف جانان کبی صیق ومحبوبلر یوزی کبی تازه وخرم

بو بنی

بوینني اورتاندي تا كه انی فائده‌لنه یعنی ینه كوردیكه انك اراسنده بر یلان
چوركلمش و باشنی قویروغیله بربره كتورمش آردینه دوندی وخاربنك
آرزو سندن فراغت كلدی خار بن ظن ایلدیكه انك احترازی یعنی
حذر ایتمه سی انك یعنی خاربنك مزراغی یعنی دیكنی زخمندندر وانك
اجتنابی انك دیشبنك كسكینلكندندر دوه بو فكری اكلدی دیدیكه بنم
خوفم بو مستور اولان مسافردندر آشكار اولان اوصاحبندن دكل
و بنم قورقم یلانك دیشنك زهرندندر دیكنك دمرنی زخمندن دكل
اكر مسافرك قورقوسی یمیه ایدم یعنی چكمیه ایدم مسافر صاحبنی
برلقمه ایلر ایدم (قطعه) * كر از لئیم بترسد كریم نیست عجب *
زخبث نفس نه از پشم واستخوان ترسد * (كرادات شرط (لئیم الحق
نكیمسه یه دیرلر (بترسد باء تأكید ایله فعل مضارع مفرد غائب قورقر
لیسه دیمكدر (كریم لئیمك ضدی (خبث نفس مصدرك فاعلنه در
نفسك خباثتندن دیمكدر (پشم واستخوان وجوددن عبارتدر
(محصول بیت) كریم اولان كیمسه لئیمدن قورقر لیسه عجب دكلدر
نفسك خباثتندن قورقر وجوددن قورقمز یعنی كندندن قورقمز
طبیعتندن خوف وخشیت ایدر قورقر * كسی كه پا ننهد در میان
خاكستر * مقرراست كه از آتش نهان نترسد * (كسی یا حرف وحدت
(كه حرف رابط صفت (پا ایاق دیمكدر (ننهد فعل نفی مستقبل
قومز دیمكدر (در حرف صله (میان خاكستر یا نیه میان بونده ایچ
معناسنه در خاكستر كول دیمكدر (مقرر تفعیل بابندن اسم مفعولدر
بونده معلومدر دیمكدر (كه حرف بیان (آتش نهان یا تبه
(محصول بیت) بر كیمسه كه كول ایچنه ایاق قومیه یعنی باصمیه
معلومدر كه كیزلی آتشدن قورقمز یعنی كوله باصمدیغی درونده مستور
اولان آتشدن خوف ایدر حاصلی كوزلدن خوف ایتمیوب بلكه انده
اولان آتشدن خوف ایتدیكی كبی لئیمك ذاتندن خوف اولنمز جبلتنده
مركوز اولان خباثتندن خوف اولنور (عروض) بو قطعه بحر مجتث
مخبوندر كه مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن اولور (حكایت) سكی زهر
طعمه بی بهره پدر ودروازه شهر ایستاده بود دید كه قرصی نان كردان
كردان از شهر بیرون آمد وروی بصحرا نهاد سك در دنبال وی

روان شد وآواز داد که ای قوت تن وقوت روان وآرزوی دل وآرام
جان عزیمت کجا کردهٔ وروی بکجا آوردهٔ گفت درین بیابان باجمعی از
سرهنگان از گرگان وپلنگان آشنایی دارم احرام زیارت ایشان بسته ام
سگ گفت مرا مترسان که اگر بکام نهنگ ودهن شیر روی من در قفای توام *
(سگی یا حرف وحدت (طعمه یه جك معناسنه در (بی بهره نصیب سز
دیمکدر (بر ادات ظرف (در قپو دیمکدر (دروازه شهر قپوسی دیمکدر
ایستاده) ماضیدن قسمدر طورمش معناسنه (بود ادات ماضی (دید
فعل ماضی مفرد غائب گوردی دیمکدر (که حرف بیان (قرصی
یا حرف وحدت (قرص چورك دیمکدر (گرد ان گردان
دونه دونه دیمکدر (بیرون آمد چقدی دیمکدر (بصحرا باحرف
صله (نهاد فعل ماضی مفرد غائب قودی دیمکدر (در حرف
ظرف (دنبال وی لامیه دنبال بونده آرد معناسنه در (وی قرصه
راجعدر (دوان صفت مشبهه یله کن دیمکدر (دوان شد سگرتدی
دیمك اولور (آواز داد چاغردی دیمکدر (که حرف بیان (قوت تن
لامیه (قوت روان ده بویله اولکی واوك تشدیدیله ثانی تخفیفیله ازق
دیمکدر. (روان جان معناسنه (ارزوی دل لامیه (آرام جان کذلك
(کجا کردهٔ یا حرف خطاب همزه حرف توسل (ایلمش سین دیمکدر
(بکجا باحرف صله (آوردهٔ یا حرف خطاب گتورمش سین دیمکدر
(بیابان معروف (با جمعی با حرف مصاحبت یا حرف وحدت
(سرهنگان الف نون ادات جمع (سرهنگ چری باشی دیمکدر
(از گرگان انی بیاندر که ازمن بیانیه معناسنه (آشنایی یا حرف مصدر
آشنالق دیمکدر (دارم فعل مضارع متکلم وحده اثباتدن عبارتدر
بنم واردر دیمکدر (احرام بونده (بسته یه مقارنتله نیت قطعیدن
عبارتدر (مرا را ادات مفعول (مترسان فعل نهی متعدی مفرد
قورقتمه دیمکدر (که ادات تعلیل (بکام نهنگ باحرف صله کام دماغ
معناسنه (نهنگ تمساح دیمکدر کام نهنگ لامیه (دهن شیر ده بویله (روی
فعل مضارع مفرد مخاطب گیدرسین دیمکدر (قفای تو لامیه
(محصول ترکیب) برکلب هر یمه جکدن نصیب سز یعنی آج شهرك
درو دروازه سنده طورمش ایدی گوردیکه بر چورك اتمك دونه دونه.

یعنی

یعنی یوارلنه یوارلنه شهردن چیقدی وصحرایه یونقودی یعنی توجه ایلدی سك انك اردی صیره سکرتدی وچاغردیکه ای تنسك قوتی وجانك آزیلی وکوکلك ارزوسی و روحك آرام وراحتی نره یه عزیمت ایلمش سین ونه جهتیه توجه ایلمش سین دیدی بو بیابانده کرکانده و پلنکاندن اولان سرهنکلردن برجوع ایله آشنالقم واردر انلری زیارته نیتیه ایلشم سك دیدی بی قورقمه زیرا اکر تمساحك دماغنه واریلیرسه لك اغزینه کیدر ایسك بن سنك قفاکنه بم یعنی آردکدن ایرلمم (مصراع) براقم قیسید زلفك لایق زنجیر اولور همده (قطعه) کرکرد جهان همه بکردی * ساکن نشوم زجست وجو زیت * کر ادات شرط (کرد جهان لامیه جهانك اطرافنی (همه دوکلی دیمکدر (بکردی باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد مخاطب دولانه سین دیمکدر (ساکن نشوم دوره یم دیمکدر (جست وجو ارامق معناسنه مرکبدر (محصول بیت) اکر جهانك چوره سنی مجموعی دولاتر ایسك سنی ارامه دن دوره یم حاصلی مدت عمرمده بن سنك آرزو کیدن خالی اولمدیم هرنه یره کیده رسك بن سنده کیده رم (عروض) بو قطعه بحر هزج مسدس اخرب مقبوض ومحذوف وقدر که مفعول مفاعلن فعولن لواور (قطعه) آنانکه جز بنان نبود زنده جانشان * دارند رو بخدمت دونان برای نان * آنانکه انلرکه دیمکدر (بنان باحرف مصاحبت (نبود فعل نفی مستقبل اولمیه دیمکدر (زنده زانك کسریله دیری دیمکدر رحی معناسنه (جانشان انلرك جانی دیمکدر (دارند فعل مضارع جمع غائب (رو یوز دیمکدر (بخدمت دونان لامیه باحرف صله الف نون ادات جمع دنیلرك خدمتنه دیمکدر (برای ادات تعلیل (محصول بیت) انلرکه اککك غیری ایله انلرك جانی دیری اولمز یعنی حیاتی اکل وشرب بدیله یلنلر دنیلرك خدمتنه یوز طوترلر اتمك ایچون * کر فی المثل زدست کسان صد قفا خورند * همچون سك کرسنه دوند از قفای نان * کر ادات شرط (فی المثل مثلا دیمکدر (دست کسان لامیه خلقك الندن دیمکدر (قفا بوندم سله معناسنه در (خورند فعل مضارع جمع غائب یرلرسه دیمکدر (هم ادات تأکید (چون ادات تشبیه (سك کرسنه بیانیه آج کلب کبی دیمکدر (دوند

فعل مضارع جمع غائب سكردرلر ديمكدر (قفاى نان بيسانيه اتمك آردى صره ديمكدر (محصول بيت) اكرمثلا خلقك الندن بوز سله ده بيرلرايسه اج كلب كبى اتمك اردى صره سكردرلر (عروض) بوقطعه بحر مضارع اخرب مكفوف مقصوردر كه مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات اولور * پنج پايك را كفتند چرا بشكل كج پيكران افتادى وپاى درميان كج روى بنهادى كفت ازمار تجربه داشتم كه با آن راستى وراست روى هميشه ازسنك جفاسر كوفته است يا از زخم ستم دم بريده * پنج پايك يتكج ديمكدر (را ادات صله (چرا نيچون ديمكدر (بشكل كج پيكران بيانيه با حرف ظرف شكل هيأت معناسنه در كج پيكر تركيب توصيفدر پيكر صورت معناسنه اكرى صورتلى ديمكدر الف نون ادات جمع اكرى صورتليلر شكلنده ديمكدر (افتادى فعل ماضى مفرد مخاطب واقع اولدك ديمكدر (پاى مبتدا (بنهادى خبرى (در حرف صله (ميان كج روى بيانيه ميان اورته معناسنه بعض نسخه ده ميدان واقع اولمشدر (كجرو وصف تركيبيدر اكرى كيديجى ديمكدر نامعقول حركتده مصطلحدر يا حرف مصدر (بنهادى باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد مخاطب (مار ييلان ديمكدر (تجربه داشتم صنادم ديمكدر (كه حرف بيان (با آن با حرف الصاق سببيتى متضمن (راستى ياء مصدريه ايله طوغرولق ديمكدر (راست رو وصف تركيبيدر طوغرى كيديجى ديمكدر ياخود حركت مقبولده مصطلحدر يا حرف مصدر (هميشه دائما ديمكدر (سنك جفا بيانيه (سر كوفته باشى قاقلمش يعنى ازيلمش (زخم ستم بيانيه ظلم زخمندن ديمكدر (دم بريده قويرغى كسلمش ديمكدر (محصول تركيب) يتكجه ديديلر نيچون اكرى صورتليلر شكلنده واقع اولدك وكجرولك اورته سنه ياميدانسنه اياق قودك يعنى عدم استقامته ميل ايلدك ديدى ييلاندن تجربه ايلدم كه اول طوغريلق وراسترولك يعنى استقامتى سببيله دائما جفا طاشندن باشى ازيلمشدر ياستم پاره سندن قويروغى كسلمش وقوپمشدر (قطعه) هر چاپرى بصورت خود كردد آشكار * اورا چو جان كشند درآغوش خوش تنك * بصورت خود بيانيه با حرف ظرف كندى صورتنده ديمكدر (كردد فعل مضارع مفرد غائب اوله ديمكدر (آشكار فاعلى (اورا را ادات

مفعول

مفعول او پری یه راجعدر (چو ادات تشبیه (کشند فتح کاف ایله فعل
مضارع جمع غائب چکرلر دیمکدر (در آغوش خویش لامیه کندی
قوجاغنه دیمکدر (تنك بونده صیمصیق دیمکدر (محصول بیت)
هرنه یرده که پری کندی صورتنده آشکار وظاهر اوله انی جان کبی
صیمصیق کندی قوجاغنه چکرلر حاصلی صورت زیباده کورندوکی
ایچون هرکس میل واسنك ایلر* هرجا بشکل راست برآید بسان مار*
سنکین دلان زدورزدندش بچوب وسنك* بشکل راست بیا نیه یا
حرف مصاحبت طوغری شکل ایله دیمکدر (آید ظاهر اوله (بسان مار
یلان کبی دیمکدر (سنکین دل وصف ترکیبیدر طاش کوکللی دیمکدر
مر جلسز معناسنه الف نون ادات جمع (زند فعل ماضی جمع غائب
شین ماره راجعدر (محصول بیت) هرنه یرده پری شکل مستقیمده
یلان کبی ظاهر اوله طاش کوکللیلر انی اوزاقدن دکنك وطاش ایله
اوررلر (عروض) بحر مضارع معلوم (حکایت) غوکی از جفت خویش
جدا مانده ومحنت بی جفتیش بر کنار دریا نشانده هرسو نظری می
انداخت وخاطر غمدیده خود را از غم بی جفتی می پرداخت ناکهان*
غوکی یا حرف وحدت غوك قوربغه دیمکدر (محصول ترکیب)
برقور بغه کندی جفتندن جدا دوشمش ایدی وجفت سزلك محنتی
دریا کنارینه اوتورتمش ایدی هرطرفه نظر ایلر ایدی وکندونك
غم کورمش خاطرینی جفت سزلك غمندن اکلردی آنسزین (مثنوی)
ماهیی دید درمیانهٔ آب* همچون آب روان روان بشتاب* ماهیی
یاء ثانی حرف وحدت ماهی یاء اصلیه ایله بالق دیمکدر (دید فعل
ماضی مفرد غائب کوردی دیمکدر (میان ومیانه اورته دیمکدر (آبه
اضافت لامیه (هم ادات تأکید (چو ادات تشبیه (آب روان اقار صو
دیمکدر (روان صفت مشبهه کیدیجی دیمکدر (بشتاب با حرف
مصاحبت شتاب عجله دیمکدر (محصول بیت) ترکیبه مر بوطدر
قوربغه انسزین صوینك اورته سنده بر بالق کوردی اقار صو کبی
عجله ایله کیدیجی* همچو مقراض از سبیکهٔ سیم* اطلس سطح آب
از وبلمونیم* همچو ادات تشبیه (مقراض تحریف ایدوب مقص
دیرلر (سبیکهٔ سیم لامیه کومش سبیکه سی یعنی دوکه کومشدن

دیمکدر (اطلس سطح آب بیانیه ولامیـه (اطلس معروف سطح
بونده تاوان دیمکدر اوست معنـاسنه در صویک اطلس کبی اولان
سطحی دیمکدر (ازمن معنـاسنه (اوماهی یه راجعدر (بد ونیم
ایکی پارچه دیمکـدر (محصول بیت) اول ماهی دوکه کومشدن
مقراض کبی ایدی اطلسه مماثل اولان سطح آب اندن ایکی پارچه
اولوردی یعنی صویی پاره پاره کزردی * یا چو ایمن هلالی از کم
وکاست * متمایل بجنبش ازچپ وراست * یا حرف تردید (چو ادات
تشبیه (ایمن امین دیمکدر (هلالی یا حرف تنکیر هلال آیک ایکی سی
او بجی زمانی کبی اولان زمانه دیرلر (کم وکاست عطف تفسیریدر
اکسیلمک معناسـنه (متمایل ناز ایله صالنمغـه دیرلر (بجنبش با حرف
مصاحبت (ازادات صله (محصول بیت) اول ماهی اطلس سطح آبی
ایکی پاره ایدن کومش مقراص ایدی یاخود اکسلمکدن ونقصاندن
امین اولان هلال کبی صوله صاغه جنبش ایله متمـایل ایدی * چون
غوک ویرا بدید خاطرش بصحبت وی کشید قصهٔ بی جفتی خود را
درمیان آورد وازوی طلب مصاحبت کرد ماهی کفت مصاحبت را
منـاسبت در بایست است ومصاحبت نامناسب صحبت را ناشایست
مرا باتوچه منـاسبت مرا بجاد قعر دریا وترا منزل بکنار ساحل مرا
دهان خاموش وترا زبان پراز خروش ترا قبح لقا سپر بلا هرکه شکل ترا
ببنـد نخواهد که باتو نشیند ومرا حسن منظر سرمایهٔ خوف وخطر
هرجا که بجمـال من دیده برا فروزد دوچشم طمع در وصال من دوزد
مرغان آسمان درهوای منـند و وحوش صحرا سودای من صیادان
کاه چون دام در جست وجوی من باهزار دیده وکاه چون شست
ازبارا آرزوی من پشت خمیـده این بکفت وراه قعر دریا برداشت
وغوک را برساحل تنها بکذاشت * چون ادات تعلیـل (وی ماهی یه
راجعـدر (را ادات مفعول (بدید با تأکیدایله فعل ماضی مفرد
غائب کوردی دیمکدر (خاطرش شین ضمیر غوکه راجعدر (بصحبت وی
لامیـه باحرف صله (کشید فعل ماضی مفرد غائب چکندی دیمکدر
(قصهٔ بی جفتی خود بیانیه ولامیـه یاحرف مصدر (را ادات مفعول
کندونک جفت سزلک حکایتنی (درمیـان آورد اورته یه کتوردی

يعنى حكايه ايلدى ديمكدر (ازوى وى ضمير ماهى يه راجعدر (طلب
مصاحبت مصدرك مفعولنه در (مصاحبت را را ادات صله (در حرف
تأكيد (بايست كرك معناسنه (سين وتا ادات خبر (تا حرف توصيف
نفى (صحبت را را ادات صله (نا حرف نفى (شايست لايق معناسنه (سين
وتا متعلقدر لايق دكلدر ديمكدر (مرا را ادات تخصيص بنم ديمكدر (باتو
با حرف مصاحبت (چه ادات استفهام انكارى (مرا را ادات صله جائز
ديمكدر (قعر دريا لاميه دكزك ديبى ديمكدر (ترا را ادات صله (كنار
(ساحل لاميه ساحل دكز كنارى ديمكدر صيغ معناسنه (مرا را ادات
تخصيص (خاموش ساكت معناسنه (ترا را ادات تخصيص (پرخروش
بونده فرياد وفغاندن عبارتدر (ترا را ادات صله (قبح لقا چركين
چهره معناسنه (سر بلا بيانيه بلا قلقانى ديمكدر (شكل ترا لاميه
را ادات مفعول (بيند فعل مضارع مفرد غائب كوره ديمكدر (نخواهد
فعل مضارع منفى مفرد غائب استمز ديمكدر (كه حرف بيان (باتو
با حرف مصاحبت (نشيند فعل مضارع مفرد غائب اوتوره ديمكدر
(مرا را ادات صله (حسن منظر مصدرك مفعولنه منظر چهره معناسنه
(سرمايهٔ خوف وخطر عطف تفسيرى ومعلوم (هركه هركس كه
نقد يرنده (بجمال من لاميه (با حرف مصاحبت (ديده كوز ديمكدر
(برادات تأكيد (افروزد فعل مضارع مفرد غائب شعله لنديره ديمكدر
(چشم طمع بيانيه (وصال من لاميه (دوزد فعل مضارع مفرد غائب
ديكر ديمكدر (دوزيدندن يادوختندن خازايه قلب اولنمشدر
افروزد ده بويله در (مرغان اسمان لاميه (هواى من ده بويله هوا
محبت معناسنه در (نون ودال ادات جمع خبر (وحوش صحرا لاميه
صحرانك وحشيلرى ديمكدر (سوداى من لاميه بنم عشقمده ديمكدر
(نون ودال رعايت سجع ايله حذف اولنمشدر (كاه بعضى وقت
ديمكدر (چون ادات تشبيه (دام توزاق (جست وجوى من لاميه
بنى طلبده ديمكدر با حرف مصاحبت (هزار بيك ديمكدر (چون ينه
ادات تشبيه (شست شينك فتحيله بالق آغى ديمكدر (بلرا ارزوى من
لاميه لردر بنم آرزومك يوكندن (پشت ارقه ديمكدر (نخيده ماضيدن
قسمدر بوكلمش معناسنه (اين بو كلامه اشارتدر (راه قعر در بالاميه لردر

(برداشت فعل ماضی مفرد غائب بونده طوتدی دیمکدر (غوك را را
ادات مفعول (بکذاشت ترك ایلدی دیمکدر (محصول ترکیب) چونکه
قور بغه بالغی کوردی خاطری انك صحبتنه چکندی یعنی میل ایلدی
وکندینك اش سزلکی حکایه سنی اورته یه کتوردی و بالقدن مصاحبت
طلب ایلدی بالق دیدی مصاحبته مناسبت کرکدر ومناسب اولمیان
صحبته لایق دکلدر بنم سنك ایله نه مناسبتم واردر یعنی بوقدر بکا مکان
قعر دریادر وسکا منزل صیغ کناردر بنم اغزم خاموش وسنك دلك پرخروش
سکا چرکین چهره بلاقلقانیدر هر کیمسه که سنك شکلکی کوره سنکله
استمز که اوتوره یعنی اوتورمغی استمز وبکا کوزل چهره خوف وخطر
سرمایه سیدر یعنی کوزللکله بلایه اغرامشمدر هر کیمسه که بنم جمالمه کوزی
شعله لنه یعنی یوزیمه بقه طمع کوزینی بنم وصالمه دیکر حاصلی وصالم
طمع ایلر آسمانك قوشلری بنم آرزومده دیرلر وصحرانك وحشیلری بنم
عشقمده دیرلر صیادلر بعضی کره بنی طلبده آغ کبی بیك کوز ایله اولور
یعنی کمال دقت ایلرلر وکاه اولنه کبی بنم آرزوم یوکندن ارقه لری بوکیلور
اضطراب چکرلر دامه هزار دیده اولنه به پشت خمیده مراعاتلری
غایت لطیفدر تدبیر بونی دیدی ودریانك دیبی یولینی طوتدی وغوکی کنارده
یالکز براقدی (قطعه) با کسی منشین که نبود با تو در کوهر یکی * رشتهٔ
پیوند صحبت اتحاد کوهرست * با حرف مصاحبت (کسی یا حرف وحدت
(منشین نهی حاضر مفرد اوتورمه دیمکدر (که حرف رابط (نبود فعل
نفی مضارع مفرد غائب اولمیه دیمکدر (با تو با حرف مصاحبت (کوهر
اصل دیمکدر (یکی بر دیمکدر (رشتهٔ پیوند صحبت لامیه وبیانیه (رشته
ایلك پیوند مطلقا اباق باغنه دیرلر (اتحاد کوهر مصدرك فاعلنه در
اتحاد بر اولمق (محصول بیت) بر کیمسه ایله اوتورمه که سنك ایله اصلده
بر اولمیه یعنی هم جنس اولمیه صحبت باغنك ایپلکی اصلك بر اولمسیدر
یعنی هم جنس اولمقلقدر * جنس را با جنس و با ناجنس اکر کیری
قیاس * این بسان آب و روغن وان چو شیر وشکر است * جنس را
را ادات مفعول (با جنس با حرف مصاحبت (با ناجنس با حرف صله
نا حرف توصیف نفی (کیری فعل مضارع مفرد مخاطب طوترسین
دیمکدر (این ناجنسه اشارتدر (بسان ادات تشبیه (آب صو (روغن

یاغ دیمکدر (آن جنسه اشارتدر (شیر سوت دیمکدر (محصول بیت) جنس جنس ایله اولمقلغی یاخود ناجنس ایله اولمقلغه اکر قیاس وتمثیل طوترسه‌نز بوده یعنی جنسلك یا ناجنس ایله اولمسی صو ایله یاغ کبیدر یعنی اصلا امتزاج ایلمز واول یعنی تجانسك جنس ایله اولمسی سوت ایله شکر کبیدر یعنی کال ایله ممتزج اولور (بحر وصف) مظلوم (حکایت) کبوترا کفتند چونست که تو دو بچه بیش نیاوری چو مرغ خانکی بر بیشتر زاین قدرت نداری کفت بچهٔ کبوتر حوصلهٔ پدر ومادر بخورد وچوزهٔ مرغ خانکی از هر مزبله بر راه کذر دیك حوصله غدای دو بچه بیش نتواند داد وازنیم مزبله در روزی بر هزار چوزه توان کشاد * کبوتر کوکرجین دیمکدر را ادات صله (کفتند فعل ماضی جمع غائب دیدیلر دیمکدر (چون ربوم ضمیله نیچون دیمکدر (که حرف بیان (بچه با وجیم عجمیله یاوری دیمکدر (بیش باء عربیله زیاده دیمکدر (نیاوری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب کتورمزسین دیمکدر (چو ادات تشبیه (مرغ خانکی طاوق دیمکدر (بر ادات صله (بیشتر باء عربیله زیاده‌رك دیمکدر (ازاین لیکی به اشارتدر (نداری نفی خطابدن عبارتدر واستفهامی متضمن (قدرت نداری قدرتك یوقمیدر دیمك اولور (بچهٔ کبوتر لامیه (حوصلهٔ پدر لامیه (حوصله قورسق دیمکدر (بخورد باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب بیر دیمکدر (چوزه پلیج دیمکدر مابعدینه اضافتی لامیه (مزبله معروف (بر حرف ظرف (کذر اوغرایه دیمکدر (غدای دو بچه لامیه (بیش باء عربیله زیاده دیمکدر (نتوان داد ویره‌بیلمز دیمکدر (نیم یارم دیمکدر روزی یا حرف وحدت (توان کشاد آچلیبیلیر یعنی اشنیرلر دیمکدر (محصول ترکیب) کوکرجینه دیدیلر که نیچوندر که سن ایکی یاوریدن زیاده کتورمزسین طاوق کبی اندن زیاده قدرتك یوقمیدر دیدی کوکرجین یاوریسی غدانی اناسنك و باباسنك قورسغندن بیر وطاوغك پلیجی هر مزبله‌دن بیر که یولده اوغرایه یعنی راست کلدیکی مزبله‌دن چوپلر قورسغی ایکی یاوریه ویرر زیاده‌یه ویرمز یارم مزبله‌دن بر کونده بیك پلیجه اشمك ممکندر (قطعه) خواهی که بسوی حلال روزی * همتانه مکن عیال بسیار * (محصول بیت) استرایسك که حلال رزقلی اوله‌سین عیال بسیاری اودنش ایلمه عیال دیو

شرعا نفقه سی اوزرینه لازم اولان اشخاصه دیرلر * دانی که درین
سراچه تنك * حاصل نشود حلال بسیار * (محصول بیت)
بیلورسین که بو طار سراچه ده یعنی عالم دنیاده حلال چوق حاصل
اولمز حلال صرف نادر بولنور (عروض) مفعول مفعول مفاعلن
فعولن (حکایت) کنجشکی خانهٔ موروثی خودرا باز پرداخت ودرفرجهٔ
آشیان للکلك خانهٔ ساخت باوی کفتند تراچه مناسبت که باجثهٔ
بدین حقیری باجانوری بدان بزرکی همسایه باشی وخودرا باوی
درمحل اقامت ومنزل استقامت هم پایه داری کفت من نیز این قدر
دانم اما بدانستهٔ خود عمل نتوانم درهمسایکی من ماریست که چون
هرسال بچکان آوردم وبخون جکر بپرورم ناکاه درخانهٔ من تازد
وبچکان من قوت خود سازد امثال ازوی کریختهام ودر دامن دولت
این بزرك او یختهام امید میدارم که داد مرا ازوی بستاند وچنان که
هرسال بچکان مرا قوت خود کردانیده است امسال ویرا قوت بچکان
خود کرداند * کنجشك کاف عربك ضمیله ونونك سکونی وجیمك
ضمیله سرچه دیدکلری قوشدر (باز پرداخت براقدی (محصول ترکیب)
بر سرچه کندی ارث ایله نائل اولدیغی خانه سنی براقدی ولیلك
یووه سنك دلکنده خانه یاپدی سرچه یه دیدیلر سکا نه مناسبت
بو حقیر اندامده جثه ایله بو اولولقده جانور ایله بله قوکشو اوله سین
وکندیکی انك اکلنه جك محلنده وطوره جق منزلنده مرتبه دش
طوته سین دیدی بن دخی بوقدر بیلورم اما کندی بیلدیکم ایله عمله
قادر اوله مم بنم قوکشولغمده بر ییلان واردر که چونکه هرسنه یاوریلر
کتوررم وخون جکرله بسلرم انسزین بنم خانه مه سکردر و بنم
یاوریلریمی کند ویه آزیق ایلر بو ییل اندن قاچشم وبو اولونك
دولتی اتکینه یاپشمشم امیند ایدرمکه بنم حقمی اندن آله وانجلین که
هر ییل بنم یاوریلریمی کندویه آزیق ایلمشدر یعنی بنم یاوریلریمی
ییدیکی کبی بو ییل انی یعنی ییلانی یاوریلرینه ازق ایلیه (قطعه) چور وباه
در بیشهٔ شیر باشد * زید ایمن اززخم چنکال کرکان * چوادات تعلیل
(بیشه باء عربیله مبشه دیمکدر (شیره اضافت لامیه ((زید زاء معجمه نك
کسری ویانك فتحیله فعل مضارع مفرد غائب دیر بلور یعنی پکنور

دیمکدر ایمین امین دیمکدر (محصول بیت) چونکه داکوار سلانك مبیشه سنده
اوله قوردلرك چنکال پاره سندن امین کچنور یعنی انلك سایه سنده مستریح
اولور * ز بیداد خردان امان باید انکس * که کیرد وطن در جوار بزرکان *
بیداد خردان لامیه بیداد ظلم معناسنه در (خرد خای معجمه نك ضمیله اوفق
دیمکدر الف نوننله ادات جمع (باید فعل مضارع مفرد غائب بولور دیمکدر
(که حرف رابط (کیرد فعل مضارع مفرد غائب (وطن مکان معناسنه در
(جوار بزرکان لامیه در اولولرك یاننده دیمکدر (محصول بیت) اوفقلرك
ظلمندن اول کیمسه امان بولور که اولولر قتنده مکان طوته (عروض)
بو قطعه بحر تقارب مثمن سالمدر که دزت کره فعولن اولور (حکایت)
سك را کفتند سبب چیست که در خانهٔ که تو باشی کدا کرد آن نتواند کشت
و بر هر آستانهٔ خسبی از انجا نتواند کذشت کفت من از حرص وطمع دورم
و به بی طمعی وقناعت مشهور از خوانی بلب نانی قانعم واز بریانی از خشك
استخوانی خرسند اما کدا مسخرهٔ حرص وطمع است ومدعی جوع ومنکر
شبع نان یك هفته اش بر انبان وزبانش در طلب نان یکشبه جنبان
غدای ده روزه اش در پشت وعصای دریوزه اش در مشت قناعت
از حرص وطمع دورست وقانع از حریص طامع نفور * سك را را
ادات صله (که حرف بیان (خانهٔ یا حرف وحدت نوعیه همزه
حرف توسل (باشی فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سین دیمکدر (کدا
دیلنجی دیمکدر (کرد آن لامیه آن خانه یه اشارتدر اول خانه نك
اطرافنی دیمکدر (نتواند کذشت دولنمغه قادر اولمز دیمکدر (آستانهٔ
یا حرف وحدت نوعیه (همزه حرف توسل آستانه اشك دیمکدر (یعنی
سرایدن عبارتدر (خسبی فعل مضارع مفرد مخاطب یاته سین
دیمکدر (نتواند کذشت کچمه که قادر اوله مز دیمکدر (خوانی یا حرف
وحدت خوان سفره دیمکدر (بلب نانی یا ینه حرف وحدت لب نان
اتمك دیلی دیمکدر (بریانی یا حرف وحدت (خشك قورو دیمکدر
(استخوانك یا حرف وحدت (خرسند قانع دیمکدر (مسخرهٔ باد هوا
خند منکاره ومسخره یه دیرلر (حرصه اضافت لامیه (مدعی جوع
فاعلك مفعولنه در (منکر شبع ده بویله اچلق دعوی ایدیجی وطوقلغی
منکر دیمکدر (نان یك هفته اش بیانیه ولامیه شین ضمیر کدایه

راجعدر انك برهفته لك اتمك ديمكدر (انبان طغرجق معناسنه در
(طلب نان يكشبه مصدرك مفعولنه و يبانيه بركيجه لك اتمك طلبي
ديمكدر ويكشبه وهفته ده اولان هاء رسميلر حصر وتخصيص ايچوندر
يدى كونه حصر اولديغندن هفته ديرلر پنجه ده بويله در (جنبان
صفت مشبهه در اوينايجى ديمكدر (غداى ده روزه يبانيه اون كونلك
غدايى ديمكدر روزه هاسى ده سابق كبيدر (پشت ارقه ديمكدر
(عصاى در يوزه يبانيه در يوزه ديلنمه معناسنه در (مشت مېمك ضميله
اوج ديمكدر (نفور جهول وزنى اوزره مبالغه فاعلدر زياده نفرت
ايديجى معناسنه (محصول تركيب) كلبه ديديلر سبب ندر شول برخانه ده كه
سن اوله سين ديلنجى انك اطرافنى دولانمغه قادر اوله مزوهر شول بر آستانه
اوزره كه يانه سين اول محلدن كچمكه قادر اوله مز كلب ديدى بن حرص
وطمعدن اوزاغم وطمع سزلق ايله وقناعت ايله مشهورم بر سفره دن
برديلم اتمكه وبر پريانده برقورو تككه قانعم اما ديلنجى حرص وطمعك
باد هوا خدمتكار يدر يا خود مسخره سيدر واچلق دعوا ايديجيدر
وطوقلغى انكار ايديجيدر انك برهفته لك اتمك طغرجغنده وديلى
بركيجه لك اتمك طلبنده اوينادبجيدر يعنى برهفته لك اتمكى وار ايكن
ينه بركيجه لك اتمك طلب ايلر اون كونلك غدا ارقه سنده وديلنجيلك
عصاسى آوجنده قناعت حرص وطمعدن بعيد در وقناعت ايديجى
طمع ايديجى حريصدن نفرت ايديجيدر (قطعه) در هر دلى كه
عز قناعت نهاد پاى * از هر چه بود حرص وطمع رايبست دست *
دلى يا حرف وحدت (كه حرف رابط صفت (عز قناعت يبانيه (نهاد
فعل ماضى مفرد غائب قودى ديمكدر (بود ادات ماضى (را ادات
تخصيص (ببست باء تأكيد ايله فعل ماضى مفرد باغلدى ديمكدر
(دست مفعولى (محصول بيت) هر بردلده كه قناعت عزتى پاى قودى
يعنى مستقر اولدى هر نسنه دنكه وار ايدى حرص وطمعك اليني
باغلدى كوكلده اولان شيلردن طمعى كسدى * هر جا كه عرضه
كرد قناعت متاع خويش * بازار حرص ومعركهٔ آز راشكست *
عرضه هاء رسمى علامت نقلدر لفظ عربى بى عجم استعمال ايلدكده
بعضا بويله هاء رسمى ايله استعمال ايدرلر (متاع خويش يبانيه

بازار

(بازاز حرص بیانیه (معرکهٔ آزده بویله معرکه جنك یری دیمکدر اما
جنك ده استعمال ایدرلر (آز حرص معناسنه در (را ادات مفعول
(شکست فعل ماضی مفرد قریلدی دیمکدر (محصول بیت) هر یرده که
قناعت کندی متاعنی عرض ایلیه حرص بازاری ولکز معرکه سی قریلدی
(حکایت) روباه بچهٔ بامادر خود کفت مرا حیله بیاموز که چون
بکشاکش سك در مانم خود را ازو برهانم کفت انرا حیله فراوانست
امابهترین همه آنست که درخانهٔ خود بنشینی نه او ترا ببیند ونه تو اورا بینی *
بچهٔ حیلهٔ) یاری حرف وحدت همزه لر توسل (بیاموز باء تأکید ایله
فعل امر مفرد مخاطب اوکرت دیمکدر (که حرف رابط (چون ادات
تعلیل (بکشاکش با حرف ظرف چکش ودوکش معناسنه در (سك
اضافت لامیه (در مانم عاجز قالم دیمکدر (خود را ادات مفعول
(رهانم) باء تأکید ایله فعل مضارع متکلم وحده قورتارم دیمکدر
انرا) را ادات صله (محصول ترکیب) بر دلکو بالوریسی کندو انه سنه
دیدی بکا ر حیله اوکرت تعلیم ایله که چونکه کلبك چکشنده عاجز قالم
کندیمی اندن قورتارم دیدی اکا حیله بولدر و چوقدر اما اعلاری
اولدر که کندی اوکده اوتوره سین نه اوسنی کوره ونه سن آنی کوره سین
(قطعه) * چو با تو خصم شود سفله نه از خردست * که در خصومت
او مکر و حیله سازکنی * (چو ادات تعلیل (با حرف مصاحبت (سفلهٔ
یاسی حرف وحدت همزه توسل (محصول بیت) چونکه سنك ایله
بر سفله خصم اوله عقلدن دکلدر انك خصومتده مکر و حیله
دوزه سین * هزار حیله توان ساخت وز همه آنبه * که هم ز صلح وهم
جنکش احتراز کنی * (محصول بیت) بیك حیله دوزمك ممکندر
وجمله سندن اولیکدر که انك هم صلحندن هم جنکندن یعنی بارشمقدنده
دوکشمکندنده احتراز واجتناب ایده سین (حکایت) شرخ زنبوری
برمنج عسل زور آوردتا و یرا طعمهٔ خود سازد بزاری در آمد که باوجود
این همه شهد و عسل مرا چه قدر ومحل که آنرا بکذاری وبمن آری
زنبور کفت اکر آن شهدست تو شهد را کانی واکر آن عسل است
تو سر چشمهٔ آنی * شرخ زنبوردی یا حرف وحدت (شرخ زنبور قزل
آری کمانك آنی یعنی دیمکله مر و قدر (منج بال آروسی دیمکدر

تا) ادات تعلیل (ویرا رادات مفعول (وی منجه راجعدر (طعمهٔ خود
بیابد (سازد بو یله یرلرده ایلیه دیمکدر (بزاری با حرف صله یا حرف
مصدر فریاده دیمکدر (باوجوداین همه شهد بوقدر باللك وجودیله
بیله دیمکدر (مرا را ادات تخصیص (که حرف بیان (انرا رادات مفعول
انك عسله راجعدر (بکذاری ترك ایده سین (بمن باحرف صله (آری
فعل مضارع مفرد مخاطب کتوره سین دیمکدر (شهد را را ادات
تخصیص (کانی یا حرف خطاب معدنی سین دیمکدر (سرچشمه
منبع دیمکدر (انی یاحرف خطاب (محصول ترکیب) باشك آروسی
بال آروسنه زور کتورردی یعنی غلبه وهجوم ایلدی تا کیم انی کندو یه
طعمه ایلیه فریاده کلدیکه بوقدر شهد وعسلك وجودیله بیله بنم
نه قدر ومرتبم واردر که بالی ترك ایده سین و بکا زور کتوره سین
آری دیدی اکر اول بال ایسه سن باللك معدنی سین واکر اول عسل ایسه
سن انك منبعی سین (قطعه) ای خوش آن مرد حقیقت که زپیغام
وسلام * رو نتابد بسوی مائده وصل رود * (محصول بیت) ای خوش
اول حقیقت مردی که یعنی اهل حقیقت اولان کیمسه خبر و سلامدن
یوز چویرر وصل سفره سی جانبنه کیدر یعنی سلام وخبر ایله متلذذ اولمز
بلکه وصال معشوقه میل ایدر * اصل چون روی نماید ز پس پردهٔ فرع *
فرع را باز کذارد بسر اصل رود * (محصول بیت) اصل چون فرعك
پس پرده سندن یعنی ماوراسندن یوز کوستره فرعی ترك ایدر اصل
سوداسنه کیدر یعنی اصل اولدیغی محلی مشاهده ایتدیکی کبی فرعی
ترك ایلر (حکایت) (موریرا دیدند که بزور مندی کمر بسته وملخی را ده
برابر خود برداشته بتعجب کفتند این مور را ببینید باینی نا توانی باری را
باین کرانی چون میکشد مور چون این بشنید بخندید وکفت مردان
بار را بنیروی همت وبازوی حمیت کشند نه بقوت تن وضخامت بدن *
موری) یا حرف وحدت (را ادات مفعول (دیدند فعل ماضی جمع غائب
کوردیلر دیمکدر (بزورمندی با حرف صله یا حرف مصدر (مند
ادات نسبت زورلولغه (کمر بسته بل بغلمش دیمکدر (ملخ چکرکه
دیمکدر جراد معناسنه یا حرف وحدت (ده اون دیمکدر عشر معناسنه
برداشته) قالدرمش دیمکدر (بتعجب با حرف مصاحبت (مور را را ادات

مفعول (ببينيد باء تأكيد ايله فعل مضارع جمع غائب كورك ديمكدر
معلوم اوله كه بو تأكيد ديديكمز بالمجموعى استقباليه در مضارع ده
اولان معناى استقبالى تأكيد ايتديكى ايچون تأكيد اطلاق اولندى
نته كيم روضهٔ اولده بيان اولندى (بابين باحرف مصاحبت (ناتوان
ضعيف يا حرف مصدر (بار حمل معناسنه (يا حرف وحدت (را ادات
مفعول (بابين باحرف مصاحبت (كران آغر ديمكدر ثقيل معناسنه
يا حرف مصدر (چون نيچه ديمكدر (مى ادات حال (كشد فعل مضارع
مفرد غائب چكر ديمكدر (چون ادات تعليل (بشنيد باء تأكيد ايله
فعل ماضى مفرد غائب ايشتدى ديمكدر (بخنديده بويله كولدى ديمكدر
مردان) مبتدا مردلر ديمكدر (بار را ادات مفعول يوكى ديمكدر
بنيروى همت) بيانيه باحرف مصاحبت (نيرو قوت ديمكدر (بازوى
حميت ده) بيانيه حميت غيرت ديمكدر (كشند فعل مضارع جمع غائب
چكرلر ديمكدر (بقوت تن باحرف مصاحبت اضافت لاميه (ضخامت
بيوكلك ديمكدر (محصول تركيب) برقرنجه يى كورديلر كه زور لولغه
بل باغلمش يوكنديننك اون برابرى بر چكركه يى قالدرمش تعجب ايله ديديلر
بو قرنجه يى سير ايله يك بو ضعيفلك ايله بو رتبه اغر بر يوكى نيچه چكه بور
قرنجه چونكه بونى اشتدى كولدى وديدى مردلر يوكى همت قوتيله
وغيرت بازوسيله چكرلر وجود قوتيله و بدن بيوكلكيله دكل (قطعه)
* بارى كه آسمان وزمين سر كشيد ازو * مشكل توان بياورى جسم
وجان كشيد * (بارى يا حرف وحدت بار يوك ديمكدر (كه حرف
رابط صفت (سر كشيد باش چكدى ديمكدر كه اجتناب ايدن كنايتدر
تو) سن ديمكدر (آن باره اشارتدر (بياورى جسم وجان لاميه يا حرف
مصاحبت ياور ياردمجى ديمكدر (يا حرف مصدر جسمك ياردمجيلغيله
ديمكدر (كشيد بونده مصدر معناسنه در (محصول بيت) بر يوك كه
آسمان وزمين اندن اجتناب واعراض ايلدى سن انى جسم وجانك
ياردمجى لغيله چكمك مشكلدر يعنى بو قدر عظمت جسم ايله سموات
وارضين اجتناب ايلديكى شيدن سن بو جسم صغير ايله تحمل سوداسنده
اولمق مشكلدر بو بيتده (انا عرضنا الامانة على السموات والارض والجبال
فابين ان يحملنها واشفقن منها وحملها الانسان) نص شريفنه تلميح

وار در * همت قوی کن از مدد رهروان عشق * کان باررا بقوت همت توان کشید * (رهروان الف نون ادات جمع رهرو سالك معناسنه‌در (عشقه اضافتی بیانیه (که حرف تعلیل (باررا را ادات مفعول (بقوت همت بیانیه با حرف مصاحبت (توان کشید چکلمك ممکندر دیمکدر (محصول بیت) عشق سالکلری یعنی اهل اللهك مدد و یاردمندن همتی قوی ایله حاصلی استمداد واعانت طلب ایله زیرا اول یوکی همت قوتیله چکمك ممکندر (حکایت) (اشتری در پای مهارکشان در صحرا می چرید موشی بوی رسید و وی را بی خداوند دید حرصش بران داشت که مهارش کرفت وبخانهٔ خود روان شد شتر نیز ازانجا که فطرت او مفطور بر انقیادست وجبلت او مجبول بر عدم مخالفت وعناد با او موافقت کرد چون بخانهٔ خود رسید سوراخی دید تنك کفت ای محال اندیش این چه بود که کردی خانهٔ تو چنین خرد وجثهٔ من چنین بزرك نه خانهٔ تو ازین بزرکتر تواند شد ونه جثهٔ من ازین خردتر میان من وتو صحبت چون درکیرد ومجالست چون صورت پذیرد * اشتری یا حرف وحدت (در پای پرده دیمکدر (مهار کشان دیز کین چکرك دیمکدر (موشی یا حرف وحدت بر فاره دیمکدر (بوی با حرف صله وی اشتره راجعدر (بی خداوند صاحب سز (حرصش شین ضمیر موشه راجعدر (داشت بونده قالقدی دیمکدر (که حرف بیان (مهارش شین اشتره راجعدر (کرفت فعل ماضی مفرد غائب طوتدی دیمکدر (بخانهٔ خود با حرف صله اضافت لامیه (روان شد کتدی دیمکدر (نیز دخی دیمکدر (ازانجا که اول یردن یعنی اول حالتدن که دیمکدر (فطرت خلقت معناسنه‌در (اویه اضافت لامیه (مفطور اسم مفعول مخلوق معناسنه (انقیاد انفعال بابندن مصدردر اطاعت معناسنه (جبلت طبیعت معناسنه‌در (اویه لامیه (مجبول طبیعتلنمش دیمکدر (با او با حرف مصاحبت او موشه راجعدر (چون ادات تعلیل (بخانهٔ خود لامیه با حرف صله (رسید فعل ماضی مفرد غائب ایرشدی دیمکدر (سوراخی یا حرف وحدت (تنك دار دیمکدر (محال اندیش وصف ترکیبیدر محال فکر ایدیجی معناسنه (این چه بود که بونه اوله که دیمکدر (کردی یاء خطاب ایله ایلدك

دیمکدر

دیمکدر (خانهٔ تو لامیه سنك خانهك دیمکدر (چنین بو بحلین دیمکدر
(خرد خاء معجمهنك ضمیله اوفق دیمکدر (جثهٔ من لامیه بنم وجودم
دیمکدر (بزرك اولو بیوك دیمکدر (نه حرف نفی (تواند مصروف
(تواند شد اولبسردر دیمکدر (میان من لامیه (میان من وتو سنك ایله
بنم بیننده دیمکدر (چون ادات استفهام نیجه دیمکدر (کیرد بونده
قابل اولور معناسنه در (مجانست اوتورمق معناسنه در (چون سابق کبی
(پذیرد فعل مضارع مفرد غائب قبول ایلر دیمکدر (محصول ترکیب)
بر دوه بردہ دیزکینن سوره رك اوتلر ایدی بر فاره اکا ایرشدی وانی
صاحب سز کوردی حرصی اکا قالقدی که دیزکینن یعنی یولارین
طوتدی وکندی خانه سنه کتندی دوه دخی اول حالتدن ناشی که انك
خلقتی اطاعت اوزره خلق اولنمشدر وانك طبیعتی عدم مخالفت وعدم
عناد اوزره طبیعتلنمشدر انك ایله موافقت ایلدی چونکه کندی
خانه سنه ایرشدی بر دلك کوردی طار دیدی ای محال فکرلی
بونه اوله که ایلدك سنك خانهك بو بحلین اوفق و بنم جثهم بو بحلین
بیوك نه سنك خانه لك بوندن بیوکرك اولبسردر ونه بنم جثهم بوندن
اوفقرك اولبسردر یعنی بو ایکیسی دخی اولمز بنم ایله سنك بینکده
صحبت نیجه قابل اولور واوتورمق یعنی انسیت والفت ایتمك نیجه
صورت پذیر اولور حاصلی بو مجموعی اولور شی دکلدر (قطعه)
چون روی راه اجل زیندسان که می بینم ترا * درقفا از بار حرص
وآز اشتر وارها * چون نیجه دیمکدر (روی فعل مضارع مفرد
مخاطب کیدرسین دیمکدر (راه اجل بیانیه (زیندسان بو بحلین دیمکدر
(که حرف بیان (می ادات تأکید (بینم فعل مضارع متکلم وحده
کورورم دیمکدر (ترا را ادات مفعول (قفا اکسه دیمکدر (بار حرص
بیانیه بار یوك دیمکدر (آز حرص معناسنه (اشتر وار دوه یوکی دیمکدر
وار باردن منقلب یا واوه قلب اولنمشدر (ها ادات جمع (محصول بیت)
اجل یولنه یعنی آخرته نیجه کیدرسین بو بحلین که سنی کورورم
اکسکده حرص وآزدن دوه یوکلری وار یعنی بورتبه حرص وآز ایله
دنیادن نیجه کیتسن کرك * بارهای خویش را چیزی سبك کردان
که نیست * تنکنای مرك را کنجایی این بارها * بارهای خویش

بیانیه کندی بوکلر یکی دیمکدر (چیزی برنسنه یعنی برمقدار دیمکدر
(سبك یینی دیمکدر خفیف معناسنه (کردان فعل امردر ایله دیمکدر
(که حرف تعلیل (تنکنای مرك لامیه تنکنای طارلق دیمکدر
تنکنای مرك مزار دیمك اولور (را ادات صله (کنجایی یا حرف
مصدر صغشمق دیمکدر (محصول بیت) کندی یوکلر یکی برمقدار
تخفیف ایله زیرا بو یوکلر مزاره صغشمق بوقدر یعنی صغشمز (حکایت)
مبشی از جوی بجست دنبهٔ وی با لا افتاد بزبخندید که عورت ترا
برهنه دیدم مبش روی باز پس کرد که ای بی انصاف من سالها عورت
ترا برهنه دیدم وهرکز نخندیدم وطعن تو نپسندیدم تو بس عمری که
یکبار مرا چنین دیده چه در سرزنش پیچیدهٔ * مبشی یا حرف وحدت
(جوی ده بویله در برقویون و برابرمق دیمکدر (بجست باء تأکید ایله
فعل ماضی مفرد غائب صچرادی دیمکدر (دنبهٔ وی لامیه دنبه
قویرق دیمکدر وی مبشه راجعدر (با لا یوقری دیمکدر (افتاد فعل
ماضی مفرد غائب واقع اولدی دیمکدر (با لا افتاد یوقاری قالقدی
دیمکدن عبارتدر (بز بانك ضمی وزاء معجمه نك سکونی ایله کچی دیمکدر
(بخندید باء تأکید ایله فعل ماضی مفرد غائب کولدی دیمکدر
(که حرف بیان (عورت ترا لامیه را ادات مفعول (برهنه چپلاق
دیمکدر (دیدم فعل ماضی متکلم وحده کوردم دیمکدر (که حرف بیان
(سالها نیجه یللر دیمکدر (هرکز اصلا دیمکدر (نخندیدم فعل نفی
ماضی متکلم وحده کولمدم دیمکدر (نپسندیدم ده بویله بکنمدم دیمکدر
(پس صکره دیمکدر (عمری یا حرف وحدت وعمردن مراد مدتدر
(که حرف بیان (یکبار برکره دیمکدر (مرا را ادات مفعول (چنین
بونجلین دیمکدر (دیدهٔ یا حرف خطاب همزه حرف توسل دیده
ماضیدن قسمدر کورمش سین دیمکدر (سرزنش اسم مصدردر
توبیخ معناسنه (پیچیدهٔ یا حرف خطاب همزه حرف توسل پیچیده
یاوچیم عجمیلر ایله طولاشمش سین دیمکدر (محصول ترکیب) برقیون
برابرمقدن صچرادی اتك قویروغی یوقاری قالقدی کچی کولدی که سنك
عورت یریکی چپلاق کوردم قویون یوزینی اردنه دوندی ای انصافسز
بن نیجه یللر سنك عورتك چپلاق کوردم واصلا کولمدم وسکا طعنی

یکنمدم

بكمدم يعنى طعن ايلمدم يرمدندن صكره بركره بنى بومجلسده كورمش سين نه توبيخ ولومه طولشمش سين (مثنوى) چون لئيمى باهزاران عيب وعار * * روزشب برخلق عالم آشكار * چون ادات تعليل (لئيمى يا حرف وحدت بردنى ديمكدر (يا حرف مصاحبت (هزاران الف نون كثرت افاده ايدر (محصول بيت) چونكه برلئيم بوقدر بيك كيجه كوندز خلق عالمه آشكارا وظاهر اولان عيب ايله * بيند اندك عيبى ازصاحب كرم * برنيارد جز بطعن ولعن دم * بيند فعل مضارع مفرد غائب كورر ديمكدر (اندك از ديمكدر (عيبى يا حرف وحدت (برنيارد قادر اولمز ديمكدر (بطعن با حرف مصاحبت (محصول بيت) بيت اوله مز بوطدر بوقدر بيك اشكار عيبى ايله بيله صاحب كرمدن ازاجق برعيبى كورر طعن ولعن ايله سوزدن غيره قادر اوله مز يعنى طعن ولعن ايدر * آن بعيب اين شود يكسر زبان * وين بذكر او نيالايد دهان * (يكسر براوغوردن يعنى باشدن باشه ديمكدر (نيالايد فعل نفى مستقبل مفرد غائب بولاشدرمز ديمكدر (محصول بيت) اول لئيم بوصاحب كرمك برعيبنه باشدن باشه دل اولور يعنى دائما اعضا وجوارحيله بيله انى سويلر بوصاحب كرم لئيمك ذكر يله اغزينى بولاشدرمز (عروض) رمل مسدس معلوم (حكايت) كاوى بركله خود سالار بود ودرميان كاوان بقوت سر ونامدار چون كرك برايشان زورآوردى آفت ايشان بزخم سر وازايشان دوركردى ناكاه دست حادثه بروى شكست آورد وبرسر وى وى را آفتى رسيد بعدازان چون كرك را بديدى در پناه كاوان ديكر خزيدى سبب انرا ازوى سؤال كردند درجواب كفت * كاوى (يا حرف وحدت براوكوز ديمكدر (كله سورى معناسنه در (سالار عسكر باشى ديمكدر (سرو سينك ضميله بوينوز ديمكدر (نامدار وصف تركيبيدر نامل يعنى مشهور ديمكدر (چون ادات تعليل (آوردى يا حرف حكايه كتوره ايدى (زوركردى ده بويله (شكست قرقلق ديمكدر (خزيدى خاء معجمه نك فتحى وزاء معجمه ايله ويا حكايه ايله فعل ماضى مفرد غائب كيزلنور ايدى ديمكدر (محصول تركيب) براوكوز كندى سورى يسنده رئيس ايدى واوكوزلر اراسنده بوينوز قوتيله مشهور ونامدار ايدى چون قورت انلره زور كتوره ايدى يعنى حمله

ایده ایدی انلرك ضرربنی بو بنوز زخمیله انلردن بعید ایلردی حاصلی
مجموعی اوکوزلر انك سایهٔ حمایه سنده اولورلردی ناکاه حادثه الی یعنی
زمانه اکا قرقلق کتوردی یعنی سست وضعیف اولدی وانك
بو بنوز بنه آفت ایرشدی بوندن صکره چونکه قورد کوره ایدی
سائراوکوزلرك حمایه سنه کیرلنورایدی انك سببنی اندن سؤال ایلدیلر
جوابنده دیدی (رباعی) زانروز که ازسروی خود ماندم فرد *
* شد معرکهٔ دلاوری برمن سرد (محصول بیت) اول کوندن بروکه
بو بنوزمدن فرد وتنها قالدم دلاورلك جنکی بکا سرد ومشکل اولدی
* دراین مثلی هست که درروزنبرد * سر بت بود ارحربه ودعوی ازمرد *
(محصول بیت) بونده برمثل واردرکه جنك کوننده حرب وضرب
حربه دندردعوی مرددن ترکیده آلت ایشلراولکنوردیلر (حکایت)
شتری ودراز کوشی همراه می رفتند بکنار جوی بزرك رسیده اول اشتر
درآمد چون بمیان جوی رسید آب تاشکم وی برآمد دراز کوش را
آواز داد درای که آب تاشکم بیش نیست دراز کوش کفت راست می
کویی اما ازشکم تاشکم تفاوتست آبی که بشکم تو نزدیك کشت ازپشت
من بخواهد کذشت * درازکوش اشك دیمکدر (محصول ترکیب) بردوه
براشك بیله کیدرلرایدی بربیوك ارماق کنارینه ایرشدیلر اول دوه کیردی
چونکه ایرماغك اورته سنه ایرشدی صوقارنینه دك کلدی چاغردی کل که
صوقارنینه دکدرزیاده دکلدر اشك دیدی طوغری سویلرسین اما قرندن
قرینه تفاوت واردر برصوکه سنك قرنکه یقین اوله بنم آرقه دن تجاوز ایدر
(قطعه) ای برادرازتو بهترهیچ کس نشناسدت * زانچه هستی یك
سرموخویش را افزون منه * سر بونده اوج معناسنه در (محصول بیت)
ای قرنداش سندن اعلالرك کیمسه سنی اکلیه مز یعنی بیلمزاول مرتبه دن که
وارسین یعنی بولندیغك مرتبه دن کندوکی برقیل اوجی قدر زیاده
قومه یعنی مرتبه ومقدار کدن خارج حرکت ایلمه * کرفزون ازقدر
تو بستایدت نابخردی * قدرخود بشناس وپای ازحد خود بیرون منه *
بستاید باء تأکید ایله فعل مضارع مفرد غائب اوکرسه یعنی مدح
ایدرسه دیمکدر (بشناس ده باء تأکید ایله فعل امر مفرد مخاطب اکله
دیمکدر (محصول بیت) اکرسنی مقدار مرتبه کدن زیاده برعقلسز اوکرسه

کندی

کندی مقداری بکی اکله وحدکدنز باده اباق قومه (عروض) معلوم
(حکایت) طاوسی بازاغی درصحن باغی فراهم رسیدند وعیب وهنر
یکدیکر را دیدند طاوس بازاغ کفت این موزۀ سرخ که در پای تست
لایق اطلس زرکش ودیبای منقش من است همانا که آن وقت که ازشب
تاریک عدم بروز روشن وجود می آمده ایم در پوشیدن موزه غلط
کرده ایم من موزۀ کیمخت سیاه ترا پوشیدم وتو موزۀ ادیم من زاغ کفت
حال برخلاف اینست اکر خطایی رفته است در پوششهاء دیکر رفته
است باقی خلعتهای تو مناسب موزۀ منست غالبا دران خواب آلودکی
تو سر از کریبان من برزده ومن سر از کریبان تو * طاوسی (زاغی باغی
یالری وحدت ایچوندر یاحرف مصاحبت (موزه چزمه دیمکدر (سرخه
اضافت بیانیه (که حرف رابط صفت (اطلس زرکش بیانیه زرکش
وصف ترکیبیدر برنوع مطلی اطلسدر دیبای منقش دخی بیانیه منه لامیه
(همانا که بکزرکه دیمکدر (موزۀ کیمخت سیاه بیانیه لردر (کیمخت
صغری دیمکدر سیاه دری دیمک اولور (ترا یه لامیه را ادات مفعول
(پوشیدم فعل ماضی متکلم وحده کیدم دیمکدر (موزۀ ادیم سرخ منی
بیانیه لردر ولامیه در (ادیم سختیان دیمکدر (خطایی یا حرف تنکیر
(رفته است واقع اولمش ایسه دیمکدر (پوشش اسم مصدردر اثواب
معناسنه (خواب آلوده اویخو سرسمی دیمکدر کاف هاء رسمیدن مبدل
یاحرف مصدر (کریبان یقه دیمکدر (برزده یا حرف خطاب همزه
حرف توسل برزنه کیمکدن کنایه در (محصول ترکیب) بر طاوس برقرغه
ایله بر باغ اورتاسنده بر برینه ایرشدیلر و بر برینک عیبنی کوردیلر طاوس
قرغه یه دیدی بو قرمزی چزمه که سنک ایاغکده در بنم تللی اطلسمه
و منقش دیباسمه لایقدر و بکزر که اول وقتده که عدمک قره کو
کیجه سندن وجودک ایدنلق کوندزینه کلیشمز یعنی بو وقت خلقتمزده
چزمه کیمکده غلط ایلمشزدر یعنی یکلش کیمشز بن سنک سیاه صغری
چزمه کی کیمشم وسن بنم قرمزی سختیان چزمه می کیمش سین قرغه دیدی
حال بونک خلافنه در اکر خطا واقع اولدی ایسه سائر اثوابلرده ده واقع
اولمشدر سنک باقی اثوابلرک بنم چزمه مناسبدر غالبا اول اویخو
سرسملکنده سن بنم یقامدن باش چقارمش سین و بن سنک یقاکدن

يعنى سن بنم ثوبيمى وبن سنك ثوبيكى كيمشم * دران نزديكى كشفى سر بجيب مراقبه فرو برده بود وان مجادله ومقاوله رامى شنود سر برآورد كه اى ياران عزيز ودوستان صاحب تميز اين مجادلهٔ بى حاصل را بكذاريد وازين مقاولهٔ بلاطائل دست بداريد خداى تعالى همه چيز را بيك كس نداده است وزمام همه مرادات دركف يك كس ننهاده هيچ كس نيست كه ويرا خاصهٔ نداده ديكرانرا نداده است ودروى خاصيتى ننهاده كه درديكران ننهاده هركس را بدادهٔ خود خرسند بايد بود وبيافته خود خوشنود * دران نزديكى اول يقينده ديمكدر (كشفى يا حرف وحدت (كشف كافك وشينك فتحه لريله قبلو مبغه ديمكدر (بجيب مراقبه باحرف صله (مراقبه يقه سنه ديمكدر (فرو برده بود اكمش ايدى ديمكدر (مى ادات حكايه (شنود فعل ماضى مفرد دكلرايدى ديمكدر (تميز بونده عقل معناسنه در (بكذاريد باء تأكيدايله فعل امر جمع مخاطب ترك ايدك ديمكدر (طائل فائده معناسنه در (دست داريد ال چكك ديمكدر (محصول تركيب) او يقينده برقپلو مبغه باشنى مراقبه يقه سنه اكمش ايدى واول مجادله ومقاوله يى دكلرايدى باش قالدرديكه اى عزيز يارلر واى عقل صاحبى دوستلر بوحاصلسز مجادله يى ترك ايدين وبوفائده سز مقاوله دن ال چكك خداى تعالى جميع نسنه يى بركيمسه يه ويرمامشدر ومجموعى مرادلرك ديزكنى بركيمسه نك الينه قومامشدر هيچ كيمسه بوقدر كه كا برخاصه ويرلمامشدر وغيريلره دخى ويرلمش اوله يعنى انده اولان آخرده ده واردر وانده برخاصيت قومامشه يعنى ويرديكى خاصيتى غيريلره دخى ويرمشدر هركس كندويه ويريلان ايله قانع اولمق كرك وكندينك بولديغى ايله خوشنود اولمق كرك (قطعه) بردن حسد ازحال كسان طور خرد نيست * زينهار كه ازطور خرد دور نباشى * (محصول بيت) خلقك حالنه حسد ايلمك عقل طورى دكلدر صقين كه عقل طورندن اوزاق اولميه سين * ازخلق طمع همچو حسد مايهٔ رنجست * بكسل طمع از خلق كه رنجور نباشى * (محصول بيت) مخلوقدن طمع حسد كبى رنج ومشقت مايه سيدر خلقدن طمعى اوز وكس كه خسته اولميه سين (حكايت) روباهى بچنك كفتارى كرفتار شد دندان

طمع در وی محکم کرد روباه فریاد برآورد که ای شیر بیشهٔ زورمندی
وای پلنگ قلهٔ سر بلندی بر عجز شکستگی من ببخشای وشکال این
اشکال را از پای جهان پیمای من بکشای من مشتی پشم واستخوان
از خوردن من چه خیزد ودر آزردن من که آویزد * روباهی یا حرف
وحدت (پنجهٔ گرفتاری لامیه یا حرف صله چنك پنجه دیمکدر گرفتار
کاف عربك فتحیله صرتلان دیدکلری حیواندر یا حرف وحدت
شیر بیشهٔ زورمندی لامیه لردر شیر ارسلان (بیشه باء عربیله مبشه
دیمکدر منداد ات نسبت یا حرف مصدر زورلی اق مبشه سنك ارسلانی
دیمکدر (پلنك قپلان دیمکدر (قله معروف (سر بلند مرکبدر علو
وامتیاز معناسنه (یا حرف مصدر عالیلك قله سنك قپلانی دیمکدر
(شکستگی یا حرف مصدر کاف هادن مبدل قرقلق دیمکدر (من
اضافتی لامیه (ببخشای باء تأکیدایله فعل امر مخاطب بغشله دیمکدر
(شکال شینك کسریله کوستك دیمکدر (اشکال بوقاغو دیمکدر (را
ادات تخصیص (پای جهان پیمای من بیانیه ولامیه (جهان پیما
وصف ترکیبیدر جهانی اولجیجی دیمکدر مساحتدن عبارتدر (بکشای
باء تأکیدایله فعل امر حاضر مفرد آچ دیمکدر (مشتی یا حرف وحدت
برآوج دیمکدر (پشم یوك دیمکدر (استخوان کمك (خوردن مصدردر
شبه اضافت مفعولنه‌در (خیزد فعل مضارع مفرد بونده حاصل
اولور معناسنه‌در (در حرف صله (آزردن مصدردر اینجتمك
معناسنه‌در (آویزد فعل مضارع مفرد غائب تعلق ایدر معناسنه
(محصول ترکیبه) بر دلکو بر صرتلانك پنجه سنه گرفتار اولدی
طمع دیشینی دلکوده محکم ایلدی حاصلی ایصردی دلکو فریاد ایلدیکه
ای زورلولق مبشه سنك ارسلانی وای سر بلندلك قله سنك
قپلانی بنم عجزیمه وقرقلغمه باغشله یعنی مرحمت ایله و بو بوقاغینك
کوستکنی بنم جهان پیما اولان ایاغمدن اچ بن برآوج یوك و کمکم بنی
یمکدن نه حاصل اولور و بنی اینجتمکه کیم تعلق ایدر * هرچند ازین
مقوله سخن براند در وی نگرفت گفت یاد آر حق که مرا بر تست از من
ادزوی مباشرت کردی آرزوی ترا برآوردم چند بار متعاقب باتو
مباشرت کردم گفتار چون این گفتار شنیع بشنید آتش غیرت بروی

جوشید دهان بکشاد که این چه سخن بیهوده است واین واقعه کی وبکجا بوده است ازوی دهان کشادن همان بود وارزو باه رودر کریز نهادن همان * راند فعل ماضی مفرد غائب سوردی دیمکدر (در وی نکرفت در حرف صله وی کفتاره راجعدر (نکرفت تأثیر ایلمدی دیمکدر (یاد آر خاطر یکه کتور دیمکدر (حق یا حرف تنکیر (که حرف رابط صفت (مرا ادات تخصیص (برتست سنك اوزر یکه دردیمکدر (آرزوی مباشرت یانیه (کردی یا حرف خطاب ایلدك دیمکدر مباشرت بونده فعل معهوددن کنایتدر چفتلشمك معناسنه در (آرزوی ترا لامیه را ادات مفعول (برآوردم حاصل ایلدم دیمکدر (چند بارنیجه کره دیمکدر (متعاقب بر بری ارد نجه دیمکدر (با تو با حرف صله (شنیع صفت مشبهه در شنعت ویرنجی یعنی کند ویه عیب ویرنجی دیمکدر (جوشید فعل ماضی مفرد غائب قاینادی (همان اول آن دیمکدر (بود ادات ماضی (کریز اسم مصدردر قاچق معناسنه (محصول ترکیب) هرنقدر که بومقوله سخن سوردی یعنی یلواردی ویقاردی صبرتلانه تأثیر ایلمدی دیدی خاطریکه کتور شول حق که بنم سنك اوزرکده واردر بندن مباشرت آرزوسی ایلدك یعنی نی یفعله دیدك سنك آرزوکی حاصل ایلدم نیجه کره بری بری اردنجه سکامباشرت ایلدم کفتار چون بو شنیع سوزی ایشتدی آتش غیرت انك اوزرینه قینادی اغزاجدی که بونه بیهوده سوزدر و بو واقعه نه وقت ونه یرده اولمشدر صبرتلان اغزینی اچدیغی آن ایدی که دلکودن قاچمقلغه توجه اول آن ایدی یعنی بوکلمه یه اغز آچراچمز دلکو قاچدی (قطعه) بقول خوش که نیابی زچنك خصم رهایی * * به آن بود که زبانرا بناخوشی بکشایی * رهایی یاء مصدریه ایله خلاص معناسنه در (محصول بیت) کوزل قول ایله که خصمك جنکندن خلاص اولیه سین یعنی یالوارمق ایله قورتولمیه سین اعلا اول اولور که دلیکی ناخوشلغه اچه سین * چوقفل خانه برآهستکی کشاده نکردد * پی شکستنش آن به که سوی سنك کرایی * چو ادات تعلیل (قفل کلید دیمکدر (کرایی کاف عجمك کسریله فعل مضارع مفرد مخاطب میل ایده سین دیمکدر (محصول بیت) جونکه خانه نك

كليدي آهسته اكله قولايلقله آچلادي اني قيرمق ايچون اول اعلادركه طاش جانبنه ميل ايده سين يعني طاش ايله قيره سين (عروض) بو قطعه بحر مجتث مخبوندر معلوم (حكايت) شغالي خروسي را درخواب سحر بكرفت فرياد برداشت كه من مونس بيدارانم ومؤذن شب زنده داران از كشتن من بپرهيز وخون مرا بتيغ تعدي مريز * شغالي خروسي يالري وحدت (شغال چقال ديمكدر (را ادات مفعول (خواب سحر بونده طتلي اويخودن كنايتدر (كرفت فعل ماضي مفرد غائب طوندي ديمكدر (كه حرف بيان (بيدار او يانق وآكاه معناسنه در (الف نون ادات جمع (ميم ضمير متكلم (مونس بيدارانم ومؤذن شب زنده داران لاميه لردر شب زنده دار وصف تركيبيدر كيجه يي احيا ايديجي معناسنه (كشتن مصدر در قتل معناسنه اضافتي مفعولنه در (بپرهيز باء تأكيد ايله فعل امر مفرد مخاطب اجتناب ايله صقين ديمكدر (خون مرا لاميه را ادات مفعول بنم قانيمي ديمكدر (بتيغ تعدي بيانيه (با حرف مصاحبت تعدي ظلم ديمكدر (مريز فعل نهي مفرد دوكمه ديمكدر (محصول تركيب) برچقال برخروسي طتلي اويخوده طوتدي خروس فرياد ايلديكه بن اويانقلرك مونسي وغمكسارييم واحياي ليل ايدنلرك مؤذني يم بني اولدرمكدن اجتناب ايله وبنم قانيمي ظلم قلجي ايله دوكمه (بيت) چرا بي موجبي با من ستيزي * كه خواهي بي كنه خونم بريزي (محصول بيت) سببسز بنم ايله جنك ايدرسين كه استرسين كناهسز بنم قانيمي دوكه سين * شغال كفت من در كشتن تو چنان بيكجهت نيستم كه بهيچ وجه از ان باز ايستم خاطر خود از اختيار بپرداختم وترا درين صورت مخير ساختم كه اكر خواهي كه بيك ضربت پنجه جان ترا بستانم واكر خواهي لقمه لقمه ترا طعمه خود كردانم * باز ايستم توقف ايده يم ديمكدر (محصول تركيب) چقال ديدي بن سني اولدرمكده انجلين برجهت دكلم كه هيچ بر وجه ايله اندن توقف ايدم كندي خاطريمي اختياردن تمام قيلدم يعني اختيارم قالمدي وسني بوصورتده مخير قيلدم كه اكر ديلرسك برضربده سنك جانكي الايم واكر ديلرايسك لقمه لقمه ايليم (قطعه) جز بتدبير خرد از سر خود دفع مكن * با تو شر بري اكر شود وشري كيرد پيش * (محصول بيت) تدبير عقلدن ماعدا ايله كندي باشكدن دفع ايله سكا

اكر برشر بر فتنه شور وشر طوترسه يعني بر اهل شر سكا شر قصدين ايدرسه تدبير عقلندن ماعدا ايله دفع ايله كه مضردر * بتضرع مسپر راه خلاصي كه با آن * از بدش كر كذراني بتري كيرد پيش * مسپر فعل نهي حاضر مفرد بونده مأمول ايتمه ديمكدر (راه خلاصي بيانيه يا حرف تنكير (كه حرف رابط (با آن با حرف صله (كذراني فعل مضارع متعدي مفرد مخاطب كچوررسين ديمكدر يعني ترك ايتديررسين ديمكدر (محصول بيت) تضرع ونيازايله خلاص يولني مأمول ايتمه كه اني كوتولكدن اكر ترك ايتديررسن بترينى اوكنه طوتر يعني بريني ترك ايدرسه بردخي بترينى قصد ايدر نته كيم بو قصده مخير قيلديغي كبي عروض معلوم (خاتمه) دردل چنان مى كشت ودرخاطر چنان مى كذشت كه اين نامه بزودى باخر نينجامد وخامه در طى مقاصد آن حالا ازجنبش نيارآمد اما چون آيينهٔ طبع كوينده ژنك ملالت كرفت وبصيقل صدق رغبت شنونده صقالت نپذيرفت برين قدر اقتصار افتاد * مى ادات حكايه (كشت فعل ماضي مفرد غائب اولور ايدي ديمكدر (مى كذشت ده بويله كچر ايدي ديمكدر (بزودى با حرف مصاحبت (يا حرف مصدر تيزلك ايله ديمكدر (باخر با حرف صله (نينجامد فعل نفي مستقبل مفرد غائب نتيجه ويرميه يعني تمام اولميه ديمكدر (طى دوشرمك معناسنه در (مقاصده اضافت مفعولنه در مقاصد مقصدك جمعيدر (آن نامه يه اشارتدر (حالا الآن ديمكدر (جنبش حركت معناسنه در (نيارآمد فعل نفي مستقبل مفرد غائب اكلنمز بونده قالمز ديمكدر (چون ادات تعليل (آيينه طبع كوينده بيانيه ولاميه كوينده اسم فاعلدر سويليجينك طبعي آيينه سي ديمكدر (ژنك ملالت بيانيه ژنك پاس ديمكدر (ملالت تا اسلوب انجام اوزره طويل يازلمشدر (كرفت طوتدى ديمكدر (بصيقل صدق رغبت (شنونده بيانيه ولاميه شنونده اسم فاعلدر دكليجي ديمكدر سامع ومخاطب معناسنه (نپذيرفت فعل نفي ماضي مفرد غائب قبول ايلمدى ديمكدر (برين قدر بو قدر ايله ديمكدر (اقتصار قصالتمق ديمكدر (محصول تركيب) كوكلمده شويله واقع اولوردى وخاطرمده انجلين كچر ايدي كه بو نامه تيزجك آخره ايرشميه وقلم اول نامه مقاصدينى

دوشروب

دوشیروب یازمه ده حالا حرکتدن قالمدی اما چونکه سویلیجینك
طبعی آیینه سی ملالت یعنی اوصانمق پاسی طوتدی وسامعك صدق
رغبتی صیقلی ایله صقالت قبول ایلمدی یعنی دکلمدی بوقدر ایله
اقتصار واقع اولدی (قطعه) بسط سخن جامیا بساط سخن *
* که ازان خوبتر بساطی نیست * بسط کن دوشه مکدر (جامیا
الف حرف ندا ای جامی دیمکدر (بساط سخن بیانیه سوز دوشمه سنی
دیمکدر (که اداة تعلیل (آن بساط سخنه راجعدر (بساطی
یا حرف تنکیر (محصول بیت) ای جامی سوز دوشمه سنی دوشه زیرا
اول دوشمه مه دن اعلا دوشه مه یوقدر یعنی وعظ ونصایح وپندی
مشتمل اولان کلامی ترتیب ایله سویله که بوندن اعلا ولذیذ سوز اولمز
* لیك خامش نشین ودم درکش * طبع را کردران نشاطی نیست *
لیك اداة استدراك (محصول بیت) لیکن خاموش اوتور ونفسکی
چك سکوت ایله طبعك اکر انده نشاط واستکی یوق ایسه زیرا نشاطسز
بویله کلام مقبول سویلنمز * نیست کافی نشاط طبع تو نیز * اکر از سامع
انبساطی نیست * (محصول بیت) سنك طبیعتك نشاطی دخی کافی
دکلدر اکر سامعدن انبساط ورغبت اولمزسه * وهر چه از مقولهٔ
نظم کذشت وبناظمی منسوب نکشته زادهٔ طبع محرر این رساله
ونتیجهٔ فکر مقرر این مقاله است * مقولهٔ نظم بیانیه مقوله بونده
نوع وصنف معناسنه در (بناظمی با حرف صله یا حرف وحدت
(محصول ترکیب) وهرنسنه که نظم نوعندن کچمشدر وبر ناظمه
منسوب اولمشدر یعنی ابتداء کتابدن بو آنه کلنجه نقدر کلام منظوم
وار ایسه فلانکدر دیو اشارت اولنمیلر بو رساله یی تحریر ایده نك
زادهٔ طبعیدر وبو مقاله یی تقریر ایدیجینك فکرینك نتیجه سیدر
حاصلی مستثنا اولنلردن ماعدا مؤلفکدر (رباعی) جامی هر جا که
نامهٔ انشا آراست * از کفتهٔ کس بعاریت هیچ نخواست * آراست
فعل ماضی مفرد غائب بزه دی تزیین ایلدی دیمکدر (کفتهٔ کس
لامیه (بعاریت با حرف مصاحبت (نخواست فعل نفی ماضی مفرد
غائب استمدی والمدی دیمکدر (محصول بیت) جامی هر یرده که
انشا نامه تزیین وترتیب ایلدی عاریت ایله هیچ کیمسه نك سوزندن

المدی یعنی هیچ بر تألیف و تصنیفنده آخرك شعرینی کندی کلامی سلکنده المدی * آنرا که زصنع خود دکان پرکالاست * دلالی کالای کسانش نه سزاست * آنرا که انکس را که تقدیرنده در (را ادات تخصیص (صنع خود کندی یاپیسی دیمکدر (کالا متاع معناسنه در (دلالی یا حرف مصدر در دلال معروف (کالایه اضافت معقولنه در کالانك (کسانه لامیه (شین ضمیر کسه راجعدر (نه حرف نفی (سزا لایق معناسنه در (محصول بیت) اول کیمسه نك که کندی یاپیسی یعنی کندی عملی اوله رق دکانی پرکالادر اول کیمسه یه خلقك متاعنه دلاللق لایق دکلدر (عروض) رباعی معلوم * امید واری بمکارم اخلاق مطالعه کنند کان آنکه چون برخللی مطلع شوند بذیل عفو واغماض بپوشند ودرافشای آن بزبان عیب واعتراض نکوشند * وار ادات نسبت یا حرف مصدر (بمکارم اخلاق مطالعه کنندکان لامیه لر در یا حرف صله مطالعه ایدیجیلرك اخلاقنك ایولکلرینه امیداولدك دیمکدر (آنکه اولدرکه دیمکدر (چون ادات تعلیل (بر حرف صله (خللی یاحرف وحدت برنقصان دیمکدر (شوند فعل مضارع جمع غائب اوله لر دیمکدر (بذیل عفو مجازا بیانیه باحرف مصاحبت (اغماض برشیدن کوز یومغه دیرلر (بپوشند باء تأکیدایله فعل مضارع جمع غائب اورته لر دیمکدر (افشا اظهار معناسنه (بزبان عیب مجازا بیانیه باحرف مصاحبت (اعتراض معروف (نکوشند فعل نفی مستقبل جمع غائب سعی ایتمیه لر دیمکدر (محصول ترکیب) مطالعه ایدیجیلرك اخلاق مکارمنه امیدلیلك اولدرکه برنقصان وخللہ مطلع اوله لر عفو واغماض انکی ایله ستر ایده لر وعیب واعتراض لسانی ایله افشایه سعی ایتمیه لر (قطعه) چون بینی زآشناعیبی * که بیکانکان نکویی به * بیکانکان باحرف صله بیکانه بیانجی دیمکدر کاف هاء رسمیدن مبدل الف نون ادات جمع (نکویی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب سویلیه سین دیمکدر (محصول بیت) چونکه آشنادن یعنی دوستدن برعیب کوره سین اکر بیکانه لره یعنی دشمنلره سویلیه سین اعلادر یعنی انی غیره افشاایلمك احسندر * زانکه درکیش آخراندیشان * عیب پوشی زعیب جویی به *

زانکه

زانكه اول اجلدن كه ديمكدر (كيش مذهب معناسنه در ما بعدينه
اضافت لاميه (آخر انديشان وصف تركيبيدر عاقبتى فكر ايديجيلر
ديمكدر (عيب پوشيده وصف تركيبيدر عيب اورتيجى ديمكدر
(عيب جوى ده بو يله عيب اراييجى ديمكدر يا رمصدر يه (محصول بيت)
بيت اوله تعليلدر كتم راز دوستان ايلمكه چالش زيرا عاقبت انديشلرك
مذهبنده ستر عيب ايدوب كيزليجى لك عيب اراييجيلقدن اعلادر
حاصلى عاقبت انديشه لك مذهبنه ذاهب اولوب نقصان نامه يى
دامن لطف ايله ستر ايلمك اولى در كذلك مترجم فقيرك دخى قصورندن
حرف كيرلك واديسنه كتيوب اصلاح ايتمه لرى مأمولدر * در تاريخ
قطع اطناب اطناب وطى اسباب اسهاب * تاريخ قطع اطناب اطناب
بيانيه ولاميه وبيانيه قطع كسمك معناسنه در (اطناب فتح همزه ايله
چادر ايپى ديمكدر (اطناب كسر همزه ايله سوزى اوزاتمق معناسنه
مصدر در (طى اسباب اسهاب مصدرك مفعولنه ولاميه طى دورمك
دوشرمك معناسنه در (اسباب سببك جمعيدر (اسهاب كسر همزه ايله
كثرت كلام معناسنه در (محصول تركيب) سوز اوزاتمق چادرينك
ايپنى قطع ايلمك وكثرت كلام سببلرينى ديروب دوشرمك يعنى ختم
بهارستانك تاريخى بياننده در (قطعه) تك پوى خامه در ين طرفه نامه *
كه جامى بدوكرد طبع ازمايى * تك پوى خامه لاميه تك حمله معناسنه
پوى يلمك معناسنه تك پوى تعجيل ايله يرشى ارامقده استعمال اولنور
(طرفه طانك ضميله عجيب ديمكدر (نامه كتابدن عبارتدر (بدو دال
همزه دن منقلب با حرف مصاحبت اونامه يه اشارتدر (طبع ازماى
وصف تركيبيدر طبيعت صنايجى ديمكدر (يا حرف مصدر
(محصول بيت) قلمك تك پوسى بو عجيب نامه ده كه جامى انك ايله
طبيعت صنايجيلق ايلدى يعنى جامينك تجربهٔ طبيعت ايلديكى
نامه ده قلمك تك پوسى * بوقتى شد اخركه تاريخ هجرت * شود نهصد
ازهشت بروى فزايى * بوقتى با حرف ظرف يا حرف وحدت (هجرت
حضرت فخر عالم ونبى محترم مكهٔ مكرمه دن مدينهٔ منوره يه نقل
ايلدكلريدر (نهصد طقوز يوز ديمكدر (ار اكردن مخفف ادات شرط
(هشت سكز ديمكدر (وى نهصده راجعدر (فزايى فعل مضارع

مفرد مخاطب ارتیررابسك دیمكدر (محصول بیت) قلمك بونامه دن
تك بو بی بر وقتده آخر اولدی كه هجرت تاریخی طقوز یوز اولور
اكر سكز زیاده ایدرسن سكز چیقدیغی صورتده تاریخ اتمام بهارستان
سكز یوز طقسان ایكی اولور ومترجم حقیرك اتمامی ایله بینی اوچ یوز
اون یدی اولمش اولور * والمسئول من الله ذی الجلال والاكرام
الظفر بنیل المرام والفوز بحسن الاختتام والصلاة والسلام علی محمد
وآله بررة الكرام * مسئول اسم مفعول فتح بابنك مهموز العیننده‌ن
مطلوب معناسنه‌در (من الله مفعول غیر صریح (ذی الجلال اللهك
صفتی جلال عظمت وكبریا معناسنه (اكرام جلال اوزره معطوف
ایلك دیمكدر (مسئول مبتدا (الظفر خبری (بنیل المرام ظفره متعلق
(الفوز ظفر اوزره معطوفدر (بحسن فوزه متعلق (الاختتام حسنك
مضاف الیهی (بررة بارك جمعیدر ایولر دیمكدر (محصول تركیب)
دخی اجلال واكرام صاحبی اولان اللهدن مطلوب ورجا مرام ومراده
نائل اولمقله ظفر وحسن خاتمه یه فوزدر دخی صلاة وسلام حضرت
محمدك اوزرینه اولسون وبررة الكرام اولان آلی اوزره اولسون
* تذییل * چونكه بونامهٔ عالی حشو ونقصاندن خالی ایكن مؤلف
مولانا جامی قدس سره السامی حضرتلری هضما لنفسه قصوره
اعتراف وتذلل ایتدی بوكینه بی مایه بو قدر بضاعه‌نك قلتی
واستطاعتك عدم قدرتی وكثرت اشتغال تعلم وتدریس وخدمت
ركاب شهریاریده‌تك بوده ایكن بویله برامر عظیمه اقدام كرچه حدیمز
دكل ایدی لكن اخوان صفانك ابرامنه عدم طاقتدن ناشی شروع
اولنوب شكسته بسته عون خدای بیچون ایله رسیدهٔ اختتام اولمندی
هرنقدر سر بسر خلل ونقصان ایسه دخی مطلب اثر المرء عمره الثانی
مفهومنجه الی یوم الاخرة نامم صحیفهٔ عالمده ثابت اولوب بر فاتحهٔ
شریفه ایله بونا چاری شادایتمه‌لری اولدیغین فهم ایدوب انكشت زن
عیوبیز اولمیوب بلكه قلم كرم ایله تصحیح ایلمك ناظریندن مرجو ومتمنادر

* مثنوی *

ای خامهٔ خوش خرام سویله — سویله دل شادكام سویله
راز دلی كل عیان ایله — اسرار دلك بیان ایله

کیج غمی سن فراغت ایله | برقاچ کیجه استراحت ایله
بزم طربك ربابی سنسین | خوان کرمك کبابی سنسین
فیض حقی ایلمه فراموش | پیغوله همده اولمه خاموش
سن سویله که دکلینده واردر | هم فیض سخنده سنده واردر
اور مضرب شوقی ایله آهنك | بو دائرهٔ سخن دکل تنك
دشت سخنه نهایت اولمز | اول عرصه یه هیچ غایت اولمز
اما بولنورسه خار انکار | اور آتش داله ایله پرنار
کرسنك طعن کلورسه پایه | ایلر سپر سخن وقایه
ایلرسه بو طعنی دوست مشکل | پای دل اولور اوده مدد درکل
اما که امیدر (شاکر) زار | ایتمز بونی اهلی رد وانکار

مناجات

ای خالق جمله کون وامکان | ای عالم آشکار وپنهان
بن مجرمی قیل قرین رحمت | پنهای حشرده ویرمه دهشت
محض کرمکله ایله مستور | بی غایه اولان ذنوبی مغفور
شاه رسل عشقنه کرم قیل | دیدار ایله سیر ومغتنم قیل
اول شاه رسل که جمله افلاك | خدمتده دونر چو عقل دراك
قیل حرمتنه اوذات پاکك | اول متصف صفات پاکك
بن بنده کی سر لطفه مظهر | خضر کرمك بو جانه رهبر
خاصه پدر بزرکوارم | یادی وجود زار زارم
محمود خصال سید احمد | یارب اوله عالمنده سرمد
ایله بو کتابی نشر وشایع | تا اولمیه سعی وجدی ضایع
هم اولمیه شرمناك ومحجوب | ایله عتقا که آتی محسوب
اربابی قتنده ایله مقبول | هم حسن ختامه نیل مسؤل

تاریخ قطع اوتاد اسباب سخن واتمام کار نقوش معانی قصور محن

بهارستان عشق اولمیسه ظاهر | هزارندن بو نغمه اولدی صادر
ریاض لطفی غایت دلربادر | حکایاتی کبی امثالی نادر
بنم بو ترجمه‌م اولسه لایق | صفا بخش قلوب جمله زائر

اوله تاریخی وش هر مدة تازه
بو بستان نهال طبع (شاکر)

* ترجمهٔ احوال نور الحق والدين حضرت عبد الرحمن جامی قدس سره السامی بر وتیرهٔ اجمال *

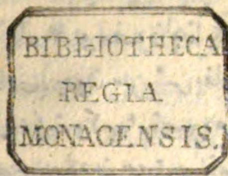
اول نشئهٔ بخش بزم عرفانك پدرلری نسبی حضرت فاروقه منتهی قاضی اسحاق دامادی قوام الدين حسن اصفهانينك صلبندن خراسانه تابع خرجرد قصبه سنده بقدمنهادهٔ عالم شهود اولمش * وسنی حد تمییزه بالغ اولدقده بلدهٔ مذكوره نك امر فتواسی عهده سنه تفویض اولنمش * و بر مدتدنصكره سمت هراته عزيمت بعده بنه بلدهٔ مرقومه يه عودتلری اثناسنده اول يكانهٔ عصر حوالئ جامده سكز يوز اون يدی سالنده زينت آرای كهوارهٔ وجود اولوب بش ياشنه واردقده نور الدين مخلصيله شهرتياب اوله رق پدرلريله شهر هراته عزيمت واول بلده ده اقامتله تحصيل علوم شتايه همت ايلمشدر * بش ياشندن التی ياشنه قدر گرانمايهٔ عمر عزيزنی انجق كسب كماله صرف ايدوب مولانا جنيددن اصول صرف ونحو ومعانی و بيانی اخذ * بعده شريف جرجانی نك تلميذ اعلمی مولانا علی سمرقندينك مجلس درسنه حاضر * و اكثر علوم عقليه ده ماهر اولوب (بعدذا سير سمرقند ارزوسيله فتح الله تبريزينك برتقريبله مجالس درسنه واصل * وخواجهٔ مشار اليهله بعد المصاحبه بينلرنده زياده محبت حاصل اولمشدر * وسمرقندده غلغله انداز افاق اولان شهرتلرينه بناء اكثر علما مشاهده ايتمكه ارزو كش اولوب صحبت وملاقاتنی يمن و بركت عد ايدرلر ايدی * سيما قاضی زادهٔ روم كلوب بعد الملاقاة بعض مشكلاتنی عرض وايراد ايلدكده جواب باصوابيله دفع اشكال ايلدی * ذات عاليلری اندك زمانده سرآمد فضلای زمان اولدقلرندنصكره همت بلند مرتبتلری بو معنايه قناعت ايتميوب كبار خواجكاندن شيخ سعد الدين كاشغريدن اخذ دست ارادت و بو جهتله دخی مراتب عاليه ومقامات متعاليه يه ارتقا ايلديلر آخر الامر صيت كمالاتی رسيدهٔ مسامع علما وزهاد اولوب شوق ادراك وصحبتلريله ترك ديار ايدوب فيض خدمتيله مستفيض اولورلر ايدی مراتب نظم كمالده مهارتله هر بر فنون سخنور يده استاد عصر اولدقلرينه ذكری آتی بعض آثارلری تنوير مدعادر * ديوان غزليات ور باعيات وسبعهٔ الحق اسميله مشهور هفت مثنوی نظم ايلمشلردر كه خمسهٔ نظاميدنصكره بو امتيازده بر كتاب

ملاحظه

ملاحظه اولنمامش * واكثر علومده منظوم ومنثور عربى وفارسى رساله لرى يادكار روزكاردر * اشبو بهارستاندن ماعدا تدوين بيوردقلرى شواهد النبوه * نقش الفصوص * نفحات الانس * اشعة اللمعات * لوايح * شرح قصيدهٔ ابن الفارض * شرح بيت اميرخسرو وسخنان خواجه پارسا * شرح حديث اربعين * مناقب مولوى وشيخ الاسلام الانصارى * شرح مناسك الحج * رسالهٔ عروض وقافيه * رسالهٔ موسيقى * فوائد الضيائيه على الكافيه * مثنويات ومكاتبات * تحفة الاحرار سبحة الابرار * يوسف زليخا * ليلى ومجنون * خردنامهٔ اسكندر وسائر تأليفاتى (چون سن شريفلرى يتمش درده وارد قده زيارت بيت الله ايله احرام بندنيت وكعبهٔ مقصوده وصول ايله نائل سعادت اولدقدنصكره شام ومصر يولندن سمت عراقه عازم اولدقلرى اثناده كزيدهٔ سلاطين آل عثمان جنتمكان سلطان بايزيد ولى حضرتلرى طرفلرندن اعزاز وتوقير وهمت ودعاى اغتنام اولنمشدر وسلسلة الذهب نام تأليفلرينك ديباجه سنى نام پادشاه مشار اليهله تزيين ايلمشدر وعراقينه رسيده اولدقلرنده پادشاه عراقين وآذربايجان اولان امير حسن بك وسائر سلاطين دخى حقلرنده لازمهٔ رعايتى يرينه كتورمشلر * بعد از سياحت بوكره دخى هرتى تشريف بيورلرنده سلطان حسين ووزيرى ميرعلى شير مسرور ومبتهج اولمشلر * اول يكانهٔ دهرك سنى سكسان بره رسيده اولدقده هجرتك سكز يوز طقسان سكزنده بلدهٔ مذكوره ده وديعهٔ حياتلرين سپردهٔ موكلان قضا وقدر * وبو عالم فانيدن عالم جاودانى يه كوچ قيلديلر * مدفنلرى شهر هراتده زيارتكاه انام در * اكرمه الله تعالى فى اعلى العليين برؤية الجمال * ونفعنا الله بفيوضاته وشفاعته يوم المآل * آمين

الحمد لميسر اتمام طبع هذا الشرح المسمى بهدية العرفان * على الكتاب المشهور ببهارستان * للعلامة الجامى قدس سره السامى * بدار الطباعة العامره * بهمة سلطان الزمان محمود خان * بمعرفة ناظرها العبد الفقير الى الطاف ربه الاحد * شيخزاده السيد محمد اسعد *

اوائل رجب الفرد * سنة اثنين وخمسين
ومأتين والف

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

